

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra teologických věd

Disertační práce

ŽIVOT A DÍLO

KONRÁDA MARIA KUBEŠE, T. J. (1890–1967)

misionáře, kazatele, exercitátora a hlubokého mariánského ctitele

1. část

Vedoucí práce: prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.

Autor práce: Mgr. Josef Mikulášek

Studijní obor: Teologie

Forma studia: Kombinovaná

2019

Disertační práce v nezkrácené podobě

Prohlašuji, že svoji disertační práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své disertační práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

5. února 2019

Děkuji svému školiteli prof. ThLic. PaedDr. Martinu Weisovi, Th.D. za trpělivost, pochopení, laskavost, cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Dále chci poděkovat všem, kteří svou radou, pomocí a přízní přispěli k tomu, že tato kvalifikační práce spatřila světlo světa.

Zvláštní dík pak patří mé drahé manželce Kateřině a dceři Barboře za jejich nesmírnou trpělivost a podporu.

OBSAH

ÚVOD.....	8	
1	SPOLEČENSKÉ A TEOLOGICKÉ MILIEU DOBY	
KONRÁDA MARIA KUBEŠE.....	16	
1.1	Společensko–politické dějiny v letech 1890–1950.....	16
1.1.1	„Dlouhé“ 19. století.....	16
1.1.2	První světová válka (1914–1918).....	21
1.1.3	Problematické vztahy mezi státem a církví v Československu (1918–1924).....	27
1.1.4	Husovské výročí (1925) a svatováclavské milénium (1929) v Československu.....	33
1.1.5	Nacismus a druhá světová válka (1933–1945).....	37
1.1.6	Období řízené demokracie v Československu (1945–1948).....	57
1.2.7	Komunistický režim a perzekuce v Československu (1948–1950).....	73
1.2	Přehled papežů a teologického myšlení v letech 1878–1958.....	80
1.2.1	Lev XIII. a společensko–politické problémy na přelomu 19. a 20. století.....	86
1.2.2	Pius X. a problematika modernismu v katolické církvi.....	93
1.2.3	Benedikt XV. a mírové snahy katolické církve v první světové válce (1914–1918).....	98
1.2.4	Pius XI., Katolická akce, misijní hnutí a exerciční hnutí.....	102
1.2.5	Pius XII., fašistická, nacistická a komunistická ideologie.....	112
2	RODINNÉ PROSTŘEDÍ A DĚTSTVÍ KONRÁDA MARIA KUBEŠE.....	118
2.1	Rodiče a sourozenci Konráda Maria Kubeše.....	118
2.2	Rodičovská výchova a každodenní život v rodině Konráda Maria Kubeše.....	123

3	CESTA ZA VZDĚLÁNÍM A POVOLÁNÍM KONRÁDA MARIA KUBEŠE.....	127
3.1	Základní a středoškolská studia Konráda Maria Kubeše.....	127
3.2	Okolnosti životní volby povolání Konráda Maria Kubeše.....	131
4	CESTA KE KNĚŽSTVÍ KONRÁDA MARIA KUBEŠE.....	133
4.1	Teologická studia Konráda Maria Kubeše.....	133
4.2	Seminární formace Konráda Maria Kubeše.....	136
5	POČÁTKY KNĚŽSTVÍ A ŘEHOLNÍHO ŽIVOTA KONRÁDA MARIA KUBEŠE.....	138
5.1	Kněžské působení Konráda Maria Kubeše.....	138
5.2	Noviciátní léta Konráda Maria Kubeše.....	139
5.3	Filosofická studia Konráda Maria Kubeše.....	141
6	MISIONÁŘSKÉ PŮSOBENÍ KONRÁDA MARIA KUBEŠE VE SVĚTLE DIÁRIÍ.....	143
6.1	Rezidence u svatého Ignáce na Novém Městě, Praha II. (1918–1920).....	143
6.2	Rezidence u svatého Jiří (Vojtěcha) v Opavě (1920–1922).....	144
6.3	Rezidence u svatého Ignáce na Novém Městě, Praha II. (1922–1923).....	146
6.4	Třetí probace v Drongenu (Tronchiennes) v Belgickém království (1923–1924).....	149
6.5	Rezidence na Svatém Hostýně (1924–1926).....	150
6.6	Papežská kolej Velehrad (1926–1930).....	152
6.7	Rezidence na Svatém Hostýně (1931–1934).....	154
6.8	Papežská kolej Velehrad (1934–1937).....	155
6.9	Rezidence na Svatém Hostýně (1937–1940).....	157
6.10	Papežská kolej Velehrad (1940–1946).....	160
6.11	Rezidence na Svatém Hostýně (1946–1950).....	162

7	UMLČENÝ APOLOGETA KONRÁD MARIA KUBEŠ.....	164
7.1	Akce K v noci z 13. na 14. dubna 1950.....	164
7.2	Centralizační klášter Bohosudov (1950).....	167
7.3	Centralizační klášter Osek (1950–1951).....	171
7.4	Centralizační klášter Králíky (1951–1953).....	172
7.5	Charitní domov Moravec (1953–1954).....	175
7.6	Bukovinka (1954–1956).....	176
7.7	Ústav sociální péče a Charitní domov Břežany u Znojma (1956–1967).....	176
8	KNIŽNÍ DÍLO KONRÁDA MARIA KUBEŠE.....	183
8.1	Knižní prvotiny.....	184
8.1.1	Ve šlépějích Neposkvrněné.....	184
8.1.2	Brána ráje.....	189
8.2	Dogmatické dílo se zřetelem k Panně Marii.....	191
8.2.1	Maria. Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid.....	191
8.3	Exerciční či apologetické dílo?.....	200
8.2.1	Exerciční promluvy a rozjímání Konráda Maria Kubeše.....	201
8.2.2	Exerciční stavovské promluvy pro mládež.....	204
8.2.3	Církevní rok a exerciční pravdy a věroučné a mravoučné pravdy katolického katechismu.....	205
8.2.4	Se štítem pravdy.....	206
8.4	Homiletické dílo.....	210
8.3.1	Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách.....	217
8.5	Časopisecké dílo.....	223
	ZÁVĚR.....	242

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY.....	247
SEZNAM ZKRATEK.....	388
JMENNÝ REJSTŘÍK.....	389
ABSTRAKT.....	403
ABSTRACT.....	404

ÚVOD

Téma disertační práce – Život a dílo Konráda Maria Kubeše, T. J. (1890–1967) – jsem si vybral po konzultaci se školitelem prof. Martinem Weisem. Téma koresponduje s cíli Centra církevních dějin a dějin teologie při Teologické fakultě Jihočeské univerzity – významné osobnosti 20. století.

Za **cíl předkládané práce** jsme si stanovili popsat a zhodnotit život a dílo Konráda Maria Kubeše, T. J. (1890–1967).¹ Činíme tak na základě dochovaných archivních pramenů, Kubešových drobných autobiografických vzpomínek, ústních i písemných svědectví pamětníků a v neposlední řadě za použití sekundární literatury. Vzhledem k rozsáhlosti tématu disertační práce bylo naší snahou vytvořit základní prolegomena, která mají posloužit jako podklad pro budoucí badatele.

Důvodem proč tak činíme je ten fakt, že o této nesporně zajímavé, poněkud svérázné, ale neprávem zapomenuté osobnosti českých církevních a řádových dějin i dějin teologie 20. století doposud neexistuje historicko–kritická biografie.

V níže uvedeném přehledu **aktuálního stavu bádání** ve stručnosti zmíníme nejprve tištěné prameny, ve kterých se objevuje alespoň letná zmínka odkazující na život a dílo jezuita Konráda Maria Kubeše.

Dosud nejpodrobnější, avšak značně zestručnělý, je nekrolog Konráda Maria Kubeše, který můžeme nalézt v monografii jezuita a bývalého provinciála Jana Evangelisty Pavlíka (1920–2008) *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*.²

Drobné zmínky o Konrádu Maria Kubešovi, zahrnující léta 1949 až 1956, se nacházejí v populárně–naučné publikaci *Budou vás vydávat soudům* od téhož autora.³

Stejně tak je tomu i v dalších publikacích, například v biografii jezuita a bývalého (vice)provinciála Leopolda Škarka (1874–1968) *Jadrné memento* od jezuita Bernarda Pitruna (1908–1987)⁴ a v kolektivní monografii editované historičkou Stanislavou Vodičkovou (* 1965)

¹ Řeholní zkratka T. J. se v českém prostředí používala daleko častěji než oficiální řeholní zkratka S. I. či S. J. a z tohoto důvodu ji používáme i v této disertační práci.

² Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad–Roma, 2011, s. 372–378. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=86>

³ Srov. PAVLÍK, Jan. *Budou vás vydávat soudům: Dějiny české provincie v době komunistického útlu v letech 1950–1990*. Praha: Societas, 1995, s. 29–30, 50, 65, 74, 81, 85 a 89.

⁴ Srov. PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: Životopisný nástin českého provinciála jezuitů Leopolda Škarka SJ (1874–1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad–Roma, 2008, s. 234. Čeští jezuité; sv. 25. ISBN 978-80-86715-98-8.

Vatikánský rozhlas,⁵ dále v monografii bohemisty a paleoslavisty Karla Komárka (* 1963) *Čep, Durych a několik příbuzných*⁶ či v knize rozhovorů s jezuitou Ludvíkem Armbrusterem (* 1928) *Tokijské květy*.⁷

Velice cenná jsou písemná osobní svědectví pamětníků o Konrádu Maria Kubešovi, která nalezneme v rozhovoru historika a editora Jiřího Hanuše (* 1963) s literárním kritikem a editorem Mojmírem Trávníčkem (1931–2011), publikovaném v *Teologickém sborníku*⁸ či v kvalifikační diplomové práci Kateřiny Ševčíkové *Dopisy Jakuba Demla Timotheu Vodičkovi z let 1944-1961*.⁹

Problematicke činnosti jezuitů v Českých zemích po obnovení řádu dne 7. srpna 1814

⁵ Srov. VODIČKOVÁ, Stanislava, ed. *Vatikánský rozhlas. 1, Ohlasy perzekuce katolické církve v Československu 1950–1958*. 1. vyd. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2016, s. 402. Edice dokumentů. ISBN 978-80-87912-71-3.

⁶ Autor se v publikaci zmiňuje o tom, jak katolický spisovatel Jaroslav Durych (1886–1962) „byl až do 40. let svědkem různých střetnutí mezi řeholemi, mj. prudkých polemik mezi jezuitou Konrádem Kubešem a olomouckými dominikány kolem revue *Na hlubinu* [Silvestr Maria Brait (1898–1962), Reginald Maria Vincenc Dacik (1907–1988) a Metoděj Petr Habáň (1899–1984)].“ Srov. KOMÁREK, Karel. *Čep, Durych a několik příbuzných*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2014, s. 89. Litera libera; sv. č. 1. ISBN 978-80-87895-06-1.

⁷ Autor v rozhovoru s Alešem Palánem (* 1965) s určitým humorným nadhledem vzpomíná na tehdejší morálně-spirituální praxi při exerciciích, když uvádí: „*Nebo jak nám říkal pater Konrád Kubeš, dej mu Pán Bůh věčnou slávu, když jsme po válce byli na Velehradě na exerciciích [asi 26. listopadu 1945 nebo 13. března 1946]: Když si děvčátko vezme halenku s rukávky k lokti, je to lehký hřích, a když má na sobě halenku bez rukávků, je to prý těžký hřích.*“ Srov. ARMBRUSTER, Ludvík. *Tokijské květy*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 110. Rozhovory. ISBN 978-80-7195-078-3.

⁸ Pozdější literární kritik a editor ještě jako středoškolský student v rozhovoru vzpomíná na vzájemnou řevnivost a konkurenci mezi jezuitou Konrádem Maria Kubešem a dominikánem Silvestrem Maria Braitem (1898–1962): „*Některé jezuitu a dominikány jsem poznal na studentských exerciciích za války i po válce a měl možnost pozorovat, jak se stejná spiritualita zračí u rozdílných charakterů: na jedné straně např. byl ohnivý kazatel starého militantního typu P. Konrád Kubeš [...] P. Kubeš byl typ kontroverzního kazatele. Vzpomínám, že brzy po válce vydal obsáhlý ‚apologetický slovník‘ Se štítem pravdy. Využil v něm nejednu příležitost, aby nevybíravým způsobem spílal dominikánům, jmenovitě dr. Braitovi, obviňoval je z rozmanitých kacírstev atd. Strhla se kvůli tomu šarvátko, dominikáni protestovali a svolávali církevní postih na autora, ale nakonec nebyl slovník ani stažen z oběhu, byl jen doplněn přílohou se šalomounským textem, v níž se vysvětlovalo, že inkriminovaná hesla doplnil autor po řádové cenzuře a po církevním schválení bez vědomí nadřízených a že tedy za ně odpovídá sám.*“ HANUŠ, Jiří. „Když svět nosil do kouta revolucím...“: Rozhovor o poválečném katolicismu s Mojmírem Trávníčkem. *Teologický sborník*, 7, č. 2, 2001, s. 68. Centrum pro studium demokracie a kultury [online] <https://old.cdk.cz/ts/clanky/6/kdyz-svet-nosil-do-kouta-revolucim/> Srov. též TRÁVNÍČEK, Mojmír. *Skryté letokruhy*. 1. vyd. Vsetín: Dalibor Malina, 2001. 157 s. ISBN 80-903010-2-9. TRÁVNÍČEK, Mojmír. *V letokruzích naboso*. Vsetín: Malina, 2009. 257 s. ISBN 978-80-903890-3-8.

⁹ Editorka korespondence katolického kněze a spisovatele Jakuba Demla (1878–1961) cituje dopis, ve kterém je popsána situace v životě Konráda Maria Kubeše v r. 1954, kdy nejenže se zúčastnil dobrovolně voleb do Národního shromáždění 28. listopadu 1954, ale vyskytuje se zde i zmínka o tom, že 17. září 1954 odešel jako výpomocný duchovní do Bukovinky (okres Blansko): „*Mlle [mademoiselle] Rosa [Marie Rosa Vodičková-Junová, 1917–2001] vzkázala na ten Moravec P. Konrádu Kubešovi SJ, aby se na ni už nehněval a aby jí odpustil. Dr. [Metoděj Petr] Habáň šel k němu s P. Stanislavem [Aloisem Viceníkem, 1879–1955] (já ne) a když P. Kubeš tuto řeč uslyšel, vzpřimil se, zacpal si dlaněma uši a pravil: ‚Řekněte té dámě, když jsem její vzkaz uslyšel, že jsem si zacpal uši.‘ Dávno a víckrát jsem tohoto syna sv. Ignáce definoval: ‚Virgo superbus‘. [...] P. Konrád Kubeš SJ už není na Moravci, z jeho SJ kolegů tam dnes čtyři bydlejí v jednom pokojíčku, kde tak tak lze prolézt mezi postelemi... Byl v tomto nejlíbeznějším kněžském soustředí jen kratince, on jediný ze všech těchto koncentrovaných kněží řeholníků (sto šedesáti) šel k volbám a bylo mu nedávno dovoleno, aby se odstěhoval k Brnu do privatní rodiny, což jest všem jiným zakázáno. Musel podepsat nějaký zvláštní revers, jež jiní podepsat odmítli. Virgo superbus [„pyšný panice“, lépe řečeno „pyšný jinoch“], toť moje definice jeho jména.*“ ŠEVČÍKOVÁ, Kateřina. *Dopisy Jakuba Demla Timotheu Vodičkovi z let 1944-1961: Edice korespondence*. Olomouc, 2012. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Filozofická fakulta.

papežem Piem VII. (1742, pontifikát 1800–1823) se věnuje studie jezuitů a ředitele Centra Aletti v Olomouci Pavla Ambrose (* 1955) *Dědici i tvůrci. Jezuité v Českých zemích v letech 1851–2005*, publikovaná v *Teologických textech*,¹⁰ kde však nacházíme pouze marginální poznámky o Konrádu Maria Kubešovi.

Některé citace z modlitební knihy *Ve šlépějích Neposkvrněné*¹¹ od Konráda Maria Kubeše nalezneme v publikaci církevního historika Martina Weise (* 1962) *Mariánské zrcadlo*.¹²

Historik a publicista Radomír Malý (* 1947) vydal knihu *Apologetická abeceda dějin katolické církve*,¹³ která je vlastně pokusem o dokončení a rozšíření knihy Konráda Maria Kubeše *Se štítem pravdy. (Apologetická abeceda). [I. díl: A–L]*.¹⁴

Když byl Konrád Maria Kubeš poprvé přímo písemně vyzván a požádán jezuitou Bernardem Pitrunem (1908–1987) ke sdělení svých osobních vzpomínek, tak tuto jeho žádost z počátku rázně a důsledně odmítl: „*Autobiografie je věc, pro kterou se nikdy nenadchnu. Sám vedu jiné ke skromnosti, proto je musím zrazovat od autobiografie i vlastním příkladem. Nepěkně o sobě psát nebudu a pěkně – je právě proti skromnosti.*“¹⁵ Bernard Pitrun (1908–1987) se však nenechal

¹⁰ Ve své studii autor v poznámce pod čarou zmiňuje soukromou knižní edici „Exerciční knihovna“ Konráda Maria Kubeše: „*Předkoncilní stav exerciční metodologie shrnuje Konrád Kubeš, Ve škole Kristově. [...] exercicie (či snad lépe exerciční prvky v lidových misiích) Konráda Kubeše SJ (1890–1967) jako organizátor exerciční knihovny.*“ AMBROS, Pavel. *Dědici i tvůrci. Jezuité v Českých zemích v letech 1851–2005. Teologické texty*, 17, č. 3, 2006, s. 122–129. *Teologické texty* [online] <https://www.teologicketexty.cz/casopis/2006-3/Dedici-i-tvurci-Jezuite-v-Ceskych-zemich-v-letech-1851-2005.html>

¹¹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935. 987 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

¹² WEIS, Martin. *Mariánské zrcadlo*. [Praha]: Katolický týdeník, 2002. 219 s. Studie Teologické fakulty Jihočeské univerzity; sv. 22. ISBN 80-902708-8-3.

¹³ MALÝ, Radomír a KUBEŠ, Konrád Maria. *Apologetická abeceda dějin katolické církve*. [Brno]: Sypták, 2016. 379 s. Tato populárně-naučná publikace však obsahuje mnoho věcných chyb a nepřesností. V biografickém medailonu uvedeném na obálce knihy je napsáno, že Konrád Maria Kubeš „*působil jako katecheta v Praze – Michli*“ [správně v Praze–Michli], a sice v letech 1913–1914, ale už se neuvádí, že v letech 1914–1915 působil Konrád Maria Kubeš jako kaplan v Praze–Košířích. Dále se dozvídáme, že „*studoval na řádových učilištích v Rakousku a v Belgii*“, což je velmi nepřesné. Konrád Maria Kubeš v jezuitské koleji v Innsbrucku absolvoval pouze filosofická studia v letech 1916–1918 a v letech 1923–1924 vykonal Konrád Maria Kubeš tzv. třetí probaci v Drongenu (Tronchiennes) v Belgickém království. „*Po návratu se stal oblíbeným lidovým kazatelem na moravských poutních místech Velehradu a Svatém Hostýnu*“, avšak to je pouze jedna oblast Kubešovy misionářské činnosti. Konrád Maria Kubeš stejně tak dobře vynikl jako věhlasný exercitátor, lidový misionář, zpovědník, duchovní vůdce, ředitel Mariánských družin a spisovatel. Dále se chybně uvádí, že „*roku 1953 byl propuštěn a umístěn do Charitního domova v Břežanech u Mikulova*.“ Konrád Maria Kubeš byl v letech 1953–1954 nejprve v Charitním domově Moravec, po obdržení státního souhlasu k výkonu duchovenské služby působil v letech 1954–1956 jako výpomocný duchovní v Bukovině (okres Blansko) a teprve pak od 7. května 1956 Konrád Maria Kubeš dobrovolně odešel kněžsky sloužit řeholním sestrám do Břežan u Znojma. A konečně v poslední větě se konstatuje, že Konrád Maria Kubeš „*napsal řadu dogmatických a apologetických spisů*“. Těto otázky se budeme podrobně věnovat v kapitole věnované dílu Konráda Maria Kubeše.

Konrád Maria Kubeš napsal tuto knížku na žádost svých exercitantů z Apologetického kroužku Mariánské družiny v Brně. Tato Kubešova velice kontroverzní příručka zcela jistě v době svého vzniku splnila svůj účel. Avšak monografie Radomíra Malého a jím vybraná témata i způsob jejich zpracování už nehovoří k současnému čtenáři.

¹⁴ KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy. (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L]*. Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. republiky, 1947. 384 s. Exerciční knihovny č. 7. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=145>

¹⁵ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha (dále jen PA TJ Praha). Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

tak lehce odbýt a jako protiargument Konrádu Maria Kubešovi v dalším dopise uvedl tři známé autobiografie z církevních dějin – Augustinovo *Vyznání*,¹⁶ Ignácovi *Paměti*¹⁷ a *Il diario dell'anima* papeže Jana XXIII.¹⁸ Pádností těchto argumentů byl Konrád Maria Kubeš odzbrojen, protože na historické příklady, kterých v jeho spisech najdeme bezpočet, si vždy potrpěl. „*Když na tom stojíte, povím vám všechno z gruntu, bohužel, přemnoho jsem už zapomněl, zvláště z mládí.*“¹⁹

Primárním a nejdůležitějším **pramenem** ke kritickému zpracování a zhodnocení života a díla Konráda Maria Kubeše se tedy ukazuje rukopis jezuita Bernarda Pitruna (1908–1987)²⁰ *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*,²¹ uložený v Provinčním archivu Tovaryšstva Ježíšova v Praze, který vznikl na základě tří autobiografických dopisů poslaných Konrádem Maria Kubešem dne 8. září, 1. října a 4. listopadu

---

Konrád Maria Kubeš sám sebe velmi často přirovnával k chudobce: „*Život 2-ch. [druhé chudobky] jest nepřetržitý řetěz zklamaných nadějí – a jakých! Nejtěžší bylo jí vidět, že byly zmařeny zamýšlené práce pro mne, ode mne odmítnuté, nezaté od M.[arie] pod její mocnou ochranu, neprovozené požehnáním nebesk.[ého] Otce. Ani zlomyslní bližní, ani pekelný netvor se vši svou zlostí by nebyl s to, zamezit jediné exercicie neb vydání jediné stránky tisku, kdyby má Neposkvr.[něná] Matka, vítězná odpůrkyně satana, byla vzala pod svou ochranu, jak ji prosil.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Pohlednicové listky Heleně Koutecké. Křížová cesta* [psáno v březnu a dubnu 1951]. Viz Příloha č. 113.

¹⁶ Bernard Pitrun napsal: „*Cožpak sv. Augustin napsal svá ‚Vyznání‘ z neskromnosti? Naopak, projevila se v nich řada skvělých ctností tohoto velikána sv. Církve k našemu vzdělání.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*. Srov. též AUGUSTIN. *Svatého Otce a učitele církve Aurelia Augustina Vyznání*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1926. 550 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://libri nostri.catholica.cz/?id=1050>

¹⁷ Bernard Pitrun napsal: „*A náš sv. Otec Ignác nebyl také nadšen, když ho první druhové žádali o autobiografický diktát, a přece pak vyprávěl své ‚Paměti‘, za které jsme mu nesmírně vděční.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*. Srov. též IGNÁC Z LOYOLY a OVEČKA, Jaroslav, ed. *Paměti svatého Ignáce z Loyoly zakladatele Tovaryšstva Ježíšova*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1929. 334 s. Vinice Páně; [Sv.] 4. IGNÁC Z LOYOLY a ZAJÍCOVÁ, Lenka, ed. *Poutník: Vlastní životopis sv. Ignáce z Loyoly*. 1. vyd. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 2002. 155 s. Societas; 8. ISBN 80-86045-80-3.

¹⁸ Bernard Pitrun napsal: „*Konečně jako nejnovější případ je Vám znám ‚Il diario dell'anima‘ Jana XXIII.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*. Srov. též JAN XXIII. *Il giornale dell'anima e altri scritti di pieta*. Roma: Edizioni di Storia e Letteratura, 1964. 506 s.

¹⁹ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

²⁰ Bernard Pitrun se narodil 6. září 1908 v Kelči (okres Vsetín) a zemřel 11. listopadu 1987 v Charitním domově Moravec (okres Žďár nad Sázavou), kde je na místním hřbitově i pochován. Provinciál Jan Evangelista Pavlík o něm napsal: „*Výkonal dílo, za které mu musí být vděčná celá provincie [...] nekrology některých našich zemřelých otců a bratří. Každý z nás obdivuje tuto práci, zanechanou ve strojopise. Některé životopisy o několika stech stránkách, jiné o několika desítkách stránek jsou bohatým materiálem k dalšímu ztvárnění. [...] všechny tyto práce se uchovaly na Moravci a po smrti P. Pitruna se mi je podařilo za pomoci některých spolubratří uspořádat a uchovat. V roce 1991, když jsem zakládal nový archiv provincie, bylo je tam možno jako poklad dopravit.*“ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 534–535. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=15>

²¹ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

Tento archivní dokument je strojopisem o 104 stranách, na volných listech formátu A4 a autorizovaný rukopisnými poznámkami, bohužel však v mnoha případech nečitelnými, od Konráda Maria Kubeše. Viz Příloha č. 183.

V Provinčním archivu Tovaryšstva Ježíšova se nachází ještě zkrácená verze strojopisu výše uvedeného archivního dokumentu o 41 stranách, na volných listech formátu A5, avšak bez autorizovaných rukopisných poznámek Konráda Maria Kubeše.

1964 z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany u Znojma do Charitního domova Moravec.²²

Další prameny, které jezuita Bernard Pitrun (1908–1987) ke zpracování života a díla Konráda Maria Kubeše použil, byly osobní vzpomínky jezuitů v Charitním domově Moravec, dopisy sester Kongregace sester svaté Hedviky od Nejčistší Panny a Matky Boží Marie poslané dne 7. července a 17. listopadu 1967 z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec,²³ dále zachovaných *Provinčních katalogů Tovaryšstva Ježíšova*,²⁴ *Diaria 1917–1929* rezidence u svatého Ignáce v Praze²⁵ a *Diaria Pont. Collegii Velehradensis. A 1. Octobris 1939 – 31. Decembris 1948* a *Diaria Pont. Collegii Velehradensis. A 1. Januarii 1949* – papežské koleje svatých Cyrila a Metoděje na Velehradě.²⁶

Ačkoli je archivní dokument *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel* nejpodrobnější a pro badatele velmi cenný, přesto obsahuje mnohé nepřesnosti a chyby, které bylo nutné podrobit přísné historické kritice.

V Provinčním archivu Tovaryšstva Ježíšova v Praze, kromě výše uvedeného Pitrunova rukopisu, můžeme rovněž nalézt dochovanou osobní korespondenci,²⁷ nepublikovanou literární

²² V Provinčním archivu Tovaryšstva Ježíšova v Praze se tyto originální dopisy bohužel nenacházejí, jsme tedy nuceni spolehnout se pouze na výňatky z těchto dopisů, které Bernard Pitrun uvedl v biografii o Konrádu Maria Kubešovi.

²³ V Provinčním archivu Tovaryšstva Ježíšova v Praze se tyto originální dopisy bohužel nenacházejí, jsme tedy nuceni spolehnout se pouze na výňatky z těchto dopisů, které Bernard Pitrun uvedl v biografii o Konrádu Maria Kubešovi.

²⁴ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Austriaco-Hungaricae Societatis Iesu. Ineunte anno MCMXVIII.* PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXX.* PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovachiae Societatis Iesu. Anni MCMXXI.* PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXII.* PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXIII.* PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXIV.* PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXV.* PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXVI.* PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXVII.* PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXVIII.* PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXIX.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českoslovachiae Societatis Iesu. Anni MCMXXX.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českoslovachiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXI.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXII.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXIII.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXIV.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXV.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXVI.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXVII.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXVIII.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1939.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno iubilaeo 1940.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1941.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1942.* PA TJ Praha. *Catalogus Abbreviatus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1943.* PA TJ Praha. *Catalogus Abbreviatus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1944.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1946.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1947.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1948.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1949.* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1950.* Viz Příloha č. 4.

²⁵ PA TJ Praha. *Diarium 1917–1929.*

²⁶ Moravský zemský archiv Brno (dále jen MZA Brno). E32, Jezuité Velehrad, A8. *Diarium Pont. Collegii Velehradensis. A 1. Octobris 1939 – 31. Decembris 1948.* E32, Jezuité Velehrad, A9. *Diarium Pont. Collegii Velehradensis. A 1. Januarii 1949 –*

²⁷ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky dne 31. května 1951.* PA TJ

tvorbu²⁸ a několik fotografií z pozůstalosti Konráda Maria Kubeše.²⁹

Sekundárním pramenem jsou pak autobiografické poznámky, které nalezneme porůznu roztroušené v Kubešových spisech. Konrád Maria Kubeš totiž k potvrzení, doložení či dokreslení jakéhokoli svého tvrzení sem tam použil i příklady ze svého života, které většinou uváděl slovy: „*Vzpomínám...*“. Z těchto kamínků lze do určité míry sestavit téměř celou mozaiku života a díla Konráda Maria Kubeše.

Terciálním pramenem jsou velmi cenná orální svědectví žijících pamětníků, ve kterých nám sdělili zajímavé detaily z Kubešova života. Jistě není bez zajímavosti, že všichni respondenti se nezávisle na sobě podivuhodně shodli na tom, že Konrád Maria Kubeš byl neuvěřitelně pracovitý, obětavý a zbožný řeholník, byť poněkud svérázný.

V rámci doktorandského studia jsme dle požadavků publikovali to podstatné v odborných časopisech. Studie *Nástin života a díla jezuita Konráda Maria Kubeše (1890–1967)*,³⁰ která v nutné zkratce mapuje životní příběh Konráda Maria Kubeše. Stať *Konrád Maria Kubeš, T. J. jako představitel katolické konfesní apologie a interpretace reformační tradice v meziválečném Československu*³¹ a příspěvek *Mezikonfesijní vztahy a jejich odraz v životě a v apologetickém díle jezuita Konráda Maria Kubeše (1890–1967)* v kolektivní monografii „*Tu stojím, jinak nemůžem...*“ se všeobecně zabývají katolickou apologií Konráda Maria Kubeše.³² Krátká studie *Curriculum*

Praha. Fond Kubeš. *Pohlednicový lístek Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Osek* [bez uvedení data]. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Pohlednicové listky Heleně Koutecké. Křížová cesta* [psáno v březnu a dubnu 1951]. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky* [bez uvedení data]. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky* [bez uvedení data]. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 16. až 21. dubna 1953*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 5. dubna 1954*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany dne 25. prosince 1964*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany dne 31. ledna 1966*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany dne 15. února 1966*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konráda Maria Kubeše z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany u Znojma do Charitního domova Moravec* [bez uvedení data]. Viz Přílohy č. 111 až 121.

²⁸ Viz Přílohy č. 122 až č. 170.

²⁹ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Posmrtná fotografie Konráda Maria Kubeše (15. dubna 1967)*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Portrétní fotografie Anny Kubešové Nessý (1863–1935)*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Portrétní fotografie bohoslovce Konráda Maria Kubeše* [bez uvedení data]. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Portrétní fotografie bohoslovce a sodála Mariánské družiny bohoslovců Konráda Maria Kubeše (27. června 1911)*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Portrétní fotografie Konráda Maria Kubeše v rezidenci na Svatém Hostýně* [bez uvedení data]. Viz Příloha č. 184. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Portrétní fotografie Konráda Maria Kubeše v Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany* [bez uvedení data]. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Skupinová momentka jezuitů čtoucí korespondenci v některém z centralizačních klášterů* [bez uvedení data]. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Skupinová portrétní fotografie jezuitů v Innsbrucku (16. června 1917)*.

³⁰ MIKULÁŠEK, Josef. Nástin života a díla jezuita Konráda Maria Kubeše (1890–1967). *Historica Olomucensia*, 41, č. 51, 2016, s. 235–256.

³¹ MIKULÁŠEK, Josef. Konrád Maria Kubeš, T. J. jako představitel katolické konfesní apologie a interpretace reformační tradice v meziválečném Československu. *Historica Olomucensia*, 43, č. 53, 2017, s. 195–217.

³² MIKULÁŠEK, Josef. *Mezikonfesijní vztahy a jejich odraz v životě a v apologetickém díle jezuita Konráda Maria Kubeše (1890–1967)*. „*Tu stojím, jinak nemůžem...*“: *Reformácia od počiatkov do súčasnosti*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2017, s.200–220. ISBN 978-80-87912-94-2.

eines Klassischen Gymnasiums im Österreich-Ungarn am beispiel des staatlichen K. K. Humanistischen je stručným popisem školního klimatu a kurikula klasického gymnázia v Rakousko-Uhersku na začátku 20. století na příkladu středoškolského studia Konráda Maria Kubeše.³³

Výše uvedená **pramenná základna** do určité míry určila **obsah, formu a celkovou strukturu této disertační práce**, rozdělenou na dvě části.

Při zpracování života a díla Konráda Maria Kubeše v **první části** disertační práce, od druhé do sedmé kapitoly, jsme postupovali přísně chronologicky. V osmé kapitole, pojednávající o literárním díle Konráda Maria Kubeše, byl naopak zvolen způsob tématický.

První kapitola, zahrnující období jednoho století, je do jisté míry základem a východiskem celé disertační práce. Cílem této kapitoly bylo podrobně popsat a zhodnotit společensko-politické a teologické milieu doby, ve kterém se odehrál životní příběh Konráda Maria Kubeše. Kapitola je rozdělená na dvě části. První podkapitola obsahuje společensko-politické dějiny v letech 1890 až 1950. V druhé podkapitole, zahrnující historické období od r. 1878 až do r. 1958, zaměřujeme svoji pozornost na přehled pěti papežů, jejich pontifikátů a popsání vývoje teologického myšlení dané doby. Celá první kapitola je doplněna bohatým poznámkovým aparátem, který obsahuje nejen citace z Kubešových spisů, ale také sekundární literaturu, ve které je daná historická osobnost či událost podrobněji zpracována. Důraz byl kladen především na ty historické osobnosti a události, které nejvíce ovlivnily myšlení, názory a postoje Konráda Maria Kubeše a které Konrád Maria Kubeš výslovně zmínil ve svých spisech.

Tématem **druhé kapitoly**, zahrnující poslední desetiletí 19. století (1890–1900), je celkové popsání rodinného prostředí a vztahů, ve kterých Konrád Maria Kubeš prožíval své dětství. Tato kapitola také stručně pojednává o životních osudech rodičů a sourozenců Konráda Maria Kubeše. Důraz je rovněž kladen na každodenní všední i sváteční život v rodině a na zlomové rodinné události.

V **třetí kapitole** zaměřujeme svoji pozornost na intelektuální formaci Konráda Maria Kubeše v letech 1901 až 1909. V líčení základního a středoškolského vzdělávání Konráda Maria Kubeše v období tak zvaného austrokolicismu je kladen především důraz na osobnosti klasického gymnázia v Hradci Králové, které Konráda Maria Kubeše nejvíce ovlivnily. V závěru této kapitoly se snažíme zodpovědět na otázku, jaké okolnosti vedly Konráda Maria Kubeše k životní volbě kněžského povolání.

Stejný metodologický postup je zachován i v **kapitole čtvrté**, která pojednává o seminární

³³ MIKULÁŠEK, Josef. Curriculum eines Klassischen Gymnasiums im Österreich-Ungarn am beispiel des staatlichen K. K. Humanistischen. *Acta theologica et religionistica*, 7, č. 2, 2018, s. 15–24. *Gréckokatolícka teologická fakulta* [online] <https://www.unipo.sk/gréckokatolícka-teologicka-fakulta/hlavne-sekcie/acta-theol-relig/>

formaci v knížecím arcibiskupském kněžském semináři a vysokoškolských studiích na teologické fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze v letech 1909 až 1913.

Pátá kapitola nejprve líčí dvouleté kněžské diecézní působení Konráda Maria Kubeše v Michli (1913 až 1914) a v Košířích (1914 až 1915). V této kapitole si opět klademe otázku, co vedlo Konráda Maria Kubeše k rozhodnutí stát se řeholníkem Tovaryšstva Ježíšova. A následuje pak pojednání o noviciátní formaci na Velehradě (1915 až 1916) a filosofických studií v Innsbrucku (1916 až 1918).

Misionářské a exerciční působení Konráda Maria Kubeše v letech 1918 až 1950 je obsahem **šesté kapitoly**. Na základě dochovaných *Diarií*, svědectvích jezuitu Bernarda Pitruna (1908–1987) a vlastních autobiografických poznámek Konráda Maria Kubeše popisuje tato kapitola řeholní činnost Konráda Maria Kubeše v rezidenci u svatého Ignáce v Praze (1918 až 1920, 1922 až 1923), v rezidenci svatého Jiří (Vojtěcha) v Opavě (1920 až 1922), v rezidenci Nanebevzetí Panny Marie na Svatém Hostýně (1924 až 1926, 1931 až 1934, 1937 až 1940, 1946 až 1950) a v papežské koleji sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě (1926 až 1930, 1934 až 1937, 1940 až 1946). Nechybí rovněž absolvování třetí probace v Drongenu (Tronchiennes) v Belgickém království (1923 až 1924).

Sedmá kapitola podrobně líčí následnou komunistickou perzekuci od roku 1950. V této kapitole soustředíme svoji pozornost na každodenní život Konráda Maria Kubeše v Centralizačních kláštřech Bohosudov (1950), Osek (1950 až 1951) a Králíky (1951 až 1953), v Charitním domově Moravec (1953 až 1954) a dvouleté působení ve farnosti Bukovinka (okres Blansko, 1954 až 1956). Tato kapitola končí vylíčením závěru života Konráda Maria Kubeše v Ústavu sociální péče a Charitním domově v Břežanech u Znojma (1956 až 1967).

Tématem závěrečné **osmé kapitoly** je rozbor a zhodnocení zachovaného knižního a časopiseckého díla Konráda Maria Kubeše. Po nezbytných úvodních poznámkách následuje podrobnější popis písemného díla tématicky rozděleného. Především zkoumáme důvody proč bylo konkrétní dílo sepsáno, jakému okruhu čtenářů bylo určeno, vlastní obsah, použité prameny a konečně přínos daného písemného dokumentu.

Druhá část disertační práce obsahuje **182 textových příloh a 2 obrazové přílohy**, které jsou nezbytným a logickým doplněním celkového obrazu života, působení a přínosu osobnosti Konráda Maria Kubeše.

Formální úpravy jsou provedeny podle stávajících platných norem pro tvorbu bakalářských a magisterských prací na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, poznámkový aparát je tvořen podle normy ČSN ISO 690.

1 SPOLEČENSKÉ A TEOLOGICKÉ MILIEU

DOBY KONRÁDA MARIA KUBEŠE

Život Konráda Maria Kubeše, T. J. (1890–1967) vyplňuje poslední desetiletí 19. století a více jak polovinu 20. století. Vyčerpávajícím způsobem vystihnout, popsat a zhodnotit téměř sedmasedmdesát let jednoho lidského života je prostě nemožné. Kolik jen dějinných událostí a zvrátů se za relativně krátkou dobu, myšleno z hlediska lidských dějin, událo!³⁴

V následující první kapitole zaměříme svoji pozornost nejprve na společensko–politické události, které do jisté míry ovlivnily názory a postoje Konráda Maria Kubeše. A v druhé části této první kapitoly popíšeme v podobě krátkých medailonů pontifikáty pěti papežů a myšlenkový a teologický vývoj v římsko–katolické církvi v době života a působení Konráda Maria Kubeše.

1.1 Společensko–politické dějiny v letech 1890–1950

1.1.1 „Dlouhé“ 19. století

Historické období evropských dějin od roku narození Konráda Maria Kubeše (25. listopadu 1890) až do neočekávaného vypuknutí traumatizující Velké války (28. července 1914) bývá označováno jako Belle Époque neboli „Krásná doba, krásné časy“.³⁵ Jistě, ze zpětného pohledu

³⁴ Srov. JANTAČ, Petr. *Hledání Evropy: Kapitoly z politických dějin evropské civilizace*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. 439 s. Populárně odborné příručky. ISBN 978-80-7400-372-1.

³⁵ Srov. HLAVAČKA, Milan a kol. *České země v 19. století: Proměny společnosti v moderní době: 1. svazek*. 2. dopl. a rozšíř. vyd. Praha: Historický ústav, 2016. 491 s. Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti Historici Pragmae. Řada A, Monographia, svazek 72. ISBN 978-80-7286-281-8. HLAVAČKA, Milan a kol. *České země v 19. století: Proměny společnosti v moderní době: 2. svazek*. 2. dopl. a rozšíř. vyd. Praha: Historický ústav, 2016. 476 s. Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti Historici Pragmae. Řada A, Monographia, svazek 73. ISBN 978-80-7286-281-8. HODGSON, Godfrey. *Století lidí: Od úsvitu století do začátku studené války*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1998. 320 s. ISBN 80-7176-711-5. KŘIVSKÝ, Petr a SKŘIVAN, Aleš. *Století odchází: Světla a stíny „belle époque“*. 2., upr. vyd. Praha: Aleš Skřivan ml., 2004. 341 s. ISBN 80-86493-12-1. KULHÁNEK, Ivan. *Klopýtání přes budoucnost: Dějiny Evropy od Vídeňského kongresu 1815 do roku 2005: Evropa 19. a 20. století v politických a sociálně-ekonomických souvislostech*. 1. vyd. Praha: Academia, 2008. 362 s. Historie. ISBN 978-80-200-1608-9. MICHEL, Bernard. *Praha: Město evropské avantgardy: 1895-1928*. 1. vyd. Praha: Argo, 2010. 477 s. ISBN 978-80-257-0327-4. Srov. též *Apokalypsa – 1. světová válka; Apocalypse la 1ère Guerre mondiale* (2014), dokumentární, válečný, historický, Francie. 01. *Hněv, Furie*, scénář a režie Isabelle Clarke a Daniel Costelle. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/386674-apokalypsa-1-svetova-valka/512372-vztek/prehled/> *People's Century*. 01. *Age of Hope* (1995), dokumentární, Velká Británie, USA. 01. *Age of Hope, Věk naděje*, scénář a režie Jonathan Lewis. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/73934-people-s-century/komentare/>

vojáka či civilisty bojujícího o holé přežití, ať už v zákopech či v zázemí Velké války (1914–1918) byl tento úsek lidských dějin skutečně dobou klidu, jistoty, řádu a životní pohody.³⁶

Živoucím symbolem autority, stability, ochrany a pořádku pro téměř tři lidské generace v Rakouském císařství a od 20. března 1867 v Rakousko–Uherské monarchii se stal císař a král František Josef I. (1830, doba vlády 1848–1916),³⁷ který svým poddaným vládl dlouhých 68 let.³⁸ Velmi výstižná charakteristika tohoto panovníka pochází z pera jeho prasynovce Otty Habsburského (1912–2011). Ve své studii³⁹ a také v rozhovoru, který poskytl své asistentce a tiskové mluvčí Evě

³⁶ Onu „krásnou dobu“ velmi výstižně popsal rakouský prozaik židovského původu Stefan Zweig (1881–1942) ve své autobiografii *Die Welt von Gestern. Erinnerungen eines Europäers*. Srov. ZWEIG, Stefan. *Die Welt von Gestern. Erinnerungen eines Europäers*. London, Stockholm: Hamish-Hamilton & Bermann-Fischer Verlag, 1941. 453. ZWEIG, Stefan. *Svět včerejška: Vzpomínky jednoho Evropana*. 2. uprav. vyd. Praha: Torst, 1999. 474 s. ISBN 80-7215-083-9.

Kde to pokládáme za nezbytné či užitečné, uvádíme v disertační práci i beletristická a filmová díla. Činíme tak i v návaznosti na Konráda Maria Kubeše, který napsal: „*Radost, bázeň, touhu, nenávisť a ostatní vášně lze vzbudit, je-li jejich předmět nablízku; ten však možno přiblížit jen fantasií. V tom spočívá význam a působivost historických románů. Suchá data dějepisná v něm ožijou, neživi vstanou z mrtvých, kultura a život minulých dob přenesen do přítomnosti*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 1. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940, s. 14. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> Historické období 1859 až 1936 umělecky zpracoval rakouský spisovatel a novinář Joseph Roth (1894–1939) v románech *Radetzky marsch* a *Die Kapuzinergruft*. Srov. ROTH, Joseph. *Pochod Radeckého; Kapucínská krypta*. 1. vyd. tohoto souboru (3. vyd. *Pochodu Radeckého*, 2. vyd. *Kapucínské krypty*). Praha: Odeon, 1986. 402 s. Světová knihovna. Český prozaik Miloš Václav Kratochvíl (1904–1988) zachytil období 1905 až 1914 v prvním díle románové trilogie *Evropa tančila valčík* a je rovněž autorem scénáře ke stejnojmennému filmu, který natočil v roce 1989 režisér Otakar Vávra (1911–2011). Srov. KRATOCHVÍL, Miloš Václav. *Evropa tančila valčík*. 1. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1974. 274 s. Žatva. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/9449-evropa-tancila-valcik/prehled/>

³⁷ Srov. DEJMEK, Jindřich et al. *František Josef I.: Sto let od smrti*. 1. vyd. Praha: Institut Václava Klause, 2017. 132 s. Publikace; č. 35/2017. ISBN 978-80-7542-027-5. GRÖSSING, Sigrid-Maria. *František Josef a jeho rodina: Císař vzpomíná*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2018. 174 s. ISBN 978-80-249-3514-0. HERRE, Franz. *Císař František Josef I.: Jeho život – jeho doba*. 1. vyd. Praha: Ikar, 1998. 430 s. ISBN 80-7202-336-5. HLAVÁČ, Bedřich. *František Josef I.: Život, povaha, doba*. Praha: Fr. Borový, 1932. 715 s. Knihy dalekých obzorů; [Sv.] XIII. KETTERL, Eugen a HRONEK, Jiří, ed. *Paměti komorníka císaře Františka Josefa I.: (Zachovej nám Hospodine ---): Císař v nedbalkách*. 1. vyd. v nakl. Petrklíč. Praha: Petrklíč, 1993. 342 s. Růže. ISBN 80-85243-36-9. KORZER-CACHÉE, Josef a PRASCHL-BICHLER, Gabriele. *Císař František Josef zcela privátně: „Vý se máte, vy si můžete chodit do kavárny!“*. 1. vyd. Praha: Brána, 1996. 169 s. ISBN 80-85946-32-7. PERNES, Jiří. *František Josef I.: Nikdy nekorunovaný český král*. 2. vyd. Praha: Brána, 2011. 495 s. ISBN 978-80-7243-538-8. RAK, Jiří. *Svár starého a moderního v habsburské monarchii 19. století: Císař František Josef I. a jeho střeoevropské (a české) dědictví. Slovanské historické studie: Tradiční modernita nebo modernizovaná tradice? (Dějiny modernizace ve střední, východní a jihovýchodní Evropě a Eurasii)*. 31, mimořádné č., 2006, s. 5-18. URBAN, Otto. *František Josef I.* 2. vyd., v nakl. Argo 1. Praha: Argo, 1999. 297 s. Ecce homo; sv. 2. ISBN 80-7203-203-8. VAN DER KISTE, John. *Císař František Josef: Život, pád a zánik habsburské říše*. 1. vyd. Praha: Práh, 2008. 262 s. ISBN 978-80-7252-210-1. VOCELKA, Michaela a VOCELKA, Karl. *František Josef I.: Císař rakouský a král uherský*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2017. 414 s. ISBN 978-80-7432-806-0. VONDRA, Roman. *Osobnosti české minulosti. František Josef I. (1830-1916). Historický obzor*, 28, č. 7/8, 2017, s. 187-191. WEITLANER, Juliana. *František Josef I.: Život císaře slovem i obrazem*. [Haselbach]: Vitalis, [2016], 2016. 80 s. ISBN 978-3-89919-455-5. WINKELHOFER, Martina. *Viribus unitis: Císař a jeho dvůr: Nový pohled na Františka Josefa*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2011. 237 s. ISBN 978-80-249-1484-8.

³⁸ Srov. LENDEROVÁ, Milena, JIRÁNEK, Tomáš a MACKOVÁ, Marie. *Z dějin české každodennosti: Život v 19. století*. 2. dopl. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. 471 s. ISBN 978-80-246-3510-1. VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla. *Jak se žilo za časů Františka Josefa I.* 1. vyd. Praha: Svoboda, 1996. 284 s. Členská knihovna. ISBN 80-205-0088-X.

³⁹ HABSBUROG, Otto von. *Úvahy o Evropě*. 1. vyd. Praha: Panevropa, 1993. 136 s. ISBN 80-254-7093-8.

Demmerleové (* 1967)⁴⁰ uvádí, že František Josef I. jako hluboce věřící katolík chápal a přijímal, že je panovníkem z Boží milosti. Během celé své vlády byl až úzkostlivý pedant ve vykonávání státnických povinností. Tato jeho neunavná pracovitost a svědomitost se pochopitelně přenesla i na všechny úředníky státní správy a potažmo na všechny občany Rakousko–Uherska. Přestože v Kubešových spisech nalézáme pouze jedinou nepřímou zmínku o tomto panovníkovi,⁴¹ byl celý Kubešův život silně ovlivněn právě životním příkladem Františka Josefa I.⁴²

Otto Habsburský (1912–2011) dále ve své studii konstatuje, že císař František Josef I. se stal jakýmsi „otcem“ a „dědečkem“ dvanácti národů Rakouského císařství a pozdější Rakousko–Uherské monarchie. A právě zde leží jádro neřešitelného problému – totiž uspokojujivé vyřešení národnostní otázky.

Císař František Josef I. se usilovně snažil potlačit velmi nebezpečnou centralistickou demokracii a chtěl prosadit federalistické uspořádání monarchie, které by zajistilo rovnost lidí i národů této mnohonárodnostní říše. Avšak od roku 1867 byl František Josef I. pouze konstitučním panovníkem a bez většinové podpory Říšské rady a volených členů politických stran nemohl prosadit svou vůli.⁴³

Česká politická scéna se v Rakousko–Uherské monarchii⁴⁴ v zásadě rozdělila na dvě politická uskupení.

⁴⁰ DEMMERLE, Eva. *Císař Karel I.: Blaze těm, kdo působí pokoj--*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2006, s. 242-259. ISBN 80-249-0678-3.

⁴¹ Konrád Maria Kubeš v exercičním rozjímání kladl exercitantům otázku, zda vláda a moc může učinit člověka šťastným a uváděl příklad z dějin jak „vévodkyně Argylllová [plným jménem princezna Luisa Karolina Alberta Sasko-Kobursko-Gothajská, vévodkyně z Argyllu; 1848–1939] rozeslala svého času dotazník všem vládcům, královnám, princeznám, knížatům a kněžnám: ‚Komu závidíte?‘ Většinou zněla odpověď: ‚Každému, kdo není císařem, knížetem, královnou...‘ Tak i František Josef, Eduard VII., Mikuláš II.“ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 62. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁴² Ze života císaře a krále Františka Josefa I. víme, že byl neuvěřitelně pracovitým panovníkem, který už po čtvrté hodině ráno vstával a od šesti hodin ráno začal úřadovat. Díky tomu je u nás zavedena pracovní doba většinou od šesti hodin ráno. Zvládnutí všech pracovních povinností a úkolů císaře a krále Františka Josefa I. zahrnoval celkově neuvěřitelný osmdesátihodinový pracovní týden. Císař a král tak dával ten nejlepší příklad pracovní morálky i svým poddaným. A rovněž Konrád Maria Kubeše vzpomínal, že „dříve, daleko dříve, než domácí zvon budil celou kolej k rannímu rozjímání, jsem byl vzhůru, a při prvním úderu jsem spěchal do zahrady.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 7. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> V jednom dopise Konrád Maria Kubeš dával sám sebe jako příklad neunavné pracovní činnosti: „V klášť.[eře] jsem si odpíral procházky, výlety, kratochvíle, potěšení všeho druhu, bděl jsem do noci, seděl jen u stolu a u psacího stroje, pro Krista pracoval, se namáhal, bděl, Krista hlásal, kázal, učil...“ PA TJ Praha. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 16. až 21. dubna 1953*. Příloha č. 116.

⁴³ Srov. HABSBURO, Otto. *Úvahy o Evropě*. 1. vyd. Praha: Panevropa, 1993. 136 s. ISBN 80-254-7093-8. Císař a král František Josef I. říkal: „Mým hlavním úkolem je ochránit mé národy před jejich politiky.“

⁴⁴ Srov. RATAJ, Jan a MARTÍNEK, Miloslav. *Česká politika 1848-1918*. 1. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2015. 579 s. ISBN 978-80-87956-12-0. ŠOLLE, Zdeněk. *Století české politiky: Počátky moderní české politiky od Palackého a Havlíčka až po realisty Kaizla, Kramáře a Masaryka*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1998. 298 s. ISBN 80-204-0696-4.

První z nich byla liberálně konzervativní Národní strana (staročeši)⁴⁵ reprezentovaná spisovatelem, politikem, historikem a zakladatelem moderního českého dějepiscetví Františkem Palackým (1798–1876),⁴⁶ který později získal čestnou přezdívku *Otec národa*, dále politikem Františkem Ladislavem Riegrem (1818–1903)⁴⁷ a právníkem, politikem a ředitelem Zemské banky Českého království Karlem Mattušem (1836–1919).⁴⁸

Druhou politickou stranou byla radikálně demokratická Národní strana svobodomyšlná (mladočeši) reprezentovaná českým a později československým politikem, účastníkem 1. odboje a prvním ministerským předsedou Československa (1918–1919) Karlem Kramářem (1860–1937)⁴⁹ a

⁴⁵ Srov. RYNEŠ, Václav. *Zápas o národní a středoevropskou federaci: (František Palacký, František Ladislav Rieger a český federalismus v Rakouském císařství)*. 1. vyd. Praha: Pavel Káňa – vydavatelství Knihař, 2016. 192 s. ISBN 978-80-86292-91-5.

⁴⁶ Srov. GOLL, Jaroslav. *František Palacký*. Praha: Bursík & Kohout, 1898. 73 s. CHALOUPECKÝ, Václav. *František Palacký: Monografie*. Praha: Mánes, 1912. 195 s. Zlatoroh; 10-12. JETMAROVÁ, Milena. *František Palacký: Studie s ukázkami z díla F. Palackého*. 1. vyd. Praha: Svobodné slovo, 1961. 263 s. Odkazy pokrokových osobností naší minulosti. KOŘALKA, Jiří. *František Palacký: (1798-1876): Životopis*. 1. vyd. Praha: Argo, 1998. 661 s. Ecce homo; sv. 1. ISBN 80-7203-125-2. MACHOVEC, Milan. *František Palacký a česká filosofie*. Praha: ČSAV, 1961. 126 s. Rozpravy ČSAV. Roč. 71/1961, Ř. společ. věd; seš. 2. MAREČKOVÁ, Marie. František Palacký. In: *Výchova k národnímu vědomí a národním hodnotám: Sborník příspěvků z konference k 80. výročí vzniku samostatného státu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 29-34. Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Řada jazyková a literární; č. 29. ISBN 80-210-2164-0. NOVOTNÝ, Karel. František Palacký a dělnická otázka. *Československý časopis historický*, č. 5, 1977, s. 715-731. PEKAŘ, Josef. *František Palacký*. 3. vyd., (1. v ARSCI). Praha: ARSCI, 2005. 180 s. ISBN 80-86078-47-7. PALACKÝ, František a RIEGER, Bohuš, ed. *Františka Palackého Spisy drobné. Díl I, Spisy a řeči z oboru politiky*. Praha: Bursík & Kohout, [1898]. 428 s. PALACKÝ, František a NOVÁČEK, Vojtěch Jaromír, ed. *Františka Palackého Spisy drobné. Díl II, Články z oboru dějin*. Praha: Bursík & Kohout, [1900]. 413 s. PALACKÝ, František a ČECH, Leander, ed. *Františka Palackého Spisy drobné. Díl III, Spisy aesthetické a literární*. Praha: Bursík & Kohout, 1903. 791 s. PALACKÝ, František a ŠPÍČÁK, Josef, ed. *Úvahy a projevy: Z české literatury, historie a politiky*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1977. 498 s. České myšlení; sv. 6. ŠMAHEL, František, ed. a DOLEŽALOVÁ, Eva, ed. *František Palacký: Dějiny a dnešek: 1798-1998*. 1. vyd. Praha: Historický ústav AV ČR, 1999. 556 s. ISBN 80-7286-003-8. ŠTAIF, Jiří. *František Palacký: Život, dílo, mýtus*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. 392 s. Velké postavy českých dějin; sv. 12. ISBN 978-80-7021-981-2. ŠUBRTOVÁ, Alena. Člověk František Palacký. *Dějiny a současnost*, č. 3, 1998, s. 27-31. URBAN, Otto. Politik František Palacký. In: BENEŠ, Zdeněk, ed., MAUR, Eduard, ed. a PÁNEK, Jaroslav, ed. *Pocta Josefu Petráňovi: Sborník prací z českých dějin k 60. narozeninám prof. dr. Josefa Petráně*. Praha: Historický ústav ČSAV, 1991, s. 491-511. Práce Historického ústavu Československé akademie věd = Opera Institutu historici Pragae. C, Miscellanea, sv. 4. ISBN 80-85268-05-1.

⁴⁷ Srov. RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech: Díl I. Z let 1848-1849*. Praha: J. Otto, 1883. 214 s. Politická bibliotéka česká; č. 5. RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech: Díl II. Z let 1861-1862*. Praha: J. Otto, 1884. 204 s. Politická bibliotéka česká; č. 5. RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech: Díl III. Z let 1863-1864*. Praha: J. Otto, 1887. 312 s. Politická bibliotéka česká; č. 5. RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech: Díl IV. Z let 1865-1867*. Praha: J. Otto, 1888. 243 s. Politická bibliotéka česká; č. 5. SAK, Robert. *Rieger: Konzervavec nebo liberál?*. 2. vyd., v Academii 1. Praha: Academia, 2003. 327 s. ISBN 80-200-1154-4.

⁴⁸ Srov. BENEŠ, Luděk. Karel Mattuš. Český politik a představitel samosprávy. In: MAREK, Pavel, ed. *Osobnost v politické straně: Sborník referátů z konference „Úloha osobností v dějinách politických stran na území českých zemí a Československa v letech 1861-1999“*, Olomouc 19.-20. října 1999. Olomouc: Moneta-FM, 2000, s. 79-99. ISBN 80-900965-9-X. MATTUŠ, Karel. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921. 261 s. MATTUŠ, Karel. *Řeči sněmovní, které v letech 1878-1892 promluvil Karel Mattuš*. Praha: K. Mattuš, 1900. 425 s. ŠVEC, Luboš. Karel Mattuš. *Střední Evropa. Revue pro středoevropskou kulturu a politiku*. 9, č. 28, 1993, s. 71-79.

⁴⁹ Srov. BÍLEK, Jan, ed. a VELEK, Luboš, ed. *Karel Kramář (1860-1937): Život a dílo*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR v nakl. Historický ústav, 2009. 783 s. Moderní dějiny; suppl. 2(2008). ISBN 978-80-86495-58-3. BÍLEK, Jan, ed. et al. *Korespondence T. G. Masaryk – Karel Kramář*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav, 2005. 517 s. ISBN 80-86495-33-7. ČECHUROVÁ, Jana, STEHLÍKOVÁ, Dana a VANDROVCOVÁ, Miroslava. *Karel a Naděжда Kramářovi doma*. 2. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky ve spolupráci s Národním muzeem, 2008.

českým a později československým politikem a ekonomem, účastníkem 1. odboje, jedním z „mužů 28. října“ a prvním ministrem financí Československé republiky (1918–1919) Aloisem Rašínem (1867–1923).⁵⁰

Tato dvě politická uskupení v Českých zemích mezi sebou vedla urputný a vytrvalý politický boj nejen při volebních kampaních,⁵¹ ale i v Říšské radě, kdy nakonec převahu získali mladočeši.⁵²

V roce 1900 se od mladočechů oddělili realisté – filosof, sociolog, politik a první prezident Československé republiky (1918–1935) Tomáš Garrigue Masaryk (1850–1937), výše zmíněný politik Karel Kramář (1860–1937) a politik, ekonom a ministr financí Předlitavska Josef Kaizl (1854–1901)⁵³ a založili vlastní Českou stranu pokrokovou. Tomáš Garrigue Masaryk (1850–1937) byl v roce 1907 a 1911 zvolen jako její poslanec do Říšské rady.⁵⁴

---

139 s. ISBN 978-80-87041-35-2. ČECHUROVÁ, Jana. Karel Kramář, Alois Rašín a 28. říjen 1918. In: *Přednášky z 52. běhu Letní školy slovanských studií*. Praha: Univerzita Karlova, 2009, s. 208-215. LUSTIGOVÁ, Martina. Karel Kramář: První československý premiér. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2007. 363 s. Velké postavy českých dějin; sv. 9. ISBN 978-80-7021-898-3. LUSTIGOVÁ, Martina. Karel Kramář a první světová válka. Časopis Národního muzea. Řada historická, 176, č. 1-2, 2007, s. 89-104. WINKLER, Martina. Karel Kramář (1860-1937): Představa o sobě samých, vnímání druhých a modernizace v pojetí českého politika. 1. vyd. Praha: Argo, 2011. 347 s. Ecce homo; sv. 15. ISBN 978-80-257-0348-9.

⁵⁰ Srov. ČECHUROVÁ, Jana. Alois Rašín: Dramatický život českého politika. 1. vyd. Praha: Argo, 1997. 173 s. ISBN 80-7203-061-2. ČECHUROVÁ, Jana. Listy Aloise Rašína z vězení manželce a dětem. *Historie a vojenství*, 52, č. 1, 2003, s. 87-93. HOCH, Karel. Alois Rašín: Jeho život, dílo a doba. Praha: Orbis, 1934. 416 s. KUČERA, Martin. Alois Rašín v mladočeské straně (1907-1914). *Moderní dějiny*, 1, 1993, s. 9-36. KUČERA, Martin. K profilu mladého Aloise Rašína a pokrokařského hnutí (1895-1907). *Československý časopis historický*, č. 3, 1989, s. 404-426. RAŠÍN, Alois a RAŠÍN, Ladislav, ed. *Paměti Dr. Aloise Rašína*. 2. vyd. Brno: Bonus A, 1994. 229 s. Memorabilia; Sv. 1. ISBN 80-901693-4-1. ŠETŘILOVÁ, Jana. Druhý či první muž strany? Ke vztahu Aloise Rašína a Karla Kramáře. *Historický obzor*, č. 5, 1994, s. 114-118. Srov. též *Rašín* (2018), historický, drama, Česko, scénář a režie Jiří Svoboda. Postavu Aloise Rašína (1867–1923) ztvárnil herec Ondřej Vetchý (* 1962). CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/497827-rasin/komentare/>

⁵¹ Konrád Maria Kubeš ve stavovské promluvě pro mládež na téma sebezáporu z přirozeného hlediska uvedl historický příklad jedné předvolební kampaně: „*Před půl stoletím při volební kampani [volby do Říšské rady 1897] mluvil nešikovný řečník v přeplněném sále: ‚Pánové, vy jste dělníci!‘ ‚Výborně!‘ ‚Tož tedy pánové, když tedy jste dělníci, tož tedy musíte dělat!‘ ‚Výhodte ho ven!‘“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 280-281. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>*

⁵² Srov. URBAN, Otto. *Česká společnost 1848-1918*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1982. 690 s. Členská knižnice.

⁵³ Srov. KAIZL, Josef. *Z mého života. I, Až po habilitaci*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1909]. 408 s. KAIZL, Josef. *Z mého života. II, Od habilitace Dr. Jos. Kaizla r. 1879 až k jeho vstupu do národní strany svobodomyšlné r. 1890*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1911]. 684 s. KAIZL, Josef. *Z mého života. III, Od vstupu Kaizlova do Národní strany svobodomyšlné až do jeho smrti*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1914]. 938 s. KAIZL, Josef. *Z mého života. III, Od vstupu Kaizlova do Národní strany svobodomyšlné až do jeho smrti*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1914]. s. 940-1229. KAIZLOVÁ, Zdenka, HÁJKOVÁ, Dagmar, ed. a KOKEŠOVÁ, Helena, ed. *Dívčí deníky Zdenky Kaizlové z let 1909-1919*. 1. vyd. Praha: MÚA, Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v.v.i., 2016. 159 s. Ego: paměti, deníky, korespondence; svazek 8. ISBN 978-80-7422-425-6. VALENTA, Aleš. Josef Kaizl. *Střední Evropa*, č. 35, 1993, s. 74-90.

⁵⁴ Konrád Maria Kubeš v exercičním rozjímání o tzv. správném užívání tvorů neboli věcí kolem nás uvedl s jistou škodolibostí odstrašující příklad z české předvolební kampaně, když „*r. 1907 kandiduje na Valašsku do vídeňského parlamentu pražský univerzitní profesor [Tomáš Garrigue Masaryk]; sbírá po vesničkách hlasy, leckde od chasníků z hospody vyhozen, zřekován... To že jest cesta k pravé velikosti?‘“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 67. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> Srov. HAVELKA, Miloš. „Česká otázka“ Kaizlovými očima. In: PAVLINCŮVÁ, Helena, ed. a ZOUHAR, Jan, ed. *T. G. Masaryk a česká státnost: Sborník příspěvků z mezinárodní**

Vyhrocený a neustále vypjatý maloněmecký, maďarský a český nacionalismus⁵⁵ a jeho uspokojivé vyřešení prostřednictvím poslanců různých politických stran a politických uskupení se stal ve skutečnosti vítanou záminkou, úhybným manévrem a únikem od řešení daleko vážnějších a důležitějších sociálních problémů.⁵⁶ Ve svých konečných důsledcích vedl k rozpoutání prvního celosvětového válečného konfliktu.

1.1.2 První světová válka (1914–1918)

Po dvojím osudném výstřelu bosensko-srbského politického aktivisty a atentátníka Gavrilo Principa (1894–1918)⁵⁷ na arcivévodu Františka Ferdinanda Habsbursko-Lotrinského Rakouského-d'Este (1863–1914) a jeho milované choti Žofie hraběnky Chotkové z Chotkova a Vojnína, vévodkyně z Hohenbergu (1868–1914) v Sarajevu dne 28. června 1914⁵⁸ nastalo období 37 dní k

vědecké konference pořádané Masarykovou univerzitou ve dnech 4.-5. září 2007 v Brně. 1. vyd. Praha: Ústav T. G. Masaryka, 2008, s. 53-70. ISBN 978-80-86142-30-2. KUČERA, Martin. T. G. Masaryk a Josef Kaizl: Cesta k ideové konfrontaci. *Moderní dějiny*, 7, 1999, s. 123-166. MASARYK, Tomáš Garrigue et al. *Korespondence T. G. Masaryk – Josef Kaizl: TGM – JK.* 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2011. 340 s. ISBN 978-80-86495-82-8. Srov. též MASARYK, Tomáš Garrigue et al. *Parlamentní projevy 1891-1893.* 1. vyd. Praha: Masarykův ústav AV ČR, 2001. 450 s. Spisy T. G. Masaryka; sv. 21. ISBN 80-86495-10-8. MASARYK, Tomáš Garrigue et al. *Parlamentní projevy 1907-1914.* 1. vyd. Praha: Masarykův ústav AV ČR, 2002. 694 s. Spisy T. G. Masaryka; sv. 29. ISBN 80-86495-11-6. POLÁK, Stanislav. *T. G. Masaryk: Za ideálem a pravdou: 2. sv. 1882-1893.* 1. vyd. Praha: Masarykův ústav, 2001. 499 s. ISBN 80-86495-02-7. POLÁK, Stanislav. *T. G. Masaryk: Za ideálem a pravdou: 3. sv. 1893-1900.* 1. vyd. Praha: Masarykův ústav, 2004. 483 s. ISBN 80-86495-20-5. POLÁK, Stanislav. *T. G. Masaryk: Za ideálem a pravdou: 4. sv. 1900-1914.* 1. vyd. Praha: Masarykův ústav, 2005. 708 s. ISBN 80-86495-34-5. POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Masaryk iritující a fascinující.* 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. 306 s. ISBN 978-80-246-4052-5.

⁵⁵ Srov. BAUER, Franz et al. *Tisíc let česko-německých vztahů: Data, jména a fakta k politickému, kulturnímu a církevnímu vývoji v českých zemích.* 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Panevropa, 1995. 288 s. ISBN 80-85846-03-9.

⁵⁶ Srov. KÁRNÍK, Zdeněk. *Socialisté na rozcestí: Habsburk, Masaryk či Šmeral.* 2. vyd., přeprac. Praha: Karolinum, 1996. 554 s. ISBN 80-7184-128-5.

⁵⁷ Srov. BÍLEK, Jiří. Proč a jak nám zabili Ferdinanda. *Přísně tajně!: Literatura faktu*, č. 4, 2014, s. 3-17. BUCHAR, Stanislav. Setkání v daleké Bosně a jak vznikla myšlenka na sarajevský atentát 1914. 1. část. *Od Ještěda k Troskám*, roč. 21, č. 3, 2014, s. 172-182. BUCHAR, Stanislav. Sarajevský atentát – stopy vedou do Bělehradu. 2. část. *Od Ještěda k Troskám*, roč. 22, č. 1, 2015, s. 55-66. BUCHAR, Stanislav. Až do hořkého konce – epilog sarajevského atentátu. 3. část. *Od Ještěda k Troskám*, roč. 22, č. 3, 2015, s. 172-183. DOLEČEK, Rajko. Vzpomínka na Gavrila Principa a sarajevský atentát. In: KLAUS, Václav et al. *Sto let od počátku první světové války.* 1. vyd. Praha: Institut Václava Klause, 2014, s. 133-139. Publikace; č. 13/2014. ISBN 978-80-87806-10-4.

⁵⁸ Srov. BESTENREINER, Erika. *Zakázaná láska u císařského dvora.* [Líbeznice]: Víkend, 2012. 303 s. ISBN 978-80-7222-865-2. FÜRBAACH, František. Na okraj 80. výročí smrti Františka Ferdinanda d'Este. *Jindřichohradecký vlastivědný sborník*, 6, 1994, s. 65-69. GALANDAUER, Jan. *František Ferdinand d'Este: Následník trůnu.* 1. vyd. Praha: Paseka, 2000. 353 s. Historická paměť. Velká řada; sv. 5. ISBN 80-7185-325-9. GALANDAUER, Jan. Husův národ a most Františka Ferdinanda. *Historie a vojenství*, 44, č. 4, 1995, s. 3-20. HAMMOND, Beate. *Největší milostný příběh na dvoře habsburském: František Ferdinand a Žofie Chotková.* 1. vyd.. Praha: Ikar, 2004. 205 s. ISBN 80-249-0294-X. CHRAMOSTOVÁ, Radka. Společenské a politické kontakty arcivévodů Františka Ferdinanda d'Este se šlechtou v českých zemích. *Studie k sociálním dějinám*, 3(10), 1999, s. 145-156. CHROMÝ, Mojmír. František Ferdinand d'Este stodruhákem a kterak c. a k. vojenská pošta učinila arcivévodův sňatek rovnorodým. *Sborník vlastivědných prací z Podblanicka*, 42, 2002, s. 97-102. JEŽEK, Martin a TROJAN, Pavel. *Tak nám zabili Ferdinanda.* 1. vyd. Praha: Radioservis, 2014. 133 s. ISBN 978-80-87530-39-9. KING, Greg a WOOLMANS, Sue. *Vražda arcivévodů: Sarajevo 1914 a příběh lásky, který změnil svět.* 1. vyd.. [Trnová]: Bourdon, 2017. 457 s. ISBN 978-80-906728-0-2. KOTĚŠOVEC, František – TETOUR, Bohumil. „Tak nám zabili Ferdinanda“: František Ferdinand d'Este v písemnostech prachatického archivu. *Zlatá stezka: Sborník Prachatického muzea*, roč. 21-22, 2014-2015 [vyd. 2015], s. 233-242. PAVLÍK, Lukáš. *František Ferdinand*

odpočítávání začátku válečného konfliktu.⁵⁹

O měsíc později, přesně na den po atentátu, 28. července 1914 vyhlásilo Rakousko-Uhersko válku Srbsku⁶⁰ a okolo 23:00 hodiny začalo rakousko-uherské dělostřelectvo za pomoci několika říčních monitorů na Dunaji ostřelovat Bělehrad. Touto vojenskou operací⁶¹ začala vlastně Velká válka, později nazývaná První světová válka (1914–1918).⁶²

Válečné hrůzy první světové války (1914–1918) se dotkly Konráda Maria Kubeše pouze nepřímo. Jako katolický kněz nebyl vázán povinností mobilizace. Během války v letech 1915 až

---

d'Este: Život konopištských pánů ve fotografiích. Benešov: Lukáš Pavlík, 2014. [56] s. PAVLÍK, Lukáš. *Ve službách konopištského pána: Zaměstnancem nejen na zámku Konopiště v Čechách.* 1. vyd. Benešov: Muzeum umění a designu Benešov ve spolupráci s městem Benešov, Státním oblastním archivem v Praze, Muzeem Podblanicka, zámek Artstetten, 2013. 183 s. ISBN 978-80-87400-11-1. PERNES, Jiří. *O trůn a lásku: Dramatický život a tragická smrt Františka Ferdinanda d'Este.* 2., dopl. vyd. Praha: Brána, 2014. 261 s. ISBN 978-80-7243-709-2. SCHOLLER, Christiane a HOHENBERG, Anita. *Můj pradědeček František Ferdinand: Příběh arcivévodě Františka Ferdinanda očima jeho pravnučky Anity Hohenberg.* [Líbeznice]: Víkend, 2014. 159 s. ISBN 978-80-7222-950-5. SKOUPÝ, Jiří. *František hrabě Harrach a Leopold Lojka – šlechtic a jeho řidič: Životní osudy účastníků sarajevského atentátu ve světle archivních pramenů. Historie a vojenství, roč. 63, č. 2, 2014, s. 4-27.* SKOUPÝ, Jiří. *Šofér, který změnil dějiny: Za volantem vstříc atentátu na arcivévodu Františka Ferdinanda d'Este.* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2017. 206 s. ISBN 978-80-204-4512-4. WEISSENSTEINER, Friedrich. *František Ferdinand: Krůček od trůnu.* 1. vyd. Praha: Ikar, 2013. 223 s. ISBN 978-80-249-2008-5. WERSTADT, Jaroslav a HANZAL, Josef, ed. *Zápas Františka Ferdinanda o záchranu habsburské monarchie.* Praha: Historický klub, 1991. 76 s. ISBN 80-901027-8-6.

⁵⁹ Srov. např. CHRISTIE, Agatha. *Vlastní životopis.* 2. vyd., v nakl. Academia 1. Praha: Academia, 1999. 605 s. Scarabeus; sv. 10. ISBN 80-200-0754-7. Srov. též *37 dní od atentátu k válce; 37 Days* (2014), historický, Velká Británie. 01. *Jeden měsíc v létě, One Month in Summer*, scénář Mark Hayhurst, režie Justin Hardy. *37 dní od atentátu k válce; 37 Days* (2014), historický, Velká Británie. 02. *Jeden týden v červenci, One Week in July*, scénář Mark Hayhurst, režie Justin Hardy. *37 dní od atentátu k válce; 37 Days* (2014), historický, Velká Británie. 03. *Jeden dlouhý víkend, One Long Weekend*, scénář Mark Hayhurst, režie Justin Hardy. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/367217-37-dni-od-atentatu-k-valce/prehled/>

⁶⁰ Srov. PELIKÁN, Jan et al. *Dějiny Srbska.* 2., dopl. a rozš. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2013. 677 s. Dějiny států. ISBN 978-80-7422-217-7.

⁶¹ Srov. MACHÁT, František. *Mapa rakousko-srbského bojiště* [kartografický dokument]. 1:2 000 000. Smíchov: Nákladem V. Neuberta, [mezi 1914 a 1918]. 1 mapa. *Nejnovější mapa srbského bojiště* [kartografický dokument]. 1:1 250 000. Praha: Till a spol., [1914?]. 1 mapa.

⁶² Srov. DOBRÝ, Václav. *Světová válka: 100 let od největší tragédie v dějinách lidstva: Začátek světové války v datech a dobových pohlednicích.* 1. vyd. Plzeň: Slovan, 2014. 347 s. ISBN 978-80-260-5895-3. GILBERT, Martin. *První světová válka: Úplná historie.* 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB/art, 2005. 759 s. ISBN 80-7341-563-1. HÁJEK, Jan, ed., KOCIAN, Jiří, ed. a ZÍTKO, Milan, ed. *Fragmenty dějin: Sborník prací k šedesátinám Jana Gebharta.* Praha: Historický ústav AV ČR ve spolupráci s Ústavem soudobých dějin AV ČR, 2006. 640 s. ISBN 80-7286-102-6. HASTINGS, Max. *Katastrofa 1914: Evropa táhne do války.* V českém jazyce vyd. 1. Voznice: Leda, 2014. 619 s. ISBN 978-80-7335-370-4. HLAVÁČKA, Milan. *První světová válka v českém zázemí.* In: KOPIČKA, Petr, ed. *Fontes ipsi sitiunt: Sborník prací k sedmdesátinám archiváře a historika Eduarda Mikuška.* 1. vyd. Litoměřice: Státní oblastní archiv v Litoměřicích, 2016, s. 257-266. ISBN 978-80-904381-5-6. KEEGAN, John. *První světová válka.* 1. vyd. Praha: Beta-Dobrovský, 2003. 383 s. ISBN 80-7306-062-0. KERSHAW, Ian. *Do pekel a zpět: Evropa 1914-1949.* 1. vyd. Praha: Argo, 2017. 526 s. ISBN 978-80-257-2301-2. KLAUS, Václav et al. *Sto let od počátku první světové války.* 1. vyd. Praha: Institut Václava Klause, 2014. 157 s. Publikace, č. 13/2014. ISBN 978-80-87806-10-4. KUČERA, Martin. *První světová válka a řešení české otázky.* In: PŘENOSIL, Jiří, ed. *Od Velké Moravy k NATO: Český stát a střední Evropa.* 1. vyd. Praha: Evropský literární klub, 2002, s. 110-127. ISBN 80-86316-33-5. KVAČEK, Robert. *První světová válka a česká otázka.* 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Triton, 2013. 178 s. ISBN 978-80-7387-635-7. LÁNÍK, Jaroslav, ed. a kol. *Léta do pole okovaná 1914: Proměny společnosti a státu ve válce.* Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2015. 542 s. ISBN 978-80-7278-663-3. LÁNÍK, Jaroslav a kol. *Léta do pole okovaná 1914-1918. Svazek II., 1915 – noví nepřátelé, nové výzvy.* Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2017. 718 s. ISBN 978-80-7278-715-9. LIDDELL HART, Basil Henry. *Historie první světové války.* 1. vyd. Brno: Jota, 2001. 503 s. Jota military. ISBN 80-7217-164-X. MAREK, Pavel. *První světová válka očima starosty města. Archivum Trebonense, sv. 13, 2014, s. 75-95.* MICHLOVÁ, Marie.

1916 vykonával Konrád Maria Kubeš noviciát v řádu Tovaryšstvu Ježíšovu na Velehradě. Zde poprvé na vlastní oči viděl krutou realitu válečného běsnění.⁶³ V letech 1916 až 1918 absolvoval Konrád Maria Kubeš filosofická studia v Innsbrucku. Zde v rámci noviciátní formace docházel pravidelně do místního vojenského lazaretu, kde zraněným a umírajícím vojákům poskytoval duchovní službu.⁶⁴ Ze své pastorační praxe během válečného konfliktu nám Konrád Maria Kubeš zachoval ještě jednu zajímavou vzpomínku.⁶⁵

Byli jsme a budem, aneb, Česká každodennost 1914-1918. Řitka: Čas, 2013. 133 s. Český čas; sv. 6. ISBN 978-80-7475-024-3. OPAT, Jaroslav, ed. *První světová válka, moderní demokracie a T. G. Masaryk: Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference pořádané Ústavem T. G. Masaryka ve dnech 22.-24. září 1994 na zámku v Liblicích u Mělníka.* 1. vyd. Praha: Ústav T. G. Masaryka, 1995. 352 s. ISBN 80-901971-0-8. PROKŠ, Petr. *První světová válka a velmocenské plány Rakousko-Uherska (1914-1918).* *Moderní dějiny*, 14, 2006, s. 51-80. SIMKINS, Peter, JUKES, Geoffrey a HICKEY, Michael. *První světová válka: Válka, která měla být poslední.* 1. vyd. Praha: Brána, 2014. 351 s. ISBN 978-80-7243-684-2. WARNER, Philip. *První světová válka.* 1. vyd. Ostrava: OLDAG, 1997. 306 s. ISBN 80-85954-28-1. WESTWELL, Ian. *První světová válka den po dni.* Praha: Naše vojsko, 2013. 192 s. ISBN 978-80-206-1351-6. WILLMOTT, H. P. *První světová válka.* Praha: Euromedia Group – Knižní klub, 2005. 319 s. Universum. ISBN 80-242-1228-5. WINTER, J. M. *První světová válka.* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1995. 256 s. ISBN 80-204-0520-8. Srov. též *Apokalypsa – I. světová válka; Apocalypse la 1ère Guerre mondiale* (2014), dokumentární, válečný, historický, Francie. S01E01 *Hněv, Furie*, scénář a režie Isabelle Clarke a Daniel Costelle; *Apokalypsa – I. světová válka; Apocalypse la 1ère Guerre mondiale* (2014), dokumentární, válečný, historický, Francie. S01E02 *Strach, Peur*, scénář a režie Isabelle Clarke a Daniel Costelle; *Apokalypsa – I. světová válka; Apocalypse la 1ère Guerre mondiale* (2014), dokumentární, válečný, historický, Francie. S01E03 *Peklo, Enfer*, scénář a režie Isabelle Clarke a Daniel Costelle; *Apokalypsa – I. světová válka; Apocalypse la 1ère Guerre mondiale* (2014), dokumentární, válečný, historický, Francie. S01E04 *Zuřivost, Rage*, scénář a režie Isabelle Clarke a Daniel Costelle; *Apokalypsa – I. světová válka; Apocalypse la 1ère Guerre mondiale* (2014), dokumentární, válečný, historický, Francie. S01E05 *Vysvobození, Délivrance*, scénář a režie Isabelle Clarke a Daniel Costelle. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/386674-apokalypsa-1-svetova-valka/prehled/> *Apokalypsa Verdun; Apocalypse – Verdun* (2015), dokumentární, historický, Francie. S01E01 *The Carnage*, scénář a režie Isabelle Clarke a Daniel Costelle; *Apokalypsa Verdun; Apocalypse – Verdun* (2015), dokumentární, historický, Francie. S01E02 *The Illusion*, scénář a režie Isabelle Clarke a Daniel Costelle. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/486387-apokalypsa-prvni-svetova-valka-verdun/prehled/>

⁶³ Rektor koleje a zároveň novicmistr Ladislav Schmidt (1867–1935) „zde prožil první válečná léta, kdy byl Velehrad naplněn vystěhovalci, např. haličskými židy. [...] Využil zdárně i svých studií medicíny, když se mezi těmito „utečenci“ vyskytl tyfus. Otcovou zásluhou bylo, že se z nemoci nestala rozsáhlá epidemie. Omezil tuto nemoc na ojedinělé případy. A i ty jeho zásluhou a péčí vesměs skončily uzdravením.“ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuiti, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814.* 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 202-203. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=140>

⁶⁴ Konrád Maria Kubeš ve stavovské promluvě pro exercitanty uvedl tuto vzpomínku ze svého života jako příklad nesprávného apoštolátu: „V letech 1916–18 v jistém vojenském táboře... jeden důstojník mne vždy s největší ochotou přijal, ochotně provedl po celém táboře, povzbuzoval vojiny, uvolnil s radostí místnost k sv. zpovědi, ale sám? Ani mši svatě nebyl přítomen. Nazveš toho ochotného a obětavého muže apoštolem? Pro zájmy Kristovy pracuje, a ty vycítíš: „Jeho zájmy jsou mu docela cizí.““ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 419. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁶⁵ Tuto osobní vzpomínku použil Konrád Maria Kubeš v pojednání o tzv. křížových neboli prosebných dnech, které se konaly jako kající tři dny před slavností Nanebevstoupení Páně: „Zavazuje nás církev k účasti na náboženských průvodech? Nikoli, ale pohrdat jimi jest hříšné a bývá někdy od Pána trestáno. V tyrolském městečku Matrei [in Osttirol] se konával každoročně 5. května průvod ke cti sv. Floriána za odvrácení požáru. Roku 1916 vyzval farář osadníky zase, ale nepřišel skoro nikdo, snad ze vzdoru, že Pán Bůh neučinil válce brzký konec, jak si přáli. Den nato vypukl v osadě oheň a zničil množství domů; pokud se pamatují, lehly popelem dvě celé ulice. Po roce jsem stál nad vyhořelými budovami; nebylo materiálu, nebylo dělníků.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za*

Mezitím válečná mašinérie s neúprosnou krutostí pokračovala dále,⁶⁶ vyžadovala si stále více obětí a mírové snahy papeže Benedikta XV. (1854, pontifikát 1914–1922) vyznívaly zcela naprázdno.⁶⁷ Válečnému utrpení nebyli vystaveni pouze vojáci bojující na obou stranách front a zákopů, ale také bohužel i civilní obyvatelstvo. Čím více se válka protahovala, tím více přibýval nedostatek základních potřeb k životu.⁶⁸

V pondělí 11. listopadu 1918 bylo německou generalitou podepsáno příměří ve štábním vagónu vrchního velitele Dohodových vojsk, francouzského maršála Ferdinanda Jeana Marie Foche (1851–1929) v Compiègne.⁶⁹ Formálním zakončením války pak byla Pařížská mírová konference,

---

četbu věřícím rodinám. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 358. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

⁶⁶ V exerciční stavovské promluvě na téma spravedlnosti použil Konrád Maria Kubeš následující historickou událost jako příklad: „*Bismarckově politice zůstali jeho ctitelé a následovníci vždy věrni. R. 1914 přepadli neutrální Belgii, a když se dovolávala písemných záruk jim daných, prohodil německý ministr: ‚Cár papíru!‘ Ital praví: ‚I decreti sono di creta‘ – smlouvy i paragrafy jsou psány křídou. Za čtvrt století po r. 1914 dali tomu jméno, že prý ‚chrání neutralitu‘ Belgie, Norska a jiných států. Středověký loupežný rytíř své zákeřnictví nemaskoval, tito tvůrci ‚nové Evropy, ozářované sluncem spravedlnosti, svobody a míru‘, si hráli pokrytecky na ochránce společenského řádu. Boha se nebojí, lidé se nestydí, svědomí nemají. Požehnaní nevěry!‘*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiých: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 268. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> A v exercičním rozjímání ve výkladu tzv. fundamentu Konrád Maria Kubeš uvedl: „*Slovo Kanonenfutter, slovo, jež mne vždy naplňovalo odporem a skoro hrůzou – před bezedným egoismem a bezohledností toho, kdo tento výraz vynalezl, i toho, kdo této věci k dosažení svých cílů užívá...*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 35. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699>

⁶⁷ Příklad ze života tohoto papeže měl Konrád Maria Kubeš ve své soukromé sbírce homiletických příkladů jako apologii proti údajnému svěcení zbraní: „*Benedikt XV., papež míru... Jest ještě v živé paměti, co tento lidumil na stolci Petrově vykonal pro zmírnění útrap vojínů i národů, jak neúnavně se namáhal, aby zjednal světu mír, a že při tom nečinil rozdílu mezi válčícími stranami... Pomáhal všem a zastával se kdekoho, i našich českých obžalovaných a uvězněných.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 1. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940, s. 325. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> A jako doklad mariánské úcty uváděl Konrád Maria Kubeš tento příklad: „*V trinitářském kostele ve Vídni [Trinitarierkirche zum Heiligen Franz von Assisi] chovají vzácný dar: sochu Královny míru, věnovanou Benediktem XV. Dostal ji od španělských katolíků za světové války. Tato milá socha sv. Panny, zhotovená v Barceloně, stávala v jeho pokoji, před ní se modlival, než vysílal do světa své výzvy k míru, do litanie vřadil invokaci ‚Královno míru, oroduj za nás.‘ Byl si vědom, že od Knížete pokoje si musíme velké milosti vyprošovat prostřednictvím jeho Rodičky* –“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 53. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> Srov. též SVOBODA, Antonín. *Snahy sv. Otce Benedikta XV. o mír*. Praha: Nákladem Tiskové ligy, 1917. 131 s. Obrana víry; ročník XIV, číslo 3-4, ročník XV, číslo 1-2. ŠMÍD, Marek. *Vatikán a první světová válka: Proměny zahraniční politiky Svatého stolce v letech 1914-1918*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016. 127 s. Quaestiones quodlibetales; no. 27. ISBN 978-80-7325-396-7.

⁶⁸ V exercičním rozjímání ve výkladu tzv. fundamentu o smyslu a obsahu lidského života uvedl Konrád Maria Kubeš tento příklad ze svého života: „*Užiji přirovnání trochu drsného; kdo má hlad, má jedinou touhu: dát svému žaludku obsah. Prosí, žebra... v nejhrošším případě mu dá náhražku, jak jsme zakusili za světové války, a žaludek se na chvíli uklidní. A tělo pozná, že nedostalo, co mu patřilo, a chřadne...*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 113. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> Srov. též KUČERA, Rudolf. *Život na příděl: Válečná každodennost a politiky dělnické třídy v českých zemích 1914-1918*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2013. 213 s. Knižnice Dějin a současnosti; sv. 49. ISBN 978-80-7422-232-0.

⁶⁹ Tohoto francouzského maršála uváděl Konrád Maria Kubeš jako příklad pravé a upřímné zbožnosti: „*Vítěz v první světové válce, generál Foch, se modlil denně Veni sancte Spiritus, denně byl přítomen nejsv. oběti, bylo-li jen*

jejíž zahájení proběhlo 18. ledna 1919. Do určité míry to však bylo Pyrrhovo vítězství, protože Dohodové armády sice vyhrály válku, ale nevyhrály mír.⁷⁰

Přímým politickým důsledkem první světové války (1914–1918) byl pád čtyř tradičních evropských panovnických dynastií – Habsburg-Lothringen, Hohenzollern, Holstein-Gottorp-Romanov a Osmané. Rakouský císař bl. Karel I. Habsburský (1887, doba vlády 1916–1918) zemřel 1. dubna 1922 v exilu na ostrově Madeira.⁷¹ Německý císař Vilém II. Pruský (1859, doba vlády 1888–1918) zemřel v exilu až 4. června 1941 ve městě Doorn v Nizozemsku.⁷² Poslední ruský car sv. Mikuláš II. Alexandrovič (1868, doba vlády 1894–1917) byl brutálně zavražděn i se svojí rodinou a nejbližším služebnictvem bolševiky v noci z 16. na 17. července 1918 v Ipat'jevově domě v Jekatěrinburku.⁷³ Poslední sultán Osmanské říše Mehmed VI. (1861, doba vlády 1918–1922) byl

---

*poněkud možno. Když byl r. 1923 vítán v Praze, šel podle zvyku na mši sv. (do katedrály... nebyla v programu!) Dne 17. srpna 1918 v předvečer velké ofensivy řekl, že chce být o samotě nerušen. Všichni mysli na oddech, tu přišel telegram, který musil být bezpodmínečně neprodleně vyřízen, hledají maršálka, a najdou ho v malé kapli před svatostánkem. [...] Jeho náboženské přesvědčení mu způsobilo u vlády nejednu nepříjemnost, ale když bylo ve válce zle, svěřili nakonec vše tomuto katolickému generálovi. Rád putoval do Lurd. Na začátku války, kterou Němci s takovou kuráží začali, psaly r. 1914 jakési jejich noviny: „Panna Maria v Lurdech bude mít těžkou práci, aby spravila Francouzům kosti, které jim rozbijem.“ Když mu bylo v Gorcy sděleno, že po celou válku kladli obyvatelé na hroby padlých vojínů květy, odpověděl: „Především ať kladou modlitby, jen to má cenu.“ Sám se za oběti války modlil. Kdož ví, zda by hrůzy poslední války nebyly odvráceny, kdyby byly spojené mocnosti (čtyřdohoda) dbaly jeho rad a výstrah při uzavírání smlouvy po vítězství v r. 1918.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 3. část.* Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948, s. 72. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> A ještě dodal: „Věřící plukovník Fogt [správně Foche] řekl: „Nebál jsem se ve válce praskání granátů, nebudu se bát v míru plácání hlupáků.““ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 21. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>*

⁷⁰ Srov. CLAY, Catrine. *Král, císař, car.* 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB/art, 2008. 412 s. ISBN 978-80-7381-312-3. PROKŠ, Petr. *Diplomacie a „Velká válka“ 1914-1918/1919: Kapitoly o dějinách diplomacie za první světové války v Evropě a na mírové konferenci v Paříži.* Praha: Historický ústav, 2014. 329 s. Práce Historického ústavu AV ČR. Řada A, Monographia = Opera Institutii historici Pragae. Series A, Monographia; sv. 50. ISBN 978-80-7286-234-4. PROKŠ, Petr. *Habsburkové & velká válka (1914-1918): [První světová válka a rozpad Rakouska-Uherska 1914-1918].* 1. české vyd. Praha: Naše vojsko, 2011. 285 s. ISBN 978-80-206-1203-8. PROKŠ, Petr. *Konec říše Hohenzollernů: Politika císařského Německa vůči carskému a sovětskému Rusku (1914 až 1917/1918).* 1. české vyd. Praha: Naše vojsko, 2010. 203 s. ISBN 978-80-206-1088-1. PROKŠ, Petr. *Konec říše Romanovců: Mezinárodní souvislosti svržení carského režimu a revoluce v Rusku (1880-1917).* 1. vyd. Praha: Academia, 2018. 327 s. Historie. ISBN 978-80-200-2811-2. PROKŠ, Petr. *Vítězové & poražení.* Praha: Naše vojsko, s.r.o., 2016. 274 s. ISBN 978-80-206-1610-4.

⁷¹ Srov. DEMMERLE, Eva. *Císař Karel I.: Blaze těm, kdo působí pokoj--.* 1. vyd. Praha: Ikar, 2006. 281 s. ISBN 80-249-0678-3. GALANDAUER, Jan. *Karel I.: Poslední český král.* 2. vyd. Praha: Paseka, 2004. 352 s. Historická paměť. Velká řada; sv. 2. ISBN 80-7185-683-5. PEJŘIMOVSKÝ, Josef. *Blahoslavený český král, císař Karel I. z Domu Rakouského.* 2., dopl. vyd. [Praha: J. Pejřimovský], 2012. 119 s. ISBN 978-80-260-1535-2. PERNES, Jiří. *Poslední Habsburkové: Karel, Zita, Otto a snahy o záchranu císařského trůnu.* 3. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2010. 288 s. ISBN 978-80-87029-50-3. SÉVILLIA, Jean. *Poslední císař: Karel Rakouský.* 1. vyd. Plzeň: Plejáda, 2010. 211 s. ISBN 978-80-87374-22-1. WOLF, František. *Naše naděje: Jejich c. a k. Výsosti arcivévodkyně Karel František a arcivévodkyně Zita.* Praha: Katol. spolek tiskový, 1916. 40 s. Hlasy Katolického spolku tiskového.; roč. 47, č. 2. ZESSNER-SPITZENBERG, Hans Carl von. *Císař umírá.* 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2004. 41 s. ISBN 80-7266-185-X.

⁷² Srov. STELLNER, František. *Poslední německý císař: Z německých dějin v epoše Viléma II.* 1. vyd. Praha: Panevropa, 1995. 471 s. Zániky říší; sv. 2. ISBN 80-85846-04-7.

⁷³ Srov. HERESCH, Elisabeth. *Mikuláš II., poslední ruský car.* 1. vyd. Liberec: Dialog, 1996. 230 s. ISBN 80-238-0487-1. HERESCH, Elisabeth. *Vražda carské rodiny: Případ Jekatěrinburg 1918 a ztracené klenoty Romanovců.* 1. vyd. Praha: Ikar, 2011. 214 s. ISBN 978-80-249-1566-1. IZAKOVIČ, Ivan. *Život a smrt: Tragédie posledního*

sesazen 1. listopadu 1922 prvním prezidentem Turecké republiky Mustafou Kemalem Atatürkem (1881–1938).⁷⁴

Společenské důsledky čtyřletého válečného běsnění a strádání byly přímo otřesné. Celkově bylo do válečného konfliktu zavlečeno asi 80 milionů lidí, 10 milionů mužů padlo za obět kulkám, granátům, plamenometům, bojovým plynům, krysám a vším šířícím smrtící epidemie, 20 milionů dalších utrpělo zranění. Ti, kdo přežili mohli mluvit o štěstí, zaplatili však za to mládím, byli znetvořeni nebo přišli o rozum.⁷⁵ Vzápětí po válce, v letech 1918 až 1920, se rozšířila celosvětová pandemie v podobě tzv. „španělské chřipky“.⁷⁶ Za obět jí padlo asi 50 až 100 milionů lidí. Mezi těmi, kteří nepřežili byl i Josef Kubeš (1892–1918), mladší bratr Konráda Maria Kubeše.⁷⁷

Dalším s důsledků se stala přímo zuřivá touha užívat si života plnými doušky, což Konrád Maria Kubeš neopomněl rovněž svérázným způsobem okomentovat.⁷⁸

---

ruského cara. 1. vyd. Praha: Ikar, 2005. 398 s. ISBN 80-249-0537-X. MIKULÁŠ II.. *Deník cara Mikuláše II*. Praha: Plamja, 1925. 491 s. RADZINSKIJ, Edvard Stanislavovič. *Poslední car: Zavraždění Mikuláše II. a jeho rodiny*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1993. 408 s. ISBN 80-204-0411-2. VEBER, Václav. *Mikuláš II. a jeho svět: (Rusko 1894-1917)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 505 s. ISBN 80-7184-793-3.

⁷⁴ Srov. WANNER, Jan. *Krvavý zrod moderního Turecka: Ankara mezi Londýnem a Moskvou*. 1. vyd. Praha: Libri, 2009. 291 s. Historická řada. ISBN 978-80-7277-387-9.

⁷⁵ Konrád Maria Kubeš jen dodal: „Kdo zavinil tyto truchlivé zjevy, nad nimiž srdce krvácí? Zničené životy, zničené štěstí rodin i národů, zkáza drahocenných duší, hrozná bída mravní i hmotná? Hledej vinníka, a najdeš vždy téhož: hřích –“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 240-241. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁷⁶ Srov. SALFELLNER, Harald. *Španělská chřipka: Příběh pandemie z roku 1918*. Praha: Vitalis, 2018. 167 s. ISBN 978-80-7253-332-9. K problematice tzv. „španělské chřipky“ viz též stať *Mrazivá skutečnost. Španělská chřipka z roku 1918 byla způsobena očkováním*. Svetkolemnas.info [online] <http://www.svetkolemnas.info/novinky/zahranicni/1394-mraziva-skutecnost-spanelska-chripka-z-roku-1918-byla-zpusobena-ockovanim>. Srov. též *Španělská chřipka: Zapomenutí padlí; Spanish Flu: The Forgotten Fallen* (2009), drama, Velká Británie, režie Justin Hardy. IMDb [online] <https://www.imdb.com/title/tt1473802/> CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/292478-spanelska-chripka-zapomenuti-padli/prehled/>

⁷⁷ V Diariu rezidence u sv. Ignáce v Praze je zaznamenáno: „October 1918. 10. fer. V. Festum Si Franc. Borgiae; frater P. Kubeš Dr. Med. Kubeš valde aegrotat in nosoconcio Vinohradensi na španělskou chřipku. [...] 17. fer. V. ad funebras † Josef Kubeš Dr. Med., fratris nostri P. Kubeš in coemeterio Vinohradensi fuit P. Rejzek, conductum duxit P. Rejzek. [...] 18. fer. VI. h. 7. legit P. Kubeš iam melius se habeus. Requiem [...] † fratre M.U.C. Josepho.“ PA TJ Praha. *Diarium 1917–1929*. Srov. též SPH.Správa pražských hřbitovů [online] <http://www.hrbitovy.cz/>

⁷⁸ V době svého misionářského působení v Praze v letech 1918 až 1920 nám Konrád Maria Kubeš zachoval tuto osobní vzpomínku: „Jdi po ulici velkoměsta... Se všech stran se ti cpe do očí: ‚Uživej...‘ Od nejjemnějších forem (delikatesy, koncerty...) až do nejhrubších: plakáty zvoucí k maškarádě, do baru...“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 51. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> A s určitou humornou nadsázkou dodal: „Když v r. 1918 jistou část našich spoluobčanů zachvátila horečka po milostných dobrodružstvích, ptal jsem se mimoděk sám sebe: ‚Kde na to berou čas?‘“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 362. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> Avšak s bolestí v srdci vzpomínal: „Nebylo tomu tak i v poslední válce? Nesvolaly tu metlu na Evropu armády dítek připravených o život dříve, než spatřily světlo světa, i jiné ohavnosti, na které svaté oči Nejsvětějšího nemohly již hledět?“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 100. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

1.1.3 Problematické vztahy mezi státem a církví v Československu (1918–1924)

Úplně se proměnila mapa Evropy díky velkým územním změnám. Na troskách původních velmocí⁷⁹ vznikla celá řada nástupnických států a mezi nimi i Československá republika, vyhlášená 28. října 1918.⁸⁰ Večer téhož dne byl vydán Národním výborem *Zákon ze dne 28. října 1918 o zřízení samostatného státu československého*⁸¹ a zveřejněno svolání *Lide československý*.⁸²

Avšak za krásnými a líbivými slovy a po vystřízlivění z prvotního nadšení ze znovunabytí politické samostatnosti začaly na povrch vystupovat nebezpečné spodní proudy ve společnosti.

Důsledkem dlouhodobě neřešených problémů bylo již dne 3. listopadu 1918 stržení Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze,⁸³ pokus o zničení soch na Karlově mostě, především pak sv. Jana Nepomuckého (ca 1340/1350–1393) jako symbolu období temna⁸⁴ a

⁷⁹ Srov. MORAVCOVÁ, Dagmar. *Výmarská republika: Problémy demokracie v Německu 1918-1932*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. 273 s. ISBN 80-246-1176-7. PALMER, Alan Warwick. *Úpadek a pád Osmanské říše*. 1. vyd. Praha: Panevropa, 1996. 351 s. Zániky říší; sv. 3. ISBN 80-85846-05-5. SKED, Alan. *Úpadek a pád habsburské říše*. 1. vyd. Praha: Panevropa, 1995. 372 s. Zániky říší. ISBN 80-85846-01-2.

⁸⁰ Srov. HÁJKOVÁ, Dagmar, ed. a HORÁK, Pavel, ed. *Republika československá: 1918-1939*. 1. vyd. Praha: NLN, s.r.o., 2018. 1020 s. Strategie AV21. Špičkový výzkum ve veřejném zájmu. ISBN 978-80-7422-643-4. KLIMEK, Antonín. *Vítejte v první republice*. 1. vyd. Praha: Havran, 2003. 301 s. ISBN 80-86515-33-8. *První republika 1918-1938: Dějiny, osobnosti, denní život*. 3., dopl. vyd. Brno: Extra Publishing, s.r.o., 2018. 133 s. ISBN 978-80-7525-152-7.

⁸¹ Srov. VOJÁČEK, Ladislav. *První československý zákon: Pokus o opožděný komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 379 s. Právní monografie. ISBN 978-80-7552-185-9.

⁸² Srov. HOTMAR, Josef. *Zrození republiky 1914-1918*. Brno: Stilus, 2005. 423 s. ISBN 80-903550-4-8. KUČERA, Rudolf, ed. *Muži října 1918: Osudy aktérů vzniku Republiky československé*. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 2011. 203 s. ISBN 978-80-86495-80-4. PROKEŠ, Jaroslav. *Obrázkové dějiny naší samostatnosti: Díl 1*. 2. oprav. vyd.. Praha: Nakladatelství České grafické Unie a.s., 1931. 624 s. PROKEŠ, Jaroslav. *Obrázkové dějiny naší samostatnosti: Díl 2*. 2. oprav. vyd.. Praha: Nakladatelství České grafické Unie a.s., 1931. 1194 s. PROKŠ, Petr. *Politikové a vznik republiky: 1914-1918*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1998. 238 s. ISBN 80-7175-078-6. VESELÝ, Zdeněk, ed. *Dějiny českého státu v dokumentech*. 3., aktualiz. vyd., V Professional Publishing 1. [Praha]: Professional Publishing, 2012. 882 s. ISBN 978-80-7431-064-5.

⁸³ Srov. BRADNA, Jan a KAVIČKA, Karel. *Praha – Mariánský sloup na Staroměstském náměstí*. Velehrad: Historická společnost Starý Velehrad se sídlem na Velehradě, 2008. 60 s. Církevní památky; sv. 42. ISBN 978-80-86157-23-8. GALANDAUER, Jan. *6. 7. 1915 – pomník Mistra Jana Husa: Český symbol ze žuly a bronzu*. 1. vyd. Praha: Havran, 2008. 162 s. Dny, které tvořily české dějiny; sv. 17. ISBN 978-80-86515-81-6. PEJŘIMOVSKÝ, Josef. *Mariánský sloup na Staroměstském náměstí v Praze: Památník vítězné bitvy*. Praha: Josef Pejřimovský, 2018. 32 s. ISBN 978-80-270-4186-2. RENČ, Václav. *Pražská legenda*. 1. české vyd. Řím: Křesťanská akademie, 1994. 46 s. ISBN 80-238-2890-8. SAUER, Franta. *Naše luza jesuité a diplomaté: Historický doklad svržení mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze*. Praha: Nákladem vlastním, 1923. 23 s. SLOUKA, Jiří. *Mariánské a morové sloupy Čech a Moravy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-2996-1. ŠORM, Antonín, ed. a KRAJČA, Antonín, ed. *Mariánské sloupy v Čechách a na Moravě: Příspěvky k studiu barokní kultury*. Praha: Antonín Daněk péčí Mariánských družin pražských, 1939. 302 s. *Výstava ikonografie a bibliografie Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze strženého dne 3. listopadu 1918: Uspořádaná Lidovou akademií v refektáři domu čís. 1. v Panské ulici, U Piaristů, Praha II., od 8. prosince 1924 do 6. ledna 1925*. 2. vyd. [Praha]: [Lidová akademie], [1924?]. 46 s.

⁸⁴ Konrád Maria Kubeš dával sv. Jana Nepomuckého za příklad těm kdo se prohřešili jazykem, jelikož se všeobecně věřilo, že zachovaná mozková tkáň je neporušený jazyk: „Vzpomeňme, jak vyznamenal Pán těla některých světců: Jana Nepomuckého, jehož jazyk uchráněn rozkladu, protože volil raději smrt než by byl promluvil tam, kde Bůh ukládal mlčení.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 11. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> Rovněž nám Konrád Maria Kubeš zachoval osobní vzpomínku na kdysi slavné svatojánské slavnosti v

vyhazování křížů ze škol.⁸⁵

Přítom právě Svatý stolec byl mezi prvními velmocemi, který uznal Československou republiku a vídeňský nuncius Teodoro Valfrè dei conti di Bonzo (1853–1922, ve funkci 1916–1919)⁸⁶ byl mezi prvními diplomaty, kteří pozdravili československého vyslance a pozdějšího druhého ministerského předsedy Československa (1919–1920) Vlastimila Tusara (1880–1924),⁸⁷ a to na přímý pokyn papeže Benedikta XV. (1854, pontifikát 1914–1922), který 8. listopadu 1918 poslal přípis kardinálu státnímu sekretáři Pietro Gasparrimu (1852–1934, ve funkci 1914–1925),⁸⁸ ve kterém vyložil, že není příčiny, proč by Svatý stolec nemohl uznat nástupnické státy. Tím byla otevřená cesta k navázání pravidelných diplomatických styků mezi Svatým stolcem a Československou republikou. Prvním apoštolským nunciem se stal od 9. září 1920 Clemente

---

Praze: „Čím bývala Praha dne 16. května! Jako hoch se pamatuji... Chrámy, náměstí, ulice hýřily pestrými slovanskými kroji, na nichž jsme mohli oči nechat. Česká Praha... Ten den byl spontánní manifestací českého náboženského života, českého sebevědomí.“ Tamtéž, s. 363. Srov. též CHROUST, Václav, ed., BURŠÍKOVÁ, Zdeňka, ed. a VITÁK, Karel, ed. *Pět hvězd nad českým královstvím: Svatý Jan Nepomucký a katolická reformace*. 1. vyd. Klatovy: Město Klatovy, 2013. 123 s. Klatovy v prostoru a čase; 3. ISBN 978-80-260-5367-5. POLC, Jaroslav V. *Svatý Jan Nepomucký*. 2. vyd., ve Zvonu 1. vyd. Praha: Zvon, 1993. 449 s. ISBN 80-7113-071-0. *Svatý na mostě: Výstava k výročí 280 let od svatořečení Jana Nepomuckého*. Praha: Nákladem Muzea Karlova mostu, 2009. 116 s. ISBN 978-80-254-5309-4. SVOBODA, Jiří A., ed. aj. *Svatojanský sborník: (1393–1993)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1994. 73 s. ISBN 80-7066-978-0. VLČEK, Emanuel. *Jan z Pomuku: (Sv. Jan Nepomucký): Jeho život, umučení a slavné působení ve světle současné historie a antropologie*. 1. vyd. Praha: Vesmír, 1993. 69 s. Postavy českých dějin očima antropologa; sv. 1. ISBN 80-901131-2-5. VLNAS, Vít. *Jan Nepomucký: Česká legenda*. 2. vyd., podstatně rozš. a přeprac., V nakl. Paseka 1. Praha: Paseka, 2013. 360 s. Historická paměť. Velká řada; sv. 23. ISBN 978-80-7432-278-5.

⁸⁵ K těmto událostem nám Konrád Maria Kubeš zanechal několik osobitých vzpomínek: „*Jako mladý kněz jsem viděl Prahu 28. října 1918, a hned měl příležitost pozorovat, jak při každém politickém převratě jest první na svém místě peklo, aby lovilo a využilo situace ve svůj prospěch. Rakousko prohrálo, a poráženy tam kříže ze vzteku nad bídným koncem. My jsme dosáhli svobody, a poráženy kříže i u nás, z důvodů jiných.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 202. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „*Jak se odvděčila jistá část našeho národa nebi za svobodu, které se nám r. 1918 dostalo? Porážený mariánský sloup na staroměstském náměstí, pokácené a potupené kříže...*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 256. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „*Dokud vláda rakouská a její žandarmi nad nimi stála s holí, mlčeli [...] zmizel žandarm s holí, a v prvních dnech listopadu 1918 už se vyťasili s tím, co chtějí. Vybarvili se bohudíky velmi brzo; jako na dně rybníka se usazuje bahno a nikdo ho nevidí, až se vodou pořádně zamíchá a bahno se vyvalí na povrch, tak politický převrat v říjnu 1918 způsobil, že se vyvalilo bahno usazené už dlouhou řadu let v církvi v našich vlastech. [...] Ovšem, ten převrat ukázal i nám, že máme ve vlastním táboře málo mužů, kteří jsou hodnými potomky starých mučeničů Kristových, že máme velmi málo mučeničské krve v žilách.*“ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. *Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. Hlasy svatohostýnské*. 1920, č. 5, s. 91. Srov. též HOLEČEK, Josef. *Prvé třiletí Československé republiky: Pohledy na současné události*. Praha: Československé podniky tiskařské a vydavatelské, 1922. 342 s. Co vám chci říci; 2.

⁸⁶ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bvalfre.html>

⁸⁷ Srov. KÁRNÍK, Zdeněk. *Vlastimil Tusa: Novinář, politik, diplomat*. 1. vyd. Praha: Česká strana sociálně demokratická, 2005. 91 s. Knihovna sociálního demokrata; sv. 1. ISBN 80-239-7703-2.

⁸⁸ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bgasp.html> Srov. též ŠMÍD, Marek. *Apoštolský nuncius v Praze: Významný faktor v československo-vatikánských vztazích v letech 1920–1950*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2015. 543 s. ISBN 978-80-7325-362-2. ŠMÍD, Marek. Kardinál Pietro Gasparri – přední muž vatikánské diplomacie. *Historica Olomucensia*, sv. 42, 2012, s. 101–114.

Micara (1879–1965, ve funkci 1920–1923)⁸⁹ a prvním vyslancem ve Vatikánu se stal od 22. března 1920 historik, politik a diplomat Kamil Krofta (1876–1945, ve funkci 1920–1922).⁹⁰

V době vzniku československého státu nebyla na arcibiskupském stolci v Praze žádná výrazná osobnost, ba právě bylo tomu přesně naopak. Politický převrat zastihl arcibiskupa pražského a primase českého Pavla Huyna (1868–1946)⁹¹ při vizitaci v chebském vikariátu, kde vážně onemocněl a 19. listopadu 1918 se odebral na další léčení do Švýcarska. Na svůj úřad pak rezignoval dne 6. září 1919. Papežem Benediktem XV. (1854, pontifikát 1914–1922) byl 6. září 1919 jmenován titulárním arcibiskupem sofijským a 13. června 1921 patriarchou alexandrijským. Zemřel 1. října 1946 v komendě (Deutschhauskirche St. Georg in der Landkommende Weggenstein zu Bozen) řádu bratří německého domu Panny Marie v Jeruzalémě (německých rytířů) a pochován byl v kryptě benediktinského kláštera v Muri-Gries v Bolzanu.

Vedení se díky těmto neblahým okolnostem ujal spolek Jednota katolického duchovenstva československého v jehož čele stáli předáci tzv. Katolické moderny⁹² kněz a chodský spisovatel

⁸⁹ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmicara.html> Srov. též HALAS, František X. *Fenomén Vatikán: Idea, dějiny a současnost papežství: Diplomacie Svatého stolce: České země a Vatikán*. 2., rozš. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2013. 783 s. ISBN 978-80-7325-313-4. HRABOVEC, Emilia. Die Nuntien in der Tschechoslowakei. Clemente Micara, Francesco Marmaggi, Pietro Ciriaci und Saverio Ritter. In: WOLF, Hubert, ed. *Eugenio Pacelli als Nuntius in Deutschland. Forschungsperspektiven und Ansätze zu einem internationalen Vergleich*. Paderborn: Schöningh, 2012 s. 177-196. ŠMÍD, Marek. Apoštolská nunciatura v Praze v meziválečném období. *Studia historica Nitriensia*, roč. 17, č. 2, 2013, s. 80-92. ŠMÍD, Marek. *Apoštolský nuncius v Praze: Významný faktor v československo-vatikánských vztazích v letech 1920-1950*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2015. 543 s. ISBN 978-80-7325-362-2.

⁹⁰ Srov. MORÁVKOVÁ, Naděžda. *Plzeňan Kamil Krofta*. Plzeň: Koniáš, 2016. 359 s. ISBN 978-80-86948-25-6.

⁹¹ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bhuyn.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských pomocných (světících) biskupů: (Se supplementem sidelních biskupů)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2014, s. 64-66. ISBN 978-80-7277-523-1. BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sidelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 116-119. ISBN 80-902811-0-9. JIČÍNSKÁ, Lenka. Buďto jsme národ Husův, anebo jsme národ Huynův! (Generální vizitace brněnského biskupa na Moravskobudějovicku v roce 1913 v antiklerikálním podání Našich novin). *Západní Morava: Vlastivědný sborník*, roč. 8, 2004, s. 191-197. KATOLICKÁ CÍRKEV. Biskupství brněnské. *Biskupství brněnské*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Brno: Biskupství brněnské, 2016. 173 s. ISBN 978-80-270-1058-5.

⁹² Srov. BATŮŠEK, Stanislav. *Katolická moderna: Karel Dostál-Lutinov a jeho přátelé a spolupracovníci*. 1. vyd. Třebíč: Arca JiMfa, 1996. 226 s. ISBN 80-85766-82-5. BUKOVÁ, Eva, KUBÍČEK, Jaromír a PAPIRNÍK, Miloš. *Nový život: 1896-1907*. 1. vyd. Brno: Moravská zemská knihovna, 2009. 115 s. Rejstříky moravského tisku; sv. 6. ISBN 978-80-7051-184-8. KLÍNKOVÁ, Hana. Katolická moderna v zrcadle korespondence – zpráva o dvou edicích. In: *Ztěžklá křídla snů. Ženy v české literatuře*, 35/36, 2004, s. 479-481. MAREK, Pavel. *Apologetové nebo kacíři?: Studie a materiály k dějinám české Katolické moderny*. 1. vyd. Rosice u Brna: Gloria, 1999. 197 s. ISBN 80-86200-11-6. MAREK, Pavel, ed. *Česká katolická moderna: Sborník z konference konané 10. listopadu 1998 v Prostějově*. Prostějov: Muzeum Prostějovska, 2000. 115 s. ISBN 80-86276-04-X. MAREK, Pavel. *Český katolicismus 1890-1914: Kapitoly z dějin českého katolického tábora na přelomu 19. a 20. století*. 1. vyd. Olomouc: Pro Katedru politologie a evropských studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci vydalo nakladatelství Gloria Rosice, 2003. 649 s. ISBN 80-86200-76-0. MAREK, Pavel. K formování katolické moderny v letech 1892 až 1895. *Střední Morava: Kulturněhistorická revue*, roč. 3, č. 5, 1997, s. 21-28. MAREK, Pavel a SOLDÁN, Ladislav. *Karel Dostál-Lutinov bez mýtů, předsudků a iluzí: Nástin života a díla vůdčí osobnosti českého katolického modernismu*. 1. vyd. Třebíč: Arca JiMfa, 1998. 471 s. ISBN 80-7221-021-1. MAREK, Pavel. Katolická moderna a směry dalšího výzkumu. *Teologie & Společnost*, 3, č. 1, 2005, s. 5-6. MAREK, Pavel. Machar versus Dostál. (Příspěvek k poměru realistů ke katolickému modernismu). *Časopis Matice moravské*, 118, č. 2, 1999, s. 359-371. MUSIL, Roman, ed. a FILIP, Aleš, ed. *Zajatci hvězd a snů: Katolická moderna a její časopis Nový život (1896-1907)*. 1. vyd. Praha: Argo, 2000. 458 s. ISBN 80-7027-101-9. SOLDÁN, Ladislav. *Karel Dostál-Lutinov a*

Jindřich Šimon Baar (1869–1925),⁹³ kněz a spisovatel Xaver Dvořák (1858–1939)⁹⁴ a kněz a politik František Kroiher (1871–1948).⁹⁵

Dne 10. dubna 1919 přijal spolek reformní návrh *Obnova církve katolické v republice Československé*⁹⁶ a k Svatému stolci vyslal delegaci, kterou tvořili pozdější bánsko-bystrický biskup Marián Blaha (1869–1943, ve funkci 1921–1943),⁹⁷ kněz a politik Alois Kolísek (1868–1931),⁹⁸ výše zmíněný František Kroiher (1871–1948) a kněz Vojtěch Šanda (1873–1953), aby vymohli u papeže Benedikta XV. schválení tohoto dokumentu. Ačkoli většina požadavků předběhla svou dobu, jiné než negativní stanovisko ze strany Říma se nedalo očekávat. Papež Benedikt XV. svým indultem z 21. května 1920⁹⁹ povolil pouze sloužení mše svaté ve staroslověněštině¹⁰⁰ jen na pět svátků českých patronů¹⁰¹ na několika místech v Českých zemích.¹⁰² I přes toto omezení

Nový život: Dva sloupy Katolické moderny. 1. vyd. Rosice: Gloria, 2000. 105 s. ISBN 80-86200-29-9. SOLDÁN, Ladislav. Moravské kořeny Katolické moderny. *Sborník prací Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě: Řada literárněvědná*. (A), 3, č. 3, 2001, s. 58-62. ŠEBEK, Jaroslav. Katolická církev v českých zemích a její vztahy k moderně, nacionalismu a nacionálnímu socialismu v meziválečném období: Přehled tematiky a její reflexe v české a německé historiografii po roce 2000. *Theatrum historiae*, 7, 2010, s. 287-300. ŠMÍD, Marek. *Masaryk a česká Katolická moderna*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2007. 254 s. Pontes pragenses; sv. 47. ISBN 978-80-86263-98-4. ŠMÍD, Marek. Rozuměla česká katolická moderna T. G. Masarykovi?. *Teologie & Společnost*, 4, č. 3, 2006, s. 19-22.

⁹³ Srov. ČUMPELÍKOVÁ, Barbora. Jindřich Šimon Baar. In: DRÁPALA, Daniel, ed. *Aktivity duchovních na poli vědy a kultury: Sborník příspěvků z vědecké konference k 100. výročí úmrtí Beneše Methoda Kuldy*. 1. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Město Rožnov pod Radhoštěm, 2003, s. 108. ISBN 80-239-1694-7. STRAŠÍKOVÁ, Blanka. Jindřich Šimon Baar, představitel katolického modernismu. In: KUČERA, Zdeněk, ed. a LÁŠEK, Jan Blahoslav, ed. *Modernismus – historie nebo výzva?: Studie ke genezi českého katolického modernismu*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2002, s. 135-173. Pontes pragenses; sv. 24. ISBN 80-86263-35-5.

⁹⁴ Srov. PUTNA, Martin C. *Česká katolická literatura v evropském kontextu 1848-1918*. 1. vyd. Praha: Torst, 1998. 801 s. ISBN 80-7215-059-6.

⁹⁵ Srov. CUKR, Jiří. *Bílá vrána v černém šatě: Životní pout' Františka Jana Kroihera (1871-1948)*. 1. vyd. České Budějovice: Veduta, 2017. 408 s. Osobnosti českých a moravských dějin; 18. svazek. ISBN 978-80-88030-24-9.

⁹⁶ *Obnova církve katolické v Čsl. republice: Návrh Jednoty čsl. duchovenstva v Praze*. Praha: Jednota čsl. duchoven., [1919]. 65 s. Soubor; 6.

⁹⁷ Srov. LACKO, Richard, ed. *Bánsko-bystrické biskupstvo: Cestou Cirkvi je člověk-*. Banská Bystrica – Badín: Kňazský seminár sv. Františka Xaverského, 2011, s. 137-212. ISBN 978-80-88937-46-3.

⁹⁸ Srov. SOMMER, Karel a JULÍNEK, Josef. *Politik a kněz Alois Kolísek*. 1. vyd. Praha: ARSCI, 2012. 190 s. ISBN 978-80-7420-030-4. Pro zajímavost lze uvést, že jeho rovní bratři – František (1851–1906), Leopold (1859–?), Ignát (1870–1927), Karel (1872–1947) a Jan (1875–?) byli rovněž kněžími. Internetová encyklopedie dějin Brna [online] https://encyklopedie.brna.cz/home-mmj/?acc=profil_osobnosti&load=189

⁹⁹ Srov. VAJS, Josef. Český a staroslovanský jazyk v liturgii. *Cyril*, 46, 1920, s. 49-55. Cyril [online] <http://cyril.psalterium.cz/?a=3&ListRocnik=1920> VAJS, Josef. Mše ke cti svatých Patronů jazykem staroslovanským. *Cyril*, 47, 1921, s. 7-8, 39-41. Cyril [online] <http://cyril.psalterium.cz/?a=3&ListRocnik=1921>

¹⁰⁰ Srov. GABRIELOVÁ, Jarmila. Slovanská liturgie v českých zemích po roce 1860. In: PRAHL, Roman, ed. a HOJDA, Zdeněk, ed. *Bůh a bohové: Církev, náboženství a spiritualita v českém 19. století: Sborník příspěvků z 22. ročníku symposia k problematice 19. století, Plzeň, 7.-9. března 2002*. 1. vyd. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 2003, s. 255-263. ISBN 80-85917-98-X.

¹⁰¹ Sv. Jana Nepomuckého (16. května), sv. Prokopa (4. července), sv. Cyrila a Metoděje (5. července), sv. Ludmily (16. září) a sv. Václava (28. září).

¹⁰² Katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha a bazilika sv. Jiří na Pražském hradě, bazilika sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, kostel Panny Marie, sv. Jeronýma, Cyrila a Metoděje, Vojtěcha a Prokopa-Emauzy na Novém Městě pražském, kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele na Sázavě, bazilika sv. Václava ve Staré Boleslavi, bazilika Nanebevzetí Panny Marie na Svaté Hoře u Příbrami, bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě a později i na svátek sv. Cyrila a Metoděje v kostele sv. Cyrila a Metoděje Praze-Karlíně.

zkomponovalo šest českých skladatelů hlholskou mši.¹⁰³ Další výjimkou bylo právo číst epištolu a evangelium po latině také česky.

Po této neúspěšné misi u Svatého stolce v Římě se z Jednoty katolického duchovenstva československého oddělila nejradikálnější skupina Ohnisko pod vedením Karla Farského (1880–1927)¹⁰⁴ a Bohumila Zahradníka-Brodského (1862–1939)¹⁰⁵ a dne 8. ledna 1920 v Národním domě na Smíchově založili národní Církev československou.¹⁰⁶

Konrád Maria Kubeš zareagoval na vznik národní Československé církve až téměř o rok později po jejím ustanovení. V místním jezuitském časopise *Hlasy svatohostýnské* publikoval Konrád Maria Kubeš na přelomu let 1920 a 1921 svoji úvahu *Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev*.¹⁰⁷ K této události se Konrád Maria Kubeš vrátil o mnoho let později ještě jednou a naposledy. Heslo *Československá národní církev* zařadil Konrád Maria Kubeš do své knihy *Se štítem pravdy*.¹⁰⁸

Se vznikem nové náboženské společnosti do určité míry souvisí i tzv. odpadové hnutí

¹⁰³ Karel Douša (1876–1944) *Misa glagoljskaja*, op. 21, Josef Bohuslav Foerster (1859–1951) *Glagolská mše*, op. 123, Antonín Janda (1891–1961) *Glagolská mše*, op. 43, Leoš Janáček (1854–1928) *Mša glagoljskaja*, Ladislav Kožušniček (1880–1922) *Hlaholská mše*, op. 21 a Josef Cyril Sychra (1859–1935) pouze *Kyrie*.

Pro zajímavost lze uvést, že k cyrilometodějskému milénium v r. 1863 složil maďarský hudební skladatel Ferenc Liszt (1811–1886) slavnostní hymnus pro mužský sbor a varhany *U slavu sv. ap. Cirila i Metoda* na slova Medo (Orsata) Puciće (1821–1882). Skladba byla přetištěna v časopise *Cyril*, 50, 1924, s. 20-24. Cyril [online] <http://cyril.psalterium.cz/?a=3&ListRocnik=1924> Youtube [online] https://www.youtube.com/watch?v=JH_PPSoMG0s

¹⁰⁴ Srov. BUTTA, Tomáš a kol. *Karel Farský: Sborník věnovaný 90. výročí modernistického kněze, učitele a patriarchy Církve československé husitské*. 1. vyd. Praha: Církev československá husitská, 2017. 176 s. Blahoslav. ISBN 978-80-7000-135-6. CHADIMA, Martin. *Dr. Karel Farský – I. patriarcha Církve československé (husitské)*. 1. vyd. Hradec Králové: Královéhradecká diecéze Církve československé husitské, 2017. 204 s. ISBN 978-80-906490-5-7.

¹⁰⁵ Srov. MAREK, Pavel. *Bratři Bohumil a Isidor Zahradníkovi: Dva kněžské osudy na přelomu 19. a 20. století*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2017. 128 s. Monografie. ISBN 978-80-244-5144-2.

¹⁰⁶ Srov. CINEK, František. *K náboženské otázce v prvních letech naší samostatnosti 1918-1925: K ideovému vývoji církve československé: hnutí pravoslavné v Čechoslovensku: K situaci českobratrského protestantismu: Dodatek*. Olomouc: Nákladem Lidových závodů tiskařských a nakladatelských, 1926. 315 s. CÍRKEV ČESKOSLOVENSKÁ HUSITSKÁ a BUTTA, Tomáš et al. *90 let Církve československé husitské: sborník*. 1. vyd. Praha: Církev československá husitská ve spolupráci s Náboženskou obcí CČSH v Praze 1, 2010. 408 s. Blahoslav. ISBN 978-80-7000-047-2. DOLEŽAL, Josef. *Český kněz*. Praha: [Jos. R. Vilímek], 1931. 131 s. Knihy života; 12. FRÝDL, David. *Reformní náboženské hnutí v počátcích Československé republiky: Snaha o reformu katolicismu v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2001. 219 s. Pontes pragenses; sv. 14. ISBN 80-86263-15-0. *Intelligence a náboženství: Náboženská diskuse v Královéhradeckém Albertinu 23. října 1906*. Praha: Čas, 1907. 189 s. Knihovnička Času; čís. 41. MAREK, Pavel. *Církevní krize na počátku první Československé republiky (1918-1924)*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2005. 335 s. Pontes pragenses; sv. 36. ISBN 80-86263-57-6. MAREK, Pavel. *Česká reformace 20. století?: K zápasu Církve československé (husitské) o vizi moderního českého křesťanství v letech 1920-1924*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 386 s. Monografie. ISBN 978-80-244-4830-5. MAREK, Pavel. *České schisma: Příspěvek k dějinám reformního hnutí katolického duchovenstva v letech 1917-1924*. 1. vyd. Rosice u Brna: Gloria, 2000. 333 s. ISBN 80-86200-36-1.

¹⁰⁷ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. *Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev*. *Hlasy svatohostýnské*. 1920, č. 5, s. 89-94. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. *Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev*. *Hlasy svatohostýnské*. 1920, č. 6, s. 105-106. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. *Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev*. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 1, s. 3-5.

¹⁰⁸ KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A-L]*. Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. Republiky, 1947, s. 107-109. Exerciční knihovny č. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=145>

katolických kněží a laiků.¹⁰⁹ V hlavní odpadové vlně v letech 1918 až 1924 odešlo z římskokatolické církve zaokrouhleně 300 kněží a půl druhého milionů laiků. Pro bohoslužebné účely bylo zabráno Československou církví 33 kostelů, některé z nich byly později soudně vráceny římskokatolické církvi.¹¹⁰ Tato událost zasáhla nepříjemně i do života Konráda Maria Kubeše, jelikož jeho mladší bratr Benno Kubeš (1894–1962) také dne 15. února 1921 oficiálně vystoupil z katolické církve a do konce svého života zůstal bez vyznání.

Mnozí kněží a laici se však po určitém vystřízlivění opět vrátili zpět do lůna římskokatolické církve. Tyto rekonverze byly zapisovány do matrik *Libri conversorum*. Jejich soupis nebyl dosud proveden. Mezi navrátilci do církve byli i mnohé významné osobnosti, například novinář, publicista, spisovatel a překladatel židovského původu Alfred Fuchs (1892–1941),¹¹¹ lodní lékař a spisovatel Rudolf Maria Hynek (1883–1952),¹¹² spisovatelé Karel Schulz (1899–1943)¹¹³ a Rudolf Medek (1890–1940).¹¹⁴

¹⁰⁹ Srov. GAJDOŠ, Adolf, ed. *Sborník Družiny literární a umělecké k padesátým narozeninám P. Emanuela Masáka*. Olomouc: D[ružina] L[iterární] a U[mělecká], 1933. 187 s. HLOUCH, Josef. *Problém odpadu od církve: Studie pastoračně-analytická*. Olomouc: Maticе Cyrilometodějská, 1937. 232 s. HRUŠKA, Jan František. *Proč jsem neodpadl a neodpadnu: Řetěz časových úvah*. 2. vyd. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1938. 268 s. MASÁK, Emanuel. *Šimon Stylita: Román*. Praha: Lidové zábavy, 1929. 438 s. Lidové zábavy; 1. PELIKÁN, Adolf, ed. *K hvězdě: Program a cíl nové družinské práce, stanovený na sjezdu velehradském 29.- 31. VII. 1933: [Sborník]*. Praha: Sekretariát Mariánských družin, 1934. 130 s. RÁDL, Emanuel. *Naše náboženské ideály před válkou a po válce: Přednáška na 6. sjezdu YMCA v Čsl. v Brně 1926*. Praha: YMCA, 1927. 48 s.

¹¹⁰ Srov. DOLEŽAL, Josef. *Český kněz*. Praha: [Jos. R. Vilímek], 1931, s. 71-72. *Knihy života*; 12.

¹¹¹ Srov. ČURDA, Vojtěch. *Myšlenkový odkaz Alfréda Fuchse v kontextu československé meziválečné společnosti. České, slovenské a československé dějiny 20. století*, 9, 2014, s. 517-522. FUCHS, Alfréd. *Oltář a rotačka: [Román]*. Praha: Sfinx, Janda, 1930. 391 s. *Nové cíle*; sv. 421. *Pyramida*; sv. 10. MAREČEK, Zdeněk. *Česky píšící židovští autoři. Přednášky a besedy ze 48. ročníku LŠSS [Letní školy slovanských studií]*, 2015, s. 110-120. MAŘAN, Ctibor, ed. *Knihy o Alfredu Fuchsovi*. Praha: Propaganda, 1946. 138 s. *Knihovna Rozprav*; sv. 4. PODLEŠÁK, Jan. *Alfréd Fuchs: Mučedník za židovství a křesťanství. Theologická revue*, roč. 83, č. 1, 2012, s. 7-20. PODLEŠÁK, Jan. *Život a dílo Alfréda Fuchse*. Praha, 2012. disertační práce (Th.D.). UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. Husitská teologická fakulta. POJAR, Miloš. *Židovští účastníci Čapkových pátků a jejich osudy*. JANÁČEK, Pavel, ed. *Pátečníci a Karel Poláček: Sborník příspěvků ze sympozia Pátečníci a Karel Poláček, Rychnov nad Kněžnou, květen 2001*. 1. vyd. Boskovice: Albert, 2001, s. 59-65. ISBN 80-7326-003-4. PROCHÁZKOVÁ, Věra. *Poslední chvíle Dr. Alfreda Fuchse: Služebníka „oltáře a rotačky“*. *Archa*, č. 2, 1945, s. 36-37. ŠMÍD, Marek. *Stavovský stát očima českých katolických intelektuálů v letech 1918-1938*. In: MAREK, Pavel, ed. *Teorie a praxe politického katolicismu 1870-2007*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008, s. 184-193. *Politika a náboženství*; 6. ISBN 978-80-7325-152-9. VEČEŘA, Pavel. *Reflexe ekumenismu, katolického univerzalizismu a unionismu v díle Alfreda Fuchse*. MAČALA, Pavol, ed., MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Církev 19. a 20. století ve slovenské a české historiografii*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2010, s. 392-405. ISBN 978-80-7325-218-2. VÝBORNÝ, Jindřich. *Zbožný novinář. Křesťanská revue*, 58, č. 9, 1991, 3. s. obálky (s. [217]) [Alfred Fuchs].

¹¹² Srov. HYNEK, Rudolf Maria. *Obrození Římem: (Dojmy konvertitovy z věčného města). I. a II. díl*. 3. vyd. Praha: n. vl., [1930?]. 399 s.

¹¹³ Srov. MERHAUT, Luboš, ed. et al. *Lexikon české literatury: Osobnosti, díla, instituce: Díl 4. S-Ž, sv. I. S-T*. 1. vyd. Praha: Academia, 2008. 1082 s. ISBN 978-80-200-1670-6.

¹¹⁴ Srov. KOCOUREK, Katya. *Čechoslovákista Rudolf Medek: Politický životopis*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2011. 291 s. ISBN 978-80-204-2326-9. VÁCHA, Dalibor. *Srdce tak bohaté na život: Rudolf Medek a jeho doba (1890-1940)*. 1. vyd. Praha: Epocha, 2017. 445 s. *Traumata války*; svazek 7. ISBN 978-80-7557-089-5.

1.1.4 Husovské výročí (1925) a svatováclavské milénium (1929) v Československu

Rok 1925 byl velmi významný pro nekatolickou skupinu obyvatelstva v Československu, protože byl dnem 510. výročí upálení Mistra Jana Husa (ca 1370–1415).¹¹⁵

Národní shromáždění republiky Československé přijalo dne 21. března 1925 zákon 65/1925 Sb. o svátcích a památných dnech republiky Československé. Římskokatolická hierarchie v čele s papežským nunciem Francescem Marmaggi (1870–1949, ve funkci 1923–1928)¹¹⁶ velmi bedlivě a pozorně sledovala vývoj událostí, protože měl být tímto zákonem zrušen svátek sv. Jana Nepomuckého (16. května) a měl být nahrazen památnými dny sv. Cyrila a Metoděje (5. července) a Mistra Jana Husa (6. července).¹¹⁷ K definitivní roztržce a dočasnému přerušení diplomatických vztahů došlo, když prezident republiky Tomáš Garrigue Masaryk (1850–1937, ve funkci 1918–1935) okouzlen nadšeným proslovem náměstka synodního seniora a děkana Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké (HČEFB) Ferdinanda Hrejsy (1867–1953)¹¹⁸ nařídil vyvěsit husitský prapor s kalichem místo oficiální prezidentské standardy. Vatikánský státní tajemník Pietro Gasparri (1852–1934, ve funkci 1914–1925) se tímto prezidentským aktem cítil hluboce uražen a ihned nařídil odvolání pražského nuncia Francesca Marmaggiho (1870–1949, ve funkci 1923–1928).¹¹⁹ Na oplátku ministr zahraničních věcí Edvard Beneš (1884–1948, ve funkci 1918–1935) povolal zpět z Vatikánu vyslance Václava Palliera (1880–1947).

¹¹⁵ Srov. EHRENBERGER, Tomáš. Husův svátek jako příčina diplomatického konfliktu mezi Československem a Vatikánem. *Dějiny a současnost*, 24, č. 4, 2002, s. 23-27. HELAN, Pavel. Jan Hus – symbol samostatné republiky. In: ČORNEJ, Petr, ed. a LEDVINKA, Václav, ed. *Praha Husova a husitská 1415-2015: Publikace k výstavě: Clam-Gallasův palác, 25. září 2015 – 24. ledna 2016*. 1. vyd. Praha: Scriptorium, 2015, s. 231-237. ISBN 978-80-86852-66-9.

¹¹⁶ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmarmaggi.html> Srov. též HRABOVEC, Emilia. Die Nuntien in der Tschechoslowakei. Clemente Micara, Francesco Marmaggi, Pietro Ciriaci und Saverio Ritter. In: WOLF, Hubert, ed. *Eugenio Pacelli als Nuntius in Deutschland. Forschungsperspektiven und Ansätze zu einem internationalen Vergleich*. Paderborn: Schöningh, 2012 s. 177-196.

¹¹⁷ Srov. Stejnopis sbírky zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1925 [online] <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1925/030-1925.pdf> Srov. též VALEŠ, Václav. *Dny pracovního klidu v československém právním řádu (1918-1938)*. Brno, 2008. ISBN: 978-80-210-4629-0. https://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2008/files/pdf/history/vales_vaclav.pdf

¹¹⁸ Srov. HREJSA, Ferdinand. Odkaz faráře Františka Hrejsy. *Český bratr*, roč. 19, č. 4, 1942, s. 85-89. KUBÁT, Ladislav a ŽILKA, František. Ferdinand Hrejsa pětasedmdesátíkem. *Kostnické jiskry*. 22. 1. 1942.

¹¹⁹ Srov. ŠEBEK, Jaroslav. Aféra Marmaggiho. In: PÁNEK, Jaroslav, ed. *Akademická encyklopedie českých dějin: [Svazek I.] A-C*. Praha: Historický ústav, 2009, s. 20. Práce Historického ústavu AV ČR. Řada E, Encyclopaedica; svazek 2-5 = Opera Instituti Historici Pragae. Series E, Encyclopaedica; volumen 2-5. ISBN 978-80-7286-147-7. ŠMÍD, Marek. Apoštolská nunciatura v Praze v meziválečném období. *Studia historica Nitriensia*, roč. 17, č. 2, 2013, s. 80-92. ŠMÍD, Marek. Marmaggiho aféra: Největší diplomatická roztržka mezi ČSR a Svatým stolcem v meziválečném období. *Církevní dějiny*, roč. 7, č. 14, 2014, s. 40-49. ŠMÍD, Marek. Marmaggiho československá mise ve 20. letech 20. století. *Paginae historiae: Sborník Národního archivu*, sv. 22, č. 2, 2014, s. 401-408. VEČEŘA, Pavel. Marmaggiho aféra: Úloha katolicismu optikou dobových tištěných médií levice. In: MAREK, Pavel, ed. *Teorie a praxe politického katolicismu 1870-2007*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008, s. 205-225. Politika a náboženství; 6. ISBN 978-80-7325-152-9. ZMÁTLO, Peter. Marmaggiho aféra v dobovej stranickéj tlači na Slovensku. *Ružomberký historický zborník: Vydaný pri príležitosti životného jubilea prof. PaedDr. PhDr. Pavla Marka, Dr.*, 3, 2009, s. 173-204.

Obrat ve vzájemných diplomatických vztazích nastal až od 12. října 1926, kdy byla jmenována v pořadí 9. československá vláda tzv. Třetí vláda Antonína Švehly (1873–1933, ve funkci 1926–1929).¹²⁰ Personální obsazení ve vládě do jisté míry vyhovovalo i Svatému stolci, jelikož byla tvořena koalicí ideově blízkých stran (v tomto případě pravicových). Na základě několikaměsíčních jednání mezi československým zástupcem a delegátem papeže, došlo dne 17. prosince 1927 k podpisu dohody, která řešila některé církevně politické otázky v Československu. Vláda pak tuto úmluvu tzv. *modus vivendi*¹²¹ přijala dne 20. ledna 1928 a do Prahy byl jmenován nový papežský nuncius Pietro Ciriaci (1885–1966, ve funkci 1928–1934).¹²²

Důstojným a zároveň velkolepým urovnáním stále napjatých vztahů mezi československým státem a římsko-katolickou církví¹²³ významně přispěly oslavy svatováclavského milenia v roce

¹²⁰ Srov. BROKLOVÁ, Eva. *Antonín Švehla: Tvůrce politického systému*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 527 s. Paměť; sv. 91. ISBN 978-80-200-2711-5. HARNA, Josef, ed., VALENTA, Jaroslav, ed. a VORÁČEK, Emil, ed. *Československo 1918-1938: Osudy demokracie ve střední Evropě: Sborník mezinárodní vědecké konference v Praze, 5.-8. října 1998, Valdštejnský palác – Senát Parlamentu České republiky*. Praha: Historický ústav, 1999. 367 s. ISBN 80-85268-99-X. HARNA, Josef, ed., VALENTA, Jaroslav, ed. a VORÁČEK, Emil, ed. *Československo 1918-1938: Osudy demokracie ve střední Evropě: Sborník mezinárodní vědecké konference v Praze, 5.-8. října 1998, Valdštejnský palác – Senát Parlamentu České republiky*. Praha: Historický ústav, 1999. s. 368-682. ISBN 80-85268-99-X. HELEŠICOVÁ, Věra, ed. *Z protokolů schůzí 9. československé vlády (3. Švehlovy) 12.10.1926 – 1. 2. 1929: Edice vybraných pasáží*. 1. vyd. Praha: Státní ústřední archiv, 1995. 165 s. Edice dokumentů z fondů Státního ústředního archivu. ISBN 80-85475-21-9. *Hovory s Antonínem Švehlou (a o něm): S předmluvou Václava Klause a dosud nepublikovaným textem Karla Čapka*. Praha: Votobia, [2001]. 126 s. ISBN 80-7220-100-X. KLIMEK, Antonín. *Boj o Hrad. 1., Hrad a Pětka: Vnitropolitický vývoj Československa 1918-1926 na půdorysu zápasu o prezidentské nástupnictví*. 1. vyd. Buková u Příbramě: TK, 2017. 429 s. ISBN 978-80-906242-4-5. KLIMEK, Antonín. *Boj o Hrad. 2., Kdo po Masarykovi?: Vnitropolitický vývoj Československa 1926-1935 na půdorysu zápasu o prezidentské nástupnictví*. 1. vyd. Buková u Příbramě: TK, 2017. 602 s. ISBN 978-80-906242-5-2. KOVTUN, Jiří. *Republika v nebezpečném světě: Éra prezidenta Masaryka 1918-1935*. 1. vyd. Praha: Torst, 2005. 898 s. ISBN 80-7215-254-8. MILLER, Daniel E. *Antonín Švehla – mistr politických kompromisů*. 1. vyd. Praha: Argo, 2001. 359 s. *Ecce homo*; sv. 4. ISBN 80-7203-366-2.

¹²¹ Srov. DEJMEK, Jindřich. Československo-vatikánská jednání o *modus vivendi* 1927–1928. *Český časopis historický*, 92, č. 2, 1994, s. 268-285. HALAS, František X. *Modus vivendi v kontextu diplomacie Svatého stolce v období mezi dvěma světovými válkami. Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně: Řada společenských věd*, 179, 2004, s. 89-100. KONÍČEK, Jiří. *Modus vivendi v historii vztahů Svatého stolce a Československa: Církevně-politický vývoj v letech 1918-1993*. 2., upr. vyd. Olomouc: Společnost pro dialog církve a státu, 2005. 308 s. ISBN 80-239-6073-3. NĚMEC, Damián. *Modus vivendi z roku 1928 z pohledu kanonického práva. Dialog Evropa*, 14, č. 1-4, 2004, s. 19-34. TRAPL, Miloš. *Změny církevní správy na Moravě a ve Slezsku v důsledku Modu vivendi z roku 1928*. In: KORDIOVSKÝ, Emil, ed. *Vývoj církevní správy na Moravě: XXVII. mikulovské sympozium: 9.-10. října 2002*. Mikulov: Státní okresní archiv Břeclav, 2003, s. 151-154. ISBN 80-7275-046-1.

¹²² Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bciriaci.html> Srov. též HRABOVEC, Emília. *Die Nuntien in der Tschechoslowakei. Clemente Micara, Francesco Marmaggi, Pietro Ciriaci und Saverio Ritter*. In: WOLF, Hubert, ed. *Eugenio Pacelli als Nuntius in Deutschland. Forschungsperspektiven und Ansätze zu einem internationalen Vergleich*. Paderborn: Schöningh, 2012 s. 177-196. HRABOVEC, Emília. *Přibinové slávnosti v Nitře a vypovedanie nuncia Ciriaciho z Česko-Slovenska 1933. Studia Historica Tyrnaviensia*, 5, 2004, s. 73-96. ŠEBEK, Jaroslav. *Kordačova aféra v roce 1931 v církevně-politických souvislostech*. In: ČECHUROVÁ, Jana a kol. *Posláním historik: Pocta prof. Robertu Kvačkovi k 80. narozeninám*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012, s. 355-367. *České dějiny*; sv. 4. ISBN 978-80-7422-172-9. ŠMÍD, Marek. *Ciriaciho aféra v roce 1933: Konflikt, jenž opět hrozil přerušením diplomatických styků mezi Československem a Svatým stolicem. Církevní dějiny*, roč. 8, č. 18, 2015, s. 26-34. ŠMÍD, Marek. *Pietro Ciriaci – neúspěch v Československu klíčem k jeho dalšímu vzestupu? Historica Olomucensia*, sv. 44, 2013, s. 55-73.

¹²³ Konrád Maria Kubeš okomentoval tehdejší situaci těmito slovy: „*Katolíci si musí dát sebrat, co mají, být při tom pěkně zticha a pořádně platit daně, tisknout se do kouta a být rádi, že je nechají na světě, ani slovem se neozvat, když sv. víra je tupena a zesměšňována, nebránit se, nehájit se a dát si všechno líbit. Po převratě se tázali katolíci u*

1929.¹²⁴ Souhrou dějinných okolností následovala tato významná událost hned za desátým výročím vzniku Československé republiky (28. října 1928).

Oficiálně byly svatováclavské oslavy zahájeny v sobotu 21. září 1929 veřejným vystavením korunovačních klenotů,¹²⁵ které od 22. září do 6. října 1929 shlédlo asi 150 000 lidí.

K svatováclavskému mileniu zaslal papež Pius XI. (1857, pontifikát 1922–1939) československým katolíkům apoštolský list *Caritatem Docet* ze dne 4. března 1929.¹²⁶

V knize *Mariánská postila* věnoval Konrád Maria Kubeš hlavnímu patronu Českých zemí celou jednu kapitolu *Tři doby země České*,¹²⁷ ve které apologeticky rozvinul svoji teologii českých dějin a zároveň dokazoval, že pravá katolická víra se dokonale snoubí s pravým vlastenectvím a láskou k vlasti.¹²⁸ Konrád Maria Kubeš dával českého knížete sv. Václava (ca 907–935, případně

---

nás: „Dostane se nám tolerance?? Dnes v osviceneckém století, v demokratickém státě? ‘A odpověď’ zněla: ‚Chcete-li toleranci – snášelivost od nás – musíte si ji vydobýt; na blahovůli svých odpůrců počítat nemůžete.‘ – Tu to máš: buď to si svobodu vydobýt, nebo otroctví – ale toleranci (dovolávat se požadavků ‚lidskosti‘) nikoli! Často uváděné slovo ‚katolíci budou mít v republice tolik práv, kolik si jich dobudou‘ nevyjadřuje smýšlení jedné osoby, nýbrž ducha dnešní doby.“ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1936, č. 4, s. 55.

¹²⁴ Srov. PLACÁK, Petr. *Svatováclavské milénium: Češi, Němci a Slováci v roce 1929*. 1. vyd. Praha: Babylon, 2002. 213 s. ISBN 80-902804-2-0. RATAJ, Jan. Politické proměny symboliky svatováclavské tradice a tradice 28. října v moderních československých a českých dějinách. *Spory o dějiny*, 2, 1999, s. 84-94.

¹²⁵ Konrád Maria Kubeš na tuto významnou událost vzpomínal slovy: „Po převratě, kdy byli všichni omámeni demokratickou horečkou, kdy každého titulovali ‚občane‘ a preláty ‚Pater‘, chtělo několik členů vlády vidět korunovační klenoty. Do komory s nimi musil jít strážce jednoho z klíčů, biskup S.[edlák] Přišli tam, svatováclavská koruna se objevila jejich zvědavým očím... Stáli tu beze slova, s úctou hledí na drahocennou památku, pozůstatek blahých dob... nikdo si netroufá jí se dotknout; konečně jeden z nich, člověk bez víry, oslovil biskupa: ‚Vaše Milosti, vám nejspíše přísluší vzít ji do rukou, vezměte ji a ukažte ji lidem shromážděným dole v chrámě...‘.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 310. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> Srov. též PODLAHA, Antonín. *Výstava korunovačních klenotů v jubilejním roce svatováclavském 1929*. Praha: [s.n.], 1929. 1 sv. (nestr.).

¹²⁶ Konrád Maria Kubeš citoval jednu větu ze závěru tohoto apoštolského listu: „Nechť vaše vlast jako jediná velká rodina se skvěje a posiluje jedinou a touže vírou sv. Václava!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 621. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 21, 1929, s. 129-137. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-21-1929-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xi/la/apost_letters/documents/hf_p-xi_apl_19290304_caritatem-docet.html

¹²⁷ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 617-627. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

¹²⁸ Konrád Maria Kubeš ke vztahu víry a vlastenectví napsal: „Vlastenectví, pravé, ryzí, křesťanstvím posvěcené, vyznačuje se úcty všech našich patronů; každý nás český světec jest Čech tělem a duší, Čech milující svou vlast a hotov přitom cedit pro Krista a jeho kříž i krev. Svátý Václav, dědic Česke země..., sv. Prokop, zakladatel sázavského kláštera se slovanskou liturgií..., sv. Ludmila, česká kněžna..., bl. Anežka, přijímající do svého kláštera a oblékající v řeholní roucho ve svátek Narození Panny Marie 1277 třináctiletou Kunhutu, která nechtěla podat ruku Hartmanovi, synu nepřítelů našeho národa, Rudolfa Habsburského..., a konečně světec z Nepomuku, jenž učinil české jméno známé po celém světě.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 361-362. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

929) za vzor k následování nejen v jeho ctnostech vladařských,¹²⁹ ale také jako příklad rodinného života a výchovy,¹³⁰ mariánské¹³¹ a eucharistické úcty.¹³²

Stejným způsobem Konrád Maria Kubeš důtklivě doporučoval a neustále připomínal československým katolíkům a katoličkám bezmeznou úctu a důvěru i k ostatním českým národním patronům¹³³ za pomoci historických reminiscencí. Bezmezná úcta a důvěra k nebeským patronům z české krve se stala aktuální zvláště pak v době ohrožení Československé republiky v roce 1938¹³⁴ a následné nacistické okupace a perzekuce v letech 1939 až 1945.¹³⁵

¹²⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Sv. Václavu trůn a vláda byla nápomocna k dosažení Boha, jiným byly podnětem nenasytné vládychtivosti a od cíle je odváděly.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 169. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

¹³⁰ O výchově sv. Václava Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jak docela jinak naše česká světice, první česká žena, která přijala křest! Jako pohanka a ctitelka bēsů i diblíků ke křestnímu zdroji přistoupila, jako světice od něho odcházela, jako světice žila, jako mučednice umírala, vychovavši nám napřed sv. Václava.*“ Tamtéž, s. 317.

¹³¹ O mariánské úctě našich předků Konrád Maria Kubeš napsal: „*Sotva která pobožnost jest českému lidu tak milá jako mariánská. Nejvyššímu přednášejí skoro vždy své prosby prostřednictvím Matky Boží. Nejstarší písně našich předků! Jen tři jsou, k nimž spínali ruce: Bůh (Hospodine, pomiluj ny, t. j. smiluj se nad námi), Sv. Václav, a v písní svatováclavské krom svatých patronů českých ještě jen Maria: ‚Maria, Matko přezádúci, tys Královna všemohúci: prosíš za nás svého Syna Hospodina‘. Jak krásně, jak správně dogmaticky, s jakou důvěrou řečeno!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl.* Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 133. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

¹³² O eucharistické úctě našich předků Konrád Maria Kubeš napsal: „*Modlicí knihy našich otců jsou další doklad jejich hluboké eucharistické úcty. [...] Jinde sv. Václav, eucharistický světec, v rukou korouhev a štít, po jedné straně pšeničné pole, po druhé vinice. Překrásné a vkusné bývaly eucharistické obrazy symbolické.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 434. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

¹³³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Náš národ zakouší pomoci a ochrany sv. Václava a ostatních našich patronů.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl.* Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 57-58. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

¹³⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Tak zvaný sudetský problém, který zavdal podnět k truchlivému 30. září 1938 a 15. březnu 1939, byl zaviněn hlavně odpadem našich otců od dědictví svatováclavského k Lutherovu bludu.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 556-557. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „*Srdce věřících Čechů se těšilo, že naše první vítězná legie na Sibiři si dala jméno sv. Václava. Na domluvu Masarykovu bylo nahrazeno jménem Husovým. A právě do oktávy sv. Václava padl truchlivý 30. září 1938. [...] V truchlivých dobách stol. XVII. a XVIII. a v šestiletí 1939–45 nezpíval náš národ nikdy ‚Kdož jste boží bojovníci‘, nýbrž ‚Svatý Václave‘.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 297. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

¹³⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jak jest úcta k svatým patronům zemským srostlá s životem našeho lidu, zřejmě i z toho, že nejposměšnější nadávka, kterou nás odvěci nepřátelé našeho národa častovali, měla k této úctě vztah. ‚Český Vašek‘ bychom slušně přeložili jejich výsměšné slovo. Za šestiletí našeho ujařmení popravovali v Kounicově koleji v Brně naše české vlastence ‚před tváří sv. Václava‘, jako na posměch jemu i nám. ‚Ať vám pomůže...‘ Naše Sancta Bohemia neměla naspěch; dočkali jsme se my i vy, že Pán Bůh nenechá růst stromy až do nebe a že nebetyčná pýcha bývá předzvěstí přehlubokého ponižujícího pádu. Po několika letech ujařmení zase pozvedl náš lid zdeptanou šiji. Uvědomí si konečně, kdo jsou jeho praví nenávistníci? Papež, prohlašovaný od nepaměti za nepřitele našeho národa, byl jediný, jenž se okružním listem zastával práv malých národů – listem, jež z pochopitelných důvodů u nás uchvatitelé vlády konfiskovali [Summi Pontificatus. Srov. Acta Apostolicae Sedis, 31, 1939, s.413-594. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-31-1939-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_p-xii_enc_20101939_summi-pontificatus.html]. A zase jeho předchůdce to byl, jenž 29. září 1938 proslovil do rozhlasu mírový projev, v němž se*

1.1.5 Nacismus a druhá světová válka (1933–1945)

Dne 30. ledna 1933 Adolf Hitler (1889–1945), vůdce Národně socialistické německé dělnické strany, prohlásil po smrti polního maršála a prezidenta Paula Ludwiga Hanse Antona von Beneckendorffa und von Hindenburga (2. srpna 1934)¹³⁶ prezidentský úřad za trvale uvolněný, legálně uchwátit jako samozvaný diktátor všechnu vládní moc v Německu¹³⁷ a z ctižádostivé snahy sjednotit všechny Němce v jediné říši, s cílem vytvořit Velkoněmeckou říši (Großdeutsches Reich), začal vážně ohrožovat všechny sousední země.¹³⁸ Nejprve vyzbrojil Němce a poté brutálně přikročil k bezohlednému provádění svých imperialistických plánů.¹³⁹

---

zmínil o knížeti míru, našem sv. Václavu [„*Fatta nella memoria liturgica del mite ed eroico martire San Venceslao.*“ Mentre Milioni. Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 30, 1938, s.309-310. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-30-1938-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xi/it/speeches/documents/hf_p-xi_spe_19380929_mentre-milioni.html Youtube [online] <https://www.youtube.com/watch?v=xhj7g3adXJo>] – *projev, jež reprodukoval rozhlas všech států, i protestantských, jen katolické Polsko a nacistické Německo nikoli – útočník samozřejmě nechce o míru slyšet. Jak o tom soudí jejich lidé dnes? Kdyby byli dali na slovo náměstka Kristova, nemusili by dnes litovat. A že náš národ zase volně dýchá, za to právem děkuje více naší Sancta Bohemia než komukoli jinému. Nezhyne lid, jenž věřit neustane, nezhyne lid, jenž se k svým nebeským ochráncům bude utíkat s důvěrou, s jakou se k němu utíkali jeho otcové. [...] Český lid a česká řeč ještě žije – a bude žít, dokud bude v našich srdcích žít víra svatováclavská, a spolu s ní úcta k našim nebeským ochráncům, k Sancta Bohemia.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 364. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> Srov. též KAŠPAR, Václav. *České nebe: Život, utrpení i sláva českých světců*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1939. 355 s. ŠÁMAL, Jindřich, ed. a MATĚJČEK, Antonín, ed. *Legendy o českých patronech v obrázkové knize ze XIV. století*. 2. vyd. Praha: Sfinx, Bohumil Janda, 1940. 167 s.

¹³⁶ Srov. CÍLEK, Roman. Hitler před branami Berlína. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 6, 2016, s. 56-84. CÍLEK, Roman. Smrt příliš pomalu umírajícího starého pána. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 5, 2009, s. 43-52. HINDENBURG, Paul von. *Paměti*. 1. vyd. Brno: Bonus A, 1997. 264 s. Memorabilia. ISBN 80-85914-47-6. HINDENBURG, Paul von a MESSENGER, Charles, ed. *Velká válka: Paměti polního maršála Paula von Hindenburg*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. 208 s. ISBN 978-80-247-5206-8. HNYK, Petr. Když mladý „Prajz“ Hindenburg našim krajem maširoval. *Rodným krajem: Vlastivědný sborník kraje Aloise Jiráska, Boženy Němcové a bratří Čapků Červený Kostelec*, č. 52, 2016, s. 5-7. PYTA, Wolfram. *Hindenburg: Herrschaft zwischen Hohenzollern und Hitler*. 1. Aufl. München: Siedler, 2007. 1117 s. ISBN 978-3-88680-865-6. VON DER GOLTZ, Anna. *Hindenburg: Power, myth, and the rise of the Nazis*. 1st pub. Oxford: Oxford University Press, 2009. 325 s. Oxford historical monographs. ISBN 978-0-19-957032-4.

¹³⁷ Srov. BROŽ, Ivan. *Vůdcové: Winston Churchill, Josif V. Stalin, Franklin D. Roosevelt, Benito Mussolini, Harry Truman, Hideki Tódžo, Čankajšek, Adolf Hitler, Charles de Gaulle*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2001. 278 s. ISBN 80-7033-724-9.

¹³⁸ Konrád Maria Kubeš politickou situaci v sousedním Německu komentoval slovy: „Hitler zrušil všechny politické strany, naplnil sněm jen svými lidmi a kdo nemíni ve ‚svobodné německé republice‘ padnout na zem před jeho zpupností a přísahat na jeho všechny nápady a násilnosti, ten je odveden do koncentračního tábora, aby se tam naučil být přítelem nového režimu. Nesmělo se říkat ‚Pozdrav Bůh‘, nýbrž ‚Heil Hitler‘, protože pozdrav ve ‚svobodné republice‘ musí prý být ‚jednotný‘!“ P. MARIANUS T. J.. *Tolerance (Víra jako víra.)*. *Dorost*, 17, 1935, s. 13.

¹³⁹ Konrád Maria Kubeš k provádění imperialistických plánů nacistického Německa napsal: „*Věrolomného Führera, jenž nikomu v slově nestál a neostýchal se pod temnými perutěmi noci, ochránkyně zlodějů, přepadnout pokojné sousedy a zabrat jejich území bez jediného rytířského mávnutí mečem, mohli pokládat za velkého jen jeho zfanatisovaní lidé, neznabozi, kterým účel posvěcoval i banditské prostředky.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 68. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

Jedním z úkolů, který si Adolf Hitler vytkl ve svém díle *Mein Kampf*¹⁴⁰ bylo sjednocení všech německy mluvících lidí do jediné Velkoněmecké říše.¹⁴¹

Jako první přišla na řadu jeho rodná vlast – Rakousko. Ráno dne 12. března 1938 překročila 8. armáda německého Wehrmachtu (8. Armee; Armeoberkommando 8; AOK 8) pod velením generála Moritze Albrechta Franze Friedricha Fedora von Bocka (1880–1945) německo-rakouské hranice. Tato vojenská operace vešla do dějin pod názvem Anšlus (Anschluss) či tzv. Blumenkrieg (květinová válka).¹⁴²

¹⁴⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „Hitler svým *Mein Kampf* zfanatisoval Němce doma i u nás.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 208. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> Srov. BAUER, František. *Mein Kampf očima historiků*. Praha: XYZ, 2008. 181 s. ISBN 978-80-86864-95-2. HITLER, Adolf a HARTMANN, Christian et al. *Hitler, Mein Kampf: Eine kritische Edition*. München; Berlin: Im Auftrag des Instituts für Zeitgeschichte, 2016. 2 svazky (1966 s.). ISBN 978-39-81405-23-1. HITLER, Adolf a HÁJEK, Jiří, ed. *Hitlerův Mein Kampf: Z bible německého nacionálního socialismu s komentářem Jiřího Hájka*. 2. vyd. Liberec: Dialog, 2000. 221 s. ISBN 80-86218-37-6. HITLER, Adolf. *Mein Kampf: Bd. 1: Eine Abrechnung*. München: Zentralverlag der NSDAP, Franz Eher Nachf. GmbH, 1925. 781 s. HITLER, Adolf. *Mein Kampf: Bd. 2.: Die nationalsozialistische Bewegung*. München: Zentralverlag der NSDAP, Franz Eher Nachf. GmbH, 1927. 354 s. HITLER, Adolf. *Mein Kampf*. Praha: Naše vojsko, 2016. 526 s. ISBN 978-80-206-1595-4. MÍŠKOVÁ, Alena a OLŠÁKOVÁ, Doubravka. *Příběhy: Adolf Hitler: Můj boj – Mein Kampf: „Bible“ národního socialismu*. In: KAISEROVÁ, Kristina a kol. *Patriotismus – nacionalismus – národovectví v českých zemích*. Ústí nad Labem: UJEP – Ústav slovansko-germánských studií FF, 2012, s. 117-120. ISBN 978-80-7414-495-0. STEED, Henry Wickham. *Diktatura a demokracie: Adolf Hitler – Mein Kampf vs. T. G. Masaryk – Světová revoluce*. [Krnov]: Vladimír Kořínek, 2004. 125 s. ISBN 80-903184-5-2. VITKINE, Antoine. *Mein Kampf: Příběh jedné knihy*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2010. 246 s. ISBN 978-80-7432-058-3.

¹⁴¹ Kult osobnosti Adolfa Hitlera okomentoval Konrád Maria Kubeš slovy: „Ježíš Kristus, vtělený Syn věčného Otce, svatost sama, náš učitel a náš vzor; náš vůdce par excellence, byť mu hitlerovská censura tento čestný název tisíckrát upírala. Máme v živé paměti, jakou modloslužbu provozovali nepřátelé kříže i naší vlasti s tímto jménem. Vůdce... Naši sousedi nahoře se klaněli svému Führer, naši ‚přátelé‘ dole svému Duce. V katechismu Hitlerovy mládeže stálo černé na bílém: ‚Kdo slouží Vůdci, slouží Bohu; služba Vůdci jest bohoslužba.‘ Jejich šlágr: ‚Náš jediný Vůdce jest Hitler...‘ To znamená: ‚Vůdce neomylný, kterého následující nezbloudíme, který jediný vede k světlu, k pravdě, k dokonalosti a svatosti, celý náš národ k pravé blaženosti...‘ Kam je zavedl, zakoušeli teď na vlastním těle a nyní nikterak nežehnají člověku, kterého prohlašovali za boha, jako Římané v době nejhlubšího úpadku a mravní zchátralosti své césary, Nerona, Domiciána a jim podobné.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 372. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „Rasismus, spojený s německým proslulým nacionalismem a neméně proslulým pruským barbarstvím, vyvrcholil v hitlerismu, kde se modloslužba provozovala nejen s rasou a ‚národem‘, nýbrž s jediným člověkem. Že ho skutečně posadili na trůn, odkud ‚svrhli Boha‘, přesvědčí každého pohled do nacistické literatury nebo do novin z let 1934–1944. ‚Sloužit Vůdci jest bohoslužba.‘ (Griesmayer I. c.) Mnohonásobného vraha, střídajícího bez ustání mimomanželské styky, toho si vybrali za boha! [...] Zaměnili Boha, svou chloubu, za tvora... za jakého tvora! Za netvora... Jaká modloslužba!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 24. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699>

¹⁴² Anšlus Rakouska v roce 1938 popsal Konrád Maria Kubeš slovy: „Hitler přepadl r. 1938 Rakousko v noci, v máji 1938 se chystal v noci zákeřně přepadnout i nás! Barbarští loupežní kmeny se podobných válečných manévřů jakožto nečestných štítů, kulturní Evropa v tom nespátříje nic hrozného – evropské noviny jen referovaly, co se stalo, beze slova rozhořčení a odsouzení. Schvalovali? Báli se ho? Byli na podobné zjevy zvyklí?“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 236. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> Srov. BUKEY, Evan Burr. *Hitlerovo Rakousko: Jedna říše, jeden národ*. 1. vyd. Praha: Rybka, 2002. 374 s. ISBN 80-86182-63-0. DEJMEK, Jindřich. Anšlus. In: PÁNEK, Jaroslav, ed. *Akademická encyklopedie českých dějin: [Svazek I.] A-C*. Praha: Historický ústav, 2009, s. 52-53. Práce Historického ústavu AV ČR. Řada E, Encyclopaedica; svazek 2-5 = Opera Instituti Historici Pragae. Series E,

Kdo bude další obětí? Československo, kde žijí sudetští Němci.¹⁴³ Vojenský úder proti Československu, nazývaný Fall Grün (Případ zelená), byl vytvořen už v červnu 1937 generálem Wernerem Eduardem Fritzem von Blombergem (1878–1946)¹⁴⁴ a podle politické situace byl neustále přepracováván. K obsazení československých pohraničních území měla pomoci politická Sudetoněmecká strana (Sudetendeutsche Partei, SdP) založená 1. října 1933 Konradem Ernstem Eduardem Henleinem (1898–1945)¹⁴⁵ a speciální polovojenské jednotky Sudetoněmecký sbor dobrovolníků (Sudetendeutsches Freikorps, SdFK). Obě tyto složky měly vyprovokovat nepokoje v československém pohraničí.¹⁴⁶

Encyclopaedica; volumen 2-5. ISBN 978-80-7286-147-7. MARŠÁLEK, Zdenko. Rakouská „kapesní armáda“ na cestě k anšlusu (1922-1938). *Dějiny a současnost*, 25, č. 2, 2003, s. 36-41.

¹⁴³ Poprvé tento termín použil československý politik a senátor Franz Jesser (1869–1954) ve své studii *Zweiteilung?*, uveřejněnou v *Der Deutsche Volksbote*, č. 11, 1903. Bohemistik [online] <http://www.bohemistik.de/jesserz.html>
Srov. HENNING HAHN, Hans, ed. *Hundert Jahre sudeten-deutsche Geschichte: Eine völkische Bewegung in drei Staaten*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2007, s. 8. Die Deutschen und das östliche Europa. Studien und Quellen, Bd. 1. ISBN 978-3-631-55372-5. Srov. též *Zmizelé Sudety = Das verschwundene Sudetenland*. 6., upravené vyd. [Praha]: Antikomplex, z.s., [2015], 2006. 727 s. ISBN 978-80-906198-1-4.

¹⁴⁴ Srov. SCHÄFER, Kirstin A. *Werner von Blomberg: Hitlers erster Feldmarschall: Eine Biographie*. Paderborn: Ferdinand Schöningh, 2006. 291 s. ISBN 3-506-71391-4.

¹⁴⁵ Srov. BARTOŠ, Josef. Neznámý český časopis z okupované Opavy v roce 1938. *Slezský sborník*, 102, č. 4, 2004, s. 290-298. BIMAN, Stanislav a MALÍŘ, Jaroslav. *Kariéra učitele tělocviku*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1983. 373 s. BIMAN, Stanislav. Konrad Henlein: Říšský místodržící a župní vedoucí NSDAP. In: *Osobnosti v dějinách regionu 2: Přednáškový cyklus*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, s. 87-107. ISBN 80-7083-941-4. CÍLEK, Roman. Horké léto 1938. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 4, 2018, s. 21-42. FOUSTKA, Radim Neumann. *Konrad Henlein: Neoficiální historie jeho strany*. Praha: Volná myšlenka, 1937. 133 s. GEBEL, Ralf. Odvrácená strana jáso tu: Pronásledování a teror. In: KOKOŠKA, Stanislav, ed. a OELLERMANN, Thomas, ed. *Sudetští Němci proti Hitlerovi: Sborník německých odborných studií*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2008, s. 75-87. Sešity Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR; sv. 42. ISBN 978-80-7285-101-0. HOFFMANN, Heinrich. *Hitler osvobozuje Sudety*. Praha: Naše vojsko, 2011. [71] s. Vojenské dějiny ve fotografii. ISBN 978-80-206-1177-2. HRUŠKA, Emil. Atentáty na Henleina. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 3, 2013, s. 68-74. HRUŠKA, Emil. *Konrad Henlein: Život a smrt*. 1. vyd. Praha: BMSS-Start, 2010. 214 s. ISBN 978-80-86140-67-4. HRUŠKA, Emil. *Peripetie sudetoněmeckého principála*. 1. vyd. Praha: Futura, 2014. 214 s. ISBN 978-80-86844-96-1. HRUŠKA, Emil. *Sudetoněmecké kapitoly*. 1. vyd. Praha: BMSS-Start, 2008. 269 s. ISBN 978-80-86140-49-0. KARLGREN, Anton. *Henlein – Hitler a československá tragedie*. 1. vyd. Praha: Samcovo knihkupectví, 1945. 133 s. KARPAŠOVÁ, Mária. Konrad Henlein – osobní korespondence v archívním fondu Říšské místodržitelství Liberec. In: *Svět historie – historikův svět: Sborník profesoru Robertu Kvačkoví*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 395-399. ISBN 978-80-7372-214-2. *Knihka o Liberci*. 2., dopl. a rozš. vyd. Liberec: Dialog, 2004. 704 s. ISBN 80-86761-13-4. KVAČEK, Robert. Konrad Henlein – vůdce strany. In: *Osobnosti v dějinách regionu 2: Přednáškový cyklus*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, s. 75-85. ISBN 80-7083-941-4. KVAČEK, Robert. Proměna jedné strany. In: „Benešovy dekrety“: *Záměrně živěný spor*. Praha: Pražská vydavatelská společnost, 2002 s. 61-73. LACINA, Lubor. Památník nacistického barbarství v Liberci. *Terezínské listy: Sborník Památníku Terezín*, sv. 42, 2014, s. 45-64. NOVÁK, Otto. *Henleinovci proti Československu: Z historie sudetoněmeckého fašismu v letech 1933-1938*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1987. 235 s. Dokumenty / ČSPB; sv. 214. NOVOTNÁ, Michaela. Ztracený zápas o pohraničí: Volební vítězství Konráda Henleina v roce 1935. *Dějiny a současnost*, 28, č. 8, 2006, s. 14-17. NOVOTNÝ, Lukáš. Návštěvy Konráda Henleina v Londýně: Příspěvek k internacionalizaci sudetoněmecké otázky ve druhé polovině 30. let 20. století. *Moderní dějiny*, roč. 25, č. 2, 2017, s. 87-104. OLIVOVÁ, Věra. Mezi Spannem a Hitlerem: Ideové proudy v Henleinově hnutí. In: TOMEŠ, Josef, ed. a VAŠEK, Richard, ed. *Historička československé demokracie: K životnímu jubileu Evy Broklové*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2014, s. 21-47. Ad honorem eruditorum; sv. 1. ISBN 978-80-87782-22-4. RICHTER, Karel. Konec sudetské župy. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 1, 2015, s. 3-15. ŠEBEK, Jaroslav. Masaryk, Beneš, Hrad a Němci (1935–38). In: GAJAN, Koloman, ed. *T. G. Masaryk a vztahy Čechů a Němců (1882-1937): Sborník příspěvků přednesených od listopadu 1993 do června 1995 v rámci Masarykovy společnosti na FF UK v Praze*. Praha: Masarykova společnost, 1997, s. 247-266. ISBN 80-238-2772-3. TOMÁŠEK, Dušan. Hitlerův politický generál. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 2, 2006, s. 44-58.

¹⁴⁶ Srov. BRANDES, Detlef. *Sudetští Němci v krizovém roce 1938*. 1. vyd. Praha: Argo, 2012. 428 s. Historické

Poté, co se začaly soustřeďovat německé ozbrojené síly Wehrmachtu u československých hranic ve Slezsku a severním Rakousku, vyhlásil prezident republiky Edvard Beneš (1884–1948)¹⁴⁷ 20. května 1938 částečnou mobilizaci, která trvala do 13. června 1938.

Po selhání mise britského politika Waltera Runcimana, 1. vikomta Runcimana z Doxfordu (1870–1949), zhoršenou navíc útočným projevem Adolfa Hitlera 12. září 1938, který vyvolal Sudetoněmecké povstání,¹⁴⁸ vyhlásil v sobotu 24. září 1938 ve 22:20 hodin prezident republiky Edvard Beneš (1884–1948) všeobecnou mobilizaci armády Československé republiky a bylo

---

myšlení. ISBN 978-80-257-0605-3. BRÜGEL, Johann Wolfgang. *Češi a Němci 1918-1938*. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. 846 s. Historie. ISBN 80-200-1440-3. DUFFACK, J. J. *Psywar 1938: První psychologická válka moderní doby: Sudetská válka: Hitler proti Československu, 20. květen – 30. září 1938*. Praha: Naše vojsko, 2010. 307 s. ISBN 978-80-206-1113-0. GEBEL, Ralf. „Domů do říše“: *Konrád Henlein a Říšská župa Sudety (1938-1945)*. 1. vyd. Praha: Argo, 2018. 408 s. Ecce homo; svazek 29. ISBN 978-80-257-2468-2. MAJEWSKI, Piotr Maciej. *Sudetští Němci 1848-1948: Dějiny jednoho nacionalismu*. 1. vyd. Brno: Conditio humana ve spolupráci s Muzeem druhé světové války v Gdaňsku, 2014. 537 s. Monographiae; sv. 3. ISBN 978-80-905323-2-8. NĚMEČEK, Jan et al. *Cesta k dekretům a odsunu Němců: Datová příručka*. 1. vyd. Praha: Littera Bohemica, 2002. 152 s. ISBN 80-7214-519-3. SLÁDEK, Milan. *Němci v Čechách: Německá menšina v českých zemích a Československu 1848-1946*. Praha: Pragma, 2002. 205 s. ISBN 80-7205-901-7.

¹⁴⁷ Srov. BENEŠ, Edvard et al. *Edvard Beneš, Němci a Německo: Edice dokumentů: Svazek I. 1896-1919*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 444. s. ISBN 978-80-87782-30-9. BENEŠ, Edvard et al. *Edvard Beneš, Němci a Německo: Edice dokumentů: Svazek II/1. 1919-1928*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 2015. 363 s. ISBN 978-80-87782-49-1. BENEŠ, Edvard et al. *Edvard Beneš, Němci a Německo: Edice dokumentů: Svazek II/2. 1929-1935*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 2016. 565 s. ISBN 978-80-87782-54-5. BENEŠ, Edvard et al. *Edvard Beneš, Němci a Německo: Edice dokumentů: Svazek III/1. 1936-1937*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 2015. 405 s. ISBN 978-80-87782-43-9. BENEŠ, Edvard et al. *Edvard Beneš, Němci a Německo: Edice dokumentů: Svazek III/2. 1937-1938*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 2015. 347 s. ISBN 978-80-87782-44-6. BENEŠ, Edvard, OLIVOVÁ, Věra, ed. a NOVOTNÝ, Karel, ed. *Evropská krize 1938: Pět projevů*. 2. vyd. Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2008. 41 s. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše; sv. 26. ISBN 978-80-86107-50-9. BENEŠ, Edvard a HAUNER, Milan, ed. *Paměti: I. Mnichovské dny*. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 413 s. Historie. ISBN 978-80-200-1529-7. BENEŠ, Edvard a HAUNER, Milan, ed. *Paměti: II. Od Mnichova k nové válce a k novému vítězství*. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 476 s. Historie. ISBN 978-80-200-1529-7. BENEŠ, Edvard a HAUNER, Milan, ed. *Paměti: III. Dokumenty*. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 618 s. Historie. ISBN 978-80-200-1529-7. BENEŠ, Edvard. *Projevy, články, rozhovory 1935-1938*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav – Archiv AV ČR, 2006. 727 s. ISBN 80-86495-38-8. BENEŠ, Edvard. *Šest let exilu a druhé světové války: Řeči, projevy a dokumenty z r. 1938-45*. 7., dopl. vyd. knihy Tři roky druhé světové války. Praha: Orbis, 1947. 486 s. Stopami dějin. BÍLEK, Jan et al. *Druhý exil Edvarda Beneše: Fotografie z let 1938-1945*. 1. vyd. Praha: Historický ústav Akademie věd ČR, 2016. 248 s. ISBN 978-80-7286-293-1. DEJMEK, Jindřich. *Edvard Beneš: Politická biografie českého demokrata. Část druhá, Prezident republiky a vůdce národního odboje (1935-1948)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008. 790 s. ISBN 978-80-246-1473-1. HEJL, Vilém. *Rozvrat: Mnichov a náš osud*. 1. vyd. Praha: Univerzum, 1990. 242 s. ISBN 80-85207-03-6. KOVTUN, Jiří. *Republika v obležení: První éra prezidenta Beneše, 1935-1938*. 1. vyd. Praha: Torst, 2016. 283 s. ISBN 978-80-7215-524-8. KUBELKOVÁ, Radka. *Edvard Beneš mezi Londýnem a Moskvou: Vývoj spolupráce londýnského a moskevského exilu – od československo-sovětské smlouvy k přijetí Košického vládního programu*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2017. 273 s. ISBN 978-80-7557-074-1. KVAČEK, Robert. *Československý rok 1938*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., V nakl. Polart 1. Česká Kamenice: Polák Jaroslav – POLART, 2011. 197 s. ISBN 978-80-87286-11-1. LUKEŠ, Igor. *Československo mezi Stalinem a Hitlerem: Benešova cesta k Mnichovu*. V českém jazyce vydání druhé. Praha: Prostor, 2018. 459 s. Obzor; 101. svazek. ISBN 978-80-7260-398-5. MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: Drama mezi Hitlerem a Stalinem*. 1. vyd. Praha: Argo, 2016. 372 s. Ecce homo; svazek 25. ISBN 978-80-257-1895-7. PEROUTKA, Ferdinand a OLIVOVÁ, Věra, ed. *Byl Edvard Beneš vinen?*. 4. vyd. Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2002. 26 s. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše; sv. 3. ISBN 80-86107-46-9. TÁBORSKÝ, Eduard. *Prezident Beneš mezi Západem a Východem*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1993. 327 s. Archiv; sv. 69. ISBN 80-204-0365-5. VAŠEK, Richard, ed. *Prezident Beneš v letech 1935-1938: Studie a edice dokumentů*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2008. 244 s. ISBN 978-80-86495-42-2. ZEMAN, Zbyněk Anthony Bohuslav. *Edvard Beneš: Politický životopis*. 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 2009. 444 s. ISBN 978-80-204-2062-6.

nařízeno zatemnění.¹⁴⁹

Do napjaté a vyhocené mezinárodní politické situace mohutně zazněl varovný hlas papeže Pia XI. (1857, pontifikát 1922–1939) v podobě rozhlasového projevu 29. září 1938, kterým vyzýval k zachování míru v Evropě.¹⁵⁰

Pro západní spojence Velkou Británií a Francií však znamenala mobilizace v Československu ohrožení už tak vratkého míru v Evropě a potažmo jich samotných. V Mnichově, v

¹⁴⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jak zneužil proti nám rozhlasu Hitler v září 1938 i předtím!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 206. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

¹⁴⁹ Srov. ADAMEC, Miroslav. Diplomatické pozadí tzv. květnové krize v roce 1938. *Historický obzor*, roč. 28, č. 5/6 2017, s. 122-133. BENEŠ, Jaroslav. *Stráž obrany státu: 1936-1939*. 1. vyd. Dvůr Králové nad Labem: Fortprint, 2007. 367 s. ISBN 978-80-86011-34-9. EMMERT, František. *Mobilizace 1938: Chtěli jsme se bránit!*. 1. vyd. Brno: František Emmert, 2015. 171 s. ISBN 978-80-905081-1-8. FIDLER, Jiří. *Na zrazeném nebi: Encyklopedie československého vojenského letectva za branné pohotovosti státu na podzim 1938*. 1. vyd. Praha: Libri, 2015. 439 s. ISBN 978-80-7277-532-3. HAMÁK, Bedřich a VONDROVSKÝ, Ivo. *Mobilizovaná československá armáda 1938: (30. září 1938)*. 2., dopl. a opr. vyd. Dvůr Králové nad Labem: Fortprint, 2011. 207 s. Pevnosti: architectura militaris; sv. 32. ISBN 978-80-86011-44-8. JAKL, Tomáš. *Boj za svobodu 1938-1945: Obrazová kronika*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2005. 111 s. ISBN 80-7278-309-2. KOKOŠKA, Stanislav. Několik poznámek k československé částečné mobilizaci v květnu 1938. In: *Pocta profesoru Janu Kuklíkovi*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 99-114. Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica. Studia historica; XLVIII. ISBN 80-246-0141-9. KOS, Petr. *Zvláštní vlak HVOA: Poznatky o stábním vlaku pro hlavního velitele československé branné moci v mobilizaci a válce (1934-1938): Neznámé kapitoly vojenství a techniky*. 1. vyd. Praha: Petr Kos, 2015. 105 s. Bílá místa historie; 4. svazek. ISBN 978-80-260-8379-5. LUKEŠ, Igor. Mimořádná vojenská opatření v květnu 1938: Nová interpretace. *Historie a vojenství*, 44, č. 5, 1995, s. 79-97. MAREK, Jindřich. *Hraničářská kalvárie: Příběhy posledních obránců Masarykovy republiky na severu Čech a Podkarpatské Rusi v letech 1938-1939*. 1. vyd. Cheb: Svět křídel, 2004. 338 s. Svět křídel; 69. ISBN 80-86808-10-6. MINAŘÍK, Pavel a ŠRÁMEK, Pavel. Personální průvodce mobilizované čs. branné moci v době vyvrcholení mnichovské krize. *Historie a vojenství*, 46, č. 5, 1997, s. 94-130. MINAŘÍK, Pavel a ŠRÁMEK, Pavel. Průvodce po mobilizované čs. branné moci v době mnichovské krize na území Slovenska a Podkarpatské Rusi. *Vojenská história: Časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo*, roč. 4, č. 2, 2000, s. 89-106. SOLPERA, Jan. Kdyby--: Napsáno k 75. výročí všeobecné mobilizace, vyhlášené 23. září 1938. *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska*, sv. 25, 2013, s. 199-206. STEHLÍK, Eduard. *Srdce armády: Generální štáb 1919-2014*. 3., upr. a rozš. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Vojenský historický ústav (VHÚ) Praha, 2014. 115 s. ISBN 978-80-7278-641-1. STEJSKAL, Libor a STEJSKAL, Jan. *Drama '38: Opevnění, Češi a Němci, mobilizace na Liberecku v roce 1938*. 1. vyd. Liberec: Knihy 555, 2003. 175 s. Fakta a fámy. ISBN 80-86660-02-8. SUCHÁNEK, Jiří a BENEŠ, Jaroslav. *Mobilizace ve fotografii: Armáda a Stráž obrany státu v letech 1938-1939*. 1. vyd. Brno: Extra Publishing, 2018. 223 s. ISBN 978-80-7525-159-6. ŠRÁMEK, Pavel. Obrányschopnost Československa v roce 1938: (Poznámky k názorům o nepřipravenosti na válku). *Český časopis historický*, 103, č. 1, 2005, s. 128-139. ŠRÁMEK, Pavel. Račice – sídlo hlavního velitele čs. branné moci v září 1938. *Historie a vojenství*, 47, č. 5, 1998, s. 86-90.

¹⁵⁰ Konrád Maria Kubeš komentuje situaci těmito slovy: „*Papež posílá celému světu poselství míru, všechny státy (i protestantské) je rozesílají svým rozhlasem, Polsko nikoli! Stát, jenž měl v prvním článku své ústavy, že jest státem katolickým! Útočník nechce o míru z pochopitelných důvodů slyšet! (V září 1938.)*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 163. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „*Pius XI. nabízí Pánu v oběť vlastní život, aby zamezil válku a zachránil život tisícům: Nesvětil zbraní, nýbrž vybízel k modlitbě za mír. Jeho mírový projev 29. září 1938 vysílaly rozhlasem i protestantské státy – skoro celý svět.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 1. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940, s. 325. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 30, 1938, s.309-310. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-30-1938-ocr.pdf> The Holy See. The Holy

kolébce nacismu, se konala konference poslední naděje.¹⁵¹

Na jedné straně stál vůdce a říšský kancléř (Führer und Reichskanzler) Adolf Hitler (1889–1945) a jeho spojenec ministerský předseda Italského království a vůdce (presidente del Consiglio dei ministri del Regno d'Italia e Duce) Benito Amilcare Andrea Mussolini (1883–1945),¹⁵² duchovní otec fašismu.

Proti nim stáli západní demokracie, vyčerpání vítězové první světové války, britský

Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xi/it/speeches/documents/hf_p-xi_spe_19380929_mentremilioni.html Youtube [online] <https://www.youtube.com/watch?v=xhj7g3adXJo>

¹⁵¹ Srov. BAUER, Franz et al. *Tisíc let česko-německých vztahů: Data, jména a fakta k politickému, kulturnímu a církevnímu vývoji v českých zemích*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Panevropa, 1995. 288 s. ISBN 80-85846-03-9. ČELOVSKÝ, Borivoj. *Mnichovská dohoda 1938*. 1. vyd. Šenov u Ostravy: Tilia, 1999. 470 s. ISBN 80-86101-19-3. DEJMEK, Jindřich a ŠEBEK, Jaroslav. *Mnichovská dohoda – cesta k destrukci demokracie v Evropě*. *Bulletin Historického ústavu AV ČR Praha*, 14, č. 2 2003, s. 55-58. GISEVIUS, Hans Bernd. *Až k hořkému konci. Díl II, Od mnichovské dohody k 20. červenci 1944*. 1. vyd. Praha: Dělnické nakladatelství, 1948. 389 s. Sešitová knihovna dělnického nakladatelství; sv. 1. HEUMOS, Peter. *Mnichovská dohoda a počátky emigrace z Československa*. In: KOKOŠKA, Stanislav, ed. a OELLERMANN, Thomas, ed. *Sudetští Němci proti Hitlerovi: Sborník německých odborných studií*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2008, s. 61-74. Sešity Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR; sv. 42. ISBN 978-80-7285-101-0. JAWORSKI, Rudolf. *Mnichovská dohoda v mezinárodní karikatuře*. *Dějiny a současnost*, 20, č. 6, 1998, s. 45-49. JEŽEK, František. *Mnichovská krize: Memoárové poznámky na okraj tragických dnů utrpení a hanby*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a archiv AV ČR, v.v.i., 2016. 418 s. Ego: paměti, deníky, korespondence; svazek 9. ISBN 978-80-7422-493-5. KLAUS, Václav et al. *Mnichov 1938: Sedmdesát let poté: Sborník textů*. 1. vyd. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008. 229 s. *Ekonomika, právo, politika*, č. 72/2008. ISBN 978-80-86547-68-8. KUKLÍK, Jan, NĚMEČEK, Jan a ŠEBEK, Jaroslav. *Dlouhé stíny Mnichova: Mnichovská dohoda očima signatářů a její dopady na Československo*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2011. 390 s. 20. století. ISBN 978-80-87284-18-6. KURAL, Václav. *Češi, Němci a mnichovská křižovatka: (Stručné čtení)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 197 s. ISBN 80-246-0360-8. *Mnichovská dohoda a osud sudetských Němců*. Mimořádné rozš. vyd. Brno: Guidemedia, 2012. 153 s. ISBN 978-80-905310-0-0. *Mnichovská zrada: 1938: Výstava: Osmičky v čase*. 1. vyd. Praha: Městská část Praha 6, [2008]. 65 s. ISBN 978-80-254-2925-9. MORAVEC, Emanuel. *V úloze mouřenína*. Pardubice: Filip Trend, 2004. 273 s. ISBN 80-86282-36-8. NĚMEČEK, Jan, ed. *Mnichovská dohoda: Cesta k destrukci demokracie v Evropě = Munich agreement: The way to destruction of democracy in Europe*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 387 s. ISBN 80-246-0923-1. ODLOŽILÍK, Otakar. *Odvěký úděl: Úvaha z října 1938*. Praha: Otakar Odložilík, 1938. 30 s. PEHR, Michal. *Mnichovská tragédie očima prostých lidí: Co psali občané prezidentu republiky na podzim 1938*. *Moderní dějiny*, č. 13, 2005, s. 235-243. TEJCHMAN, Miroslav. *Malá dohoda, Československo a Mnichov, 1938*. *Slovanský přehled*, 74, č. 4, 1988, s. 298-305. UHLÍŘ, Jan Boris. *Mnichovská dohoda. Otazníky kolem originálů?*. *Historie a vojenství*, 57, č. 4, 2008, s. 87-91. VACHEK, Emil. *Německá válka. I., Hitlerovo tažení proti Československu*. 2. vyd. Praha: V. Neubert a synové, 1946. 296 s. ŽÁČEK, Rudolf. *Mnichovská dohoda – ústup nebo kapitulace?*. In: HÁJEK, Jan, ed., KOCIAN, Jirí, ed. a ZÍTKO, Milan, ed. *Fragmenty dějin: Sborník prací k šedesátinám Jana Gebharta*. Praha: Historický ústav AV ČR ve spolupráci s Ústavem soudobých dějin AV ČR, 2006, s. 275-281. ISBN 80-7286-102-6.

¹⁵² Srov. CIANO, Fabrizio. *Můj dědeček Mussolini*. 1. vyd. Praha: Clarton, 1994. 139 s. Bumerang; sv. 3. ISBN 80-901620-3-7. CÍLEK, Roman. *Benito Mussolini: Příběh muže, který se stal zmarným opakem svých původních ideálů. Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 3, 2009, s. 74-85. HELAN, Pavel a MUSSOLINI, Benito. *Duce a kacír: Literární mládí Benita Mussoliniho a jeho kniha Jan Hus, muž pravdy*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2006. 399 s. *Deus et gentes*; sv. 4. ISBN 80-86263-82-7. HELAN, Pavel. *Mussoliniho spis o Janu Husovi. Husitský Tábor*, 13, 2002, s. 99-118. HOUSKA, Ondřej. *Diktátorův konec: Posmrtný osud Benita Mussoliniho. Dějiny a současnost*, 27, č. 8, 2005, s. 14-17. HRDLIČKA, Jaroslav. *Benito Mussolini a italský fašismus v pamětech prof. Vlastimila Kybala: 1920-1943*. In: RAUCHOVÁ, Jitka a kol. *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918-1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 127-136. *Jihočeský sborník historický*, suppl. 4. ISBN 978-80-87311-27-1. KOTYK, Jirí. *Jan Hus a Benito Mussolini. Východočeské listy historické*, 21-22, 2004, s. 393-398. KVAČEK, Robert. *Dva diktátorovy pády*. 1. vyd. Praha: Pražská vydavatelská společnost, 2008. 153 s. Magnet; sv. 3. ISBN 978-80-7250-398-8. KÝR, Karel. *Ze socialisty fašistou. Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 1, 2004, s. 126-131. MILZA, Pierre. *Mussolini*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2013. 950 s. ISBN 978-80-7207-894-3. MOULIS, Miloslav. *Předehra války v Habeši. Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 3, 2003, s. 64-71.

konzervativní politik a ministerský předseda Arthur Neville Chamberlain (1869–1940)¹⁵³ a radikální socialista, ministerský předseda a historik Édouard Daladier (1884–1970).

V pátek 30. září 1938 byla po půlnoci podepsána Mnichovská dohoda mezi Německem, Itálií, Francií a Velkou Británií o postoupení pohraničních území Československa Německé říši. Chtěli zachránit mír za každou cenu a tak přijali nepřijatelné, totiž obětování československého spojence výměnou za slib, že Adolf Hitler už nebude požadovat další území.¹⁵⁴ Tímto datem oficiálně zanikla První republika československá.¹⁵⁵

Od 1. října 1938 do 14. března 1939, tedy pouhých 167 dní, existoval politický útvar zvaný Druhá republika, oficiálně nazývaný Česko-Slovenská republika.¹⁵⁶

Po prostém sdělení výsledků ujednání československým politickým zástupcům¹⁵⁷ diplomatu

---

PATRICELLI, Marco. *Osvobod'te Duceho!*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2018. 192 s. ISBN 978-80-271-0476-5. RIDLEY, Jasper Godwin. *Mussolini*. 1. vyd. Praha: Themis, 2002. 418 s. Historie. ISBN 80-7312-007-0. ŠMÍD, Marek. Benito Mussolini a italský fašismus: Proměna regionálního hnutí v celonárodní politickou stranu. *Dějiny a současnost*, roč. 38, č. 7, 2016, s. 44-47. ŠMÍD, Marek. Nástup italského fašismu po první světové válce. *Dvacáté století*, roč. 9, č. 1, 2017, s. 18-31. ŠMÍD, Marek. *Vatikán a italský fašismus 1922-1945*. 1. vyd. Praha: Stanislav Juhaňák – Triton, 2018. 206 s. ISBN 978-80-7553-523-8. TARABA, Luboš. *Duce: Anatomie jedné kariéry*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1992. 215 s. ISBN 80-7012-058-4. VOLEK, Jindřich. Počátek konce B. Mussoliniho. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 6, 2005, s. 53-75.

¹⁵³ Srov. ELLINGER, Jiří. *Neville Chamberlain: Od usmiřování k válce: Britská zahraniční politika, 1937-1940*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2009. 592 s. ISBN 978-80-7106-987-4. MAJSKIJ, Ivan Michajlovič. *Chamberlain a ti druzí: Vzpomínky diplomata*. Bratislava: 1964. 199 s. PARKER, Robert Alexander Clarke. Neville Chamberlain ve svém kritickém roce. *Dějiny a současnost*, 21, č. 4, 1999, s. 2-7.

¹⁵⁴ Konrád Maria Kubeš s humornou nadsázkou komentuje: „Hitlerovi by snad nebyla stačila celá zeměkoule.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 163. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

¹⁵⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „Slabý národ se podle nich právem stává kořistí silnějšího, jako rybka kořistí žraloka. Když se Pius XII. ujal práv malých národů, zakázali nacisté jeho encykliku [Summi Pontificatus. Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 31, 1939, s.413-594. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-31-1939-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_p-xii_enc_20101939_summi-pontificatus.html] číst a šířit, pídili se po ní a zabavovali... Papežství prohlasováno bez ustání od našich lidí za nepřítel našeho národa; nuže, kdo se nás zastal, když nás i „přátelé“ r. 1938 zradili?“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 21. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699>

¹⁵⁶ Srov. GEBHART, Jan a KUKLÍK, Jan. *Druhá republika 1938-1939: Svár demokracie a totality v politickém, společenském a kulturním životě*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2004. 315 s. ISBN 80-7185-626-6. JIRÁK, Jan a kol. *Druhá republika: 167 obyčejných dnů: Politické a mediální klima a jeho reflexe*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. 198 s. ISBN 978-80-246-3586-6. JUNEK, Václav. *Druhá republika: Nultá hodina*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011. 223 s. ISBN 978-80-251-3723-9. KÁRNÍK, Zdeněk. *České země v éře První republiky. O přežití a o život (1936-1938)*. 2. vyd. Praha: Libri, 2018. 803 s. ISBN 978-80-7277-573-6. MOTL, Stanislav. *Válka před válkou: Krvavý podzim 1938 v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Praha: Rybka Publishers, 2015. 309 s. ISBN 978-80-87950-21-0.

¹⁵⁷ Konrád Maria Kubeš okomentoval situaci takto: „Maně mi přichází na mysl, jak ve Starém zákoně strašné dějinné pohromy stíhaly israelický národ pro jeho hříchy proti Božímu zákonu, zvláště pro pýchu a bezbožnost králů. Tak například pro náboženskou nevěru poslal Hospodin na vyvolený národ nepřátele, kteří mu odňali určitá území a chtěli si jej docela podmanit. Prorok Isaiáš to vyjádřil názorně: „Proto Hospodin odsekl od Israele hlavu i ocas, palmovou ratolest i sítinu v jediný den.“ (srov. Iz 9, 13) Ale Israel se přesto neobrátí k tomu, který ho bil. Pamatuje si, že Bible je živá kniha napsaná k našemu poučení nebo výstraze, takže můžeme říci: Hospodin vám uťal ocas, totiž pohraniční území republiky. Uvidíme, zdali se obrátí čeští politici. Ano, vyzývám vás jako prorok: Obrat'te se k Bohu celým srdcem, aby na vás nepřišly horší tresty!“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

Hubertovi Masaříkovi (1896–1982)¹⁵⁸ a diplomatu Vojtěchovi Mastnému (1874–1954)¹⁵⁹ bylo zahájeno vyhánění českého obyvatelstva ze Sudet do vnitrozemí zmenšené vlasti.¹⁶⁰

Prezident Edvard Beneš abdikoval 5. října 1938¹⁶¹ a dne 30. listopadu 1938 byl Národním shromážděním jednomyslně zvolen Emil Hácha (1872–1945).¹⁶²

V úterý 14. března 1939 odcestoval nový prezident republiky za doprovodu ministra zahraničních věcí Františka Chvalkovského (1885–1945)¹⁶³ zvláštním vlakem do Berlína.

Česká delegace byla přijata se všemi protokolárními poctami mezi jednou a druhou hodinou noční ve středu 15. března 1939 v Novém říšském kancléřství (Neue Reichskanzlei),¹⁶⁴ kde je již

¹⁵⁸ Srov. LUKEŠ, František. Svědectví čs. diplomata. *Slovanský přehled*, 54, č. 3, 1968, s. 240-251. MASAŘÍK, Hubert. Ještě jednou Mnichov. *Československý časopis historický*, 17, č. 2, 1969, s. 236-239. MASAŘÍK, Hubert. Několik dojmů z konference mnichovské. *Přítomnost*, roč. 18, č. 1, 1943, s. 4-5. MASAŘÍK, Hubert a TOMEŠ, Josef, ed. *V proměnách Evropy: Paměti československého diplomata*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2002. 387 s. ISBN 80-7185-530-8.

¹⁵⁹ Srov. MASTNÝ, Vojtěch. Vzpomínka na Mnichov. *Přítomnost*, roč. 18, č. 1, 1943, s. 2-3. MASTNÝ, Vojtěch et al. *Vzpomínky diplomata: Ze vzpomínek a dokumentů československého vyslance*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997. 271 s. ISBN 80-7184-410-1.

¹⁶⁰ Tuto bolestnou událost okomentoval Konrád Maria Kubeš těmito slovy: „Ztráta vlasti; tisícové to r. 1938 zakusili; jak hořko jim bylo! Kolik usazených očí jsem viděl, s kolika krvácejícími srdci jsem mluvil, kolik dopisů měl v ruce!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáčkových exercícií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 292. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librirostri.catholica.cz/?id=1698> Srov. též BENDA, Jan. *Útěky a vyhánění z pohraničí českých zemí 1938-1939*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013. 542 s. ISBN 978-80-246-2119-7. BRANDES, Detlef. *Sudetští Němci v krizovém roce 1938*. 1. vyd. Praha: Argo, 2012. 428 s. Historické myšlení. ISBN 978-80-257-0605-3. KURAL, Václav a kol. „Sudety“ pod hákovým křížem. Ústí nad Labem: Albis international, 2002. 547 s. ISBN 80-86067-66-1. MORRELL, Sydney. *Viděl jsem ukřižování*. Praha: Svoboda, 1946. 178 s. Knihovna Svobody; sv. 27. ZELENÝ, Karel, ed. *Vzpomínky. Vyhnaní Čechů z pohraničí 1938*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů ve spolupráci s Kruhem občanů České republiky vyhnaných v r. 1938 z pohraničí, 1998. 237 s. ISBN 80-85864-54-1. ZELENÝ, Karel, ed. *Vzpomínky. II, Vyhnaní a život Čechů v pohraničí 1938-1945: Příloha sborníku Historie okupovaného pohraničí 1938-1945, ročník 1999*. Praha: Kruh občanů České republiky vyhnaných v roce 1938 z pohraničí, 1999. 173 s. ISBN 80-85864-68-1. ZIMMERMANN, Volker. *Sudetští Němci v nacistickém státě: Politika a nálada obyvatelstva v říšské župě Sudety (1938-1945)*. V českém jazyce vyd. 1. Praha: Prostor, 2001. 577 s. Obzor; sv. 36. ISBN 80-7203-390-5.

¹⁶¹ Srov. KLIMEK, Antonín. Edvard Beneš od abdikace z funkce prezidenta ČSR (5. října 1938) do zkázy Československa (15. března 1939). In: RATAJ, Jan, ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica a KLIMEK, Antonín. *Z druhé republiky. [Díl] 1*. 1. vyd. Praha: Historický ústav Armády České republiky – Památník odboje, 1993, s. 155-241.

¹⁶² Srov. JUNEK, Václav. *Emil Hácha: Muž, který obětoval vlastní čest: Fakta o životě a osudu nejspornější osobnosti českých moderních dějin*. [Praha]: Petrklíč, 2013. 261 s. ISBN 978-80-7229-368-1. MACHÁLEK, Vít. *Prezident v zajetí: (Život, činy a kříž Emila Háchy)*. 1. vyd. Praha: Regulus, 1998. 370 s. Dokumenty; sv. 4. ISBN 80-901564-6-0. PASÁK, Tomáš. *Emil Hácha: (1938-1945)*. Vyd. v této podobě 1. Praha: Rybka, 2007. 445 s. ISBN 978-80-87067-04-8. RUBÍN, Jiří, ed. a TOMEŠ, Josef, ed. *Emil Hácha: Před 70 lety zvolen třetím prezidentem ČSR*. 1. vyd. Praha: Věrité, 2008. 149 s. ISBN 978-80-87129-12-8. TOMÁŠEK, Dušan a KVAČEK, Robert. *Causa Emil Hácha*. 1. vyd. Praha: Themis, 1995. 221 s. Historie; sv. 1. ISBN 80-85821-30-3.

¹⁶³ Srov. CÍLEK, Roman. Počátek roku 1939: Vstříc nejistotám. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 1, 2018, s. 71-89. CÍLEK, Roman. Zlá noc a – a ještě horší ráno. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 2, 2018, s. 69-93. CRHA, Václav. Za dr. Františkem Chvalkovským. *Přítomnost*, roč. 19, č. 7, 1945, s. 98-99. DEJMEK, Jindřich. Československá diplomacie v době Druhé republiky (říjen 1938 – březen 1939). In: *Pocta profesoru Janu Kuklíkovi*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 9-26. Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica. Studia historica; XLVIII. ISBN 80-246-0141-9. CHVALKOVSKÝ, František. Před pěti lety. *Přítomnost*, roč. 18, 1943, s. 17 [volba Emila Hácha prezidentem]. LEIKERT, Jozef. 15. marec 1939 – historický medzník v osude Československa. *Acta Nitriensiae*, 8, 2006, s. 109-123.

¹⁶⁴ Srov. SPEER, Albert. *Die Neue Reichskanzlei*. München: Zentralverlag der NSDAP, Franz Eher Nachf. GmbH, 1940. 132 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/SpeerAlbertDieNeueReichskanzlei1940134S> Srov. též Reichskanzlei. In: Atelier Neubauer [online] <http://www.atelier-neubauer.de/3d-grafik-reichskanzlei.html> *Tajemná místa. Hitlerovo Nové říšské kancléřství; Geheimnisvolle Orte. Hitlers Reichskanzlei* (2012), dokumentární,

očekával vůdce a říšský kancléř (Führer und Reichskanzler) Adolf Hitler (1889–1945), říšský ministr zahraničních věcí (Reichsaußenminister) Ullrich Friedrich Willy Joachim von Ribbentrop (1893–1946),¹⁶⁵ vrchní velitel (Oberbefehlshaber) Luftwaffe Hermann Wilhelm Göring (1893–1946)¹⁶⁶ a vrchní velitel ozbrojených sil (Oberbefehlshaber der Wehrmacht) Wilhelm Bodewin Johann Gustav Keitel (1882–1946).¹⁶⁷ Po dvou hodinách jednání opustili Hácha a Chvalkovský Hitlerovu pracovnu a pokusili se navázat telefonické spojení s Prahou. Poté následovaly rozhovory s Ribbentropem a Göringem, při kterém Göring pohrozil nálety na Prahu s ničivými následky. Přitom utrpěl Hácha srdeční příhodu, ze které se opět zotavil po injekci přivolaného Hitlerova osobního lékaře Theodora Morella (1886–1948).¹⁶⁸ Telefonicky se podařilo Háchovi a Chvalkovskému instruovat vládu o německých podmínkách. Krátce před čtvrtou hodinou podepsal Hácha *Prohlášení německé a česko-slovenské vlády*. Ve 4:30 začal pražský rozhlas vysílat zprávu o chystaném vstupu německých vojsk na území Čech a Moravy. K překročení hranic došlo oficiálně přesně v 6:00 hodin.¹⁶⁹

Ve čtvrtek 16. března 1939 vydal Adolf Hitler na Pražském hradě *Výnos o zřízení*

Německo, režie Daniel Ast, Jürgen Ast. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/367887-hitlerovo-riske-kanclerstvi/prehled/> SPEER, Albert. *Řídil jsem Třetí říši*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 586 s. ISBN 978-80-247-3178-0.

¹⁶⁵ Srov. BLOCH, Michael. *Ribbentrop*. Praha: Naše vojsko, 2007. 555 s. Historie a vojenství. ISBN 978-80-206-0856-7. JÍŠA, Zdeněk. Háchova cesta do Berlína (ze vzpomínek Hitlerova tlumočnicka Paula Schmidta); S Ribbentropem do Moskvy (ze vzpomínek Hitlerova a Ribbentropova tlumočnicka Paula Schmidta). *Nová doba: Zahraničněpolitický týdeník*, č. 30, 31, 1990, s. 46-47.

¹⁶⁶ Srov. BROŽ, Jiří. *Hitlerův korunní princ*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2004. 587 s. ISBN 80-206-0748-X. BURKE, William Hastings. *Čtyřiatřicet*. 1. vyd. Praha: Academia, 2013. 211 s. Historie. ISBN 978-80-200-2105-2. FOX, Louise a DOWLING, Cindy. *Vzpomínky Göringovy sekretářky*. [Libeznice]: Víkend, 2012. 255 s. ISBN 978-80-7222-854-6. HOYT, Edwin Palmer. *Andělé smrti*. 1. vyd. Plzeň: Mustang, 1996. 176 s. Military; sv. 21. ISBN 80-7191-133-X. IRVING, David John Cawdell a POHLODEK, Antonín, ed. *Göring: Biografie Hermanna Göringa*. 1. vyd. Brno: Bonus A, 1997. 675 s. ISBN 80-85914-34-4. KILDUFF, Peter. *Hermann Göring: Stíhací eso první světové války*. Praha: Naše vojsko, 2016. 263 s. ISBN 978-80-206-1590-9. KNOPP, Guido. *Göring: Biografie*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2008. 250 s. ISBN 978-80-249-1053-6. MANVELL, Roger a FRAENKEL, Heinrich. *Göring*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB/art, 2007. 423 s. ISBN 978-80-7381-192-1. MASER, Werner. *Hermann Göring: Hitlerův paladýn s janusovskou tváří: Politická biografie*. 1. vyd. Praha: Argo, 2004. 346 s. Ecce homo; sv. 8. ISBN 80-7203-564-9. WYLLIE, James. *Vlk a beránek: Rozdílné životy bratrů Göringových za nacistického režimu*. 1. vyd. Frýdek-Místek: Alpress, 2008. 334 s. Klokan. ISBN 978-80-7362-531-3.

¹⁶⁷ Srov. KEITEL, Wilhelm a GÖRLITZ, Walter, ed. *Wilhelm Keitel: Monografie náčelníka Hitlerova generálního štábu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2015. 447 s. ISBN 978-80-247-4765-1.

¹⁶⁸ Srov. PLAIM, Anna a KUCH, Kurt. *Vzpomínky Hitlerovy pokojské: Strhující svědectví ženy, která se mohla pohybovat v těsné blízkosti Adolfa Hitlera*. Praha: Naše vojsko, 2007. 143 s. Fakta a svědectví. ISBN 978-80-206-0895-6. WONDRAK, Eduard. Osobní lékař Hitlerův dr. Theodor Morell a olomoucké MILO-závody. *Ročenka Státního okresního archivu v Olomouci*. Státní okresní archiv Olomouc. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 1993, s. 180-188.

¹⁶⁹ Konrád Maria Kubeš komentoval: „Viš, že Hitler nám chtěl vyrvat dva poklady, národnost a víru. Nevěrec, který v bezvěří vidí spásu, musí si namalovat, že ten vrah našeho národa nám chtěl prokázat netušené a neocenitelné dobrodiní! Tomu si věř, kdo chceš! Má-li církve za nepřátele lidi jako Hitler, Göring, Göbbels, Himmler a jak se ta všeska čeládka jmenovala, pak se nezdá, že by byla tak veskrze špatná! Kdo chce rozjímat o požehnání nevěry, ať se zamyslí nad šestiletím našeho národního ujařmení, které provedli nepřátelé kříže Kristova.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Martiniých: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 203. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

Protektorátu Čechy a Morava.¹⁷⁰ Říšský protektor Konstantin Hermann Karl svobodný pán von Neurath (1873–1956, ve funkci 1939–1943) se sídlem v Praze zajišťoval, že česká vláda jedná v souladu s německými zájmy. Mohl vetovat české zákony a propouštět české ministry. Pravomoci vyhrazené říšskému protektorovi zaručovaly, že veškeré rozhodnutí českých představitelů bude podřízeno libovůli nacistických pánů v Berlíně.¹⁷¹

Protektorátní vláda se v církevní politice nejprve snažila využít respektive zneužít velkého vlivu římsko-katolické církve ke svým temným cílům.¹⁷²

Nacisté byli zcela záměrně, cíleně a systematicky vychovávaní, přetváření a utvrzování v pocitu nadřazenosti arijské rasy a v podivném novopohanském panteismu starogermánského náboženství.¹⁷³ Ideologem a původcem nacistických teorií o rasové nadřazenosti árijců a

¹⁷⁰ Srov. BACHOVÁ, Jana. Rozhlas a březen 1939: Změny postavení českého rozhlasu po zřízení Protektorátu Čechy a Morava. In: PEJČOCH, Ivo a kol. *Okupace, kolaborace, retribuce*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Prezentační a informační centrum MO, 2010. 327 s. ISBN 978-80-7278-529-2. BRANDES, Detlef. *Češi pod německým protektorátem: Okupační politika, kolaborace a odboj 1939-1945*. V českém jazyce vyd. 2. Praha: Prostor, 2000. 657 s. Obzor; sv. 27. ISBN 80-7260-028-1. CÍLEK, Roman. *Čas slz a vzdoru: Kalendárium 1938-1945: Den po dni: okupace, teror, odpor*. 1. vyd. [Nymburk]: Pro Památník Lidice vydal[o] nakl. Vega-L, 2015. 70 s. ISBN 978-80-87275-79-5. CÍLEK, Roman a MOULIS, Miloslav. *Dokonáno jest!-: Osudný březen 1939 – pohled do zákulisí*. Praha: Epoque, 2004. 378 s. ISBN 80-86328-44-9. DEJMEK, Jindřich. Zahraniční politika Česko-Slovenska mezi Mnichovem a německou okupací českých zemí: (říjen 1938 – březen 1939). In: BYSTRICKÝ, Valerián a kol. *Rozbitie alebo rozpad?: historické reflexie zániku Česko-Slovenska*. 1. vyd. Bratislava: Veda, 2010, s. 16-32. ISBN 978-80-224-1150-9. JAROŠ, Josef. Téma česko-německé vztahy v linii Mnichov – 15. březen – počátky hnutí odporu. *Česko-německé vztahy: V období Mnichov – 15. 3. 1939*, 95, 2008 s. 41-42. JEDLIČKOVÁ, Blanka. Mnichov a 15. březen 1939 ve vzpomínkách pamětníků. *České, slovenské a československé dějiny 20. století*, 9, 2014, s. 245-253. KUKLÍK, Jan a GEBHART, Jan. Tři osudová data: 14., 15. a 16. březen 1939: (65 let od vzniku Protektorátu Čechy a Morava). In: *Přednášky z 48. běhu Letní školy slovanských studií*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2005, s. 177-196. MASTNY, Vojtech. *Protektorát a osud českého odboje*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. 238 s. ISBN 80-86432-56-4. MOULIS, Miloslav. *Osudný 15. březen*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1979. 214 s. Archiv; sv. 24. NĚMEČEK, Jan. *Soumrak a úsvit československé diplomacie: 15. březen 1939 a československé zastupitelské úřady*. 1. vyd. Praha: Academia, 2008. 636 s. Novověk; sv. 4. ISBN 978-80-200-1638-6. PASÁK, Tomáš a PASÁKOVÁ, Jana, ed. *Český fašismus 1922-1945 a kolaborace 1939-1945*. Praha: Práh, 1999. 486 s. ISBN 80-7252-017-2. ROKOSKÝ, Jaroslav. „Rudolfe, hlavu vzhůru...“: Osudný 15. březen 1939 a premiér Rudolf Beran. *Paměť a dějiny*, 3, č. 1, 2009, s. 11-20. SARTRE, Jean-Paul. *Sešity z podivné války: (září 1939 – březen 1940)*. 1. vyd. Praha: Academia, 2012. 653 s. Paměť; sv. 46. ISBN 978-80-200-2052-9. SCHELLE, Karel et al. *Protektorát Čechy a Morava – jedna z nejtragičtějších kapitol českých novodobých dějin: (Vybrané problémy)*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2010. 139 s. ISBN 978-80-7418-052-1. TICHÝ, Karel. Západoevropské velmoci a 15. březen 1939. *Sborník k problematice dějin imperialismu*, sv. 11, 1981, s. 441-467. UHLÍŘ, Jan Boris. 15. březen 1939. *Historický obzor*, 20, č. 3/4, 2009, s. 50-57. UHLÍŘ, Jan Boris. 15. březen 1939: Počátek okupace na stránkách českého tisku. *Historický obzor*, 10, č. 3-4, 1999, s. 70-76. ÚSTAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ a NĚMEČEK, Jan, ed. et al. *Od rozpadu Česko-Slovenska do uznání československé prozatímní vlády 1939-1940: (16. březen 1939 - 15. červen 1940)*. Praha: Karolinum, 2002. 730 s. Dokumenty československé zahraniční politiky. ISBN 80-86506-22-3. ZEMAN, Pavel. 15. březen 1939 a obsazení Pražského hradu. *Paměť a dějiny*, roč. 8, č. 2, 2014, s. 58-69.

¹⁷¹ Srov. JUNEK, Václav. *Protektori: Čtyři portréty z let 1939-1945*. 1. vyd. Velké Přílepy: Olympia, 2015. 214 s. ISBN 978-80-7376-420-3.

¹⁷² Srov. STŘÍBRNÝ, Jan. Církevní politika v protektorátu. In: KUNŠTÁT, Miroslav, ed., ŠEBEK, Jaroslav, ed. a SCHMOLLER, Hildegard, ed. *Krise, válka a nový začátek: Československo a Rakousko v letech 1933-1948*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v.v.i., 2017, s. 123-139. Publikace Stálé konference českých a rakouských historiků ke společnému kulturnímu dědictví; svazek 2. ISBN 978-80-87782-80-4. VODIČKOVÁ, Stanislava. Papežovi špioni: Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova v soukolí moderních dějin na příkladu P. Antonína Zgarbika SJ. *Securitas imperii*, sv. 19/2, 2011, s. 110-142.

¹⁷³ Konrád Maria Kubeš o zvrácené nacistické ideologii napsal: „Místo ‚máme otce Abrahama‘ slyšíme něco o otcích z Valhaly. Snad není nikdo tak naivní, aby soudil, že ti lidé v bohy Valhaly skutečně věří. Je to zřejmá nevěra, ale

nebezpečnosti Židů¹⁷⁴ je všeobecně považován Alfred Ernst Rosenberg (1893–1946).¹⁷⁵ Několik let pracoval na svém stěžejním sedmisetstránkovém díle nazvaném *Mýtus 20. století* (*Der Mythos des 20. Jahrhunderts*),¹⁷⁶ které se stalo teoretickým základem nacistického učení. Světové dějiny v tomto díle zredukoval prakticky jen na souboj ras. Dalšími teoretiky nacismu, především pro výchovu dětí a mládeže,¹⁷⁷ byli Gottfried Griesmayr (1912–?) a Otto Würschinger, kteří sepsali kolektivní dílo *Idee und Gestalt der Hitlerjugend*.¹⁷⁸

Z těchto důvodů nacisté křesťanství z duše nenáviděli, ale ironií osudu bylo, že převážná

---

poněvadž toto slovo už dostává nelibou příchut' a slovo ,náboženství' přichází do módy, neprohlašují se podle pravdy za bezvěrce a mluví o ,hluboce věřících nacistických socialistech' (Griesmayer) – věřících samozřejmě ve své ,národní' bohy, nikoli v ,semitského' Boha křesťanů. Nevěra v hávu víry! Nesoudnost lidu, drzost vůdců, blaznovství tu i tam!" KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 23. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1699>

¹⁷⁴ Konrád Maria Kubeš o nacistickém rasismu napsal: „*Nejmodernější způsob modloslužby je rasismus. Místo ,člověka' stává na oltář rasu nebo národ; tím samozřejmě dojde větší oblíbenosti a rychlejšího rozšíření, neprovozují modlářství s celým lidstvem, pouze s vlastním národem, tedy sám se sebou, což jest vítanější, milejší i praktičtější. [...] Co jest rasismus? Lze jej definovat jako racionální chov dobytka, aplikovaný na species Homo sapiens, ale ne všeobecně, jen na určitou (,nordickou') rasu. (Boj o život, kde slabý jedinec prý právem podléhá, aplikován na národy, a máme 1939–1945. Slabý národ se podle nich právem stává kořistí silnějšího, jako ryba kořistí žraloka.) [...] Tedy poslední důsledky darwinismu, do krajnosti domyšleného a v praxi uvedeného! Typické jest, že filosofa darwinismu učinili filozofem svým! Tedy Hitler jejich bohem a Nietzsche jejich prorokem! Jejich ideologie se přimyká nápadně k jeho filosofii. (Už Nietzsche prohlašuje křesťanství za náboženství ,eminentně protiaristokratické', a jinde praví: ,Hřích jest židovský cit, židovský vynález, a v důsledku tohoto židovského pozadí chtělo křesťanství všecek svět požidovštit. S tím srovnáme výroky nacistických autorů, na př. Rosenberga; ,Starý Zákon byl pokusem učinit nás duševně židy.').*" KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 21–24. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1699>

¹⁷⁵ Srov. WITTMAN, Robert K. a KINNEY, David. *Ďáblův deník: Alfred Rosenberg a ukradené tajemství Třetí říše*. 1. vyd. Praha: Beta, 2016. 486 s. ISBN 978-80-7306-860-8.

¹⁷⁶ ROSENBERG, Alfred. *Der Mythos des 20. Jahrhunderts: Eine Wertung der seelisch-geistigen Gestaltenkämpfe unserer Zeit*. München: Hoheneichen-Verlag, 1935. 773 s. SZABÓ, Miloslav. *Rasa a vůle: Alfred Rosenberg a Mýtus 20. století*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2005. 267 s. ISBN 80-7149-736-3.

¹⁷⁷ Srov. MATTHÄUS, Jürgen. „Světónázorová výchova“ v Himmlerově mocenském aparátu a vraždění evropských židů. *Terezínské studie a dokumenty*, 2004, s. 335–362. KNOPP, Guido. *Hitlerova mládež: Ztracená generace*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2003. 415 s. ISBN 80-249-0276-1.

¹⁷⁸ Konrád Maria Kubeš o nacistickém rasismu napsal: „*Tak čteme v katechismu Hitlerovy mládeže od Griesmayera. ,Máme povinnost proti všem ostatním názorům světovým fanaticky bojovat, protože všechny ostatní jsou netolerantní (! a vy?), zásady svého světového názoru šířit všemi prostředky. (Tedy účel nám posvěcuje...!) Německý národ jest představitelem největších a nejsvětějších hodnot (Werte), jest nejlepším a nejušlechtilejším národem na zemi. Vše, co německému národu prospívá, je dobré, vše, co mu škodí, jest zlé; té zásady se musíme s nepohnutelnou pevností držet. Boj o vládu našeho národa musíme vést všemi prostředky, protože jest nepopiratelná vůle přírody, aby nejlepší národ vládl.' Toho náhledu byl kdekerý loupežný národ; rozumí se, že za nejlepšího pokládal sebe. Sparťané a Heloti! Nebyli Češi v drahé ,Říši' skutečně Heloty? [...] Rasismus chce církve zdeptat zas proto, že hlásá rovnost všech, jak čteme u nacistických a rasistických skribentů: ,Každé náboženství, které hlásá rovnost všech lidí neb aspoň všech věřících, tedy především křesťanství, jest naším nepřítelem.' (Nepřítelem rasismu, nikoli vaším!) Tito zapřísáhlí nepřátelé židů si sotva uvědomují, že svůj světový názor převzali od nich. Židovský rasismus, který rozdvojl izraelský lid a jeho Mesiáše, postavil se jako zeď mezi ně a přibil hlasatele pravdy, všeobecné rovnosti a vzájemné lásky všech na kříž. ,Kdo jest můj bližní?' ,Každý, i opovržený Samaritán...' Dosíci vlády nad všemi národy světa, to byl jejich sen; z duše a zásadně pohrdat každým příslušníkem cizí rasy (,gojímem'), pokládat sebe za elitu lidstva, to byla jejich národní ctnost, jejich mentalita, a to očekávali i od Mesiáše. Staré zboží v novém obalu! Místo ,máme otce Abrahama' slyšíme něco o otcích z Valhaly (Snad není nikdo tak naivní, aby soudil, že ti lidé v bohy Valhaly skutečně věří. Je to zřejmá nevěra, ale poněvadž toto slovo už dostává nelibou příchut' a slovo ,náboženství' přichází do módy, neprohlašují se podle pravdy za bezvěrce a mluví o ,hluboce věřících nacistických socialistech' (Griesmayer I. c.) – věřících samozřejmě ve své ,národní' bohy, nikoli*

většina nacistů pocházela původně z katolických případně protestantských rodin a byla v dětství a mládí vychovávána v křesťanském náboženství. A díky tomu z osobní zkušenosti věděli, jak obrovský ideologický vliv má křesťanský duchovní na věřící,¹⁷⁹ a proto se z počátku snažili přimět křesťanské duchovní ke spolupráci.¹⁸⁰

Po neúspěšných pokusech podříditi si církev přikročili postupně k perzekučním opatřením, které zesílily zvláště po nástupu zastupujícího říšského protektora v Čechách a na Moravě a generála policie (Stellvertretender Reichsprotektor in Böhmen und Mähren und General der Polizei) Reinharda Tristana Eugena Heydricha (1904–1942, ve funkci 1941–1942),¹⁸¹ které pak vyvrcholily

---

v „semitského“ Boha křesťanů. Nevěra v hávu víry! Nesoudnost lidu, drzost vůdců, bláznovství tu i tam!), a místo „gójim“ se říká „méněcenná rasa, podčlověk“, místo „lid Jehovův“ se deklamuje o nadčlověku, o Herrenvolk nebo Adeksvolk der Erde. Nikoli křesťanství, ale protisemitský rasismus jest nauka eminentně talmudistická, semitská, židovská! Té ironie osudu!...“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 21–24. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699>

¹⁷⁹ Srov. HIMMLER, Heinrich, HIMMLER, Katrin, ed. a WILDT, Michael, ed. *Heinrich Himmler: Soukromá korespondence masového vraha (1927–1945)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2015. 342 s. ISBN 978-80-7387-868-9. HIMMLER, Katrin. *Bratři Himmlerové: Příběh německé rodiny*. 1. vyd. Praha: Academia, 2008. 265 s. Stíny; sv. 5. ISBN 978-80-200-1573-0. HÖSS, Rudolf. *Velitelem v Osvětimi: Autobiografické zápisky*. 2. vyd. Praha: Academia, 2018. 349 s. Historie. ISBN 978-80-200-2813-6. KLUZ, Władysław. *Světlo a stín: Paralela života sv. Maxmiliána Maria Kolbeho a Rudolfa Hösse, velitele koncentračního tábora v Osvětimi*. Praha: Zvon, 1991. 205 s. ISBN 80-7113-044-3. KNOPP, Guido. *Hitlerovi manažeři*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2006. 478 s. ISBN 80-249-0692-9. KNOPP, Guido. *Hitlerovi pomocníci*. Praha: Pragma, 1998. 361 s. ISBN 80-7205-470-8. KNOPP, Guido. *Hitlerovi stoupenci: Zločinci a vykonavatelé*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2004. 445 s. ISBN 80-249-0334-2. KNOPP, Guido. *Hitlerovi válečníci*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2002. 415 s. ISBN 80-249-0023-8. KNOPP, Guido. *Hitlerovy obdivovatelky a Marlene*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2002. 461 s. ISBN 80-249-0096-3. KNOPP, Guido. *Top špioni*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2005. 382 s. ISBN 80-249-0536-1.

¹⁸⁰ Konrád Maria Kubeš o proticírkevní politice napsal: „Přišel neblahý 15. březen 1939, jakýsi inteligent, ve víře docela lhostejný, mi řekl: ‚Teď bude všecko záležet na vás.‘ Na kněžích! I na kněze činěn shora od nacistů nátlak, aby svého vlivu na lid užívali ve prospěch Říše. Každý dostal vyrozumění (neznámo mi, zda ve všech diecésích) končící slovy: ‚Budeš-li se, důstojný pane, chovat pasivně, má protektorátní vláda i Říše prostředků dost, aby tě za toto chování exemplárně potrestala.‘ Kněží přečetli, podpisem ztvrdili, že berou na vědomí, a nehlesli na kazatelně a ve škole ani slovem.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 202–203. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „Charakterně jednali katoličtí kněží, projevivše se důstojnými následovníky kněží buditelů; bylo jim vyhrožováno, že prý protektorátní vláda i ‚Říše‘ mají prostředků dost, aby je ‚exemplárně potrestaly‘ za jejich pasivní chování vůči ‚Říši a Vůdci‘, a kněží mlčeli na kazatelních dál, třebaže se nad nimi vznášel hrozivý přízrak koncentráku.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 25. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699> „Kdo jest však zrádcem vlastní víry a Krista, nedělá si svědomí z toho, zradí-li vlast. Viděli jsme v r. 1939–45! Kolik katolických kněží vlast zradilo? Ale neznaboh? My katoličtí kněží se naprosto nebojíme statistiky v tomto směru provedené.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 222. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

¹⁸¹ Srov. ČVANČARA, Jaroslav. *Heydrich*. [Praha]: Gallery, 2011. 334 s. ISBN 978-80-86990-97-2. DEDERICHS, Mario R. *Heydrich: Tvář zla*. Praha: Levné knihy, 2009. 278 s. ISBN 978-80-7309-669-4. DESCHNER, Günther. *Reinhard Heydrich: Architekt totální moci*. 1. vyd. Praha: Rybka, 2002. 351 s. ISBN 80-86182-62-2. GERWARTH, Robert. *Reinhard Heydrich: Hitlerův kat: [Životopis]*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2012. 445 s. ISBN 978-80-7432-252-5. HEYDRICH, Lina. *Můj život s Reinhardem*. 1. vyd. Praha: Toužimský & Moravec, 2012. 212 s. ISBN 978-80-7264-126-0. WIEDEMANN, Hans-Georg et al. *Můj strýc Reinhard Heydrich: Byl jsem „korunním princem“ Heydricha*. [Libeň: Vikend, 2010. 190 s. ISBN 978-80-7222-715-0.

po atentátu nazvaném Operace Anthropoid 27. května 1942.¹⁸²

Co se týče kulturní politiky byla podle vzoru Říšské kulturní komory (Reichskulturkammer) zřízena v Protektorátu Čechy a Morava Kulturní rada při Národní radě české.¹⁸³ Pod vedením jejího předsedy Miloslava Hýska (1885–1957) důsledně kontrolovala a cenzurovala jednotlivé dílčí oblasti kultury, v našem případě vydávání knih katolických autorů.¹⁸⁴

Tato cenzurní opatření Kulturní rady¹⁸⁵ spolu s řádovou cenzurou Tovaryšstva Ježíšova¹⁸⁶ také zasáhla do spisovatelské činnosti Konráda Maria Kubeše.

¹⁸² Srov. ČVANČARA, Jaroslav. *Anthropoid: Příběh československých vlastenců*. 1. vyd. Praha: Centrum české historie, o.p.s., 2016. 350 s. ISBN 978-80-88162-08-7. HAASIS, Hellmut G. *Smrt v Praze: Atentát na Reinharda Heydricha*. V českém jazyce vydání druhé, v nakladatelství PROSTOR první. Praha: Prostor, 2015. 229 s. ISBN 978-80-7260-315-2. HÖHNE, Heinz. *SS: Elita ve stínu smrti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 582 s. ISBN 978-80-247-3972-4. KMOCH, Pavel. *Operace Anthropoid: Epilog: atentát na Reinharda Heydricha ve světle dobových pramenů*. 1. vyd. Praha: Academia, 2018. 267 s. 1938-1953; svazek 13. ISBN 978-80-200-2869-3. KYNCL, Vojtěch. *Bez výčitek--: Genocida Čechů po atentátu na Reinharda Heydricha*. Praha: Historický ústav, 2012. 415 s. Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Institutu Historici Pragae. Řada A, Monographia; sv. 40. ISBN 978-80-7286-197-2. PADEVĚT, Jiří. *Dotek Anthropoidu*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 258 s. ISBN 978-80-200-2675-0. PANNWITZ, Heinz. *Pannwitzova zpráva o atentátu na Heydricha*. 1. vyd. Praha: BVD, 2016. 127 s. ISBN 978-80-87090-97-8. SCHNEIDER, Wolfgang. *Hitlerův černý řád*. 1. české vyd. Praha: Slovanský dům, 2001. 212 s. ISBN 80-86421-69-4. ŠMEJKAL, Pavel a PADEVĚT, Jiří. *Anthropoid*. 2., dopl. vyd. Praha: Academia, 2017. 216 s. Průvodce. ISBN 978-80-200-2753-5. ŠUSTEK, Vojtěch. *Atentát na Reinharda Heydricha a druhé stanné právo na území tzv. protektorátu Čechy a Morava: Edice historických dokumentů: Svazek 1*. 1. vyd. Praha: Archiv hl. m. Prahy, 2012. 1073 s. Documenta Pragensia. Monographia; volumen 26/1-26/2. ISBN 978-80-86852-48-5. ŠUSTEK, Vojtěch. *Atentát na Reinharda Heydricha a druhé stanné právo na území tzv. protektorátu Čechy a Morava: Edice historických dokumentů: Svazek 2*. 1. vyd. Praha: Archiv hl. m. Prahy, 2014. 1026 s. Documenta Pragensia. Monographia; volumen 26/1-26/2. ISBN 978-80-86852-48-5. *Velký čin malé církve: Pravdivý příběh o mimořádné statečnosti pravoslavných věřících*. 1. vyd. Praha: Český národní fond kultury, 2011. 91 s. ISBN 978-80-905015-0-8. ZEMAN, Pavel, ed. *Válečný rok 1942 v Protektorátu Čechy a Morava a v okupované Evropě*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2013. 183 s. ISBN 978-80-87211-99-1.

¹⁸³ Srov. DOLEŽAL, Jiří. *Česká kultura za protektorátu: Školství, písemnictví, kinematografie*. 1. vyd. Praha: Národní filmový archiv, 1996. 284 s. Knihovna Illuminace; sv. 8. ISBN 80-7004-085-8. MOHN, Volker. *Nacistická kulturní politika v Protektorátu: Koncepce, praxe a reakce české strany*. V českém jazyce vydání první. Praha: Prostor, 2018. 519 s. Obzor; 98. svazek. ISBN 978-80-7260-372-5.

¹⁸⁴ O cenzuře knih Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jak ‚svobodomyšlně‘ nakládal s knihami Hitler – nikoli se špatnými, nýbrž s těmi, které se neshodovaly s jeho nacistickorevolverovými názory. Ti, kteří stále šíří báchorky o Koniášovi a jeho ničení knih, měli by pro změnu nyní mluvit o tom, co dělal Hitler; jak v Berlíně veřejně spáleny spisy Försterovy a jak u nás nákladní auta objížděla knihkupce a ‚konfiskovala‘ celé stohy ‚závadných‘ (prý) knih. Vy, kteří hlasem velikým uvádíte index za doklad, jak církev znásilňuje svobodu vědy, proč jste byli zticha, když Hitlerova censura nejen potlačovala každý sebenevinnější projev vlastenectví, o svobodě vůbec nemluvě, ale když i komandovala českým autorům psát: ‚Do Leitmeritzu, do Wienu...‘? Prostě jste říkali: ‚Podle nejnovějších předpisů‘... a nehlesli jste ani slovem! Kdyby byla někdy církev poroučela českým autorům, aby znešvařovali své knihy výroky: ‚Do Romy, do Venezie...‘! Libovali jste si veřejně v tisku, že máte ‚krásné‘ doby a svobodu! Byla-li Hitlerova éra ve vašich očích tak krásná, uznejte, že i církevní vláda mohla být blahá těm, kteří pod ní žili! Či odpovíte, že jste vědomě lhali, když jste nacistický režim velebili? Lháři nelze věřit nikdy, ať mluví pro nebo proti, ať chválí Hitlera nebo tupí církev!‘“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 206-207. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>*

¹⁸⁵ O cenzuře knih Konrád Maria Kubeš napsal: „*Tu přišel rozkaz z Prahy: ‚Kulturní rada (nepřítel vši kultury!) zakazuje knihu vydání, sazba budiž rozmetána.‘ Byli to čeští lidé, zaprodání nepřátelům národa. Nemysleme, že ‚museli‘ [...] Český profesor kulturní osvětové rady řekl komusi: ‚Na toho pana pátera si budeme musít dát pozor.‘ – Div, že neřekl, že ho udá gestapu. Od zaprodaných se nedalo nic doufat; nezbylo leč čekat.‘“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 6. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>*

¹⁸⁶ K řádové cenzuře svých knih Konrád Maria Kubeš napsal: „*Netušil jsem, na jaké obtíže narazí vydání tohoto dílka,*

Avšak i přes tato úřední omezení se podařilo Konrádu Maria Kubešovi v letech 1939 až 1941 vydat níže uvedené knihy. Za pomoci exercitantů mohly být v tiskárně Františka Kusáka ve Vyškově vytisknuty knihy *Pod korouhví Kristovou*,¹⁸⁷ *Po cestách Kristových. Díl I. Poutník*,¹⁸⁸ *Za pravdou Kristovou*,¹⁸⁹ *Maria. Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid. III. díl*¹⁹⁰ a *Ve škole Kristově*.¹⁹¹ Sestry Kongregace Milosrdných sester svatého Karla Boromejského ve Frýdlantě nad Ostravicí dopomohly k vydání knihy *Dětský ráj*¹⁹² a nakladatelství Velehrad v Olomouci vydalo po nesmírných obtížích¹⁹³ knihu *Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách. První díl. Víra základ nadpřirozeného života v Kristu. 1. část*.¹⁹⁴ Po nastoupení Reinharda Tristana Eugena Heydricha (1904–1942, ve

---

když jsem v červenci 1936 odevzdal rukopis k schválení. Těm, kteří dopomohli dílku k tisku a jež jmenovat nebudu, nechat' odplatí Dárce všeho dobra, k jehož cti jsem se pera chopil. Nebylo možno začít prvním dílem, rozhodli jsme se, že prozatím vydáme díl II. a III. Dnes, po překonání nesmírných překážek, došla z tiskárny korektura prvních archů.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Za pravdou Kristovou: Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičních rozjímání*. Vyškov: Vydali účastníci velehradských exercičií jako rukopis, [1940], s. 4. Exerciční knihovny č. 3. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1702> „*Censor je nechal ležet přes rok na stole; mladý pán, sotva se v Praze otočil, nastěhoval se do hovorny, t. j. do klášterní klevetárny, a tam se slečinkami vysedával a šveholil od rána do večera. (Když jsem po letech v Králíkách řekl, že pokládal za důležitější dělat galána pražským husičkám než dopomoci k vydání knihám, které mohly přinést tolik požehnání za dob protektorátu, kdokoli po slově Božím hladověl, vyhrožovali mi naši PP [patres] (dva), že vyjednotí s Římem, abych letěl z řádu, jen co budeme zas na svobodě.) Konečně sám jiným censorům; nedbaje jejich sprostoty upravil jsem knihy, jak si přáli, a vrátil do Prahy.* PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konráda Maria Kubeše z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany u Znojma do Charitního domova Moravec* [bez uvedení data]. Příloha č. 121.

¹⁸⁷ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignaciánských exercičií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. [1. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercičií jako rukopis, 1939. 542 s. Exerciční knihovny č. 2. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignaciánských exercičií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. [2. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercičií jako rukopis, 1940. 544 s. Exerciční knihovny č. 2.

¹⁸⁸ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignaciánských exercičií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 1. vyd. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1940. 416 s. Exerciční knihovny č. 4.

¹⁸⁹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Za pravdou Kristovou: Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičních rozjímání*. Vyškov: Vydali účastníci velehradských exercičií jako rukopis, [1940]. 661 s. Exerciční knihovny č. 3. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1702>

¹⁹⁰ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941. 334 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

¹⁹¹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercičií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercičií jako rukopis, 1941. 294 s. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

¹⁹² KUBEŠ, Konrád Maria, ed. *Dětský ráj: Modlitební kniha pro velké i malé ctitele Milostného Pražského Jezulátka*. [1. vyd.] Frýdlant n. O.: Bedřichův ústav, 1941. 298 s.

¹⁹³ K řádové cenzuře svých knih Konrád Maria Kubeš napsal: „*Provinciál zas nový (Sp.[áčil]) vzkázal, abych celé přepsal (tři silné knihy!), a že se pak postará o „rychlou“ censuru. Jiní posílali do Prahy načmárané rukopisy, a provinciál je dal přepsat na stroji; já poslal napsaný na stroji, a protože za 2 roky, co ležel u nich v cenzuře, poněkud papír zežloutl, chtěl přepsání. Ředitel olomoucké tiskárny Beneš se mu nabídl, že dá přepsat ve své kanceláři, ačkoli prvý není třeba přepisovat, je prý dost jasný – provinciál ho vyhodil, že prý stojí na tom, abych ho přepsal já sám. Nešlo mu tedy o jasný nebo nejasný rukopis, chtěl mne šikanovat či sekýrovat.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konráda Maria Kubeše z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany u Znojma do Charitního domova Moravec* [bez uvedení data]. Příloha č. 121.

¹⁹⁴ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 1. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940. 344 s.

funkci 1941–1942) do funkce zastupujícího říšského protektora v roce 1941 byl definitivně zastaveno vydávání veškerého katolického tisku.¹⁹⁵

Bezděky se nabízí otázka. Co tolik vadilo nacistickým cenzorům na knihách publikovaných Konrádem Maria Kubešem? Na to nám odpovídá samotný Konrád Maria Kubeš.¹⁹⁶

Nacistická okupace a perzekuce postihla nejen Kubešův tiskový apoštolát,¹⁹⁷ ale s bezohlednou krutostí odvedla za vydatné pomoci politika, ministra školství a lidové osvěty

¹⁹⁵ K řádové cenzuře svých knih Konrád Maria Kubeš napsal: „Kdyby mi nebyl dělal provinciál spolu s cenzurou obtíže, mohlo leccos vyjít, než Hitler zakázal vydávání českých a zvláště náboženských knih.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konráda Maria Kubeše z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany u Znojma do Charitního domova Moravec* [bez uvedení data]. Příloha č. 121. A k zákazu vydávání náboženských knih Konrád Maria Kubeš napsal: „Hledáš-li vhodnou revui pro děti, nezapomeň na Anděla strážného; že sloužil nezištně jen a jen zájmům Kristovým, je zřejmo z toho, že byl za nacistického režimu co nejdříve zastaven – peklo si tehdy vzalo především na mušku katolický tisk!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 221. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> Srov. též RYDELL, Anders. *Zloději knih: Pátrání po zmizelých knihovnách*. 1. vyd. Zlín: Kniha Zlín, 2017. 471 s. Tema; svazek 27. ISBN 978-80-7473-532-5.

¹⁹⁶ O cenzuře knih Konrád Maria Kubeš napsal: „Kniha se chystala nastoupit pouť po našich krajích... Napřed ji měl v práci přerovský censor; škrtať a škrtať, na př. že vrabci spustili ‚válečný‘ pokřik – slovo ‚válečný‘ musilo pryč, aby se mírumilovný ‚Vůdce‘ nehoršil. ‚Ten hrad na Rýně byl jistě kdysi nedobytný...‘ Urážka! Německé hrady jsou nedobytné na věky! Ať. ať. Pak vzala knihu do práce vojenská cenzura v Olomouci. Ta teprv řádila. [...] Nebylo strany, kde by nebyla řádila červená tužka; všecko veležrádné protistátní projevy!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 6. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „A já vysvětluji dále: ‚Víte, jaká modloslužba byla se slovem vůdce u nás provozována v smutném šestiletí naší národní poroby. Když mi censura škrtnula, napsal-li jsem, že milníky u cesty jsou nám vůdci, že turista v horách potřebuje vůdce, že Indiáni spěchali za svými vůdci, že každé stádo slonů má vůdce, a to vždy nejsilnějšího, ať samce nebo samici, pravím, když to škrtnuli, pomyslel jsem si: ‚Jste blázni‘. Ale když jsem viděl, že i v písni k Jezulátku škrtnuli slovo: ‚Tys náš vůdce, my tvůj voj‘, tu jsem již nemohl mluvit o bláznovství; to byla blasfemie, to bude jednou i snaha Antikristova, srazit Krista s trůnu a posadit se na něj sám. ‚Naším jediným vůdcem jest Führer...‘ To znamená: ‚Naším neomylným vůdcem... Když se ho držíme, když ho následujeme, nemůžeme zbloudit, nemůžeme chybit, jdeme cestou správnou, pravou, jistou, on jediný je s to vésti nás bezpečně k pravému cíli, na jeho slově ani na jeho jednání nelze objevit, ba ani tušit stín nedokonalosti nebo pochybení...‘ Může tak o sobě mluvit člověk smrtelný, podrobený omylům a chybám? [...] Srovnej s řečeným rozhlasový projev: ‚Vůdce všecko ví, Vůdce všecko zná, Vůdce zná i budoucnost...‘ Tak daleko nešlo a nejde žádné modlářství; ani fetišisté o svých modlách, ani Řekové o svých bozích netvrdili, že znají i budoucnost.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 581. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699> „Cenzura škrtnula celé odstavce a strany, z knihy zbyly téměř jen desky, a nakonec zakázána vůbec, prý pro její ‚tendenci‘. Nebyl bych ji vydal v tak zmrzačené podobě, i kdyby byli milostivě dovolili. [...] V tiskárnách prostě konstatovali: ‚Nejnovější předpisy... Jest jiná politická situace...‘“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 203. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699>

¹⁹⁷ K úspěchům tiskového apoštolátu Konrád Maria Kubeš napsal: „Z listu duchovního správce v T[asově]: ‚Sháněl jsem Poutníka, nadobro rozebraného; řekl jsem, že bych byl hotov dát za něj tisícovku. Vzali mne za slovo, dají mi prý svůj výtisk, jelikož tu tisícovku mohou velmi dobře uplatnit v jisté chudé rodině, krajně vyčerpané nevyčleptelnou nemocí. S radostí jsme dali tisícovky dvě, dostali Poutníka, a hned jsem ho půjčil gymnasijskému absolventu, 22letému M. M. [Matoušek Miloslav * 17. 2. 1923, poštovní úředník z Tasova], který chtěl konat soukromé exercicie, kdyžtě nebylo příležitosti jít do exercičního domu. Za týden mi knihu vrátil, marně se snaže zakrýt dojem, které na něho svaté pravdy učinily. Výkonal životní sv. zpověď, chopil se zbraně na obranu vlasti, padl do zajetí a jako partyzán zastřelen za týden po sv. zpovědi, 7. května 1945 ve V[elkém] M.[eziříči] Rodiče i snoubenka nesou odevzdaně tuto ránu, která tak těžce na ně dopadla. Kdyby Poutník nepřinesl jiného požehnání, než že jinocha

Emanuela Moravce (1893–1945)¹⁹⁸ jeho exercitanty a exercitantky na práci do Říše.¹⁹⁹

Všudypřítomný strach a nejistota se nevyhnula ani ostatním katolickým laikům, jak Konrád Maria Kubeš dokládá několika osobními vzpomínkami.²⁰⁰

Ovšem na druhou stranu Konrád Maria Kubeš zmiňuje i případy mnoha lidí, které utrpení v nacistických koncentračních táborech a káznících přivedlo zpátky ke katolické víře a potažmo k Ježíši Kristu.²⁰¹ Při té příležitosti Konrád Maria Kubeš neopomněl uvést příklad služebnice Boží

---

*připravil na křesťanskou smrt, nemusil byste litovat, že jste ji psal, jako já nelituji oněch dvou tisícovek...“ KUBEŠ, Konrád Maria. Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 487-488. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> Srov. též VODIČKA, Stanislav a BINAR, Vladimír, ed. *Básník Jakub Deml v Tasově*. Vyd. v tomto uspořádání 1. Praha: Torst, 2001. 207 s. ISBN 80-7215-131-2.*

¹⁹⁸ Srov. BOROVIČKA, Michael. *Kolaboranti: 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7185-846-1. HES, Milan. Česká mládež pod hákovým křížem. *Přísně tajné! Literatura faktu*, č. 1, 2010, s. 94-102. HES, Milan. Založení Kuratoria pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě. *Slánský obzor*, 13, 2005, s. 50-57. JARKOVSKÁ, Lucie. Poslední cesta Emanuela Moravce. In: PETRÁŠ, Jiří, ed. *Kolaborace. Kolaborace? Kolaborace!: Sborník příspěvků z vědecké konference konané v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích dne 5. května 2006*. České Budějovice: Jihočeské muzeum, 2007. 131 s. ISBN 978-80-86260-63-1. KOUŘIL, Miloš. R. Heydrich, E. Moravec a msgre. Šrámek. *Časopis Matice moravské*, 119, č. 2, 2000, s. 423-428. MARŠÁLEK, Pavel. O zradě, nacismu a evropanství Emanuela Moravce. In: JIRÁSKOVÁ, Věra, ed. a SUCHÁNEK, Radovan, ed. *Pocť Prof. JUDr. Václavu Pavlíčkovi, CSc. k 70. narozeninám*. Praha: Linde, 2004. 614 s. ISBN 80-7201-487-0. MORAVEC, Emanuel. *Tři roky před mikrofonem*. 2. vyd. Praha: Orbis, 1942. 411 s. PEJČOCH, Ivo a PLACHÝ, Jiří. Synové Emanuela Moravce. *Historie a vojenství*, 58, č. 1, 2009, s. 79-89. PERNES, Jiří. *Až na dno zrady: Emanuel Moravec*. 1. vyd. Praha: Themis, 1997. 239 s. ISBN 80-85821-51-6. SUK, Pavel. Poslední pokus Emanuela Moravce o převýchovu českého národa prostřednictvím časopisu Osvěta. *Spisovatelé, společnost a noviny v proměnách doby: K 150 výročí úmrtí Karla Havlíčka*, 38, 2006, s. 219-234. UHLÍŘ, Jan Boris. Emanuel Moravec 1939-1945. In: PEJČOCH, Ivo a kol. *Okupace, kolaborace, retribuce*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Prezentační a informační centrum MO, 2010. 327 s. ISBN 978-80-7278-529-2. UHLÍŘ, Jan Boris. Emanuel Moravec: Český nacionální socialista: 1. část. *Historie a vojenství*, 55, č. 2, 2006, s. 25-39. UHLÍŘ, Jan Boris. Emanuel Moravec: Český nacionální socialista: 2. část – dokončení. *Historie a vojenství*, 55, č. 3, 2006, s. 49-63.

¹⁹⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „Vý, drazí čeští katolíci! jinoši a dívky, které ministr Moravec neblahé paměti poslal r. 1944 za hranice do služeb našeho nepřítel, máte vy zdání, co modliteb se za vás neslo denně k trůnu milosti? [...] Zvláště za vás, dívky, protože jste byly vystaveny hroznějšímu nebezpečí!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 59. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> Srov. též ADAM, Alfons. *Otroci Třetí říše: Pobočné koncentrační tábory na území České republiky*. 1. vyd. Praha: GplusG, 2016. 369 s. ISBN 978-80-7515-042-4. BÍLEK, Jaroslav, ed. *My, nasazení na nucené práce ve druhé světové válce: Z dopisů, vyprávění a dokumentů některých nasazených získaných v roce 2003*. Žďár nad Sázavou: Svaz nuceně nasazených občanů za druhé světové války, 2004. 56 s. ISBN 80-239-3254-3. BINNER, Jens et al. *Nucená práce: Němci, nuceně nasazení a válka*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2014. 245 s. ISBN 978-80-7422-347-1. HAVLÍKOVÁ, Jana et al. *Museli pracovat pro Říši: Nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva v letech 2. světové války: Doprovodná publikace k výstavě pořádané Státním ústředním archivem v Praze, Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR a Kanceláří pro oběti nacismu ČNFB: Státní ústřední archiv v Praze – Archivní areál Chodovec 1. duben – 9. květen 2004*. Praha: Státní ústřední archiv, 2004. 110 s. ISBN 80-86712-06-0. KOKOŠKOVÁ, Zdeňka, ed., PAŽOUT, Jaroslav, ed. a SEDLÁKOVÁ, Monika, ed. *Pracovali pro Třetí říši: Nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva Protektorátu Čechy a Morava pro válečné hospodářství Třetí říše (1939-1945): Edice dokumentů*. 1. vyd. Praha: Scriptorium, 2011. 462 s. ISBN 978-80-87271-39-1. „Nepřichází-li práce k Tobě-“: *Různé podoby nucené práce ve studiích a dokumentech = „Kommt die Arbeit nicht zu Dir-“: Verschiedene Formen der Zwangsarbeit in Studien und Dokumenten*. 1. vyd. Praha: Česko-německý fond budoucnosti – Kancelář pro oběti nacismu, 2003. 405 s. ISBN 80-239-2505-9. PAŽOUT, Jaroslav, ed., KOKOŠKA, Stanislav, ed. a KOKOŠKOVÁ, Zdeňka, ed. *Museli pracovat pro Říši: Nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva v letech 2. světové války: Sborník ze semináře konaného ve Státním*

Anny Marie od svátostného Srdce Ježíšova Zelíkové, TOCarm (1924–1941).²⁰²

V období druhé světové války (1939–1945) během tzv. rekreací po obědě a po večeři v řeholních domech, při četbě denního tisku²⁰³ či při běžných rozhovorech s lidmi se Konrád Maria Kubeš postupně dozvídal o nových a nových válečných událostech. Ve svých spisech se Konrád Maria Kubeš pouze zmínil účast Itálie ve druhé světové válce.²⁰⁴

Českým zemím se přímé hrůzy války vyhýbaly, v roce 1944 však obyvatelé o to více překvapily masivní nálety spojeneckých bombardérů. Intenzita náletů rostla a od jara 1944 bylo

---

ústředním archivu v Praze dne 2. dubna 2004. 1. vyd. Praha: Státní ústřední archiv, 2004. 175 s. ISBN 80-86712-15-X. RAKYTKA, Ján, ed. *Nevolníci Říše*. 1. vyd. Praha: [J. Rakytko], 2003. 81 s. ISBN 80-239-3433-3. SPOERER, Mark. *Nucené práce pod hákovým křížem: Zahraňiční civilní pracovníci, váleční zajatci a vězni ve Třetí říši a v obsazené Evropě v letech 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Argo, 2005. 314 s. Historické myšlení. Totalitarismus a šoa; sv. 5. ISBN 80-7203-708-0. *Totální nasazení: Historie, která by neměla být zapomenuta: Vzpomínky těch, kteří to prožili: 60 let poté*. Brno: Magistrát města Brna, Odbor sociální péče, 2006. 131 s. ISBN 80-254-3508-3. ZEMAN, Pavel, ed. *Válečný rok 1944 v okupované Evropě a v Protektorátu Čechy a Morava*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2015. 175 s. ISBN 978-80-87912-39-3. ZVĚŘINOVÁ, Stanislava. *Devatenáct nám bylo pryč: (Totální nasazení dívčího ročníku 1924 trochu jinak)*. 1. vyd. Praha: Státní ústřední archiv, 2001. 115 s. ISBN 80-85475-72-3.

²⁰⁰ „Za šestiletí našeho národního martyria poznalo tolik vlašných věřících, proč jest kněz nazýván přítelem duší. V době, kdy nebylo lze skoro nikomu věřit aniž komu co svěřit, bylo kněžské srdce jediné, kterému mohl každý bez obavy a bázně povědět, co na srdci má, jak smýšlí a zač Pána prosí, co čeká a co doufá, nač žehrá a co ho tísní. ‚Ny se mne ani netázete, kdo jsem a odkud jsem; důvěřovat dnes lze sotva bratru...‘ (V sakristii, slova neznámého mně muže.)“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 393-394. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

²⁰¹ „Čte-li tyto stránky někdo z těch našich drahých krajanů, kteří zakusili hrůzy koncentráku a za které jsme my kněží po celých šest let vysílali denně k nebi tiché vzpomínky při nejsv. oběti, tiché prosby, našimi utlačovateli neslyšené, tím více slyšené u trůnu milosti – chápe tyto řádky lépe než jiní, tak jako tehdy chápal lépe Getsemanskou zahradu, jejíž smrtelné úzkosti snad prodělával. [...] Listy psané z místa beznadějnosti byly někdy takové, že by se daly s kazatelny předčítat. Všecko jim bylo vzato a znemožněno, jenom ne přístup k Tvůrci v útěchyplné modlitbě.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 134. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

²⁰² „Čím dále stává se známější milý zjev Aničky Zelíkové, zesnulé jako oběti lásky a smíru r. 1941, a není pochyby, že se stane miláčkem našeho věřícího lidu jako Terezička a Vít de Fontgalland. Pohled na obrázek! Leží na smrtelném loži, svírána těžkými bolestmi, tvář zjasněna andělským úsměvem, sedmnáctiletá trpitelka se usmívá ještě 12 hodin před smrtí a praví: ‚Můj život jest už jen samá láska...‘ Místo bolest řekla láska, obětí lásky... [...] Sedmnáctiletá dívka, dobrovolná obětí smíru, se usmívá v těžkých bolestech a hoří touhou, z lásky k milovníku duší za duše trpět a trpět, až by v ohni lásky shořela jako zrnko kadidla na oltáři – a my?“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 490-491. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> Srov. též *Duše dítěte: Vít de Fontgalland (1913-1925)*. 2. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1929. 59 s. HLOUCH, Josef. *Anna Marie Zelíková, dobrovolná obětí lásky a smíru za duše: Životopisné črty a myšlenky*. Šebetov, 1957. KOLÁČEK, Josef. *Moravské exsultet*. 2. vyd. (v Nakl. Tiskárny Vimperk 1. vyd.). Vimperk: Nakladatelství Tiskárny Vimperk, 1990. 284 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 1. ISBN 80-900138-1-3. POLÁŠEK, František. *Služebnice Boží Anička Zelíková: Život a ctnosti*. 1. vyd. Olomouc: Maticе cyrilometodějská, 2002. 367 s. ISBN 80-7266-126-4. *Vít de Fontgalland = Guy de Fontgalland: 1913-1925*. 2. vyd. Hlučín ve Slezsku: Exerciční dům, 1932. 32 s. Životem; č. 142, roč. VI., čís. 22. ZELÍKOVÁ, Anna Marie a POLÁŠEK, František, ed. *Mluví k nám Anička Zelíková*. Olomouc: Maticе cyrilometodějská, 1993. 208 s. ZELÍKOVÁ, Anna Marie, HLOUCH, Josef a POLÁŠEK, František, ed. *Vše je mi darem: Korespondence mezi Aničkou Zelíkovou a ThDr. Josefem Hlouchem*. 1. vyd. Olomouc: Maticе cyrilometodějská, 2014. 183 s. ISBN 978-80-7266-389-7.

²⁰³ Konrád Maria Kubeš okomentoval válečné události těmito slovy: „Plných šest let jsme mohli z novin den co den vyčíst mentalitu onoho macchiavellisty, jemuž rovného v dějinách nenajdeme. Jednoho dne konfiskuje papežskou encykliku, která prohlašuje objektivní platnost práva, poněvadž právo pro všechny závazné se nikterak nehodilo ,do

možné mluvit o skutečné letecké válce nad Čechami, Moravou a Slezskem.²⁰⁵

Po boku Rudé armády bojovala také Rumunská královská armáda (Armata Regală Română), která pod velením maršála Emanoila M. Ionescu (1893–1949) osvobodila 1. května 1945 i Velehrad.²⁰⁶

Druhá světová válka v Evropě skončila 8. května 1945 a 2. září 1945 v celém světě.²⁰⁷

Odhadovaný celkový počet lidských obětí ve druhé světové válce se značně liší, avšak většina se kloní k číslu 60 milionů mrtvých, z čehož 20 milionů připadá na vojáky a 40 milionů na

---

*krámu' věrolomnému, jenž ani jednou v daném slově nestál a podle něhož bylo dobré a dovolené a tudíž i právem jedině to, co jejich Říši prospívá, a nazítří žehrá na to, že prý ten neb onen válečníci odpůrce nedbá mezinárodního práva – po kterém nejvíce šlapal on sám! Jednoho dne nacistické noviny jásaly, že zase jedno nepřátelské město srovnáno se zemí a vyhlašovali to za div hrdinnosti, a den nato psaly články plné rozhořčení a nadávek o ‚teroristických náletech‘, které jim splácely rovnou měrou a házely bomby na hlavy jejich.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiých: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 266. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>*

²⁰⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jak se nám přiči tato bezcharakternost a perfidnost na jevišti mezinárodní politiky a diplomacie! Italie, která stála vždy stranou, když si její spojenec s někým vjel do vlasů, a vyčkávala, kdo bude vítězit, a pak se spráhla s tím, kdo začal ‚vyhrávat‘, ať to byl spojenec nebo nespojenec; poraženého pomoci dorazit, a co nejvíce pro sebe z toho vytěžit. V poslední válce se jí náhodou tato politika vyplatila zle.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiých: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 231-232. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „*Zbabělec bývá surový a krutý, má-li co dělat se slabším. Že Italové nemohou nikterak platit za vzor mužnosti, poznal v letech 1940–1945 i ten, kdo tomu dříve nechtěl věřit. Ale v Habeši s domorodci hravě poraženými, protože uboze vyzbrojenými, nejednali nikterak gentlemany.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiých: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 592. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>**

²⁰⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Byls někdy ve stavu těžkého hříchu? Pak ses i ty vznášel nad pekelnou propastí, byls v nebezpečí, že pekelné plameny pohltní i tebe, by' bys ve hříchu trval jenom minutu. ‚Jenom minutu...‘ Nešťastný, což nevíš, že o tvém věčném osudu může rozhodnout jediná vteřina? Nebyli jsme toho v posledních letech svědky den co den? Neočekávaný nálet, a než se vůbec z překvapení vzpamatovali, než na záchranu pomyslili, už se na ně řítíl dům. Jeden slyše hučení vyběhl od oběda před stavení podívat se, co se děje, a už ležel v krvi, roztrhán na kusy. A ty pravíš: ‚Jenom minutu...‘.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřicím lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 260-261. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „*Jak se odvěděla jistá část našeho národa nebi za svobodu, které se nám r. 1918 dostalo? Poražený mariánský sloup na staroměstském náměstí, pokácené a potupené kříže... Pán čekal, budou-li ty svatokrádeže odčiněny, čekal marně; přišla tedy pokuta. Na náměstí, kde potupena jeho přesvatá Matka, při posledním bombardování zničena gotická radnice, pýcha Prahy, krom emauzského chrámu jediná vzácná historická památka, která tam při náletech vzala za své. Polámané kříže ztrestány na nás zlomeným křížem, jehož šestileté kruté tyranství tížilo ty, kteří pohrdli láskou Ukřižovaného. Bůh není náhliv, ale pamětliv...“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřicím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 256. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „*Z dob neustálého bombardování našich měst v posledním úseku války by se dala nasbírat a uvít pěkná kytice mimořádných zásahů nebes, které můžeme s bezpečnou jistotou připisovat mocné ochraně anděla strážného. Úctu k němu jsem tehdy zvlášť vřele doporučoval kroužku svých exercitantiů v X.; všichni přečkali válečné hrůzy – na svobodě, bez pohromy, i když se v sousedství řítily a hořely domy zprava, zleva...“ Tamtéž, s. 568.***

²⁰⁶ V *Diariu velehradské koleje* je zaznamenáno: „*Od Salaše v 5. hod. přišli partyzáni (150), vedeni poručičkou Olgou (Marií Františákovou prý ze Vsetína), od Tupes pak rumunské vojsko. Rusové postupovali po levém břehu Moravy a za Chříby. Před 7. hod. ustala střelba. Rumunské kolony se pak valily od Tupes skoro celý den. Velmi mnoho dělostřelectva. Nové pozice zaujímali na kopcích u Jalubí a na silnici ke Královu stolu nad Jankovicemi, odkud vytlačili zpět proniklé Němce. Partyzáni se usadili na Stojanově, kde také odsoudili na smrt B. Nováka a před Stojanovem na ořechu oběsili a po roztrhnutí provazu zastřelili. Kolem osmé hodiny ráno navštívil Velehrad:*

civilisty.²⁰⁸

Dalším negativním jevem byla kolaborace, udávání vlastních spoluobčanů od konfidentů gestapa.²⁰⁹

Nacistická okupace a perzekuce samozřejmě velmi tvrdým způsobem zasáhla i do života katolické církve v Československu a do osudu mnoha duchovních, protože celkem bylo uvězněno v nacistických koncentračních táborech a káznicích 487 katolických kněží a 70 z nich bylo

---

basiliku a kolej rumunský generál Ionescu [Emanoil M. Ionescu, 1893–1949]. Krásou basiliky byl uchvácen. Odpoledne kolem třetí hodiny přijeli k basilice ve dvou ozdobených autech vrchní velitel rumunské armády, operující na Moravě, armádní gen. V. Athanasii [Vasile Atanasiu, 1886–1964]; rumunský ministr národ. obrany a šéf generálního štábu Rascanu [Constantin Vasiliu-Rășcanu, 1887–1980], znovu gen. Ionescu, jeden plukovník a kapitán. Prohlédli si basiliku a po malém osvěžení v koleji zúčastnili se u lípy svobody improvisované lidové slavnosti, při níž gen. Athanasii srdečně promluvil francouzsky k lidu. P. Rabušic to tlumočil do češtiny. Nakonec gen. Ath. řekl: ‚Svoboda je veliký dar Boží. Dnes se Vám jí dostalo od Boha skrze nás. Pojďte Mu za ni poděkovat do basiliky!‘ Potom se všichni odebrali (s hudbou) do basiliky v průvodu: generalita, partyzáni s Olgou, lid. V basilice lid zapěl za doprovodu varhan ‚Svatý Václave‘, národní hymny a ‚Bože cos ráčil‘. Nato hosté odjeli. – Ve dnech 1. – 7. května navštívilo mnoho rumunských důstojníků a vojáků basiliku a zúčastnilo se i bohoslužeb. Všichni nás ujišťovali jednohlasně, že od Stalingradu až po Velehrad neviděli tak krásnou ‚cerkev‘. Zvláště byli dojati nádhrou basiliky řecko-katoličtí Rumuni. V těchto dnech navštívili basiliku i ruští důstojníci a vojáci, ležící posádkou v Uh. Hradišti. – V těchto dnech bylo v koleji ubytováno několik důstojníků a vojáků. Právě slavili své velikonoce.“ MZA Brno. E32, Jezuité Velehrad, A8. Diarium Pont. Collegii Velehradensis. A 1. Octobris 1939 – 31. Decembris 1948.

*„Chasník? Jediná myšlenka, která ho ovládá: ‚Jen aby večer nesešlo s muziky‘ – kde se bude motat se svou Andulou a rvát i řvát s kamarády. Tu přijde zpráva: ‚Rumuni jsou tu! Konečně svoboda!‘ A on? Div nepláče, že je po muzice; byl by raději, kdyby zůstalo při starém, v nacistickém otroctví, jen kdyby byla večer ta muzika... Myslíš, že mluvím do větru?...“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 183. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „V nacistické literatuře zanechané na Velehradě jsem se dočetl o ‚strašných krutostech‘, které prý jsme v letech 1918–38 páchali na Němcích; vyhladit je s povrchu země bylo prý naším cílem, a Vůdce se prý nemohl dívat, jak u nás stále teče německá krev. Zase beránek zkalil vlku vodu dole stoje! Násilí jest v očích slabocha obrem, v očích zákeřníka právem.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiých: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 268. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>*

²⁰⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „Žijeme z naděje... Kdo by to nebyl viděl a nezakoušel v šestiletí našeho národního martyria! Naděje nás držela v nejtěžších chvílích, věřícího i nevěřícího, jednoho naděje v jistou pomoc nebes, druhého naděje v problematickou pomoc lidskou, ve ‚šťastnou hvězdu osudu‘.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiých: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 601. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „Proč jsou synové velkých ctitelů mariánských tak málo vděční své nebeské Ochránkyni a Matce, že v mariánském měsíci jsme byli zbaveni nepřátelského jařma r. 1945 my? Co tyto řádky píš, znám jen jednu osadu, která postavila kříž s nápisem: ‚Zde se válka ukončila, Maria nás zachránila...‘ (Útěchov u mariánského poutního místa Vranova). Vítězná Panno nad hadem starým, chraň a opatruj nás!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 40. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

²⁰⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „Na kolika milionech životů stálo Hitlerovo křeslo?“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiých: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 402. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

²⁰⁹ Srov. BRANDES, Detlef. Kolaborace v protektorátu Čechy a Morava. *Dějiny a současnost*, 16, č. 1, 1994, s. 25-29. „Co bezedné podlosti v jediné výhrůžce, kterou bylo nejjednou z českých úst slyšet: ‚Já tě udám gestapu!‘ Dostačí tyto příklady aby ti zhnusily tuto ďábelskou nepravost nadobro a navždy?“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiých: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové*

popraveno, umučeno či jiným způsobem zahynulo.²¹⁰ Pravděpodobně nejznámější obětí se stal lidický farář Josef Štemberka (1869–1942).²¹¹ Ba dokonce historik, muzikolog, literární historik, politik a ministr školství Zdeněk Nejedlý (1878–1962)²¹² velmi vysoce ohodnotil statečnost a vlastenectví katolických kněží během nacistické okupace a perzekuce.²¹³

---

konference i pro kazatelnu. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 548. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „*Tím přicházíme k odstavci, který bych raději pominul. Že jsme přišli o národní samostatnost, bylo bolestné, ale nebylo ještě nejhorší; že prováděna bezohledná germanisace, že sta a tisíce nevinných strádalo v žalářích a krvácelo na popravištích i v mučírňách, že sta rodin přišlo o živitele, to bylo daleko bolestnější, ale ani to nebylo nejhorší. Nejbolestnější, při čem srdce krvácelo, bylo, že tolik nevinných žalářováno, mučeno a popraveno na české udání, že gestapu vydáváni Češi od Čechů, ať z nenávisti a závisti, ať za židášský peněz. Ruka spravedlnosti na některé po osvobození dolehla, ale při vzpomínce na to, co se dalo, krvácí srdce ještě dnes. Kdo má oči k vidění, otevři je a viz, jaké požehnání přinesla našemu národu nevěra. V první světové válce nebylo ani stínu této nízkosti a zloby – to proto, že tehdy nebyl náš národ víře tak odcizen jako za 20 let po ní! Některým přešla tato nízkost v krev tak, že po osvobození udávali nanovo – nikoli vinníky, kteří zasloužili, nýbrž zase nevinné, zase křivé.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 537. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „*Jen jednu věc nikdy lidé neodpustí, nikdy nepřimhouří oko. To jest zrádce, slidič, na toho si dejte pozor!*“ [...] *A nač chodit do ciziny a do minulých věků. Dostačí vzpomínka na léta 1939–45 u nás...*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 506-507. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „*Blahé následky husitsko-nevěrecké výchovy bez Boha jsme mohli v r. 1939–1945 takřka hmatat. Požehnání nevěry, šířené 1918–38... Věřící, který má svědomí, by se hrozil udat gestapu krajana a připravit bližního o život a rodinu o živitele i o všechn majetek, ať ze msty, ať pro bídný zisk. Ale neznaboh, kterému svědomí platí za předsudek, který ve spravedlivého odplatitele nevěří? Ten se neděsí ani křivého udání! Žel, že nechybělo ani těch; i v pracovních táborech v cizině k nim docházelo, ze msty – a z nedostatku víry a svědomí!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 46. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

²¹⁰ Srov. BENEŠ, Josef. *Kaine, kde je tvůj bratr?: Medailony českých katolických kněží – oběti fašismu.* 1. vyd. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1971. 269 s. HOFFMANN, Bedřich. *A kdo vás zabije--: Život a utrpení kněžstva v koncentračních táborech.* 4. vyd. Přerov: Společenské podniky, 1946. 590 s. KOCOUREK, Rostislav. *Svět žaluje v Norimberku.* [Praha]: Fr. Borový, 1946. 391 s. Knihovna Dneška. Sběrka kulturně-politických aktualit; sv. 1. LUDVÍK, František. *České katolické kněžstvo s národem a lidem v boji, utrpení a práci pro lepší zítřek: Dokumenty – projevy – směrnice.* Praha: Arcidiecéšní pastorační ústředí, 1946. 81 s. MIKLÍK, Josef. *Vzpomínky z Terezína.* 2., dopl. vyd. Semily: Josef Glos, 1946. 96 s.

²¹¹ Srov. PAŘÍZKOVÁ, Simona. *Lidický kněz Josef Štemberka.* Praha, 2008. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. Husitská teologická fakulta. Srov. též *Lidice!: Očima pamětníků a autorů literatury faktu.* Praha: Pražská vydavatelská společnost ve spolupráci s Památníkem Lidice, 2007. 159 s. ISBN 978-80-7250-368-1. MACKOVÁ, Jolana a ULRYCH, Ivan. *Osudy lidických dětí: (Vzpomínky, svědectví, dokumenty).* 2. vyd. Nymburk: Vega-L, 2011. 99 s. ISBN 978-80-87275-42-9. MARIÁNKOVÁ, Jana, ed. a kol. *Lidice 1942-2002: Soupis publikací, dokumentů a uměleckých děl v rešeršních domácích a zahraničních institucích.* 1. vyd. Nymburk: Památník Lidice, 2002. 191 s. ISBN 80-7276-036-X. SKLENIČKOVÁ, Jaroslava a HAVLÍKOVÁ, Jana, ed. *Jako chlapce by mě zastřelili--: Příběh nejmladší lidické ženy.* 2., dopl. vyd. Nymburk: Vega-L, 2012. 158 s. ISBN 978-80-87275-54-2. STEHLÍK, Eduard. *Lidice: Příběh české vsi.* 1. vyd. Praha: Pro Památník Lidice vydala Jitka Kejřová, nakl. V Ráji, 2004. 135 s. ISBN 80-86758-13-3. STEHLÍK, Eduard. *Lidická vzpomínání.* 1. vyd. Praha: Pro Památník Lidice vydala Jitka Kejřová, nakl. V ráji, 2007. 151 s. ISBN 978-80-86758-45-9. Z umělecké literatury je třeba zmínit: MAHLER, Zdeněk. *Muž, který přežil Lidice: Novela.* Brno: Jota, 2011. 101 s. ISBN 978-80-7217-893-3. Na motivy novely byl natočen film *Lidice* (2011), drama, válečný, historický, Česko, Slovensko, scénář Zdeněk Mahler, režie Petr Nikolaev. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/241720-lidice/prehled/> PERGNER, Eduard a SLABÝ, Zdeněk Karel. *Děti s cedulkou.* 1. vyd. Praha: Práce, 1982. 141 s. Kamarád. Na motivy této knihy byl

1.1.6 Období řízené demokracie v Československu (1945–1948)

Historické období Třetí Československé republiky v letech 1945 až 1948²¹⁴ bývá nazýváno obdobím řízené demokracie. Selhání a slabý hlas demokratických politických elit v poválečném Československu jako by byl jedním z tragických a opakujících se motivů našeho vývoje od 2. poloviny 20. století.²¹⁵

Začátek šikmé plochy československých novodobých politických dějin začalo podpisem *Smlouvy o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik* dne 12. prosince 1943.²¹⁶ Signatáři smlouvy byli politik a velvyslanec²¹⁷ Zdeněk Fierlinger (1891–1976)²¹⁸ za Prozatímní státní zřízení (Dočasné štátne

---

natočen film *Kukačka v temném lese; Kukulka w ciemnym lesie* (1984), drama, válečný, Polsko, Československo, scénář Vladimír Körner, režie Antonín Moskalyk. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/6820-kukacka-v-temnem-lese/prehled/>

²¹² Srov. KŘEŠŤAN, Jiří. *Zdeněk Nejedlý: Politik a vědec v osamění*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2012. 569 s. ISBN 978-80-7432-253-2.

²¹³ Mimo jiné prohlásil: „V těžkých letech okupace obstálo katolické kněžstvo z hlediska národního opravdu skvěle.“ Srov. LUDVÍK, František. *České katolické kněžstvo s národem a lidem v boji, utrpení a práci pro lepší zítřek: Dokumenty – projevy – směrnice*. Praha: Arcidiecéšní pastorační ústředí, 1946, s. 61.

²¹⁴ Srov. DOLEŽAL, Bohumil. Ideologie třetí republiky v zrcadle Peroutkova Dneška. *Střední Evropa*, 13, č. 67, 1997, s. 92-102. KAPLAN, Karel. *Československo v poválečné Evropě*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 407 s. ISBN 80-246-0655-0. KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945-1948*. 1. vyd. (v Československu). Praha: Panorama, 1990. 245 s. Stopy, fakta, svědectví. ISBN 80-7038-193-0. KOKOŠKOVÁ, Zdeňka, ed., KOCIAN, Jiří, ed. a KOKOŠKA, Stanislav, ed. *Československo na rozhraní dvou epoch nesvobody: Sborník z konference k 60. výročí konce druhé světové války*. Praha: Národní archiv, 2005. 419 s. ISBN 80-86712-32-X.

²¹⁵ Srov. ZNOJ, Milan. Tři otazníky nad demokracií za třetí republiky. *Na pozvání Masarykova ústavu 1*. Masarykův ústav. Praha: Masarykův ústav AV ČR, [2004], s. 125-136. ISBN 80-86495-23-X.

²¹⁶ Srov. BROWN, Martin David. *Jak se jedná s demokracií: Britské ministerstvo zahraničí a československá emigrace ve Velké Británii, 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Beta-Dobrovský, 2008. 371 s. ISBN 978-80-7306-368-9. GRONSKÝ, Ján. *Komentované dokumenty k ústavním dějinám Československa: Sv. 1. 1914-1945*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005, s. 450-453. ISBN 80-246-1027-2. NĚMEČEK, Jan a kol. *Československo-sovětská smlouva 1943*. Praha: Historický ústav, 2014. 209 s. Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti Historici Pragae. Řada A, Monographia; sv. 55. ISBN 978-80-7286-237-5. RIPKA, Hubert. *Československo-sovětská smlouva: Výklad Dr. Huberta Ripky o sovětsko-československé smlouvě ve Státní radě 15. prosince 1943*. London: Československo, 1943. 19 s. Politická knihovna Československa; sv. 19.

²¹⁷ Srov. DEJMEK, Jindřich. Československá diplomacie na počátku třetí republiky (1945): Proměny instituce a osobností. In: HÁJEK, Jan, ed., KOCIAN, Jiří, ed. a ZÍTKO, Milan, ed. *Fragmenty dějin: Sborník prací k šedesátinám Jana Gebharta*. Praha: Historický ústav AV ČR ve spolupráci s Ústavem soudobých dějin AV ČR, 2006, s. 425-441. ISBN 80-7286-102-6.

²¹⁸ Srov. BERNARD, Vilém, BRÁNIK, Paľo a FIERLINGER, Zdeněk. *Za nové Československo: Sborník článků, projevů a dokumentů*. Praha: Svoboda, 1945. 223 s. Politika – sociologie – národohospodářství. Řada a; sv. 4. FIERLINGER, Zdeněk. *Od Mnichova po Košice: Svědectví a dokumenty 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Práce, 1946. 427 s. Knihovna Tvář století; sv. 5. FIERLINGER, Zdeněk. *Ve službách ČSR: Paměti z druhého zahraničního odboje. Díl první*. 1. vyd. Praha: Dělnické nakladatelství, 1947. 352 s. FIERLINGER, Zdeněk. *Ve službách ČSR: Paměti z druhého zahraničního odboje. Díl druhý*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 614 s. NĚMEČEK, Jan. *Sověťofil, nebo sovětský agent?: K úloze Zdeňka Fierlingera v zahraničním odboji za druhé světové války*. In: ROGUŠOVÁ, Jaroslava a kol. *Adepti moci a úspěchu: Etablování elit v moderních dějinách: Jubileum Valeriána Bystrického*. Bratislava: Veda, 2016, s. 79-93. ISBN 978-80-224-1503-3. NĚMEČEK, Jan. *Zdeněk Fierlinger a likvidace československého vyslanectví v SSSR*. In: ČAPLOVIČ, Miloslav a kol. *Slovensko v dějinách 20. století: Kapitoly k společenským a vojensko-politickým udalostem: K 70. narozeninám PhDr. Mariána Hronského, DrSc.* 1. vyd. Bratislava: Vojenský historický ústav, 2010, s. 173-194. ISBN 978-80-970434-1-4. VALIŠ, Zdeněk. *Zdeněk Fierlinger versus Heliodor Píka v (ne)známých dokumentech*. *Historie a vojenství*, roč. 62, č. 4, 2013, s. 96-106.

zriadenie) a politik, ministr zahraničních věcí Sovětského svazu Vjačeslav Michajlovič Molotov (1890–1986).²¹⁹ Přítomni byli rovněž prezident Československa v exilu Edvard Beneš (1884–1948)²²⁰ a generální tajemník Komunistické strany Sovětského svazu Ioseb Besarionis dze Džugašvili Stalin (1878–1953).²²¹

Během března 1945 proběhla v Moskvě politická jednání²²² mezi prezidentem Československa v exilu Edvardem Benešem (1884–1948) a moskevským vedením Komunistické strany Československa v čele s Klementem Gottwaldem (1896–1953). Výsledkem byla dohoda o ustanovení Národní fronty Čechů a Slováků.²²³ Pravicové politické strany, především Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu (agrárníci), byly vyloučeny.²²⁴

²¹⁹ Srov. ČUJEV, Feliks Ivanovič. *Vzpomínky Molotova*. [Říčany u Prahy]: Orego, 1996. 286 s. ISBN 80-902107-3-2. MOLOTOV, Vjačeslav Michajlovič. *Otázky zahraniční politiky: Řeči a projevy: Duben 1945–červenec 1948*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1949. 385 s. Politická knihovna.

²²⁰ Srov. PEHR, Michal. Edvard Beneš a třetí republika. *Na pozvání Masarykova ústavu I*. Masarykův ústav. Praha: Masarykův ústav AV ČR, [2004], s. 103-108. ISBN 80-86495-23-X.

²²¹ Srov. BULLOCK, Alan. *Hitler a Stalin: Paralelní životopisy*. Praha: Levné knihy KMa, 2005. 1029 s. ISBN 80-7309-264-6. CAWTHORNE, Nigel. *Stalinovy zločiny: Vražedná kariéra rudého cara*. 1. vyd. Praha: Brána, 2011. 205 s. ISBN 978-80-7243-514-2. DEJMEK, Jindřich. Československá diplomacie v únoru a březnu 1948. Příspěvek k mezinárodním aspektům komunistického převratu a k destrukci česko-slovenských demokratických elit stalinistickým režimem. *Český časopis historický*, 108, č. 1, 2010, s. 70-113. ESSAD, Bey. *Stalin*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1932. 369 s. FISHMAN, Jack a HUTTON, Joseph Bernard. *Soukromý život Josefa Stalina*. Praha: Práce, 1993. 113 s. ISBN 80-208-0286-X. CHLEVNJUK, Oleg Vital'jevič. *Stalin: Nový životopis*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2016. 431 s. ISBN 978-80-7432-684-4. ILIZAROV, Boris Semenovič. *Tajný život Stalina: Podle materiálů z jeho knihovny a tajných archivů*. 1. vyd. Olomouc: Fontána, 2005. 507 s. ISBN 80-7336-211-2. JOHNSON, Paul. *Stalin*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2014. 134 s. ISBN 978-80-7485-006-6. MARCOU, Lilly. *Stalin: Soukromý život*. 1. vyd. [Praha]: Levné knihy, 2009. 231 s. ISBN 978-80-7309-630-4. MARIE, Jean-Jacques. *Stalin*. Praha: Naše vojsko, 2011. 727 s. ISBN 978-80-206-1211-3. MARTENS, Ludo. *Jiný pohled na Stalina*. 2. vyd. [Říčany]: Orego, 2000. 335 s. ISBN 80-86117-30-8. MASTNY, Vojtech. *Studená válka a sovětský pocit nejistoty: 1947-53, Stalinova léta*. 1. vyd. Praha: Aurora, 2001. 294 s. ISBN 80-7299-049-7. MEDVEDEV, Žores Aleksandrovič a MEDVEDEV, Roj Aleksandrovič. *Neznámý Stalin*. 1. vyd. Praha: Academia, 2003. 339 s. ISBN 80-200-1084-X. OVERY, R. J. *Diktátoři: Hitlerovo Německo a Stalinovo Rusko*. 1. vyd. Praha: Beta-Dobrovský, 2006. 695 s. ISBN 80-7306-227-5. RADZINSKI, Edvard Stanislavovič a FROMKOVÁ, Jarmila, ed. *Stalin: Zevrubný životopis založený na nových dokumentech z ruských tajných archivů*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1998. 525 s. ISBN 80-204-0702-2. RAYFIELD, Donald. *Stalin a jeho mistři popravci: Hodnověrný portrét tyрана a těch, kdo mu sloužili*. 1. vyd. Praha: Beta-Dobrovský, 2006. 431 s. ISBN 80-7306-250-X. REIMAN, Michal. *Lenin, Stalin, Gorbáčov: Kontinuita a zlomy v sovětských dějinách*. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1991. 213 s. Knihovna Lidových novin; sv. 11. ISBN 80-7106-024-0. REIMAN, Michal. Stalin po válce (1945-1948). *Soudobé dějiny*, 4, č. 1, 1997, s. 42-63. RUPNIK, Jacques. Kořeny českého stalinismu. In: PECKA, Jindřich, ed. *Acta contemporanea: K pětadesátinám Viléma Prečana*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1998, s. 319-335. ISBN 80-85270-73-0. RYBAS, Svjatoslav Jur'jevič. *Stalin: Krev a sláva*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2015. 728 s. ISBN 978-80-7451-438-8. SEBAG MONTEFIORE, Simon. *Mladý Stalin*. 1. vyd. Praha: Beta-Dobrovský, 2009. 455 s. ISBN 978-80-7306-374-0. SEBAG MONTEFIORE, Simon. *Stalin: Na dvoře rudého cara*. 1. vyd. Praha: Beta, 2004. 757 s. ISBN 80-7306-160-0.

²²² Srov. ŠPIRITOVÁ, Alexandra, ed. a KAPLAN, Karel, ed. *ČSR a SSSR 1945-1948: Dokumenty mezinárodních jednání*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1997. 540 s. Knihy dokumenty. ISBN 80-85765-92-6.

²²³ Srov. KAPLAN, Karel. *Národní fronta 1948-1960*. 1. vyd. Praha: Academia, 2012. 907 s. Historie. ISBN 978-80-200-2074-1. KOCIAN, Jiří. K mechanismu vzniku první vlády Národní fronty Čechů a Slováků na počátku roku 1945. In: *Rok 1945 v českých a evropských dějinách: Sborník referátů z vědecko-osvětové konference Českého svazu bojovníků za svobodu 4. října 2000*. Praha: Český svaz bojovníků za svobodu, 2002, s. 59-70. ISBN 80-7005-034-9. KOCIAN, Jiří. Národní fronta 1945-1948 jako možná nová státoprávní idea?. *Na pozvání Masarykova ústavu I*. Masarykův ústav. Praha: Masarykův ústav AV ČR, [2004], s. 145-150. ISBN 80-86495-23-X. TOMEŠ, Josef. Představitelé zakázaných českých politických stran ve stranách Národní fronty (1945-1948). *Na pozvání Masarykova ústavu: I*. Masarykův ústav. Praha: Masarykův ústav AV ČR, [2004], s. 151-168.

²²⁴ Srov. ANEV, Petr. Agrárníci ve třetí republice: mocný pilíř předválečného Československa po květnu 1945. *Paměť a*

Po příjezdu na již osvobozené československé území byla sestavena První vláda Zdeňka Fierlingera (též Košická vláda), která existovala od 4. dubna do 6. listopadu 1945.²²⁵ Došlo k dohodě, že předsedou vlády bude diplomat Zdeněk Fierlinger (1891–1976), sociální demokrat, Benešův předválečný přítel a spolupracovník, teď zcela poslušná loutka v rukách komunistů. Komunisté ovládli nejdůležitější ministerstva. Ministrem vnitra se stal Václav Nosek (1892–1955),²²⁶ ministrem informací Václav Kopecký (1897–1961),²²⁷ ministrem zemědělství Július Ďuriš (1904–1986).²²⁸ Ministrem zahraničních věcí byl sice Jan Masaryk (1886–1948),²²⁹ ale de facto jej řídil Státní tajemník v ministerstvu zahraničních věcí slovenský komunist Vladimír „Vlado“ Clementis (1902–1952).²³⁰ Šedou eminencí se stal sovětský diplomat Valerian Alexandrovič Zorin

---

dějiny, 6, č. 1, 2012, s. 11-22. BURIANEC, Jaroslav. *Rudolf Beran, oběť komunistické msty*. 1. vyd. Praha: Rostislav Janošik, 2013. 298 s. ISBN 978-80-904076-1-9. DOSTÁL, Vladimír V. *Agrární strana: Její rozmach a zánik*. 1. vyd. Brno: Atlantis, 1998. 358 s. ISBN 80-7108-133-7. HRABÍK SAMAL, Mary, ed., ŠOUŠA, Jiří, ed. a MILLER, Daniel E., ed. *K úloze a významu agrárního hnutí v českých a československých dějinách*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001. 376 s. ISBN 80-246-0179-6. KUKLÍK, Jan. K otázkám zrodu politického systému třetí republiky. In: ŠTEMBERK, Jan a kol. *Historie a cestovní ruch – perspektivní a podnětné spojení: Pocta profesoru Vratislavu Čapkovi k 85. narozeninám*. Praha: Vysoká škola obchodní v Praze, 2008, s. 119-134. ISBN 978-80-86841-10-6. ROKOSKÝ, Jaroslav. „Nebyli jsme zrádci ani zbabělci.“ Představitelé agrární strany v politické kultuře třetí republiky. In: RANDÁK, Jan, ed. a KOURA, Petr, ed. *Hrdinství a zbabělost v české politické kultuře 19. a 20. století: Výběr z příspěvků ze stejnojmenné konference, která proběhla ve dnech 25.-27. října 2006 [v Praze]*. 1. vyd. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2008, s. 340-363. Bod. ISBN 978-80-7308-229-1. ROKOSKÝ, Jaroslav. *Rudolf Beran a jeho doba: Vzestup a pád agrární strany*. 1. vyd. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2011. 901 s. ISBN 978-80-7429-067-1. ROKOSKÝ, Jaroslav. Zrádci nebo zrazení?: Agrárníci ve vězeních v poválečném Československu. In: RYCHLÍK, Jan, ed., HOLEČEK, Lukáš, ed. a PEHR, Michal, ed. *Agrarismus ve střední a východní Evropě 19. a 20. století*. 1. vyd. Praha: Centrum středoevropských studií, společné pracoviště vysoké školy CEVRO Institut, o.p.s. a Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v.v.i., 2015, s. 134-146. Ediční řada Centra středoevropských studií; svazek č. 2. ISBN 978-80-87782-50-7. VONDRUŠKA, Vlastimil. *Osudy agrárního politického hnutí*. 1. vyd. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1990. 60 s. Sbíрка ekonomických a encyklopedických publikací. ISBN 80-209-0121-3.

²²⁵ Srov. ČESKO. Úřad vlády. *Program první domácí vlády republiky, vlády Národní fronty Čechů a Slováků: Sbíрка dokumentů*. Praha: Ministerstvo informací, [1945]. 48 s. Publikace ministerstva informací; č. 2/45. KRÁL, Václav. V předvečer Pražského povstání: Vytvoření první vlády národní fronty: Moskva, březen 1945. *Slovanský přehled*, 61, č. 3, 1975, s. 161-175.

²²⁶ Srov. NOSEK, Václav. *Republika lidové demokracie*. [Praha]: Ústřední výbor KSČ, 1945. 21 s. Knihovna politických rukovětí funkcionáře KSČ; sv. 8.

²²⁷ Srov. PÁVOVÁ, Jana. *Demagog ve službách strany: Portrét komunistického politika a ideologa Václava Kopeckého*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2008. 191 s. Tváře moci. ISBN 978-80-87211-09-0.

²²⁸ Srov. KÁRNÝ, Miroslav. *Július Ďuriš*. Praha: Svoboda, 1946. 15 s. Životopisy.

²²⁹ Srov. BROŽ, Ivan. *Diplomat veselé mysli a smutné duše*. 1. vyd. Praha: Futura, 2000. 300 s. Jiskry v kapse; sv. 7. ISBN 80-85523-56-6. FISCHL, Viktor. *Hovory s Janem Masarykem*. 3. vyd. Praha: Garamond, 2017. 181 s. ISBN 978-80-7407-372-4. KOSATÍK, Pavel a KOLÁŘ, Michal. *Jan Masaryk – pravdivý příběh*. 3. přehl. vyd. Praha: Mladá fronta, 2016. 353 s. ISBN 978-80-204-4346-5. LOCKHART, Robert Hamilton Bruce. *Jan Masaryk: Osobní vzpomínky*. Krnov: Vladimír Kořínek, 2003. 90 s. ISBN 80-903184-2-8. MASARYK, Jan, KONEČNÝ, Mojmir, ed. a LEHMANNOVÁ, Zuzana, ed. *Jan Masaryk – projevy, články a rozhovory 1945-1948*. Praha: Vysoká škola ekonomická, [1998]. 505 s. ISBN 80-7079-022-9. *Pocta Janu Masarykovi*. [Praha]: EVA – Milan Nevole, 1999. 111 s. SUM, Antonín. *Jan Masaryk stále s námi: Soubor dokumentů a obrázků*. Praha: EVA – Milan Nevole, 2004. 110 s. ISBN 80-239-3149-0. SUM, Antonín. *Otec a syn: Jan Masaryk ve vzpomínkách přátel a pamětníků a jako symbol návratu České republiky do rodiny evropských národů. II. díl, Syn Jan*. Praha: Pragma, 2003. 302 s. ISBN 80-7205-917-3. SUM, Antonín. *Otec a syn: Tomáš Garrigue a Jan Masarykové ve vzpomínkách přátel a pamětníků*. Praha: Společnost Jana Masaryka v nakl. Pragma, 2000. 184 s. ISBN 80-7205-812-6. SVITÁK, Ivan. *Veliký skluz: Dobrovolná sovětizace 1938-1948*. 3. vyd., v Orbisu 1. vyd. Praha: Orbis, 1990. 198 s. ISBN 80-235-0012-0.

²³⁰ Srov. CLEMENTIS, Vladimír. *Nedokončená kronika*. 1. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1965. 189 s. Vzpomínky.

(1902–1986).²³¹ Komunisté také prosadili dne 5. dubna 1945 vládní program, kterému se bude říkat kvůli místu parafování Košický, ač správnější a přesnější by bylo „Moskevský“.²³² V zásadě se zde objevily dva nové pojmy: „národní fronta“ a „lidová demokracie“.²³³ Demokratičtí politici si uvědomovali veliké nebezpečí skryté v těchto význačných pojmech.²³⁴

Dne 10. května 1945 přistála stříbrná Dakota s představiteli nové vlády v Praze na kbelském letišti. Od 6. listopadu 1945 do 2. července 1946 existovala Druhá vláda Zdeňka Fierlingera neboli Vláda Národní fronty. Na zachované fotografii se předseda KSČ Klement Gottwald (1896–1953)²³⁵ po vystoupení z letadla šťastně a majetnicky usmívá. Pochopil, že má situaci pevně ve svých rukou. Dne 16. května 1945 přijíždí vlakem z Košic do Prahy prezident Edvard Beneš (1884–1948) s manželkou Hanou Benešovou (1885–1974).²³⁶ Komunisté si hodně slibují od toho, že symbolicky přijíždí nikoli z Londýna, kde bylo po celou dobu války jeho sídlo, ale právě z Moskvy.

Třetí republika trvala pouhé tři roky a za tu dobu se její demokratický charakter postupně vytratil. Trvalé omezení politické soutěže, zestátnovací prezidentské dekrety, vypořádání se s

---

²³¹ Srov. Valerian Alexandrovič Zorin, Stalinův soudruh v Praze. Český rozhlas Plus [online] <https://plus.rozhlas.cz/valerian-alexandrovic-zorin-stalinuv-soudruh-v-praze-7174571>

²³² Srov. BOUČEK, Miroslav, VARTÍKOVÁ, Marta a KLIMEŠ, Miloslav. *Program revoluce: Ke vzniku košického vládního programu*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1975. 316 s. Knižnice moderních dějin. KRÁČMAROVÁ, Hana a kol. *Svoboda zrozená v boji: Revoluční léta 1944–1948*. [Praha]: Orego, 2015. 247 s. ISBN 978-80-87528-27-3. Kráčmarová, Hana. *Osvobození Československa a Košický vládní program*. Youtube [online] <https://www.youtube.com/watch?v=jdI5WjsaS5o>

²³³ Srov. BOCHENSKI, Józef Maria. *Slovník filozofických pověr*. 1. vyd. Voznice: Leda, 2009. 212 s. ISBN 978-80-7335-198-4.

²³⁴ Srov. ČERNÝ, Václav. *Paměti: Díl 4*. Toronto: Sixty-Eight Publishers, 1983. 602 s. ISBN 0-88781-126-4. DRTINA, Prokop. *Československo můj osud: Kniha života českého demokrata 20. století. Svazek druhý. Kniha 1., Emigrací k vítězství*. 1. vyd. v Melantrichu. Praha: Melantrich, 1992. 253 s. Memoáry / Melantrich. ISBN 80-7023-114-9.

²³⁵ Srov. GOTTWALD, Klement. *Spisy. XII, 1945–1946*. 1. vyd. Praha: SNPL, 1955. 390 s. GOTTWALD, Klement. *Spisy. XIII, 1946–1947*. [1. vyd.]. Praha: Státní nakladatelství politické literatury, 1957. 434 s. GOTTWALD, Klement. *Spisy. XIV, 1947–1948*. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství politické literatury, 1958. 466 s. GOTTWALD, Klement. *Výbor z díla: Díl 1*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1971. 490 s. GOTTWALD, Klement. *Výbor z díla: Díl 2*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1971. 382 s. KAPLAN, Karel. *Kronika komunistického Československa. Klement Gottwald a Rudolf Slánský*. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2009. 375 s. ISBN 978-80-87029-53-4. *Klement Gottwald: 1896–1953: [Soubor fotografií]*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1954. 307 s. MATĚJKA, Jaroslav. *Gottwald*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1971. 313 s.

²³⁶ Srov. BENEŠ, Edvard et al. *Deníky Edvarda a Hany Benešových z období první světové války (1915–1918)*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2013. 242 s. Ego: paměti, deníky, korespondence; sv. 2. ISBN 978-80-7422-237-5. BENEŠ, Edvard et al. *Listy důvěrné: Vzájemná korespondence Hany a Edvarda Benešových*. 1. vyd. Praha: Česká expedice, 1996. 188 s. Hlas; sv. 5. ISBN 80-85281-43-0. HRABICA, Pavel a HRABICA, Zdeněk. *Vila pana prezidenta: Historie rodinného sídla Edvarda Beneše v letech 1929–2001*. 1. vyd. Praha: Erika, 2005. 241 s. ISBN 80-7190-674-3. KOSATÍK, Pavel. *Osm žen z Hradu: Manželky prezidentů*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1993. 340 s. ISBN 80-204-0367-1. ŠVEJNOHA, Josef. *Hana Benešová: Čestná předsedkyně Československého červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2005. 75 s. ISBN 80-254-4544-5. ZÍDEK, Petr. *Hana Benešová: 1885–1974*. 1. vyd. V Táboře: Husitské muzeum, 2013. 51 s. ISBN 978-80-87516-05-8. ZÍDEK, Petr. *Hana Benešová: Neobyčejný příběh manželky druhého československého prezidenta (1885–1974)*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2014. 287 s. Universum. ISBN 978-80-242-4681-9.

Němci,²³⁷ přituhující cenzura v tisku i rozhlase.²³⁸ U toho všeho jsou komunisté v první řadě.

Komunisté se masivně zapojují do struktur moci. Ve Volbách do Ústavodárného shromáždění Československé republiky 26. května 1946 získala KSČ 38 %. Obdržela tak největší podporu voličů, avšak byly oblasti, především Vysočina se silnou religiozitou a rolnickou tradicí, kde komunisté jsou až druzí za lidovci.²³⁹ Možná právě zde leží počátek pozdějšího číhošťského tzv. „zázraku“ na přelomu prosince 1949 a ledna 1950 a Případ Babice v červenci 1951.²⁴⁰

Dne 19. června 1946 byl Edvard Beneš zvolen prezidentem a pověřil Klementa Gottwalda jako lídra vítězné strany sestavením nového kabinetu. Komunisté v První vládě Klementa Gottwalda od 2. července 1946 do 25. února 1948 úměrně podpoře voličů obsadili sedm

²³⁷ Srov. ČESKOSLOVENSKO, JECH, Karel, ed. a KAPLAN, Karel, ed. *Dekrety prezidenta republiky 1940-1945: Dokumenty*. 2., opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2002. 1066 s. ISBN 80-7239-115-1. JANIŠOVÁ, Milena, ed. a KAPLAN, Karel, ed. *Katolická církev a pozemková reforma 1945-1948: Dokumentace*. Brno: Doplněk, 1995. 499 s. ISBN 80-85270-39-0. KAPLAN, Karel. *Dva retribuční procesy: Komentované dokumenty (1946-1947)*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny ČSAV, 1992. 346 s. ISBN 80-85270-05-6. KAPLAN, Karel. *Znárodnění a socialismus*. 1. vyd. Praha: Práce, 1968. 260 s. Knižnice kroniky práce a bojů; sv. 37.

²³⁸ Srov. KAPLAN, Karel a TOMÁŠEK, Dušan. *O cenzuře v Československu v letech 1945 - 1956: studie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky, 1994. 183 s. Sešity Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky; sv. 22. ISBN 80-85270-38-2.

²³⁹ Srov. BROKLOVÁ, Eva. Od politické demokracie k totalitarismu: Volby 1946 – projev vůle lidu?. *Sociológia*, roč. 23, č. 5/6, 1991, s. 411-424. BROKLOVÁ, Eva. Volební právo a volby 1946. *Na pozvání Masarykova ústavu: 5. Masarykův ústav*. Praha: Masarykův ústav AV ČR, [2007], s. 33-39. FRIEDL, Jiří a kol. *Parlamentní volby 1946 a Československo: Souvislosti, prognózy, fakta, následky*. 1. vyd. Praha: Historický ústav, 2017. 492 s. Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Institutu Historici Prague. Strategie AV21. Špičkový výzkum ve veřejném zájmu. ISBN 978-80-7286-310-5. KOCIAN, Jiří a kol. *Květnové volby 1946 – volby osudové?: Československo před bouří*. 1. vyd. Praha: Pro Nadační fond angažovaných nestraníků vydalo nakl. Euroslavica, 2014. 242 s. Prostopravdy; sv. 4. ISBN 978-80-87825-09-9. MEDVECKÝ, Matej, ed. *Posledné a prvé slobodné (?) voľby – 1946, 1990: Zborník z odborného seminára*. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2006. 267 s. ISBN 80-969296-5-8. PEHR, Michal. KSČ a volby 1946. In: KÁRNÍK, Zdeněk, ed. et al. *Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu: Sv. 5*. 1. vyd. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2005, s. 177-193. *Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu do roku 1989*. ISBN 80-7285-001-6. PEHR, Michal. Velmi slušná kampaň: Volby 1946 v heslech, karikaturách a obrazech. *Dějiny a současnost*, 26, č. 2, 2004, s. 30-32. PEHR, Michal. Volby 1946. *Na pozvání Masarykova ústavu: 1. Masarykův ústav*. Praha: Masarykův ústav AV ČR, [2004], s. 11-32. SYRNÝ, Marek. *Rok po vojne: Slovensko a Európa v roku 1946*. Banská Bystrica: Múzeum Slovenského národného povstania, 2017. 495 s. ISBN 978-80-89514-44-1.

²⁴⁰ Srov. JANOUŠEK, Pavel. *Případ Babice*. 1. vyd. Třebíč: Arca JiMfa, 2001. 119 s. ISBN 80-7221-040-8. KÁBELE, Stanislav. *Babice: 1951-2011: Dokumenty a polemiky o babické tragédii*. 1. vyd. Praha: Futura, 2011. 85 s. ISBN 978-80-86844-74-9. KOLOUCH, František. *Oběť případu Babice: Jan Bula (1920-1952)*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2016. 310 s. Osudy; svazek 67. ISBN 978-80-7195-858-1. KREJČÍŘÍK, Milan, ed. *Poslední soud v kauze Babice: Svědectví pamětníků tragických událostí z roku 1951*. Praha: Milan Krejčířík, 2009. 53 s. ISBN 978-80-254-6527-1. MIKULÁŠEK, Jiří. *Sejdeme se v nebi: Životní příběh mladého kněze Jana Buly*. 4., uprav. a rozšíř. vyd. Brno: Biskupství brněnské, 2015. 97 s. ISBN 978-80-260-8201-9. NAVARA, Luděk a KASÁČEK, Miroslav. *A přece budu blízko: Život a mučednická smrt kněží Jana Buly a Václava Drboly od Babic*. 1. vyd. Brno: Host – vydavatelství, s.r.o., 2016. 212 s. ISBN 978-80-7491-772-1. NAVARA, Luděk a KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic: Nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. 1. vyd. Brno: Host, 2008. 333 s. ISBN 978-80-7294-281-7. PLICHTA, Alois. *Pravda o Babicích*. Brno: Salve Regina, 2001. 106 s. ISBN 80-902332-3-6. RÁZEK, Adolf. *StB + justice: Nástroje třídního boje v akci Babice*. 1. vyd. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2002. 295 s. Sešity Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu; sv. 6. ISBN 80-86621-02-2. RŮŽIČKA, Jan a SLÍVOVÁ, Petra. *Jan Bula (1920-1952); Václav Drbola (1912-1951)*. Brno: Biskupství brněnské, 2016. 33, 25 s. ISBN 978-80-270-1153-7. STEHLÍK, Michal. *Babické vraždy 1951*. 1. vyd. Praha: Academia, 2016. 255 s. 1938-1953; svazek 1. ISBN 978-80-200-2593-7. *Věřím, že můj krátký život nebyl nadarmo: Sborník z konference k 90. výročí narození kněze Jana Buly*. Brno: Biskupství brněnské, 2010. 99 s. ISBN 978-80-254-9268-0. ZEJDA, Radovan. *Babice*. 1. vyd. Třebíč: Akcent, 2001. 189 s. Fakta. ISBN 80-7268-149-4. Srov. též Případ Babice. TV-MIS.cz [online] <http://www.tv-mis.cz/vypis.php?klic=51&vse=1>

ministerstev.²⁴¹ Plíživě se šířila atmosféra strachu, vazalské až otrocké podřizování se veškerým přáním Moskvy²⁴² a postupné přibývání nezákonností a zvěle.

Zatímco komunisté usilovně přemýšleli, jakým způsobem uchvátit úplnou moc ve státě a nastolit diktaturu proletariátu, katolická církev naopak zahájila snahu o celkovou obnovu a snažila se zacelit rány, které jí způsobil hrůzný nacistický režim.²⁴³

Nejprve došlo k navázání diplomatických vztahů mezi Československou republikou a Svatým stolcem, kdy 11. května 1946 byl jmenován apoštolským internunciem Saverio Ritter (1884–1951). Do Prahy přijel 11. června 1946.²⁴⁴ Bývalo zvykem už od dob Vídeňského kongresu (1814–1815), že zástupce Svatého stolce býval doyenem diplomatického sboru,²⁴⁵ avšak tuto

²⁴¹ Zdeněk Nejedlý (1878–1962), ministr ochrany práce a sociální péče; Václav Nosek (1892–1955), ministr vnitra; Václav Kopecký (1897–1961), ministr informací; Jaromír Dolanský (1895–1973), ministr financí; Antonín Zmrhal (1882–1954) a poté Alexej Čepička (1910–1990), ministr vnitřního obchodu; Július Ďuriš (1904–1986), ministr zemědělství; Vladimír „Vlado“ Clementis (1902–1952), státní tajemník v ministerstvu zahraničních věcí. Kromě toho Viliam Široký (1902–1971) se stal náměstkem předsedy vlády a Ludvík Svoboda (1895–1979), ministr obrany, ačkoli nestraník plně oddaný komunistům.

²⁴² Jan Masaryk prý řekl: „Šel jsem do Moskvy jako svobodný ministr a vrátil jsem se jako Stalinův pacholek.“ A ministr Hubert Ripka zaznamenal po přeletu do Prahy tato Masarykova slova: „Příteli, už jsme jen vazalové. A co je nejsmutnější, tu špinavou práci dělají lidé naší krve. Komunisté nemají ani za mák národní hrdosti. Jsou to otroci Moskvy a ze svého otroctví se radují.“

²⁴³ Srov. DEMEL, Zdeněk. *Pod dohledem církevních tajemníků: Omezování činnosti katolické církve v Československu 1945-1989 na příkladu jihočeského regionu*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. 323 s. Historia ecclesiastica; sv. č. 14. ISBN 978-80-7325-170-3. VAŠKO, Václav. *Církevněpolitický vývoj Československa (1938-1989)*. In: HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, ed. a POLC, Jaroslav V., ed. *Pražské arcibiskupství 1344-1994: Sborník statí o jeho působení a významu v české zemi*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1994, s. 277-293. ISBN 80-7113-091-5. VAŠKO, Václav. *Církevněpolitický vývoj v Československu po druhé světové válce. I-II. Historický obzor*, 1, č. 3-4, 1990-1991, s. 81-84, 101-106. VAŠKO, Václav. *Církevní a společenský vývoj v Československu po roce 1945*. In: *Křesťanství, kultura a svět: (Sborník přednášek)*. [Sv.] 2. 1. vyd. Praha: Křesťanská akademie, 1991, s. 88-109. Sborníky Křesťanské akademie Praha; 2. ISBN 80-900615-0-8. VAŠKO, Václav. *Dům na skále. 1, Církev zkoušená: 1945 – začátek 1950*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004. 255 s. ISBN 80-7192-891-7. VAŠKO, Václav. *Katolická církev v konfrontaci s totalitou: Vývoj religiozity v našich novodobých dějinách*. In: KOHNOVÁ, Jana, ed. *XIV. Letní škola historie: Nejnovější čs. dějiny v kontextu obecných dějin: Vybraná témata z období od r. 1938 do poloviny padesátých let: Sborník textů a přednášek*. 1. vyd. Praha: Porta linguarum, 2002, s. 70-85. Texty pro další vzdělávání učitelů; sv. 7. ISBN 80-901833-9-5. VAŠKO, Václav. *Neumlčená: Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce: I*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1990. 267 s. ISBN 80-7113-000-1.

²⁴⁴ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/britt.html> Srov. též CUHRA, Jaroslav. *Der Vatikan und die Tschechoslowakei 1945-1948*. In: ZÜCKERT, Martin, ed. a HÖLZLWIMMER, Laura, ed. *Religion in den böhmischen Ländern 1938-1948: Diktatur, Krieg und Gesellschaftswandel als Herausforderung für religiöses Leben und kirchliche Organisation*. München: Oldenbourg, 2007, s. 323-330. Veröffentlichungen des Collegium Carolinum; Bd. 115. ISBN 978-3-486-58375-5. HRABOVEC, Emilia. *Die Nuntien in der Tschechoslowakei*. Clemente Micara, Francesco Marmaggi, Pietro Ciriaci und Saverio Ritter. In: WOLF, Hubert, ed. *Eugenio Pacelli als Nuntius in Deutschland. Forschungsperspektiven und Ansätze zu einem internationalen Vergleich*. Paderborn: Schöningh, 2012 s. 177-196. KUKÁNOVÁ, Zlataše. *Nunciem a internunciem v jedné zemi: Diplomatieké vztahy Československa s Vatikánem v letech 1939-1946*. In: *Securitas imperii: Sborník k problematice bezpečnostních služeb: Sv. 28/1*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování činnosti Státní bezpečnosti ve Vydavatelském nakladatelství Ministerstva vnitra České republiky, 2016, s. 96-133. ISSN 1804-1612. ŠMÍD, Marek. *Apoštolská nunciatura v Praze v meziválečném období*. *Studia historica Nitriensia*, roč. 17, č. 2, 2013, s. 80-92. ŠMÍD, Marek. *Apoštolský nuncius v Praze: Významný faktor v československo-vatikánských vztazích v letech 1920-1950*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2015. 543 s. ISBN 978-80-7325-362-2.

²⁴⁵ Internuncius Saverio Ritter prý prohlásil: „Tituly sem, tituly tam, do Prahy pojedou z lásky k vašemu národu a půjdu tam rád třeba i jen jako kostelník u svatého Víta.“ Srov. MACHULA, Jaromír. *Vatikan a Československo (1938-1948): Paměti*. 1. vyd. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1998, s. 114. Svědectví o době a lidech; sv. 3. ISBN 80-85270-75-7.

čestnou funkci převzal velvyslanec Sovětského svazu Valerian Alexandrovič Zorin (1902–1986). Nabízí se tak paradoxně určitá podobnost s bývalým Slovenským štátem, kde byl doyenem diplomatického sboru vyslanec Velkoněmecké říše.²⁴⁶ Od ledna do srpna 1946 byl na Československém velvyslanectví u Svatého stolce chargé d'affaires František Schwarzenberg (1913–1992), český šlechtic z orlické větve rodu Schwarzenbergů.²⁴⁷ Dne 13. srpna 1946 odevzdal pověřovací listiny československý velvyslanec u Svatého stolce Artur Maixner (1889–1971).²⁴⁸

Dne 20. ledna 1948 odjel Saverio Ritter (1884–1951) na léčení do Říma a už se nevrátil. Do léta 1949 vedl vatikánskou misi chargé d'affaires Gennaro Verolino (1906–2005).²⁴⁹ Jeho nástupcem se stal Ottavio de Liva (1911–1965),²⁵⁰ který však byl v souvislosti z tzv. číhošťským „zázrakem“ vypovězen 16. března 1950. Internunciatura zůstala neobsazena až do 30. června 1990, kdy byl jmenován apoštolským nunciem Giovanni Coppa (1925–2016).²⁵¹ Do Československého velvyslanectví v Římě byl v hodnosti chargé d'affaires poslán záhadný Ilja Rath (1904–1987), který tam měl zřejmě vybudovat špionážní síť.²⁵²

V Protektorátu Čechy a Morava (1939–1945) byly z šesti sídelních (arci)biskupských stolic obsazené pouze jeden arcibiskupský stolec a dva biskupské stolce. Olomoucký arcibiskup Leopold Prečan (* 1866)²⁵³ zemřel 2. března 1947 a jeho nástupcem se stal 2. května 1948 arcibiskup Josef Karel Matocha (1888–1961).²⁵⁴ Královéhradecký biskup Mořic Pícha (* 1869) zemřel 12. listopadu

²⁴⁶ Hans Bernard (1892–1960), Manfred Freiherr von Killinger (1886–1944) a Hanns Elard Ludin (1905–1947).

²⁴⁷ Srov. ŠKUTINA, Vladimír. *Český šlechtic František Schwarzenberg*. 2. vyd. Praha: Garamond, 2011. 282 s. ISBN 978-80-7407-093-8.

²⁴⁸ Srov. DEJMEK, Jindřich. *Diplomacie Československa. Díl I., Nástin dějin ministerstva zahraničních věcí a diplomacie (1918-1992)*. 1. vyd. Praha: Academia, 2012. 317 s. ISBN 978-80-200-2210-3. DEJMEK, Jindřich. *Diplomacie Československa. Díl II., Biografický slovník československých diplomatů (1918-1992)*. 1. vyd. Praha: Academia, 2013. 802 s. ISBN 978-80-200-2285-1.

²⁴⁹ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bverolino.html>

²⁵⁰ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bdeliva.html>

²⁵¹ Srov. COPPA, Giovanni. *Bud'te věrní: Homilie, rozhovory, přednášky: Výbor (1990-1997)*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 471 s. ISBN 80-7192-254-4.

²⁵² Srov. PEHR, Michal. Slovenský diplomat Ilja Rath v československých službách u Svatého stolce: Únor 1948 a konec československého diplomatického zastoupení u Svatého stolce. *Historický časopis*, vol. 65, č. 2, 2017, s. 335-351.

²⁵³ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bprec.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 263-265. ISBN 80-902811-0-9. NĚMEC, Vít. Olomoucký arcibiskup ThDr. Leopold Prečan (1866-1947): Příspěvek k historickému bádání o jedné z významných osobností v dějinách olomoucké arcidiecéze první poloviny 20. století. *Střední Morava*, roč. 18, č. 34, 2012, s. 4-25. P. ALBERTI. *Dr. Leopold Prečan, arcibiskup olomoucký: K desátému výročí svěcení biskupského...* Olomouc: Jednota duchovenstva arcidiecése olomoucké, 1934. 119 s. ŠEBEK, Jaroslav. Leopold Prečan v kontextu obrodných církevních snah, politických zápasů a střetávání národních identit v meziválečné ČSR. In: AMBROS, Pavel, ed. *Fórum Velehrad I.: Communio ecclesiarum – očištění paměti: Sborník příspěvků z vědeckého semináře (12.-13. března 2007) katedry pastorální a spirituální teologie CMTF UP a Centra Aletti v Olomouci*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2007, s. 140-153. Hlas Velehradu; 17. Studijní texty. ISBN 978-80-86715-77-3.

²⁵⁴ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmato.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 219-221. ISBN 80-902811-0-9. F. K. *Nekrvavý mučedník: ThDr. Josef Karel Matocha, arcibiskup olomoucký, metropolita moravský (1888-1961)*. Olomouc: MCM, 1990. 20 s. CHAROUZ, Jindřich Zdeněk a HUŇKA, Jan. *Biskup – vyznavač: Josef Karel Matocha 1888–1961*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská,

1956.²⁵⁵ Dne 30. dubna 1950 byl neveřejně vysvěcen bez státního souhlasu biskup Karel Otčenášek (1920–2011),²⁵⁶ který se mohl ujmout biskupského úřadu teprve 27. ledna 1990, tedy až po čtyřiceti letech. Litoměřický biskup Antonín Alois Weber rezignoval na svůj úřad 28. února 1947.²⁵⁷

Ve Slovenském štátě (1939–1945) byla situace zcela odlišná, protože uprázdněné bylo pouze biskupství rožňavské, když 22. února 1945 zemřel biskup Michal Bubnič (* 1877).²⁵⁸ Na bánskobystrický biskupský stolec usedl 21. srpna 1943 Andrej Škrábik (* 1882), který zemřel 8. ledna 1950. Byl to jediný sídelní biskup, který nastoupil do úřadu během druhé světové války.²⁵⁹

1991. 275 s. MALÝ, Radomír. Náboženské osobnosti jihovýchodní Moravy: Dva olomoučtí arcibiskupové. *Malovaný kraj*, 42, č. 2, 2006, s. 10-11. MĚSÍC, Cyril. Okolnosti vzniku tzv. Trezorové knihovny v kroměřížském zámku. *Ingredere hospes: Sborník Národního památkového ústavu územní odborné pracoviště v Kroměříži*, 6, 2013, s. 47-49. PALKOVIČ, Milan. Proticírkevní poučovací opatření; jejich dopad na olomouckou arcidiecézi a její představitele – biskupy. *Střední Morava*, 8, č. 15, 2002, s. 41-54. *Mlčení, modlitba, pokání* (2011), dokumentární, Česko.

²⁵⁵ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bpicha.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 258-260. ISBN 80-902811-0-9. MAGER, Jan Antonín. Královéhradecký biskup Mořic Pícha a jeho jihočeské kořeny. *Rodopisná revue*, 8, č. 4, 2006, s. 8-11. RECHTORIK, Martin. Státní dohled na Biskupství královéhradeckém 1949-1956, aneb spolupracoval Mořic Pícha s totalitním režimem?. *České, slovenské a československé dějiny 20. století*, 8, 2013, s. 253-272. Zlaté kněžské jubileum biskupa Dr. Mořice Píchy. *Časopis katolického duchovenstva*, č. 1, 1943, s. 32-35.

²⁵⁶ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/botce.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských pomocných (světících) biskupů: (Se supplementem sídelních biskupů)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2014, s. 117-119. ISBN 978-80-7277-523-1. BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 243-245. ISBN 80-902811-0-9. KOTYK, Jiří. Biskup Karel Otčenášek a jeho věznění v Pardubicích. *Zprávy Klubu přátel Pardubicka*, roč. 29, č. 11-12, 1994, s. 266-269. OTČENÁŠEK, Karel. *Víra je můj pevný hrad: Rozhovory s arcibiskupem Karlem Otčenášekem a jeho přáteli*. Praha: Vyšehrad, 2004. 291 s. Rozhovory. ISBN 80-7021-741-3. Pětaosmdesátiny arcibiskupa Karla Otčenáška. *Zprávy klubu přátel Pardubicka*, roč. 40, č. 9-10, 2005, s. 240-243. RECHTORIK, Martin. Vykonstruovaný proces s Karlem Otčenášekem a společníky. In: KATOLICKÁ CÍRKEV. Biskupství královéhradecké a POLEHLA, Petr, ed. *350 let královéhradecké diecéze*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2015, s. 187-196. ISBN 978-80-7465-160-1.

²⁵⁷ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bwebera.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských pomocných (světících) biskupů: (Se supplementem sídelních biskupů)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2014, s. 178-180. ISBN 978-80-7277-523-1. BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 385-387. ISBN 80-902811-0-9. KOCOUREK, Ludomír. Antonín Alois Weber, 16. biskup litoměřický, rodák z Wolfsbergu (farnost Brtníky, 24. 10. 1877-12. 9. 1948). *Ročenka Kruhu přátel muzea Varnsdorf, 1997-1998* [vyd. 1998], s. 45-47. KOCOUREK, Ludomír. Poslední německý biskup v Litoměřicích Dr. Alois Weber. Vlastivědný sborník Podřipsko, č. 5, 1995, s. 46-50. MACEK, Jaroslav. Biskupové A. A. Weber a Š. Trochta: Oběti totality – nacismu a komunismu. = Die Bischöfe A. A. Weber und Š. Trochta – Opfer von Nazismus und Kommunismus. In: *Češi a Němci – ztracené dějiny? = Tschechen und Deutsche – verlorene Geschichte?*. 1. vyd. Praha: Pro nadaci Bernarda Bolzana vydalo nakl. Prago Media, 1995, s. 332-345. ISBN 80-901533-6-4. RABAS, Josef. *Biskup Anton Alois Weber*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 167 s. ISBN 978-80-7195-756-0.

²⁵⁸ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bbubnic.html> Srov. též Kto je ako Boh? Zo života rožňavského biskupa Michala Bubniča. Dopisy z Večného mesta [online] <http://lubophoto.blogspot.com/2011/02/kto-je-ako-boh-zo-zivota-roznavskeho.html> Michal Bubnič (*22. 5. 1877 – †22. 2. 1945). In: Rímskokatolícka cirkev. Biskupstvo Rožňava [online] <http://www.burv.sk/2015/02/21/michal-bubnic-22-5-1877-%e2%80%a0a022-2-1945/>

²⁵⁹ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bskrabik.html> Srov. též LACKO, Richard, ed. *Banskobystrické biskupstvo: Cestou cirkvi je človek*. 1. vyd. Banská Bystrica – Badín: Kňazský seminár sv. Františka Xaverského, 2011. 270 s. ISBN 978-80-88937-46-3. PETRANSKÝ, Ivan A. Banskobystrický biskup Andrej Škrábik a ľudovodemokratický režim (1945-1950). In: *České, slovenské a československé dějiny 20. století 2*. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2007, s. 196-206. ISBN 978-80-86845-81-4. STREČOK, Ľubomír. *Biskup Dr. Andrej Škrábik 1882-1950: Život a dielo*. 1. vyd. Prievidza: TEXTM, 1993. 48 s. ISBN 80-

Spišské biskupství spravoval Ján Vojtaššák (* 1877), který zemřel 4. srpna 1965.²⁶⁰ Karol Kmeťko (* 1875), nitranský biskup, zemřel 22. prosince 1948.²⁶¹ Košickou diecézi na maďarském území spravoval v letech 1939–1945 biskup István Károly Madarász (* 1884), který zemřel 8. srpna 1948.²⁶² Biskup Jozef Čársky (1886–1962)²⁶³ byl jmenován administrátorem slovenských částí košické, szatmarské a rožňavské diecéze se sídlem v Prešově. Řeckokatolickou církev z prešovského biskupského stolce řídil eparcha bl. Pavol Peter Gojdič (* 1888), který zemřel 17.

85716-05-4.

²⁶⁰ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bvojt.html> Srov. též BARTA, Jaroslav. *Kňazská spiritualita v živote a v učení Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka*. [Krivá: M - SERVIS], 2010. 240 s. ISBN 978-80-89468-01-0. DLUGOŠ, František. *Katolícka cirkev v okovách*. Ružomberok: Verbum, 2010. 331 s. ISBN 978-80-8084-644-2. DLUGOŠ, František. *Verní svojmu biskupovi: Aulisti Jána Vojtaššáka*. Levoca: MTM, 2011. 287 s. ISBN 978-80-89187-47-8. DOLINSKÝ, Juraj. *Cirkev a štát na Slovensku v rokoch 1918-1945*. Trnava: Dobrá kniha, 1999. 131 s. ISBN 80-7141-268-6. HROMJÁK, Ľuboslav et al. *Pohľady na osobnosť biskupa Jána Vojtaššáka*. Spišské Podhradie: Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka, 2012. 731 s. ISBN 978-80-89170-41-8. HROMJÁK, Ľuboslav. *S výrazom lásky trvám: Životopis spišského biskupa Jána Vojtaššáka*. 1. vyd. Spišské Podhradie: Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka, 2015. 533 s. ISBN 978-80-89170-50-0. CHALUPECKÝ, Ivan. *Spišský biskup Ján Vojtaššák: Zborník príspevkov z vedeckej konferencie konanej dňa 9. mája 2001 na Katolíckej univerzite v Ružomberku*. Spišské Podhradie: Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 2003. 207 s. ISBN 80-968909-3-X. LETZ, Róbert. *Bolí traja: Zborník materiálov z vedeckej konferencie o politickom procese so slovenskými katolíckymi biskupmi J. Vojtaššákom, M. Buzalkom a P. Gojdičom v Bratislave 19. januára 2001, doplnený o autentické archívne dokumenty a fotografie*. Bratislava: Zväz protikomunistického odboja, [2001]. 295 s. ISBN 80-968597-1-4. LETZ, Róbert, ed. *Dokumenty k procesu s katolíckymi biskupmi Jánom Vojtaššákom, Michalom Buzalkom a Pavlom Gojdičom*. 1. vyd. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2007. 373 s. ISBN 978-80-969296-6-5. LETZ, Róbert. Marián Blaha, Karol Kmeťko a Ján Vojtaššák – profily osobností troch slovenských katolíckych biskupov. *Historický zborník*, 21, č. 1, 2011, s. 58-77. LETZ, Róbert a JURČAGA, Peter, ed. *Ján Vojtaššák: Biskup v dejinách 20. storočia; zborník z vedeckej konferencie k 140. výročiu narodenia. Spišská Kapitula 14.-15. november 2017*. 1. vyd. Bratislava: Post Scriptum, 2018. 462 s. ISBN 978-80-89567-86-7. TRSTENSKÝ, Viktor. *Sila viery, sila pravdy: Život a dielo najdôstojnejšieho otca biskupa Jána Vojtaššáka – mučedníka cirkvi a národa*. Bratislava: Senefeld-R, 1990. 407 s. VOJTAŠŠÁK, Ján a KOYŠ, Štefan, ed. *Beda mi, keby som evanjelium nehlásal: Kázne Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka*. Spišské Podhradie: Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Spišské Podhradie, 2014. 460 s. ISBN 978-80-971341-1-2.

²⁶¹ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bkmetko.html> Srov. též KONA, Martha Mistina a KONA, Viliam, ed. *Arcibiskup Dr. Karol Kmeťko*. Cambridge: Dobrá kniha, 1989. 595 s. ISBN 0-919865-35-6. LETZ, Róbert. Marián Blaha, Karol Kmeťko a Ján Vojtaššák – profily osobností troch slovenských katolíckych biskupov. *Historický zborník*, 21, č. 1, 2011, s. 58-77. ZUBKO, Peter. Arcibiskup Karol Kmeťko (1875-1948). *Cirkev v českej a slovenskej histórii*, 2004, s. 96-107. [Bibliografie prací Karola Kmeťka s. 103-107].

Pro zajímavost lze uvést, že od 20. do 23. srpna 1923 se zúčastnil exercícií na Svatém Hostýně pod vedením Konráda Maria Kubeše. Na své návštěvy Slovenska nám Konrád Maria Kubeš zachoval několik vzpomínek: „*Vzpomeňme na naše večery na Slovensku! Když se slunce klonilo k západu, ze všech stran slyšet zvony, jako by se mísily do večerního Anděl Páně...*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercícií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 409. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „*Stojím v Tatrách pod mohutnou skalní stěnou, sledují hřebeny hor vpravo vlevo, jejich vrcholy mizejí v oblacích... tu vypukne bouře, kusy ledu padají z mraků... V takové chvíli cítí člověk, co znamená slovo: „Jsme v rukou Božích.“ Silnější víchřice by byla tehdy stačila, by mne smetla do propasti.*“ Tamtéž, s. 35.

²⁶² Čti [István Károly Madarász]. Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmadarasz.html> Srov. ČIŽMÁR, Marián. *Dejiny košického arcibiskupstva: Košičtí biskupi v rokoch 1804–2004: IV, Pásli zverené im stádo*. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2006. 502 s. 80-87165-553-8.

²⁶³ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bcarsky.html> Srov. též DANIŠOVIČ, Stanislav Létus. *Od kolísky po šesťdesiatku: Šesťdesiat rokov požehnaného apoštolského života biskupa Jozefa Čárskeho 1886–1946*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1946. 59 s. HIŠEM, Cyril a ZUBKO, Peter, ed.

července 1960.²⁶⁴

Proto papež Pius XII. (1876, pontifikát 1939–1958) jmenoval nové biskupy v Českých zemích na uprázdněné biskupské stolce po mnoho let neobsazené.

Prvním z nových biskupů byl jmenován dne 3. dubna 1946 a vysvěcen dne 30. června 1946 brněnský biskup Karel Skoupý (1886–1972),²⁶⁵ který se stal nástupcem biskupa Josefa Kupky (* 1862),²⁶⁶ který zemřel 10. června 1941. Na pražského arcibiskupa byl vysvěcen dne 8. prosince

---

Štyridsiate výročie úmrtia biskupa Jozefa Čárskeho: Zborník príspevkov monotematického seminára z cirkevných dejín: Košice 13. mája 2002. Košice: Michal Vaško, 2002. 168 s. ISBN 80-7165-366-7.

²⁶⁴ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bgojdic.html> Srov. též BARNOVSKÝ, Michal. Biskup Pavel Gojdič ako objekt politiky. In: MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Osobnosť v cirkvi a politice: Čeští a slovenští kresťané ve 20. storočí*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, s. 531-545. ISBN 80-7325-097-7. BOHÁČ, Vojtech. *Blahoslavený biskup Pavol Peter Gojdič (1888-1960) v súradniciach času a doby (zaverečné reflexie): Vedecký projekt VEGA č. 1/2489/05: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie: Prešov 4.-5. októbra 2007*. Prešov: Prešovská univerzita, Gréckokatolícka teologická fakulta, [2007]. 235 s. ISBN 978-80-8068-679-6. BORZA, Peter. Biskup P. P. Gojdič a Gréckokatolícka cirkev v období Slovenskej republiky (1939-1945). In: *Slovenská republika 1939-1945 očami mladých historikov. 4: Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, Banská Bystrica 14.-15. apríla 2005*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2005, s. 271-282. DANCÁK, František, ed. *Blahoslavený biskup Pavol Peter Gojdič (1888-1960) v súradniciach času a doby: Vedecký projekt VEGA č. 1/2489/05: Prednášky z vedeckého seminára, Prešov 21. februára 2006*. Prešov: Prešovská univerzita, 2006. 93 s. ISBN 80-8068-445-6. LETZ, Róbert. *Boli traja: Zborník materiálov z vedeckej konferencie o politickom procese so slovenskými katolíckymi biskupmi J. Vojtaššákom, M. Buzalkom a P. Gojdičom v Bratislave 19. januára 2001, doplnený o autentické archívne dokumenty a fotografie*. Bratislava: Zväz protikomunistického odboja, [2001]. 295 s. ISBN 80-968597-1-4. LETZ, Róbert, ed. *Dokumenty k procesu s katolíckymi biskupmi Jánom Vojtaššákom, Michalom Buzalkom a Pavlom Gojdičom*. 1. vyd. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2007. 373 s. ISBN 978-80-969296-6-5. SIKORA, Stanislav. Organizovaný hnev ľudu: Reakcie obyvateľstva na proces so slovenskými katolíckymi biskupmi. In: BYSTRICKÝ, Valerián a kol. *Storočie procesov: Súdny, politika a spoločnosť v moderných dejinách Slovenska*. 1. vyd. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2013, s. 197-209. Svet vedy; zväzok č. 28. ŠTURÁK, Peter. Biskup Pavol Peter Gojdič ako obeť prenasledovania cirkvi v Československu. In: WEIS, Martin a kol. *Križ pod rudou hviezdou*. 1. vyd. České Budějovice: Jih, 2009, s. 98-109. Středoevropské dějiny; sv. 1. ISBN 978-80-86266-30-5. ŠTURÁK, Peter. Pavol Peter Gojdič: Prešovský gréckokatolícky biskup. In: BALÍK, Stanislav a kol. *Primasové katolícké cirkve: Země střední Evropy v čase komunismu*. 1. vyd. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2010, s. 69-83. ISBN 978-80-7325-225-0. ŠTURÁK, Peter. *Pavol Peter Gojdič OSBM: Prešovský gréckokatolícky biskup (1926-1960)*. Prešov: Prešovská univerzita, Gréckokatolícka teologická fakulta, 2013. 127 s. ISBN 978-80-555-0903-7.

²⁶⁵ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bskou.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 314-315. ISBN 80-902811-0-9. HLADKÁ, Jana. Biskup Karel Skoupý. In: NEŠPOR, Petr, ed. a DOLEŽELOVÁ, Jaroslava, ed. *Brněnská diecéze 1777-2007: Historie a současnost: Sborník příspěvků ze symposia na Biskupském gymnáziu v Brně 10.11.2007*. 1. vyd. Brno: Studio Arx, 2007, s. 124-130. ISBN 978-80-86665-04-7. KATOLICKÁ CÍRKEV. Biskupství brněnské. *Biskupství brněnské*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Brno: Biskupství brněnské, 2016. 173 s. ISBN 978-80-270-1058-5. POSPÍŠILOVÁ, Jana. *Naděje v lepší budoucnost: Život ThDr. Karla Skoupého*. Brno: Sypták, 2005. 102 s. ISBN 80-260-7467-X. SLANÁ, Jana. Vzpomínka na brněnského biskupa mons. ThDr. Karla Skoupého, rodáka z Lipůvky. In: *Sv. Kliment u Lipůvky. Významná památka z počátku našich dějin. Sborník statí o této důležité archeologické lokalitě a poutním místě*. Brno: Moravskoslezský archeologický klub, 1996, s. 99-100. ŠTORM, Břetislav. *Jeho Excellence ThDr. Karel Skoupý, biskup brněnský: Vydáno k svěcení biskupa....* Brno: Brněnská tiskárna, 1946. 23 s.

²⁶⁶ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bkupka.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských pomocných (světících) biskupů: (Se supplementem sídelních biskupů)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2014, s. 96-97. ISBN 978-80-7277-523-1. BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 196-197. ISBN 80-902811-0-9. HANÁČEK, Jiří. Užíval brněnský biskup Kupka znak?. *Heraldická ročenka, 2003-2004* [vyd. 2004], s. 135-139. ISBN 80-902772-2-5.

1947 bývalý rektor arcibiskupského kněžského semináře a vězeň nacismu Josef Beran (1888–1969).²⁶⁷ Nastoupil na arcibiskupský stolec po prvním jmenovaném československém kardinálovi Karlu Boromejském Juliu Kašparovi (* 1870), který zemřel 21. dubna 1941.²⁶⁸ Na českobudějovického biskupa byl vysvěcen 15. srpna 1947 bývalý vysokoškolský učitel Josef Hlouch (1902–1972),²⁶⁹ který se stal nástupcem filosofa, teologa a vysokoškolského učitele biskupa Šimona Bárty (* 1864), který zemřel 2. května 1940.²⁷⁰ Na litoměřického biskupa byl vysvěcen dne 16. listopadu 1947 salesián, spoluzakladatel české provincie salesiánů, vězeň nacismu a diplomat

²⁶⁷ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bberan.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 25-29. ISBN 80-902811-0-9. KATOLICKÁ CÍRKEV. Papež, POSPÍŠIL, Ctirad Václav, ed. a BERAN, Josef. *II. vatikánský koncil očima Jana XXIII. a Pavla VI.: Proslovy Jana XXIII. a Pavla VI. v koncilní aule, dokumenty vyhláující a uzavírající II. vatikánský koncil, projev Pavla VI. v OSN, poselství koncilu světu, řeč Josefa kardinála Berana o svobodě svědomí*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 221 s. ISBN 978-80-7195-598-6. [LUŇÁČKOVÁ, Marie.] *Velká mše*. Řím: Křesťanská akademie, 1970. 411 s. MATUŠKOVÁ, Martina. Osobní fond kardinála Josefa Berana v plaském archivu. *Ročenka Státního oblastního archivu v Plzni*, 2006 [vyd. 2007], s. 89-97. *Novým světem: Cesta kardinála Josefa Berana do Spojených států amerických a Kanady*. Řím: Sekretariát J. Em. kardinála Josefa Berana, 1967. 197 s. RATAJ, Jan. Z Plzně do Vatikánu – životní cesta kardinála ThDr. Josefa Berana. *Sborník Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni. Dějepis*, 16, 1995, s. 81-100. SKUTIL, Jan. Kardinál Josef Beran a otázky reflexe svědomí v historii na příkladě Jana Amose Komenského a Mistra Jana Husa. *Vlastivědný věstník moravský*, 44, č. 4, 1992, s. 503-505. SVOBODA, Bohumil a POLC, Jaroslav V. *Kardinál Josef Beran: Životní příběh velkého vyhnance*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2008. 277 s. ISBN 978-80-7021-937-9. VAŠKO, Václav. Arcibiskup Beran – symbol odporu proti komunismu. In: *Securitas imperii: sborník k problematice bezpečnostních služeb 11*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování činnosti Státní bezpečnosti ve Vydavatelství a nakladatelství Ministerstva vnitra České republiky, 2005, s. 91-128. ISBN 80-86621-16-2. VAŠKO, Václav. Kardinál Beran a jeho zápas s totalitou: Portrét osobnosti. *Soudobé dějiny*, 8, č. 2-3, 2001, s. 384-408. VODIČKOVÁ, Stanislava. Ať si Berana vezmou, doma je nebezpečný. *Paměť a dějiny*, 2, č. 4, 2008, s. 85-98. VODIČKOVÁ, Stanislava. Josef kardinál Beran: Arcibiskup pražský a primas český. In: BALÍK, Stanislav a kol. *Primasové katolické církve: Země střední Evropy v čase komunismu*. 1. vyd. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2010, s. 27-39. ISBN 978-80-7325-225-0. VODIČKOVÁ, Stanislava. Kardinál Josef Beran na Velehradě. *Paměť a dějiny*, 6, č. 4, 2012, s. 131. VODIČKOVÁ, Stanislava. *Nebezpečný kardinál: Život Josefa kardinála Berana a jeho slavný návrat do vlasti*. [Praha]: Katolický týdeník, 2018. 239 s. ISBN 978-80-86615-57-8. VODIČKOVÁ, Stanislava. *Uzavírám vás do svého srdce: Životopis Josefa kardinála Berana*. 2., dopl. vyd. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2018. 415 s. ISBN 978-80-87912-67-6.

²⁶⁸ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bkaspar.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských pomocných (světících) biskupů: (Se supplementem sídelních biskupů)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2014, s. 82-85. ISBN 978-80-7277-523-1. BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 165-169. ISBN 80-902811-0-9. KUKÁNOVÁ, Zlataše. Karel Kašpar a římské koleje. In: PARMA, Tomáš, ed. *Česká kolej v Římě: Od Bohemica k Nepomucenu: 130 let existence české kulturní a vzdělávací instituce*. Kostelní Vydří: Pro Arcibiskupství pražské vydalo Karmelitánské nakladatelství, 2014, s. 171-200. ISBN 978-80-7195-778-2. POUL, František, ed. *Památník na zesnulého Karla kardinála Kašpara*. Praha: Vyšehrad, 1941. [62] s.

²⁶⁹ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bhlou.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 110-111. ISBN 80-902811-0-9. GABRIELOVÁ, Petra. Biskup Josef Hlouch ve vybraných dokumentech Státní bezpečnosti. *Sborník Archivu bezpečnostních složek*, sv. 10, 2012, s. 171-190. KOLDA, Vlastimil, KOVÁŘ, Daniel a RAMEŠ, Václav. *Josef Hlouch: Devátý biskup českobudějovický v obrazech a dokumentech*. 1. vyd. Třeboň: Státní oblastní archiv, 2012. 111 s. ISBN 978-80-904938-4-1. MUCHOVÁ, Ludmila. Josef Hlouch, Poranění a lék: Impulsy pro současnou náboženskou výchovu. *Studia theologica*, roč. 15, č. 3, 2013, s. 231-243. OPATRŇÝ, Michal. Pastorální odkaz biskupa Josefa Hloucha. *Studia theologica*, roč. 15, č. 3, 2013, s. 217-230. SVOBODA, Rudolf. Josef Hlouch a Katolická akce. *Studia theologica*, roč. 15, č. 3, 2013, s. 184-196. ŠEBEK, Jaroslav. Církevní a politické souvislosti života Josefa Hloucha. *Studia theologica*, roč. 15, č. 3, 2013, s. 168-183. WEIS, Martin. Biskup Dr. Josef Hlouch ve světle archivních dokumentů. In: MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Osobnost v církvi a politice: Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, s. 630-638. ISBN 80-7325-097-7. WEIS, Martin. Biskup Josef Hlouch

Štěpán Maria Trochta (1905–1974).²⁷¹

Bezesporu velký vliv na poválečnou duchovní obnovu měl chorvatský jezuita Stjepan Tomislav Poglajen Kolaković (1906–1990).²⁷² Už od roku 1943 ve Slovenském štátě zakládal a formoval kroužky Katolické akce pod názvem „Rodina“. Toto laické hnutí se rozšířilo i do Českých zemí.

Poválečné období vnitřního života katolické církve v Československu bylo charakterizováno především odklonem od politického katolicismu k větší praktické pastoraci, která spočívala na

---

– známý i neznámý. *Studia theologica*, roč. 15, č. 3, 2013, s. 150-167. WEIS, Martin. Bude biskup Josef Hlouch blahověčen?. *Revue církevního práva*, roč. 23, č. 1, 2017, s. 65-80. WEIS, Martin. *Josef Hlouch. Pastýř a homiletik*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2016. 286 s. Církevní dějiny. ISBN 978-80-7429-791-5. WEIS, Martin. *Minutěnky vzpomínek na pastýře lidu svého*. 1. vyd. Praha: Panevropa, 1999. 82 s. ISBN 80-85846-12-8. WEIS, Martin. Římské cesty biskupa Josefa Hloucha. *Revue církevního práva*, roč. 24, č. 1, 2018, s. 69-82. WEIS, Martin. *Svědectví dokumentů: (Katolická církev v materiálech jihočeských archivů let 1949-1976)*. 1. vyd. České Budějovice: Jih, 2009. 332 s. Středoevropské dějiny; sv. 2. ISBN 978-80-86266-33-6. WEIS, Martin. Zásahy státní moci proti českobudějovickému biskupovi Hlouchovi. *Revue církevního práva*, roč. 19, č. 3, 2013, s. 33-44.

²⁷⁰ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bbarta.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 15-17. ISBN 80-902811-0-9. FELDMANN, Vladimír. Nacistickou cenzurou neprošlý pastýřský list biskupa Bárty. *Výběr: Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech*, 36, č. 4, 1999, s. 283-284. ŠMÍD, Marek. *Osobnost českobudějovického biskupa Šimona Bárty (1920–1940)*. České Budějovice, 2017. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Teologická fakulta.

²⁷¹ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/btrochta.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 354-356. ISBN 80-902811-0-9. BRINDZA, Peter. K původu Štěpána kardinála Trochty, XVII. biskupa litoměřického. *Genealogické a heraldické listy*, 31, č. 2, 2011, s. 2-12. GABRIELOVÁ, Petra. Osobní doklady biskupa Štěpána Trochty. *Sborník Archivu bezpečnostních složek*, 7, 2009, s. 351-360. KOURA, Petr. Protinacistická odbojová činnost Štěpána Trochty. In: MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Osobnost v církvi a politice: Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, s. 422-428. ISBN 80-7325-097-7. MACEK, Jaroslav. Biskupové A. A. Weber a Š. Trochta: Oběti totality – nacismu a komunismu. = Die Bischöfe A. A. Weber und Š. Trochta – Opfer von Nazismus und Kommunismus. In: *Češi a Němci – ztracené dějiny? = Tschechen und Deutsche – verlorene Geschichte?*. 1. vyd. Praha: Pro nadaci Bernarda Bolzana vydalo nakl. Prago Media, 1995, s. 332-345. ISBN 80-901533-6-4. NOVOSAD, Jaroslav. *Štěpán Trochta: Svědek „T“*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 238 s. ISBN 80-7178-591-1. PLACHÝ, Jiří. Biskup Trochta v hodině velké zkoušky. In: *Securitas imperii: Sborník k problematice bezpečnostních služeb*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování činnosti Státní bezpečnosti ve Vydavatelství a nakladatelství Ministerstva vnitra České republiky, 2005, s.129-134. ISBN 80-86621-16-2. RAPAVÁ, Ivana. Internace biskupa Štěpána Trochty. In: *České, slovenské a československé dějiny 20. století: 4. Ústí nad Orlicí: Oftis*, 2009, s. 91-99. ŘEŘICHOVÁ, Barbora. Poslední cesta kardinála Trochty: Pohřeb v režii „normalizační“ moci?. In: *Securitas imperii: Sborník k problematice bezpečnostních služeb*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování činnosti Státní bezpečnosti ve Vydavatelství a nakladatelství Ministerstva vnitra České republiky, 2016, s. 122-160. *Štěpán kardinál Trochta: Životopisná črta a výběr z proslovů a pastýřských listů: (K 10. výročí smrti vydali čeští salesiáni)*. Řím: [Čeští salesiáni], 1984. 436 s.

²⁷² Srov. PEHAL, Martin a ŠŤASTNÁ, Eva. „Rodina“ (Oto Mádr, Ivan a Soňa Kapišínští). In: ČELKO, Vojtech, ed. et al. *Sám proti moci: Výběr prací středoškolských studentů v dějepisné soutěži EUSTORY*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2002, s. 61-70. Eustory; sv. 1. ISBN 80-7285-018-0. VAŠKO, Václav. Legendární profesor Kolakovič. *Teologické texty*, 18, č. 4, 2007, s. 210-214. Teologické texty [online] <https://www.teologicketexty.cz/casopis/2007-4/Legendarni-profesor-Kolakovic.html> Vaško, Václav. Profesor Kolakovič – mýty a skutečnost. Impulz [online] <http://www.impulzrevue.sk/article.php?135> Tomislav Kolakovič – jezuita, který snil ruský sen. Český rozhlas Plus [online] <https://plus.rozhlas.cz/tomislav-kolakovic-jezuita-ktery-snil-rusky-sen-6512130> VARINSKÝ, Vladimír. Jozef Vicen a jeho činnost v Kolakovičovej „Rodine“. In: *Acta historica et museologica Universitatis Silesianae Opaviensis. Řada C*, 6, 2003, s. 386-405. VARINSKÝ, Vladimír. Protikomunistické aktivity profesora Kolakoviča a „Rodiny“. In: JAŠEK, Peter, ed. *Protikomunistický odboj v strednej a východnej Európe: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, Bratislava 14.-16. novembra 2011*. 1. vyd. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2012, s. 20-38. ISBN 978-80-89335-50-3.

posílení intelektuální, mravní a duchovní úrovně věřících. Mnohonásobně se zvýšila účast laických věřících na životě církve a pocit odpovědnosti za církev jako celek. Prakticky se to projevilo v zakládání různých kroužků Katolické akce, které však již nebyly chápány jako tradiční spolky, ale spíše volná a živá duchovní společenství. Všim tím se také více upevnilo přátelství a spolupráce mezi českým a slovenským katolicismem, který byl později utvrzen společným prožíváním utrpení. Níže zmíníme alespoň ty nejdůležitější aktivity a společenství uvnitř života katolické církve.

Okolo katolického kněze, teologa, historika umění, filosofa a vysokoškolského pedagoga Josefa Zvěřiny (1913–1990)²⁷³ se vytvořilo společenství, přezdívané „zvěřinec“, jehož členy byli například břevnovský opat, později arciopat, politickými vězni přezdívan „Opat chuligán“, básník a teolog Jan Anastáz Opasek (1913–1999),²⁷⁴ jezuita a redaktor týdeníku *Katolík* Adolf Kajpr (1902–1959),²⁷⁵ jezuita, publicista a redaktor časopisu pro mládež *Dorost* František Mikulášek (1914–1993),²⁷⁶ katolický kněz a teolog Antonín Mandl (1917–1972),²⁷⁷ katolický kněz, teolog,

²⁷³ Srov. BLAŽEK, Petr. „Zvěřinec a jeho členové“: Edice agenturních zpráv o P. Josefu Zvěřinovi z období jeho věznění ve Valdicích 1960-1965. In: *Securitas imperii: Sborník k problematice bezpečnostních služeb: 19/2*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování činnosti Státní bezpečnosti ve Vydavatelství a nakladatelství Ministerstva vnitra České republiky, 2011, s. 242-316. FIALA, Petr a HANUŠ, Jiří. Skrytá církev a politika. In: MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Osobnost v církvi a politice: Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, s. 673-678. ISBN 80-7325-097-7. NOVOTNÝ, Vojtěch. Josef Zvěřina a pražská teologická fakulta. *Teologické texty*, 14, č. 2, 2003, s. 78-79. NOVOTNÝ, Vojtěch. Josef Zvěřina, teologická fakulta a křesťanské umění. In: ROYT, Jan, ed., OTTOVÁ, Michaela, ed. a MUDRA, Aleš, ed. *Regnum Bohemiae et Sacrum Romanum Imperium: Sborník k počtě Jiřího Kuthana*. 1. vyd. České Budějovice: Ústav dějin křesťanského umění Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze v nakl. Tomáš Halama, 2005, s. 35-63. Sborník Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy. Dějiny umění – historie; 2. ISBN 80-903600-1-7. NOVOTNÝ, Vojtěch. *Odvaha být církvi: Josef Zvěřina v letech 1913-1967*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013. 590 s. ISBN 978-80-246-2432-7. NOVOTNÝ Vojtěch. Působení Josefa Cibulky na Teologické fakultě Karlovy univerzity. In: JAROŠOVÁ, Markéta, ed. *Professori Josef Cibulka ad honorem: Sborník příspěvků přednesených na sympoziu „Život a dílo profesora Josefa Cibulky“ dne 14. 12. 2007, Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Katolická fakulta, Ústav dějin křesťanského umění ve vydavatelství Togga, 2009, s. 17-33. Opera Facultatis Theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis. Historia et historia artium; vol. 9. ISBN 978-80-87258-11-8. POSPÍŠIL, Ctirad Václav. Světla a stíny trinitologie a pneumatologie Josefa Zvěřiny. *Teologické texty*, 22, č. 3, 2011, s. 117-127. SZENDZIELORZ, Łukasz. Teologické myšlení Josefa Zvěřiny: Teologie agapé jako „teologie středu“. *Teologické texty*, 24, č. 2, 2013, s. 68-72. Zamlčované osobnosti: (V průsečíku dějin umění a křesťanství.). *Umění a řemesla*, 33, č. 3, 1991, s. 94-96.

²⁷⁴ Srov. BRATINKA, Ondřej et al. *Osudy našich sousedů: Sborník výstavy..., která se konala v Písecké bráně v Praze 6 ve dnech 25. února až 8. března 2008*. 1. vyd. Praha: Městská část Praha 6 ve spolupráci s občanským sdružením Post Bellum, Českým rozhlasem Rádio Česko a Ústavem pro studium totalitních režimů, 2008. 92 s. ISBN 978-80-254-1550-4. LE FAY, Monika. *Opat chuligán, aneb, Dobré dílo Anastáze Opaska*. 2., dopl. a opr. vyd., v KNA 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. 270 s. Osudy. ISBN 80-7192-734-1. OPASEK, Anastáz a JIRÁSKOVÁ, Marie, ed. *Dvanáct zastavení: Vzpomínky opata břevnovského kláštera*. 4. vyd. Praha: Torst, 2013. 322 s. ISBN 978-80-7215-454-8. OPASEK, Anastáz a ŠÍCHA, Jan, ed. *Život upřen do Středu: Básně z let 1968 – 1990*. Praha: Documenta, 1995. 317 s. ISBN 80-901498-2-0. PUTNA, Martin C. a BEDŘICH, Martin, ed. *Česká katolická literatura v kontextech: 1918-1945*. 1. vyd. Praha: Torst, 2010. 1390 s. ISBN 978-80-7215-391-6.

²⁷⁵ Srov. KAJPR, Adolf a NOVOTNÝ, Vojtěch, ed. *Ministerium verbi: Kázání o mši svaté, o posledních věcech člověka a o rozličných aspektech víry*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. 526 s. ISBN 978-80-246-3468-5. NOVOTNÝ, Vojtěch. *Maximální křesťanství: Adolf Kajpr SJ a list Katolík*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2012. 444 s. ISBN 978-80-246-2047-3. ŽÁK, Petr. Masarykovo smíření s katolickou církví: Zamyšlení nad článkem Adolfa Kajpra o víře T. G. Masaryka. *Církevní dějiny*, 4, č. 8, 2011, s. 104-112.

²⁷⁶ Srov. MIKULÁŠEK, František. *Za zdí a bez zdí*. Praha: Řád, 2009. 135 s. ISBN 978-80-86673-17-2.

²⁷⁷ Srov. MANDL, Antonín. *Srdce věci*. [Česko: A. Mandl, 196-]. 24 s. [MUCHA, Přemysl.] Český ekumenický katolík. *Teologické texty*, samizdat č. 5, s. 49-50. Teologické texty [online] <https://www.teologicketexty.cz/casopis/1989-5/Cesky-ekumenicky-katolik-PORTRETY.html> MUCHA, Přemysl.

vysokoškolský pedagog a šéfredaktor *Teologických textů* Oto Mádr (1917–2011),²⁷⁸ diplomat, katolický aktivista a publicista Václav Vaško (1921–2009)²⁷⁹ a katolický spisovatel Jan Čep (1902–1974).²⁸⁰ Podobné společenství se vytvořilo okolo teoretičky a historičky umění, vysokoškolské pedagožky Růženy Vackové (1901–1982).²⁸¹

Činnost obnovila Česká liga akademická²⁸² v Praze a Spolek katolických akademiků Moravan v Brně.²⁸³ Na Moravě velmi blahodárně a úspěšně působil katolický kněz a středoškolský

Letošní jubilant Antonín Mandl. *Teologické texty*, roč. 3, č. 2, s. 80. Teologické texty [online] <https://www.teologickertexty.cz/casopis/1992-2/Antonin-Mandl.html> *Neznámí hrdinové. Pohnuté osudy. Zářit a vyzářovat život* (2008), dokumentární, publicistický, Česko, scénář Bob Fliedr, režie Ladislav Cmíral a Bob Fliedr. Česká televize [online] <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10204458965-neznami-hrdinove/208452801390014/>

²⁷⁸ Srov. BENEŠOVÁ, Hana a MÁDR, Oto. Nashledanou v nebi. *Teologické texty*, 23, č. 2, 2012, s. 85-88. BLAŽEK, Petr. Akce „Teolog“: Sledování Oto Mádra příslušníky IV. správy SNB v osmdesátých letech. *Paměť a dějiny*, 5, č. 2, 2011, s. 73-87. ČEMUS, Richard. Oto Mádr „duchovní terorista“ aneb Odvaha být církví dnes. *Teologické texty*, 23, č. 1, 2012, s. 53-55. Dokumenty. [Vzpomínky na Otou Mádra]. *Teologické texty*, 23, č. 1, 2012, s. 41-50. FISCHER, Jan. Vzpomínka na Mádrovy kroužky v padesátých letech. *Teologické texty*, 23, č. 3, 2012, s. 137-140. JINDRA, Martin. Otisk Mádrovy víry na stránkách osobního vězeňského spisu. *Teologické texty*, 23, č. 1, 2012, s. 36-38. KOTOUS, Jan. Odměna spravedlivého: Vzpomínka k 100. výročí narození Mons. ThDr. Oto Mádra. *Revue církevního práva*, roč. 23, č. 2, 2017, s. 107-110. KRUMPOLC, Eduard, ed., POLÁKOVÁ, Jolana, ed. a POSPÍŠIL, Ctirad Václav, ed. *Z plnosti Kristovy: Sborník k devadesátinám Oto Mádra*. 1. vyd. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 412 s. ISBN 978-80-7195-138-4. MÁDR, Oto a POLÁKOVÁ, Jolana, ed. *V zápasech za Boží věc: Vzpomínky, texty a rozhovory*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2007. 263 s. Rozhovory. ISBN 978-80-7021-876-1. MAREŠOVÁ, Dagmar a MÁDR, Oto. Ještě o Mádrových kroužcích vysokoškoláků. *Teologické texty*, 23, č. 2, 2012, s. 83-85. OPATRŇÝ, Aleš. Za kanovníkem Otou Mádrem (1917–2011). In: *Královský Vyšehrad IV: Sborník příspěvků ze semináře 940 let Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě*. 1. vyd. Praha: Královská kolegiální kapitula sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, 2012, s. 459-460. ISBN 978-80-260-3423-0. SKALICKÝ, Karel. Teologický průkopník Oto Mádr. *Teologické texty*, 23, č. 1, 2012, s. 10-15. SKOBLÍK, Jiří. O Oto Mádrovi jako morálním teologovi. *Teologické texty*, 23, č. 1, 2012, s. 7-10. TRETERA, Rajmund Jiří. Oto Mádr: Český teolog a bojovník za pravdu v mých vzpomínkách. *Revue církevního práva*, roč. 23, č. 2, 2017, s. 103-106. VODÍČKOVÁ, Stanislava. V temnici někdo změkne a někdo ztvrdne. *Paměť a dějiny*, 5, č. 2, 2011, s. 88-100.

²⁷⁹ Srov. BALÍK, Stanislav. Zemřel Václav Vaško. *Církevní dějiny*, 2, č. 4, 2009, s. 121-123. BERANOVÁ, Romana. Václav Vaško – osobnost katolického disentu. *Teologické texty*, roč. 25, č. 3, 2014, s. 143-145. VAŠKO, Václav. *Ne vším jsem byl rád: Vlastní životopis*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 398 s. ISBN 80-7192-389-3.

²⁸⁰ Srov. BAUER, Michal, ed. *Jan Čep ve vzpomínkách své rodiny*. 1. vyd. Praha: Torst, 2007. 225 s. ISBN 978-80-7215-312-1. ČEP, Jan, FUČÍK, Bedřich, ed. a TRÁVNÍČEK, Mojmír, ed. *Poutník na zemi*. 1. vyd. Brno: Proglas, 1998. 292 s. ISBN 80-902146-3-0. ČEP, Jan, FUČÍK, Bedřich, ed. a TRÁVNÍČEK, Mojmír, ed. *Rozptýlené paprsky*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad ve spolupráci s Knižním klubem, 1993. 356 s. Dílo / Jan Čep; 4. ISBN 80-7021-059-1. ČEP, Jan. *Sestra úzkost: Zlomky autobiografického eseje*. 2., dopl. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 1993. 127 s. Knižnice revue Proglas. Osobnosti; sv. 1. SKLÁDAL, Jiří. *Kde se vzal Jan Čep: Vzpomínky, pohledy a postřehy z rodinného prostředí: texty – obrázky – zvukové nahrávky – hanáčtina*. 1. vyd. Praha: J. Skládal, 2006. 80 s. ISBN 80-239-7487-4. TRÁVNÍČEK, Mojmír. *Pouť a vyhnanství: Život a dílo Jana Čepa*. Brno: Proglas, 1996. 189 s. ISBN 80-902146-0-6.

²⁸¹ Srov. BŘEŇOVÁ, Věra. Univerzitní profesorka Růžena Vacková. *Národní knihovna: Časopis pro otázky knihovnické teorie a praxe*, 3, č. 1-2, 1992, s. 62-64. GJURIČOVÁ, Adéla. 20. stoletím s čistým štítem i utkvělými představami: Růžena Vacková. In: MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Osobnost v církvi a politice: Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, s. 546-556. ISBN 80-7325-097-7. GJURIČOVÁ, Adéla. Uvědomělé kichotíady: Politické myšlení Růženy Vackové. *Soudobé dějiny*, 12, č. 2, 2005, s. 285-308. MORÁVKOVÁ, Naděžda a POCHYBOVÁ, Michaela. *Růžena Vacková: Historička statečného srdce*. Praha: viaCentrum s.r.o., 2015. 100 s. Historikem ve dvacátém století; IX. ISBN 978-80-87646-12-0. PTÁČKOVÁ, Věra. Magická realista Růžena Vacková. In: HALA, Katia, ed., VLČKOVÁ, Olga, ed. a ŠTASTNÁ, Denisa, ed. *Ženy – divadlo – dějiny*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2015, s. 17-23. ISBN 978-80-7395-883-1. ŠTRÁFELDOVÁ, Milena. *Trestankyně: Příběh Růženy Vackové*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2016. 371 s. ISBN 978-80-204-3999-4. VACKOVÁ, Růžena. *Římské historické reliefsy: (Formální vývoj) = Les*

profesor Dominik Pecka (1895–1981).²⁸⁴

Velkou činnost na poli duchovní obnovy vyvíjely řeholní řády, především františkáni a dominikáni. Z iniciativy františkána, teologa a filosofa Jana Evangelisty Urbana (1901–1991)²⁸⁵ obnovilo činnost Studium catholicum ve františkánském klášteře u Panny Marie Sněžné na Novém Městě pražském.²⁸⁶ V Olomouci velmi úspěšně působil trojlístek dominikánů okolo revue *Na hlubinu*²⁸⁷ – Silvestr Maria Braitó (1898–1962),²⁸⁸ Reginald Maria Vincenc Dacík (1907–1988)²⁸⁹ a

---

reliefs romains aux représentations historiques: (L'Évolution de la forme). Praha: Filosofická fakulta university Karlovy, 1929. 304 s. Práce z vědeckých ústavů filosofické fakulty university Karlovy; sv. 25. VACKOVÁ, Růžena a VALTROVÁ, Marie, ed. *Ticho s ozvěnami: Dopisy z vězení z let 1952-1967*. 1. vyd. Praha: Česká křesťanská akademie, 1994. 171 s. České obzory; [sv. 6]. ISBN 80-85795-10-8. VACKOVÁ, Růžena a POUSTA, Zdeněk, ed. *Vězeňské přednášky*. Praha: Archiv Univerzity Karlovy, 1999. 267 s. ISBN 80-238-4327-3. Zamlčované osobnosti: (V průsečíku dějin umění a křesťanství.). *Umění a řemesla*, 33, č. 3, 1991, s. 94-96.

²⁸² Srov. *Česká liga akademická 1906-1916*. Praha: Česká liga akademická, [1916]. 45 s.

²⁸³ Srov. 1906-1946. Spolek katolických akademiků Moravan.. *Přítomnost*, 1946/7, s. 1-16. JEDLIČKA, Miloslav. Historie Spolku katolických akademiků Moravan v Brně. *Dialog Evropa XXI.*, 10, č. 1-2, 2000, s. 60-62. Srov. též BITNAR, Vilém. *Knihovna katolického inteligenta: Dvanáct stovek vybraných knih*. Brno: Moravan, Spolek katolických akademiků, 1931. 55 s. PECKA, Dominik, CHUDOBA, Bohdan a PAVELKA, Artur. *Otázky dneška: Křesťanský realismus a dialektický materialismus: [Cyklus přednášek pořádaný na jaře r. 1946 „Moravanem“; spolkem katolických akademiků v Brně]*. 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1946. 186 s. Akord; sv. 36. Duchovní orientace; č. 7.

²⁸⁴ Srov. HUSÁK, Petr. *Osobnost Dominika Pecky: Vývoj pojetí kněžství v prostředí českého katolicismu ve 20. století*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012. 151 s. Quaestiones quodlibetales; no. 19. ISBN 978-80-7325-276-2. HUSÁK, Petr. Pedagogický přínos kněze Dominika Pecky (1895-1981): Příklad propojení pedagogického působení s kněžským posláním. *Historica*, roč. 5, č. 2, 2014, s. 161-172. JEMELKA, Petr. Příroda, technika a člověk v díle Dominika Pecky. *Filosofický časopis*, 44, č. 6, 1996, s. 937-942. PECKA, Dominik a VAŠKO, Václav, ed. *Starý profesor vzpomíná: Vlastní životopis*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1996. 311 s. Memoria; sv. 2. ISBN 80-7113-183-0. PECKA, Dominik a UHDEOVÁ, Jitka, ed. *Z deníku marnosti*. 1. vyd. Brno: Atlantis, 1993. 247 s. Studium; sv. 38. ISBN 80-7108-062-4. SEKANINOVÁ, Michaela. Beletrie Dominika Pecky. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná bohemistická (V)*, 3, 2000, s. 69-79. ŠEVČÍKOVÁ, Stanislava. Dominik Pecka. *Dialog Evropa*, 12, č. 1-4, 2002, s. 94-99. VRBA, Leopold. Pecka vypravěč. *Archa*, č. 1, 1945, s. 40-44.

²⁸⁵ Srov. HOLOTA, Benedikt. *Věřit...* Praha: Atelier DeCuore, 2013. 159 s. *Srdcem i životem: Svědectví o zasvěceném životě*. Český Těšín: Cor Jesu, 1994. 122 s. VENTURA, Václav. *Jan Evangelista Urban – život a dílo: Sonda do dějin české teologie a spirituality*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 223 s. Moderní česká teologie. ISBN 80-85959-77-1.

²⁸⁶ Srov. SADÍLEK, Jakub František. *Studium teologie v české františkánské provincii ve 20. st. (sonda do dějin české teologie)*. Praha, 2006. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. Katolická teologická fakulta. Srov. též *Ignis Seraphicus = Oheň serafinský: Věstník pro podporu zájmu o katolické misie v duchu sv. Františka z Assisi na obracení nevěreseckého okolí: Zprávy stud. ústavu Studium catholicum*. Praha: V. Kotrba, 1939-1945.

²⁸⁷ Srov. PAVLINCOVÁ, Helena. Čeští novotomisté o společnosti a demokracii. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada filozofická (B)*, 48, č. 46, 2000, s. 105-111. VŠETIČKA, František. Olomoučtí dominikáni a literatura. *Střední Morava*, 15, č. 29, 2009, s. 103-112. Srov. též *Filosofická revue: Odborný čtvrtletník pro filosofii*. Olomouc: Bohoslovecký seminář učiliště řádu dominikánů, 1929-1948. ISSN 1801-3511. *Na hlubinu: Časopis pro pěstování a prohloubení duchovního života*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1926-1948. Knihovna Libri nostri [online] <http://libri nostri.catholica.cz/kniha/840-na-hlubinu-vsechna-cisla-vc-kompletni-bibliografie-vitezove-mesicnik-pro-hagiografii-a-katolickou-biografii>. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1934-1946.

²⁸⁸ Srov. *Biografický slovník českých zemí: 7. sešit. Bra-Brum*. 1. vyd. Praha: Libri, 2007, s. 124-125. ISBN 978-80-7277-248-3. KAŠIČKA, Zdeněk. *Otec Braitó: Životopis olomouckého dominikána 1898-1962*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 1993. 53 s. ISBN 80-901528-2-1. KOSATÍK, Pavel. *Česká inteligence: [Od Jaroslava Golla po Magora]*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2011, s. 208-213. ISBN 978-80-204-2373-3. KRATOCHVIL, Antonín, ed. *Básníci ve stínu šibenice: Antologie z děl českých spisovatelů – politických vězňů stalinské éry*. Řím: Křesťanská akademie, 1976, s. 113-116. KRÍŠŤAN, Alois, ed. et al. „Život se tvoří z přítomné chvíle“: *Česká katolická teologie*

Metoděj Petr Habáň (1899–1984).²⁹⁰

U obou řeholních rodin působily také Třetí řády.²⁹¹ Mariánské družiny zase fungovaly okolo řeholních domů Tovaryšstva Ježíšova. Jezuité poskytovali především exercicie a lidové misie.

Z dalších iniciativ je třeba zmínit Jeunesse ouvrière chrétienne (JOC), Sdružení katolické mládeže (SKM), Ligu katolických skautů²⁹² a sdružení Legio angelica.²⁹³ Na Moravě se rozšířilo volné sdružení pod osobním písemným vedením „Velkého náčelníka“ Josefa Soukopa (1914–

---

po druhé světové válce. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1998, s. 30-35. Moderní česká teologie. Studium; sv. č. 107. ISBN 80-85959-36-4. NOVOTNÝ, Vojtěch, ed. *Česká katolická eklesiologie druhé poloviny 20. století*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2007, s. 73-83. Opera Facultatis theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis. Theologica et philosophica; 10. ISBN 978-80-246-1493-9. ONDOK, Josef Petr. Silvestr M. Braitó OP – eklesiolog. *Teologický sborník*, roč. 4, č. 4, 1998, s. 84–87. [QUIS.] Portréty: Křesťan plný života. *Teologické texty*, samizdat č. 8, s. 49. Teologické texty [online] https://www.teologickertexty.cz/casopis/1989-8/PORTRETY-Krestan-plny-zivota-Silvestr-Braitó/49_Silvestr_M._Braitó_1898-1962:_Příspěvek_k_českému_tomismu. 1. vyd. Hradec Králové: Vysoká škola pedagogická, 1998. 108 s. Prométheus. Religiosa; sv. 14 (3). ISBN 80-7041-590-8. TOMĚŠ, Josef a kol. *Český biografický slovník XX. století: I. díl: A-J*. Praha: Paseka, 1999, s. 131. ISBN 80-7185-245-7.

²⁸⁹ Srov. *Biografický slovník českých zemí: 12. sešit. D-Die*. 1. vyd. Praha: Libri, 2009, s. 105. ISBN 978-80-7277-415-9. MALÝ, Radomír. Náboženské osobnosti jihovýchodní Moravy. *Malovaný kraj*, 42, č. 2, 2006, s. 18-19. MISLEROVÁ, Benedikta Dana. *ThDr. Reginald M. Dacík OP – formátor sester Kongregace sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě v letech 1965-1974*. Olomouc, 2002. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Cyrilometodějská teologická fakulta. NOVOTNÝ, Vojtěch. *Teologie ve stínu: Prolegomena k dějinám české katolické teologie druhé poloviny 20. století*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2007. 220 s. ISBN 978-80-246-1308-6. POLÁČEK, Martin. *Reginald Dacík – teolog a duchovní učitel*. Olomouc, 2010. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Cyrilometodějská teologická fakulta. TOMĚŠ, Josef a kol. *Český biografický slovník XX. století: I. díl: A-J*. Praha: Paseka, 1999, s. 221. ISBN 80-7185-245-7. ZLÁMAL, Bohumil. *Vývoj olomoucké teologie od zřízení biskupství 1777-1974: Jeho Eminenci Františku kard. Tomášovi k 80. narozeninám: Vzpomínka na jeho profesorské působení v Olomouci*. Kyjov, 1977. 32 s. Prolegomena a prosopografie k dějinám institucí teologického výzkumu a výuky [online] <http://www.cdct.cz/old/prosopografie.php?osoba=RGFjw61rO1JIZ2luYWxkIFZpbmNlbnMgKDE5MDfigJMxOTg4KQ%3D%3D>

²⁹⁰ Srov. FLOSS, Karel. Metoděj Habáň a tomismus olomouckých dominikánů. In: *Studia Moravica. 3. Sborník historiografických, filologických a uměnovědných příspěvků přednesených na vědecké konferenci Mars Moravicus – Neklidná léta Moravy pořádané ve dnech 28.-30. června 2004 v rámci realizace výzkumného záměru Ministerstva mládeže a tělovýchovy české republiky MSM 15200017 Dějiny a kultura Moravy jako modelu regionu na Filozofické fakultě univerzity Palackého v Olomouci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, s. 97-104. Hanuš, Jiří. *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. 307 s. Dějiny a kultura; sv. č. 10. ISBN 80-7325-029-2. MALÝ, Radomír. Náboženské osobnosti jihovýchodní Moravy. *Malovaný kraj*, 42, č. 2, 2006, s. 18-19. MUSIL, Jiří V. Katolická moderna, její odkaz a P. M. Habáň. In: MAREK, Pavel, ed. *Česká katolická moderna: Sborník z konference konané 10. listopadu 1998 v Prostějově*. Prostějov: Muzeum Prostějovska, 2000, s. 87-91. ISBN 80-86276-04-X. Srov. též Metoděj Habáň. Filozofická fakulta Masarykovy univerzity [online] <http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/haban.html> Pevná místa vratkých dějin. 6. díl. Metoděj Habáň v Chlumu sv. Maří. Český rozhlas [online] https://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/prameny_proudy/_zprava/368850

²⁹¹ Srov. *Růžice dominikánská: Časopis věnovaný arcibratřstvu růžencovému a členům třetí řehole dominikánské v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku*. Praha: Zeman, 1887-1941. Knihovna Libri nostri [online] http://librinostri.catholica.cz/kniha/640-ruze-dominikanska_Serafinský_prapor:_Věstník_a_majetek_Sdružení_československých_terciářů_sv._Františka. Praha: Apoštolát Tichého řádu sv. Františka, 1921-1948.

²⁹² Srov. SEVIN, Jacques a REINSBERG, Jiří, ed. *Skaut přemýšlí o Kristu: Meditace na Evangelia*. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 63 s. Setba Boží; Sv. 1. SEVIN, Jacques a REINSBERG, Jiří, ed. *Skaut přemýšlí o Kristu*. 1. úplné vyd. Praha: Scriptum, 1992. 122 s. ISBN 80-85528-04-5. TOMÁŠEK, František, ed. *Osvětlenou stopou: Náboženský průvodce včítat a správných chlapců*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, [1947]. 223 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 85.

²⁹³ Srov. *Legio angelica: Měsíčník pro liturgickou a sociální výchovu hochů*. Praha: Benediktinské opatství Břevnov,

1989).²⁹⁴

Důstojným a krásným zakončením slibně se rozvíjející poválečné duchovní obnovy katolického života v Československu byly oslavy k 950. výročí mučednické smrti sv. Vojtěcha (ca 956–997) v roce 1947.²⁹⁵ Životní příběh a odkaz druhého pražského biskupa však jako by předznamenával osud nejen katolické hierarchie, zasvěcených osob, ale rovněž také osud mnoha katolíků a katoliček v Československu.

1.2.7 Komunistický režim a perzekuce v Československu (1948–1950)

Jak je všeobecně známo, politická transformace z pretotalitárního režimu na režim totalitární²⁹⁶ proběhl od 13. do 25. února 1948.²⁹⁷ Kritickým dnem byl 20. únor 1948, kdy nejprve

---

1930-1940. REINSBERG, Jiří, ed. a SVOBODA, Bohumil. *Legio angelica a P. Method K. Klement, OSB*. 1. vyd. Svitavy: Trinitas, 2000. 147 s. Aeterna; č. 1. ISBN 80-86036-30-8.

²⁹⁴ Srov. SOUKOP, Josef a ZAHRADNÍČEK, Pavel, ed. *Velký náčelník dává Základní kurz křesťanské nauky*. 2., opr. vyd. Vranov n. D. [nad Dyjí]: A.M.I.M.S., 2004. 60 s. ISBN 80-239-9710-6. FATYM [online] <http://www.fatym.com/taf/knihy/ve-na.htm> ZAHRADNÍČEK, Pavel. Velký náčelník – P. Josef Soukop. In: NEŠPOR, Petr, ed. a DOLEŽELOVÁ, Jaroslava, ed. *Brněnská diecéze 1777-2007: Historie a současnost: Sborník příspěvků ze symposia na Biskupském gymnáziu v Brně 10. 11. 2007*. 1. vyd. Brno: Studio Arx, 2007, s. 131-133. ISBN 978-80-86665-04-7.

²⁹⁵ Srov. POLC, Jaroslav V. Svatovojtěšské oslavy v roce 1947. In: POLC, Jaroslav V., ed. *Svatý Vojtěch: Sborník k mileniu*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1997, s. 197-224. ISBN 80-7113-193-8.

²⁹⁶ Srov. KAPLAN, Karel. *Mocní a bezmocní*. Toronto: Sixty-Eight Publishers, 1989. 469 s. ISBN 0-88781-209-0. KAPLAN, Karel. *Proměny české společnosti (1948-1960). Část první*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. 313 s. Česká společnost po roce 1945; sv. 3. ISBN 978-80-7285-079-2. KAPLAN, Karel. *Proměny české společnosti (1948-1960). Část druhá, Venkov*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2012. 467 s. Česká společnost po roce 1945; sv. 9. ISBN 978-80-7285-155-3.

²⁹⁷ Srov. BABIČKA, Václav. Únor 1948 a katolická církev. *Paginae historiae*, 7, 1999, s. 277-294. BÁRTA, Milan. K činnosti Lidových milicí v únoru 1948. *Paměť a dějiny*, roč. 11, č. 4, 2017, s. 55-61. BÍLEK, Jiří. „Armáda jde s lidem“: K úloze československé armády ve dnech února 1948. *Historie a vojenství*, 57, č. 1, 2008, s. 59-74. BLAŽEK, Petr. Únorový převrat pohledem Ústředny StB při ministerstvu vnitra. *Paměť a dějiny*, 2, č. 1, 2008, s. 102-115. BRENNER, Christiane. Cesta k Únoru 1948: Teze k výzkumu soudobých dějin. *Dějiny – teorie – kritika*, 3, č. 2, 2006, s. 215-230. ČAPKA, František a LUNEROVÁ, Jitka. *1948: Vítězný únor: Cesta k převratu*. 1. vyd. Brno: CPRESS, 2012. 152 s. Zlomové okamžiky. ISBN 978-80-264-0089-9. ČELOVSKÝ, Bořivoj a KOCIAN, Jiří. *Seznam politických uprchlíků z roku 1948*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2003. Nestr. (Studijní materiály Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR.) DVOŘÁKOVÁ, Zora. *Politikové na útěku: Osudy změněné 25. únorem 1948*. 1. vyd. Praha: Epocha, 2004. 247 s. ISBN 80-86328-39-2. HANZA, Karel. Vítězný únor: Vítězný Kristus. *Křesťanská revue*, 75, č. 1, 2008, s. 17-18. HANZLÍK, František. Akční výbory Národní fronty a Únor 1948. In: ČECHUROVÁ, Jana a kol. *Posláním historik: Pocta prof. Robertu Kvačkovi k 80. narozeninám*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012, s. 465-478. České dějiny; sv. 4. ISBN 978-80-7422-172-9. HORÁK, Pavel, ed. a PREČAN, Vilém, ed. *Únor 1948 očima poražených: Záznam diskusí exilových politiků z let 1949-1950*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2018. 347 s. Ego: paměti, deníky, korespondence; svazek 16. ISBN 978-80-7422-623-6. KAPLAN, Karel. *Pět kapitol o únoru*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1997. 557 s. Knihy dokumenty. ISBN 80-85765-73-X. KAPLAN, Karel. *Poúnorový exil 1948-49*. 1. vyd. Liberec: Dialog, 2007. 199 s. ISBN 978-80-86761-69-5. KAPLAN, Karel. *Únor 1948: Komentované dokumenty*. 1. vyd. Praha: Epocha, 2018. 463 s. ISBN 978-80-7557-116-8. KLAUS, Václav et al. *Únor 1948: Šedesát let poté: Sborník textů*. 1. vyd. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008. 190 s. Ekonomika, právo, politika, č. 68/2008. ISBN 978-80-86547-98-5. KOCIAN, Jiří, ed. a DEVÁTÁ, Markéta, ed. *1948: Únor 1948 v Československu: Nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2011. 345 s. ISBN 978-80-7285-108-9. NOSKOVÁ, Alena a ŠIMÁNKOVÁ, Alena. *1948 – Osmičky v dějinách českých zemí: Doprovodná publikace k výstavě Labyrintem dějin českých zemí*. 2. uprav. vyd. Praha: Národní archiv, 2018. 73 s. ISBN 978-80-7469-076-1. PREČAN, Vilém. Únorový převrat 1948 v Československu v mezinárodním kontextu: Bezprostřední a dlouhodobé

podalo demisi jen dvanáct ministrů²⁹⁸ z První vlády Klementa Gottwalda a vypadalo to na nepodařený pokus z hlediska ústavního práva. Tehdejší ústava totiž předpokládala, že podala-li případnou demisi menší část vlády, měl ministerský předseda právo jednoduše jmenovat ministry nové a vláda pokračovala dál. Avšak den před podpisem nově jmenované vlády přibyli ještě dva demisi podávající ministři.²⁹⁹ To už však byla nadpoloviční většina kabinetu. Prezident republiky Edvard Beneš měl v tu chvíli před sebou tři možnosti vyřešení vládní krize. Za prvé mohl jmenovat nového ministerského předsedu a požádat ho, aby sestavil novou vládu, tím by už však nemohl být Klement Gottwald. Za druhé by jmenoval novou úřednickou vládu. A konečně za třetí by prezident republiky vypsal předčasné volby. Podle všeho byl prezident Edvard Beneš již tak zlomen a zrezignován, že demisi 14 ministrů přijal a podepsal. K neústavnosti postupu prezidenta republiky se přidaly ještě další formy nátlaku. Komunisté nahnali davy pracujících lidí do ulic, z různých koutů republiky přivezli nelegálně ozbrojenou „dělnickou pěst“ komunistické strany, které nazvali lidové milice, do pohotovosti přivedli armádu pod velením generála Ludvíka Svobody (1895–1979), který stál již plně na straně komunistů a paralyzoval činnost nekomunistických stranických aparátů. Vrcholem bylo divadelní aranžmá veřejného vystoupení Klementa Gottwalda a dalších předáků KSČ³⁰⁰ na balkoně paláce Kinských na Staroměstském náměstí 21. února 1948 a na korbě nákladního automobilu na Václavském náměstí 25. února 1948. Klement Gottwald přijel z Pražského hradu v klobouku, ale na náměstí a zvláště na balkoně fičí studený vítr. Věrný a starostlivý soudruh Vladimír „Vlado“ Clementis měl starost o svého vůdce, který určitě zažíval svůj

---

důsledky. In: BENEŠ, Zdeněk, ed., KOVÁČ, Dušan, ed. a LEMBERG, Hans, ed. *Hledání jistoty v bouřlivých časech: Češi, Slováci, Němci a mezinárodní systém v první polovině 20. století*. Ústí nad Labem: Pro Česko-německou a Slovensko-německou komisi historiků vydává nakl. Albis international, 2006, s. 345-413. ISBN 80-86971-05-8. PREČAN, Vilém et al. *Zorinova pražská mise v únoru 1948: Nad novými dokumenty*. *Soudobé dějiny*, 5, č. 2-3, 1998, s. 312-320. RATTINGER, Bedřich. *Únorový deník (17.-23. 2. 1948)*. *Na pozvání Masarykova ústavu*, 2, 2005, s. 141-175. RIPKA, Hubert. *Únorová tragédie: Svědectví přímého účastníka*. V čes. překladu 1. vyd. Brno: Atlantis, 1995. 302 s. ISBN 80-7108-098-5. ROKOSOVÁ, Šárka. *Zásah jednotek SNB proti studentům 25. 2. 1948*. *Securitas imperii: Sborník k problematice bezpečnostních služeb. Sborník k problematice 50. let*, č. 12, 2005, s. 41-52. SEDLÁK, Petr. *Proč tak snadno? Silné a slabé stránky revize vykládání diktatury KSČ a jejího nástupu v únoru 1948*. *Dějiny – teorie – kritika*, roč. 10, č. 1, 2013, s. 30-55. SCHNEIDER, Jirí. *Únor 1948 – pohroma či výzva?*. *Křesťanská revue*, 75, č. 1, 2008, s. 31-35. SVOBODA, Alois, TUČKOVÁ, Anna a SVOBODOVÁ, Věra. *Jak to bylo v Únoru: Reportáž o osmi dnech vítězného února*. 1. vyd. Praha: Ústřed. akč. výbor Národní fronty, 1949. 172 s. SÝKORA, Václav. *Edvard Beneš o únoru 1948*. *Bulletin Společnosti Edvarda Beneše*, č. 23, 2010, s. 26-27. VEBER, Václav. *Jak to bylo s demisemi v únoru 1948*. *Paměť a dějiny*, 3, č. 1, 2009, s. 5-10. VEBER, Václav. *Osudové únorové dny 1948*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. 426 s. Česká historie; sv. 17. ISBN 978-80-7106-941-6.

²⁹⁸ Jan Šrámek (1870–1956), náměstek předsedy vlády; František Hála (1893–1952), ministr pošt; Adolf Procházka (1900–1970), ministr zdravotnictví; Jan Kopecký (1896–1974), ministr techniky; Štefan Kočvara (1896–1973), náměstek předsedy vlády; Ivan Pietor (1904–1977), ministr dopravy; Ján Lichner (1897–1979), státní tajemník v ministerstvu národní obrany; Mikuláš Franek (1903–1968), ministr pro sjednocení zákonů; Petr Zenkl (1884–1975), náměstek předsedy vlády; Hubert Ripka (1895–1958), ministr zahraničního obchodu; Jaroslav Stránský (1884–1973), ministr školství a osvěty a Prokop Drtina (1900–1980), ministr spravedlnosti.

²⁹⁹ Václav Majer (1904–1972), ministr výživy a František Tymeš (1895–1968), náměstek předsedy vlády.

³⁰⁰ Srov. KAPLAN, Karel a KOSATÍK, Pavel. *Gottwaldovi muži*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2004. 333 s. ISBN 80-7185-616-9.

politický vrchol, a tak si od něj vzal klobouk a sám mu půjčil svoji teplou beranici. Klement Gottwald se mu za tuto jeho soudružskou službu odměnil velice zvláštním způsobem. V monstrprocesu zasedl společně s Rudolfem Slánským (1901–1952) na lavici obžalovaných.³⁰¹ A jelikož byl oběšen, musel zároveň zmizet i z fotografie. Soudruh zmizel, beranice zůstala, jak jsme ji mohli po čtyřicet let pokaždé vidět na propagandistických fotografiích při výročních oslavách Vítězného února.

Dne 10. března 1948 tragicky zemřel ministr zahraničních věcí Jan Masaryk, jehož smrt nebyla dosud spolehlivě vysvětlena.³⁰² Představy demokraticky smýšlejících lidí, že se snad ještě vrátí Masarykova republika, se tímto definitivně zhroutily. Pohřeb proběhl 15. března 1948. Kameraman filmového týdeníku i fotografové zachytili nemocného prezidenta Edvarda Beneše, popelavou tvář člověka bojujícího s velkým osobním neštěstím. Po pohřbu se Edvard Beneš už nikdy nevrátil na Pražský hrad, ale zůstal v ústraní ve své vile v Sezimově Ústí. Nakonec odmítl podepsat novou ústavu z 9. května 1948³⁰³ a rezignoval na svůj prezidentský úřad 7. června 1948.³⁰⁴

³⁰¹ Srov. KAPLAN, Karel. *Kronika komunistického Československa. Klement Gottwald a Rudolf Slánský*. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2009. 375 s. ISBN 978-80-87029-53-4. KAPLAN, Karel. *Zpráva o zavraždění generálního tajemníka*. V ČSFR vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 1992. 303 s. Archiv; sv. 66. ISBN 80-204-0269-1. KOŠTÁL, Karel. *Pravda o procesu s Rudolfem Slánským a jeho společníky: Kritické výhrady k „Výpovědi“ B. Doubka a k Historikům 92, dodatek ke knížce Svědectví plukovníka....* [Praha]: Orego, 2009. 189 s. ISBN 978-80-86741-89-5. *Proces s vedením protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 1953. 547 s. SLÁNSKÁ, Josefa. *Zpráva o mém muži*. 2. rozšíř. vyd. Brno: Jota, 2018. 239 s. ISBN 978-80-7565-412-0.

³⁰² Srov. BOHÁČ, Lubomír et al. *Jan Masaryk: (Úvahy o jeho smrti)*. Praha: XYZ, 2010. 382 s. ISBN 978-80-7388-332-4. BOHÁČ, Lubomír. *Jak to nebylo: Rozpaky nad knížkou Jana Havla Smrt Jana Masaryka očima kriminalisty a nejen nad ní*. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. 317 s. ISBN 80-200-1353-9. DVOŘÁKOVÁ, Zora. *Smrt pro tři ministry*. 2. vyd., v Akcentu 1. Třebíč: Akcent, 2000. 192 s. Fakta. ISBN 80-7268-049-8. GRULICH, Jindřich. *Smrt Jana Masaryka – byla to vražda*. Karviná: Jindřich Grulich, 2001. 452 s. ISBN 80-238-6503-X. GRULICH, Jindřich. *Smrt Jana Masaryka – nebyla to nešťastná náhoda*. Karviná: Jindřich Grulich, 2001. 81 s. ISBN 80-238-6608-7. GRULICH, Jindřich. *Smrt Jana Masaryka – nebyla to sebevražda. Dodatek druhý, Poznáním k pravdě*. Karviná: Jindřich Grulich, 2000. 104 s. ISBN 80-238-5155-1. GRULICH, Jindřich. *Smrt Jana Masaryka – nebyla to sebevražda: K deseti verzím o smrti Jana Masaryka. Dodatek 1*. Karviná: Jindřich Grulich, 1999. 34 s. ISBN 80-238-4542-X. HAVEL, Jan. *Smrt Jana Masaryka očima kriminalisty: Ve stínu úvah a ve světle dokumentů*. Vizovice: Lípa, 1998. 189 s. Otisky. ISBN 80-86093-12-3. JANDEČKOVÁ, Václava. *Kauza Jan Masaryk (nový pohled): Doznání k vraždě a tajný přešetřovací proces StB z let 1950-1951*. Domažlice: Pro Václavu Janděckovou vydalo Nakladatelství Českého lesa, 2015. 486 s. ISBN 978-80-87316-60-3. KETTNER, Petr a JEDLIČKA, Ivan Milan. *Proč zemřel Jan Masaryk?*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1990. 187 s. ISBN 80-7012-035-5. ŘEZNÍK, Jiří. *Kdy opravdu zemřel Jan Masaryk*. 1. vyd. Praha: Bondy, 2014. 463 s. ISBN 978-80-905866-4-2. STERLING, Claire. *Případ Masaryk*. Praha: Agentura Leprez, 1991. 315 s. ISBN 80-900821-0-6. SUM, Antonín et al. *Jan Masaryk: (Úvahy o jeho smrti)*. 1. vyd. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2005. 495 s. Svědectví. ISBN 80-86621-10-3. SUM, Antonín. *Osudný krok Jana Masaryka*. 1. vyd. Praha: Nadace Janua, 1996. 168 s. ISBN 80-238-0271-2. ŠEDIVÝ, Zdeněk F. *Jan Masaryk: -při jméně, které nosil... -musel zemřít-*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1998. 140 s. ISBN 80-85776-83-9.

³⁰³ Srov. KAPLAN, Karel. *Příprava Ústavy ČSR v letech 1946-1948: Diskuse v Národní frontě a názory expertů: [Soubor dokumentů]*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR ve spolupráci se Státním ústředním archivem Praha, 1993. 348 s. Sešity Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky; sv. 7. ISBN 80-85270-13-7. KINDL, Vladimír. Všeobecný občanský zákoník a ústavní zákon č. 150/1948 Sb. (Ústava 9. května). In: DVOŘÁK, Jan a kol. *200 let Všeobecného občanského zákoníku*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 172-176. ISBN 978-80-7357-753-7. KREJČÍ, Petr. Ústava 9. května: Konec třetí republiky. *Křesťanská revue*, roč. 85, č. 3, 2018, s. 46-47.

³⁰⁴ Srov. KOLÁŘ, Michal. Abdikace Edvarda Beneše. *Střední Evropa*, 8, č. 27, 1992, s. 23-27.

Za čtvrt roku po abdikaci zemřel 3. září 1948.³⁰⁵ Slzy na tvářích lidí prozrazovali nejen lítost nad odchodem politika, jehož si vážili, ale také obavy z budoucnosti. Jako by si uvědomovali, že v něm odchází poslední svobodně zvolený československý prezident. Skutečně ti, kteří přišli po něm, mohli přijmout prezidentský úřad pouze z vůle a na pokyn komunistické strany.

V rámci příprav na volby do Národního shromáždění 30. května 1948 přišel s návrhem „jednotné kandidátky Národní fronty“ ministerský předseda Klement Gottwald na dubnovém zasedání ÚV KSČ.³⁰⁶ Jednotná kandidátka Národní fronty zaručovala komunistům 70 % všech mandátů. Vzhledem k tomu, že opoziční kandidátky nebylo povoleno postavit, mohl volič nesouhlasit s jednotnou kandidátkou použitím tzv. „bílého lístku“ (pokud se nevzdal volby vůbec). Fenoménu bílých lístků, které lidé vhazovali do volební urny na znamení nesouhlasu, se ve svých autobiografických vzpomínkách věnoval převor dominikánského kláštera ve Znojmě Jakub Antonín Zemek (1914–1989).³⁰⁷

Dne 14. června 1948 byl zvolen prezidentem republiky Klement Gottwald³⁰⁸ a poté se zúčastnil slavnostního Te Deum v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě, které vykonal arcibiskup Josef Beran. Pravděpodobně za tím stál Alexej Čepička (1910–1990),³⁰⁹ předseda Ústředního akčního výboru Národní fronty, ministr spravedlnosti a později ministr obrany, který v té době řídil církevní politiku. Tento Gottwaldův zeť už několik dní po uchopení moci

³⁰⁵ Srov. KAPLAN, Karel. *Poslední rok prezidenta: Edvard Beneš v roce 1948*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky, 1993. 174 s. ISBN 80-85270-18-8. OLIVOVÁ, Věra. *Závět' Edvarda Beneše a osudy jeho archivu*. 1. vyd. Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2008. 151 s. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše; sv. 28. ISBN 978-80-86107-43-1.

³⁰⁶ V projevu mimo jiné řekl: „Volby budou u nás přímé a rovné. Přímé v tom formálním i politickém smyslu, že u nás není žádného cenzu, žádných volebních daní, žádných diskriminací mezi jednotlivými vrstvami voličů, žádné volební geometrie a všech těch kumštů, které známe ne na Východě, nýbrž na Západě. Prostě naše volby mají všechny znaky voleb demokratických a svobodných, voleb československých. V neděli, v den voleb 30. května je výročí Lipan. Lipan, kde Panská jednota porazila sirotky. Dnes nejsme více sirotky. Jsme členy velké slovanské rodiny v čele se Sovětským svazem. Toť síla, kterou na tomto světě nikdo nezdolá.“ GOTTWALD, Klement. *Spisy. XIV, 1947-1948*. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství politické literatury, 1958. 466 s.

³⁰⁷ Jakub Antonín Zemek vzpomínal: „Ještě je třeba říci něco o volbách. Při obědě jsme měli otevřená okna. Slyšeli jsme, jak hlásali, že Znojmo volilo komunisticky a že jen deset hlasů bylo proti. A přitom jsem věděl asi od dvaceti slovenských vojáků, že dali ‚biely lístok‘; potom sestry z nemocnice (asi 19) daly také bílé lístky a děkan a kaplan (P. Rudolecký a P. Streit). Večer jsem lidem řekl po kázání: ‚Vždycky vám říkám, že jedině tady slyšíte pravdu. Dnes hlásilo rádio, že prý zde bylo pouze deset bílých lístků. Mám svolení od těch, kdo dali bílý lístek, abych vám to oznámil. Bylo odevzdáno na 40 bílých lístků a to jen od těch, o kterých já vím! Proč tedy lžou?!‘“ Srov. ZEMEK, Jakub Antonín. *Vatikánský špión*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1991, s. 51.

³⁰⁸ Srov. PERNES, Jiří. *Takoví nám vládli: Komunističtí prezidenti Československa a doba, v níž žili*. 1. vyd. Praha: Brána, 2003. 326 s. ISBN 80-7243-162-5.

³⁰⁹ Srov. ČEPIČKA, Alexej. *Na ochranu republiky: Řeč ministra spravedlnosti Dr. Alexeje Čepičky: projevy poslanců Národní fronty v Národním shromáždění 6. října 1948*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo informací a osvěty, 1948. 53 s. Malá knihovna informací; sv. 6. ČEPIČKA, Alexej. *Za nerozbornou obranu vlasti: Sborník statí, projevů a rozkazů*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1954. 443 s. Marxismus-leninismus o válce a vojenství; svazek 10. ČEPIČKA, Alexej. *Zlidovění soudnictví: Řeč ministra spravedlnosti Alexeje Čepičky v Národním shromáždění 22. prosince 1948*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo informací a osvěty, 1949. 22 s. Malá knihovna informací; sv. 8. KAPLAN, Karel. *Kronika komunistického Československa. Alexej Čepička – dobová dramata komunistické moci*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. 226 s. ISBN 978-80-87474-22-8. PERNES, Jiří, POSPÍŠIL, Jaroslav a LUKÁŠ, Antonín. *Alexej Čepička: Šedá eminence rudého režimu*. 1. vyd. Praha: Brána, 2008. 305 s. ISBN 978-80-7243-382-7.

zastavil veškerý církevní tisk.

Samotný Klement Gottwald považoval Vatikán za nástroj světového imperialismu a církev za nepřítele číslo jedna a za poslední organizovanou nepřátelskou skupinu, stojící proti komunismu.³¹⁰ Dne 14. října 1949 Národní shromáždění schválilo zákon č. 217/1949 Sb., který ustanovil Státní úřad pro věci církevní a zákon č. 218/1949 Sb. o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností.³¹¹ V § 7 zákon stanovil, že duchovní může svůj úřad vykonávat jen tehdy, má-li k tomu státní souhlas. Pod řídicí pravomoc SÚC spadala také církevní oddělení ONV a KNV, v jejichž čele stáli tzv. církevní tajemníci, kteří dohlíželi na církevní činnost ve svém obvodu. Fakticky pouze oni řídili církev. Na základě církevních zákonů museli duchovní skládat slib věrnosti republice.

K definitivnímu ukončení jednání mezi státem a církví došlo, když uprostřed rokování biskupské konference v Dolním Smokovci ve dnech 22. a 23. března 1949 bylo náhodně objeveno odposlouchávací zařízení. Roztržka pak byla dovršena dne 19. června 1949 čtením pastýřského listu „Hlas biskupů a ordinářů věřícím v hodině velké zkoušky“³¹² a nevkusným narušením svátku Božího Těla ve svatovítské katedrále.

Po těchto událostech státní moc přikročila k tiché internaci katolických biskupů a na jejich místa dosadila do diecézních kurií vládní zmocněnce, kteří byli nejmocnějšími muži v církvi, protože plně určovali a řídili činnost státem dosazených generální vikářů, kapitulních vikářů a po roce 1983 apoštolských administrátorů diecéze.

Poslední organizovanou a disciplinovanou skupinou v církvi byly mužské a ženské řeholní řády, kongregace a společnosti. Po zincenování tzv. číhošťského „zázraku“ o třetí neděli adventní

³¹⁰ Srov. BALÍK, Stanislav a HANUŠ, Jiří. *Katolická církev v Československu 1945-1989*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7325-130-7. BOHÁČ, Zdeněk a ALBRECHTOVÁ, Ivana, ed. *Atlas církevních dějin českých zemí 1918-1999* [kartografický dokument]. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 1 atlas (175 s.). ISBN 80-7192-405-9. BULÍNOVÁ, Marie, ed., JANIŠOVÁ, Milena, ed. a KAPLAN, Karel, ed. *Církevní komise ÚV KSČ 1949-1951. [Díl] 1, Církevní komise ÚV KSČ („církevní šestka“): Duben 1949 – březen 1950*. Brno: Doplněk, 1994. 504 s. Edice dokumentů. ISBN 80-85270-29-3. KAPLAN, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1948-1953*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1993. 440 s. Studie – materiály – dokumenty; sv. 3. ISBN 80-85270-22-6. NÁRODNÍ FRONTA. Ústřední akční výbor. *Zrada Vatikánu a biskupů*. Praha: nákl. vl., 1949. 50 s. *Nové cesty katolického duchovenstva*. 1. vyd. Praha: Nákl. Č. kat. Charity, 1950. 30 s. VAŠKO, Václav. *Dům na skále. 2, Církev bojující: 1950 – květen 1960*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 466 s. ISBN 978-80-7192-892-8. VAŠKO, Václav. *Dům na skále. 3, Církev vězněná: 1950-1960*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. 343 s. ISBN 978-80-7192-893-5. VAŠKO, Václav. *Neumlčená: Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce: II*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1990. 266 s. ISBN 80-7113-035-4. Srov. též *Stát proti víře* (1991), dokumentární, historický, Československo, scénář režie Angelika Hanauerová. CSFD.cz [online] [https://www.csfd.cz/film/298113-tricet-navratu/komentare/](https://www.csfd.cz/film/616211-stat-proti-vire/komentare/Tricet-navratu. II. Bartolomějská noc (1999), dokumentární, Česko, scénář Miroslav Polák, režie Petr Kotek. CSFD.cz [online] <a href=) Youtube [online] <https://www.youtube.com/watch?v=t7yt6ED3BAE> *Ztracená duše národa. 6. Ztráta víry* (2001), dokumentární, Česko, scénář Jan Štern, Jiří Hapala a Olga Sommerová, režie Olga Sommerová. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/242872-ztracena-duse-naroda/prehled/>

³¹¹ Srov. *Nové církevní zákony*. Praha: Státní úřad pro věci církevní, 1949. 70 s.

³¹² Srov. KATOLICKÁ CÍRKEV. Arcidiecéze pražská. *Pastýřské listy 1945–2000*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003. 632 s. ISBN 80-7192-836-4.

11. prosince 1949, jehož obětí se stal farář Josef Toufar (1902–1950), který po brutálních výsleších³¹³ vyšetřovatelem Ladislavem Máchou (1923–2018) zemřel 25. února 1950 v sanatoriu v Legerově ulici v Praze,³¹⁴ byl proveden ve dnech od 31. března do 5. dubna 1950 vykonstruovaný proces Machalka a spol.³¹⁵ a pouhých osm dní po skončení monstrprocesu byla provedena první etapa Akce K v noci z 13. na 14. dubna 1950. Druhá etapa Akce K proběhla od 27. do 28. dubna 1950. Řeholníci byli umístěni do centralizačních a internačních klášterů a do přeškolovacích středisek. Ženské řeholní řády, kongregace a společnosti byly likvidovány v rámci Akce Ř ve třech

³¹³ Srov. KAPLAN, Karel. *Nebezpečná bezpečnost*. 1. vyd. [Brno: Doplněk, 1999]. 289 s. Knihy dokumenty. ISBN 80-7239-024-4. KAPLAN, Karel. *Protistátní bezpečnost: 1945-1948: Historie vzniku a působení STB jako mocenského nástroje KSČ*. 1. vyd. Praha: Plus, 2015. 490 s. ISBN 978-80-259-0364-3.

³¹⁴ Srov. ČELOVSKÝ, Bořivoj. *Strana světa prostředky: Martyrium faráře Josefa Toufara*. 1. vyd. Šenov u Ostravy: Tilia, 2001. 255 s. ISBN 80-86101-38-X. DOLEŽAL, Miloš. *Jako bychom dnes zemřít měli: Drama života, kněžství a mučednické smrti číhošťského faráře P. Josefa Toufara*. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2012. 446 s. ISBN 978-80-7415-066-1. DOLEŽAL, Miloš. *Krok do tmavé noci: Příběhy faráře Josefa Toufara, jeho vrahu a číhošťského zázraku*. 1. vyd. Praha: Nezávislý podmelechovský spolek, z.s., 2015. 669 s. ISBN 978-80-260-9125-7. DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak: Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. 1. vyd. Praha: Libri, 2002. 191 s. Otazníky našich dějin. ISBN 80-7277-143-4. DUBOVSKÝ, Ján Milan. *Akcia kláštorů: Komunistický režim na Slovensku v boji proti mužským reholiam v rokoch 1949-1952*. Martin: Matica slovenská, 1998. 293 s. ISBN 80-7090-499-2. HODAČ, Vladimír. *Číhošťský zázrak*. Praha: [nakladatel není známý], 1950. 51 s. JEŽKOVÁ, Alena. *Tichá srdce: Kláštery a jejich lidé*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7252-436-5. JEŽKOVÁ, Alena a CHALUPA, Jiří. *Tichá srdce: Příběhy míst a lidí*. Praha: Ve spolupráci s nakladatelstvím Olympia s.r.o. vydalo Nakladatelství Alena Ježková – Tichá srdce, 2015. 383 s. ISBN 978-80-905851-1-9. KALOUS, Jan. *Číhošťský případ*. 1. vyd. Kolín: Nezávislé centrum pro studium politiky, Academia Rerum Civilium – Vysoká škola politických a společenských věd, 2008. 166 s. Monografie. ISBN 978-80-86879-17-8. KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950: Zákulisí případu Číhošť*. 1. vyd. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2001. 133 s. Sešity Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR; č. 4. ISBN 80-902885-4-5. KARUD, Jo. *Stalo se v adventu*. 1. vyd. Curych: Konfrontace, 1981. 151 s. KOURA, Petr et al. *Diktatura versus naděje: Pronásledování římskokatolické církve v Československu v letech 1948-1989*. 1. vyd. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2014. 191 s. ISBN 978-80-87912-00-3. KRATOCHVIL, Antonín. *Žaluji. Stalinská justice v Československu*. 1. vyd. v ČSFR. Praha: Česká expedice, 1990. 277 s. Čas; sv. 1. ISBN 80-85281-00-7. NEULS, Jindřich a DVOŘÁK, Miroslav. *Co se skrývalo za zdmi klášterů*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo informací a osvěty, 1950. 149 s. STRÖBINGER, Rudolf a NEŠVERA, Karel. *Stalo se v adventu: „Číhošťský zázrak“*. 2. vyd., ve Vyšehradu 1. Praha: Vyšehrad, 1991. 141 s. ISBN 80-7021-065-6. TAJOVSKÝ, Bohumil Vít a KOUBEK, Karel. *Želivské elegie*. Pelhřimov: Nová tiskárna, 1999. 71 s. ISBN 80-902584-4-1. TOUFAR, Josef a DOLEŽAL, Miloš, ed. *Vrátíme se do otcovské náruče*. 1. vyd. Praha: Nezávislý podmelechovský spolek, z.s., 2015. 77 s. ISBN 978-80-260-8304-7. VLČEK, Vojtěch. *Kříž jsem hlásal, kříž jsem snášel: Rozhovory s kněžími a řeholníky pronásledovanými za komunismu v letech 1948-1989*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. 398 s. Rozhovory. ISBN 80-7192-688-4. VLČEK, Vojtěch. *Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2004. 597 s. ISBN 80-7266-179-5. VOKÁL, Jan et al. *Návrat P. Josefa Toufara do Číhoště po 65 letech: Ve fotografiích a textech*. Praha: Nezávislý podmelechovský spolek, z.s., [2015?]. 157 s. Edice Vysočiny. ISBN 978-80-270-1316-6. Srov. též *Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení* (1950), dokumentární, krátkometrážní, Československo, režie Přemysl Freiman (otec divadelní a filmové herečky Veroniky Freimanové). CSFD.cz [online] [https://www.csfd.cz/film/225009-beda-tomu-skrze-nehoz-prichazi-pohorzeni/prehled/](https://www.csfd.cz/film/225009-beda-tomu-skrze-nehoz-prichazi-pohorzeni) Faráře Josefa Toufara ve skutečnosti zahrál figurant a bývalý farář Československé církve Vladimír Průša. Snímek byl při uvedení 10. března 1950 do československých kin nasazen v počtu 376 kopií, což je počet, který nebyl ani 60 let po premiéře překonán. Poté bylo nařízeno všechny kopie zničit, avšak podařilo se zachránit dvě kopie filmu, z nichž jedna je uložena v Národním filmovém archivu v Praze a druhá v Tajném vatikánském archivu v Římě. *In nomine patris* (2004), drama, Česko, scénář Jan Drbohlav, režie Jaromír Polišenský. Faráře Josefa Toufara ztvárnil herec Viktor Preiss, režiséra Přemysla Freimana, takticky změněno na Neumanna, ztvárnil herec Jiří Langmajer a kameramana a filmového pracovníka StB Jaroslava Černého ztvárnil herec Pavel Kříž. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/182362-in-nomine-patris/prehled/>

³¹⁵ Abecední seznam odsouzených představitelů řeholních řádů: Ludolf Stanislav Barták, OPraem (1915–2000), Jan Blesík, CSsR (1909–1985), Silvestr Maria Braitto, OP (1898–1962), Adolf Kajpr, SJ (1902–1959), Augustin Antonín Machalka, OPraem (1906–1996), Ivan Ján Mastiliak, CSsR (1911–1989), František Mikulášek, SJ (1914–1993),

vlnách (červenec – září 1950, listopad – prosinec 1950, leden – březen 1951). Na Slovensku proběhla Akce Ř od 29. do 31. srpna 1950. Od 1. července 1953 měla být spuštěna Akce B, která však vzhledem k napjaté politické situaci nebyla nikdy dokončena.³¹⁶ Díky těmto státním represáliím vůči řeholním řádům, kogregacím a společnostem celé generace ztratily pojem co je to řád a k čemu slouží.

Proces definitivní likvidace řeckokatolické církve dostal krycí název Akce P a uskutečnil se 28. dubna 1950 v Prešově a vešel do dějin pod názvem Prešovský lžisobor.³¹⁷

Podobný vývoj a vztah mezi státem a církví i následná perzekuce probíhala také v ostatních komunistických státech.³¹⁸

František Šilhan, SJ (1905–1985), Bohumil Vít Tajovský, OPraem (1912–1999), Jan Evangelista Urban, OFM (1901–1991). Srov. též CVRČEK, Jiří. *Proces Augustin Machalka a spol.*. České Budějovice, 2016. diplomová práce (Mgr.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA. Pedagogická fakulta. KAPLAN, Karel. *K politickým procesům v Československu 1948-1954: Dokumentace komise ÚV KSČ pro rehabilitaci 1968*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1994. 214 s. Sešity Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky; sv. 15. ISBN 80-85270-28-5. KAPLAN, Karel a PALEČEK, Pavel. *Komunistický režim a politické procesy v Československu*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001. 253 s. Poznávání komunistické minulosti. ISBN 80-85947-75-7. KAPLAN, Karel. *Nekrvavá revoluce*. V ČSFR vydání první. Praha: Mladá fronta, 1993. 447 s. Archiv; svazek 68. ISBN 80-204-0145-8. MANDZÁK, Daniel Atanáz. „Agent a špión Vatikánu“: *Redemptorista Ján Ivan Mastiliak – slovenský účastník monsterprocesu proti A. A. Machalkovi a spol.* 1. vyd. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2008. 414 s. MANDZÁK, Atanáz Daniel, ed. *Dokumenty k procesu s Augustinom A. Machalkom a spol.* 1. vyd. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2009. 587 s. Dokumenty. Dokumenty k politických procesom; zv. 3. ISBN 978-80-89335-14-5. MANDZÁK, Daniel Atanáz. *Známy neznámy: Život a dielo redemptoristu Jána Ivana Mastiliaka (1911-1989)*. 1. vyd. Michalovce: Redemptoristi Vydavateľstvo Misionár, 2009. 431 s. NOVÁK, Jiří. *Kláster premonstrátů v Nové Říši a život jeho členů v letech 1948–1968*. Praha, 2017. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA KARLOVA. Katolická teologická fakulta. PALÁN, Aleš, ed. a PAULAS, Jan, ed. *Bohumil Vít Tajovský ve vzpomínkách a dokumentech*. 1. vyd. Brno: Cesta, 2012. 268 s. ISBN 978-80-7295-144-4. TAJOVSKÝ, Bohumil Vít. *Člověk musí hořet*. 2., opr. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. 466 s. Rozhovory. ISBN 978-80-7195-362-3. ZÍDEK, Petr. *Příběh herečky: Dělnická prokurátorka Ludmila Brožová a její svět*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2010. 263 s. ISBN 978-80-7363-259-5.

³¹⁶ Srov. KAPLAN, Karel. *Kronika komunistického Československa. Doba tání 1953-1956*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2005. 768 s. ISBN 80-86598-98-5. KAPLAN, Karel. *Kronika komunistického Československa. Kořeny reformy 1956-1968: Společnost a moc*. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2008. 828 s. Vybrané spisy Karla Kaplana. ISBN 978-80-87029-31-2. VLČEK, Vojtěch, ed. *Ženské řehole za komunismu (1948-1989): Sborník příspěvků z konference pořádané Konferencí vyšších představených ženských řeholí v ČR a Českou křesťanskou akademií dne 1. října 2003 v kostele sv. Voršily v Praze*. 1. vyd. Olomouc: MCM, 2005. 447 s. ISBN 80-7266-195-7.

³¹⁷ Konrád Maria Kubeš se k tomu vyjádřil slovy: „Dle zákona řeckokatolíci se musí připojit k pravoslavným. Slováci se mrzí na biskupy, kteří projevíli souhlas tím, že uznali církevní opatření vlády i s kláštery. Lazík dával požehnání. Obrátili se k němu zády. Celý kostel tvrdí, že jsou nájemníci. Viz podobenství o dobrém pastýři. Braito surově psal proti kněžím. Pícha surově jednal s kněžími. Říkali tomu energie. A když měli mluvit, byli zbabělí, zticha a dělali poklony těm, na které dříve láteřili. Protivníci tábora může cizí Bohu vše. Vymlouvají, že volili menší zlo. Biskupu Čarskému do očí řekl – en slovácký sedlák.“ PA TJ Praha. Srov. VAŠKO, Václav. *Likvidace řeckokatolické církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 70 s. ISBN 978-80-7195-165-0.

³¹⁸ Srov. COURTOIS, Stéphane et al. *Černá kniha komunismu: Zločiny, teror, represe: I*. 1. vyd. Praha: Paseka, 1999. 407 s. ISBN 80-7185-194-9. COURTOIS, Stéphane et al. *Černá kniha komunismu: Zločiny, teror, represe: II*. 1. vyd. Praha: Paseka, 1999. 311 s. ISBN 80-7185-195-7.

1.2 Přehled papežů a teologického myšlení v letech 1878–1958

V průběhu života a působení Konráda Maria Kubeše se na papežském stolci postupně vystřídal sedm papežů. Přestože každý z nich se snažil zastávat úřad hlavy římsko–katolické církve co nejlépe, byl každý z nich vyhraněnou individualitou, která vývoj a myšlení římsko–katolické církve významným způsobem ovlivnila.³¹⁹

Cesta každého z papežů do vrcholné církevní funkce byla jiná, každý pocházel z jiného konce Itálie i z rozdílného sociálního postavení a poměrů. Prvním z nich byl Lev XIII. (1810, pontifikát 1878–1903), sociolog a politický papež, který nejenom že svým pontifikátem úspěšně převedl římsko–katolickou církev do 20. století, ale především se snažil, po zániku Papežského státu 20. září 1870, zvýšit prestiž papežství a vytvořit tak rovnocenného a respektovaného partnera na mezinárodní scéně a v mezinárodních vztazích. Po něm přišel sv. Pius X. (1835, pontifikát 1903–1914), který naopak svými bohatými pastoračními zkušenostmi zaměřil svoji pozornost na konzervativně laděnou reformu uvnitř římsko–katolické církve. Pak se objevila na historické scéně papežství osobnost vynikajícího diplomata Benedikta XV. (1854, pontifikát 1914–1922), který úspěšně převedl římsko–katolickou církev v průběhu 1. světové války (1914–1918). Poté byl zvolen na Petrův stolec Pius XI. (1857, pontifikát 1922–1939), nejvzdělanější papež 20. století, který svými encyklikami zasáhl nejen do mnoha oblastí života římsko–katolické církve, ale zároveň se musel potýkat se začínajícími totalitními režimy fašismu, nacismu a komunismu. Avšak jejich tíživou zrůdnost v podobě 2. světové války (1939–1945) a začínající studené války (1947–1991) byl nucen vzít na svá bedra až jeho nástupce ct. Pius XII. (1876, pontifikát 1939–1958). Světlymi okamžiky pontifikátu tohoto papeže byla liturgická reforma velikonočních obřadů a vyhlášení zatím posledního dogmatu – nanebevzetí Panny Marie 1. listopadu 1950. Neuvěřitelnou a dodnes obdivovanou tvář papežství daroval římsko–katolické církvi svojí svéráznou osobností sv. Jan XXIII. (1881, pontifikát 1958–1963), který svým pojmem *aggiornamento* a svoláním Druhého vatikánského koncilu (1962–1965) se stal skutečným pastýřem celého světa. Zatím poslední kanonizovaný papež sv. Pavel VI. (1897, pontifikát 1963–1978) úspěšně rozvíjel pontifikát svého předchůdce, zdárně zakončil Druhý vatikánský koncil (1962–1965) a snažil se jej po celou dobu svého působení implementovat do všech oblastí života římsko–katolické církve.

Zamysleme se nyní podrobněji, jací to byli lidé. Hned na začátku musíme konstatovat, že původní odborná i popularizační literatura, jak k všeobecným dějinám papežství tak i k dějinám jednotlivých pontifikátů, je v českém prostředí velice chudá.³²⁰ Kolektivní monografie *Papežství a*

³¹⁹ Srov. PETRÁČEK, Tomáš. *Sekularizace a katolicismus v českých zemích: Specifické rysy české cesty od lidové církve k nejateističtější zemi světa*. 1. vyd. Ostrava: Moravapress, 2013. 132 s. ISBN 978-80-87853-05-4.

³²⁰ Nejobsáhlejším dílem k všeobecným dějinám papežství byla v českém prostředí pětidílná práce *Papežové* od

české země v tisíciletých dějinách, editovaná Tomášem Černušákem (* 1972), mapuje vztahy mezi Českými zeměmi a Vatikánem od 9. do 21. století.³²¹ Doposud nejnovější, žel popularizační práci k všeobecným dějinám papežství je dílo historika Jaroslava Šebka (* 1970) *Papežové moderního věku*.³²² Co se týče zahraničních monografií, přeložených do češtiny, je třeba uvést dílo italského katolického kněze a církevního historika Josefa Gelmiho (* 1937) *Papežové*.³²³ Americký katolický historik, spisovatel a novinář Charles A. Coulombe (* 1960) vydal popularizační dílo *Náměstkové Kristovi*.³²⁴ Italský spisovatel Claudio Rendina (* 1938) vpublikoval poměrně rozsáhlé dílo *Příběhy papežů*.³²⁵ Britský historik Peter G. Maxwell-Stuart (* 1938) napsal populárně-naučnou publikaci *Papežové*.³²⁶ Polský benediktin a historik Jan Wierusz-Kowalski (1912–2000) sestavil příručku *Encyklopedie papežství*.³²⁷ Poněkud neortodoxní a svým způsobem zajímavý pohled na dějiny papežství v letech 1903 až 1963 nabízí studie mexické akreditované novinářky vatikánského tiskového sboru Mary Ball Martínez *Podvrácení katolické Církve*,³²⁸ monografie britského křesťanského teologa a bývalého jezuita Petera De Rosa (* 1932) *Temné papežství*³²⁹ a populárně-naučná publikace britské historičky Brendy Ralph Lewis (* 1954) *Temná historie papežů*.³³⁰ Zcela ve stejném duchu je napsána kniha britského spisovatele literatury faktu Nigela Cawthorne (* 1951)

---

katolického kněze Antonína Dokoupila (1881–1946), který publikoval od pseudonymem P. Alberti. Dějiny papežů a papežství však stačil napsat pouze k roku 1484. Srov. P. ALBERTI. *Papežové. Díl první: Od sv. Petra až po Alexandra II. (R. 33-1073): Část první*. Přerov: Nový Národ, 1931. 288 s. P. ALBERTI. *Papežové. Díl první: Od sv. Petra až po Alexandra II. (R. 33-1073): Část druhá*. Přerov: Nový Národ, 1932. 300 s. P. ALBERTI. *Papežové. Díl druhý: Od svatého Řehoře VII. až po Celestina III. (R. 1073-1198): Část třetí*. Přerov: Nový Národ, 1934. 198 s. P. ALBERTI. *Papežové. Díl třetí: Od Inocence III. po sv. Celestina V. (R. 1198-1294)*. Přerov: Nový Národ, 1938. 260 s. P. ALBERTI. *Papežové. Díl čtvrtý (Svazek pátý): Od Bonifáce VIII. po Sixta IV. (R. 1294-1484)*. Přerov: Nový Národ, 1941. 376 s. Drobnější prací byla monografie církevního historika Josefa Samsoura *Papežové v dějinách* od roku 41 až 1908. Srov. SAMSOUR, Josef. *Papežové v dějinách*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1908. 271 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 59. Nepochybně zajímavou publikací je drobná práce od českého šlechtice Zdenka prince von Lobkowitz *Římští papežové (statistická data)*. Srov. LOBKOWICZ, Zdenko V.[incenc], ed. *Římští papežové: [Statistická data]*. Praha: Francl, 1906. 85 s.

³²¹ ČERNUŠÁK, Tomáš a kol. *Papežství a české země v tisíciletých dějinách*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 450 s. Historie. ISBN 978-80-200-2638-5.

³²² ŠEBEK, Jaroslav. *Papežové moderního věku: Vatikán od Pia IX. po Františka a jeho vztah k českým zemím*. 2., dopl. vyd. Řitka: Čas, 2015. 238 s. Český čas; X. svazek. ISBN 978-80-7475-083-0.

³²³ GELMI, Josef. *Papežové: Od svatého Petra po Jana Pavla II.* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994. 326 s. ISBN 80-204-0457-0.

³²⁴ COULOMBE, Charles A. *Náměstkové Kristovi: Životopisy papežů*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004. 526 s. ISBN 80-7341-374-4.

³²⁵ RENDINA, Claudio. *Příběhy papežů: Dějiny a tajemství: Životopisy 265 římských papežů*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2005. 714 s. ISBN 80-7207-574-8.

³²⁶ MAXWELL-STUART, P.[eter] G. *Papežové: Život a vláda: Od sv. Petra k Janu Pavlu II.* Praha: Svoboda (servis), 1998. 240 s. H(istorica); sv. 1. ISBN 80-902300-3-2.

³²⁷ WIERUSZ-KOWALSKI, Jan. *Encyklopedie papežství*. 1. vyd. Praha: Academia, 1994. 163 s. ISBN 80-200-0191-3.

³²⁸ MARTÍNEZ, Mary Ball. *The undermining of the Catholic Church*. Mexico: Hillmac, S. A., [1991]. 182 s. Spiknutí proti církvi a lidstvu [online] http://www.spiknuti-proti-cirkvi-a-lidstvu.com/literatura/Podvraceni_katolicke_Cirkve.pdf

³²⁹ DE ROSA, Peter. *Temné papežství*. 1. vyd. Praha: ETC, 1997. 470 s. Galerie: Osobnosti jak neznáme. ISBN 80-86006-04-2.

³³⁰ LEWIS, Brenda Ralph. *Temná historie papežů: Neřesti, korupce a vraždy ve Vatikánu*. 1. vyd. Praha: Deus, 2009. 252 s. ISBN 978-80-87087-94-7.

*Sex a lásky papežů*³³¹ a amerického novináře Harryho Paula Jeffersa (1934–2009) *Temná tajemství Vatikánu*.³³² Kniha *Papežství 20. století* od sovětského historika Iosifa Romual'doviče Griguleviče (1913–1988) popisuje dějiny papežství ve 20. století z hlediska komunistické historiografie a ideologie.³³³ Německý novinář, publicista a historik Guido Knopp (* 1948) v popularizační knize *Vatikán* přibližuje pontifikáty papežů od ct. Pia XII. k sv. Janu Pavlu II.³³⁴ Anonymní popularizační dílo *Stalo se ve Vatikánu* seznamuje čtenáře s humornými příběhy ze života papežů ve 20. století.³³⁵ K popisu reálií a každodenního života ve Vatikánu může dobře posloužit populárně-naučná publikace irského katolického kněze Michaela Collinse (* 1960) *Vatikán*,³³⁶ kolektivní dílo německého katolického kněze a církevního historika Georga Denzlera (* 1930) a německého historika umění Clemense Jöckla (* 1950) *Vatikán*,³³⁷ popularizační práce německého novináře a televizního redaktora Jürgen Erbächer (* 1970) *Vatikán*³³⁸ a populárně-naučná publikace *Tajemství Vatikánu* britského novináře a publicisty Cyruse Shahrada.³³⁹ Nesporně zajímavou publikací k dějinám papežství je kniha *Papežské znaky* od heraldika a maltéžského rytíře Zdirada Jana Křtitele Čecha (* 1949).³⁴⁰ Americký novinář a astrolog John Hogue napsal monografii *Poslední papež* z hlediska prorocství irského arcibiskupa sv. Malachiáše (1094–1148).³⁴¹

Z cizojazyčných publikací je třeba zmínit biografický slovník *The Oxford dictionary of popes* anglikánského teologa Johna Normana Davidsona Kellyho (1909–1997)³⁴² a kolektivní biografický slovník *Dictionnaire historique de la papauté* francouzských historiků Philippe Levillaina (* 1940) a Philippe Boutryho (* 1954).³⁴³

K problematice jednotlivých papežů a jejich pontifikátů v letech 1878 až 1978 je třeba uvést tyto historické práce.

Český novinář Adolf Srb (1850–1933) vypublikoval v roce 1901 doposud nejobtímější

³³¹ CAWTHORNE, Nigel. *Sex a lásky papežů: Skandální odhalení římských biskupů od svatého Petra až po dnešní dny*. 1. vyd. Praha: ETC, 1997. 230 s. Top tabu. ISBN 80-86006-35-2.

³³² JEFFERS, H.[arry] Paul. *Temná tajemství Vatikánu: Pátrání po záhadách nejtajemnějšího státu na světě*. Praha: XYZ, 2011. 227 s. ISBN 978-80-7388-510-6.

³³³ GRIGULEVIČ, Iosif Romual'dovič. *Papežství 20. století*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1981. 319 s.

³³⁴ KNOPP, Guido. *Vatikán: Moc papežů*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2003. 391 s. ISBN 80-249-0192-7.

³³⁵ *Stalo se ve Vatikánu: Zajímavosti ze života papežů 20. století*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. 159 s. ISBN 80-7192-508-X.

³³⁶ COLLINS, Michael. *Vatikán: [Tajemství a poklady Svatého města]*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2009. 311 s. ISBN 978-80-242-2534-0.

³³⁷ DENZLER, Georg a JÖCKLE, Clemens. *Vatikán: Význam, dějiny, umění*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 192 s. ISBN 978-80-7195-164-3.

³³⁸ ERBACHER, Jürgen. *Vatikán*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 88 s. ISBN 978-80-247-3911-3.

³³⁹ SHAHRAD, Cyrus. *Tajemství Vatikánu*. 1. vyd. Praha: Brána, 2009. 192 s. ISBN 978-80-7243-421-3.

³⁴⁰ ČECH, Zdirad J.[an] K.[řtitel] *Papežské znaky*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. 519 s. ISBN 978-80-7192-990-1.

³⁴¹ HOGUE, John. *Poslední papež: Úpadek a pád římskokatolické církve: Prorocství svatého Malachiáše týkající se nového milénia*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2001. 399 s. Ypsilon; sv. 5. ISBN 80-7207-421-0.

³⁴² KELLY, J. N. D. [John Norman Davidson] *The Oxford dictionary of popes*. 1st pub. Oxford: Oxford University Press, 1986. 347 s. ISBN 0-19-213964-9.

práci v češtině o životě a působení papeže Lva XIII. pod názvem *Lev XIII. Jeho život a působení náboženské, sociální a politické*.³⁴⁴ Katolický kněz a překladatel František Schindler (1851–1925) částečně přeložil a upravil kolektivní dílo německých církevních historiků Antona de Waal (1837–1917) a Heinricha Schlichtera (1837–1905) *Našeho svatého Otce papeže Lva XIII. život a působení*.³⁴⁵ Německý katolický tomistický teolog Ceslaus Maria Schneider (1840–1908) sestavil antologickou příručku *Základní nauky církve katolické. Jak je podává a proti moderním bludům sociálním hájí papež Lev XIII.*,³⁴⁶ kterou do češtiny přeložil katolický kněz Václav Müller (1865–1931). Katolické nakladatelství Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských v Brně³⁴⁷ vydalo v roce 1893 anonymní spisek *Život svatého Otce, papeže Lva XIII.*³⁴⁸

Německý benediktin Bonifaz Senzer, působící v klášteře v Emauzích v Praze, sepsal biografii papeže Pia X., kterou do češtiny volně přeložil a upravil jeho řeholní spolubratr Methoděj Josef Vojáček (1861–1926) pod názvem *Papež Pius X.*³⁴⁹ Dominikánské nakladatelství Krystal v Olomouci vydalo v knižní edici *Vítězové* krátkou biografii *Pius X.*, sepsanou dominikánem Cyrilem Šímou (1911–1984). Nedílnou součástí tohoto spisu je i studie dominikána Martina Stanislaus Gilleta (1875–1951) *Zářná postava Pia X.*³⁵⁰ Krátkou biografii *Pius X.*³⁵¹ sepsal pozdější královéhradecký biskup Mořic Pícha (1869–1956). Do knižní edice apologetických brožurek *Slova pravdy* bylo zařazeno dvoudílné biografické pojednání *Pius X.*³⁵² od katolického preláta Františka Xavera Vaněčka (1859–1937). V knižní edici *Hlasy katolického spolku tiskového* byla vydána krátká jubilejní biografie *Svatý otec Pius X. 50 let knězem (1858-1908)*³⁵³ od katolického preláta Rudolfa Zháněla (1867–1956). Z novějších publikací je třeba uvést pojednání křesťanského autora Jaroslava Ignatia Vokouna (* 1968) *Vše obnovit v Kristu. Pohled na dobu, dílo a život papeže Pia*

³⁴³ LEVILLAIN, Philippe a BOUTRY, Philippe. *Dictionnaire historique de la papauté*. Paris: Fayard, 2003. 1767 s. ISBN 22-1361-857-7.

³⁴⁴ SRB, Adolf. *Lev XIII.: Jeho život a působení náboženské, sociální a politické*. Praha: Kotrba, 1901. 426 s.

³⁴⁵ SCHINDLER, František, ed. *Našeho svatého Otce papeže Lva XIII. život a působení*. Münster: Adolph Russell, [1894]. 312 s.

³⁴⁶ SCHNEIDER, Česlav M., ed. *Základní nauky církve katolické: Jak je podává a proti moderním bludům sociálním hájí papež Lev XIII.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1904. 443 s. Vzdělávací knihovna katolická; Svazek XXXIV.

³⁴⁷ Srov. KUBÍČEK, Jaromír a PAPÍRNÍK, Miloš. *Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských v Brně 1881-1918*. Brno: Moravská zemská knihovna, 2012. 135 s. ISBN 978-80-7051-195-4.

³⁴⁸ *Život svatého Otce, papeže Lva XIII.* Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1893. 50 s.

³⁴⁹ VOJÁČEK, Methoděj Josef. *Papež Pius X.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1909. 173 s.

³⁵⁰ ŠÍMA, Cyril a GILLET, St. *Pius X.* Olomouc: Edice Krystal, 1936. 37, 15 s. *Vítězové*; 1. svazek III. ročníku.

³⁵¹ PÍCHA, Mořic. *Pius X.* Praha: Kníž. arcib. knihtiskárna, 1904. 71 s.

³⁵² VANĚČEK, František Xaver. *Pius X. I.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1903. 16 s. *Slova pravdy*: Laciné čtení časové; roč. 13, č. 18. VANĚČEK, František Xaver. *Pius X. II.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1903. 16 s. *Slova pravdy*: Laciné čtení časové; roč. 14, č. 1.

³⁵³ ZHÁNĚL, Rudolf. *Svatý otec Pius X.: 50 let knězem (1858-1908)*. Praha: Katolický spolek tiskový, 1908. 69 s. *Hlasy katolického spolku tiskového*; roč. 39, č. 5.

X.³⁵⁴ a popularizační biografii katolického kněze Karla Dachovského (1949–2015) *Svatý papež Pius X.*³⁵⁵ Německý katolický kněz a spisovatel Wilhelm Hünermann (1900–1975) umělecky zpracoval život papeže Pia X. v románu *Hořící oheň*.³⁵⁶

Život a dílo mírového papeže Benedikta XV. zůstalo zcela mimo oblast zájmu české odborné i laické veřejnosti. Výjimku tvoří pojednání *Snahy sv. Otce Benedikta XV. o mír*³⁵⁷ od katolického kněze Antonína Svobody (1879–1937) a nejnověji pak odborná studie českého historika a politologa Marka Šmída (* 1979) *Vatikán a první světová válka. Proměny zahraniční politiky Svatého stolce v letech 1914–1918*.³⁵⁸

Nejinak je tomu i u dalšího pontifika Pia XI. První krátkou biografii tohoto papeže sepsal katolický kněz a katecheta Josef Hronek (1890–1954) pod názvem *Papež Pius XI.*³⁵⁹ Katolický kněz Antonín Dokoupil (1881–1946), který publikoval od pseudonymem P. Alberti, vydal biografii *Pius XI.*³⁶⁰ Francouzský biskup a spisovatel René Fontenelle (1894–1957) napsal biografii *Jeho Svatost Pius XI.*³⁶¹ Problematice vztahu mezi katolickou církví a italského fašismu a německého nacismu se věnují monografie amerického historika Davida I. Kertzera (* 1948) *Papež a Mussolini. Tajemství papeže Pia XI. a vzestup fašismu v Evropě*³⁶² a německého církevního historika Gerharda Besiera (* 1947) *Svatý stolec a Hitlerovo Německo*.³⁶³

Životu a dílu papeže Pia XII. se věnuje pouze kniha *Pius XII. Život a osobnost* od německého spisovatele Otto Waltera (1889–1944).³⁶⁴ Následující monografie zcela zaměřují svoji pozornost na problematické vztahy Svatého stolce a německého nacismu či na postoj a jednání papeže Pia XII. ohledně tzv. židovské otázky a holocaustu.³⁶⁵ V r. 1949 byla vydáno kolektivní dílo

³⁵⁴ VOKOUN, Jaroslav Ignatius. *Vše obnovit v Kristu: Pohled na dobu, dílo a život papeže Pia X.* 3. vyd. Krásný Dvůr: Apostolicum Collegium Nordicum, 2001. 27 s. ISBN 80-239-6964-1.

³⁵⁵ DACHOVSKÝ, Karel. *Svatý papež Pius X.* Praha: Řád, 2013. 65 s. ISBN 978-80-86673-33-2.

³⁵⁶ HÜNERMANN, Wilhelm. *Hořící oheň: Papež Pius X.* Řím: Křesťanská akademie, 1968. 366 s. Vigilie; sv. 21. HÜNERMANN, Wilhelm. *Hořící oheň: Život svatého Pia X. 2., upr. vyd.* V KNA 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2012. 244 s. ISBN 978-80-7195-442-2.

³⁵⁷ SVOBODA, Antonín. *Snahy sv. Otce Benedikta XV. o mír.* Praha: Nákladem Tiskové ligy, 1917. 131 s. Obrana víry; ročník XIV, číslo 3-4, ročník XV, číslo 1-2.

³⁵⁸ ŠMÍD, Marek. *Vatikán a první světová válka: Proměny zahraniční politiky Svatého stolce v letech 1914–1918.* 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016. 127 s. Quaestiones quodlibetales; no. 27. ISBN 978-80-7325-396-7.

³⁵⁹ HRONEK, Josef. *Papež Pius XI.* Praha: Nákladem Cyrilo-Methodějského knihkupectví Gustav Francel, 1929. 61 s. Pro zajímavost lze uvést, že tento katolický kněz a katecheta byl v letech 1909 až 1913 spolualumnus Konráda Maria Kubeše v knížecím arcibiskupském kněžském semináři v Praze.

³⁶⁰ P. ALBERTI. *Pius XI.* Přerov: Sestry Neposkvrněného Početí P. Marie, 1929. 99 s.

³⁶¹ FONTENELLE, René. *Jeho Svatost Pius XI.* Praha: Vyšehrad, 1937. 334 s. Knihy Katolického literárního klubu; roč. 1, sv. 3.

³⁶² KERTZER, David I. *Papež a Mussolini: Tajemství papeže Pia XI. a vzestup fašismu v Evropě.* 1. vyd. Brno: Jota, 2017. 534 s. ISBN 978-80-7565-102-0.

³⁶³ BESIER, Gerhard. *Svatý stolec a Hitlerovo Německo.* V českém jazyce vyd. 1. Brno: Větrné mlýny, 2008. 377 s. ISBN 978-80-86907-60-4.

³⁶⁴ WALTER, Otto. *Pius XII.: Život a osobnost.* 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1947. 256 s. Edice Akord; Sv. 43.

³⁶⁵ V Německu na začátku 60. let 20. století v rámci vyrovnání se s nacistickou minulostí vzniklo kontroverzní drama *Náměstek* od německého dramatika Rolfa Hochhutha (* 1931). Rolf Hochhuth zpracoval námět, který pro něj v

komunistických novinářů Aloise Svobody (1922–2012), Věry Svobodové a Anny Tučkové (1923–2012) *Spiknutí proti republice*,³⁶⁶ které se snaží zžírající až nenávislnou kritikou ideologicky co nejvíce pošpinit osobnost papeže Pia XII. a Svatého stolce během druhé světové války a v poválečném období. V podobném duchu se nese kniha *Hitlerův papež. Tajný příběh Pia XII.*³⁶⁷ britského novináře, spisovatele literatury faktu a bývalého seminaristy Johna Cornwella (* 1940), dále publikace česko-židovského historika Saula Friedländera (* 1932) *Pius XII. a Třetí říše*³⁶⁸ a konečně kniha *S Bohem a fašisty. Vatikán ve spolku s Mussolinim, Francem, Hitlerem a Pavelicem* německého historika Karlheinz Deschnera (1924–2014).³⁶⁹ Vyvážený postoj k této ožehavé a doposud živé otázce poskytuje monografie francouzského jezuita Pierre Bleta (* 1918) *Pius XII. a druhá světová válka ve světle vatikánských archivů*³⁷⁰ a kniha britského investigativního novináře a spisovatele Gordona Thomase (1933–2017) *Papežovi Židé. Tajný plán Vatikánu na záchranu Židů před nacisty*.³⁷¹ Manželský pár, britský novinář a spisovatel Jonathan Luxmoore a polská socioložka Jolanta Luxmoore-Babiuch, vydali společné monografické dílo *Vatikán a rudý prapor*,³⁷² které se zabývá vztahem Svatého stolce a komunistických států až do pontifikátu sv. Jana Pavla II. (1920, pontifikát 1978–2005).

První biografie o papeži Janu XXIII. v češtině vyšla bohužel z pera úředníka Státního úřadu pro věci církevní Jaroslava Hraničky pod názvem *Jan XXIII.*³⁷³ V době politického uvolnění byla vydána kniha *Pastýř a kormidelník. Životopis sv. otce Jana XXIII.* od českého německy píšícího autora Alfreda Kumpfa (* 1925).³⁷⁴ Tento spisovatel také seznámil české čtenáře s osobitým humorem papeže Jana XXIII. v knížce pod názvem *Úsměvy Jana XXIII.*³⁷⁵ Německý katolický

---

rámci diskreditační kampaně proti Vatikánu vyrobil špičkový specialista KGB na dezinformace sovětský generál arménského původu Ivan Ivanovič Agajanc (1911–1968). Srov. HOCHHUTH, Rolf. *Náměstek: Hra*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1966. 356 s. Divadlo; sv. 88. *Amen; Amen; Der Stellvertreter* (2002), drama, krimi, válečný, Francie, Německo, Rumunsko, USA, scénář [Konstantinos] Costa-Gavras a Jean-Claude Grumberg, režie [Konstantinos] Costa-Gavras. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/1731-amen/prehled/>

³⁶⁶ SVOBODA, Alois, TUČKOVÁ, Anna a SVOBODOVÁ, Věra. *Spiknutí proti republice*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1949. 275 s. Srov. též TUČKOVÁ, Anna. *Vzpomínky*. Listy [online] <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=126&clanek=061209>

³⁶⁷ CORNWELL, John. *Hitlerův papež: Tajný příběh Pia XII.* 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB/art, 2008. 398 s. ISBN 978-80-7381-311-6.

³⁶⁸ FRIEDLÄNDER, Saul. *Pius XII. a Třetí říše*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1967. 201 s.

³⁶⁹ DESCHNER, Karlheinz. *S Bohem a fašisty: Vatikán ve spolku s Mussolinim, Francem, Hitlerem a Pavelicem*. Praha: Naše vojsko, 2014. 227 s. ISBN 978-80-206-1489-6.

³⁷⁰ BLET, Pierre. *Pius XII. a druhá světová válka ve světle vatikánských archivů*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2001. 333 s. ISBN 80-7266-082-9.

³⁷¹ THOMAS, Gordon. *Papežovi Židé: Tajný plán Vatikánu na záchranu Židů před nacisty*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2013. 302 s. Universum. ISBN 978-80-242-4062-6.

³⁷² LUXMOORE, Jonathan a BABIUCH-LUXMOORE, Jolanta. *Vatikán a rudý prapor: Zápas o duši východní Evropy: Studie o vztahu římskokatolické církve a komunistických států*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2003. 531 s. Rubikon; sv. 4. ISBN 80-7207-420-2.

³⁷³ HRANIČKA, Jaroslav. *Jan XXIII.* Praha: Svoboda, 1966. 180 s. Portréty; sv. 17.

³⁷⁴ KUMPF, Alfred. *Pastýř a kormidelník: Životopis sv. otce Jana XXIII.* 1. vyd. Praha: Lidová demokracie, 1967. 112 s.

³⁷⁵ KUMPF, Alfred. *Úsměvy Jana XXIII.* Nové Město nad Metují: Signum unitatis, 1991. 33 s.

kněz a spisovatel Wilhelm Hünermann (1900–1975) umělecky zpracoval život papeže Jana XXIII. v románu *Farář světa. Život Jana XXIII.*³⁷⁶ Popularizační biografie dobrého papeže Jana vyšly z ruky německého spisovatele Roberta Rothmanna (* 1967) pod názvem *Jsem Josef, váš bratr. Příběh Jana XXIII.*³⁷⁷ kolektivní dílo dědečka Domenica Agasso (* 1921) a vnuka Domenica Agasso (* 1979) *Papež Jan XXIII.*³⁷⁸ a publikace *Život papeže Jana XXIII.* od amerického spisovatele Thomase Cahilla (* 1940).³⁷⁹ Švýcarský kapucín, katolický teolog a spisovatel Walbert Bühlmann (1916–2007) sepsal biografickou studii *Jan XXIII. Zápas za budoucnost církve.*³⁸⁰

Pontifikátu papeže Pavla VI. se věnují studie politologa Petra Žáka (* 1987) *Pavel VI. a evropská společenství v letech 1963-1978*,³⁸¹ *Proměny vztahu papežství k evropské integraci. Od Pia XII. k Benediktu XVI.*³⁸² a stať historika a politologa Marka Šmída (* 1979) *Předpoklady pro obnovení československo-vatikánských jednání v období konkláve roku 1963.*³⁸³ Německá spisovatelka a řeholnice Kongregace sester Naší Milé Paní Namurské (Congregationis Sororum a Domina Nostra Namurcensi, SND) Marie Calasanz Ziesche (1923–2001) umělecky zpracovala život papeže Pavla VI. v románu *Přišel z hor.*³⁸⁴

1.2.1 Lev XIII. a společensko–politické problémy na přelomu 19. a 20. století

Papež Lev XIII.,³⁸⁵ občanským jménem Vincenzo Gioacchino Raffaele Luigi Pecci, se

³⁷⁶ HÜNERMANN, Wilhelm. *Farář světa: Život Jana XXIII.* 1. vyd. Praha: Zvon, 1994. 295 s. ISBN 80-7113-092-3. HÜNERMANN, Wilhelm. *Farář světa: Život Jana XXIII.* 2. vyd., V KNA 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. 277 s. Beletrie. ISBN 978-80-7195-358-6.

³⁷⁷ ROTHMANN, Robert. *Jsem Josef, váš bratr: Příběh Jana XXIII.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004. 79 s. ISBN 80-7192-769-4.

³⁷⁸ AGASSO, Domenico a AGASSO, Domenico. *Papež Jan XXIII.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2014. 85 s. Osudy; sv. 51. ISBN 978-80-7195-746-1.

³⁷⁹ CAHILL, Thomas. *Život papeže Jana XXIII.* 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2015. 239 s. ISBN 978-80-7485-056-1.

³⁸⁰ BÜHLMANN, Walbert. *Jan XXIII.: Zápas za budoucnost církve.* 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1997. 141 s. Dialog; sv. 10. ISBN 80-7021-218-7.

³⁸¹ ŽÁK, Petr. Pavel VI. a evropská společenství v letech 1963-1978. *Moderní dějiny*, roč. 23, č. 1, 2015, s. 241-258.

³⁸² ŽÁK, Petr. Proměny vztahu papežství k evropské integraci: Od Pia XII. k Benediktu XVI.. *Mezinárodní vztahy*, roč. 48, č. 4, 2013, s. 67-88.

³⁸³ ŠMÍD, Marek. Předpoklady pro obnovení československo-vatikánských jednání v období konkláve roku 1963. *Historica Olomucensia*, 50, 2016, s. 223-243.

³⁸⁴ ZIESCHE, Maria Calasanz. *Přišel z hor.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004. 181 s. Beletrie. ISBN 80-7192-782-1.

³⁸⁵ Srov. COULOMBE, Charles A. *Náměstkové Kristovi: Životopisy papežů.* 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004, s. 434-437. ISBN 80-7341-374-4. GELMI, Josef. *Papežové: Od svatého Petra po Jana Pavla II.* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994, s. 247-251. ISBN 80-204-0457-0. LEV XIII.. *Divinum illud munus.* 1. vyd. Praha: Krystal OP, 1998. 37 s. Thesaurus; sv. 2. ISBN 80-85929-25-2. LEVILLAIN, Philippe a BOUTRY, Philippe. *Dictionnaire historique de la papauté.* Paris: Fayard, 2003, s. 1035-1037. ISBN 22-1361-857-7. NARFON, Julien de. *Pope Leo XIII: His Life And Work.* London: Chapman & Hall, ltd., 1899. 237 s. RENDINA, Claudio. *Příběhy papežů: Dějiny a tajemství: Životopisy 265 římských papežů.* 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2005, s. 628-634. ISBN 80-7207-574-8. SCHINDLER, František, ed. *Našeho svatého Otce papeže Lva XIII. život a působení.* Münster: Adolph Russell, [1894]. 312 s. SCHNEIDER, Česlav M., ed. *Základní nauky církve katolické: Jak je podává a proti moderním bludům sociálním hájí papež Lev XIII.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a

narodil 2. března 1810 jako šesté dítě v hraběcí rodině v Palazzo Pecci ve městě Carpineto Romano v horách Monti Lepini, asi 60 kilometrů jihovýchodně od Říma.³⁸⁶ V letech 1818 až 1837 studoval v jezuitské koleji ve Viterbu³⁸⁷ a na Papežské církevní akademii (Pontificia Ecclesiastica Academia). Dne 31. prosince 1837 přijal kněžské svěcení.

Papež Řehoř XVI. (Bartolomeo Alberto Cappellari, 1765, pontifikát 1831–1846) vyslal mladého preláta Pecciho jako svého legáta do papežských provincií Beneventa, Spoleta a Perugia. V letech 1843 až 1846 působil Pecci jako apoštolský nuncius v Belgickém království a v letech 1846 až 1877 jako perugijský biskup a titulární arcibiskup damiettský. V roce 1853 byl jmenován kardinálem a roku 1877 kardinálem-komořím (camerlengo).³⁸⁸ V konkláve od 18. do 20. února 1878 byl Pecci zvolen za papeže a přijal jméno Lev XIII.

Během svého pětadvacetiletého pontifikátu sepsal Lev XIII. celkem 88 encyklik a celý jeho pontifikát byl vyplněný převážně úpornou snahou o zlepšení mezinárodních vztahů s evropskými státy. Ačkoli měl papež Lev XIII. ještě monarchistické smyšlení, přesto se nebránil republikánskému státnímu zřízení.

Už ve své nástupní encyklice *Inscrutabili Dei Consilio*³⁸⁹ ze dne 21. dubna 1878 nastínil Lev XIII. základní témata svého pontifikátu – vztah státu a církve, dialog církve s moderní vědou a uměním, rozvoj křesťanské filosofie v duchu neotomismu a obnova křesťanského manželství a rodiny – kterým se podrobněji věnoval ještě jako perugijský biskup ve svých posledních dvou pastýřských listech.³⁹⁰

Průmyslová revoluce a s ní spojená masivní migrace venkovského obyvatelstva do měst³⁹¹ s

---

nakladatelství V. Kotrba, 1904. 443 s. Vzdělávací knihovna katolická; Svazek XXXIV. SRB, Adolf. *Lev XIII.: Jeho život a působení náboženské, sociální a politické*. Praha: Kotrba, 1901. 426 s. ŠEBEK, Jaroslav. *Papežové moderního věku: Vatikan od Pia IX. po Františka a jeho vztah k českým zemím*. 2., dopl. vyd. Řitka: Čas, 2015, s. 16-26. Český čas; X. svazek. ISBN 978-80-7475-083-0. *Život svatého Otce, papeže Lva XIII*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1893. 50 s.

³⁸⁶ Srov. též BENEDIKT XVI. *Mírnost a revoluční moc evangelia: Homilie Benedikta XVI. v rodišti Lva XIII., Carpineto Romano*. RadioVaticana.cz [online] <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=13287>

³⁸⁷ Zřejmě pod vlivem vyučujících z řádu Tovaryšstva Ježíšova získal mladý Pecci celoživotní lásku k latinskému jazyku, ba dokonce skládal i latinskou poezii, která byla částečně přeložena i do češtiny. Srov. LEV XIII. *Básně a nápisy slavně panujícího papeže Lva XIII*. Brno: Knih. benediktinů rajhradských, 1888. 179 s. LEV XIII. a HENRY, Hugh Thomas. *Poems, Charades, Inscriptions of Pope Leo XIII including the revised compositions of his early life in chronological order: With English Translation and Notes*. New York – Philadelphia: The Dolphin Press American Ecclesiastical Review, 1902. 321 s.

³⁸⁸ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie heraldiky*. 3., opr. vyd. Praha: Libri, 1999, s. 191. ISBN 80-85983-68-0.

³⁸⁹ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 10, 1877, s. 585-592. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-10-1877-1-639+supplemento-321-448-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_21041878_inscrutabili-dei-consilio.html

³⁹⁰ Srov. LEV XIII. *Církev a vzdělanost: Dva poslední pastýřské listy biskupa perugijského Joachima kardinála Pecciho, nyní slavně panujícího papeže Lva XIII*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1901. 72 s. Hlasy katolického spolku tiskového; roč. 32, č. 3. Knihovna Libri nostri [online] <http://libri nostri.catholica.cz/?id=571>

³⁹¹ Srov. HORSKÁ, Pavla, MAUR, Eduard a MUSIL, Jiří. *Zrod velkoměsta: Urbanizace českých zemí a Evropa*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2002. 352 s. ISBN 80-7185-409-3. JUROK, Jiří, ed. *Královská a poddanská města od své*

sebou přinesla velké sociální těžkosti a vyvstal problém proletariátu a řešení dělnické otázky. První iniciativy a pokusy o řešení sociálních problémů se objevily uvnitř katolické církve v průběhu 19. století například v charitativní činnosti německého katolického kněze bl. Adolpha Kolpinga (1813–1865),³⁹² který založil spolek *Jednota katolických tovaryšů* (*Katholischer Gesellenverein*) či italského katolického kněze sv. Giovanni Melchiorre Bosca (1815–1888),³⁹³ který založil řeholní *Společnost sv. Františka Saleského* (*Societas Sancti Francisci Salesii*). Z Francie do Českých zemí přišly v roce 1837 první sestry *Kongregace Milosrdných sester svatého Karla Boromejského*

---

geneze k protoindustrializaci a industrializaci: Sborník příspěvků z mezinárodního odborného symposia uspořádaného ve dnech 5.-6. října 2001 v Příboře. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 2001. 362 s. ISBN 80-7042-606-3. KLAPETEK, Milan. Teologické předpoklady průmyslové revoluce v Anglii. *Dějiny vědy a techniky*, 13, 2005, s. 111-120. LOEWENSTEIN, Bedřich. Jak integrovat chudé?: (Lid a chudoba v pohledu 18. a počátku 19. století). *Český časopis historický*, 89, č. 2, 1991, s. 219-231. PAULINYI, Ákoš. *Průmyslová revoluce: O původu moderní techniky*. 1. české vyd. Praha: ISV, 2002. 290 s. ISBN 80-86642-02-X. POLANYI, Karl. *Velká transformace*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006. 299 s. Klasikové společenských věd. ISBN 80-7325-096-9. RAŠKA, Jakub. Průmyslová revoluce jako vyprávění o západní modernizaci: Příspěvek k dějinám historiografické kultury Velké Británie. *Dějiny – teorie – kritika*, roč. 13, č. 1, 2016, s. 7-38. TEICH, Mikuláš. Průmyslová revoluce a společnost v Evropě v 19. století. *Sborník prací Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Historie*, č. 10, 2003, s. 29-36.

³⁹² Konrád Maria Kubeš uvedl několik příběhů ze života tohoto kněze: „*Kolping, zakladatel spolku německých tovaryšů, zažil v Tyrolsku věc, která mu nevyhmizela z paměti. V hostinci... Věšla žena a podala hospodské peníze. To jest od toho, jenž tu před pěti hodinami obědval. Hospodská přijala peníze, jako by šlo o věc samozřejmou. Onen muž měl totiž jen tolar, ona neměla drobných. Já vám pošlu... V sousední vesničce tolar proměnil, a po neznámé ženě, jež nesla na prodej do města řezbářské práce, poslal, co byl povinen. Neznal ji, hospodská neznala ani jeho, ani ji. Na úžas Kolpingův odpověděla Tyrolačka: „Pročpak jsme vlastně křesťané?...“*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 237. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „*Pozor na společnost, zvláště musí-li jinoch opustit otcovský dům, ať již jde do ciziny za chlebem nebo do velkoměsta na studie nebo na vojnu. [...] Jak mnohý v cizině utonul! Adolf Kolping, zakladatel spolků pro katolické tovaryše († 1865), vypravuje, co ho v cizině drželo – vzpomínka na to, co by tomu řekla matka! Jeden z prostředků, které jinocha chrání – vzpomínka na matku – já ovšem myslím nebeskou Matku, vroucí úctu a lásku k Neposkvrněné Panně.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 23. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> Srov. též FELDMANN, Christian. *Adolf Kolping: Život naplněný solidaritou*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 132 s. Osudy; sv. 47. ISBN 978-80-7195-669-3. KAISEROVÁ, Kristina. Litoměřická diecéze – několik otazníků 19. století. In: *Litoměřická kapitula: 950 let od založení; [kniha příspěvků z konference konané dne 8. června 2007...]*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2007, s. 107-115. ISBN 978-80-7044-970-7. KAISEROVÁ, Kristina. Přeshraniční aspekty církevních dějin mezi Německem a českými zeměmi. In: KAISEROVÁ, Kristina, ed., NIŽŇANSKÝ, Eduard, ed. a SCHULZE WESSEL, Martin, ed. *Náboženství a národ: Češi, Němci a Slovinci ve 20. století*. Ústí nad Labem: Pro Česko-německou a Slovensko-německou komisi historiků vydává nakladatelství Kristina Kaiserová – Albis international, 2015, s. 64-69. ISBN 978-80-86971-59-9. MAŘÍK, Antonín. Jednota katolických tovaryšů v Karlových Varech: Křesťanské řešení sociální otázky. In: *Historický sborník Karlovarska*, 8, 2000, s. 129-150. MAŠKOVÁ, Jitka. *Kolpingovo dílo, jeho historie, šíření a vztah k integraci Evropy*. Brno, 2007. diplomová práce (Mgr.). MASARYKOVA UNIVERZITA. Filozofická fakulta.

³⁹³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jak veliký význam má právě v díle tohoto světce „Maria Pomocnice“! Pod jejími auspiciemi své veliké životní dílo začal, prováděl i dokonil. Jak vypadal první a poslední svátek Neposkvrněného Početí [8. prosince 1841 a 8. prosince 1887] jeho kněžského života! Když se roku 1841 chystal v sakristii kteréhosi turínského kostela [svatého Františka z Assisi; chiesa di San Francesco d’Assisi, Torino] ke mši svaté, vstoupí znenadání polootrhaný hoch [Bartolomeo Garelli]; kostelník [Giuseppe Comotti] ho vyhání, světec se ho ujímá, zve ho, aby po skončení nejsvětější oběti přišel k němu. Tato na pohled nepatrná událost ve svatý den Neposkvrněné Panny rozevřela jeho očím nedozírnou bídu zanedbané mládeže, a v jeho srdci vzklíčila myšlenka věnovat všechny své síly záchraně a výchově opuštěných dětí.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitatory, informace o duchu ignaciánských exercicií,*

(*Sorores Misericordiae Sancti Caroli Borromei*).³⁹⁴ Toto ženské řeholní společenství hrálo velmi důležitou úlohu i v životě Konráda Maria Kubeše. Salesiáni a boromejky během svého působení v Českých zemích dosáhli takového rozšíření a popularity, že když byly řeholní řády, kongregace a společnosti komunisty od roku 1950 postupně likvidovány, předběhly všechny ostatní nejvyšším počtem svých členů. Kromě výše jmenovaných společností působilo v katolické církvi v sociální činnosti mnoho a mnoho dalších a to daleko dříve než dne 21. února 1848 vydali Karl Marx (1818–1883) a Friedrich Engels (1820–1895) svůj proslulý *Manifest komunistické strany* (*Manifest der Kommunistischen Partei*).³⁹⁵ Římsko-katolická církev zareagovala na palčivé sociální problémy oficiálně až o čtyřicet let později encyklikou papeže Lva XIII. *Rerum Novarum* vydanou 15. května 1891.³⁹⁶

Diplomatické vztahy s tradičními katolickými státy, s Itálií a s Rakousko-Uherskem, zůstaly nadále velmi napjaté. Méně úspěšné zůstaly i diplomatické vztahy s liberální Francií, přestože francouzské katolíky papež Lev XIII. nabádal encyklikou *Au Milieu Des Sollicitudes* ze dne 16.

---

upravená pro inteligenci a pro klerus. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 5. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701> Srov. též BOSCO, Jan. *Listy Jána Bosca*. Bratislava: Don Bosco, 2006. 210 s. ISBN 80-8074-031-3. BOSCO, Jan. *Můj život pro mladé: Vzpomínky zakladatele salesiánů*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 226 s. ISBN 978-80-7367-247-8. BOSCO, Teresio. *Don Bosko*. Praha: Portál, 1991. 438 s. ISBN 80-85282-01-1. BOSCO, Teresio. *Maminka Markéta: Život matky Dona Boska*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2006. 166 s. ISBN 80-7266-234-1. FANTOZZI, Aldo. *Maminka Markéta: Matka Dona Boska*. Praha: Portál, 1994. 191 s. ISBN 80-7178-026-X. GOLDSCHMID, Štěpán, ed. *Dílo Boskovo*. Hradec Králové: Tiskové družstvo, 1923. 48 s. Časové úvahy; 286. JUREČKA, Stanislav. *Svatý Don Bosco*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 54 s. Vítězové; 3. svazek V. ročníku. KERER, Franz Xaverius. *Don Bosco...* Praha: Kotrba, 1923. 85 s. KRLÍN, Josef. *Svatý Don Bosco*. Praha: [s.n.], 1934. 103 s. Knihovna Života; [Sv. 14]. LEMOYNE, Jean. *Ján don Bosco: [Povahopis]*. Šaštín: Saleziáni, 1927. 82 s. NIGG, Walter. *Nadčasový světec Don Bosco (1815–1888)*. [Brno]: Prátele, [1977]. 100 s. P. ALBERTI. *Světec Don Bosko*. 4. vyd. Pardubice: Salesiánský chlapecký domov, 1946. 371 s. P. ALBERTI. *Světec Don Bosko*. Nové upr. vyd. Řím: Křesťanská akademie, 1977. 306 s. PAZDERNÍKOVÁ, Barbora. *Apoštol opuštěné mládeže*. Praha: B. Pazderníková, 1885. 68 s. SALESIÁNI. *Svatý Jan Bosko: K oslavám 100 letého výročí smrti sv. Jana Boska*. Řím: [s.n.], 1988. 57 s. SETTI, G. *Don Bosco*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. [120] s. ISBN 80-7178-574-1. SCHIÉLÉ, Robert. *Don Bosco*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 95 s. ISBN 80-7178-196-7. ŠTECHOVÁ, Marie. *Život světcův: Svátý Jan Bosco*. Praha: A. Neubert, 1937. 645 s. VAŠEK, Bedřich. *Svatý Jan Bosco*. 2. vyd. Hlučín ve Slezsku: Exerciční dům, 1929. 32 s. Životem; číslo 72. *Život a dílo blahosl. Jana Boska: Čtení a promluvy pro májovou pobožnost*. [S.l.: s.n., 1929?]. 161 s. „Proto mne nepřekvapilo, že Tvé modl.[itby] ke Královně máje za radostné shledání nebyly vyslyš.[eny] Já nepůsobil radost jí, ona nepůsobí radost mně. Jakou mírou budete měřit, takovou bude vám odměřeno. Já prosil naše anděly strážné [SNB], jak vidíš, též nadarmo. I tento trest přijímám poslušně a pokorně, jako pokání za své hř.[íchy] Neprotestuj, nedopouštěj se chyby, jako kdysi já – nesrovnávej mne s kněžími špatnými, zrádci K.[rista] atd.; srovnej mne s Janem Boskem, Vincencem Paulánským nebo V. Palotti [Vincenc Pallotti] atd., a rci: „Vůči těmto jsi byl ubožák, nikoli horlivý.““ Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králiky dne 31. května 1951*. Příloha č. 111.

³⁹⁴ Srov. KRÁTKÁ, Eliška. „Archiv“ Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze. *Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity: Řada společenských věd*, roč. 28, č. 1, 2014, s. 119-126.

³⁹⁵ MARX, Karl a ENGELS, Friedrich. *Komunistický manifest*. 2. vyd. Praha: Zář, 1898. 51 s. Dělnická knihovna; sv. 8. Kramerius. Národní knihovna ČR [online] <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=22133>

³⁹⁶ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 23, 1890-91, s. 641-670. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-23-1890-91-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_15051891_rerum-novarum.html

února 1892,³⁹⁷ aby se nebáli přijmout republikánské zřízení.³⁹⁸

Naopak paradoxně úspěšné byly diplomatické vztahy s převážně protestantským Německem, kdy sám všemocný „Železný kancléř“ Otto Eduard Leopold von Bismarck-Schönhausen, vévoda z Lauenburgu (1815–1898)³⁹⁹ osobně požádal papeže Lva XIII., aby se stal smířčím soudcem ve sporu Německa a Španělska o nároku na Karolínské souostroví v Tichém oceáně.⁴⁰⁰ Touto historickou událostí v podstatě skončil Kulturkampf v Německu.⁴⁰¹

K oteplení mezinárodních vztahů došlo i mezi Spojeným královstvím Velké Británie a Irska

³⁹⁷ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 10, 1877, s. 519-540. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-24-1891-92-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_16021892_au-milieu-des-sollicitudes.html

³⁹⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Lev XIII. osvědčoval vzhledem k Francii, kde katolíci se vzpírali uznat republiku, že církev nemá zájmu na tom, jaká vládní forma v kterém státě jest, jen když dbá spravedlnosti, i ke katolickým občanům; týž papež vyzval francouzské katolíky, by republiku uznali. V italských středověkých republikách bylo blaze, lépe než v přemnohé monarchii – protože byly promíknuty' duchem víry!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 3. část.* Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948, s. 266. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795>

Pro zajímavost lze uvést, že papež Lev XIII. poskytl interview první ženě, francouzské novinářce Caroline Rémy de Guebard (1855–1929) pro deník *Le Figaro*. Rozhovor vyšel pod titulkem *Le pape et l'antisémitisme* dne 4. srpna 1892. Srov. BnF Gallica [online] <https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k282248w/fl.item> Srov. též MICCOLI, Giovanni. Un'intervista di Leone XIII sull'antisemitismo. In: MELLONI, Alberto, ed. *Cristianesimo nella storia: Saggi in onore di Giuseppe Alberigo*. Bologna: Il Mulino, 1996, s. 577-605.

³⁹⁹ Srov. BAUER, František a KUČERA, Martin, ed. *Bismarck v mezinárodní politice po prusko-francouzské válce (1871-1890)*. 1. vyd. Praha: Historický ústav AV ČR, 2001. 223 s. Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti historici Pragae. Řada A, Monographia; sv. 18. ISBN 80-7286-025-9. MOMMSEN, Wilhelm. *Bismarck*. Olomouc: Votobia, 1995. 189 s. Malé monografie; sv. 8. ISBN 80-7198-057-9. TAYLOR, A. J. P. *Bismarck*. 1. vyd. Praha: Baronet, 1998. 294 s. ISBN 80-7176-697-6.

⁴⁰⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Zatím co po celém světě, od Karpat až za oceán, hlaholí v našich chrámech jásavě: 'Bože, svatého nám Otce dlouhá léta zachovej!' Lev XIII. nemá píď země, a Bismarck ho navrhuje za rozhodčího v rozepřích velmocí!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 647. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

⁴⁰¹ Srov. MORSEY, Rudolf. Kulturní boj: Bismarckova preventivní válka proti Centru a katolické církvi. *Teologie & Společnost*, 1(9), č. 2, 2003, s. 9-16. SUCHÁNEK, Drahomír. Bismarckův kulturní boj – kořeny, příčiny, souvislosti. *Historický obzor*, 11, č. 11-12, 2000, s. 248-258. SUCHÁNEK, Drahomír. Katolická církev a „kulturní boj“. *Teologie & Společnost*, 1(9), č. 2, 2003, s. 3-8. SUCHÁNEK, Drahomír. Pruský kulturní boj – zápas o podobu Německého císařství. In: STELLNER, František, ed. a KOVÁŘ, Martin, ed. *Století objevů, diplomacie a válek: Sborník k 60. narozeninám profesora Aleše Skřivana*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005. 553 s. Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica, 1-2003. Studia historica; 55. ISBN 80-246-0833-2. Konrád Maria Kubeš píše: „*Windthorst, 'Gedeon německých katolíků XIX. století', neochvějný odpůrce Všemohoucího kancléře v kulturním boji, nepřemožitelný zastánce církve, kterou chtěl Bismarck ztročit, jest proslaven po celém světě jako výtečný politik a diamantový charakter. Méně známa asi jest jeho úcta k přesvaté Panně. Když v jeho domovském městě Hannoveru byl stavěn mariánský chrám [St. Marien, Hannover-Nordstadt], neostýchal se prosit o milodary. 'Kdo mi chce udělat radost, ať mi něco dá na kostel Panny Marie.' Několik měsíců před smrtí řekl: 'Až dokonám, dejte mi zvonit nikoli umíráčkem, nýbrž zvonem, kterým se vyzvání Anděl Páně.' Prál si odebrat se na věčnost s andělským pozdravem na rtech, a jeho přání se vyplnilo. Po jeho smrti vzpomínaly katolické časopisy jakési staré legendy: 'Jeden ctitel Matky Boží skonal s Ave Maria na rtech; na jeho hrobě pak vyrostla z kamene bělostná lilie, na jejímž každém bělostném lístku bylo zlaté Ave. Nad hrobem Windthorstovým se zdvihá mariánský chrám, v kámen vtesané Ave Maria, a on sám očekává slavné vzkříšení pod věží, ve které jest 'andělský' zvon, zvoucí třikrát denně věřící k andělskému pozdravu.'“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 360. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> „*Windthorst, známý vůdce německých katolíků, kráčí spolu s Franckenstelnem [správně Maximilian (Max) Franz August von Forckenbeck], předsedou berlínského parlamentu [Preußische Abgeordnetenhaus], v čele 6000 mužů na pouť do Mariahilf [Wallfahrtskirche Maria Hilf Amberg] a**

a Svatým stolcem, kdy jeden z vůdců tzv. oxfordského hnutí bl. John Henry Newman (1801–1890) konvertoval ke katolicismu a dne 12. května 1879 byl papežem Lvem XIII. jmenován kardinálem.⁴⁰²

Veliký význam křesťanského manželství a rodiny pro celou lidskou společnost zdůraznil papež Lev XIII. v encyklice *Arcanum Divinae* vydanou 10. února 1880.⁴⁰³ Apoštolským listem *Neminem Fugit* z 14. června 1892 zavedl v celé církvi svátek Svaté Rodiny.⁴⁰⁴

Papež Lev XIII. byl přesvědčený o tom, že společná modlitba posvátného růžence je nezbytným a nutným prostředkem k pevnému a neochvějnému naplnění křesťanského manželského

---

modlí se s nimi růženec.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl.* Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 160. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> „Ludvíku Windthorstovi dala matka při odchodu z otcovského domu stříbrné pero a stříbrný kalamář: ‚Zde máš pero a kalamář svého zesnulého otce; chraň se, abys ho neužíval k něčemu jinému než k tomu, co jest pravdivé, šlechetné, křesťanské.‘ Jak svědomitě tento Gedeon německých katolíků její slovo vyplnil, ukázaly pozdější dny.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 61. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „S jakou úctou vyslovuje každý katolík jména některých laických bojovníků Kristových! [...] Windthorst v Německu [...] Kristovi rytíři, charakterové z diamantu, proniknutí duchem toho, pro něhož pracovali, věřící mužové, na veřejnosti neohrožení bojovníci, v soukromí vzorní křesťané; s růžencem v ruce před obrazem sv. Panny a u eucharistického stolu si vyprošovali požehnání pro práce, které jim přinášely jen oběti a pronásledování, nikoli slávu a zisk.“ Tamtéž, s. 657. „Windthorst a jeho legie se nevrhli na zem před ‚modlou dne‘, jak hrdě v berlínském parlamentě vůči původci kulturního boje prohlásil... tento mluvčí a vůdce katolíků měl v Bismarckově hohenzollernském protestantském Prusku za nejurputnějšího boje proti církvi větší svobodu slova.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci.* 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 25-26. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699> Heslo „Kulturní boj“: KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L].* Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. Republiky, 1947, s. 340-343. Exerciční knihovny č. 7. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=145> SPECTATOR. Ludvík Windthorst, vůdce německých katolíků 19. století. *Dorost.* 1936, č. 4, s. 56.

⁴⁰² Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 11, 1878, s. 587. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-11-1878-ocr.pdf> Konrád Maria Kubeš píše: „K takovým duchům upřímně pravdu hledajícím patřil na př. kardinál Newman. Ještě před obrácením na cestách po Sicílii upadl do těžké nemoci, a maje smrt takřka před očima, stále osvědčoval a sílil se myšlenkou: ‚Nikdy jsem se neprovinil proti osvětlení shůry‘ (t. j. nikdy jsem je neodmítl. ‚Je n'ai pas péché contre la lumière‘).“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus.* Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 15. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701> „Kardinál Newman neznal ani jediného katol. [ického] kněze až do svého obrácení r. 1845. Co ho přivedlo do církve? Četba svatých Otců! [William] Gladstone, vynikající muž anglikánské církve, prohlásil: ‚Přestup N. [ewmana] jest rána, z níž se naše církev ještě dnes nevzpamatovala.‘ Krok tohoto učeného a váženého muže ukázal jiným nesčetným cestu; celý přívál inteligentů se hnal k loďce Petrově.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 2. část.* Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947, s. 217. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> Srov. DACHOVSKÝ, Karel. *Blahoslavený John Henry Newman.* Praha: Řád, 2010. 64 s. ISBN 978-80-86673-16-5. GEISLER, Hermann. Svědomí a pravda ve spisech blahoslaveného Johna Henryho Newmana. *Teologické texty*, roč. 25, č. 3, 2014, s. 122-129. SIEBENROCK, Roman A. John Henry Newman (1801-1890). *Teologické texty*, 22, č. 1, 2011, s. 28-35. WEIRICH, Marko. *Kardinál J. H. Newman.* Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 75 s. Vítězové; 7. svazek VIII. ročníku. Srov. též Bl. John Henry Cardinal Newman, C.O. †. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bnew.html>

⁴⁰³ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 12, 1879, s. 385-402. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-12-1879-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_10021880_arcanum.html

⁴⁰⁴ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 25, 1892-93, s. 8-21. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-25-1892-93-ocr.pdf> Konrád Maria Kubeš napsal: „Lev XIII. byl veliký sociolog a důkladný znatel své doby, jeho úsudek může být směrodatný; tento papež byl přesvědčen, že obnova společnosti jest možná jen obnovou

a rodinného života.⁴⁰⁵ Modlitbě posvátného růžence věnoval papež Lev XIII. celkem 11 encyklik.⁴⁰⁶

Velkou starost věnoval papež Lev XIII. také misiím, především na Dálném Východě, a díky tomu dne 27. května 1900 prohlásil za blahoslavené 13 čínských mučedníků.⁴⁰⁷

Nesmírně cennou službu prokázal papež Lev XIII. historickému bádání, když v roce 1881 částečně zpřístupnil Vatikánský tajný archiv (Archivum Secretum Apostolicum Vaticanum) všem badatelům bez rozdílu náboženského přesvědčení.⁴⁰⁸ Vedením archivu a příruční knihovny pověřil

---

rodiny, a rodina křesťanská že se má a musí obnovit v duchu a příkladem sv. Rodiny – a zdaří-li se to, jest na polo vyhráno, ano ještě více než na polo.“ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Leden. Život Neposkvrněné Panny ve sv. Rodině. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 1, s. 4. Příloha č. 12. „*Stále se čini pokusy, jak učinit z našeho slzavého údolí ráj. Věc by nebyla tak těžká! Ať zachovávají všichni zákon Nejvyššího! Lev XIII. to přesvědčivě ukázal a dokázal ve svých encyklikách, na př. v breve Neminem fugit (Nikoho není tajno) v r. 1892. Že tolik bídy a bolesti na světě? Hledej vinníka, a najdeš všude téhož – hřích, tedy neposlušnost zákona Božího.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 192. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „*Sociální význam skrytého života Páně je tak dalekosáhlý, že nemožno v této knize jej dokonale vyčerpát. Stačí poukázat na to, že velký sociální papež Lev XIII. velmi důrazně doporučoval úctu k svaté Rodině jakožto jediný účinný lék, jenž může uzdravit prohnílý život rodinný a tím i celou zchátralou moderní společnost. Na zemi to nikdy nevypadalo jako v ráji.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 288. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁴⁰⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Druhý prostředek, kterým Lev XIII. hleděl pozvednout pokles a chladnoucí víru, byl sv. růženec, modlitba víry.*“ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Leden. Život Neposkvrněné Panny ve sv. Rodině. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 1, s. 4. Příloha č. 12. „*Veliký sociolog Lev XIII. hledal a našel v růženci lék a ochranu proti nemocem své doby. Skepse, náboženská lhostejnost stupňovaná až k nevěře, hyperkriticismus, vychladlá důvěra a láska k Bohu, nechť k sebezáporu, materialistické dření jen pro časný život a zapomenutí na věčnost a na nadzemské ideály: to vše léčeno a potlačováno živou vírou a úvahou o tajemstvích radostného, bolestného a slavného růžence. Aby zachránil stádcí sobě svěřenému sv. víru, vložil Lev XIII. věřícím do rukou růženec. Jeho příkladu nechť následují rodičové, kterým jde o to, aby jejich dítkám byl uchován poklad sv. víry. Nestací ovšem jim růženec do rukou vložit, nýbrž třeba i do srdce lásku k němu vštípit.*“ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Říjen. Královna sv. růžence. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 10, s. 147. Příloha č. 12. „*Velký papež a diplomat Lev XIII., velcí učenci jako Ampère, Volta, Recamier, velcí umělci jako Dvořák a Haydn, velcí generálové jako Eugen Savojský, Radecký, Tilly, rádi brali do rukou růžový Mariin věnec, někteří denně – nepovzbudí-li nás slovo kazatele, nechať nás povzbudí alespoň příklad velkých mužů!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 577-578. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

⁴⁰⁶ *Supremi apostolatus officio* ze dne 1. září 1883; *Superiore anno* ze dne 30. srpna 1884; *Vi è ben noto* ze dne 20. září 1887; *Octobri mense* ze dne 22. září 1891 „*Lev XIII.: „Jest dovoleno tvrdit, že podle vůle Boží se nám nedostává ani jediné milosti leč skrze Marii; jako k nebeskému Otcí nemůže nikdo přistoupit leč skrze Syna, tak podobně (fere... téměř, skoro, asi) nemůže nikdo přistoupit ke Kristu leč skrze Matku.*“ (Encyklika ‚*Octobri mense*‘ 1891.).“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 64. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>; *Magnae Dei Matris* ze dne 8. září 1892; *Laetitiae sanctae* ze dne 8. září 1893; *Iucunda semper expectatione* ze dne 8. září 1894; *Adiutricem* ze dne 5. září 1895; *Fidentem piumque animum* ze dne 20. září 1896; *Augustissimae Virginis Mariae* ze dne 12. září 1897 a *Diuturni temporis* ze dne 5. září 1898. Srov. The Holy See. The Holy Father [online] <http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/index.html> „*Lev XIII. připojil ‚Královno posvátného růžence‘ (r. 1883) a ‚Matko dobré rady‘ (r. 1903).*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 165. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁴⁰⁷ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 31, 1898-99, s. 746-748. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-31-1898-99-ocr.pdf> „*Patří k 13 čínským mučedníkům, které Lev XIII. r. 1900 prohlásil za blahoslavené.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 2. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947, s. 188.

papež německého jezuitu a kardinála Franze Ehrle (1845–1934)⁴⁰⁹ a rakouského dominikána Friedricha Heinricha Suso Denifle (1844–1905). Plodem jejich spolupráce se stalo monumentální sedmidílné dílo *Archiv für Literatur- und Kirchengeschichte des Mittelalters*.⁴¹⁰ První českým badatelem, který v archivu studoval byl historik Josef Šusta (1874–1945).⁴¹¹

Pravděpodobně největší papež 19. století zemřel 20. července 1903 a byl pohřben v bazilice Nejsvětějšího Spasitele a sv. Jana Křtitele a Jana Evangelisty v Lateráně.

1.2.2 Pius X. a problematika modernismu v katolické církvi

Oproti svému předchůdci na papežském stolci byl budoucí papež Pius X.⁴¹² občanského původu. Giuseppe Melchior Sarto se narodil 2. června 1835 v Riese v provincii Treviso v severní Itálii v prosté rodině obecního listonoše. Prošel všemi stupni kněžské kariéry, od vesnického

---

Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> Agnès Tsao Kouy, vdova, † 1856; Auguste Chapdelaine, kněz MEP (Společenství zahraničních misíí v Paříži; Société des missions étrangères de Paris; Societas Parisiensis missionum ad exteras gentes) 1814–1856; Augustin Tchao, kněz, † 1815; François Regis Clet, kněz CM (Kongregace misie; Congregatio Missionis) 1748–1820; François M. Lantrua (Jean da Triora), kněz OFM 1760–1816; Gabriel Taurin Dufresse, biskup MEP 1750–1815; Joachim Ho, katecheta 1774–1839; Joseph Yuen, kněz 1765–1817; Laurent Pe-Man, laik, † 1856; Paul Lieou, kněz, † 1818; Pierre Lieou, katecheta, † 1834; Pierre Ou, katecheta, † 1814; Thaddée Lieou, kněz, † 1823. Abbaye Saint Benoît [online] <http://www.abbaye-saint-benoit.ch/hagiographie/fiches/fg034.htm>

⁴⁰⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Když Lev XIII. otevřel a všem přístupným učinil vatikánský archiv, prohlásil, že katolická církev se nemusí studia dějin bát. Ale ani jiného studia, na př. věd přírodních. Papež měl pravdu; čím důkladnější studium dějin, tím více bývají očišťovány od staletých pomluv čisté postavy, jež nepřátelé pokáleli blátem (Řehoř VII., Inocenc III., Maria Stuartovna, Tilly atd.). Slavní badatelé Gfrorer, Hurter a Onno Klopp nebyli jediní, které přivedlo do církve studium dějin! Při otevření vatikánského archivu ponechávání badatelé bez dozoru; papež důvěřoval v jejich poctivost a čest. Jednou byli náhodou přistiženi dva berlínští protestantští profesori, kteří v listinách ‚pracovali‘ gumou, nůžkami, nožikem, černidlem... Bojíme se dějepisné pravdy my, anebo se jí bojí nepřátelé církve? Mají proč se jí bát!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 29. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁴⁰⁹ Srov. Franziskus Cardinal Ehrle, S.J. †. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/behrl.html>

⁴¹⁰ Srov. Archive.org [online] <https://archive.org/search.php?query=Archiv%20f%C3%BCr%20Literatur-%20und%20Kirchengeschichte%20des%20Mittelalters>

⁴¹¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Čtu recenzi Šustova románu Cizina [ŠUSTA, Josef. Cizina: Román. Praha: Bursík & Kohout, 1914. 223 s.]; autor prý zachytil zdařile konflikt české duše s římským universalismem. Tedy též jakýsi druh rasismu! – Jedni vytýkají církvi, že stranila mocným tohoto světa; po nich přijdou jiní a vytýkají, že se vždy obracela k nejubožejším (řeknou ‚k spodině lidstva‘); před třemi čtvrtinami století se vyskytli fanaticové či vědomí lháři, kteří tvrdili, že církev pro otroky neučinila nic; teď najednou ji viní jako ze zločinu, že tuto ‚chátru‘ osvobodila a učinila rovnou nadčlověkům, čímž stírala rozdíly ras a rasy mísila. Co říkáte nyní, když přišli jiní, silnější vás, a sehnuli vám šji až k zemi? Jest přece podle vašeho učení, že silnější rasa jest povolána přírodou, aby zdeptala slabší rasu a jí vládla!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 22-23. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699>

⁴¹² Srov. COULOMBE, Charles A. *Náměstkové Kristovi: Životopisy papežů*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004, s. 437-439. ISBN 80-7341-374-4. GELMI, Josef. *Papežové: Od svatého Petra po Jana Pavla II*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994, s. 252-258. ISBN 80-204-0457-0. RENDINA, Claudio. *Příběhy papežů: Dějiny a tajemství: Životopisy 265 římských papežů*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2005, s. 635-638. ISBN 80-7207-574-8. ŠEBEK, Jaroslav. *Papežové moderního věku: Vatikán od Pia IX. po Františka a jeho vztah k českým zemím*. 2., dopl. vyd. Řitka: Čas, 2015, s. 27-38. Český čas; X. svazek. ISBN 978-80-7475-083-0.

kaplana až k titulu patriarchy v Benátkách.⁴¹³

Konkláve, které se konalo od 31. července do 4. srpna 1903 bylo z hlediska církevních dějin zajímavé především tím, že na něm bylo naposledy použito právo exkluzivy (*ius exclusivae*) tedy veto panovníka katolické mocnosti proti zvolenému kandidátovi na úřad papeže.⁴¹⁴ V tomto případě vznesl právo veta císař a král František Josef I. (1830, doba vlády 1848–1916) prostřednictvím krakovského biskupa a kardinála Jana Duklana Mauryce Pawła Puzyny de Kosielsko (1842–1911)⁴¹⁵ proti kardinálovi Marianovi Rampollovi del Tindaro (1843–1913).⁴¹⁶ S počtem 50 hlasů vyšel nakonec vítězně kardinál a benátský patriarcha Giuseppe Melchiorre Sarto.⁴¹⁷ Volbou jména Pius X. dal jednoznačně najevo jakým směrem se bude jeho pontifikát ubírat.⁴¹⁸

Do úřadu náměstka Kristova nastoupil s velikou vážností a posvátnou bázni nejvyššího

⁴¹³ Konrád Maria Kubeš napsal: „Benátský patriarcha Josef Sarto (pozdější papež Pius X.) byl přítomen jakémusi jednání... Radili se, co dělat, by nezanikl katolický list *La Difesa*. „Bude-li nutno, prodám prsten, pektorál a kardinálský klobouk, abych ten list zachránil.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 3. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948, s. 45. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> „Být vojínem Kristovým, rytířem Kristovým, být celý bojovník, celý muž – polovičatost se protiví Bohu, jest na posměch lidem a nevede k ničemu. Pius X. prohlásil, že nevzdělání katolíci nám škodí víc než sami nepřátelé. Jeho slovo by se dalo pozměnit: „Špatní katolíci poškozují věc Kristovu daleko víc než zjevní nepřátelé.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercícií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 610. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699>

⁴¹⁴ Srov. FISCHER, Heinz-Joachim. *Dějiny papežů*. 1. vyd. Olomouc: Fontána, 2005. 169 s. ISBN 80-7336-220-1. SUCHÁNEK, Drahomír. The End of the Right of Exclusion: Conclave of 1903 and the New Legislative of Pope Pius X. *Dvacáté století*, roč. 5, č. 2, 2013, s. 126-137. SUCHÁNEK, Drahomír. *Ius exclusivae: Právo exkluzivity při papežských volbách*. 1. vyd. Praha: Aleš Skřivan ml., 2012. 270 s. ISBN 978-80-86493-32-9. ŠEFČÍK, Marcel. *Konkláve: Pápežské volby v 20. a 21. století*. Trnava : Dobrá kniha, 2013. 131 s. ISBN 978-80-7141-765-1. WOLF, Hubert. *Konkláve: Tajemství papežské volby*. V českém jazyce vydání první. Praha: Prostor, 2018. 253 s. ISBN 978-80-7260-385-5.

⁴¹⁵ Srov. Jan Maurycy Pawel Cardinal Puzyna z Kosielsko †. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bpuzyna.html>

⁴¹⁶ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bram.html>

⁴¹⁷ Při jeho volbě se vypráví humorná historka, že když byl zvolen, tak prý jeden z kardinálů zamával z okna krejčovskými nůžkami, aby tímto svým gestem sdělil shromážděnému lidu, který z kardinálů byl zvolen. Příjmení Sarto totiž znamená Krejčí. Srov. *Stalo se ve Vatikánu: Zajímavosti ze života papežů 20. století*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. 159 s. ISBN 80-7192-508-X.

⁴¹⁸ Volbou svého jména Pius se zřejmě cítil být pokračovatelem předchozí linie nositelů tohoto papežského jména v průběhu 19. století, kteří na vlastní kůži těžce pocítili sílu světské moci a také byli nuceni řešit různorodé omyly své doby. Pontifikát Pia VII. (1800–1823) byl poznamenán napoleonskými válkami, ale také znovuoobením Tovaryšstva Ježíšova bulou *Sollicitudo omnium ecclesiarum* 7. srpna 1814. Pouhých 20 měsíců trvající pontifikát Pia VIII. (1829–1830), muže chatrného zdraví, o kterém Italové říkali, že je to „egli è buono vecchio, egli dorme sempre e tutto sta in pace; je to hodný stařeček, pořád spí a nechává všechny na pokoji.“ Encyklikou *Traditi Humilitati* ze dne 24. května 1829 odsoudil karbonáře. V našem prostředí byl asi nejznámějším karbonářem Silvio Pellico (1789–1854), v letech 1822 až 1830 vězněn na Špilberku v Brně. Po propuštění napsal v Turíně bestseller *Mie prigionie*, přeložený i do češtiny *Z mých žalářův*. Nejdělsí pontifikát v dějinách papežství (32 let, 11 559 dní) bl. Pia IX. (1846–1878) byl poznamenán mnoha velkými událostmi. V encyklice *Qui pluribus* ze dne 9. listopadu 1846 byl poprvé explicitně odsouzen komunismus. Dne 8. prosince 1854 bulou *Ineffabilis Deus* bylo prohlášeno dogma o Neposkvrněném Početí Panny Marie. V encyklice *Quanta cura* a v příloženém dokumentu *Syllabus errorum modernorum* ze dne 8. prosince 1864 byl odsouzen modernismus a sekularismus. Nepochybně největší událostí však bylo svolání Prvního vatikánského koncilu (8. prosince 1869 až 18. července 1870, kdy byl odročen, formálně ukončen v roce 1960). Z koncilu vzešly dva dokumenty nemalého významu: dekret o víře *Dei Filius* a konstituce *Pastor aeternus*. První definuje dogma o přirozené poznatelnosti Boží rozumem z toho, co bylo stvořeno, druhý formuluje tzv. papežskou neomylnost ve věcech víry a mravů.

pastýře duší,⁴¹⁹ což vyjádřil vysloveně pastorační nástupní encyklikou *E Supremi* ze dne 4. října 1903.⁴²⁰ Nejvíce byl pontifikát Pia X. poznamenán usilovným a neústupně vytrvalým bojem s modernismem uvnitř katolické církve, ale zároveň i proslulými dekrety o denním svatém přijímání a o časném a častém svatém přijímání dětí.⁴²¹

K 50. výročí vyhlášení dogmatu o Neposkvrněném Početí Panny Marie napsal Pius X. encykliku *Ad Diem Illum Laetissimum* vydanou 2. února 1904.⁴²² Stejně jako jeho předchůdce i Pius X. věnoval svou pozornost křesťanskému manželství dekretem *Ne Temere* ze dne 2. srpna 1907.⁴²³

Světlou a trvalou památkou pontifikátu Pia X. však nesporně zůstává dekret *Sacra Tridentina Synodus* ze dne 20. prosince 1905 o každodenním svatém přijímání⁴²⁴ a dekret o časném a častém svatém přijímání dětí *Quam Singulari Christus Amore* ze dne 8. srpna 1910.⁴²⁵

⁴¹⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „Pius X. se při svém zvolení za papeže hrozil nejvíce myšlenky, že bude odpovídat za miliony duší, jichž spása teď vložena na jeho bedra.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 192. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁴²⁰ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 36, 1903, s. 129-139. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-36-1903-4-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-x/en/encyclicals/documents/hf_p-x_enc_04101903_e-supremi.html „Mužové vpravdě velcí se objevují bez povyku; zato však jejich první vystoupení bývá zároveň první odhalení jejich zásad, smýšlení, ducha... hned bývá zřejmo, kterou cestou se budou brát. Pius X., do svého zvolení světu neznámý, prohlašuje za své heslo: ‚Všechno obnovit v Kristu‘, a okamžitě ví celý svět, věřící i nevěřící, na čem jest.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 124. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁴²¹ Z jeho dětství se vypráví zbožná legenda, že když byl na pastorační návštěvě v jeho rodném městečku Riese místní biskup, tak mu malý Giuseppe Sarto přednesl snažnou žádost, zda by nemohl přistoupit ke svatému přijímání. Biskup mu mile odvětil, že on to změnit nemůže, že to může učinit pouze papež. Sarto se však nenechal tak lehce odbýt a zeptal se biskupa, proč to papež tedy neudělá. Po této otázce prý mu biskup položil ruku na hlavu a řekl mu, že třeba jednou bude papežem on a udělá to. Ať už se tato událost stala nebo nestala, v každém případě ukazuje na to, že pozdější papež Pius X. měl hlubokou úctu k eucharistickému Kristu a také že měl rád děti.

⁴²² Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 36, 1903-04, s. 449-462. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-36-1903-4-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-x/en/encyclicals/documents/hf_p-x_enc_02021904_ad-diem-illum-laetissimum.html „Pius X. r. 1904: ‚Maria jest rozdatelkou všech darů, jež nám Ježíš Kristus svou smrtí a krví zasloužil.‘“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 64. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁴²³ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 36, 1907, s. 525-530. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-40-1907-ocr.pdf> „Papežové jako Pius X., jehož některé konstituce (na př. *Ne temere*) jsou dokladem, jak daleko viděl... O takových mužích můžeme říci, že jsou velcí.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 107. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699>

⁴²⁴ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 38, 1905-06, s. 400-406. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-38-1905-6-ocr.pdf>

⁴²⁵ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 2, 1910, s. 577-583. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-02-1910-ocr.pdf> „Od doby, kdy Pius X. otevřel nám všem svatostánek dokořán, kdy tisícové přijímají denně andělský pokrm, prosívají v nemoci dívky škoře sotva odrostlé nebo školou ještě povinné, aby jim byla přinesena Velebná Svátost aspoň na velké svátky, které bez sv. přijímání jim připadají prázdné, a není-li možno, aspoň v předvečer svátků. Znal jsem dívky, kterým bylo bolestnější nad všechno bolestné utrpení, že musily na lůžku trávit celé týdny bez svátostného Spasitele.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 678. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „Pius X. za změněných poměrů rozhodl:

Velkou pozornost věnoval papež Pius X. formaci a výchově bohoslovců v kněžských seminářích. Důraz byl kladen především na duchovní život budoucích kněží, což také vyjádřil papež Pius X. exhortou *Haerent Animo* ze dne 4. srpna 1908, kterou vydal u příležitosti padesátiletého jubilea svého kněžství.⁴²⁶ Na druhou stranu je však nutné poznamenat, že celkové ovzduší v kněžských seminářích neodpovídalo těmto velkým ideálům. Zřejmě pod vlivem neustálého boje s modernismem panovalo v interpersonálních vztazích napětí, nedůvěra a mnohdy také udavačství. Sekularizovaná a liberální společnost na začátku 20. století zřejmě přispěla k tomu, že se ve výchově alumnů projevil příliš konzervativní až přímo zkosnatělý postoj vůči celibátu a zdravého vztahu k dívkám a ženám. Pozdější názory a postoje Konráda Maria Kubeše byly do určité míry ovlivněny touto stinnou stránkou seminární výchovy a formace.

Proti modernismu a jeho představitelům přikročil papež Pius X. s naprosto bezohlednou a tvrdou přísností.⁴²⁷ Svůj boj s hydrou modernismu zahájil dekretem *Lamentabili Sane Exitu* ze dne 3. července 1907,⁴²⁸ někdy nazýván jako nový Syllabus, ve kterém odsoudil 65 modernistických tezí, pocházejících převážně z díla francouzského filosofa a teologa Alfreda Firmina Loisyho (1857–1940).⁴²⁹ Celé modernistické hnutí pak shrnul, vyložil a odsoudil papež Pius X. v encyklice *Pascendi Dominici Gregis* ze dne 8. září 1907.⁴³⁰ K odhalení a demaskování skrytých modernistů

„Můžete denně j. za starých dob.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L]*. Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. Republiky, 1947, s. 156. Exerciční knihovny č. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=145> Srov. též OVEČKA, Jaroslav Štěpán. *Svaté přijímání: Dva dekrety papeže Pia X. a poučení podle nich. A, Sv. přijímání časté. B, První sv. přijímání rané*. 4. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 77 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=957>

⁴²⁶ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 41, 1908, s. 555-577. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-41-1908-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-x/la/apost_exhortations/documents/hf_p-x_exh_19080804_haerent-animo.html Srov. též SEDLÁK, Jan Nepomuk, ed. *Cesta k oltáři Páně: Obrady sedmera svěcení kněžských a konsekrace biskupské*. Praha: Spolek Haléř sv. Vojtěcha, 1922, s. 183-216. NDK. Kramerius [online] <http://kramerius4.nkp.cz/search/i.jsp?pid=uuid:54dae3b0-1ea3-11e2-a61d-005056827e52>

⁴²⁷ Srov. BEDOUELLE, Guy. Pius X.: nesmlouvavý papež, nebo reformátor?. *Salve*, 17, č. 3, 2007, s. 53-61. FILIP, Štěpán M. Moderní encyklika proti modernismu aneb Co je dosud platné z encykliky *Pascendi Dominici gregis*?. *Salve*, 17, č. 3, 2007, s. 85-108. PETRÁČEK, Tomáš. Církev v době (anti-)modernistické krize: Přehled hlavních událostí. *Salve*, 17, č. 3, 2007, s. 151-155. PETRÁČEK, Tomáš. Milost rozumět své době a milovat ji: Rozhovor s Bernardem Montagnesem OP. *Salve*, 17, č. 3, 2007, s. 143-149. WEISS, Otto. Katolický modernismus: (Pojem – sebeidentifikace – podoby – důsledky). *Salve*, 17, č. 3, 2007, s. 9-51.

⁴²⁸ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 40, 1907, s. 470-478. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-40-1907-ocr.pdf>

⁴²⁹ Srov. GIBELLINI, Rosino. *Teologické směry 20. století*. 1. české vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 158-165. Studium; sv. 6. ISBN 978-80-7195-177-3. PETRÁČEK, Tomáš. *Bible a moderní kritika: Česká a světová progresivní exeze ve víru (anti-)modernistické krize*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2011, s. 212-221. ISBN 978-80-7429-248-4. SCHOOF, T. M. *Aggiornamento na prahu 3. tisíciletí?: Vývoj moderní katolické teologie*. Vyd. v tomto uspořádání 1. Praha: Vyšehrad, 2004, s. 56-64. Studium; sv. 9. ISBN 80-7021-668-9.

⁴³⁰ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 40, 1907, s. 593-650. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-40-1907-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-x/en/encyclicals/documents/hf_p-x_enc_19070908_pascendi-dominici-gregis.html „Byly doby (ještě před málo desítky lety), že někteří katolíci chtěli smířit víru se světem – rozumí se, že tak, že dělali nevěře co největší ústupky. Jakých výsledků se dopracovali? Nezískali Kristu nikoho, ale pro mnohé věřící se jejich fráze a návrhy staly osidlem. Při tom přímo zuřili proti těm, kteří jejich metodě nechtěli rozumět, nazývajíce je omezení a podobně, až Pius X. encyklikou proti modernismu učinil jejich pochybným pokusům konec.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitatory, informace o*

vydal motu proprio *Sacrorum Antistitum* ze dne 1. září 1910,⁴³¹ kterým uložil povinné složení antimodernistické přísahy všem katolickým kněžím bez rozdílu, všem kandidátům kněžství, biskupům a všem členům vatikánských kongregací bez výjimky. Přisahu byli taktéž povinni skládat kazatelé, duchovní vůdci či profesori filosoficko-teologických seminářů. K tvrdému boji proti modernistům byla vytvořena Umberto Benignim (1862–1934) velmi problematická tajná mezinárodní antimodernistická síť *Sodalitium Pianum*, známá pod krycím názvem *La Sapinière*.⁴³² Kdo se nechtěl podřídit Apoštolskému stolci byl bez milosti zbaven kanonické mise a exkomunikován, jako například irský jezuita George Tyrrell (1861–1909).⁴³³

Závěr pontifikátu papeže Pia X. byl však silně poznamenán velikými obavami a smutkem ze silně napjaté a vyhrocené mezinárodní situace. Po obdržení zprávy o atentátu na arcivévodu Františka Ferdinanda Habsbursko-Lotrinského Rakouského-d'Este (1863–1914) a jeho milované choti Žofie hraběnky Chotkové z Chotkova a Vojnína, vévodkyně z Hohenbergu (1868–1914) v Sarajevu dne 28. června 1914, se papež Pius X. odebral ihned do své soukromé kaple a usilovně se modlil nejen za spásu duší obou obětí atentátu, ale především za zachování míru ve světě. O celkové neklidné situaci v Bosně a Hercegovině, o pozadí atentátu a těch, kteří ho uskutečnili, byl papež Pius X. následně podrobně informován od sarajevského arcibiskupa Josipa Stadlera (1843, ve funkci 1881–1918).⁴³⁴

Žádost rakousko-uherského velvyslance u Svatého stolce Johanna von Schönburg-

---

duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 51-52. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701> Srov. též KATOLICKÁ CÍRKEV. Papež a PIUS X.. *Encyklika J. S. Papeže Pia X. „Pascendi Dominici gregis“: O učení modernistův*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1911. 423 s. Dědictví sv. Prokopa; Sv. 52.

⁴³¹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 2, 1910, s. 655-680. The Holy See [online]

<http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-02-1910-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-x/la/motu_proprio/documents/hf_p-x_motu-proprio_19100901_sacrorum-antistitum.html

⁴³² Srov. CELIER, Gregoire. *Svatý Pius X. – Sodalitium Pianum (2003)*. Rex! [online]

http://rex.cz.blogspot.com/2013/02/svaty-pius-x-sodalitium-pianum-2003_22.html

⁴³³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Anglikán Tyrell vrátil se do církve r. 1879, 18letý, za dva roky vstoupil do řádu řádu T. J., po přijetí svatých svěcení byl profesorem mravovědy na řádovém učelišti, ale poněmhu opouštěl pravověrné stanovisko – z počátku snad z úmyslu co nejlepších, chtěje usnadnit jinověrcům cestu ke katolické pravdě tak jako Lamennais a jiní; zapomněl však, že se tak nesmí činit za cenu zásad a že na slovech božského Učitele a na učení svaté víry se nesmí změnit ani písmene, byť to ne jednoho polovičního nebo nerozhodného od vstupu do církve odvrátilo. Po 25letém pobytě v řádě musil být proto propuštěn, a když v protestantském časopise Times vydal protest proti papežské encyklice Pascendi, kterou Pius X. odsuzoval modernismus, byl r. 1907 z církve vyloučen. Za dva roky nato zemřel – zdaž smířen s církví? V bludu 18 let, v pravé církvi 30 let, 28 let jako věřící, dva roky vyloučený.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 2. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947, s. 235. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> Srov. též BAUER, Kateřina, JANDEJSEK, Petr a NOBLE, Ivana. *Hledání Ježíšovy tváře: Christologická čítanka*. 2. vyd. [Praha]: Jabok, 2010, s. 70-76. ISBN 978-80-904137-9-5. TYRRELL, George. *Křesťanství na křižovatce*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016. 198 s. Knihovna 19. století; 3. ISBN 978-80-7325-393-6.

⁴³⁴ Srov. Archbishop Josef Stadler †. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bstadl.html>

Hartenstein (1864–1937) o požehnání zbraní papež Pius X. striktně odmítl⁴³⁵ a 2. srpna 1914 pozdvihl svůj varovný hlas proti nadcházejícímu celosvětovému válečnému konfliktu.⁴³⁶ A u příležitosti rozloučení s francouzskými bohoslovci již zřejmě tušil blížící se konec svého pozemského života.⁴³⁷ Zemřel 20. srpna 1914 právě v den, kdy jednotky německého císařství obsadily Brusel, hlavní město neutrální Belgie.

1.2.3 Benedikt XV. a mírové snahy katolické církve v první světové válce (1914–1918)

Poslední papež⁴³⁸ šlechtického původu Giacomo Paolo Giovanni Battista della Chiesa se narodil 21. listopadu 1854 v paláci v Janově (Genova), v městské části Pegli,⁴³⁹ jako třetí ze čtyř dětí bankéře a markýze Giuseppe della Chiesa (1821–1892) a jeho manželky markýzy Giovanni Migliorati (1827–1904).

Od mládí toužil stát se knězem, avšak ambiciózní otec trval na právnické kariéře. Dne 2. srpna 1875 splnil otcovo přání a získal titul doktora práv na janovské univerzitě. Znovu požádal svého otce o dovození studovat teologii. Ten mu to neochotně dovolil, ale trval na tom, že musí studovat v Římě a ne v Janově, kde by po studiích skončil jako obyčejný vesnický farář.

Giacomo della Chiesa vstoupil tedy na Almo Collegio Capranica. Dne 21. prosince 1878 byl

⁴³⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Pius X., byv r. 1914 žádán, aby žehnal zbraním rakouského vojska, odpověděl: „Nežehnám ani válce ani tomu, kdo ji chce (vyslanec císaře rakouského žádal za požehnání pro něho), já žehnám jen míru.“*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 1. část.* Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940, s. 325. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> „*Praví následovníci Knížete pokoje budou vždy mluvit a smýšlet jako Pius X., jenž žádán r. 1914, aby dal požehnání jistě valčící mocnosti, pravil: „Já nežehnám ani válce, ani tomu, kdo ji chce, já žehnám jen míru.“*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 81. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> Srov. též FUCHS, Alfréd. *Novější papežská politika.* Praha: Orbis, 1930, s. 97. Politická knihovna. Řada 1; kn. 22.

⁴³⁶ Spisovatel Wilhelm Hünermann napsal: „*Zatímco téměř celá Evropa je stržena vírem neblahé války, na jejíž nebezpečí, pustošení i následky nelze nikomu bez hrůzy a bolesti pomyslit, jsme i My plni úzkosti a Naše duše cítí hluboký žal o spásu a životy tolika křesťanů a tolika národů, kteří jsou srdci Našemu blízcí. Proto napomínáme katolíky na celém světě, aby plni důvěry brali své útočiště k trůnu milosti a slitování. Klérus nechť kráčí svým příkladem napřed a stanoví, podle biskupských nařízení, v jednotlivých farnostech modlitby, aby se Bůh slitoval a udusil co nejdříve neblahou válečnou pochodeň a aby vnukl vládčům národů myšlenky míru, a nikoliv násilí.*“ HÜNERMANN, Wilhelm. *Hořící oheň: Papež Pius X.* Řím: Křesťanská akademie, 1968, s. 360. Vigilie; sv. 21.

⁴³⁷ Spisovatel Wilhelm Hünermann napsal: „*Obětoval bych rád svůj život, abych zadržel tuto hroznou metlu.*“ HÜNERMANN, Wilhelm. *Hořící oheň: Papež Pius X.* Řím: Křesťanská akademie, 1968, s. 360. Vigilie; sv. 21. KRLÍN, Josef. *Papežská politika v posledních dvou stoletích.* 1. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1946, s. 68. Kuncířovy knihy; Sv. 361.

⁴³⁸ Srov. COULOMBE, Charles A. *Náměstkové Kristovi: Životopisy papežů.* 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004, s. 439-441. ISBN 80-7341-374-4. GELMI, Josef. *Papežové: Od svatého Petra po Jana Pavla II.* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994, s. 260-264. ISBN 80-204-0457-0. RENDINA, Claudio. *Příběhy papežů: Dějiny a tajemství: Životopisy 265 římských papežů.* 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2005, s. 639-642. ISBN 80-7207-574-8. ŠEBEK, Jaroslav. *Papežové moderního věku: Vatikán od Pia IX. po Františka a jeho vztah k českým zemím.* 2., dopl. vyd. Řitka: Čas, 2015, s. 39-51. Český čas; X. svazek. ISBN 978-80-7475-083-0.

⁴³⁹ Údaje o místě narození Giacoma Della Chiesa se rozcházejí. Jedni uvádí jako rodiště palác, který se nachází v Salita S. Caterina v centru Janova, druzí naopak palác na náměstí Piazza Giacomo della Chiesa v Pegli.

kardinálem Raffaele Monaco La Valletta (1827–1896)⁴⁴⁰ vysvěcen na kněze.

V letech 1878 až 1883 studoval na Církevní šlechtické akademii (Accademia dei Nobili Ecclesiastici). Každý čtvrtek byly veřejné diplomatické disputace, na které byli zváni kardinálové a vysocí členové Římské kurie. Na biskupa Mariana Rampolly del Tindaro (1843–1913)⁴⁴¹ udělal takový dojem, že si ho hned vybral za svého osobního sekretáře.

Od 2. ledna 1883 pracoval po jeho boku na nunciatuře v Madridu a od 23. dubna 1901 na státním sekretariátě Apoštolského stolce. Navzdory tělesnému handicapu (malým vzrůstem a křivicí) prokázal své diplomatické schopnosti například ve sporu Španělského království a Německého císařství o souostroví Karolíny v západní oblasti Tichého oceánu a sporu Španělského království a Spojených států severoamerických o Kubu.

Ambiciózní rodiče, především matka, byli velmi nespokojení s pomalou kariérou svého syna. Rampolla jí měl údajně říci: „Signora, váš syn udělá jen pár krůčků, ale o to více budou gigantické.“

Krátce po smrti papeže Lva XIII. se Rampolla snažil dostat della Chiesa na post sekretáře konkláve, avšak jeho místo zaujal mladý prelát Rafael Merry de Val y Zulueta (1865–1930).⁴⁴² Po zvolení papeže Pia X. musel Rampolla ze státního sekretariátu odejít, jeho místo zaujal právě Merry de Val, ale della Chiesa mohl ve své funkci zůstat.

Dne 18. prosince 1907 byl Giacomo della Chiesa vysvěcen od samotného papeže Pia X. na biskupa. Papež mu daroval svůj vlastní biskupský prsten a pektorál. Dne 23. února 1908 se della Chiesa ujal řízení boloňské arcidiecéze. Jako arcibiskup postupně navštívil všechny farnosti, i ty nejzapadlejší v horách, kam se bylo možné dostat jen na koni. Na jmenování kardinálem však musel Giacomo della Chiesa čekat sedm let.

Konkláve od 31. srpna do 3. září 1914 bylo víceméně ideologickým bojem mezi integralisty, respektive stoupenci zesnulého Pia X., a progresisty, tedy stoupenci politiky Lva XIII. Začínající události na frontách první světové války se nevyhnuly ani kardinálům, třebaže byli pod zámekem v Sixtinské kapli a přes stísněnou náladu se snažili zachovat zdvořilost a nad celosvětový konflikt se povznést. Navzdory názorovým rozdílům ohledně kursu směřování církevní politiky bylo všem jasné, že je třeba zvolit muže, který má bohaté politické a především diplomatické zkušenosti. Nakonec se shodli počtem 38 hlasů na relativně mladém, teprve šedesátiletém, kardinálovi a boloňském arcibiskupovi Giacomo della Chiesa, který přijal jméno Benedikt XV.

Hned na začátku svého pontifikátu vyhlásil papež Benedikt XV. přísnou neutralitu Apoštolského stolce mezi oběma stranami válečného konfliktu (Dohodou a Ústředními mocnostmi).

⁴⁴⁰ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmolv.html>

⁴⁴¹ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bram.html>

⁴⁴² Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmerry.html>

V krátké, ale úderné apoštolské exhortaci *Ubi Primum* ze dne 8. září 1914 papež Benedikt XV. psal o válečném konfliktu jako o hrozné podívané, která naplnila jeho duši hrůzou a hořkostí, protože celá Evropa je zdevastována železem a ohněm a zbarvená krví křesťanů. A po vzoru Ježíše Krista jako dobrého pastýře se papež pevně rozhodl, že pokud to bude v jeho moci nevynechá nic, co by urychlilo konec tohoto neštěstí. Poté papež vyzýval věřící k modlitbám, aby se Bůh ve svém milosrdenství smiloval a odstranil tuto pohromu hněvu a spravedlivého trestu za hříchy národů. A nakonec vyzval představitele národů, aby co nejdříve přijali mírová rozhodnutí.⁴⁴³

V úvodu své nástupní encykliky *Ad Beatissimi Apostolorum* ze dne 1. listopadu 1914⁴⁴⁴ vyjádřil papež Benedikt XV. nesmírnou bolest nad začínajícími válečnými událostmi a pokračoval v téměř apokalyptickém líčení válečných hrůz. Svatý otec pak hledal odpovědi na otázky po hlavních příčinách vypuknutí celosvětového válečného konfliktu a hlavní kořen zla viděl v nezřízených a neukojitelných touhách po pozemských věcech. Rozřešení tohoto věčného lidského rébusu viděl papež Benedikt XV. naopak v hledání božských dober, v oddané poslušnosti vůči zákonné církevní autoritě, avšak zároveň v přiměřené úctě k lidem jiného smýšlení. Dále papež vyzval k věrnosti pravé katolické víře a opět odsoudil modernismus. Poté se již Svatý otec ve své encyklice zabýval reformními prostředky vnitřního života uvnitř církve, které viděl v rozvinutém spolkovém životě katolíků, ve výchově a v oddané poslušnosti kněží vůči svým biskupům. Okružní list zakončil papež Benedikt XV. opětovnou výzvou k ukončení války mírovým řešením a vroucí modlitbou svěřil církev do Boží ochrany a ochrany Panny Marie.⁴⁴⁵

Mírový papež Benedikt XV. byl také hlubokým mariánským ctitelem. Do Litanie loretánské nařídil přidat dokumentem *De Invocatione Addenda Postremo Loco In Litanis Lauretanis* ze dne 16. listopadu 1915 na dlouhou dobu poslední invokaci: „*Regina Pacis, ora pro nobis! Královno míru, oroduj za nás!*“⁴⁴⁶ a apoštolským listem *Sodalitatem Nostrae Dominae* ze dne 31. května 1921

⁴⁴³ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 6, 1914, s. 501-502. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-06-1914-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/benedict-xv/it/apost_exhortations/documents/hf_ben-xv_exh_19140908_ubi-primum.html

⁴⁴⁴ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 6, 1914, s. 565-581. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-06-1914-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/benedict-xv/en/encyclicals/documents/hf_ben-xv_enc_01111914_ad-beatissimi-apostolorum.html

⁴⁴⁵ Modlitba Benedikta XV. zní: „*Da pacem, Domine, in diebus nostris. Qui de se dixit: Ego Dominus... faciens pacem, Ipse tempestatum fluctus, quibus et civilis et religiosa societas iactatur, nostris conversus precibus ad benignitatem, sedare celeriter velit. Adsit nobis propitia Virgo beatissima, quae ipsum genuit Principem pacis; ac Nostrae humilitatem Personae, Pontificale ministerium Nostrum, Ecclesiam atque adeo omnium animas hominum, divino Filii sui sanguine redemptas, in maternam suam fidem tutelamque recipiat. – Daruj, ó Hospodine, mir za dnů našich! Nechat' ten, kterýž pravil o sobě: Ego Dominus... faciens pacem (já Hospodin..., jenž činí mír), co nejdříve uhladí rozbouřené vlny, jimiž společnost lidská a náboženská je zmitána. Nechat' nám přimluvou svoji přispěje blahoslavená Panna, ona, jež porodila Knížete míru, a nechat' Naši ubohou osobu, Náš velepastýřský úřad, Církev a s ní duše všech lidí vykoupěných božskou krví jejího syna vezme pod svou mateřskou ochranu.*“ Tamtéž.

⁴⁴⁶ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 7, 1915, s. 498. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-07-1915-ocr.pdf>

ustanovil nezávaznou památku Panny Marie Prostřednice všech milostí (Beatae Virginis Mariae Immaculatae, Mediatrix omnium gratiarum) na den 8. května.⁴⁴⁷ Rozšířil v církvi modlitbu za mír, kterou se věřící modlili i při májových pobožnostech.⁴⁴⁸

Ke zlepšení diplomatických vztahů s Francií kanonizoval Benedikt XV. dne 16. května 1920 Johanku z Arku (1412–1431).⁴⁴⁹

Dne 5. října 1920 encyklikou *Principi Apostolorum Petro* udělil titul Učitele církve sv. Efrému Syrskému (ca 306–373).⁴⁵⁰

⁴⁴⁷ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 13, 1921, s. 342-345. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-13-1921-ocr.pdf>

⁴⁴⁸ Text modlitby za mír zní: „*Ve hrůzách války, která hubí lidi i národy, se utíkáme k Tvému přemilému Srdci, ó Ježíši, jako ke své poslední záchraně. Od Tebe, ó Bože milosrdnství, s hlubokými povzdechy žádáme zastavení hrozné pohromy, k Tobě, Králi pokoje, s důvěrou voláme o toužebně očekávaný mír. Ze svého Božského Srdce jsi vytil do světa paprsky lásky, aby veškerý nesvár byl vyhuben, a v lidech panovala pouze láska; dokud jsi dlel na této zemi, s účastenstvím jsi vnímal lidskou bídu. Ach! Kéž pohne Srdcem Tvým i tato doba, pro nás tak těžká s ničící nenávistí a tak strašnými pohromami. Smiluj se nad tolika matkami, které trnou nad osudem svých synů; smiluj se nad tolika rodinami, které osiřely odchodem svých otců; slituj se nad zbědovanou Evropou, které hrozí tak velké zpusťování! Vnučni panovníkům i národům mírumilovné záměry, urovnej spory, které drásají národy; učiň, aby si lidé opět dali polibek pokoje, Ty, který jsi cenou své krve je učinil bratry. A jako jsi tenkrát na prosebné zvolání apoštola Petra: „Pane, zachraň mě!“ (srov. Mt 14, 30-32), milostivě odpověděl utišením rozbouřeného moře, tak dnes, usmířen našimi důvěrnými prosbami, rač odpovědět vrácením pokoje a míru rozbouřenému světu. Ty pak, Panno přesvatá, jako v jiných hodinách hrozných zkoušek, tak i nyní nám pomoz, ochraňuj nás a zachraň. Amen.*“ ŠMÍD, Marek. *Vatikán a první světová válka: Proměny zahraniční politiky Svatého stolce v letech 1914-1918*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016, s. 35-36. *Quaestiones quodlibetales*; no. 27. ISBN 978-80-7325-396-7.

⁴⁴⁹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 12, 1920, s. 226-229. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-12-1920-ocr.pdf> Srov. též BEAUNE, Colette. *Jana z Arku*. První české vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. 413 s. *Medievalistika*. ISBN 978-80-246-3183-7. *Panna orleánská: Blahoslavená Johana z Arku*. Praha: Knihtiskárna Cyrillo-Methodějská V. Kotrba, 1910. 224 s. PernoUD, Régine. *Život a smrt Jany z Arku: Svědectví z rehabilitačního procesu (1450-1456)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2009. 272 s. *Prameny spirituality*; 9. ISBN 978-80-7412-020-6.

⁴⁵⁰ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 12, 1920, s. 457-471. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-12-1920-ocr.pdf> Konrád Maria Kubeš napsal: „*Sv. Efrém byl mnich, žil v Syrii, většinou v Edesse, a psal syrsky; vlast svou nejednou opustil. Byl muž života neobyčejně kajícího a tuhého; kajicnost, pokání, poslední soud, příchod Krista Pána na konci světa – to jsou nejoblíbenější předměty jeho promluv a kázání. Kdo zná jeho řeči o této látce sotva věří svým očím, když čte jeho hymny ke cti panenské Matky Boží, sotva chápe, kde se vzala ta neobyčejná něžnost, jež z nich dýše. Neznám nadšenějšího ctitele nejbl. Panny v době přededefské (před r. 431) nad něho; vzletem a nadšením ve chválách nejbl. Panny se mu nevyrovná ani sv. Ambrož. Jest trochu s podivem, že jeho spisy jsou poněkud pomíjeny ve věroučných dílech, a přece z toho, co o nejbl. Panně napsal, by se dala sestavit celá nauka o P. Marii (mariologie); to vše má důležitost tím větší, že žil před sněmem Efeským. Jeho písně (hymny) jsou pravé skvosty a perly starokřesťanského písemnictví. Jeho modlitby psané řečí nevázanou vzývají Matku milosrdnství a prosí ji za přimluvu a smilování – vhodné modlitby na rtech kajčnicka; pokud vim, jest on nejstarší ze všech sv. Otců, od něhož se nám zachovaly modlitby k nejbl. Panně. Ve svých hymnech oslavuje sv. Pannu a sice jako d r u h o u E v u a jako M a t k u B o ž í. Tuto dvojí její důstojnost opěvá v nejrůznějších obměnách. Některé z jeho písní jsou ukolébavky, které zpívá svému dítěti nad jeslemi skloněná panenská Matička, a v nich něžnost dostupuje vrcholu; jejich obsah je však veskrze věroučný, tedy zcela jiný než na př. v naší, *Chťic, aby spal*“ [MICHNA Z OTRADOVIC, Adam Václav a ČEJKA, Mirek, ed. *Básnické dílo, texty písní 1647-1661*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1999. 718 s. *Česká knižnice*. ISBN 80-7106-329-0.]. *Božské (a panenské) mateřství Neposkrvněné Panny byla přednost, která ho přiváděla skoro do vytržení, když se na Pannu nejsv. zahleděl; v lesku a záři této milosti mizí a blednou před jeho zrakem všechny ostatní její milosti a jen mimochodem takřka se jich dotýká. Ze všech jeho hymnů, zdá se, mluví tato jediná myšlenka: „Stačí říci o Tobě to jediné, že jsi zrodila Syna Božího – tu ať hledá látku k svým chvalozpěvům, kdo Tě chce oslavovat a velebit.“*“ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. *Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. Ve službách Královny*. 1919, č. 6, s. 158-159.*

V květnu 1917 byl vydán *Kodex kanonického práva*, který byl platný do roku 1983.⁴⁵¹

Papež míru zemřel zcela nečekaně 22. ledna 1922 a byl pochován v bazilice sv. Petra.

1.2.4 Pius XI., Katolická akce, misijní hnutí a exerciční hnutí

Z nejdéle trvajících konkláve 20. století, konaného ve dnech od 2. do 6. února 1922, vyšel vítězně milánský arcibiskup a kardinál Ambrogio Damiano Achille Ratti (1857–1939).⁴⁵² Tento knihovník a archivář na papežském stolci bývá některými historiky považován za největšího a nejvzdělanějšího papeže 20. století.

Narodil se 31. května 1857 v Desiu u Monzy v podnikatelské rodině. Po teologických studiích, ve kterých postupně dosáhl tří doktorátů se stal ředitelem proslulé Ambroziánské knihovny (Biblioteca Ambrosiana) v Miláně a později prefektem Vatikánské apoštolské knihovny (Bibliotheca Apostolica Vaticana). Ve volném čase se věnoval alpinismu a ke konci 19. století podnikal i velmi odvážné výstupy například na Monte Rosu, Matterhorn a prvovýstup na Mont Blanc z italské strany, kdy novou trasu absolvoval z vrcholu do údolí.⁴⁵³ V letech 1919 až 1921 působil jako nuncius v Polsku a pouze půl roku vykonával úřad milánského arcibiskupa.⁴⁵⁴

Od roku 1870 byl prvním papežem, který se ihned po zvolení ukázal na ústřední lodži svatopetrské baziliky a udělil přítomnému lidu požehnání *Urbi et orbi*.

Celý pontifikát Pia XI. se nesl v duchu jeho nástupní encykliky *Ubi Arcano Dei Consilio* ze dne 23. prosince 1922, ve které sdělil heslo své pontifikátu: „*Pax Christi in regno Christi – Pokoj Kristův v království Kristově*“.⁴⁵⁵ V tomto papežském dokumentu Pius XI. především vyzval katolické laiky k užší spolupráci a větší aktivitě na rozšíření království Kristova uprostřed silně sekularizované společnosti. Papež Pius XI. tak vlastně položil základy k vybudování Katolické akce pod vedením místních kněží.⁴⁵⁶ Tato nepolitická organizace postupně zapustila hluboké kořeny i v

⁴⁵¹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 9, II, 1917. 593 s. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-09-II-1917-ocr.pdf> *Codex iuris canonici Pii X. pontificis Maximi iussu digestus Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus Praefatione, fontium annotatione et indice analytico-alphabetico ab eminentissimo Petro Card. Gasparri. auctus.* Romae: Polyglottus Vaticanus, 1918. 1386 s.

⁴⁵² Srov. COULOMBE, Charles A. *Náměstkové Kristovi: Životopisy papežů*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004, s. 441-446. ISBN 80-7341-374-4. GELMI, Josef. *Papežové: Od svatého Petra po Jana Pavla II*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994, s. 264-272. ISBN 80-204-0457-0. RENDINA, Claudio. *Příběhy papežů: Dějiny a tajemství: Životopisy 265 římských papežů*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2005, s. 642-647. ISBN 80-7207-574-8. ŠEBEK, Jaroslav. *Papežové moderního věku: Vatikán od Pia IX. po Františka a jeho vztah k českým zemím*. 2., dopl. vyd. Řitka: Čas, 2015, s. 52-86. Český čas; X. svazek. ISBN 978-80-7475-083-0.

⁴⁵³ Srov. PIUS XI.. *K výšinám: Monte Rosa, Matterhorn, Mont Blanc*. Praha: Ladislav Kuncič, 1927. 58 s.

⁴⁵⁴ Srov. FONTENELLE, René. *Jeho Svatost Pius XI.* Praha: Vyšehrad, 1937. 334 s. Knihy Katolického literárního klubu; roč. 1, sv. 3.

⁴⁵⁵ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 14, 1922, s. 673-700. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-14-1922-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xi/en/encyclicals/documents/hf_p-xi_enc_19221223_ubi-arcano-dei-consilio.html

⁴⁵⁶ Srov. KARABA, Rastislav. *Katolícka akcia na Slovensku 1928-1948: (S dôrazom na apoštolskú administratúru*

Českých zemích, kde mohla úspěšně navázat na tradici různých katolických spolků a bratrstev ještě z dob Rakousko-Uherska. Rovněž v misionářské a exerciční činnosti Konráda Maria Kubeše hrálo toto hnutí opravdu důležitou roli.⁴⁵⁷ Nejzřetelněji se to projevilo po Únoru 1948, kdy se komunisté tohoto hnutí laických věřících katolíků natolik obávali, že zřídili protiorganizaci s naprosto stejným názvem. Kvůli rozlišení používají církevní historici termín Katolická akce státní.

Pius XI. bývá někdy nazýván jako „misionářský papež“ či „papež misí“ a ve své první encyklice neopomněl zmínit 300leté výročí založení Kongregace de Propaganda fide.⁴⁵⁸ K ještě

---

trnavskú). *Pontes ad fontes*, 2011, s. 311-330. SVOBODA, Rudolf. Josef Hlouch a Katolická akce. *Studia theologica*, roč. 15, č. 3, 2013, s. 184-196. ŠEBEK, Jaroslav. Katolická akce jako nástroj papežského centralismu a její recepce v meziválečném Československu. *Moderní dějiny*, roč. 25, č. 1, 2017, s. 89-111. „Co tě má a může povzbuzovat k práci? Lásku k duším! Proč vlastně Pius XI. tolik zdůrazňoval laický apoštolát? Protože se laik dostane velmi často tam, kam jest služebníkovi oltáře přístup docela uzavřen. I v minulosti tomu tak bývalo!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 427. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „Pius XI., encyklika *Ubi arcano* 23. pros. 1922. Organiso vaný laický apoštolát, jehož cílem je pokřesťanění společnosti Krista vzdálené. Prostředkem k tomu je spolupráce laiků s duchovenstvem, ne jak někt. pojímali, že by papež byl dal laikům podíl na řízení církve. K. a. je politiky vzdálena, neztotožňuje se se žádnou polit. stranou; jde jí jen o to, by za nyněj. nedostatku kněží a vzrostlých duchovních potřeb lidu laikové ‚pomáhali‘ zachraňovati duše, nahradit a napravit, co zanedbáno n. poškozeno beznábož. výchovou a školou. Laik se snadno dostane i tam, kam kněží přístup nemožný.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L]*. Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. Republiky, 1947, s. 298. Exerciční knihovny č. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=145> Srov. též CHLAD, Karel. *Marie Camachová: První mučednice Katolické akce*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 54 s. Vítězové; 1. svazek VI. ročníku. NĚMEC, Jaroslav. *Svatost laiků ve 20. století*. 1. vyd. Olomouc: Maticе cyrilometodějská, 2006. 93 s. ISBN 80-7266-240-6.

⁴⁵⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „*I tato exerciční knihovna jest dílem apoštolských dívenek; s nadlidskými obětmi umožnily jak vydání tak všecko požehnání, které tyto knihy s milosti Boží přinesly. Vděk klidily samozřejmě malý – odměnou jim bude jednou Pán, pro kterého pracovaly a obětovaly.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 113. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁴⁵⁸ Kongregaci založil papež Řehoř XV. (1554, pontifikát 1621–1623) bulou *Inscrutabili Divinae Providentiae* 22. června 1622. V roce 1967 byla přejmenována jako Kongregace pro evangelizaci národů (Congregatio pro Gentium Evangelizatione). Konrád Maria Kubeš k tomu napsal: „*V osmdesátých letech minulého století vyvábilo překrásné májové odpoledne do zahrady Propagandy, misijního učeliště v Římě, kde kterého bohoslovce. Tam přicházejí rok co rok jinoši ze všech konců světa, aby po několika letech se zase rozběhli do všech úhlů země, hlásat slova pravdy a nést světlo sv. víry těm, kteří dlí ještě v temnotách nevědomosti a bludu. V době oddechu to vypadá jako v nějakém Babyloně, či spíše jako v Jerusalemě v den seslání Ducha sv. Slyšíš tam řeči všech možných národů, a v hlavní svátek misionářů, o Zjevení Páně, koná se slavnost misijní, při níž v nejrozmanitějších řečech se vysvětluje význam svátečního tajemství, povolání prvotin pohanů z dalekého východu k jesličkám. Ani naše mateřština při tom neschází...*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 25. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> „*Bresciani ve svém ‚Veronském židu‘ popisuje překrásnou slavnost, již ke cti Matky Vykupitelovy pořádali rok co rok alumni Propagandy (misijního ústavu římského) v noci před svátkem Narození nejbl. Panny Marie v dubovém lesíku u opatství di Grotta Ferrata u Albano. Shromáždili se kolem prastaré milostné kaple, zastíněné korunou košatého stromu, osvětlili celý lesík různobarevnými balonky, jež houpajíce se na větích působily pohádkovým dojmem. Při tom nastávající mladí misionáři, kteří co nevidět se rozjedou do všech úhlů světa hlásat víru v Krista a lásku k jeho Matce, pěli chvály Mariiny ve všech jazycích východu i západu: čínsky, indicky, japonsky, persky, arabsky, kurdsky; kopticky, egyptsky, etiopsky, o evropských řečech nemluvě. Kardinál Mezzofanti ovládal 40 jazyků. Piu X. byl při jisté příležitosti odevzdán pamětní spis, v němž bylo Ave Maria reprodukováno ve 340 jazycích. Jsou to skutečně všechny, jimiž vyznavači jejího Syna ji pozdravují po celém světě?...“ Tamtéž, s. 83-84. „*Povolání k pravé víře oslavujeme a za ně děkujeme dnes. Proto je tento den [Zjevení Páně] svátkem misionářů a misí, proto jest v Římě na Propagandě, ústavě pro výchovu misionářů, největší slavnosti celého roku. Mladí bohoslovci, příslušníci všemožných národů ze všech dilů světa, spojeni pod jedním žezlem Knížete míru, vysvětlují**

větší propagaci misionářské myšlenky byl uskutečněn nejen mezinárodní misionářský kongres, ale také velká misionářská výstava. Z ní byla později vytvořena stálá etnografická expozice, která byla nejprve uložena v Lateránu a poté se stala nedílnou součástí vatikánských muzeí.

Při té příležitosti vydal papež Pius XI. dne 28. února 1926 misijní encykliku *Rerum Ecclesiae*,⁴⁵⁹ ve které zdůraznil misijní povinnost všech věřících.⁴⁶⁰ A dne 28. října 1926 Pius XI. osobně vysvětil první čínské biskupy⁴⁶¹ – Philippus Zhao Huai-yi (též Tchao, 1880–1929),⁴⁶² Odoricus Simon Cheng He-de (též Tcheng), OFM (1873–1928),⁴⁶³ Melchior Sun De-zhen (též Souen), CM (1869–1951),⁴⁶⁴ Aloysius Chen Guo-di (též Tchen Chao-t'ien), OFM (1875–1930),⁴⁶⁵

---

tam při slavnostním shromáždění význam dnešního tajemství, každý v jazyce, kterým bude co nevidět hlásat pravdu Kristovu, ať ve své mateřštině svým krajanům, ať cizím jazykem národům jeho vlasti vzdáleným.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 124-125. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

⁴⁵⁹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 18, 1926, s. 65-83. The Holy See [online]

<http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-18-1926-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xi/en/encyclicals/documents/hf_p-xi_enc_28021926_rerum-ecclesiae.html

⁴⁶⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Roku 1622 zřídil Řehoř XVI. v Římě misijní centrálu, nazvanou Propaganda; má dodnes na starosti zámořské misie, výchovu schopného kleru, zřizování misijních biskupství atd. Po úpadku, za nepokojných dob osvícenství a napoleonských, kdy zrušení řádu T. J. zasadilo těžkou ránu misijní činnosti, začíná rozmach ve stol. 19. Zakládán jeden misijní řád za druhým, mnohé z nich pod ochranou Neposkrvněné Panny, na př. Obláti Neposkrvněného Početí, Společnost Mariina, Synové Neposkrvněného Sráce Marie Panny atd.. Naše církev, pravá církev Kristova, jest katolická, t. j. všeobecná, světová; protože jest katolická, jest i misionářská. Jest založena pro všechny národy, proto volá všechny do ovčince Kristova a nese světlo Kristovo všem. To uznávají všichni, přátelé i nepřátelé, ať s uznáním, ať s nenávisí (a závisí!). Pochopitelně – jen církev, která má poslání světové, může být misionářská a rozšířit světovou misijní akci, nikoliv církev národní, ať anglická, ať ruská, ať česká. Nesčíslná řada misijních spolků, sdružení a časopisů má za úkol povzbuzovat zájem laiků pro toto bohumilé dílo, vábit je k spolupráci, zjednávat nezbytné podpory a prostředky, bez kterých se misie neobejdou. Čtěmě jen listy misionářů! Mnoho vykonáno, ale daleko více zbývá ještě vykonat. Dovídáme se z nich o jejich radostech i o jejich starostech a trampotách, i o obětech misionářského povolání, ale skoro z každého vane tichá prosba, prosba o almužnu.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 644. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „*Jsem dalek toho, odvracet někoho od působiště, kam ho Pán volá, ale kolikrát jsem vysvětloval dívčině: ‚Znamenáš v sobě touhu po misijní činnosti a ráda bys byla misionářkou. Dobře, bohumilá tužba. Ale což si nedovedeš představit misii jinak než se zástupem černých nebo hnědých klučinů, probíhajících se pod korunami palem? Doma bys našla též misijní působení, a jaké! Na periferii velkoměst – co tam mravní bíd, co tam nevědomých duší, které na tebe čekají, abys jim rozsvítila světlo pravdy Kristovy! Viz Těšitelky! Nejsou to misionářky? Kolik do roka obrácení, kolik zachráněných pro Krista a pro nebe! Rozdíl je ten, že doma budeš pravděpodobně moci delší řadu let působit než v jedovatém tropickém podnebí a že tudíž zachrániš s milostí Boží duši víc, duši tobě bližších, protože synů téhož národa!‘ Podobně mluvívám s dívkami, které by rády vstoupily do zahraničních klášterů. Proč se nevěnovat raději výchově našich českých dětí v českých klášterních školách! Jsi české národnosti, a v tom musíš vidět pokyn nebes, že tě Pán chce asi mít raději českou učitelkou, nehleď k tomu, že ve Francii a jinde mají svých sestřiček dost. Což musí každá vzácná duše za hranice, do ciziny? Co nám pak zbude doma! Pracovat ve vlasti, abys těm, s nimiž tě poji pouto téže národnosti, na téže půdě, zajistila i nebeskou vlast, naši jedinou pravou a věčnou vlast, a tam se shledala s těmi, s nimiž jsi obývala na několik let i tuto svou milovanou vlast pozemskou, drahou českou zemi!*“ Tamtéž, s. 627.

⁴⁶¹ Srov. FONTENELLE, René. *Jeho Svatost Pius XI.* Praha: Vyšehrad, 1937. 334 s. Knihy Katolického literárního klubu; roč. 1, sv. 3. Liščák, Vladimír. Monsignor Celso Costantini a Čína. Academia [online] http://www.academia.edu/10292620/Monsignor_Celso_Costantini_a_%C4%8C_%C3%ADna_Monsignor_Celso_Costantini_and_China_with_illustrations_

⁴⁶² Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bsouen.html>

⁴⁶³ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/btceng.html>

⁴⁶⁴ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bsouen.html>

⁴⁶⁵ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/btchen.html>

Josephus Hu Jo-shan (též Hou Joo-shan), CM (1881–1962)⁴⁶⁶ a Simon Zhu Kai-min (též Chu nebo Tsu Kai-min), SJ (1868–1960).⁴⁶⁷

Hvězdou pontifikátu papeže Pia XI., jak ji on sám osobně nazýval, se stala sv. Terezie z Lisieux (1873–1897), kterou dne 29. dubna 1923 prohlásil nejprve za blahoslavenou⁴⁶⁸ a dne 17. května 1925 za svatou.⁴⁶⁹ A konečně dne 14. prosince 1927 ji prohlásil spolu se sv. Františkem Xaverským (1506–1552)⁴⁷⁰ za spolupatronku misí na celém světě, přestože od svých patnácti let nikdy neopustila klášterní klauzuru.⁴⁷¹ Úcta k této Normanděnce se po celém katolickém světě natolik rozšířila, že dodnes stěží najdeme kostel, ve kterém by se nenacházela socha či alespoň obraz této „svěťice růží“.⁴⁷²

⁴⁶⁶ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bhujo.html>

⁴⁶⁷ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bchu.html>

⁴⁶⁸ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 15, 1923, s. 168-170. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-15-1923-ocr.pdf>

⁴⁶⁹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 17, 1925, s. 337-348. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-17-1925-ocr.pdf>

⁴⁷⁰ Srov. BROU, Alexandre. *Sv. František Xaverský, kněz Tovaryšstva Ježíšova, apoštol Indie a Japonska. Část I.* Brno: Děd. sv. Cyrilla a Metoděje, 1920. 260 s. Bibliotéka poučná a zábavná; 77. FRANTIŠEK XAVERSKÝ. *František Xaverský (1506-1552): Výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu*. 1. vyd. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 2005. 263 s. Societas; 19. ISBN 80-86715-36-1. FUCHS, Alfréd. *Svatý František Xaverský*. Olomouc: Edice Krystal, 1936. 42 s. Vítězové; 10. svazek III. ročníku.

⁴⁷¹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 20, 1928, s. 147-148. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-20-1928-ocr.pdf>

⁴⁷² Konrád Maria Kubeš píše: „Hledím k příhradce, do níž jsem právě vložil použitý svazek Světových dějin [Weiß, Johann Baptist von. *Weltgeschichte*]. Nad ní stojí skromná knížka *Dějiny duše, sepsaná milou květinou z Lisieux* [Terezie z Lisieux. *Dějiny duše sv. Terezie Ježíškovy, karmelitky*]. *Dějiny světa, dějiny lidských vášní, na místě ne posledním lidské věrolomnosti, licoměrnosti a lsti. Životy svatých, historie milosti Boží, působící v krásných duších. Jaká to dvojí docela se různí četba!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 495. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> Srov. též AHERN, Patrick V. *Tři dary Terezie z Lisieux*. 1. vyd. Praha: Portál, 2015. 123 s. ISBN 978-80-262-0922-5. BALTHASAR, Hans Urs von et al. *Učitelka prostoty: Spiritualita svaté Terezie z Lisieux*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 175 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 48. ISBN 80-7192-258-7. BARÁTOVÁ, Veronika Katarína. *Velká malá Terezie*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 92 s. Autor – téma; sv. 39. ISBN 978-80-7195-711-9. BAUDOUIN-CROIX, Marie. *Leonie Martinová: Starší sestra Terezie z Lisieux*. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2018. 163 s. Osudy; svazek 78. ISBN 978-80-7195-979-3. CARBONEL, J. *Malá Terezie: Životopis svaté Terezie Ježíškovy pro děti*. 2., oprav. a rozšíř. a vyd.. Obořiště: Nákladem Redemptoristů v Obořišti, 1929. 96 s. DANIEL-ANGE. *Rány zhojené láskou: Působení Ducha svatého v Terezii z Lisieux*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011. 102 s. ISBN 978-80-7195-546-7. DE MEESTER, Conrad. *Malá cesta Terezie z Lisieux*. 2., uprav. vyd. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2017. 157 s. ISBN 978-80-7566-028-2. *Duch sv. Teresie Ježíškovy podle jejích spisů a podle očitých svědků jejího života*. 2. vyd. Přerov: [Sestry Neposkvrněného Početí P. Marie], 1928. 245 s. GAUCHER, Guy. *Jan a Terezie: Plameny lásky: vliv svatého Jana od Kříže v životě a spisech svaté Terezie z Lisieux*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 135 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 51. ISBN 80-7192-418-0. GAUCHER, Guy. *Životopis Terezie z Lisieux: (1873-1897)*. Vyd. v KNA 2. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. 223 s. Karmelitánská spiritualita; sv. č. 44. ISBN 978-80-7195-506-1. INDIGNUS, M. a TEREZIE Z LISIEUX. *Svěťice růží: Životopis, myšlenky a modlitby vybrané ze spisů sv. Terezie Ježíškovy*. Praha: Nákladem Vincentina, domu milosrdenství v Břevnově a ve Smečně, 1933. 181 s. LIAGRE, Louis. *Duchovní cvičení se svatou Terezii z Lisieux*. 2. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. 97 s. Karmelitánská spiritualita. ISBN 80-7192-487-3. LOOSE, Helmuth Nils, DESCOUVEMONT, Pierre a LEPRINCE, Daniel, ed. *Terezie a Lisieux*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 334 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 47. ISBN 80-7192-238-2. MARIE-EUGÈNE OD DÍTĚTE JEŽÍŠE. *Tvá láska rostla se mnou: Terezie z Lisieux, génius Ducha*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 135 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 45. ISBN 80-7192-241-2. *Mešní modlitby ke cti sv. Terezie Ježíškovy*. Král. Vinohrady: Školské sestry O. S. F., [1928]. 46 s. MOLINIÉ, Marie Dominique.

Papež Pius VII. (Barnaba Niccolò Maria Luigi Chiaramonti, 1742, pontikát 1800–1823) bulou *Sollicitudo omnium ecclesiarum* ze dne 7. srpna 1814 obnovil Tovaryšstvo Ježíšovo. Do Čech uvedl první jezuity obnoveného řádu litoměřický biskup Augustin Bartoloměj Hille (1786–1865)⁴⁷³ v roce 1843 a za deset let poté jim svěřil vedení diecézního chlapeckého semináře v Bohosudově (Mariaschein).⁴⁷⁴ Zářný příklad tohoto vynikajícího reformního biskupa následovali i ostatní biskupové v Českých zemích.

Velikým propagátorem laických exercicií se stal pozdější olomoucký arcibiskup Antonín Paduánský Cyril Stojan (1851–1923),⁴⁷⁵ které byly zahájeny v roce 1893 na Velehradě. A v roce 1922, rok před svou smrtí, položil základní kámen k vybudování moderního exercičního domu, který byl na jeho počest nazván Stojanov.⁴⁷⁶

Vybírám si všechno: Život a poselství Terezie z Lisieux. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. 243 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 57. ISBN 80-7192-483-0. MONGIN, Hélène. *Rodiče Terezie z Lisieux.* 2. vyd.. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2016. 142 s. Osudy; svazek 36. ISBN 978-80-7195-895-6. MUT, D.W. a KRONUS, Václav Š., ed. *Světice z naší doby sv. Terezie od Ježíška.* Praha: Kropáč & Kucharský, 1928. 79 s. PHILIPPE, Jacques. *Cesta důvěry a lásky: Inspirace Terezie z Lisieux pro 21. století.* 1. vyd. Praha: Paulínky, 2014. 159 s. Cesty spirituality. ISBN 978-80-7450-133-3. SCHMID, Anton. *Setkání s Terezii z Lisieux.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. 163 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 56. ISBN 80-7192-553-5. SION, Victor. *Duchovní realismus Terezie z Lisieux.* 1. vyd. v Karmelitánském nakl. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1992. 158 s. Karmelitánská spiritualita; Sv. 14. ISBN 80-85527-03-0. STÖCKER, Monika Maria. *Dobrodružství velké lásky: Terezie z Lisieux (1873-1897): Portrét sestry Terezie od Dítěte Ježíše a svatě Tváře.* Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 159 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 52. ISBN 80-7192-302-8. *Sv. Terezie Ježíškova.* 5. vyd. Frýdek: Nakladem Exerc. domu, 1940. 32 s. Životem; čís. 81. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1643> TEREZIE Z LISIEUX. *Autobiografické spisy: (dějiny duše).* Překlad Terezie Brichtová. Vyd. 1. Vimperk: Nakladatelství Tiskárny Vimperk, 1991. 266 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 8. ISBN 80-900807-5-8. TEREZIE Z LISIEUX a JANOUŠKOVÁ, Anděla, ed. *Básně svatě Terezie z Lisieux.* 3. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. 82 s. Karmelitánská spiritualita; sv. č. 66. ISBN 978-80-7195-331-9. TEREZIE Z LISIEUX. *Dějiny duše blahoslavené Terezie od Jezulátka, karmelitky: (1873-1897).* 2., oprav. a dopl. vyd. Praha: Nakladem Školských sester O. S. F., 1923. 278 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=804> TEREZIE Z LISIEUX. *Dějiny duše sv. Terezie od Ježíška, karmelitky: (1873-1897).* 3. vyd. Praha: V. Kotrba, 1926. 269 s. TEREZIE Z LISIEUX a BRICHTOVÁ, Terezie, ed. *Dopisy Terezie z Lisieux.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. 343 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 63. ISBN 80-7192-740-6. TEREZIE Z LISIEUX a BRICHTOVÁ, Terezie, ed. *Dopisy Terezie z Lisieux kněžím misionářům.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. 95 s. ISBN 80-7192-580-2. TEREZIE Z LISIEUX a PÍŠTOROVÁ, Jana, ed. *Myšlenky na každý den.* 1. vyd. Praha: Nové město, 2001. 137 s. Myšlenky na každý den; sv. 6. ISBN 80-86146-29-4. TEREZIE Z LISIEUX. *Poslední slova sv. Terezie Ježíškovy: Květen-září 1897: Novissima verba.* Praha: Školské sestry O. S. F., 1930. 193 s. TEREZIE Z LISIEUX. *Příběh jedné duše: Autobiografické spisy.* Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2016. 356 s. Fontes; svazek 2. ISBN 978-80-7195-642-6. TEREZIE Z LISIEUX. *Vstupuji do života: poslední rozhovory.* Vyd. v KNA 2. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 227 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 22. ISBN 978-80-7192-612-2. VODIČKA, Timotheus. *Cesta svatě Terezie Ježíškovy.* 2., nezm. vyd., v Matici cyrilometodějské 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1994. 63 s.

⁴⁷³ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bhille.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů.* 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 107-110. ISBN 80-902811-0-9.

⁴⁷⁴ Srov. HOFFMANN, Michael. *Mariaschein – Bohosudov: Ein Wallfahrtsort im Donröschenschlaf.* Brno: L. Marek, 2005. 104 s. ISBN 80-86263-71-1.

⁴⁷⁵ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bstoja.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů.* 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 329-332. ISBN 80-902811-0-9.

⁴⁷⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „Není to tak dlouho, co exerciční hnutí, jinde už dávno zkvétající, se vzrývá i v našich vlastech. Stačí vyslovit jméno „Stojan, Velehrad“, a každý ví, že hlavní zásluha o to přísluší muži, jenž byl nejen politický „pracovník“, nýbrž jsa sám duchovně hluboce založen, viděl dál než zástupy jiných a pochopil význam

Papež Pius XI. poslal dne 3. prosince 1922 generálnímu představenému Tovaryšstva Ježíšova Włodzimierz Halka-Ledóchowskiemu (1866–1942) apoštolský list *Mediantibus Nobis* u příležitosti 300. výročí kanonizace sv. Ignáce z Loyoly (1491–1556) a sv. Františka Xaverského (1506–1552), ve kterém mimo jiné velmi chválil a doporučoval duchovní cvičení.⁴⁷⁷ Mohutnému rozmachu a rozšíření exercičního hnutí po celé Československé republice dala největší podnět encyklika *Mens nostra* ze dne 20. prosince 1929, kterou papež Pius XI. napsal u příležitosti svého padesátiletého jubilea kněžství.⁴⁷⁸

V poskytování exercicií, především laikům, následovali jezuiti i ostatní řády a kongregace, například redemptoristé, františkáni a kapucíni. Dominikáni postupně vypracovali vlastní postup v dávání exercicií.⁴⁷⁹

---

exercicií sv. Ignáce pro věřící lid v době, kdy to u nás nikomu ani na mysl nepřišlo. Jakou logickou (důkaznou) a psychologickou sílu duchovní cvičení mají, chápe jen ten, kdo aspoň jednou v životě dobře vedené exercicie řádně prodělal.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus.* Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 19. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701> Srov. též CINEK, František. *Arcibiskup Dr. Antonín Cyril Stojan: Život a dílo: Pokus o nárys duchovní fyziognomie.* Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1933. 1179 s. CINEK, František. *Velehrad víry: Duchovní dějiny Velehradu.* Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. 745 s. ŠURÁNEK, Antonín. *Světlo z Beňova: [Lidový životopis Služebníka Božího Antonína Cyrila Stojana].* 1. vyd. Olomouc: Maticе cyrilometodějská, 1994. 335 s.

⁴⁷⁷ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 14, 1922, s. 627-634. The Holy See [online]

<http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf> Konrád Maria Kubeš citoval krátký úryvek z tohoto papežského dokumentu: „*V Manrese byl Ignác poučen od samé Bohorodičky, jak má bojovat boje Páně, obdržel takřka z jejich rukou onen naprostý kodex Božích zákonů (absolutissimum legum codicem) – neboť tak můžeme právem onu knížku nazývat – jehož každý dobrý voják Ježíše Krista musí užívat. Mám na mysli duchovní cvičení, jež podle obecného mínění Ignác dostal s nebe... V nich jest vše tak moudře uspořádáno, vše tak úzce (logicky a psychologicky) spolu souvisí, že dokonale člověka téměř obnoví, jen když neodporuje Boží milosti.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus.* Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 6. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

⁴⁷⁸ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 21, 1929, s. 689-706. The Holy See [online]

<http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf> Srov. též KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus.* Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 20-25. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

⁴⁷⁹ Konrád Maria Kubeš silně polemizoval: „*Pius XI. prohlásil metodu sv. Ignáce za nejlepší; s jistě katol. [ické] strany u nás slovo papežovo ignor.[ováno], nepřímě potíráno. Označil jsem 1944 toto jednání za odboj proti Apošt. [olskému] stolci, nikoho nejmenovav. B.[rait] se hned ozval, že on nikdy nebyl proti E.[exerciciím] sv. Ignáce; jeho citelky mi poslaly jménem 3. řádu sv. Dom.[inika] v Brně jedovatý anonym. Dopis, podepsaný fingovanými ženskými podpisy, proč prý mluvím proti B.[raitovi] Odpovědí buď dopis M. J., písemné potvrzení různ.[ých] ústních svědectví: ‚Terciářce sv. Dominika X. Y. se dostalo výtky, že jako dominikánská terc. [iářka] nemá chodit na jesuitské E.[exercicie]; mně pak ‚poučení‘, že sv. I.[gnác] napsal své E.[exercicie] podle instrukcí ‚jistého‘ dominikán.[ského] mnicha; obé od Otce Magistra OP, ffa [filosofa], vůdce mládeže.‘ 18. srp. 1944. ‚Má se mi za drzost, že jsem pověsila (na stěnu) obrázek sv. Ign.[áce]‘ 12. čce [července] 1944. K onomu anon.[ymnímu] dopisu: výrok Braitův, Hlubina XVI. 450: ‚Když se postižení (napadené E.[exercicie] sv. Ignáce!) brání, litá baba jak na koštěti a nařiká, jak jejímu miláčku všichni ubližují. Snad mne ty vosy neubodají.‘ Na těže straně od téhož autora článek: ‚Láska a pojem lásky.‘ Srov. Jk 3, 9.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítím pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L].* Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. Republiky, 1947, s. 161. Exerciční knihovny č. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=145>*

Téměř vyčerpávajícím způsobem popsali exerciční hnutí v Československu redemptoristé František Assiský Suchomel (1893–1972) a Ondřej Maria Korvas (1905–1987) v knize *Duchovní zátiší. Kniha o exerciciích doma i v cizině* vydané v roce 1938.⁴⁸⁰ Do této publikace přispěl i Konrád Maria Kubeš popsáním exercicií na Svatém Hostýně.⁴⁸¹

Papež Pius XI. měl ve velké oblibě jubilea všeho druhu a nevynechal jedinou příležitost k jejich oslavě.⁴⁸² Za zmínku stojí Milostivé léto roku 1925, kdy papež Pius XI. zavedl v celé církvi svátek Ježíše Krista Krále encyklikou *Quas Primas* ze dne 11. prosince 1925.⁴⁸³ V roce 1928 zasvětil celé lidstvo Božskému Srdci Ježíšovu encyklikou *Miserentissimus Redemptor* ze dne 8. května 1928.⁴⁸⁴ Roku 1933 vyhlásil papež Pius XI. mimořádné milostivé léto, údajného 1900. výročí ukřižování, zmrtnýchvstání a nanebevstoupení Ježíše Krista. Při té příležitosti vydali českoslovenští biskupové společný *Pastýřský list o jubilejním roce*.⁴⁸⁵

K většímu rozšíření Kristova království na zemi měly posloužit i další papežské dokumenty Pia XI. Encyklika *Casti Connubii* ze dne 31. prosince 1930 o křesťanském manželství a zároveň odsuzující eugeniku, odmítající umělou kontrolu početí a potvrzující zákaz umělých potratů.⁴⁸⁶ Encyklika *Divini Illius Magistri* ze dne 31. prosince 1929 o křesťanské výchově mládeže,⁴⁸⁷ encyklika *Vigilanti Cura* ze dne 29. června 1936 o kinematografii,⁴⁸⁸ encyklika *Caritate Christi Compulsi* ze dne 3. května 1932 o ateismu⁴⁸⁹ a encyklika *Ad Catholici Sacerdotii* ze dne 20.

⁴⁸⁰ SUCHOMEL, František Assiský a KORVAS, Ondřej Maria. *Duchovní zátiší: Kniha o exerciciích doma i v cizině*. Plzeň: Nákladem Bohuslava Kümpela, 1938. 318 s.

⁴⁸¹ Konrád Maria Kubeš sdělil: „Svatý Hostýn, přední mariánská svatyně moravská a klášter jesuitů. S počátku byly na Svatém Hostýně konány pouze kněžské exercicie; nebylo vhodných místností a do kláštera podle řeholních pravidel bylo lze přijmouti jen kněze nebo laiky muže. Roku 1890 byly dvě kněžské rekolekce, roku 1892 jedna rekolekce kněžím jubilantům. Pak byla přestávka, až teprve roku 1904 měli zde kněží dvě tridua a od té doby se konaly kněžské exercicie rok co rok. Počet turnů kolísal mezi dvěma a šesti; všech bylo do konce roku 1937: 101 turnus; roku 1925 nebyly ani jedny exercicie. Od r. 1926 konali častěji své exercicie na Svatém Hostýně převorů Milosrdných bratří – do konce r. 1937 šestkrát. Laické exercicie byly po prvé r. 1916, a to pro učitelky. Roku 1936 byli laičtí exercitanti ubytováni v poutním domě a pořádán jeden turnus pro jinochy; roku 1937 tři turny: jeden pro jinochy, jeden pro ženy a jeden pro dívky, roku 1938 jsou proponovány čtyři kursy.“ SUCHOMEL, František Assiský a KORVAS, Ondřej Maria. *Duchovní zátiší: Kniha o exerciciích doma i v cizině*. Plzeň: Nákladem Bohuslava Kümpela, 1938, s. 237.

⁴⁸² Srov. POLC, Jaroslav V. *Svaté roky: (1300-1983)*. 2. vyd., v Matici cyrilometodějské 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2000. 159 s. ISBN 80-7266-041-1.

⁴⁸³ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 17, 1925, s. 593-610. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

⁴⁸⁴ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 20, 1928, s. 165-187. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

⁴⁸⁵ Srov. FORMÁNEK, Jakub, ed. a ŠMÍD, Marek, ed. *Pastýřské listy 1918-1945*. Praha: Pro Arcibiskupství pražské vydalo Karmelitánské nakladatelství, 2017, s. 266-270. ISBN 978-80-7195-902-1.

⁴⁸⁶ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 22, 1930, s. 539-592. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

⁴⁸⁷ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 22, 1930, s. 49-86. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

⁴⁸⁸ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 28, 1936, s. 249-263. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

⁴⁸⁹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 24, 1932, s. 177-194. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

prosine 1935 o katolickém kněžství.⁴⁹⁰

V ekumenických vztazích se papež Pius XI. zachoval rezervovaně a svůj názor vyjádřil v encyklice *Mortalium Animos* ze dne 6. ledna 1928.⁴⁹¹ Přestože papež Pius XI. udržoval velice dobré vztahy se Židy, přesto nenašel odvalu a sílu vyjádřit se nějakým způsobem konkrétně k jejich problému. Nepohnuly ho k tomu ani naléhavé prosby německé konvertitky židovského původu sv. Terezie Benedikty od Kříže (Edith Stein, 1891–1942).⁴⁹²

Období pontifikátu papeže Pia XI. bývá někdy nazýváno jako doba konkordátů, které Svatý stolec uzavřel z mnoha nově vzniklými státy včetně Československa, kde však byl nazýván jako *modus vivendi*. Nejdůležitějším mezistátním dokumentem však byly Lateránské smlouvy, které byly uzavřeny dne 11. února 1929 mezi Svatým stolcem a Italským královstvím.⁴⁹³ Naopak velmi problematickým se stal konkordát uzavřený mezi Svatým stolcem a Německou říší dne 20. července 1933.⁴⁹⁴ Mezistátní smlouvu podepsali státní sekretář Eugenio Maria Giuseppe Giovanni Pacelli (1876–1958) a říšský vicekancléř Franz Joseph Hermann Michael Maria von Papen (1879–1969).⁴⁹⁵

Intelektuál na papežském trůně však také musel čelit největším totalitám 20. století.

V Rusku v noci z 25. na 26. října 1917 podle juliánského kalendáře (7. až 8. listopadu 1917 podle kalendáře gregoriánského) vypukla pod vedením Lva Davidoviče Bronštejna Trockého

⁴⁹⁰ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 28, 1936, s. 5-53. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

⁴⁹¹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 20, 1928, s. 5-16. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

⁴⁹² Srov. CEKOTOVÁ, Marie. *Edita Steinová a fenomenologická tradice*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1997. 40 s. ISBN 80-238-1835-X. MARKS, Patricia L. *Důvěra v boží plán: Duchovní obnova s Editou Steinovou*. 1. vyd. Praha: Paulínky, 2005. 87 s. Duchovní obnova. ISBN 80-86025-81-0. MOSLEY, Joanne. *Edita Steinová jako žena modlitby*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011. 175 s. ISBN 978-80-7195-472-9. MÜLLER, Andreas Uwe a NEYER, Maria Amata. *Život Edity Steinové*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 247 s. Carmelitana; sv. 3. ISBN 978-80-7195-596-2. NEYER, Maria Amata. *Edita Steinová: Život v dokumentech a obrazech*. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1993. 83 s. ISBN 80-85527-16-2. NEYER, Maria Amata a STEIN, Edith. *Edita Steinová s Amátou Neyerovou*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004. 89 s. S. Autor – téma; sv. 13. ISBN 80-7192-871-2. STEIN, Edith a Aucante, Vincent, ed. *Cesty k vnitřnímu ztišení*. 1. vyd. Praha: Paulínky, 2005. 70 s. Cesty spirituality. ISBN 80-86025-95-0. STEIN, Edith. *Edita Steinová: Myšlenky a meditace*. 1. vyd. Svitavy: Trinitas, 2000. 118 s. Studium / Křesťanská akademie; sv. 143. ISBN 80-86036-43-X. STEIN, Edith a Sondermann, Maria Antonia, ed. *K problému vcítění*. 1. vyd. Praha: Nadační fond Edity Steinové, 2013. 143 s. Sebrané spisy Edity Steinové; 5. Raná fenomenologie; 1. ISBN 978-80-905351-0-7. STEIN, Edith. *Myšlenky a dopisy*. Praha: Zvon, 1991. 22 s. Karmelitánská spiritualita / Zvon. ISBN 80-7113-034-6. STEIN, Edith. *Vánoční tajemství*. Vydání v KNA třetí, v tomto překladu druhé. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2017. 38 s. Spiritualita do kapsy; svazek I. ISBN 978-80-7566-030-5. STEIN, Edith. *Věda kříže: Studie o svatém Janu od Kříže*. 1. české vyd. Brno: Cesta, 2000. 256 s. ISBN 80-85319-92-6. STEIN, Edith a NEYER, Maria Amata, ed. *Žena: Otázky a reflexe*. 1. vyd. Praha: Nadační fond Edity Steinové, 2016. 223 s. Sebrané spisy Edity Steinové; 13. Antropologické a pedagogické spisy. ISBN 978-80-905351-1-4. *Vzpomínky na Editu Steinovou*. 2. vyd., v Karmelitánském nakl. 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1992. 131 s. Karmelitánská spiritualita; sv. č. 16. ISBN 80-85527-05-7.

⁴⁹³ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 21, 1929, s. 209-274. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf> The Holy See [online] http://www.vatican.va/roman_curia/secretariat_state/archivio/documents/rc_seg-st_19290211_patti-lateranensi_it.html

⁴⁹⁴ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 25, 1933, s. 389-414. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

⁴⁹⁵ Srov. PAPAN, Franz von. *Der Wahrheit eine Gasse*. München: Paul List, [1952], 1952. 677 s.

(1879–1940) a Vladimíra Iljiče Uljanova Lenina (1870–1924) revoluce, která svrhla Prozatímní vládu a nastolila diktaturu proletariátu a zavedla krutý bolševický teror,⁴⁹⁶ který s nemějí krutostí pokračoval i za gruzínského revolucionáře Ioseba Besarionise dze Džugašvili Stalina (1878–1953).⁴⁹⁷

Papež Pius XI. encyklikou *Divini Redemptoris* ze dne 19. března 1937, tedy dvacet let po bolševické revoluci, tvrdě odsoudil komunismus.⁴⁹⁸

Během funkčního období liberálních prezidentů Francisca Plutarca Elíase Campuzano (1877–1945, ve funkci 1924–1928) a Emilia Cándida Portese Gil (1890–1978, ve funkci 1928–1930) vypuklo tvrdé pronásledování katolíků v Mexiku, které vyústilo v ozbrojené povstání a guerillový typ občanské války.⁴⁹⁹ Papež Pius XI. zareagoval na tuto bolestnou událost encyklikou *Iniquis Afflictisque* ze dne 18. listopadu 1926,⁵⁰⁰ ve které přirovnával pronásledování katolíků v

⁴⁹⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jest velmi instruktivní pozorovat, jak vysoce ‚stoupla‘ cena člověka ve státech bez Boha. Za největších despotů středověkých, pokud věřili v Boha, se nezacházelo s nevolníky tak, jako dnes s ‚svobodnými‘ v bezbožeckém Rusku. I v minulosti bylo utraceno mnoho lidí bezdůvodně, nikdy však tak systematicky jako dnes v SSSR. Ve středověku musilo předcházet soudní jednání, ve zmíněném státě beze všeho vyšetřování z pouhé kratochvíle odstřelování, soudní ‚nález‘ (od něhož nebylo odvolání a jenž okamžitě proveden) učinil lecjaký čekista, kluk, jenž se mohl vykázat, že jest proletář a tak se dostal do blahodárné policie. Nemluví o tom, jak kruté byly mnohá zajatci mučení – španělská inkvizice jest andělem u přirovnání ke GPU [GRU; Glavnoje razvedivatěl’noje upravlenije; Hlavní rozvědková správa], a pověstná vestfálská fěma se s čekou [Vsěrossijskaja črezvyčajnaja komissija po bor’be s kontrarevolucijej i sabotadžem pri Sověťe narodnych komissarov RSFSR; Všruská mimořádná komise pro boj s kontrarevolucí a sabotáží při Radě lidových komisařů RSFSR] nedá vůbec srovnávat. [...] ‚Pozvedli člověka‘, a my bychom právem řekli o nich to, co císař Augustus o Herodovi: raději být je sys (vepř) nežli hys (syn).“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. [1. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1939, s. 18-19. Exerciční knihovny č. 2. „Boha sice lidu vzali, a za to vyskákalo v tmách tím více bludiček a bůžků. [...] Živé nebo mrtvé, ale něco musí mít, čemu by se klaněl. Konají se poutě k hrobu Leninovu, provozovali s ním modloslužbu za živa – v zemi, kde ‚bohy‘ sesadili! Ale ‚boha‘ lidé mít musí.“ Tamtéž, s. 12-13.*

⁴⁹⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Před lety psaly jisté noviny u nás: ‚V Rusku možno psát o biologii nebo hovořiti v rozhlase o severní točně, ale nutno buď hned na počátku nebo na konci vyzvednouti zásluhu Otce, Osvoboditele a Bidovatele Stalina. Kdo tak neučiní, vydává se v nebezpečí, že upadne v nemilost.‘*“ Tamtéž, s. 13.

⁴⁹⁸ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 29, 1937, s. 65-106. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf> KATOLICKÁ CÍRKEV. Papež, PIUS XI. et al. *Antitotalitní encykliky*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2015. 122 s. ISBN 978-80-87183-74-8.

⁴⁹⁹ Srov. GREENE, Graham. *Moc a sláva*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 283 s. Epika. Nová řada; sv. 4. GREENE, Graham. *Moc a sláva* [zvukový záznam]. Praha: Radioservis, ©2011. 1 zvuková deska (5 hod., 33 min.). GROPE, Lothar. *P. Michael Pro SJ: Mexický uličník knězem a mučedníkem*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1992. 133 s. ISBN 80-7113-052-4. KRLÍN, Josef. *Pronásledování katolíků v Mexiku*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1928. 31 s. *Pro S. J. a jeho druhové: Mučedníci města Mexika*. Praha: V. Kotrba, 1928. 39 s. *Triumf mexických mučedníků*. Hlučín ve Slezsku: Exerciční dům, 1932. 32 s. Životem; č. 131 ročník VI., čís. 11. VEDRAL, Václav. *Boj proti kříži, neb, Utrpení katolické církve v Mexiku. Díl I. Č.* Budějovice: Český tiskový spolek, 1928. 63 s. Vzdělávací knihovna „Hlasu lidu“; roč. 1, č. 2. Konrád Maria Kubeš napsal: „*Nemožno mi ubránit se myšlence, že bestiality nacistického nevěreckého Německa dopustil Pán na náš národ proto, že u nás bylo líčeno Callesovo Mexiko jako ráj svobody, jednak od placených novinářů, jednak z nenávisti k církvi a ze sympatií s jejími utlačovateli. ‚Člověk musí jako pes zakusit na vlastní kůži, co je karabáč.‘ (Rachmanová); musili jsme na sobě zakusit požehnání nevěry; nebýt toho, pokračovali by bezcharakterní článkaři ve svém řemesle dál a lid by toužil po ‚ráji bezvěří.‘*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 34. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699>

⁵⁰⁰ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 18, 1926, s. 465-477. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf> Konrád Maria Kubeš napsal: „*Kdo sledoval krvavé pronásledování katolíků v Mexiku, jež vyvolal krvežíznivý president kalvínece Calles v roce 1926 a o němž*

Mexiku s pronásledováním prvních křesťanů v období vlády římského císaře Gaia Aurelia Valeria Diocletiana (ca 244–312/316).

Roku 1919 založil Benito Amilcare Andrea Mussolini (1883–1945) organizaci Fasci di Combattimento (Bojové svazky), která se roku 1921 přeměnila na Národní fašistickou stranu (Partito Nazionale Fascista). Údernou silou nového hnutí se staly oddíly Černých košil (Camicie Nere), s kterými dne 28. října 1922 Mussolini zorganizoval pochod na Řím a vyhrožoval, že svrhne vládu, čímž si vynutil jmenování předsedou italské vlády. A od roku 1925 již vládl jako diktátor a začal používat titul capo del governo e duce del fascismo (šéf vlády a vůdce fašismu).

K roztržce mezi papežem Piem XI. a Mussolinim došlo roku 1931, kdy se Duce domníval, že Katolická akce je politickou organizací. Dne 29. května 1931 nařídil Mussolini rozpuštění organizace katolické mládeže. Papež na tuto akci zareagoval encyklikou *Non abbiamo bisogno* ze dne 29. června 1931, ve které odsoudil italský fašismus.⁵⁰¹

Napjaté vztahy byly i mezi Německou říší a Vatikánem, protože docházelo k neustálým sporům o výklad uzavřeného konkordátu. Papež Pius XI., z podnětu kardinála a mnichovského

---

řekl Pius XI., že celý svět se spikl, aby ty neslýchané krutosti pohřbil komplotem všeobecného mlčení – ten dobrý osvícený humánní svět XX. století, jenž dovede ronit krvavé slzy při vzpomínce, že některý katolický vládce v minulosti tu a tam poněkud přitiskl jednoho nebo druhého jinověrce – pravím: kdo toto pronásledování a tento boj katolíků o nejsvětější statky sledoval, ví, že věřící pro Krista mučení a odpravování umírali obyčejně s voláním: „Sláva Kristu Králi a Panně Marii guadalupské.“ Guadalupe jest prastaré mariánské poutní místo ve Španělsku.“ KUBEŠ, Konrád Maria. Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 74-75. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> „V Callesově Mexiku nejen že byli nevinní věřící beze všeho výsledku odštělováni, mučeni, zvláště kněží, a jak! Bylo sáhnuo i na čest dívek, a Pius XI. trpce poukázal na to, že všechny tyto neslýchané bestiality kulturní svět, pochoval komplotem všeobecného mlčení“. Nemožno mi ubránit se myšlence, že bestiality nacistického nevěreckého Německa dopustil Pán na náš národ proto, že u nás bylo líčeno Callesovo Mexiko jako ráj svobody, jednak od placených novinářů, jednak z nenávisti k církvi a ze sympatií s jejími utlačovateli. „Člověk musí jako pes zakusit na vlastní kůži, co je karabáč“ (Rachmanova); musili jsme na sobě zakusit požehnání nevěry; nebýt toho, pokračovali by bezcharakterní článkaři ve svém řemesle dál a lid by toužil po „ráji bezvěří“.“ KUBEŠ, Konrád Maria. Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 34. Exerciční knihovny č. 2. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699> „O tisícerych katolících v Mexiku bestialně popravených a vražděných ani slova v novinách. Ba naopak, našli se novináři, kteří tvrdili, že je vylhané vše, co se o pronásledování církve v Mexiku tvrdí, a psali doslova: „Mexikáni by měli svého presidenta do zlata zasadit“. Právem řekl Pius XI.: „Docházejí nás zprávy o ukrutnostech, neuvěřitelných ve světle civilizace 20. století, a ani slůvka rozhořčení. To vše má být pochováno komplotem všeobecného mlčení.“ Za to psaly noviny široce, co přivezla s sebou černá tanečnice z Paříže do Vídně: 10 kufrů toalet, 137 kostymů, 196 párů bot, 64 kg pudru.“ KUBEŠ, Konrád Maria. Sbíрка homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 3. část. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948, s. 256. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795> „Kněží se skrývali, mši sv. sloužili v noci, bez svíc a bez obřadů, jak jim papež Pius XI. dovolil (směli kteroukoli dobu denní), věřící spěchali k noční adoraci a k nočnímu výkladu katechismu se všech stran. Teprve koncem r. 1934, když běsnění se mírnilo, dovolila vláda katolíkům kněze, a to za těchto podmínek: musí být starší než 50 let, ženatý, jeden pro 50.000 věřících. Katolický tisk zakázán; hektografovali list Katakomby a dávali si jej z ruky do ruky. Za jediný rok 1927 nakradla vláda církevních statků v ceně přes půldruhé miliardy korun.“ KUBEŠ, Konrád Maria. Sbíрка homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 2. část. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947, s. 195. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795>

⁵⁰¹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 23, 1931, s. 285-312. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-20-1928-ocr.pdf> Srov. též KATOLICKÁ CÍRKEV. Papež, PIUS XI. et al. *Antitotalitní encykliky*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2015. 122 s. ISBN 978-80-87183-74-8.

arcibiskupa Michaela Faulhabera (1869–1952), sepsal encykliku *Mit brennender Sorge* ze dne 14. března 1937, ve které tvrdě odsoudil nacistický režim.⁵⁰²

Těsně před svou smrtí 10. února 1939 měl papež Pius XI. připravený text encykliky *Humani generis unitas*, ve které výslovně odsoudil rasistickou a antisemitskou politiku Třetí říše. Dodnes není tak úplně jasné, zda její vydání překazila papežova nemoc a smrt či zda ji jen odložil nebo stornoval na základě doporučení svého státního sekretáře (a pozdějšího nástupce) kardinála Pacelliho,⁵⁰³ který takové výslovné odsouzení považoval za nemoudré pro církve i samotné Židy. Každopádně ale nezůstala nevyužita, Pius XII. použil část jejího textu ve své nástupní encyklice *Summi Pontificatus*,⁵⁰⁴ která odsoudila rasismus, ovšem bez výslovného uvedení Židů či Třetí říše.

1.2.5 Pius XII., fašistická, nacistická a komunistická ideologie

Z papežského konkláve ve dnech 1. až 2. března 1939 vyšel vítězně státní sekretář Eugenio Maria Giuseppe Giovanni Pacelli, což se nestalo celých tři sta let.⁵⁰⁵

Narodil se 2. března 1876 v Římě a pocházel z významné právnické rodiny Pacelliů, kteří byli po dlouhou dobu neodmyslitelně spjati s papežským dvorem. Eugenio Pacelli studoval vždy s vynikajícím prospěchem nejprve na státním Viscontiho lyceu, na Gregoriánské univerzitě a na Sant' Apollinare. V letech 1917 až 1925 působil nejprve jako nuncius v Mnichově. Zde se poprvé doslova na vlastní kůži setkal s komunismem, kdy mu šlo takřka o život, v době existence Bavorské republiky rad (1919). V letech 1925 až 1930 působil jako nuncius v Berlíně. Až do svého zvolení papežem vykonával funkci státního sekretáře Svatého stolce. Po papežské volbě přijal jméno Pius XII., čímž naznačil, že chce pokračovat ve šlépějích svého předchůdce.⁵⁰⁶

⁵⁰² Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 29, 1937, s. 145-167. The Holy See [online]

<http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-20-1928-ocr.pdf> Srov. též KATOLICKÁ CÍRKEV. Papež, PIUS XI. et al. *Antitotalitní encykliky*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2015. 122 s. ISBN 978-80-87183-74-8.

⁵⁰³ Srov. ŠMÍD, Marek. Změny na svatopetrském stolci v předvečer druhé světové války. *Historica Olomucensia*, sv. 46, 2014, s. 179-195.

⁵⁰⁴ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 31, 1939, s. 413-594. The Holy See [online]

<http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-31-1939-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_p-xii_enc_20101939_summi-pontificatus.html

⁵⁰⁵ Poslední státní sekretář, který se stal papežem 20. června 1667 byl Giulio Rospigliosi, který přijal jméno Klement IX. (1600, pontifikát 1667–1669).

⁵⁰⁶ Srov. COULOMBE, Charles A. *Náměstkové Kristovi: Životopisy papežů*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004, s. 446-451. ISBN 80-7341-374-4. GELMI, Josef. *Papežové: Od svatého Petra po Jana Pavla II*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994, s. 272-281. ISBN 80-204-0457-0. PETRÁČEK, Tomáš. Církev doby Pia XII.. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 7-20. PETRÁČEK, Tomáš. Kalendárium Pia XII.. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 149-153. PETRÁČEK, Tomáš. „Papež musí mluvit jako papež“: Rozhovor s Philippem Chenauxem. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 49-53. Rendina, Claudio. *Příběhy papežů: Dějiny a tajemství: Životopisy 265 římských papežů*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2005, s. 647-654. ISBN 80-7207-574-8. ŠEBEK, Jaroslav. *Papežové moderního věku: Vatikán od Pia IX. po Františka a jeho vztah k českým zemím*. 2., dopl. vyd. Řitka: Čas, 2015, s. 87-112. Český čas; X. svazek. ISBN 978-80-7475-083-0. ŠEBEK, Jaroslav. Papežská politika a české země 1938–1945. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 23-34. Šebek, Jaroslav. Pius XII. – legendy a skutečnost. *Universum*, 3, 2003, s. 26-29. ŽÁK, Petr. Federalistický papež?: Pius XII. a počátky evropského integračního projektu v letech 1939-1958. *Dvacáté století*, roč. 5, č. 2, 2013, s. 27-

V nástupní encyklice *Summi Pontificatus* ze dne 20. října 1939 papež Pius XII. plně rozvinul křesťanskou nauku o míru, zdůraznil univerzálnost křesťanství a odsoudil rasismus. Zároveň se ohradil proti napadení Polska a vraždění jeho obyvatel.⁵⁰⁷ K tématu míru a mírového soužití mezi národy se papež Pius XII. vyjadřoval v následujících vánočních projevech.⁵⁰⁸

Během svého pontifikátu vydal papež Pius XII. velmi důležité papežské dokumenty, které se pak výrazně promítly do idejí Druhého vatikánského koncilu (1962–1965).

V encyklice *Mystici Corporis Christi* ze dne 29. června 1943 rozvinul papež Pius XII. nauku o sebezpojetí církve a výrazně zdůraznil nezastupitelnou roli laiků v církvi.⁵⁰⁹ Tato encyklika se stala do jisté míry základem nového teologického oboru – ekleziologie.⁵¹⁰

V encyklice *Mediator Dei* ze dne 20. listopadu 1947 shrnul papež Pius XII. vývoj liturgického hnutí od 19. století, prosazoval v ní větší aktivní účast laiků při liturgii a varoval před prázdným obřadnictvím a mnohými nešvary, které se objevily.⁵¹¹ Tento významný papežský dokument se stal počátkem následujících liturgických reforem. Dne 11. ledna 1952 vstupuje v platnost dekret *Instaurata Vigilia Paschalis* o reformě velikonoční vigilie, která se do té doby slavila nesmyslně v sobotu ráno namísto sobotního večera.⁵¹² O tři roky později, dekretem *Maxima Redemptionis Nostrae Mysteria* ze dne 16. listopadu 1955, byla provedena reforma celého velikonočního týdne.⁵¹³ Rovněž bylo povoleno sloužit večerní mše svaté a s tím byla spojená změna postních pravidel před přijímáním eucharistie. Jazykem mše svaté zůstávala nadále latina, ale došlo k schválení dvojazyčných rituálů.⁵¹⁴

K 50. výročí encykliky Lva XIII. *Providentissimus Deus* ze dne 18. listopadu 1893⁵¹⁵ vydává

54.

⁵⁰⁷ Srov. *Summi Pontificatus*. Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 31, 1939, s. 413-594. The Holy See [online]

<http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-31-1939-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_p-xii_enc_20101939_summi-pontificatus.html

⁵⁰⁸ Srov. JUSTENHOVEN, Heinz-Gerhard. Papež Pius XII., průkopník mírové etiky ve 20. století. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 55-62. PIUS XII.. *Mír ze spravedlnosti: Výbor projevů pronesených ve válečných letech 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Atlas, 1947. 227 s. *Vatikánská politika ve světle papežských projevů*. Olomouc: ARKA, 1946. 10 s.

⁵⁰⁹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 35, 1943, s. 193-248. The Holy See [online]

<http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-35-1943-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_p-xii_enc_29061943_mystici-corporis-christi.html

⁵¹⁰ Srov. BRAITO, Silvestr Maria. *Církev: Myšlenky a doklady*. Praha: Universum, 1933. 196 s. *Živé zdroje; svazek I*. BRAITO, Silvestr Maria. *Církev: Studie apologeticko-dogmatická*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 455 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 80. BRAITO, Silvestr Maria. *Církev: Tajemné tělo Kristovo*. Olomouc: Velehrad, 1948. 23 s. Jiskry; [Sv.] 12. NAPIWODZKI, Piotr OP. *Mystici Corporis Christi* a spor o pojetí církve. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 65-74.

⁵¹¹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 39, 1947, s. 521-600. The Holy See [online]

<http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-35-1943-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_p-xii_enc_20111947_mediator-dei.html

⁵¹² Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 44, 1952, s. 48-63. The Holy See [online]

<http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-35-1943-ocr.pdf>

⁵¹³ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 44, 1955, s. 838-847. The Holy See [online]

<http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-35-1943-ocr.pdf>

⁵¹⁴ Srov. RÜCKL, Jan. Pius XII. a liturgické reformy. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 99-108.

⁵¹⁵ Srov. *Acta Sanctae Sedis*, 26, 1893-94, s. 269-292. <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-26-1893-94->

papež Pius XII. navazující encykliku *Divino Afflante Spiritu* ze dne 30. září 1943, která reaguje na mohutný rozmach archeologických výzkumů a nálezů v Palestině.⁵¹⁶ Encyklika velmi doporučuje intenzivní studium biblických jazyků. Zdůrazňuje, že původní biblický text má větší autoritu, než sebelepší překlad, ba dokonce dává přednost originálním biblickým textům před latinským překladem při biblickém studiu. Výklad biblických míst nemůže být za každou cenu alegorický, je třeba hledat i literární význam a odhalit duchovní smysl textu. Encyklika dále potvrzuje existenci literárních druhů v Bibli a přitakává historicko-kritické metodě.⁵¹⁷

Všeobecně známou skutečností je, že apoštolskou konstitucí *Munificentissimus Deus* ze dne 1. listopadu 1950 vyhlásil papež Pius XII. doposud poslední dogma o nanebevzetí Panny Marie.⁵¹⁸

Bezesporu významným papežským dokumentem papeže Pia XII. je encyklika *Humani Generis* ze dne 12. srpna 1950, která je hojně citována nejen v dokumentech Druhého vatikánského koncilu (1962–1965), ale také v papežských dokumentech jeho pozdějších nástupců sv. Pavla VI. (1897, pontifikát 1963–1978) a sv. Jana Pavla II. (1920, pontifikát 1978–2005). Encyklika řeší problém evoluční teorie,⁵¹⁹ dogmatický relativismus, existencialismus a tzv. novou teologii.⁵²⁰

Ve stručném vylíčení pontifikátu papeže Pia XII. nelze pominout jeho vyjádření k otázkám morální teologie⁵²¹ a sociální nauku církve,⁵²² přestože k těmto otázkám nevydal zvláštní papežský dokument.

Troufáme si tvrdit, že pontifikát papeže Pia XII., který vlastně svými dokumenty připravil cestu ke Druhému vatikánskému koncilu, je bohužel silně zastíněn protichůdnými názory o roli a činech či nečinech během Druhé světové války a především pak v otázce holocaustu Židů (1939–

---

ocr.pdf The Holy See [online] http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_18111893_providentissimus-deus.html

⁵¹⁶ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 35, 1943, s. 297-325. <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-35-1943-ocr.pdf> The Holy See [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_p-xii_enc_30091943_divino-afflante-spiritu.html

⁵¹⁷ Srov. PETRÁČEK, Tomáš. Papež Pius XII. a biblická otázka: Geneze a poselství encykliky *Divino afflante Spiritu*. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 77-97.

⁵¹⁸ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 42, 1950, s. 753-773. <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-42-1950-ocr.pdf> The Holy See [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/apost_constitutions/documents/hf_p-xii_apc_19501101_munificentissimus-deus.html Srov. též MONTENEGRO, Santiago Cantera OSB. Pius XII a dogma o Nanebevzetí Panny Marie. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 133-147.

⁵¹⁹ Srov. též POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Průkopníci a jejich odpůrci: Světová katolická teologie 1871-1910 a evoluční vznik-stvoření člověka*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. 431 s. Teologie. ISBN 978-80-246-4051-8. POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Zápolení o pravdu, naději a lidskou důstojnost: Česká katolická teologie 1850-1950 a výzvy přírodních věd v širším světovém kontextu*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. 414 s. Teologie. ISBN 978-80-246-3441-8.

⁵²⁰ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 42, 1950, s. 561-578. <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-42-1950-ocr.pdf> The Holy See [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_p-xii_enc_12081950_humani-generis.html

⁵²¹ Srov. FIORENZO, Angelini. *Pio XII: Discorsi ai medici*. Roma: Orizzonte Medico, 1959. 725 s. GLOMBIK, Konrad. Hlavní teze morální nauky Pia XII. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 111-130.

⁵²² Srov. MÍČKA, Roman. Přínos Pia XII. k rozvoji sociálního učení církve. *Revue církevního práva*, roč. 22, č. 3, 2016, s. 61-76. UTZ, Arthur-Fridolin a GRÖNER, Joseph-Fulko, ed. *Soziale Summe Pius XII*. Freiburg: Paulus Verlag, 1954-1961. 4037 s.

1945).⁵²³

Toto velice kontroverzní téma rozvířila nejprve divadelní hra *Náměstek* (*Der Stellvertreter*), publikovaná roku 1963, od německého spisovatele a dramatika Rolfa Hochhutha (* 1931)⁵²⁴ a román *Smrt v Římě* (*Death in Rome*), publikovaný roku 1967, od amerického spisovatele Roberta Katze (1933–2010),⁵²⁵ který líčí masakr v Ardeatinských jeskyních 24. března 1944. Masovějšímu rozšíření o prý neblahé roli papeže Pia XII. během války jistě přispělo i filmové zpracování obou literárních děl. První jmenované dílo pod názvem *Amen* (*Der Stellvertreter*) z roku 2002 pod režijní taktovkou francouzského režiséra [Konstantina] Costa-Gavrase (* 1933)⁵²⁶ a druhé dílo pod názvem *Masakr v Římě* (*Rappresaglia; Représailles*) z roku 1973 pod režijní taktovkou italského režiséra George P.[ana] Cosmatose (1941–2005).⁵²⁷

Tato lživá nařčení vyvrátil americký jezuita Robert Andrew Graham (1912–1997) a francouzský jezuita Pierre Blet (1918–2009), kteří se stali editory a vydavateli *Actes et documents du Saint-Siège relatifs à la période de la Seconde Guerre Mondiale*.⁵²⁸ Živoucím důkazem, že papež Pius XII. nemlčel ke krutému osudu židovského národa byla konverze ke katolicismu římského vrchního rabína Israela Antona Zollera, který z úcty k papeži přijal při křtu jméno Eugenio Pio Zolli (1881–1956). Přijmení si musel podle Mussoliniho antisemitských zákonů italianizovat na Italo Zolli.⁵²⁹

Z osobní zkušenosti, jak může vidět výše v textu, byl vztah papeže Pia XII. ke komunismu jednoznačně a tvrdě odmítavý, ba dokonce se říká, že se bál samotné slovo komunismus jen vyslovit.⁵³⁰ Podnět k vydání dvou tzv. exkomunikačních dekretů dala velmi kritická situace v Československu. Deset dní po založení Katolické akce státní (10. června 1949) vydala kongregace Posvátného officia dne 20. června 1949 tzv. první exkomunikační dekret, kterým odsoudila

⁵²³ Srov. DVOŘÁKOVÁ, Tereza. Pius XII., papež, který mlčel. In: POKORNÁ KORYTAROVÁ, Lenka, ed. a kol. *Promýšlet Evropu dvacátého století: Evropa sjednocená-rozdělená*. 1. vyd. Brno: Maticе moravská, 2012, s. 51-63. ISBN 978-80-86488-96-7. CHENAUX, Philippe. Pius XII a druhá světová válka. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 37-47.

⁵²⁴ Srov. HOCHHUTH, Rolf. *Náměstek: hra*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1966. 356 s. Divadlo; sv. 88. Srov. též TURYNŮVÁ, Monika. Uvedení divadelní hry Rolfa Hochhutha „Náměstek“ v Československu. *Moderní dějiny*, roč. 25, č. 1, 2017, s. 261-278.

⁵²⁵ Srov. KATZ, Robert. *Smrt v Římě*. Praha: Naše vojsko, 2010. 282 s. ISBN 978-80-206-1139-0.

⁵²⁶ Srov. *Amen; Amen; Der Stellvertreter* (2002), drama, krimi, válečný, Francie, Německo, Rumunsko, USA, scénář [Konstantinos] Costa-Gavras a Jean-Claude Grumberg, režie [Konstantinos] Costa-Gavras. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/1731-amen/prehled/>

⁵²⁷ Srov. *Masakr v Římě; Rappresaglia; Représailles* (1973), drama, válečný, Itálie, Francie, scénář Lucio de Caro, režie George Pan Cosmatos. CSFD. Cz [online] <https://www.csfd.cz/film/1728-masakr-v-rime/prehled/>

⁵²⁸ Srov. The Holy See [online] http://www.vatican.va/archive/actes/index_fr.htm

⁵²⁹ Srov. CABAUD, Judith. *Rabín, kterého přemohl Kristus: Příběh Eugenia Zolli, hlavního římského rabína za druhé světové války*. 1. vyd. Praha: Paulínky, 2003. 133 s. Svědectví. ISBN 80-86025-62-4. *Moudrost volá: Svědectví 21 rabínů*. 1. vyd. Ostrava: A-Alef pro Misijní odbor Kostnické jednoty v Praze, 2007. 81 s. ISBN 978-80-86509-51-8.

⁵³⁰ Srov. PETRÁČEK, Tomáš. Papež Pius XII. a komunismus. In: KUBÍN, Petr, ed. *Brány pekelné ji nepřemohou: Kapitoly z pronásledování církve v Československu kolem roku 1950*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013, s. 110-119. ISBN 978-80-246-2085-5.

rozkolnickou „Katolickou akci“ v Československu.⁵³¹ A dne 1. července 1949 byl vydán tzv. druhý exkomunikační dekret, který bývá označován jako dekret o komunismu.⁵³² Tento dekret nebyl nikdy zrušen a přinejmenším formálně je stále platný. Problematice komunismu se týkaly ještě další dekrety Posvátného officia.⁵³³

Ke konci života měl prý papež Pius XII. různé vize a vidění, jak dosvědčila jeho dlouholetá hospodyně řeholní sestra Pascalina Lehnert (1894–1983).⁵³⁴ Papež Pius XII zemřel 9. října 1958 v Castel Gandolfo.

Reflexe na pontifikát sv. Jana XXIII. (1881, pontifikát 1958–1963)⁵³⁵ a sv. Pavla VI. (1897, pontifikát 1963–1978)⁵³⁶ nenajdeme v Kubešových zachovaných spisech ani jedinou zmínku. S největší pravděpodobností se Konrád Maria Kubeš po nucené internaci v r. 1950 úplně stáhl a plně se uzavřel jen do svého myšlenkového světa. Zřejmě už neměl sílu a chuť se jakýmkoli způsobem vyjadřovat k soudobým událostem v církvi.

K tématu Druhého vatikánského koncilu (1962–1965),⁵³⁷ především pak k liturgické

⁵³¹ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 41, 1949, s. 333. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-41-1949-ocr.pdf> BULÍNOVÁ, Marie, ed., JANIŠOVÁ, Milena, ed. a KAPLAN, Karel, ed. *Církevní komise ÚV KSČ 1949-1951. [Díl] 1, Církevní komise ÚV KSČ („církvevní šestka“): Duben 1949 – březen 1950*. Brno: Doplněk, 1994, s. 180. Edice dokumentů. ISBN 80-85270-29-3.

⁵³² Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 41, 1949, s. 334. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-41-1949-ocr.pdf> HRDINA, Ignác Antonín. *Texty ke studiu konfesního práva. I., Evropa a USA*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006, s. 204-205. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-1095-7.

⁵³³ Srov. FIALA, Petr, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Katolická církev a totalitarismus v českých zemích*. 1. vyd. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001, s. 120-124. *Historia ecclesiastica*; sv. 11. ISBN 80-85959-98-4.

⁵³⁴ Srov. LEHNERT, Pascalina. *Ich durfte ihm dienen: Erinnerungen an Papst Pius XII*. Würzburg: Naumann, 1983. 207 s.

⁵³⁵ Srov. COULOMBE, Charles A. *Náměstkové Kristovi: Životopisy papežů*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004, s. 451-456. ISBN 80-7341-374-4. GELMI, Josef. *Papežové: Od svatého Petra po Jana Pavla II*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994, s. 281-289. ISBN 80-204-0457-0. RENDINA, Claudio. *Příběhy papežů: Dějiny a tajemství: Životopisy 265 římských papežů*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2005, s. 654-660. ISBN 80-7207-574-8. ŠEBEK, Jaroslav. *Papežové moderního věku: Vatikán od Pia IX. po Františka a jeho vztah k českým zemím*. 2., dopl. vyd. Řitka: Čas, 2015, s. 113-129. Český čas; X. svazek. ISBN 978-80-7475-083-0.

⁵³⁶ Srov. COULOMBE, Charles A. *Náměstkové Kristovi: Životopisy papežů*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004, s. 456-464. ISBN 80-7341-374-4. GELMI, Josef. *Papežové: Od svatého Petra po Jana Pavla II*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994, s. 289-297. ISBN 80-204-0457-0. RENDINA, Claudio. *Příběhy papežů: Dějiny a tajemství: Životopisy 265 římských papežů*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2005, s. 660-665. ISBN 80-7207-574-8. ŠEBEK, Jaroslav. *Papežové moderního věku: Vatikán od Pia IX. po Františka a jeho vztah k českým zemím*. 2., dopl. vyd. Řitka: Čas, 2015, s. 130-159. Český čas; X. svazek. ISBN 978-80-7475-083-0.

⁵³⁷ Srov. ALBERIGO, Giuseppe. *Stručné dějiny II. vatikánského koncilu*. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2008. 172 s. Studium. ISBN 978-80-7364-047-7. BALÍK, Stanislav a HANUŠ, Jiří. *Letnice dvacátého století: Druhý vatikánský koncil a české země*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012. 279 s. ISBN 978-80-7325-268-7. BOUBLÍK, Vladimír. *Boží lid*. 2. vyd., v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 383 s. Teologie. ISBN 80-7192-307-9. BROŽ, Prokop a kol. *Církev a II. vatikánský koncil: Perspektivy současné ekleziologie*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2015. 296 s. ISBN 978-80-7465-148-9. BROŽ, Prokop a kol. *Mezi historií a Evangeliiem: Existence a život církve ve světle II. vatikánského koncilu*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2014. 279 s. ISBN 978-80-7465-107-6. HANUŠ, Jiří, ed. a FIALA, Petr, ed. *Koncil a česká společnost: Historické, politické a teologické aspekty přijímání II. vatikánského koncilu v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2000. 185 s. *Historia ecclesiastica*; sv. 6. ISBN 80-85959-75-5. HANUŠ, Jiří et al. *Ve znamení naděje: Proměny teologie a církve po II. vatikánském koncilu*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1997. 107 s. ISBN 80-85959-19-4. HILDEBRAND, Dietrich von. *Trojský kůň ve městě Božím*. V MCM vyd. 1. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999. 270 s. ISBN 80-7266-034-9. JANDA, Jan. *Jan XXIII., Pavel VI. a?: II. vatikánský koncil*. 1.

reformě, se Konrád Maria Kubeš vyjádřil ve svém posledním delším dopise, který adresoval Bernardu Pitrunovi. Tento nesmírně důležitý dopis se v Provinčním archivu Tovaryšstva Ježíšova v Praze žet nenachází a Bernard Pitrun z něj citoval v biografii o Konrádu Maria Kubešovi pouze jednu kratičkou větu.⁵³⁸

---

vyd. Praha: Svoboda, 1966. 167 s. KATOLICKÁ CÍRKEV. Papež, POSPÍŠIL, Ctirad Václav, ed. a BERAN, Josef. *II. vatikánský koncil očima Jana XXIII. a Pavla VI.: Proslovy Jana XXIII. a Pavla VI. v koncilní aule, dokumenty vyhláštěující a uzavírající II. vatikánský koncil, projev Pavla VI. v OSN, poselství koncilu světu, řeč Josefa kardinála Berana o svobodě svědomí*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 221 s. ISBN 978-80-7195-598-6. KATOLICKÁ CÍRKEV. Sdružení katolických duchovních Pacem in terris a POKORNÝ, Ladislav, ed. *Stopami koncilu: Sborník teologickomírového semináře SKD [Sdružení kat. duchovních] Pacem in terris v Hradci Králové ve dnech 23. - 26. srpna 1982*. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1983. 118 s. Teologické studie. KATOLICKÁ CÍRKEV. Vatikánský koncil. *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1995. 603 s. ISBN 80-7113-089-3. KELLER, Erwin. *Velké tajemství církve: Meditace k Lumen gentium*. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1995. 221 s. ISBN 80-7192-065-7. KOPEČEK, Pavel. *Liturgické hnutí v českých zemích a pokoncilní reforma*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2016. 399 s. ISBN 978-80-7325-419-3. KRÁTKÝ, Stanislav. *Druhý vatikánský koncil a jeho poselství*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1970. 62 s. Život; Sv. 1. KREJČÍ, Josef. *Slovo Boží*. Řím: Křesťanská akademie, 1971. 141 s. Náboženská edice. LLOPIS, Juan. *Vstříc Pánu: Liturgie a život*. Řím: Křesťanská akademie, 1971. 208 s. Náboženská edice Křesťanské akademie; sv. 33. MARTINI, Carlo Maria. *Slova o církvi: Rozjímání o druhém vatikánském koncilu*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1998. 147 s. ISBN 80-7021-247-0. PESCH, Otto Hermann. *Druhý vatikánský koncil: 1962-1965: Příprava, průběh, odkaz*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 2014. 435 s. ISBN 978-80-7429-398-6. PETRÁČEK, Tomáš. *Církev, tradice, reforma: Odkaz Druhého vatikánského koncilu*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2016. 246 s. Teologie. ISBN 978-80-7429-643-7. PLANNER, František. *Misijní činnost církve*. Řím: Křesťanská akademie, 1976. 200 s. Náboženská edice. POLÁČEK, Jaroslav. *Cestou spásy*. Řím: Křesťanská akademie, 1980. 250 s. Náboženská edice. Druhý vatikánský sněm; 7. POLC, Jaroslav V. *Posvátná liturgie*. Řím: Křesťanská akademie, 1981. 490 s. Druhý vatikánský sněm; sv. 8. SKALICKÝ, Karel. *Ekumenismus na druhém vatikánském koncilu*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 133 s. Studie Teologické fakulty Jihočeské univerzity; sv. 1. ISBN 80-7192-164-5. SKALICKÝ, Karel. *Radost a naděje: Církev v dnešním světě*. [2. vyd.] Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. 303 s. ISBN 80-7192-430-X. ŠRAJER, Jindřich a kol. *Gaudium et spes padesát let poté*. 1. vyd. Brno: CDK, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2015. 414 s. ISBN 978-80-7325-391-2. WILTGEN, Ralph M. *Rýn se vlévá do Tiberu: „Kronika II. vatikánského koncilu“*. Frýdek-Místek: Michael s.a., 2007. 331 s. ISBN 978-80-254-1297-8.

⁵³⁸ Konrád Maria Kubeš sdělil: „*Nová krásná adventní preface (podobně jako o SS^o) je z galikánské liturgie, k níž patří i ambroziánská.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

2 RODINNÉ PROSTŘEDÍ A DĚTSTVÍ

KONRÁDA MARIA KUBEŠE

Konrád Maria Kubeš se narodil v úterý 25. listopadu 1890 na Smíchově (Smichow).⁵³⁹ Na svět přišel⁵⁴⁰ v činžovním domě č. p. 335/18 na Palackého třídě (Palacky-Straße),⁵⁴¹ protože v tehdejší době rodily ženy zpravidla doma.⁵⁴² Pocházel z nižší střední sociální třídy, neboť rodiče⁵⁴³ Konráda Maria Kubeše přesídlili z maloměstského venkovského prostředí jižních Čech do velkoměstského prostředí královského hlavního města Prahy.⁵⁴⁴

2.1 Rodiče a sourozenci Konráda Maria Kubeše

Rodiče Konráda Maria Kubeše pocházeli z téměř stejných sociálních poměrů, naopak velice rozdílný byl jejich sociální původ a status.

⁵³⁹ Srov. BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Kniha o Praze 5*. Praha: MILPO, 1996. 205 s. Knihy o Praze. ISBN 80-901749-6-5. BRONCOVÁ, Dagmar a kol. *Praha 5 křížem krázem*. 1. vyd. Praha: Milpo media, 2010. 223 s. Knihy o Praze; sv. 50. ISBN 978-80-87040-18-8.

⁵⁴⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „*V plánu Božím má každý tvor své určení, poslání, úkol, jež musí vyplnit, zároveň i místo a čas od Tvůrce přesně vymezený a přidělený, kde a kdy svůj úkol bude plnit a jak Boha oslaví.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 21. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁵⁴¹ V současnosti ulice Lidická 335/26. Srov. BÖHM, Josef, ed. *Malý popis města Smíchova pro potřebu veřejných úřadů, soukromých kancelářů a závodů, průmyslníků, obchodníků atd.* = *Kleine Topografie der Stadt Smichow für den Bedarf öffentlichen Behörden, Privat-Kanzleien u. Etablissements, Industriellen Kaufleute u.s.w.* Smíchov [Praha]: Nákladem Městské rady na Smíchově, [1881], s. 34. BÖHM, Josef. *Monografie města Smíchova*. Na Smíchově [Praha]: Nákladem smíchovské rady městské, 1882, s. 35 a 232. Kramerius Národní knihovna ČR [online] <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=30228> CHODĚJOVSKÁ, Eva, ed. a HORČÁKOVÁ, Václava. *Praha – Smíchov* [kartografický dokument]. [1. vyd.]. Praha: Historický ústav Akademie věd České republiky, 2013. 1 atlas (16 s., 60 mapových listů). Historický atlas měst České republiky; 24. ISBN 978-80-7286-200-9. JUNGSMANN, Jan. *Smíchov: Město za Újezdskou branou*. [Praha]: Muzeum hlavního města Prahy, 2007. 235 s. ISBN 978-80-85394-56-6.

⁵⁴² Srov. LENDEROVÁ, Milena a RÝDL, Karel. *Radostné dětství?: Dítě v Čechách devatenáctého století*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2006. 376 s. Fénix; sv. 16. ISBN 80-7185-647-9. LENDEROVÁ, Milena, JIRÁNEK, Tomáš a MACKOVÁ, Marie. *Z dějin české každodennosti: Život v 19. století*. 2. dopl. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. 471 s. ISBN 978-80-246-3510-1. VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla. *Jak se žilo za časů Františka Josefa I.* 1. vyd. Praha: Svoboda, 1996. 284 s. Členská knižnice. ISBN 80-205-0088-X.

⁵⁴³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Nezapomenu nikdy sobotních večerů svého mládí [...] když jsme všichni [...] zasedli ke stolu, ať k studiu nebo k hovoru, [...] kdy se mohou rodiče maličkým více věnovat, kdy rozprávka skýtá dosti příležitosti, aby leccos od nich zvěděli, co rodičů nemá být tajno, a aby je poučili, povzbudili, napomenuli, varovali!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 503. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

⁵⁴⁴ Srov. BĚLINA, Pavel et al. *Dějiny Prahy. II., Od sloučení pražských měst v roce 1784 do současnosti*. 1. vyd. Praha: Paseka, 1998. 565 s. ISBN 80-7185-144-2.

Otec Josef Kubeš⁵⁴⁵ se narodil 24. listopadu 1849 v Třeboni. Na svět přišel v měšťanském domě č. p. 96 (vlevo od hotelu Bílý koníček) na dnešním Masarykově náměstí. Rané dětství a mládí Kubešova otce je zahaleno určitým tajemstvím. Nezbyvá nám tedy než se spolehnout pouze na ta svědectví, která Konrád Maria Kubeš prozradil Bernardu Pitrunovi v autobiografických dopisech.⁵⁴⁶

Tak se například dozvídáme o tradované rodinné historce, jak babička Marie Kubešová, zámožná měšťanka v Třeboni, měla prý v hotovosti hezký počet tereziánských tolarů,⁵⁴⁷ které dlouho spořila a pečlivě schovávala z nejvznešenějšího úmyslu, aby svému vnukovi Josefovi umožnila studia na kněžství. Z toho však vlivem neblahých okolností sešlo a v důsledku toho se Josef Kubeš vyučil obchodním příručím.⁵⁴⁸ Díky své obchodní praxi ovládal němčinu a maďarštinu, vlastním samostudiem se naučil ještě francouzsky a latinsky.

Po vykonání tříleté prezenční vojenské služby u Rakousko-Uherských pozemních sil (Österreichisch-Ungarische Landstreitkräfte) ve vojenském útvaru horských myslivců (Gebirgsjäger), kde dosáhl hodnosti šikovatele (Feldwebel),⁵⁴⁹ přijal státní službu nejprve jako dozorce (nyní justiční stráž) a postupně se vypracoval až na c. k. soudního oficiála.⁵⁵⁰ Žádná jeho podobizna se nám bohužel nedochovala.

Matka Anna Kubešová, rozená Nessý, se narodila 17. května 1863 v domě č. p. 117 v Bechyni.⁵⁵¹ Pocházela z devíti dětí a jak bylo tehdy běžné, odešla sloužit jako služebná dívka

⁵⁴⁵ V matrice narozených čteme, že se narodil jako nemanželský syn Anny Kubešové, dcery Marie, manželské dcery Matěje Kubeše, chalupníka v Neplachově, a Marie, rozené Kaufek, z Neplachova. Ve stejný den byl pokřtěný v kostele svatého Jiljí a Panny Marie Královny v Třeboni kooperátorem Karlem Fiedlerem. Kmotry byli Wincenz Nußbaum, místní kostelník, a Rosalie Bicánek (?), nádenice, která neuměla číst a psát. Proto se v matričním zápise objevují tři křížky a poznámka i. e. (id est). Srov. Matriční knihy, kniha 10, 1844–1851. Digitální archiv SOA v Třeboni. Sběrka matrik jihočeského kraje. Sídlo FÚ: Třeboň. Kniha: 10 (N 1844-1851). Snímek: 252. [online] <http://digi.ceskearchivy.cz/cs/8024/252>

⁵⁴⁶ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁵⁴⁷ Srov. VOREL, Petr. *Od pražského groše ke koruně české: Průvodce dějinami peněz v českých zemích.* 1. vyd. Praha: Rybka, 2000, s. 239-256. ISBN 80-86182-36-3.

⁵⁴⁸ Srov. JAVŮREK, Josef František. *Pomocnictvo obchodní v zrcadle pravdy.* Praha: Alois Hynek, [1893]. 58 s.

⁵⁴⁹ Během vojenské služby ukázal Josef Kubeš svůj osobní charakter a projevil se v prostředí nábožensky velmi vlašném jako katolický laický apoštol, což dokládá následující případ, který v dopise Bernardu Pitrunovi popsal Konrád Maria Kubeš těmito slovy: „*Když jiní poddůstojníci ohlašovali v postní době (za Rakouska se to praktikovalo, jak si naši otcové vzpomínají) každý ve své kompanii (rotě): ‚Tak, chlapi, zítra bude zpověď. Kdo chcete?‘, hlásili se ostýchavě jeden, dva. Kdežto šikovatel Josef Kubeš to ohlásil takto: ‚Kamarádi, zítra bude svatá zpověď – velikonoční povinnost katolíků! Já půjdu, kdo půjde se mnou?‘ Opět se osvědčilo, že ‚verba movent, exempla trahunt – slova dojmají, příklady táhnou‘, zvláště podložené takovým přímým charakterem. Výsledek byl, že celá kompanie šla k svatým svátostem.*“ Tím si vysvětlíme, odkud vyvěrala mravní vážnost Josefa Kubeše, která vysvítá z mimovolné poznámky, kterou později zachytil jeho nejstarší syn Konrád: „*Na vojně jsem se děvčete nedotkl.*“ A dodal: „*Nikdy nelichotil, nikdy se nedral vpřed, byl zásadový, ani na sňatek nepomýšlel.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.* Srov. též PERNES, Jiří a kol. *Pod císařským praporem: Historie habsburské armády 1526-1918.* 1. vyd. Praha: Elka Press, 2003. 555 s. Militaria; sv. 18. ISBN 80-902745-5-2.

⁵⁵⁰ Srov. PRINC, Michal. *Soudnictví v českých zemích v letech 1848-1938: (Soudy, soudní osoby, dobové problémy).* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 329 s. Právní monografie. ISBN 978-80-7478-797-3. SCHELLE, Karel a BÍLÝ, Jiří. *Dějiny českého soudnictví.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 208-284. ISBN 978-80-7552-959-6.

⁵⁵¹ Matrika narozených uvádí, že se narodila jako manželská dcera truhlářského mistra, zámožného a váženého měšťana Antonína Nessý (28. května 1823 – 8. dubna 1875) a Marie, rozené Kuna (* 21. prosince 1826). Pokřtěná

nejprve do Vídně a později do Prahy. Zde se dostala do rodiny vysokoškolského profesora Františka Tilšera (1825–1913),⁵⁵² který byl později také svědkem při její svatbě. V Provinčním archivu Tovaryšstva Ježíšova v Praze je uložena její portrétní fotografie.

Téměř čtyřicetiletý Josef Kubeš a šestadvacetiletá Anna Nessý se poprvé setkali v klášterním kostele Panny Marie, svatého Jeronýma, Cyrila a Metoděje, Vojtěcha a Prokopa při benediktinském klášteře Na Slovanech (Emauzy) na Novém Městě pražském.⁵⁵³ Po krátké známosti vykonali snoubenci podle tehdejších církevních a státních zákonů tři povinné ohlášky. První a druhé ohlášky v neděli 5. a 12. května 1889 a třetí ohlášky na svátek svatého Jana Nepomuckého 16. května 1889 ve farním kostele svatého Štěpána na Novém Městě pražském. Sňatek pak uzavřeli 25. května 1889 ve farním kostele svatého Františka Serafinského (u křížovníků) na Starém Městě v Praze do rukou faráře Josefa Melichara.⁵⁵⁴ Za pomoci švagra Petra Celestýna Nessý (1865–1943) se novomanželé usadili v činžovním domě na Smíchově, kde se jim narodil prvorozený syn Konrád Maria Kubeš.

Konrád Maria Kubeš byl pokřtěný na první neděli adventní 30. listopadu 1890 kaplanem Františkem Taušem v křestní kapli farního kostela svatého Václava na Smíchově.⁵⁵⁵ Křestní jméno⁵⁵⁶ Konrád obdržel podle světce⁵⁵⁷ jehož památka se v římskokatolické církvi připomínala následující den po jeho narození (26. listopadu).⁵⁵⁸ Druhé křestní jméno Petr, které je uvedeno v

---

byla o den později kaplanem Janem Chmelem ve farním kostele svatého Matěje. Srov. Matriční knihy, kniha 14, 1859–1872. Digitální archiv SOA v Třeboni. Sbírká matrik jihočeského kraje. Sídlo FÚ: Bechyně. Kniha: 14 (N 1859-1872). Snímek: 120. [online] <http://digi.ceskearchivy.cz/cs/2068/120>

⁵⁵² Srov. Přírodovědecká fakulta MÚ. Ústav matematiky a statistiky [online] https://web.math.muni.cz/biografie/frantisek_tilser.html

⁵⁵³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Moji rodiče se viděli po prvé v emauzském kostele v Praze.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 146. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1697>

⁵⁵⁴ Srov. Archiv hlavního města Prahy, fond FR 09, mikrofilm: karta 4, 1884-1893. *Matrika oddaných.*

⁵⁵⁵ Srov. PRÍX, Dalibor a kol. *Umělecké památky Prahy. Velká Praha: M-Ž. 1., Malešice – Újezd u Průhonice.* 1. vyd. Praha: Academia, 2017, s. 469–472. ISBN 978-80-200-2469-5.

⁵⁵⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Křestní úmluva byla tvou rytířskou přísahou, kterou jsi se navždy zavázal svému Pánu a Králi, svému vůdci a generalissimovi, přísaha, která tě váže až do posledního vzdechu, přísaha, jejímž svědkem byl tvůj anděl strážný a tvůj svatý patron. Kdykoli tě volají křestním jménem, kdykoli je píšeš nebo čteš, vždycky ti připomíná nejsvětější přísahu a úmluvu, kterou jsi kdy složil.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 18. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1700>

⁵⁵⁷ Svatý Konrád z Kostnice († 975), biskup. Srov. EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Svazek čtvrtý.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1899, s. 541–546. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 86. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=191> SCHAUBER, Vera a SCHINDLER, Hanns Michael. *Rok se svatými.* Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1994, s. 609-610. ISBN 80-85527-75-8. TARZIA, Antonio, ed. a AGASSO, Domenico. *Svatí na každý den: Historie, spiritualita, umění: [Sv. 4]. Říjen, listopad, prosinec.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, s. 262. ISBN 978-80-7195-293-0. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část 2.* Praha: Ladislav Kuncič, 1931, s. 339–340. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=182>

⁵⁵⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Naši otcové mívali ve zvyku, že dítko donesli ke křtu svatému den po jeho narození a dali mu jméno světce, který se toho dne slavil.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.*

matričním zápise,⁵⁵⁹ získal po svém strýci, zároveň křestním kmotrovi a později také poručníkovi.⁵⁶⁰ Další jméno Maria přijal až ve dvanácti letech při biřmování, když se soukromě zasvětil Panně Marii.⁵⁶¹

Rané dětství Konráda Maria Kubeše bylo poznamenáno nejen přibýváním mladších sourozenců, ale také častým stěhováním rodiny, pravděpodobně ze služebních důvodů.⁵⁶²

Druhý syn se narodil 26. dubna a pokřtěný byl 1. května 1892 kaplanem Karlem Truxou ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie v Ústí nad Orlicí, kdy obdržel jména Josef Kletus.⁵⁶³ Po studiích na C. k. státním vyšším gymnasiu v Hradci Králové (1903–1911) vystudoval šest semestrů lékařství na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy (1911–1914) a získal titul MUC (Medicinae Universae Candidatus). Poté krátce pracoval ve Všeobecné veřejné nemocnici císaře a krále Františka Josefa I. okresu Vinohradského a Žižkovského. Bohužel však těžce onemocněl, dne 10.

---

1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 323. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

⁵⁵⁹ Archiv hlavního města Prahy, fond SM N25 • 1890–1893. *Matrika narozených*. Archiv hlavního města Prahy [online] <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=B09336A058204D2C8B2F2DA2782F291D&scan=11#scan12>

⁵⁶⁰ JUDr. Petr Celestýn Nessý se narodil 19. května 1865 v Bechyni. Byl nejmladším bratrem Kubešovy matky. Vystudoval práva a stal se advokátem. Oženil se s Ludmilou, dcerou vrchního ředitele Zemské banky království Českého Karla Matuše (1836–1919). Prostřednictvím tohoto sňatku se dostal do příbuzenství i s politikem Františkem Ladislavem Riegrem (1818–1903). Sedm let po promoci si otevřel roku 1898 vlastní advokátní kancelář. Zabýval se také živnostenskými otázkami a problémem dělnických bytů. Od roku 1920 byl členem Národohospodářské společnosti a členem ústředního výboru Národní jednoty pošumavské. Roku 1931 založil v Praze Klub rodáků a přátel Bechyně. Psal do různých odborných časopisů také pod pseudonymem P. C. Nessý. Zemřel 19. prosince 1943 v Praze. Langhans [online] <http://www.langhans.cz/cz/archiv/online-archiv/name/n/nesy/1014/> Badatelna.eu [online] <http://www.badatelna.eu/fond/5104/uvod/> Na této webové stránce je chybně uvedeno jeho příjmení jako Nesý. Konrád Maria Kubeš nám na svého strýce, kmotra a později také poručníka zachoval malou osobní vzpomínku těmito slovy: „*Strýc Petr N.[essý] by mi byl opatřil skvělé místo, kdybych byl studoval práva.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 16. až 21. dubna 1953*. Příloha č. 116.

⁵⁶¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Co mám ve své víře, co v Ježíšovi, co v Marii od onoho požeňnaného prvního máje – –*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových. Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 606. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁵⁶² V letech 1890 až 1891 bydleli Kubešovi na Smíchově, v letech 1891 až 1896 bydleli v Ústí nad Orlicí, v letech 1896 až 1898 opět na Smíchově. Od roku 1898 definitivně Kubešovi zakotvili v Hradci Králové. „*Na rozdíl od magistrátních úředníků a většiny soukromých zaměstnanců znamenalo povýšení ve státní službě zpravidla také stěhování. Státní moc nechtěla, aby se její služebník příliš sblížil s jedním místem. Mohl by pak třeba zvýhodňovat místní zájmy na úkor státu.*“ VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla. *Jak se žilo za časů Františka Josefa I.* 1. vyd. Praha: Svoboda, 1996, s. 198. Členská knihnice. ISBN 80-205-0088-X.

⁵⁶³ Svatý Kletus či Anakletus (cca 79–cca 92) je považován za třetího papeže a jeho památka je 26. dubna. Srov. COULOMBE, Charles A. *Náměstkové Kristovi: Životopisy papežů*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004, s. 42–43, 47. ISBN 80-7341-374-4. GELMI, Josef. *Papežové: Od svatého Petra po Jana Pavla II.* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994, s. 10. ISBN 80-204-0457-0. P. ALBERTI. *Papežové. Díl první: Od sv. Petra až po Alexandra II. (R. 33-1073): Část první*. Přerov: Nový Národ, 1931, s. 50–51. SCHAUBER, Vera a SCHINDLER, Hanns Michael. *Rok se svatými*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1994, s. 182. ISBN 80-85527-75-8. SCHIKORA, Rudolf, ed. *Naše světla: Čtení ze životů svatých*. Frýdek: Exerciční dům, 1947, s. 292. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1108> TARZIA, Antonio, ed. a AGASSO, Domenico. *Svatí na každý den: Historie, spiritualita, umění: [Sv. 2]. Duben, květen, červen*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, s. 113. ISBN 978-80-7195-291-6. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část I.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1930, s. 53. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=181>

října 1918 byl zaopatřen nemocničním kaplanem Ludvíkem Fellerem⁵⁶⁴ a zemřel 14. října 1918 na „španělskou chřipku“.⁵⁶⁵ Pohřební obřady 17. října 1918 vykonal jezuita Antonín Rejzek (1844–1920)⁵⁶⁶ v zaniklé školní kapli svatého Aloise z Gonzagy na Královských Vinohradech (nyní kostel Nejsvětějšího Srdce Páně).⁵⁶⁷ Pohřben byl na Vinohradském hřbitově, oddělení 53, číslo hrobu 71.⁵⁶⁸

Třetí syn se narodil 10. června a pokřtěný byl 16. června 1894 kaplanem Václavem Trojanem ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie v Ústí nad Orlicí, kdy obdržel jméno Benno (Bohumil).⁵⁶⁹ Z C. k. státního vyššího gymnasia (1906–1909) přešel na C. k. ústav ku vzdělání učitelů (1909–1913) v Hradci Králové.⁵⁷⁰ Působil jako učitel na několika školách a později se stal ředitelem jedné školy v Praze. Během odpadového hnutí po vzniku Československé republiky dne 15. února 1921 oficiálně vystoupil z římskokatolické církve a do konce života zůstal bez vyznání. Zemřel 26. srpna 1962 v Praze.⁵⁷¹

Čtvrtým dítětem byla dcera, narozená 25. srpna a pokřtěná 31. srpna 1895 kaplanem Josefem Slabým ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie v Ústí nad Orlicí, kdy obdržela jména Maria Ludvíka.⁵⁷² Pracovala jako bankovní úřednice v Hradci Králové. Dne 18. července 1920

⁵⁶⁴ Pro zajímavost lze uvést, že byl spolualumnem Konráda Maria Kubeše v kněžském semináři.

⁵⁶⁵ Srov. SALFELLNER, Harald. *Španělská chřipka: Příběh pandemie z roku 1918*. Praha: Vitalis, 2018. 167 s. ISBN 978-80-7253-332-9. K problematice tzv. „španělské chřipky“ viz též zajímavý článek *Mrazivá skutečnost. Španělská chřipka z roku 1918 byla způsobena očkováním*. Svetkolemnas.info [online] <http://www.svetkolemnas.info/novinky/zahranicni/1394-mraziva-skutecnost-spanelska-chripka-z-roku-1918-byla-zpusobena-ockovanim>. Srov. též *Španělská chřipka: Zapomenutí padlí; Spanish Flu: The Forgotten Fallen* (2009), drama, Velká Británie, režie Justin Hardy. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/292478-spanelska-chripka-zapomenuti-padli/prehled/>

⁵⁶⁶ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 102-110. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=120>

⁵⁶⁷ Srov. FROUZ, Martin a WASSERBAUER, Zdeněk, ed. *Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně*. 1. vyd. Praha: Triton, 2012. 299 s. ISBN 978-80-7387-684-5. PRIX, Dalibor a kol. *Umělecké památky Prahy. Velká Praha: M-Ž. 2., Velešlavín - Žižkov*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 843-1731 s. ISBN 978-80-200-2469-5.

⁵⁶⁸ V *Diariu* pražské rezidence je zaznamenáno: „*October 1918. 10. fer. V. Festum Si Franc. Borgiae; frater P. Kubeš Dr. Med. Kubeš valde aegrotat in nosoconcio Vinohradensi na španělskou chřipku. [...] 17. fer. V. ad funebras † Josef Kubeš Dr. Med., fratris nostri P. Kubeš in coemeterio Vinohradensi fuit P. Rejzek, conductum duxit P. Rejzek. [...] 18. fer. VI. h. 7. legit P. Kubeš iam melius se habens. Requiem [...] † fratre M.U.C. Josepho.*“ PA TJ Praha. *Diarium 1917–1929*. Srov. též SPH.Správa pražských hřbitovů [online] <http://www.hrbitovy.cz/>

⁵⁶⁹ Svatý Benno (cca 1010–cca 1106), biskup a apoštol polabských Slovanů, jehož památka je 16. června. Srov. EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Svazek druhý*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1894, s. 584-590. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 81. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=189> SCHAUBER, Vera a SCHINDLER, Hanns Michael. *Rok se svatými*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1994, s. 296-298. ISBN 80-85527-75-8. SCHIKORA, Rudolf, ed. *Naše světa: čtení ze životů svatých*. Frýdek: Exerciční dům, 1947, s. 416-419. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1108> TARZIA, Antonio, ed. a AGASSO, Domenico. *Svatí na každý den: Historie, spiritualita, umění: [Sv. 2]. Duben, květen, červen*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, s. 366. ISBN 978-80-7195-291-6. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část 2*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1931, s. 230-231. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=182>

⁵⁷⁰ Srov. *Učitelství v Hradci Králové: 1780-1948: [Almanach]*. Hradec Králové: Svoboda, 1948. 47 s.

⁵⁷¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Paní K.[ubešová], vdova po mém bratru, mi radí řadu léků – já za ta léta zkusil všecky, nepomohl žádný!*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Ustavu socialni péče a Charitního domova Břežany dne 15. unora 1966*. Příloha č. 120.

⁵⁷² Svatý Ludvík IX., francouzský král (1226–1270), jeho památka je 25. srpna. Srov. EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Svazek třetí*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1896, s.

jejímu sňatku s Janem Wolfem poželhal v Hradci Králové její nejstarší bratr Konrád.⁵⁷³ Zároveň nám na svoji sestru zanechal úsměvnou osobní vzpomínku.⁵⁷⁴

2.2 Rodičovská výchova a každodenní život v rodině Konráda Maria Kubeše

Osobnost Konráda Maria Kubeše byla od nejtělejšího dětství utvářena třemi významnými skutečnostmi, které se vzájemně prolínaly a doplňovaly. Ty pak měly i rozhodující vliv na celý Kubešův další život a spoluutvářely jeho osobní názory a postoje.

Na prvním místě to byla neochvějná a upřímná katolická víra a z ní vyplývající tradiční katolická lidová zbožnost.⁵⁷⁵ Vnější výrazem pevného katolického přesvědčení byla v rodině

533-542. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 83. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=190> JOINVILLE, Jean de. *Život Ludvíka Svatého, krále francouzského; Význání víry; List Ludvíkovi X.* Vyd. v tomto překladu 1. Praha: Argo, 2014. 254 s. Memoria medií aevis; sv. 21. ISBN 978-80-257-1270-2. LE GOFF, Jacques. *Ludvík Svatý*. 1. vyd. Praha: Argo, 2012. 724 s. Ecce homo; sv. 18. ISBN 978-80-257-0685-5. SCHAUBER, Vera a SCHINDLER, Hanns Michael. *Rok se svatými*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1994, s. 442-443. ISBN 80-85527-75-8. SCHIKORA, Rudolf, ed. *Naše světla: čtení ze životů svatých*. Frýdek: Exerciční dům, 1947, s. 579-581. TARZIA, Antonio, ed. a AGASSO, Domenico. *Svatí na každý den: historie, spiritualita, umění: [Sv. 3]. Červenec, srpen, září*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, s. 270-274. ISBN 978-80-7195-292-3. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část 3*. Praha: Ladislav Kuncič, 1931, s. 93-97. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=183>

⁵⁷³ V *Diariu* pražské rezidence je zaznamenáno: „17. Sab. mane h. 7 profectu est P. Kubeš Reginae Hradecium ut ibi sororem copularet.“ PA TJ Praha. *Diarium 1917–1929*.

⁵⁷⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Obět' okamžiku... U stolu, mlsouni, malí i velcí... Není to dětské? Ona scéna z mých dětských let není tak příliš k smíchu, jak by se zdálo. „Fuj, tak velká a ještě mlsáš, což se nestydíš?“ „Stydím, ale teprve, když cukrátko spapám...“*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 184. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁵⁷⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Vzpomínám jistého obrazu: „Nedělní domácí pobožnost“ – tak zněl nápis. Celá rodina kolem stolu; otec čte, hošík stojí u jeho nohou, naproti sedí matka s maličkým v klíně, vzadu sedí dospělá dceruška, a mezi oběma stařenka, berlu před sebou, ruce o ní opřené, spjaté... Všichni pozorně poslouchají, v tváři svatý klid, skoro zanícení, zvláště v očích stařenky, jako by chtěla říci: „Já budu první z vás, která už brzo budu vidět to, o čem teď slyšíme.“ A v pozadí obrazu neviděn stojí Pán, ruce nad nimi, žehnaje...“*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 13. Exerciční knihovna; č. 6. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> Obraz, který by se do detailu shodoval s Kubešovým popisem neexistuje. Domníváme se však, že by se mohlo jednat o některou z variant kompozice německého malíře Fritze von Uhde (1848–1911), který v 80. letech 19. století vytvořil slavný obraz *Gebet Essen Tisch Holzstich; Modlitba před jídlom* (známý také jako *Christus mit den Bauern; Kristus mezi sedláky* nebo *Komm Herr Jesus sei unser Gast Tischgebet; Přijď, Pane Ježíši, a buď naším hostem*). Sám Uhde namaloval toto dílo ve dvou variantách. Jsou to podle našeho soudu velmi nevšední a silné obrazy, založené na tom, že umělec zcela přirozeně uvádí postavu Ježíše Krista do prostředí selské domácnosti konce 19. století. Uhdeho malby byla často napodobovány, existují i její volné varianty, u kterých sice smysl scény zůstává stejný, ale obměňují se jednotlivé postavy. Tyto výjevy časem nabyly charakteru „svatých obrázků“, šířily se masově jako litografie a barvotisky a často také zdobily domácnosti. Domníváme se, že nějakou takovou kompozici mohl vidět i P. Kubeš, tím spíše, že on sám přiznaně nepodává exaktní popis díla, nýbrž jen vzpomínku. Za konzultaci děkuji prof. PhDr. Vítu Vlnasovi, Ph. D.

snaha o vzorné plnění křesťanských povinností⁵⁷⁶ spojená s hlubokým prožíváním církevního roku.⁵⁷⁷

Dalším činitelem byla přísná a důsledná rodičovská výchova. Rodiče vedli své děti nejen k víře a životu z víry, ale stejnou měrou k poslušnosti, zodpovědnému konání stavovských povinností a nesení důsledků za případné špatné činy.⁵⁷⁸ Každý člen rodiny měl vlastní vymezený okruh stavovských povinností, které se musel snažit stoprocentně plnit.

Otec jako hlava rodiny byl nezpochybnitelnou autoritou, chránil a zastupoval svoji rodinu na veřejnosti. Většinu času byl nucen trávit mimo domov v zaměstnání, aby svoji rodinu uživil a finančně zabezpečil.⁵⁷⁹ Rovněž bylo jeho povinností trestat přestupky proti zavedenému domácímu řádu.

Matka jako srdce rodiny představovala sféru soukromou. Podle dobových ideálních představ o rodinném životě měla být jako manželka plně poddána svému manželovi, protože to výslovně

---

⁵⁷⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „Že jsem já v životě ani jednou nezaklel aniž vzal kdy jméno Boží nadarmo, jest zásluhou mých rodičů, jejich příkladu, nikoli mou! Ani jednou jsem neslyšel otce zaklít nebo zneužít svatých jmen, ani když byl rozhorlen!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 338. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1697> „První přání, které jsem si dovolil ohledně vánoční nadílky vyslovit a které otec nad očekávání skvěle splnil, bylo nesměle nadhozené přání, aby mi Ježíšek přinesl modlicí knížku...“ Tamtéž, s. 138-139. Pravděpodobně to byla modlitební knížka: OREL, Dobroslav. *Modlitby a zpěvy pro střední školy*. 5. vyd. Praha: V Císařském královském školním knihoskladě, 1918. 258 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=666>

⁵⁷⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „Koncem listopadu jsme rok co rok pozorovali, jak zesnulá máti s touhou skoro nedočkavou vyhlíží den, kdy obvyklou modlicí knihu zamění za jinou, starou, velkou, švabachem tištěnou, prastarou rodinnou památku, a zahalena v šál, pospěje časné zrána na roráty..., do chrámu, kde se tehdy ještě zpívaly nezměněné a nezkrácené rorátní zpěvy, jejichž melodie plnila duši náladou beze sporu posvátnou a rozněcovala v srdci svatou toužebnost po zaslíbeném Spasiteli světa. A když o několik týdnů později pravil otec ráno významně matce: ‚Dnes je devítník‘, když jsme jindy vycítili, že rodiče i při všedních pracích denního zaměstnání jsou jaksi vážnější než obvykle, když jsme při vstupu do domu Božího postřehli, že i dům Páně oblékl smuteční šat, když před zahaleným obrazem hlavního oltáře zavádily o náš sluch jiné zpěvy, než jaké jsme zpívali ještě před týdnem, když hluboce do duše zapadala slova i melodie nedostížené písně či spíše rozjímání ‚Již jsem dost pracoval‘, tu jsme začali chápat, že v celém roce není den jako den, že existují jisté doby církvi i věřícím posvátné, ať nedím svaté. A když z úcty k trpícímu Spasiteli jsme spěli i odpoledne v mimořádnou hodinu do chrámu, na křížovou cestu nebo na svatopostní kázání, chápali jsme, že ty posvátné doby se sluší posvětit i obětmi, byť nebyly církvi přikázány a ukládány. Krátce, začali jsme poněkud rozumět tomu, co jest církevní rok. Čím jsme byli starší, tím více nás vábila idea církevního roku, a my sami se snažili žít ve styku s církvi, která různé doby různě slavila.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 9. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1697>

⁵⁷⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „Vzpomínám dětských let... Můj otec nemohl ani slyšet, když jsme jemu nebo matce řekli: ‚Mně se roztrhl kabát, mně se rozbil kalamář...‘ ‚Nevytáčeš se a řekni po pravdě: já jsem roztrhl kabát, já jsem rozbil kalamář...‘“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 16. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1698>

⁵⁷⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „Vzpomínám na svého otce. V tolik hodin skončila práce v úřadě, za deset minut byl doma – takřka na vteřinu! To už jsme ho všichni s radostí očekávali. Celý večer doma, mezi svými a se svými. Nám to připadalo tak samozřejmým, že nám ani na mysl nepřišlo, že by to mohlo být jinak.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 178. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1697>

přisahala v manželském slibu při svatebním obřadu.⁵⁸⁰ Dále bylo její povinností jako manželky a matky⁵⁸¹ strávit podstatnou část svého života pouze u domácího krbu.⁵⁸² Měla být také odpouštějící bytostí, která mírnila či případně zadržovala otcovu trestající ruku.

Od dětí se především očekávala naprostá poddanost, poslušnost a úcta k rodičům, kterou vyjadřovaly i tím, že rodičům vykaly. Něžnosti ze strany rodičů, například mazlení, se příliš nepěstovaly ba dokonce nebyly žádoucí. Veškerá výchova dětí přiměřeně věku směřovala k jejich budoucímu životnímu povolání a poslání ať už jako muž, manžel a otec či jako žena, manželka a matka. A tak se to předávalo z generace na generaci.

Všechny výše jmenované skutečnosti směřovaly, jednoduše řečeno, k poslušnosti vůči autoritě Boží, rodičovské, učitelské a církevní.⁵⁸³

Ba dokonce můžeme konstatovat, že i interiér – výzdoba a vybavení křesťanského příbytku měly napomáhat k tomuto velkému ideálu.⁵⁸⁴

⁵⁸⁰ Text slibu manželky zněl: „*Já N. беру si тебе N. за svého pravého a věrného manžela a slibuji, že ti zachovám věrnost, lásku a oddanost manželskou; tebe nikdy a v ničem neopustím, nýbrž s tebou všechno, ať dobré nebo zlé až do smrti budu sdílet. K tomu mi dopomáhej trojjediný Bůh Otec, Syn a Duch Svatý. Amen.*“

⁵⁸¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Divka si nadto musí dát otázku: ‚Význam se v domácích pracích? Jak umím zacházet s vařečkou?...‘ Dovedeš vypravovat pohádky, jak nám naše matky za zimních večerů vyprávěly? Umíš zpívat ukolébavky? Dětské písničky atd.? Ne-li, co dáš jednou svým maličkým?‘*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 116. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁵⁸² Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Za mých studijních let... Muž přichází z úřadu domů, dveře zamčené, na klíce visí uzienka, a na dveřích křídou napsáno: ‚Adié, muži, musím do klubu, zde máš večeri.‘*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 70. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁵⁸³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*I mně jednou v dětství otec nenápadně v rozhovoru ukázal, že autorita otce stojí výš nad kteroukoli autoritu stvořenou, vyjma církev Kristovu.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 439. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

⁵⁸⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jiná doba, jiný vkus. Ale duch výzdoby by měl být týž jako za dob víry. Jisto je, že v žádné křesťanské rodině nemá chybět kříž [...] Krom něho obraz svaté Rodiny, obraz Rodičky Boží a soška Jezulátka. To dostačí. Je-li některý světec zvláštním patronem vašeho rodu, nebude chybět ani jeho obraz. [...] S oblibou zdobí vají věřící své příbytky ‚protějšky‘ Srdce Páně a Srdce Panny Marie, obraz umučeného Spasitele a vedle něho Bolestné Matky, na př. od Quido Reniho, od Dolciho... Nad lůžko dítek rádi zavěšují milý obraz anděla strážného...‘*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 137. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>
„*Pamatuji se, jak jednou zavěsila doma i naše máti nad velký stůl, u něhož jsme při velké petrolejové lampě studovali, pěknou holubičku; vznášela se stále nad hlavou mladých bratří studentů, a aniž by nám co matka byla řekla, vycítili jsme, co znamená; kdykoli jsme večer usedli k studiu, uvědomili jsme si, že máme zapotřebí a že si musíme k svým školským pracím vyprosít osvícení Ducha svatého.*“ Tamtéž, s. 395. „*Domácí knihovnička, snad malá, ale přec ozdoba příbytku. Mám v ní objevit milostné romány nebo jiný bezcenný brak [...] nebo dokonce tiskoviny, které urážejí tvou víru a vůbec vše, co tobě jest svaté? Mám na stole u tebe spatřit noviny podobné ráže? Kalendář těže sorty? Co patří do rodinné knihovny? Písmo svaté, anebo ještě lépe vybrané partie Písma svatého s výkladem, což obojí už v češtině máme, postila, rodinná kniha, Následování Krista, Bohumila sv. Františka Saleského, vhodný výklad katechismu, a vykonal-lis duchovní cvičení, vhodná exerciční kniha; krom toho milá knížka P. Jaroše Život podle Božského Srdce Páně, zámožnější by si měli opatřit Ráčkovy Dějiny církevní a Dějiny naší vlasti. Konečně každý svou modlicí knížku, přiměřenou jeho stavu a věku. [...] Kdo chce svou knihovnu obohatit povídkami, nechať sáhne ke Kosmákovi, Pravdovi, Raisovi, a hlavně historickým povídkám Quo vadis, Fabiola,*

Malý Konrád Maria Kubeš byl normální zvědavý chlapec,⁵⁸⁵ který velmi pečlivě pozoroval a posuzoval osoby, věci a události ve svém blízkém i vzdáleném okolí.⁵⁸⁶ Můžeme předpokládat, že si určitě hrál s několika málo hračkami,⁵⁸⁷ možná se i občas zúčastnil dětských her a radovánek.⁵⁸⁸

Irena, Setník, Ben Hur. “ Tamtéž, s. 138-139.

⁵⁸⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jako děti jsme se nemohli dočkat, až pelargonie a fuksie za oknem rozkvetou, a pomáhali jsme jim, stiskli je, strčili prstík dovnitř. Šlo-li jim to k duhu, jest jiná otázka.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 76. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁵⁸⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jdeš po městě podle zahrady, jejíž svěží zeleň se mile odráží od šedého prachu ulice, zvířeného auty, a blaží zrak unavený neustálým hleděním na kasárenské činžáky. Hledíš dovnitř, a tvou pozornost upoutá něžný růžový kvítek, rostoucí na nevelkém keři blízko plotu. Květinka, přivezená k nám v druhé polovině minulého století z říše středu (Číny). Za mých dětských let byla téměř nová a neobyčejně oblíbená; chybět nesměla v žádné zahradce. Srdéčko [srdcovka nádherná, lamprocapnos spectabilis]... podobou i barvou připomíná největší a nejbláženější všech ctností.*“ Tamtéž, s. 375.

⁵⁸⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Stačí všimnout si hochů a dívků již v dětství. Hoch stále něco kutí, na všem měří své síly, všude zkouší svou odvahu, a nejraději je venku, s kamarády. Kája Mařík jest jeho podařený typus. Dívka? Hraje si na ‚maminku‘ a u maminky, doma. Máti jim přinese něco z trhu, klukovi panáka, děvčeti panenku. Kluk ho nutí, aby mu sloužil, aby ‚vozil‘, chytá ho, jezdí na něm, a nakonec se v něm probudí badatelský duch, začne pítvat jeho útroby. Dívka panenku obsluhuje, strojí, snad jí i ušije šatečky...*“ Tamtéž, s. 97.

⁵⁸⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Uvedl jsem ti řadu výstražných příkladů, aby ti zhnusily každou nespravedlnost, byť šlo jen o maličkost, na př. při hře nebo rozdělování úloh při nějaké zábavě. Z mých dětských let – Několik hochů si hraje v boby, sázka dosti značná, takže jamka jich byla už plná. Poslední boby z blízkého okolí dolíku tam šťastně vhozené, výherce chce všechny vybrat, tu se ozve kterýsi hráč: ‚Zde je ještě jeden – ‘ Ukazuje na bob hezky daleko od jamky. Ten výherce sotva jedním rázem k ostatním dostane! ‚Spočítejme je! ‘ Jeden skutečně chyběl... Onen ničemník vhodil na počátku o jeden méně, aby v možném případě mohl výherce zaskočit – a zaskočil, nenápadně v nestřežené chvíli položil bob daleko od dolíku. Řekneš: ‚Maličkost – ‘ Ve školní lavici se neštítal malého úskoku, a když dospěl, neštítal se podvodu ve velkém. Prohnanost tu, prohnanost tam – ‘ Tamtéž, s. 271.*

3 CESTA ZA VZDĚLÁNÍM A POVOLÁNÍM KONRÁDA MARIA KUBEŠE

3.1 Základní a středoškolská studia Konráda Maria Kubeše

V Hradci Králové začal Konrád Maria Kubeš nejprve navštěvovat Obecnou školu chlapeckou.⁵⁸⁹ Jakmile se naučil číst, stala se četba knih jeho celoživotní vášní i pohnutkou k neustálému sebevzdělávání.⁵⁹⁰ Ve svých pozdějších spisech nám Konrád Maria Kubeš zanechal několik ukázek ze svého raného dětského čtenářství. Za všechny uvedeme alespoň dvě ukázky.⁵⁹¹

Kubešova přirozená inteligence, schopnost kritického myšlení⁵⁹² a obdivuhodná paměť, to vše vedlo rodiče k rozhodnutí, že pošlou svého nejstaršího syna studovat na místní klasické gymnázium.

Konrád Maria Kubeš studoval na C. k. státním vyšším gymnasiu v Hradci Králové v letech 1901 až 1909.⁵⁹³

⁵⁸⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „Většina našich poznatků pochází z víry; jí začíná a o ni se opírá výchova doma i vyučování ve škole. Věřím cestovateli, který mi ve své knize líčí cizí země, věřím dějepisci, který mi vypravuje o minulosti mé vlasti. [...] Bez víry se lidský život neobejde, a zvláště ne život kulturního člověka. Žák [musí věřit] učiteli, že toto písmenko jest A a toto B, že toto je tygr a toto pštros...“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 15 a 16. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „My žáci musili učitele na pedagogii titulovat: ‚Pane cvičný učiteli!‘ Tituly, duté jak prázdná krabice.“ Tamtéž, s. 453.

⁵⁹⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „Kdybych tě požádal o seznam knih, jež jsi v uplynulém roce přečetl – kolik bych napočítal vzdělávacích a kolik zábavných?“ Tamtéž, s. 29. „Za mých studentských let [...] studentík místo do kina vzal do rukou knihu. Kdo byl horšího kalibru, mařil čas indiánkami, později detektivkami. ‚Lepší‘ lidé čítávali vzdělávací spisy. Zvláště po historických románech jsme pásli.“ P. MARIANUS. *Výzbroj na obranu i výboj. Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“*. Dorost. 1935, č. 17, s. 219.

⁵⁹¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „Vzpomínám pohádky z dětských let. Kníže slaví s velkou okázalostí svatbu, uvádí nevěstu pod svou střechu, a téže noci holubice míru, která měla pod krovem paláce hnízdečko, rozbořila je a odlétla; hledá jiný domov, a najde jej pod střechou chudíčkového domku v osamělé vesničce. Mladý manžel uvádí nevěstu do svého domu, a holubice míru se stěhuje pryč... Kolikrát denně se opakuje tato první část naší pohádky!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 131. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „Vzpomínám na báji... Muž jeden měl zahrádku, pěstil si v ní růže, lilie, jasmín, bez, kvítky se na něho mile usmívaly, ale on viděl jen stíny a ve fantasii si je ještě černěji maloval. Konečně odešel hledat štěstí jinde, u pohárů, s přítelkyněmi... Nenašel... Po dlouhých deseti letech se vrací domů. Ve dveřích potkává postavu: ‚Kdo jsi?‘ – ‚Jsem tvé štěstí... Deset let jsem na tebe čekalo, a tys nešel. Teď jdu pryč já...‘ ‚Není to pohádka mnohého manželství?‘“ Tamtéž, s. 134.

⁵⁹² Konrád Maria Kubeš napsal: „Jako chlapec jsem býval při čtení pohádek hodně kritický, snad až příliš kritický.“ Tamtéž, s. 480.

⁵⁹³ Srov. BRTNICKÝ, Ladislav, ed., MEJSTRÍK, Antonín, ed. a TERŠL, Fr., ed. *Památník gymnasia Královéhradeckého: Na oslavu otevření nové budovy a sjezdu bývalých žáků vydal Slavnostní výbor*. Hradec Králové: [Nákl.vl.], 1927. 76, 224 s. SIMON, Josef, ed. a KALÁB, Ludvík, ed. *Památník Rašínova státního čsl. gymnasia v Hradci Králové, vydaný slavnostním výborem při jubileu roku 1936: [300 let královéhradeckého*

Středoškolská studia absolvoval Konrád Maria Kubeš v době, která bývá v historiografii označována pojmem austrokatolicismus. Bylo to období v Rakousko-Uhersku, kdy na jedné straně existovalo velmi úzké sepětí mezi katedrou a oltářem,⁵⁹⁴ ovšem na druhé straně panoval náboženský formalismus a přetvářka. V Kubešových spisech nalézáme zmínky ze školního prostředí, které tuto neblahou situaci jen potvrzují. Tato školní schizofrenie se v praxi projevovala tím způsobem, že středoškolští profesori byli nuceni povinně se účastnit nařízených katolických bohoslužeb, avšak ve vyučovacích hodinách mohli bez obav z postihu hlásat své názory a postoje, které byly mnohdy v rozporu ba přímo útočily na římskokatolickou církev, na její učení a představitele v minulosti i přítomnosti.⁵⁹⁵ Špatný příklad mnohých středoškolských profesorů se pochopitelně přenesl i na studenty, které vychovávali a vzdělávali.⁵⁹⁶

Ve svých spisech nejvíce vzpomínal Konrád Maria Kubeš na c. k. profesora a „*gymnasijního katecheta, vzácného muže*“⁵⁹⁷ Václava Frühbauera (1860–1909), který studenta Konráda Maria Kubeše téměř celých osm let učil římskokatolickému náboženství v rozsahu dvou hodin týdně. Tento katolický kněz a katecheta dal Kubešovy do života mnoho vzácných rad a napomenutí, které si pamatoval po celý život a některé z nich také písemně zaznamenal.⁵⁹⁸

---

gymnasia: 600 let latinských škol v Hradci Králové. Hradec Králové: Slavnostní výbor, 1936. 251 s.

⁵⁹⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Tu byl za prvé každý učitel zároveň vychovatelem. [...] Já ještě zažil takové učitele staré ráže.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 423. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „*Svíj stav pojímali jako obdobu stavu kněžského, a učebnu téměř za svatyni.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 179. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „*Jak to vypadalo, když za ‚osvěcenské‘ doby vzal stát školství do své režie? Čtème na př. paměti Frant. Dědiny!* [DĚDINA, František. *Když si náš tatínek maminku bral ...: Paměti Františka Dědiny*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1942. 276 s. Z domova a světa; sv. 7.] *Návrat k pohanským dobám! Kdo nebyl k ničemu, byl k vyučování mládeže dobrý dost. Od státu nedostal ani haléře, musil si vyžebřávat u sousedů živobytí, obcházaje s žáčky domy, a zpívaje – na Tři krále, na Řehoře, na posvícení i v jiné dny, na př. na sv. Dorotu atd. Vypomáhal si šumařením, a kde to šlo, i jinak. Můj profesor nám vypravoval, že někdy přišel s druhy v pondělí do školy, hodinu vzdálené, a paní učitelová jim řekla: ‚Pan učitel spi...‘ Hrál kdesi v hospodě celou noc, a žákům nezbylo leč vrátit se domů.*“ Tamtéž, s. 179-180.

⁵⁹⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Vzpomínám svých gymnasijních profesorů bezvěrců, asi 50 procent celého sboru; mohu tě ubezpečit čestným slovem, že jen jediný z nich u mne vzbuzoval úctu svým vzděláním a charakterem. Ostatní byli mělké povahy a při tom dosti nečestní, když šlo o boj proti víře. Nečestné zbraně, zrezavělé zbraně, dávno vyvrácené lži, spojené s krajní nesnášlivostí, vlastně nenávisť světla Kristova.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 31-32. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „*Snad mne nebudeš vinit z vychloubavosti, prozradím-li ti, že já jsem se již dávno, ve školní lavici naučil rozlišovat mezi církví a představiteli církve; jen proto měla na mne slova jistých profesorů pramalý vliv. Nikdy jsem nespouštěl se zřetele, že církev a papež (nebo farář) je dvojitý, že slovo Kristovo nestojí a nepadá s nějakým světským nebo nečistým prelátem; nikdy jsem nezapomínal, že mne bude věčný Soudce soudit z toho, jak jsem zachovával křestní přísahu já, a že by mi sotva prospělo odvolávat se na to, že ten neb onen kněz, vysoce nebo níže stojící, se své přísaze zpronevěřil.*“ Tamtéž, s. 197.

⁵⁹⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Moji spolužáci? Mnozí ve víře lhotejní, někteří nevěrci, ale sotva je přivedla k bezvěří touha po pravdě.*“ Tamtéž, s. 32. Pro zajímavost lze uvést, že jedním z Kubešových spolužáků (od primy do kvarty) byl i spisovatel a novinář Karel Čapek (1890–1938).

⁵⁹⁷ Tamtéž, s. 216.

⁵⁹⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Můj gymnasijní katecheta, vzácný muž, říkával: ‚Kdybych já měl v moci tiskový*

Velmi kladná svědectví a jako příklady hodné následování popisuje Konrád Maria Kubeš na výchově a vzdělávání svých profesorů latinského jazyka⁵⁹⁹ a profesorů zeměpisu a dějepisu.⁶⁰⁰

O ostatních členech profesorského sboru na gymnáziu zaznívá z Kubešových úst naopak kritika a záporná svědectví a jako varovné příklady špatné výchovy a vzdělávání.⁶⁰¹

Klasické gymnázium Rakouska-Uherska na začátku 20. století netvořili jen lidé v ní působící, ale stejnou měrou i obsah toho, co učili neboli kurikulum jednotlivých vyučovacích předmětů.

V Kubešových spisech můžeme nalézt bezpočet citátů, příkladů a obrazů nejen z

---

zákon, musil by každý svůj písemný výtvar svým nefalšovaným jménem podepsat, byť šlo o dvouřádkovou poznámku v novinách.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 216. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1700> „*Že cesta do pekla jest dlážděna samými dobrými předsevzetími, pověděl nám už katecheta ve škole.*“ Tamtéž, s. 304. „*Můj gymnasijsní katecheta nám bez ustání opakoval tutéž myšlenku, vida pohodlí pánů studiosů: ‚Za mých let nám řekli: ‚Tam je holub, chytň si ho!‘ Dnes ho chytanou sami, upraví, upekou, rozkrájí, studentovi na talíři přinesou a vybízejí: ‚Jez –‘, a on je i pak líný dát se do jídla.*“ Tamtéž, s. 360.

⁵⁹⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Moje studijní léta... Studios, výborný žák, miláček profesora latiny, zadíval se do jakéhos anděla, jedničky se začaly povážlivě kroutit v dvojky a trojky, profesor mu domlouvá, objeví příčinu jeho žalosti... ‚Ale pak se musíte, příteli, pořádně učit, sice si vás vaše milovaná nevezme! Jak se jmenuje?‘ ‚Andulka.‘ ‚Druhé jméno?‘ ‚Nevím.‘ ‚Z čí rodiny?‘ ‚Nevím.‘ ‚Ale příteli!‘... Po čase ve škole: ‚Po prvé vám s krvácejícím srdcem píše pětku...‘ Junák hodně kouřil, málo spal, chtěl brzo umřít... Jednou zase na dostaveníčku se svou Andulkou, překvapí ho profesor a Andulka ze sebe vyrazí: ‚Tatinek...‘ Profesor se smál na celé hrdlo. ‚Tak pošlyte, příteli, já vám Andulu dám, ale s jednou podmínkou, že budete mít z latiny výbornou, jak jste míval! A ty, žábo, okamžitě jechej domů...‘ Směšný pohled na takového kvartána, který jde jako moucha na med, nemaje ponětí, co život manželský jest.“ Tamtéž, s. 95. „*Můj profesor latiny vyčinił nedbalci pro malý přestupek, až se okna třásla, při velkém přestupku byl docela klidný; proč to? Protože v prvním případě bylo vyhubování zároveň trestem, v druhém případě naděnil vinníkovi tříhodinový karcer! A to se stoickým klidem. Tři hodiny po škole! V sobotu odpoledne! Nač by se proto profesor zlobil? Ať se za to na sebe zlobí kluk. Jeho škoda to je, ne profesorova!* Tamtéž, s. 331.*

⁶⁰⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Nuže, tito učitelé, kteří takto svůj stav pojímali, byli s to rozněcovat v našich srdcích lásku k vlasti, zvláště při zeměpisné a dějepisné hodině. Pochybují, že mnohý nynější bezvěrec by to dovedl jako oni. Vzpomínky ze zeměpisné hodiny třetí a čtvrté třídy... Zahrada země české, zlatý prut země české, stříbropěnná Vltava, zlatonosná Otava, někdejší Dobroslavův Chlumec, kde Labe Orlici pije, slovanská Sázava, romantická Jizera, idyllická Lužnice... všecko mi utkvělo v mysli... Potom Praha, zlatá Praha se svou velkou historií... Nebetyčné (v našich dětských očích!) Krkonoše s nízkým podrostem kleče na nejvyšších výšinách, zalesněná Šumava, milé Orlické hory, svým způsobem bohaté Rudohoří se světovými lázněmi... Což teprv dějepisná hodina! Příchod Čechů do drahé vlasti, Říp, Krok, Libuše, Přemysl oráč a Přemyslovci... Temné stránky nám pokud možná zakrývali... Říše velkomoravská, poselství Rostislavovo k Michalu III., příchod svatých bratří, křest Bořivojův a Ludmily, sv. Václav, Blaník... Rozkvět a moc za posledních Přemyslovců, truchlivé doby označené slovem Braniborci v Čechách, nový rozmach za Václava II. a zase pád za Jana Lucemburského, pak Otec vlasti atd. atd. Z každé hodiny jsme odcházeli v náladě povznesené, ať nedím posvátné, srdce plné ušlechtilé lásky k drahé vlasti, pro kterou naši otcové dovedli i krvácet, když bylo třeba.*“ Tamtéž, s. 201.

⁶⁰¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Uvedu ti své tři profesory, kteří žertovali bez přestání celou hodinu a jsou dokladem, jak se to dělat nemá. Č. 1. při úloze: ‚To máte jakési pěkné držátko, to jste dostal jistě od nějaké slečinky...‘ ‚Neplejte mi tady a nechte mě psát!‘ Mládenci s ním byli bezmála ty a ty, a autorita se povážlivě bortila. Č. 2., studios mu jednou žert oplatil, pán se proto strašně rozlítl – a stal se nenáviděným, nikoli oblíbeným, jak zamýšlel! Kdo si žert dovolí, dává nepřímě najevo, že žert také sám snese a přijme! Jsi nemile dotčen? Proč jsi tedy začínal? Č. 3. svými ‚žerty‘ jen urážel a chtěl, aby student urážku s loyálním úsměvem kvitoval za smích celé třídy; zda to bylo pedagogické a učinil-li se oblíbeným, rozhodni sám.*“ Tamtéž, s. 528.

humanitních předmětů (latinský jazyk⁶⁰² a řecký jazyk,⁶⁰³ antická literatura,⁶⁰⁴ česká literatura⁶⁰⁵ a světová literatura,⁶⁰⁶ zeměpis, dějepis), ale také z předmětů exaktních (matematika a přírodní vědy).

Konrád Maria Kubeš srovnává a staví proti sobě do ostrého protikladu staré rakousko-uherské klasické gymnázium a soudobé československé klasické gymnázium. Konrád Maria Kubeš byl z vlastní osobní zkušenosti přesvědčený o tom, že i navzdory všem negativním a stinným jevům předrepublikové středoškolské výchovy a vzdělávání, tam kde byly „vyhazovány ze škol kříže a nahrazovány jinými obrazy – místo Boha modly“⁶⁰⁷ docházelo zákonitě k pomalému ale jistému mravnímu úpadku a zkáze.⁶⁰⁸

⁶⁰² Konrád Maria Kubeš napsal: „*Máme větší právo být hrdi na své příslušenství ke království Kristovu než kdysi vojíní Alexandra Velikého na to, že patří k armádě tohoto vítězného dobyvatele, anebo než Římané na to, že jsou občany mocné světové říše.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 53. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1697> „*Pohané [...] pro krásy Alp, pro rudé zabarvení skal a oslňující lesk ledovců, pro nádherný východ nebo západ slunce neměli pochopení. Ani jediný popis alpských krás se nám v římské literatuře nezachoval, jen nářky na bídné neschůdné cesty. César na cestě přes Alpy si krátil dlouhou chvíli tím, že psal gramatické dílo De Analogia. Jak docela jinak pojímá přírodu věřící křesťan!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci.* 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 198. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1699>

⁶⁰³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Spartská matka dávala synovi táhnoucímu do boje štít s obvyklým úslovím: ‚Bud' s ním nebo na něm‘ [ἦ τὰν ἦ ἐπὶ τὰς] – bud' se vrátíš jako vítěz z štítem v ruce, nebo tě na něm přinesou čestně padlého, ale vzít si ho nedáš, neodhodíš ho, z boje neutečeš. Mluv jako ona! ‚Bud'to si víru uchováš nebo pro ni zemru, vyrvat si ji však nedám nikdy.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiých: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 20. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1700> „*Svatou víru lze nazvat Thermopylami svaté čistoty. Dobude-li nepřítel této bašty, pak má volnou cestu a dobude všeho.*“ Tamtéž, s. 41-42. „*Nausikaa v Odyssei se ostýchá říci otci, že jde o prádlo, jež si chystá co výbavu k svatbě – pohanská dívka!*“ Tamtéž, s. 63.

⁶⁰⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Ko ví něco o velikánech starého Říma, odezíráme-li od hrstky inteligentů, kteří studovali dějiny? Miluje někdo Alexandra Vel., Césara, Trajana, Vergila [...]? Zato světce zná a miluje každé věřící dítě.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 666. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1697>

⁶⁰⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jde-li o povídku, má kazatel už volnější ruku. Znamé ‚Babičky‘ B. Němcové se může dovolat, aby ukázal, v čem záleží pravá spokojenost.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu. 1. část.* Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940, s. 15.

⁶⁰⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Byron prosí: ‚A jestli jednou klesnu ve stín hrobový, pak ať mne z něho nikdo nebudí.‘ Proč ustanovil tento protestant bez víry v Krista, aby jeho dcera [Augusta Ada King, hraběnka z Lovelace, 1815–1852] byla vychována ve víře katolické? Chtěl pravděpodobně, aby byla šťastnější než on, a věděl, kde asi kvete štěstí, za kterým se sám marně honil! Jeho matka [Amelia Osborne, Marchioness of Carmarthen, 1754–1784] byla opuštěna od manžela [John „Mad Jack“ Byron, 1756–1791], když mu byly dva roky, on opuštěn od manželky [Anne Isabella Milbanke, 1792–1860] rok po sňatku, v Itálii žil tři léta v nedovoleném poměru s vdanou hraběnkou [Teresou] Guiccioli, kterou až do smrti vášnivě miloval. Kdyby nebyl svůj toulavý život předčasně svou vinou skončil (36 let!) a kdyby byl své geniální básnické nadání postavil do lepších služeb než beznadějně světobolu, jakým dobrodíním by lidstvu byl!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci.* 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 61. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1699>

⁶⁰⁷ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 34. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1698>

⁶⁰⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Rakousko prohrálo, a poráženy tam kříže ze vzteku nad bídným koncem. My jsme dosáhli svobody, a poráženy kříže i u nás, z důvodů jiných. A jaký pohled skýtala škola! V učebnách bezvěrci, a ti, ne sice všude, ale na mnohých místech, dovedli jen plivat. Děti odcházely z dějepisné hodiny plny roztrpčení a s duši*

Všeobecně můžeme konstatovat, že Konrád Maria Kubeš v průběhu svých osmiletých gymnaziálních studií patřil vždy k primánům třídy a měl vždy „vysvědčení první třídy s vyznamenáním“.⁶⁰⁹ Rověž maturitní zkoušku písemnou ve dnech 7. až 9. června 1909 i maturitní zkoušku ústní od 30. června do 3. července 1909 složil Konráda Maria Kubeš s nejvyšším hodnocením „dospělý s vyznamenáním“.⁶¹⁰

3.2 Okolnosti životní volby povolání Konráda Maria Kubeše

Zbývá ještě zodpovědět na otázku, jaké okolnosti vedly Konráda Maria Kubeše k životní volbě kněžského povolání. Odpověď nám dává samotný Konrád Maria Kubeš.

Když byl totiž Konrád Maria Kubeš ve II. třídě (sekundě) gymnázia postihla rodinu velká tragédie, zemřel jim otec 20. června 1903. Tato nečekaná událost do určité míry zapříčinila Kubešovo životní povolání a poslání. „*Myšlenka na věčnost mě vedla ke kněžství [...] a jedno vím, že jsem k tomu nebyl od rodičů určen a z počátku (v primě) jsem na to vůbec nepomyslel.*“⁶¹¹ Konrád Maria Kubeš jako nejstarší ze sourozenců musel i do určité míry nahradit a zastoupit svého zemřelého otce. Společně se svojí matkou nesl největší díl spoluzodpovědnosti za mladší členy rodiny a zastupoval se svojí matkou rodinu i na veřejnosti.⁶¹² Svým mladším sourozencům musel Konrád Maria Kubeš dávat ten nejlepší příklad k vzornému plnění stavovských a studijních povinností.⁶¹³ Všechny tyto životní okolnosti vlastně formovaly Kubešovu osobnost a postupně ho

---

plnou nenávisti a jedu proti Římu, domnělému katu našeho národa, i proti církvi Kristově, a sympatisovaly leda s Žižkou, jenž se chlubil, že svým palcátem pobil tisíc mnichů, a s táboorskými ‚zvěrstvy‘, jak řekl liberální profesor Pekař. Stačí vzít do rukou Jiráskovo Temno a postřehneš na první pohled, zda mu šlo víc o to, aby roznítil v srdci lásku k vlasti či zaryté záští proti církvi. Po dvě desetiletí takto naše mládež vychovávána, a ovoce? V osadě u H. učitel bezvěrec, jenž měl vždy plná ústa vlastenectví (vlastenčení!), prohlásil v září 1938, že odhodí flintu, bude-li volán k hájení vlasti. Kdo chtěl vidět, viděl, čím větší nenávist k církvi, tím menší láska k vlasti. Kde nebylo víry a náboženství, tam bylo málo obětavého vlastenectví.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 202. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁶⁰⁹ SOKA v Hradci Králové. *Hlavní katalogy.* SOKA v Hradci Králové. *Třídní katalogy.*

⁶¹⁰ SOKA v Hradci Králové. *Protokol o písemných pracích maturitních konaných dne 7., 8. a 9. června 1909.* SOKA v Hradci Králové. *Hlavní protokol o zkouškách dospělosti. Školní rok 1908 až 1909.*

⁶¹¹ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRÚN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁶¹² Konrád Maria Kubeš napsal: „*Pamatuji se živě na událost ze svého dětství. Navštívil jsem jednou s matkou známou rodinu. U dveří klopenka, na stěně na čelném místě obraz Ukřižovaného, po stranách obrazy Srdce Páně a Panny Marie, naproti obraz sv. Rodiny a Královny nebes. Poněkud stranou fotografie – patrně rodičů pána domu. Velký stůl prázdný, na malém stolku kříž, katolické noviny a rodinné album. Hovořilo se o všeličems, ale žádné klevety – a já měl dojem, jako bych byl v kostele.“* KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 420. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁶¹³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Před lety... Profesor za májového odpoledne potkal rodinu, matku vdovu se čtyřmi*

nepřímo připravovaly na jeho budoucí kněžské a později řeholní povolání a poslání.

---

děti. V jednom poznal svého žáka, na ostatních poznal každý, že jsou sourozenci, už podle šatu navlas stejného; každý si nesl nějakou knihu. Tedy s matkou do volné přírody! Na profesora působil mile nezvyklý zjev, ale ani on nevěděl, že se tak nedálo na rozkaz matky; všem připadalo samozřejmým, nač on hleděl jako na vzácnost..., samozřejmým, že šli všichni společně ‚s maminkou‘ na procházku, že trávili jarní odpoledne venku pospolu, a zatím co matka háčkovala, mladí se učili... Profesor taktéž nevěděl, že matka ráno vstala, zatopila, pak vzbudila mlád', a ti dokončovali přípravu do školy, zatím co ona spěchala k sv. přijímání. Než přišla, bylo snídání hotovo. Hoši bez říkání, sami..., pokládali za věc cti, aby touto maličkou pozorností se matce odvděčili za její péči a starosti.“

KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 129. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://libri nostri.catholica.cz/?id=1697> „Neděle v křesťanské rodině... Už v sobotu jest vidět, že zítra jest den Páně. Co nutno, se připraví, posvátná nálada vrhá světlo již na předvečer. Nezapomenu nikdy sobotních večerů svého mládí. Všecko čisto – z úcty k svatému dnu; s ochotou jsme matce pomáhali, nebylo třeba nás pobízet. Což teprve předvečery velkých svátků, když jsme všichni po svatě zpovědi zasedli ke stolu, ať k studiu nebo k hovoru! Svaté večery před svatým přijímáním! – V neděli obléknou všichni sváteční šat, ne z ješitnosti, ale z úcty ke dnu Páně. Byli jsme již všichni na vyšším gymnasiu, bez otce, ale ani nás nenapadlo, abychom se rozběhli jeden sem a druhý tam, a nechali matku samotnou doma.“ Tamtéž, s. 503-504.

4 CESTA KE KNĚŽSTVÍ KONRÁDA MARIA KUBEŠE

Po úspěšném ukončení středoškolských studií podal Konrád Maria Kubeš přihlášku do knížecího arcibiskupského kněžského semináře v Praze.⁶¹⁴ Studium na Teologické fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity⁶¹⁵ a seminární formace trvala čtyři roky.

4.1 Teologická studia Konráda Maria Kubeše

Jak z dochovaných písemných pramenů jednoznačně vyplývá, zatímco na teologická studia Konrád Maria Kubeš později velice rád vzpomínal,⁶¹⁶ na seminární formaci pod vedením rektora semináře Jana Nepomuka Řihánka (1863–1935)⁶¹⁷ zaznívá z pozdějších Kubešových spisů kritika, především na způsob výchovy alumnů ke kněžskému celibátu.⁶¹⁸ Kritika kněžského semináře vyplývala spíše z interpersonálních vztahů mezi Konrádem Maria Kubešem a spoluseminaristy⁶¹⁹ a také s rektorem semináře Janem Nepomukem Řihánkem (1863–1935),⁶²⁰ který později na Konrád

⁶¹⁴ Srov. PAVLÍČEK, Tomáš. *Výchova kněží v Čechách a jejich role v náboženské kultuře (1848-1914)*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 559 s. České moderní dějiny; 2. ISBN 978-80-200-2771-9.

⁶¹⁵ Srov. VAŇÁČ, Martin. *Výuka jednotlivých oborů na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v letech 1891-1939*. In *Sborník Katolické teologické fakulty*. Praha: Karolinum 3, (2000,) s. 122-157.

⁶¹⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „Vzpomínám rád na léta svých bohoslovných studií. Doba, kdy mladý bohoslovec se věnuje jedině sobě, své nesmrtelné duši, studiu... každý den mu přináší nové poznatky, každým dnem vniká hlouběji do poznání netušených krás svaté víry.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 27. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> „Když jsem v metropoli na Vltavě za svých bohosloveckých studií vzal v předvečer svátku Neposkrvněné Panny roku 1909 první mariologické dílo do rukou, netušil jsem, že vydám ovoce svých prací tiskem.“ Tamtéž, s. 8.

⁶¹⁷ Srov. LEVÝ, Mikuláš. *Papežský prelát Msgre Jan Nep. Řihánek*. Praha: Dům milosrdenství Vincentinum, 1936. 250 s. Srov. též ŘIHÁNEK, Jan Nepomuk. *Zrnka moudrosti*. Praha: Vincentinum, 1947. 140 s.

⁶¹⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „My katolíci vůči některým ‚problémům‘ upadáme v chybu opačnou. Provozujeme totiž pštroší politiku, zavíráme oči i uši a utíkáme od nich. ‚To páli, pryč od toho...‘ Vím zaručeně, že před rokem 1918 nebylo v některých alumnátech bohoslovcům řečeno ani jediného opravdu vážného slova o celibátě, a ‚mladí‘ se téměř báli to jméno jen vyslovit. Před r. 1910 psal o věci v jistém časopise bohoslovec tónem, jako by byl vůbec nikdy děvče neviděl a snad ani nevěděl, že něco takového na zeměkouli existuje. Ovoce toho bylo, že za bláznivé horečky v letech 1918–1920 tvrdili jistí kněží veřejně, že prý nevěděli, jaký závazek na sebe berou.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 187. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁶¹⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „Co bych já za to byl dal, kdybych v minulosti byl někoho našel, v mladých letech! Pokusil jsem se o to v bohosloví – netrvalo dlouho, a poznal jsem, že jedině nebe jest věrné, o sebelásku druhého se vše ztroskotalo.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Kraliky dne 31. května 1951*. Příloha č. 111.

⁶²⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „Kněz, má být mužem modlitby a sebezáporu, a nechce slyšet ani o jednom, ani o druhém. Nechce ničeho vědět o modlitbě; kněz jeden (mimořádně podotýkám, že mu biskup svěřil výchovu bohoslovců), v rozhovoru s dospělejším děvčetem tvrdil, že manželství stojí výše než panictví a že breviář jest

Maria Kubeše podal negativní reference představeným Tovaryšstva Ježíšova.⁶²¹

V Provinčním archivu Tovaryšstva Ježíšova v Praze jsou uloženy dvě pohlednice,⁶²² které bohoslovec Konrád Maria Kubeš poslal dvěma svým sestřenicím do Bechyně. Tyto písemné dokumenty jsou velmi cenné, protože je to nejstarší zachovaný pramen, který Konrád Maria Kubeš napsal vlastní rukou pravděpodobně v říjnu roku 1909.

Konrád Maria Kubeš se ve svých spisech zmiňuje pouze o třech vyučujících na teologické fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze.

Základní přehled tomistické scholastické filosofie (logika, metafyzika generální čili ontologie, metafyzika speciální čili psychologie a kosmologie) přednášel František Xaver Kordač (1852–1934).⁶²³ Zachovaly se nám litografované přednášky, které vydali bohoslovci pod názvem *Philosophiae christianae synopsis*.⁶²⁴ Tento profesor ovlivnil Konráda Maria Kubeše natolik, že v první kapitole své knihy *Za pravdou Kristovou* převyprávěl Kordačovu první přednášku.⁶²⁵

František Xaver Kordač (1852–1934) poskytoval také přednášky z fundamentální teologie neboli apologetiky, které jsou rovněž zachované v litografované podobě pod názvem *Theologia fundamentalis*.⁶²⁶ Tento pozdější poslanec Národního shromáždění československého⁶²⁷ a pražský arcibiskup⁶²⁸ předal svým alumnům také mnoho cenných rad a napomenutí.⁶²⁹

*kněžstvu břemenem; děvče však bylo s těmi věcmi trochu lépe obeznámeno než tušil a řeklo mu: ‚Církev neukládá kněžím kromě breviáře (kněžských hodin) žádných jiných modliteb; modlitba breviáře, rozdělená na celý den, trvá hodinu, nejvýše pět čtvrtí hodiny; jaký jest to tedy kněz, který za celý den nechce modlitbě věnovat ani tu hodinku?‘ A velebný pán byl hotov. – Nechce ničeho vědět o sebezáporu; myslí si, že slova Páně ‚zapři sebe sama‘ platí jen věřícím a ne velebným pánům, oni že mají snad dispens.“ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. *Hlasy svatohostýnské*. 1920, č. 5, s. 93.*

⁶²¹ Jan Nepomuk Řihánek prý sdělil: „Ten se pro vás nehodí.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁶²² PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Pohlednicovy pozdrav Lidmile Plaňanske [říjen 1909]*. Příloha č. 1. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Pohlednicovy pozdrav Anně Plaňanske [říjen 1909]*. Příloha č. 2.

⁶²³ Srov. NOVOTNÝ, Vojtěch, VANÁČ, Martin a KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013, s. 82-84. ISBN 978-80-246-2436-5. Srov. též MAREK, Pavel. *Arcibiskup pražský prof. dr. František Kordač: Nástin života a díla apologety, pedagoga a politika*. 1. vyd. Olomouc: Vydala Katedra politologie a evropských studií FF UP v Olomouci v nakl. Moneta-FM v Olomouci, 2005. 638 s. ISBN 80-86731-01-4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=250>

⁶²⁴ Srov. KORDAČ, František Xaver. *Philosophiae christianae synopsis*. Praha: [nakladatel není znám], 1910-1911. 232 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=270>

⁶²⁵ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria. *Za pravdou Kristovou: Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičních rozjímání*. Vyškov: Vydali účastníci velehradských exercičií jako rukopis, [1940], s. 5-14. Exerciční knihovny č. 3. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1702>

⁶²⁶ Srov. KORDAČ, František Xaver. *Theologia fundamentalis*. Praha: [nakladatel není znám], 1910. 204, 287 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=74>

⁶²⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „Když v bývalém národním shromáždění při debatě o nerozlučitelnost manželskou mluvil profesor Kordač (ještě nebyl arcibiskupem), psaly socialistické noviny: ‚Slyšeli jsme falešnou středověkou učenosť, ale z úst reprezentanta na slovo vzatého a v každém směru vzdělaného...‘ Neobrátí je sice, ale ukázal jim, a to doznali sami, že dovede svou víru obhájit, že má pro své přesvědčení důkazy, že jeho víra nevisí ve vzduchu.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 28. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁶²⁸ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bkordac.html>

⁶²⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „Profesor Kordač řekl nám, bohoslovcům 19letým: ‚Vědecká díla nezačínajte nikdo

Dogmatickou teologii⁶³⁰ přednášel Josef Pachta (1846–1917),⁶³¹ muž, který na Konráda Maria Kubeše zapůsobil svojí neuvěřitelnou pílí, poctivostí a důsledností.⁶³² Možná právě to byl důvod, že po sobě nezanechal žádné monografické dílo.

Nezbytnou součástí biblické teologie bylo samozřejmě studium biblických jazyků,⁶³³ které alumnus učil religionista a asyriolog Václav Hazuka (1875–1947).⁶³⁴

Konrád Maria Kubeš zakončil svá teologická studia absolutoriem o svátku svatého Jana Nepomuckého v pátek 16. května 1913.

---

před 40. rokem. 'Netřeba brát do slova, ale že jest na jeho výroku mnoho pravdy, nebude nikdo zkušený popírat.' KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 215-216. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁶³⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Profesor dogmatiky nám při tom často připomínal výrok Newtonův: 'Při svém přírodovědeckém bádání si připadám jako chlapec, stojící na břehu oceánu. Tu a tam mu vlny vyhodí k nohám nějakou mušli, on si s ní hraje, a bezedný oceán se před ním prostírá do nedozírné dále se vším svým bohatstvím, které jest v jeho hlubinách skryto a o němž chlapec nemá ani tušení.'* Profesor podotýkal: „*Platí to o vědách přírodních, platí to ještě větším právem o vědě posvátné, o poznání Boha.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl.* Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 27. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> „*Dogmatika, věda posvátná, jednající o Bohu a věcech božských, začíná traktátem De Deo uno (o Bohu jednom), De Deo trino (o Bohu v Trojici), a pak teprve přichází De Deo Creatore – o Bohu Stvořiteli a jeho díle, tvorstvu, především andělech a člověka. Potom De Deo Redemptore (kristologie a soteriologie, nauka o vtělení, o Vykupiteli a vykoupení), de Deo Perfectore (o dokonání vykoupení v jednotlivcích: – nauka o milosti, svátostech a posledních věcech člověka čili eschatologie).*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci.* 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 15. Exerciční knihovny č. 2. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699> „*Mně pak šlo o to, upozornit, jak krásně souvisí spolu jednotlivé články víry. Nikoli hromada písku, nýbrž nádherná mosaika neb stavba (či lépe živoucí organismus) jest nauka církve. Theolog jest při hlubokém studiu dogmatiky přímo uchvácen, pozoruje tuto souvislost svatých pravd, jak jedna z druhé vyplývá, třetí podmiňuje a čtvrtou osvětluje (concatenatio dogmatum'). Tím si vysvětlíme, proč kterýkoli blud, popírající jediný článek víry, nezůstal osamocený, nýbrž měl řadu dalších bludů v zápětí. To jest nezbytná konsekvence, jako při výpočtu má první chyba v důsledku nepřehlednou řadu dalších.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl.* Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 9. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁶³¹ Srov. NOVOTNÝ, Vojtěch, VAŇÁČ, Martin a KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013, s. 92-93. ISBN 978-80-246-2436-5. Srov. též STEJSKAL, Fr. Professor Mons. Dr. Josef Pachta zemřel. *Časopis katolického duchovenstva*, 58, 1917, s. 130–134. Depositum [online] http://depositum.cz/knihovny/ckd/tiskclanek.php?id=c_5973

⁶³² Konrád Maria Kubeš napsal: „*Člověk je příliš krátce žijící bytost, než aby všechno pochopil. 'Dvě stě let bych potřeboval, abych mohl být hotov se svým studiem', říká můj profesor dogmatiky. Ba ne! Za dvě stě let, co nových vynálezů a objevů! Nebyl by hotov! 'Kdybys byl jako slunko stár, nedomyslíš se konce ...'*“ SPEKTATOR. *Pohledy do dílny přírody.* Stěhování ptáků. *Dorost.* 1936, č. 4, s. 58.

⁶³³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Když nám, bohoslovcům 19letým, připadalo studium hebrejštiny a jiných semitských jazyků těžkým, povzbuzoval nás profesor: 'Sv. Jeroným, nejlepší starověký znalec Písma sv., doznává, že úpornou námahou si vpravoval do hlavy taje hebrejské mluvy...' 'Kdyby se byl dal odstranit, byl by připravil církev o učitele Písma sv.'*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 302. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁶³⁴ Srov. NOVOTNÝ, Vojtěch, VAŇÁČ, Martin a KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013, s. 69-70. ISBN 978-80-246-2436-5.

4.2 Seminární formace Konráda Maria Kubeše

Konrád Maria Kubeš absolvoval standardní cestu kandidáta kněžství.⁶³⁵ Po prvním roce seminární formace při obřadu tonzury (postřižin) obdržel černý talár (kleriku) a byl přijatý do duchovního (klerického) stavu. V neděli 17. prosince 1911 přijal Konrád Maria Kubeš první nižší svěcení – ostiariát.⁶³⁶ Během následujících dvou let přijal Konrád Maria Kubeš postupně lektorát, exorcistát a akolytát.

Podjáhenské svěcení přijal Konrád Maria Kubeš v neděli, na svátek svatých Petra a Pavla, 29. června 1913 z rukou pražského pomocného biskupa Františka Xavera Brusáka (1840–1918)⁶³⁷ a jáhenské svěcení přijal Konrád Maria Kubeš v úterý 1. července 1913 z rukou pražského pomocného biskupa Wenzla Antona Frinda (1843–1932).⁶³⁸

V neděli 6. července 1913⁶³⁹ přijal Konrád Maria Kubeš v katedrále svatého Víta, Václava a Vojtěcha kněžské svěcení⁶⁴⁰ z rukou pražského arcibiskupa Lva kardinála Skrbenského (1863–

⁶³⁵ Srov. SEDLÁK, Jan Nepomuk, ed. *Cesta k oltáři Páně: Obřady sedmera svěcení kněžských a konsekrace biskupské*. Praha: Spolek Haléf sv. Vojtěcha, 1922. 317 s. NDK. Kramerius [online] <http://kramerius4.nkp.cz/search/i.jsp?pid=uuid:54dae3b0-1ea3-11e2-a61d-005056827e52> ŠURÁNEK, Antonín, ed. *Kněžská sobota: Několik myšlenek o svatém kněžství pro kněze i laiky*. Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1937. 111 s.

⁶³⁶ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Osobní evidenční spis P. Konrada Maria Kubeše, T. J. [26. listopadu 1947]*. Příloha č. 3.

⁶³⁷ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bbrusak.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských pomocných (světících) biskupů: (se supplementem sídelních biskupů)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2014, s. 29. ISBN 978-80-7277-523-1.

⁶³⁸ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bfrindv.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských pomocných (světících) biskupů: (se supplementem sídelních biskupů)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2014, s. 50-51. ISBN 978-80-7277-523-1.

⁶³⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Nezapomínejme, že náš národ k ‚Boží Materě‘, jak naši otcové říkávali, Inul vždycky neobyčejně něžnou láskou a oddaností. První katedrální chrám v naší vlasti, založený samými věrozvěsty na Velehradě, byl zasvěcen Matce Boží, a nejinak naše pražská metropole. Bývalý viceregens pražského alumnátu, Msgre [Karel] Tannert, v liturgii odborník na slovo vzatý, opíraje se o velmi závažné důvody, tvrdil, že pražský dóm, Karlem IV. zasvěcený ‚sv. Vítu, Václavu, Vojtěchu‘, byl též zasvěcen Navštívení Panny Marie. Měl pravdu; r. 1385 jej posvětil jmenovaný metropolita Jan z Jenštejna u přítomnosti královny Joany a mnohých hostů ‚ke cti Marie Panny a svatého Víta‘. Milý den Mariina Navštívení byl tedy od 14. stol., našim národním svátkem, v Čechách slaven jako zasvěcený svátek, a když počet zasvěcených svátků za Marie Terezie redukován, přeložen na první neděli v červenci. Při reformě breviáře za Pia X. byly Římem rušeny místní výsady, neopírající se o spolehlivé důvody. Uvedený Msgre [Karel] Tannert, jak mi sám sdělil, chtěl zachránit slavnost Navštívení P. M. jako svátek první třídy aspoň pro pražskou arcidiecési jakožto patronky (contitularis) metropolitního chrámu, ale členové svatovítské kapituly nepokládali jeho důvody za dosti přesvědčivé, pročež se sami privilegia vzdali; od r. 1915 jest Navštívení Panny Marie tedy i v Čechách jako v ostatní církvi svátkem druhé třídy. Co mne se týče, dal jsem se uváděnými důvody plně přesvědčit, takže soudím, že až do r. 1914 byla naše hlavní katedrála dómem mariánským, aniž to náš český lid věděl – nekázalo se o tom, ani nepsalo! Mariánská svatyně ovládala tedy s Hradčan širý kraj a kynula zdaleka na pozdrav poutníku, spěchajícímu k hrobům našich svatých patronů.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 467. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>*

⁶⁴⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Náboženství pokládají obyčejně za soukromé potěšení, kněžský stav, jak mi řekl jistý inteligent, velmi tolerantní: ‚Proč by ne, když ho to těší...‘ Asi jako jiného těší sbírat poštovní známky! On sám jest lhostejný k tomu i onomu. [...] Takoví samozřejmě nechápou, jak jest možné, že student eminentista se věnuje kněžskému stavu, když se mohl stát universitním profesorem.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*.*

1938).⁶⁴¹

V *Diariu 1917–1929* rezidence Tovaryšstva Ježíšova u svatého Ignáce v Praze je zaznamenáno, že v úterý 8. července 1913 novosvěcenec Konrád Maria Kubeš, jako sodál Mariánské družiny, sloužil primiční mši svatou v kapli Mariánských družin u svatého Ignáce na Novém Městě pražském.⁶⁴²

Jako novokněz se Konrád Maria Kubeš od soboty 9. do pátku 22. srpna 1913 zúčastnil čtvrté české vlakové pouti do Lour.⁶⁴³ Po návratu z pouti působil Konrád Maria Kubeš dva roky jako diecézní kněz.

---

2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 105. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁶⁴¹ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bskrben.html> Srov. též BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 316-318. ISBN 80-902811-0-9.

⁶⁴² V *Diariu* je zaznamenáno: „*Hodie primam missam celebravit in sacello Congregationis B V M virorum neomysta Konrádus Kubeš, Regino-Hradecensis, qui etiam [...] Societatis admissus est; postea [...] assistencia in aula ad portam.*“ Srov. PA TJ Praha, *Diarium 1917–1929*.

⁶⁴³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Z pokoje viděl jsem na blízký vrchol Pic du Jer; na něm stál a zářil vysoký kříž, znamení naší spásy, záruka našeho vítězství, chloubka církve Kristovy – té církve, která postavena na skále a již brány pekelné nepřemohou. Jaký to vše učinilo dojem na duši novosvěcence, který se právě chystal k práci na vinici Páně, snadno si představíš. ‚Vím, komu jsem uvěřil‘, tak pravil již sv. Pavel (z Tim 1. 12); vím též, jak mocnou Ochránkyni má tato církev Kristova, k níž se hlásím a na jejíž občanství jsem hrdý.*“ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Aj, od nynějška blahoslaviti mne budou všechna pokolení!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 5, s. 69. Srov. též KOLÍSEK, Alois. *Do Lour! : Popis české pouti do Lour, pořádané 1913 Spolkem poutníků česko-slovanských do Lour a jiných posvátných míst*. Praha: Nákl. spolku, 1914. 415 s.

5 POČÁTKY KNĚŽSTVÍ A ŘEHOLNÍHO ŽIVOTA KONRÁDA MARIA KUBEŠE

5.1 Kněžské působení Konráda Maria Kubeše

Konrád Maria Kubeš byl nejprve ustanoven jako katecheta při kostele Narození Panny Marie v Michli.⁶⁴⁴ Mezi Kubešovy hlavní úkoly patřilo vyučování římsko-katolickému náboženství na obecné škole⁶⁴⁵ ve školním roce 1913 až 1914.

Ve školním roce 1914–1915 působil Konrád Maria Kubeš jako kaplan⁶⁴⁶ při kostele

⁶⁴⁴ Srov. AUGUSTA, Pavel, ed. *Kniha o Praze 4: Nusle, Michle, Krč, Podolí, Braník*. Praha: MILPO, 1996. 182 s. ISBN 80-901749-5-7. PELZBAUEROVÁ, Věra. *Dějiny částí Prahy jako dějiny farních obvodů*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2008. 457 s. ISBN 978-80-7207-676-5.

⁶⁴⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jako katecheta jsem učil maličké v první třídě modlitbě Páně; v nejvyšší třídě musili umět modlitbu jeho Matky. Na začátku vyučování jsme prosili za osvětlení jedním Otčenášem, po skončeném vyučování jsme děkovali Pánu chvalozpěvem Mariiným, ať recitovaným, ať zpívaným.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 465-466. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „*Pamatuji se, jak se maličkým ve škole skoro dech zatajil, když jsem jim tu událost [pád andělů] vypravoval a přišel ke slovu odboje: ‚Nepodrobíme se‘. Tušili, že to dopadne zle – ale že je stihne takový trest, toho se přece nenadáli.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 263. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „*V Praze se táže katecheta dětí, která trávil Štědrý den; vypočítávají mu všemožné pochoutky štědrovečerního stolu a dárky vánoční nadílky... Jak mile působila řeč dvou dítek z věřících rodin: ‚Ráno (24. prosince) jsme byli u stolu Páně, abychom připravili Ježíškovi čisté srdce, a do oběda nic nepožili, abychom mu přinesli obět.‘ – ‚V šest hodin skončila večeře, abychom při půlnoční mši sv. mohli přijmout Ježíška...‘ Jen dvě rodiny chápaly význam dnešního přesvatého tajemství.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 77-78. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „*Mezi ‚bud‘ – anebo ‘ vede ještě mnohá ulička! V chování nesnesitelný, jeho vrtochy nevypočitatelné, na jeho sliby se nelze spolehnout, jeho hrozeb netřeba se bát. Já vejdu jednou do třídy pana řídícího, o kterém bylo známo, že u sedmiletých chlapců nemá pražádné autority; před katechetou přec jen nechtěl, aby se mládenci stavěli na hlavu, jednoho nezbedníka okamžitě postavil do kouta a zahřímá: ‚Do dvou hodin po škole!‘ Kluk stál docela lhostejně, nehnul ani brvou, věděl asi, proč! Když já někdy řekl: ‚Půl hodiny po škole‘, tekly hned proudy slané vody, a nevyschly, dokud neuplynulo 30 minut po zazvonění.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 231. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁶⁴⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Kolikrát já na počátku svého kněžského působení jsem byl přiveden k loži takových zbloudilých a skoro již ztracených horlivými apoštoly! Když jsem po vykonané povinnosti odcházel, dal jsem si nejednou otázku: ‚Na kom spočívá oko božského Pastýře s větším zalíbením? Já vykonal jen svou povinnost, za chvíli jsem byl hotov; tito a tyto konali vše dobrovolně a stálo je to kolik dní práce, návštěv, obětí...‘*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 425. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „*Před lety, kolem r. 1913, se rozhovořil mladičká kněz ve vlaku se studentem, akademikem, posluchačem filosofie. Hoch v tváři mimoděk prozrazoval své pusté nitro. ‚Profesor M.[asaryk] mne připravil o všechny ideály...‘ O víru v Krista, a tím o všecko bohatství, které svatá víra skýtá! Jako by ses byl setkal s člověkem, kterého v poušti lotří o všecko obrali a který hledí tupě před*

Nejsvětější Trojice v Košířích.⁶⁴⁷ A bylo to právě košířské kaplanování, odpor proti farnímu byrokratismu a neplodnému úřadování, které ho přimělo k odvážnému vstupu do řehole.⁶⁴⁸

5.2 Noviciátní léta Konráda Maria Kubeše

Řeholní život a misionářské působení Konráda Maria Kubeše v řádu Tovaryšstva Ježíšova⁶⁴⁹ je možné rozdělit na dvě velká časová období. První časové období, od soboty 14. srpna 1915 do noci ze čtvrtka 13. na pátek 14. dubna 1950, bylo dobou svobodné a aktivní činnosti.⁶⁵⁰ Druhé časové období, od noci ze čtvrtka 13. na pátek 14. dubna 1950 až do Kubešovy smrti v pondělí 10. dubna 1967, bylo naopak dobou nesvobody a nucené pasivní činnosti.

Zachovala se nám dvě velmi důležitá autobiografická prohlášení,⁶⁵¹ ve kterých Konrád Maria Kubeš s velikou důvěrou a velice intimně sděluje své nevnitřnější pohnutky, které ho vedly

---

*sebe. Na mizině – hlad, žebrota, tuláctví... 'Vždyť není vše ztraceno! Můžete přec zpět!' Mávl rukou, a to mávnutí povědělo všecko. Beznadějně ztracen – – – Duší kněze se nesl povzdech díky nebi: 'Co by bylo dnes se mnou, kdybych byl krácel jeho cestami. – Co mám ve své víře, co v Ježíšovi, co v Marii od onoho požehnaného prvního máje – – –' Tamtéž, s. 606. „Když jsem jako mladý kněz na periferii velkoměsta vidával chlapce i děvčata ze socialistických rodin válet se v odřených všedních šatech na ulici v prachu, pokládal jsem to za projev nejhlubšího úpadku náboženského života, a jistě právem. Pohané bez neděle...“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 503-504. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>*

⁶⁴⁷ Srov. PELZBAUEROVÁ, Věra. *Dějiny částí Prahy jako dějiny farních obvodů*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2008. 457 s. ISBN 978-80-7207-676-5.

⁶⁴⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Duchamorné psaní matrik, vyesdávání v kanceláři a suché úřadování se mi zhnusilo, bralo mi, jako vůbec městským kněžím, spoustu vzácného času, který měl být vynaložen na pravou osobní pastorační, když pražské kostely zely prázdnotou. Chci působit jinak – lépe!*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁶⁴⁹ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012. 534 s. ISBN 80-7277-084-5. OLIVA, Václav. *Tovaryšstvo Ježíšovo: Několik kapitol z dějin církevních*. Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1910. 717 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 62 na rok 1910. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=526> SPÁČIL, Bohumil. *Jesuité*. Praha: Sekretariát Mariánských družin, 1923. 163 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1190> SVOBODA, Josef. *Co jsou jezuité?: Jejich noviciát, studie, organisace Řádu, vláda Generála a jejich práce*. Praha: J. Svoboda, 1873. 194 s. Kramerius. Národní knihovna ČR [online] <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=17793>

⁶⁵⁰ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Osobní evidenční spis P. Konrada Maria Kubeše, T. J. [26. listopadu 1947]*. Příloha č. 3. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Catalogi [1918–1950]*. Příloha č. 4.

⁶⁵¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Svěřím Ti, co jsem nikomu nesvěřil. Vstoupil jsem do řádu, abych 1.) se věnoval duchovnímu vedení duší, 2.) měl každý rok májovou, 3.) vydával knihy. Jak jsem dopadl? 1.) Vedení, radost ne každého, ale moje – tomu jsem se věnovat mohl jen v Praze 2 roky, 1918-20; pak Hostýn, zpovídání poutníků, jako stroj, rychle, bezmyslenkovitě. 2.) Májová – jen třikrát mi M.[aria] umožnila a dala, 1919, [19]20, [19]23; pak Hostýn. Velehrad, nikam nepozván, až [19]41 a [19]44 – 3.) Vydávání knih – mařila řádová censura, neochota tiskáren, a odmítl J.[ežíš] i M.[aria].“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecke z Centralizačního kláštera Kraliky dne 31. května 1951*. Příloha č. 111. „*Při volbě řádu jsem kolísal mezi benediktinským Beuronem a Tovaryštvem Ježíšovým. [...] Myšlenka na věčnost mě vedla ke kněžství..., poznání světské marnosti mne vedlo do kláštera a nelituji ani jedné, ani druhé volby. Řádu Tovaryšstva Ježíšova jsem si vždycky vážil, neboť jsem znal dobře jeho dějiny.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.*

do řádu Tovaryšstva Ježíšova. Tato Kubešova svědectví jsou o to cennější, poněvadž nebýt vnějších těžkých okolností, pravděpodobně bychom se tyto důvody nikdy nedozvěděli.

V prvním prohlášení Konrád Maria Kubeš píše o svých nejnuitnějších touhách a přáních, které rozděluje do tří oblastí působení a vzápětí s velikou bolestí v srdci písemně sděluje, jak se vyplnily či spíše nevyplnily. Druhé Kubešovo prohlášení je už pouze diplomaticky korektní.

Konrád Maria Kubeš nám vlastně prozradil, při kterých tří misionářských aktivitách byl opravdu nejšťastnější.

Činnost v první skupině zahrnuje především poskytování svatě zpovědi věřícím v řádových kostelích, poutníkům na poutních místech a sodálům či sodálkám v Mariánských družinách, dále zpovídání při svatých misiích, exerciciích případně kdykoli na požádání. Do této skupiny samozřejmě patří i soukromá duchovní vedení jednotlivců či malých skupinek aktivních katolíků.

Do druhé skupiny náleží jednoznačně mariánská kázání v Kubešově nejoblíbenějším měsíci květnu, kázání o Božském Srdci Páně při pobožnostech v červnu, rovněž tak nedělní kázání či příležitostná kázání na požádání.

Konrád Maria Kubeš si byl samozřejmě vědom toho, že nemůže být všude, ale zároveň velice dobře věděl, že psané slovo knihy či časopiseckého článku může způsobit dobro kdykoli a kdekoli, ba dokonce i tehdy, kdy ho tu už dávno nebude.

Těmto třem oblastem Kubešova misionářského působení se budeme podrobně věnovat v části věnované jeho dílu.

Konrád Maria Kubeš začal svá řeholní léta v sobotu 14. srpna 1915 příjezdem do noviciátního domu (domus probationis) v papežské koleji na Velehradě.⁶⁵² Následující den, v neděli 15. srpna 1915 na svátek Nanebevzetí Panny Marie, zahájil Konrád Maria Kubeš svůj řeholní život v řádu Tovaryšstva Ježíšova. Po několikadenní kandidatuře (první probace) byl Konrád Maria Kubeš uveden do noviciátu (druhé probace). Večer před začátkem noviciátu našel Konrád Maria Kubeš na lůžku ve svém pokoji řeholní oděv – černý talár s cingulem, kovový křížek a růženec. Konrád Maria Kubeš také poprvé absolvoval měsíční (třicetidenní) exercicie.

Avšak mnohem později Konrád Maria Kubeš na prvních šest měsících noviciátu velice nerad vzpomínal.⁶⁵³ Byl si vědom toho, že už je knězem, že má za sebou čtyři roky seminární formace a teologických studií, dva roky pastorační praxe a tedy i jisté duchovní zkušenosti. Konrád Maria

⁶⁵² Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 452-459. ISBN 80-7277-084-5.

⁶⁵³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Nepřilíš šťastný. Spolu se 4 hochy, kteří měli 4–5 tříd gymnasia (reálky), s jinými se stýkat nesměl, novicmistr byl zároveň rektorem domu, pokládal svůj úřad vychovatele noviců za vedlejší přívěsek (není divu!), na kněze neměl ohledu a vedl ho stejnou cestou jako ony nezralé hochy.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni pečě a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]*. Příloha č. 121.

Kubeš prostě nedokázal pochopit a přijmout, že ho novicmistr Ladislav Schmidt (1867–1935)⁶⁵⁴ pokládal za stejně nezkušeného v duchovním životě jako ostatní novice.

Možná právě tyto mimořádné okolnosti vedly generálního představeného řádu Włodzimierza Halka-Ledóchowského (1866–1942)⁶⁵⁵ k rozhodnutí, zkrátit Konrádu Maria Kubešovi noviciát a poslat ho do dvouletého scholastikátu v Innsbrucku k doplnění filosofických studií.

5.3 Filosofická studia Konráda Maria Kubeše

Přesné datum příjezdu novice a zároveň scholastika Konráda Maria Kubeše do kolejí v Innsbrucku neznáme. Hlavním účelem, v Kubešově případě dvouletém, scholastikátu v řádu Tovaryšstva Ježíšova bylo důkladné proniknutí a osvojení si všech oborů scholastické tomistické filosofie. Konrád Maria Kubeš studoval křesťanskou filosofii z učebních textů ediční řady *Summa philosophiae christianae*⁶⁵⁶ od jezuitu a filosofa Josepha Donata (1868–1946).⁶⁵⁷

Už během svých teologických studií v Praze si začal Konrád Maria Kubeš vytvářet pro svoji privátní spiritualitu výpisky duchovních textů a v této činnosti pokračoval i za svých filosofických studií v Innsbrucku.⁶⁵⁸

⁶⁵⁴ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 202-204. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=140>

⁶⁵⁵ Srov. Smrt nejd. P. Generála Wladimira Ledóchowskiego 1942. *Hlasy svatohostýnské*. 1943, č. 3, s. 7. Modlitba P. Generála Wladimira Ledóchowskiego před přijetím posledního sv. přijímání. *Hlasy svatohostýnské*. 1943, č. 3, s. 7. Život a dílo A. R. P. Vladimíra Ledóchowskiego, Generála T. J. 7. X. 1866 – 13. XII. 1942. *Hlasy svatohostýnské*. 1943, č. 3, s. 41-43. Srov. též HALKA-LEDÓCHOWSKI, Zikmund Václav. *Knihy mé životní pouti: Věnována památce mých rodičů*. Praha: [nákladem vlastním], 1934. 381 s.

⁶⁵⁶ Srov. DONAT, Josephus. *Cosmologia*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1910. 306 s. *Summa philosophiae christianae*; [Sv.] 4. DONAT, Josephus. *Critica*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1915. 205 s. *Summa philosophiae christianae*; [Sv.] 2. DONAT, Josephus. *Ethica generalis*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1920. 228 s. *Summa philosophiae christianae*; [Sv.] 7. DONAT, Josephus. *Ethica specialis*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1921. 303 s. *Summa philosophiae christianae*; [Sv.] 8. DONAT, Josephus. *Index generalis*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1917. 58 s. *Summa philosophiae christianae*; [Sv.] 9. DONAT, Josephus. *Logica et introductio in philosophiam christianam*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1910. 182 s. *Summa philosophiae christianae*; [Sv.] 1. DONAT, Josephus. *Ontologia*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1910. 192 s. *Summa philosophiae christianae*; [Sv.] 3. DONAT, Josephus. *Psychologia*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1914. 324 s. *Summa philosophiae christianae*; [Sv.] 5. DONAT, Josephus. *Theodicea*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1914. 227 s. *Summa philosophiae christianae*; [Sv.] 6.

⁶⁵⁷ Joseph Donat se narodil 31. května 1868 ve Filipově (Philippsdorf) v severních Čechách. V roce 1887 vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. V letech 1911 až 1938 přednášel filosofii na teologické fakultě v Innsbrucku. V letech 1932 až 1937 byl rektorem teologického konviktu Canisianum v Innsbrucku. V letech 1938 až 1945 přednášel filosofii na papežské fakultě v Sionu (Sitten) ve Švýcarsku. Zde také zemřel 4. dubna 1946. Vytvořil devítidílnou knižní edici *Summa philosophiae christianae*, která se stala mezinárodně uznávanou základní učebnicí scholastické filosofie.

⁶⁵⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „Z Otců jsem pilně vypisoval (*Migne, Patrologia Latina et Graeca; Bourassé, Summa aurea de laudibus B. M. V., I–XIII*), ale neoznačil vždy přesně citát. Právě tak, když jsem vykořistoval bohatství bohovědné knihovny naší kolejí v tyrolských Alpách (*syrské Otce*). Mohu tedy ujistit každého, že za pravost citátů

V období prázdnin podnikal Konrád Maria Kubeš spolu s ostatními spolubratry výlety do blízkého i vzdálenějšího okolí Innsbrucku.⁶⁵⁹

V *Diariu Coll. Oenip. 1907–1938* nalézáme zápis, že v sobotu 8. prosince 1917, o svátku Neposkvrněného Početí Panny Marie, složil Konrád Maria Kubeš první neveřejné řeholní sliby čistoty, chudoby a poslušnosti do rukou superiora Heinricha Timpa (1854–1945).⁶⁶⁰ Ve středu 19. června 1918 odjel Konrád Maria Kubeš zpět na Velehrad dokončit svůj noviciát.⁶⁶¹

---

ručím (neopsal jsem jich ze sbírek), uvádím je však tak, jak je ve svých manuskriptech nalézám – tu a tam jen autora bez přesného označení místa – a překlad někdy trochu volnější, aby prostí čtenáři snáze porozuměli.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl.* Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 8. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁶⁵⁹ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Jindy v Alpách... po delším pochodu najednou se vynoří a proti mně z údolí imponantně se zdvihá alpský velikán. ‚Pozdravte tvora Božího‘, vybízí mne průvodce... Já hledím do rokle, tam na dně ohromné balvany, skály, jež se při nějaké katastrofě utrhly s hory a zřítily dolů... zachvěje námi, když si onu katastrofu představíme... co je to vše vůči Bohu?*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 35. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „*Ďáblova kazatelna. Čemu tak asi říkají? U Kufsteinu v Tyrolsku se zvedá do malé výše skalní sloup, na nějž možno vystoupit a s něhož se rozevřá oku nádherný rozhled do Innského údolí. Ale jedna vada – ‚kazatelna‘ jest z vápence, drolí se, a jednou odnesou vody Innu poslední její pozůstatky do Dunaje.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 204. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁶⁶⁰ V *Diariu* koleje je zaznamenáno: „*P. Kubes Conradus primo vota hodie emisit P. Superiore Timp.*“ Srov. Jesuitenkolleg Innsbruck. Archiv. *Diarium Coll. Oenip. 1907–1938.*

⁶⁶¹ V *Diariu* koleje je zaznamenáno: „*Abierunt P. Kubeš et Fr. Raček Velehradium.*“ Jesuitenkolleg Innsbruck. Archiv. *Diarium Coll. Oenip. 1907–1938.*

6 MISIONÁŘSKÉ PŮSOBENÍ KONRÁDA MARIA KUBEŠE VE SVĚTLE DIARÍÍ

6.1 Rezidence u svatého Ignáce na Novém Městě, Praha II. (1918–1920)

V rezidenci Tovaryšstva Ježíšova u kostela svatého Ignáce z Loyoly na Karlově náměstí na Novém Městě v Praze II.⁶⁶² působil Konrád Maria Kubeš od středy 18. září 1918 do středy 29. září 1920.⁶⁶³

Na základě *Katalogů*⁶⁶⁴ vykonával Konrád Maria Kubeš v tomto řeholním domě funkci zástupce ekonoma rezidence Karla Lercha (1870–1938),⁶⁶⁵ kazatele, ředitele Mariánské družiny bohoslovců a ředitele Mariánské družiny středoškolských studentů, zповědníka bohoslovců v arcibiskupském kněžském semináři, operáře a revizora knih.

Záhy po svém příchodu zakusil Konrád Maria Kubeš i odvrácenou stránku každodenních interpersonálních vztahů společného komunitního života v rezidenci.⁶⁶⁶ Avšak i přes tyto negativní aspekty zhodnotil Konrád Maria Kubeš své první dvouleté misionářské působení rámcově velmi pozitivně.⁶⁶⁷

V průběhu celého měsíce května roku 1919 a 1920 měl Konrád Maria Kubeš kázání při májových pobožnostech, která se nám však nedochovala.⁶⁶⁸ Avšak od ledna do června roku 1919

⁶⁶² Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 358-367. ISBN 80-7277-084-5.

⁶⁶³ PA TJ Praha. *Diarium 1917–1929*.

⁶⁶⁴ „P. Kubeš Conradus, Subm., Conc. domin. boh. pom., Præs. congr^{um} BMV. theol. et congr. studios., Conf. in semin. cleric., Oper.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciæ Austriaco-Hungaricæ Societatis Iesu. Ineunte anno MCMXVIII. Residentia Pragensis ad St. Ignatium.* „P. Kubeš Conradus, Subm., Conc. dom. boh. pomer., Præs. congr^{um} BMV. theol. et studios., Conf. in semin. cleric., Oper., Revis. Libr.“ PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciæ Czechoslovacæ Societatis Iesu. Anni MCMXX. Residentia Pragensis ad St. Ignatium.* PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Catalogi [1918–1950]*. Příloha č. 4.

⁶⁶⁵ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 211-213. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=175>

⁶⁶⁶ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Za 3 týdny po příchodu svědkem surové scény v jídelně – poznal, že může někdo psát něžné básničky o nejsv. [ětější] Panně a být neurvalý surovec, prostý, hrubián.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedeni data]*. Příloha č. 121.

⁶⁶⁷ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „První úspěchy – představený z nich měl větší radost než já – milé vzpomínky.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedeni data]*. Příloha č. 121.

⁶⁶⁸ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Vstoupil jsem do řádu, abych [...] měl každý rok májovou. [...] Májová – jen třikrát mi M.[aria] umožnila a dala, 1919, [19]20, [19]23.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Kraliky dne 31. května 1951*. Příloha č. 111.

uveřejnil Konrád Maria Kubeš svoji první obsáhlou časopiseckou statí *Litanie Loretánská* v místním jezuitském časopise *Ve službách Královny*.⁶⁶⁹ V květnovém a červnovém čísle roku 1920 a v lednovém čísle roku 1921 místního jezuitského časopisu *Hlasy svatohostýnské* byla publikována Kubešova úvaha *Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev*.⁶⁷⁰ V této časopisecké stati zareagoval Konrád Maria Kubeš na vyhlášení národní Československé církve 8. ledna 1920.

6.2 Rezidence u svatého Jiří (Vojtěcha) v Opavě (1920–1922)

V rezidenci Tovaryšstva Ježíšova u kostela svatého Jiří (Vojtěcha) na Dolním náměstí v Opavě⁶⁷¹ působil Konrád Maria Kubeš od středy 29. září 1920 do pátku 25. srpna 1922.⁶⁷²

Na základě *Katalogů*⁶⁷³ vykonával Konrád Maria Kubeš v tomto řeholním domě funkci zástupce ekonoma rezidence, kazatele, ředitele Mariánské družiny mladíků⁶⁷⁴ a ředitele Mariánské družiny žen, správce rezidenční knihovny a duchovní četby při stolování, exercitátora a operáře.

Dvouleté misionářské působení v tomto řeholním domě bylo pro Konráda Maria Kubeše velmi trpkou a bolestnou zkušeností, protože se necítil být plně pracovně vytížen. Konrád Maria Kubeš nejen že postrádal potřebnou studijní literaturu k neustálému sebevzdělávání, ale také mu velmi chyběla zahrada, ve které by si mohl odpočinout a načerpat nové síly k další pastorační činnosti.⁶⁷⁵ Tato neblahá situace byla ještě posílena velmi napjatým interpersonálním vztahem se

⁶⁶⁹ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. *Ve službách Královny*. 1919, č. 1, s. 2-8. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Maria, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 2, s. 30-35. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Maria, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 3, s. 62-65. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás!. *Ve službách Královny*. 1919, č. 4, s. 112-116. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 5, s. 132-135. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 6, s. 157-161. Příloha č. 5.

⁶⁷⁰ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. *Hlasy svatohostýnské*. 1920, č. 5, s. 89-94. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. *Hlasy svatohostýnské*. 1920, č. 6, s. 105-106. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 1, s. 3-5. Příloha č. 6.

⁶⁷¹ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012. s. 326-331. ISBN 80-7277-084-5.

⁶⁷² PA TJ Praha. *Diarium 1917–1929*.

⁶⁷³ „P. Kubeš Conradus, Subm., Conc. catech. boh., Præs. congr. BMV. iuv. et matron. boh., Præf. lect. ad mens. et bibl., Trad. exerc. spir., Oper.“ PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciæ Czechoslovachiæ Societatis Iesu. Anni MCMXXI. Residentia Opaviensis*. „P. Kubeš Conradus, Subm., Conc. catech. boh., Præs. congr. BMV. iuv. et matron. boh., Præf. lect. ad mens. et bibl., Trad. exerc. spir., Oper.“ PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciæ Czechoslovaciæ Societatis Iesu. Anni MCMXXII. Residentia Opaviensis*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Catalogi [1918–1950]*. Příloha č. 4.

⁶⁷⁴ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „V listopadu 1920 jsem dával první jinošské exercicie.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 643. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁶⁷⁵ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Bez zaměstnání, bez knihovny (dům přejet od polské provincie, knihy odvezli), bez zahrady.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni*

superiorem rezidence Vladimírem Dreiseitlem (1883–1944).⁶⁷⁶ Tento vyhocený ba dokonce bychom mohli říci nepřátelský vztah provázal Konráda Maria Kubeše po mnoho dalších let.

Snad jediným světlým okamžikem v misionářském působení Konráda Maria Kubeše ve Slezsku byla snažná žádost sester Kongregace Milosrdných sester svatého Karla Boromejského o poskytnutí exercitátora nejen pro ně samé ale také pro chovanky a žákyně Bedřichova ústavu ve Frýdlantě nad Ostravicí.⁶⁷⁷ Plodem dlouhodobého a trvalého přátelství mezi Konrádem Maria Kubešem a boromejkami⁶⁷⁸ se stala modlitební knížka, která vyšla v prvním vydání v roce 1941 pod názvem *Dětský ráj*⁶⁷⁹ a ve druhém vydání v roce 1948 pod názvem *Brána ráje*.⁶⁸⁰

Letní měsíce trávil Konrád Maria Kubeš na Svatém Hostýně, kde poskytoval exercicie převážně kněžím a pastoračně vypomáhal v náročném poutním období.

Konrád Maria Kubeš též horlivě přispíval svými články do místního měsíčníku *Hlasy svatohostýnské*⁶⁸¹ určeném zvláště pro hostýnské poutníky.

peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]. Příloha č. 121.

⁶⁷⁶ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Představený rád sekýroval jiné, ale nedal sekýrovat sebe; žárlivý – viděl-li, že jsem oblíbenější než on; žádal-li farář výslovně mne pro misii neb sestry pro exhortu neb kněží pro exercicie, odmítl. Utloukal se v pokoji nedostatkem duševní činnosti.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konráda Maria Kubeše z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data].* Příloha č. 121.

⁶⁷⁷ Srov. ŠRUBAŘ, Daniel. Klášter sester boromejek ve Frýdlantu nad Ostravicí a rozvoj tohoto řádu na Moravě v 19. století. *Sborník Státního okresního archivu ve Frýdku-Místku*. 2004, č. 5, s. 66-78. Zemský archiv v Opavě [online] http://www.archives.cz/web/resources/soka_frydek-mistek/SOKA_FM_sbornik_5.pdf

⁶⁷⁸ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Při exerciciích r. 1921 si všiml exercitátor lásky a shody, jež ovládá veškeren život chovanek. Ústav měl chovanky z Moravy, Slezska, Čech, Slovenska, Česky i Němky, Slovenky, Polky, Maďarky – asyl pokoje a lásky uprostřed rozhárané a rozeštvané Evropy! Kde láska, tam Bůh, tam i jeho požehnání. Exercitátor si brzy též všiml, kolem čeho se soustředí veškeren život těch dětí, dívek od 12 do 16 let. Jezulátka... není snad právě úcta k němu pramenem té vzájemné lásky a požehnání, jež na ústavě spočívá?*“ KUBEŠ, Konrád Maria, ed. *Brána ráje: Modlitby k úctě Milostného Pražského Jezulátka pro dospívající dívky*. 2. vyd. Praha: Atlas, 1948, s. 18.

⁶⁷⁹ KUBEŠ, Konrád Maria, ed. *Dětský ráj: Modlitební kniha pro velké i malé čtenáře Milostného Pražského Jezulátka*. [1. vyd.] Frýdlant n. O.: Bedřichův ústav, 1941. 298 s.

⁶⁸⁰ KUBEŠ, Konrád Maria, ed. *Brána ráje: Modlitby k úctě Milostného Pražského Jezulátka pro dospívající dívky*. 2. vyd. Praha: Atlas, 1948. 359 s.

⁶⁸¹ P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Sv. Hostýn a Lurdy. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 2, s. 18-19. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Sv. Hostýn a Lurdy. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 3, s. 33-34. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Čím kdo hřešil, tím bývá i trestán. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 4, s. 58-60. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Aj, od nynějška blahoslaviti mne budou všechna pokolení!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 5, s. 69-70. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdským poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 5, s. 77-78. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdským poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 9, s. 135-137. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ S. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 7, s. 103-104. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ S. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 8, s. 119-121. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 10, s. 148-149. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 11, s. 169-170. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 12, s. 181-183. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Leden. Život Neposkvrněné Panny ve sv. Rodině. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 1, s. 3-6. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Únor. Očišťování nejbl. Panny. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 2, s. 17-19. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Březen. Matka Bolestná. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 3, s. 37-39. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Duben. Radosti Panny Marie. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 4, s. 50-51. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Květen. Královna májová. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 5, s. 65-67. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Červen. Matka ustavičné pomoci. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 6, s. 86-88. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Červenec. Navštívení Panny Marie. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 7, s. 98-100. P. KONRÁD

6.3 Rezidence u svatého Ignáce na Novém Městě, Praha II. (1922–1923)

V rezidenci Tovaryšstva Ježíšova u kostela svatého Ignáce z Loyoly na Karlově náměstí na Novém Městě v Praze II.⁶⁸² působil Konrád Maria Kubeš od soboty 26. srpna 1922 do středy 12. září 1923.⁶⁸³

Na základě *Katalogů*⁶⁸⁴ vykonával Konrád Maria Kubeš v tomto řeholním domě funkci kazatele v kostele v měsíci červnu zasvěceném úctě Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, redaktora místního družinského časopisu *Ve službách Královny*, ředitele Mariánské družiny studentů, chlapců a dívek u svatého Ignáce a u svaté Voršily, správce knihovny a četby při stolování, zpovědníka v kostele a lidového misionáře.⁶⁸⁵

Viceprovinciál Československé viceprovincie Tovaryšstva Ježíšova Leopold Škarek (1874–1968)⁶⁸⁶ pověřil Konráda Maria Kubeše redaktorstvím místního jezuitského časopisu *Ve službách Královny* určený především pro sodály a sodálky Mariánských družin. Konrád Maria Kubeš byl v pořadí sedmým redaktorem časopisu, od čísla 10 roku 1922 do čísla 9 včetně roku 1923.⁶⁸⁷

Nejprve musel redaktor Konrád Maria Kubeš vyřešit placení a distribuci časopisu a poté se

---

MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Srpen. Nejčistší Srdce Panny Marie. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 8, s. 113–115. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Září. Jméno Panny Marie. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 9, s. 130–131. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Říjen. Královna sv. růžence. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 10, s. 145–147. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Listopad. Královna očistcová. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 11, s. 161–162. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Prosinec. Matka Boží. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 12, s. 178–179. Příloha č. 7 až 12.

⁶⁸² Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích*. III. díl, 4. svazek, *Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 358–367. ISBN 80-7277-084-5.

⁶⁸³ PA TJ Praha. *Diarium 1917–1929*.

⁶⁸⁴ „P. Kubeš Conradus, Conc. Ss. Cord. in t., Redact. fol. period. ‚Ve službách Královny‘, Praes. Congr. BMV. studios., puer., puell. ad s. Ign. et ad s. Ursul., Praef. lect. ad mens. et bibl., Conf. in t.“ PA TJ Praha. *Catalogus Viceprovinciae Českoslovaccae Societatis Iesu. Anni MCMXXXIII. Residentia Pragensis ad St. Ignatium*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Catalogi [1918–1950]*. Příloha č. 4.

⁶⁸⁵ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „V K.[ostelní Lhotě] u Poděbrad učitel, příslušník nové sekty, po r. 1920; ten člověk katolické děti, které byly v menšině, týral, bil, špatné známky z prospěchu i z mravného chování dával.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 430. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „Já sám zažil něco podobného; za odpadové horečky r. 1920 odpadl v K.[ostelní] L.[hotě] farář a strhl většinu farnosti s sebou; za málo měsíců vystřízlivěl, pokoušel se svůj zlý čin napravit, a byli by ho málem utloukli – ti, kteří ochotně za ním běželi, když volal: ‚Pojďte se mnou dolů‘, a kteří nechtěli ani slyšet, když nyní zval: ‚Vraťme se strnou stezkou pravdy zase vzhůru...‘.“ Tamtéž, s. 566.

⁶⁸⁶ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 381–388. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=82> PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: Životopisný nástin českého provinciála jezuitů Leopolda Škarka SJ (1874–1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. 470 s. Čeští jezuité; sv. 25. ISBN 978-80-86715-98-8.

⁶⁸⁷ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Redakce revue ‚Ve službách Královny‘. (Nikdo ten úřad nechtěl!) Věnoval jsem se celou duší. Pán žehnal, abonentů přibývalo, provinciál věděl (od kněží), že je kdekdo spokojen.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni péče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]*. Příloha č. 121.

již naplno ujal vlastní redaktorské práce.⁶⁸⁸

Pokud pečlivě prolistujeme jednotlivá čísla této družinské revue v době redaktorství Konráda Maria Kubeše a srovnáme je s čísly předcházejícími či následujícími, s překvapením zjistíme, že každé jednotlivé číslo časopisu Konrád Maria Kubeš vytvářel prakticky sám, pokud pomineme stálé rubriky a starší články psané na pokračování. A možná právě tato okolnost byla důvodem, že Konrád Maria Kubeš si začal vymýšlet různé pseudonymy, za kterými se schovával, například P. Marianus (otec mariánský), P. Alguno (jakýsi otec), P. Homobonus (otec dobrý člověk), Agathangelos (dobrý anděl), P. K. (otec Kubeš), K. Scrutator (Kubeš badatel, zkoumatel), P. Ignotus (otec neznámý), M. Expertus (mariánský expert), P. Redaktor nebo prostě Redakce. Je autorem také mnoha drobných článků nepodepsaných (v obsahu časopisu uvedených „beze jména“).

Přestože se Konrád Maria Kubeš skrýval pod pseudonymy a šiframi, jeho články se ihned lehce poznají, neboť „ex ungue leonem – podle drápů se pozná lev“. Bývaly věcné a hutné, ale přitom přístupně podané, neboť obsahovaly mnoho poučných a povzbudivých příkladů z lidských dějin, ale i hojné obrazy a přirovnání z přírodních věd.

Společným tématem Kubešových časopiseckých statí je jednoznačně činnost a působení Mariánských družin. Kubešovy časopisecké stati lze v zásadě rozdělit do tří tématických okruhů.

V prvním okruhu článků se Konrád Maria Kubeš zabíral samotnou postavou Panny Marie Matky Boží, mariánskými věroučnými prohlášeními (dogmaty), životem Panny Marie a mariánskou úctou.

V druhém okruhu článků Konrád Maria Kubeš detailně rozvinul praktickou mariánskou úctu liturgicky na příkladech hlubokého prožívání církevního roku.

Konečně v třetím okruhu článků se Konrád Maria Kubeš zabýval již konkrétně Mariánskými družinami. Velkou pozornost věnoval organizaci a řízení Mariánských družin. Pak soustředil svoji pozornost na jednotlivé sociální neboli stavovské skupiny v Mariánských družinách a své názory a postoje dokládal na konkrétních životních příkladech osobností z minulosti či soudobé přítomnosti.⁶⁸⁹

Všechna tato témata později Konrád Maria Kubeš později mnohonásobně rozvinul ve své trojdílné knize *Maria*.⁶⁹⁰

⁶⁸⁸ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Já převzal s redakcí věc odiosní [nepříjemnou, nemilou, protivnou]. Musel jsem vymáhat předplatné za dlouhá léta.*“ Dopisy 2 kormidelníků Věstníku z doby zmatků poválečných. *Ve službách Královny*. 1932, č. 11, s. 182. „*Jako redaktor věstníku Mariánských družin r. 1923 jsem leccos zažil, na př. že pán po léta vybíral od svých sodálů předplatné a vstřel do kapsy, jak by se samo sebou rozumělo. Při revisi se ukázalo, že tyto ‚nedoplatky‘ z různých družin činily několik tisíc Kč.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiých: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 375. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁶⁸⁹ Přílohy č. 13 až č. 56.

⁶⁹⁰ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem

Někdy v průběhu roku 1923 došlo k personálním změnám v rezidenci Tovaryšstva Ježíšova u kostela svatého Ignáce z Loyoly na Karlově náměstí na Novém Městě v Praze II., které se významným způsobem dotkly Konráda Maria Kubeše. K pokud možno nestrannému a objektivnímu popisu dané situace jsme nuceni vycházet pouze ze zachovaných jednostranných písemných svědectví Konráda Maria Kubeše.

Viceprovinciál Leopold Škarek (1874–1968) povolal do Prahy svého oblíbence⁶⁹¹ Vladimíra Dreiseitla (1883–1944) a jmenoval ho do funkce ministra rezidence Tovaryšstva Ježíšova u kostela svatého Ignáce z Loyoly na Karlově náměstí na Novém Městě v Praze II.⁶⁹² Zároveň Vladimíra Dreiseitla (1883–1944) pověřil, aby nejen převzal redaktorství časopisu *Ve službách Královny* po Konrádu Maria Kubešovi,⁶⁹³ ale také aby se ujal vedení Mariánské družiny školních dívek,⁶⁹⁴ které si Konráda Maria Kubeše velmi oblíbily.⁶⁹⁵

Posla Božského Srdce Páně, 1936. 411 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl.* Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 419 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl.* Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941. 334 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁶⁹¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Nepřímou má na naši ctnost zhoubný vliv každá nezřízenost. Závist, pomstychtivost, nenávisť, která chce bližnímu ublížit, pochlebenství, které chce se jinému zalíbit a proto slovem i skutkem podporuje, zkracuje-li někoho atd. Má-li učitel nebo učitelka své miláčky, představený své milce! Vezme-li si ten neb onen někoho „na mušku“!*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 273-274. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁶⁹² Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*R. 1924 mi řekl pražský superior na Hostýně: „Vy jste se musil nějak nepohodnout se slečnami v sekretariátě“ (šlo o jednu holku, Alžbětu K.); „ony (ona!) nechtěly v sekretariátě pracovat (já se obešel bez nich – tuberkulosní milec provinciálův ovšem nikoli), a když jsme se jich ptaly, proč, jmenovaly (jedna!) vás; já jsem je (ji!) ubezpečil, že vy do sekretariátu nepřijdete, a pak teprve se uvolily pracovat.“ „Ptal jste se jí, co jsem jí udělal?“ „Neptal.“ „A mne také ne; nuže, ta ženská vynášela ze sekretariátu klevety na superiora, já jí řekl své mínění, ona ovšem uražená přestala do sekr.[etariátu] chodit – nepotřeboval jsem ženskou; tedy za to, že já se ujal a zastal dobrého jména představeného, klidím tento vděk – představený se postaví na stranu ženské (holky) proti mně, aniž věc vyšetřil.“ Superior se chopil posledního trumfu a řekl jako provinciál 1921: „Mějte na zřeteli II. reguli a 3. stupeň pokory“ – totiž snášet z lásky k Spasiteli křivá svědectví. Křivdy, bezpráví atd., mlčet k nim... Má odpověď oběma: „Ukažte mi provinciála, superiora, nebo starého profesu, který zachovává II. reguli a 3. stupeň pokory, abych mohl jejich příkladu následovat.“ Na odpověď čekám dodnes – oba dva na 3. stupni pokory nebyli!“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data].* Příloha č. 121.*

⁶⁹³ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Protože chtěl mít provinciál u sebe svého milce a myslí, že oběma rukama chňapne po redakci, která mne tolik těšila (nechňap!) [...] Byl 1924–30 redaktor věstníku „Ve službách Královny“, zbědoval jej tak, že byl na posměch kněžím i laikům.“* PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data].* Příloha č. 121.

⁶⁹⁴ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Dětskou družinu dostal provinciálův milec, neměly ho v lásce, to vztekalo oba představené, družinu rozpustili, zatím co živořící babské družiny drželi – klevetivé ženské v nich!“* PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data].* Příloha č. 121.

⁶⁹⁵ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Měl dětskou družinu (školní děvčátka) – Inuly ke mně, čím více jsem se slečinkám a „dámám“ vyhýbal. [...] Pražský superior [P. Alois Stork] vykládal po provincii, že mou vinou musila být dětská družina rozpustěna. Když jsem ho interpeloval, řekl: „Ty holky byly u vás zamilované.“ „Školačky od 8-13 let?“ „Inu ano, teď nejsou nebezpečné, ale po letech z nich budou slečny, a pak by vám mohly být nebezpečné.“ „A ty slečinky na vdávání s nimiž mladí kněží vysedávají celé hodiny v hovorně, budou za 40 let babky, a pak jim už nebudou nebezpečné – proto mohou mladí s nimi celé hodiny švitořit.“*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova*

Díky těmto okolnostem byl Konrád Maria Kubeš více méně nuceně poslán k vykonání třetí probace.

6.4 Třetí probace v Drongenu (Tronchiennes) v Belgickém království (1923–1924)

Konrád Maria Kubeš absolvoval třetí probaci nejprve od středy 12. září 1923 do neděle 2. března 1924 a po nuceném přerušení⁶⁹⁶ pak podruhé od středy 23. dubna 1924 do úterý 29. července 1924.

Do městečka Drongen (Tronchiennes)⁶⁹⁷ v Belgickém království přicestoval Konrád Maria

---

Moravec [bez uvedení data]. Příloha č. 121.

⁶⁹⁶ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „1924 o velikonocích bylo zřejmo, že redakce [časopisu *Ve službách Královny*] zkrachovala. Ted' mi ji nabízel – má odpověď: „Jednou jsem káru vytáhl z bláta, nemám chuti ji tahat po druhé a dívat se na to, až bude revue k něčemu vypadat, jak ji dostane jiný – co činiš, učíš spěšněji, dejte ji hned jinému. ‘ Za to se mi provinciál pomstil, že mi vymohl v Římě odložení posledních slibů, jak mi sdělil konsultor provincie E. [manuel] K.[ubiček], ale pokrytecky mi provinciál psal, že se mi odkládají pro ‚nedostatek indiference‘. “ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni péče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data].* Příloha č. 121.

⁶⁹⁷ Řeholní dějiny tohoto belgického městečka sahají hluboko do minulosti. Podle nedoložené legendy bylo prý benediktinské opatství založeno v roce 606 durynským králem Bisinusem či benediktinským mnichem a misionářem Amandem. Jako spolehlivý údaj vzniku opatství se uvádí rok 915, kdy flanderský hrabě Balduin II. Flanderský (cca 863/867–918) nechal přenést ostatky sv. Gerulfa z Mérendrée do Drongenu. „Sv. Gerulf, hošík, vrací se od sv. biřmování; kolem r. 750... U belgického městečka Merendre zajde si do milostné kaple mariánské. Ani odtrhnout se nemůže od obrazu své nebeské Matky... Konečně jest hotov, s tváří zařící láskou a blahem vychází, ale jeho kmotr, rozlícený, že musil na něho trochu déle čekat, se na něho vrhl s mečem, a hošík proboden klesá; nalezen od rodičů polomrtvý, dá se zanést do kaple, a žádá, aby všecko jmění, které mu mělo připadnout, bylo věnováno milostné svatyně. V myšlenkách na nebeskou Matku vydechl duši. Jeho tělo přeneseno r. 915 do mariánského kostelíka v blízkém městečku Drongen.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.* 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 553. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

V r. 1138 převzali benediktinské opatství premonstráti a založili zde svoji kanonii. V opatství žilo asi 50 řeholních kanovníků, kteří se věnovali především pastorační činnosti a zemědělství. Například obdělávali půdu a regenerovali lesy, močály a rašeliniště v Zeelandu, Maldegemu a Waaslandu. V opatském znaku byla bílá labuť a deviza „Vita brevis – Život je krátký“. Od 29. opata Petra de Blocka († 1544) měl každý další opat svůj vlastní znak i devízu. V roce 1552 byl vybudován nový klášterní kostel.

V roce 1566 bylo opatství těžce postiženo kalvínským ikonoklasmem a v roce 1578 byli premonstráti vyhnáni. „Což Holandsko? To by byla dlouhá kronika! Násilím, krutostmi, lstí, prohnáním byli věřící převedeni do tábora protestantského od Viléma Oranžského, člověka, jemuž šlo o peníze a moc, ne o náboženství, jemuž byl každý prostředek dobrý – člověk mravů zchátralých. [...] R. 1566 umluvili tajně v St. Trondu útok na kostely. Svě dílo začali 14. srpna, za týden bylo na 400 katolických chrámů v troskách. V Antverpách zničila smečka protestantů v katedrále 72 oltářů, všechny obrazy – na hlavním oltáři nechali z .Golgoty‘ jen dva lotry – inu: jaká víra, taková svatí! Vzácná umělecká díla zničena, na př. světoznámé varhany v Antverpách. [...] Vilém Oranžský, jenž vše navlékl, umýval si pak ruce a dal v Antverpách pověsit tři lidi – co mu záleželo na třech lidských životech! R. 1575 si s dovolením pastorů přibral k druhé manželce ještě třetí.“ P. MARIANUS. *Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance.* (Véra jako víra.). *Dorost.* 1936, č. 3, s. 39.

V roce 1698 se premonstráti vrátili zpět, mluvíme o druhém založení Drongenu, pod vedením opata Claudia Steuperaerta. Ve svém opatském znaku měl kachnu plovoucí na vodní hladině a devízu „Non sine spinis – Ne bez trní“. V době francouzské revoluce bylo opatství přeměněno na továrnu. V roce 1837 jezuité odkoupili část klášterních budov a založili zde svůj probační dům. Působili zde až do r. 1968.

Kubeš vlakem,⁶⁹⁸ aby zde vykonal tzv. „druhý noviciát“. Desetiměsíční duchovní formace spočívala nejen v absolvování měsíčních (třicetidenních) duchovních cvičení, ale také ve velice intenzivním a hlubokém studiu⁶⁹⁹ základních řádových dokumentů.

K osvěžení a odpočinku posloužila Konrádu Maria Kubešovi nejen místní veliká zahrada (anglický park),⁷⁰⁰ ale také výlety do blízkého i vzdálenějšího okolí. Ve svých spisech nám Konrád Maria Kubeš zachoval několik zajímavých postřehů.⁷⁰¹

6.5 Rezidence na Svatém Hostýně (1924–1926)

V rezidenci Tovaryšstva Ježíšova u baziliky Nanebevzetí Panny Marie na mariánském poutním místě na Svatém Hostýně⁷⁰² působil Konrád Maria Kubeš od soboty 2. srpna 1924 do neděle 22. srpna 1926.⁷⁰³ Od tohoto roku působil Konrád Maria Kubeš pětadvacet let výhradně na Moravě a stalo se tak jeho nejvýkonnějším čtrvrstoletím misionářské činnosti.⁷⁰⁴

Na základě *Katalogů*⁷⁰⁵ vykonával Konrád Maria Kubeš v tomto řeholním domě funkci ekonoma rezidence, konzultanta superiora Josefa Stryhala (1868–1939)⁷⁰⁶ a od 13. srpna 1925 konzulta superiora Vincence Perničky (1882–1929),⁷⁰⁷ šéfredaktora a pomocníka šéfredaktora

---

Srov. Oude Abdij Drongen [online] <http://www.oudeabdij.be/geschiedenis.html>

⁶⁹⁸ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Mně se vedlo nejinak, když jsem na cestách vysvětloval zvědavým železničním zřízencům, odkud pocházím. Čechy, pojem jim neznámý; ale jakmile jsem řekl: ‚Praha‘, zvolali: ‚Už to máme, pražský Ježíšek!...‘.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 362. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1697>

⁶⁹⁹ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Za svých studií v Belgii jsem hovořival s jedním ze svých tamějších spolubratří, Belgičanem, mladým knězem. Zajímal se velmi o náš národ i o jeho dějiny. Jako cizinci kdysi nazývali každého občana rakouské monarchie Rakušanem, soudíce, že všichni mluví touže řečí (německou), a divili se, když jsme my Češi s nevolí tento název odmítali, tak soudí dodnes nejeden Čech, že Belgičané tvoří jednolitou říši s jediným obcovacím jazykem. Tak tomu není. V Belgii jsou dvě národnosti, Valonové, mluvící francouzsky, a Vlámové, mluvící holandsky. Vládnoucí a úřední řeč jest francouzská, ale již několik desítek let se domáhají Vlámové naprosté rovnoprávnosti. K nim patřil i uvedený mladý kněz. ‚My proděláváme dobu probuzenskou, kterou jste vy prodělali před 150 lety. Nejsme na tom tak zle jako tehdy vy, ale jde to tím pomaleji a nesnadněji. Vy jste byli oproti nám po dvojí stránce ve velké výhodě. Vy jste měli a máte své národní dějiny, a těch my nemáme. Vy jste měli a máte národní zemské patrony, jejichž uctívání ve vás udržovalo národní sebevědomí, a těch my nemáme.‘“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 361. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1697> „*O exerciciích existuje celá literatura. Kolem T. J. v Enghieniu (Belgie) má exerciční knihovnu čítající asi 8.000 svazků.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 19. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librihostri.catholica.cz/?id=1701>*

místního měsíčníku *Hlasy svatohostýnské*, exercitátora⁷⁰⁸ a lidového misionáře,⁷⁰⁹ operáře⁷¹⁰ a zповědníka v kostele,⁷¹¹ správce knihovny rezidence.⁷¹²

V neděli 15. srpna 1926 v 6:00 hodin složil Konrád Maria Kubeš do rukou superiora Vincence Perničky (1882–1929) slavné řádové sliby za asistence dvou kněží a čtyř scholastiků. Při tak zvané velké mši svaté Konrád Maria Kubeš kázal a po kázání se modlil desátek: „*Který Tě, Panno, na nebi korunovati ráčil*“. Během celého desátku bylo vyzváněno všemi zvony. Večer v 19:00 hodin měl ještě Konrád Maria Kubeš kázání k mariánským družinám (asi 600 členů).

⁷⁰⁰ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Zábavná projížďka... Ze zahrady našeho kláštera v D.[rongen], ležící podle trati Brussel–Ostende, jsem pozoroval o letních nedělích zábavní vlaky; každých deset minut, všechno k moři; zdaž si jediný z těch pasažerů vzpomněl, že tisíce lidí nemá co do úst vzít?*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 103. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁷⁰¹ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Město Gent mívalo a snad ještě má ve znaku korunovaného lva, jehož hlava leží v klíně nebeské Královny. Pěkný symbol vznešeného (královského) ducha, jenž vůči světu hrdý jako král Sahary, a pouze před Vládkyní andělů se sklání, jí slouží, jí volí za svou paní a kněžnu. Maria, královna srdcí –*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 590. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> „*V Belgii po válce oživil r. 1928 v pohraničním městečku Givetu prastarý zvyk, jednou za rok trh na nevěsty; přišly zdaleka široka, až z Francie, okrášlené, maminky mezi diváky, vychvalovaly, doporučovaly, dohazovaly, jako selky na trhu selátka.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 443. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> „*Vzpomínám na scénu z rotterdamského přístavu. Voda kalná, černá, jak v každém mořském přístavišti, nad vodou se vznášely bělostné, mořské holubice, ale sotvaže se jen nohou dotkly hladiny, na níž plavalo tolik nečistoty.*“ Tamtéž, s. 60.

⁷⁰² Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 444–452. ISBN 80-7277-084-5.

⁷⁰³ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁷⁰⁴ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Pendloval jsem jako kyvadlo mezi Hostýnem a Velehradem, neboť na těchto velkopamátých a svatých místech jsem byl opravdu ve svém živlu.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁷⁰⁵ „*P. Kubeš Conradus, Min., Redact. fol. period. ‚Hlasy Svatohostýnské‘, Trad. exerc. spir., Miss., Oper., Cons. an. I.*“ PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciæ Czechoslovacæ Societatis Iesu. Anni MCMXXV. Residentia Hostynensis et Domus Exercitorum*. „*P. Kubeš Conradus, Min., Soc. redact., Præf. bibl., Conf. in t., Cons. an. 2.*“ PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciæ Czechoslovacæ Societatis Iesu. Anni MCMXXVI. Hostynensis residentia*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Catalogi [1918–1950]*. Příloha č. 4.

⁷⁰⁶ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Můj představený na Host.[ýně] týž jako před málo lety v Praze, hodný, přes všechny své chyby.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]*. Příloha č. 121. Srov. též PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 217–219. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=177>

⁷⁰⁷ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 139–141. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=146>

⁷⁰⁸ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Před lety to bylo. Vracím se z exercicií domů na milý Sv. Hostýn. Již skoro nahoře... kdo mne neznal, mohl mne pokládat za unaveného poutníka, který se již nemůže dočkat... Najednou se zastavím mile překvapen. Celá stráž polita barvou mariánskou, plná jasně modrých kvítků... Celé záhony nezabudek, pomněnek, květiněk nebeské Královny. Jako by poutníka vítaly a zároveň povzbuzovaly: ‚Pospěš k Matce a pamatuj, že nad zlato a drahé kamení jest věrné srdce mateřské...‘.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 604. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri

6.6 Papežská kolej Velehrad (1926–1930)

V papežské koleji Tovaryšstva Ježíšova u baziliky Nanebevzetí Panny Marie a svatých Cyrila a Metoděje na poutním místě na Velehradě⁷¹³ působil Konrád Maria Kubeš od pondělí 23. srpna 1926 do čtvrtka 25. prosince 1930.⁷¹⁴

Na základě *Katalogů*⁷¹⁵ vykonával Konrád Maria Kubeš v tomto řeholním domě funkci zástupce ekonoma koleje Josefa Stryhala (1868–1939),⁷¹⁶ Josefa Rybáka (1871–1935),⁷¹⁷ Václava

nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁷⁰⁹ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*V H.[linsku] v jihovýchodních Čechách katolické děti ve škole, taktéž v menšině, snášely skutečné martyrium od spolužáků, patřících taktéž k nové sektě, výsměch, rány, kdejaké příkoří. A ty by ses bál každého zavanutí větru? Apoštolát není hračkou ani zábavou!*“ Tamtéž, s. 430.

⁷¹⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Večer před požehnáním pročitám úmysly, v sakristii na arch napsané; na ty úmysly obětujeme po litanii obvyklé otčenáše. Mezi nimi čtu: ‚Za obrácení zbloudilého syna... Za obrácení odpadlého manžela... Za pokoj v domě... Za nemocné dítě... Za uzdravení otce... Za skývu chleba... Za nebeskou pomoc ohroženým... Za otce, v úřadě nevinně osočeného... Za ochranu před ztrátou zaměstnání... Za dceru v cizině... Za nepřátele...‘ Za jediný všední den, kdy přicházejí na milostné poutní místo toliko jednotlivci! Tolik krvácejících srdcí, která jsem náhodou objevil; kolik těch, která mne zůstala utajena? Kolik jich vylévá před trůnem boží milosti svůj žal ve dny velkých poutí? Kolik za rok, kolik za celé šestiletí 1939–45? [...] Co jsem řekl oněm truchlícím srdcím na Sv. Hostýně? Každému několik slov o otcovské prozřetelnosti toho, který všechno řídí, jenž dopouští, ale neopouští.*“ Tamtéž, s. 579.

⁷¹¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Na Sv. Hostýně bys mohl velmi často pozorovat celou rodinu u zpovědnice nebo u oltáře; někdy mladí manželé a nedospělé dívky, jindy starší rodiče a dospělé děti. Jak krásný pohled! Kdybys však jako zpovědník měl možnost nahlédnout i do jejich duší, povzdech by sis: ‚Jak krásný život, který jest proniknut tolikerou vzájemnou láskou a svorností!‘ Ovoce častého účastenství při svátostné hostině...*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 430. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

⁷¹² Srov. *Bibliografie knihovny rezidence na Svatém Hostýně*. Příloha č. 177.

⁷¹³ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích*. III. díl, 4. svazek, *Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 452–459. ISBN 80-7277-084-5.

⁷¹⁴ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁷¹⁵ „*P. Kubeš Conradus, Doc. math. in 1 cl. (an. 1 mag.), Exhort. alumn. per vic., Trad. exerc. spir., Conf. in t., Oper.*“ PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXVII. Velehradense Pontificium Collegium cum Instituto SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis et Exercitiorum*. „*P. Kubeš Conradus, Subm., Trad. exerc. spir., Conc. Ss. Cord. in t., Miss., Oper.*“ PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXVIII. Velehradense Pontificium Collegium cum Instituto SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis et Exercitiorum*. „*P. Kubeš Conradus, Subm., Trad. exerc. spir., Conc. Ss. Cord. et Conf. in t., Miss., Oper.*“ PA TJ Praha. *Catalogus Vice-Provinciae Českoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXIX. Velehradense Pontificium Collegium cum Instituto SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis et Exercitiorum*. „*P. Kubeš Conradus, Subm., Trad. exerc. spir., Exhort. alumn. per vic., Conf. in t., Præs. congr. BMV. virg., Oper.*“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českoslovachiae Societatis Iesu. Anni MCMXXX. Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis et Exercitiorum*. „*P. Kubeš Conradus, Subm., Trad. exerc. spir., Exhort. alumn. per vic., Præs. congr. BMV. virg., Conf. in t., Oper.*“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českoslovachiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXI. Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis et Exercitiorum*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Catalogi [1918–1950]*. Příloha č. 4.

⁷¹⁶ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Můj představený na Host.[ýně] týž jako před málo lety v Praze, hodný, přes všechny své chyby.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu sociální péče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]*. Příloha č. 121. Srov. též PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 217–219. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=177>

⁷¹⁷ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku*

Šettnera (1885–1957)⁷¹⁸ a Jana Nepomuka Svobody (1891–1951),⁷¹⁹ středoškolského profesora matematiky v I. třídě (primě) soukromého jezuitského gymnázia,⁷²⁰ příležitostně poskytoval exhortace studentům a chovancům, dále kazatele v kostele v měsíci červnu zasvěceném úctě Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, zpovědníka v kostele, operáře, lidového misionáře, ředitele Mariánské družiny dívek a exercitátora v exercičním domě Stojanov.⁷²¹

O slavnosti Narození Páně 25. prosince 1928 byla Československá viceprovincie Tovaryšstva Ježíšova povýšena na Československou provincii Tovaryšstva Ježíšova a prvním provinciálem byl ustanoven Metoděj Řihák (1885–1934).⁷²² K personálním změnám došlo i v koleji na Velehradě, kdy byl od 8. září 1929 jmenován nový rektor Josef Habeš (1894–1934).⁷²³ Tato událost opět zasáhla nepříjemně do života Konráda Maria Kubeše, který musel nuceně, oficiálně ze zdravotních důvodů, odejít na Svatý Hostýn.⁷²⁴

1814. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 194-201. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=170>

⁷¹⁸ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 338-339. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=109>

⁷¹⁹ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 318-320. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=5>

⁷²⁰ Bernard Pitrun napsal: „*Studenti hned v první vyučovací hodině poznali, že tento pětáctýřicetiletý kněz a známý kazatel je také výborný matematik, který měl logaritmy, jak se říká, v malíčku. Jeden žák se ho tehdy zeptal na jakýsi logaritmus a pan profesor Kubeš mu prostě odpověděl: ‚No, zdaleka je neznám všechny, jenom asi desítku těch nejzajímavějších. ‚ A vzápětí ze sebe sypal jedno číslo za druhým ze své obdivuhodné paměti.‘* PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁷²¹ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Pán žehnal, exercitantů přibývalo, chtěli jen mne, muži i dívky.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data].* Příloha č. 121.

⁷²² Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 171-173. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=162>

⁷²³ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 174-176. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=163>

⁷²⁴ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*1928 nový rektor, asi 34letý, dával 1929, o prázdninách svým milcům nejpěknější turnusy (studenty atd.), když jsem mu řekl, že jedná nesprávně, vymohl na starém provinciálovi [R. P. Leopoldu Škarkovi], že jsem musil na hodinu z domu [...] Když jsem byl ve Stojanově, stávalo se, že tu a tam některý stav si vyžádal jiného exercitátora (možná, že 1–2 lidé, a řeklo se: ‚Celý stav.‘). Za takové situace pokládal rektor za věc samozřejmou, že se jim vyhová, a mně se prostě ohlásilo: ‚Výžádali si toho a toho.‘ Jednou německé šlechtičny chtěly exercitátora z Německa, a slovanský Velehrad vyhověl. Ted’ studentky žádaly o mne – rektora i starého provinciála – z Vyškova, Bratislavy, Brna, Přerova atd. Provinciál pokrytecky odpověděl, aby se obrátily k rektorovi, že jim vyhová, bude-li jen trochu možno, a spolu s rektorem se umluvil, že just ne’. Fráter [Štěpán Přerovský] ve Stojanově vykládal všem lživě, že jsem pro nemoc musil na Hostýn, rektor zpupně studentkám: ‚Já ustanovím za exercitátora, koho budu chtít – ten vás odvádí od Boha, staví se mezi Boha a vás... běžte si za ním do Rajhradu, chcete-li zůstat věrny člověku; které zůstanou věrny Bohu, přijdou na Velehrad.‘ Jenže se přepočítal, myslil, že výtečný stůl, samostatný pokojík atd. studenta zláká, ale i Slovenky putovaly raději do vzdáleného Rajhradu. Od 1926 počet studentek rostl: 58, 75, 110, 130, 165 – r. 1931 setrvačností 165 (nevěděly, že jsem pryč), rektor zpupně soudil, že vyhráno; 1932 je dával sám – bylo jich 90; r. 1933 viděl, že je zle, blahosklonně mi je nabízel (myslil, že oběma rukama chňapnu, když mi ukáže sukénky) – protože prý po mně touží; odpověděl jsem: ‚Jest nesvědomitost a bezcharakternost bezpříkladná dávat studující mládeži za exercitátora člověka, o němž vím, že je od Boha odvádí.‘ Před 2 roky myslel, že stačí zadupat a že vyskáče ze země exercitátorů regiment: ‚Vy si myslíte, že to jiný nedovede‘,*

6.7 Rezidence na Svatém Hostýně (1931–1934)

V rezidenci Tovaryšstva Ježíšova u baziliky Nanebevzetí Panny Marie na mariánském poutním místě na Svatém Hostýně⁷²⁵ působil Konrád Maria Kubeš od čtvrtka 1. ledna 1931 do neděle 1. července 1934.⁷²⁶

Na základě *Katalogů*⁷²⁷ vykonával Konrád Maria Kubeš v tomto řeholním domě funkci domácího exhortátora, kazatele a zpovědníka v kostele, konzultanta superiora Aloise Storka (1878–1970)⁷²⁸ a od 31. srpna 1932 konzultanta superiora Františka Vídenského (1867–1939).⁷²⁹ Oba tyto představení rezidence byli zároveň i redaktory časopisu *Hlasy svatohostýnské* a *Obrození*, jímž Konrád Maria Kubeš v redaktorství pomáhal. Kromě těchto činností bylo úkolem Konráda Maria Kubeše dávat pravidelně body k rozjímání a katecheze řeholním bratrům v rezidenci.⁷³⁰ V letech 1933–1934 byl Konrád Maria Kubeš ředitelem Mariánské družiny učitelek v Přerově.

Příležitostně též poskytoval Konrád Maria Kubeš exercicie, například někdy v roce 1931 dával exercicie vysokoškolským studentkám v klášteře Kongregace sester těšitelek Božského Srdce Ježíšova v Rajhradě (okres Brno-venkov). Z těchto exercicií máme písemně zachováno Kubešovo exerciční rozjímání *Velký jest Hospodin...*,⁷³¹ které později publikoval ve své knize *Za pravdou Kristovou*.⁷³²

řikal žadatelům; teď nemohl nikoho sehnat, dal je stařečkovi! A po prázdninách celý rok tomu, před nímž dříve sám provinciála varoval, když se mu nabízel! Exerçantů ubývalo, láteřením jich nepřivola!“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]*. Příloha č. 121.

⁷²⁵ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 444–452. ISBN 80-7277-084-5.

⁷²⁶ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁷²⁷ „P. Kubeš Conradus, Cont. et Conf. dom. et in t., Soc. redact., Trad. exerc. spir., Expl. punct. med. et catech. FF. Coad., Cons. an. 2.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXII. Hostynensis residentia*. „P. Kubeš Conradus, Cont. et Conf. dom. et in t., Soc. redact., Trad. exerc. spir., Expl. punct. med. et catech. FF. Coad., Cons. an. 3.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXIII. Hostynensis residentia*. „P. Kubeš Conradus, Cont. et Conf. dom. et in t., Soc. redact., Trad. exerc. spir., Præs. congr. BMV. ludimag., Cons. an. 4.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXIV. Hostynensis residentia*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Catalogi [1918–1950]*. Příloha č. 4.

⁷²⁸ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 412–418. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=73>

⁷²⁹ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 213–217. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=176>

⁷³⁰ František Juřica (1899–1976), Alfons Kalwar, Antonín Knot, Josef Lerch (1873–1957), Jozef Lukáčik, Jan Oškera (1870–1956), Jan Sedlák (1902–1992), Štěpán Pokorný (1878–1974), Jan Šolc a František Valigóra (Valigura, Waligora).

⁷³¹ Viz Příloha č. 58.

⁷³² Srov. KUBEŠ, Konrád Maria. *Za pravdou Kristovou: Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičních rozjímání*. Vyškov: Vydali účastníci velehradských exercicií jako rukopis, [1940], s. 70–87. Exerčiční knihovny č. 3. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/>

6.8 Papežská kolej Velehrad (1934–1937)

V papežské koleji Tovaryšstva Ježíšova u baziliky Nanebevzetí Panny Marie a svatých Cyrila a Metoděje na poutním místě na Velehradě⁷³³ působil Konrád Maria Kubeš od pondělí 2. července 1934 do pondělí 18. října 1937.⁷³⁴

Na základě *Katalogů*⁷³⁵ vykonával Konrád Maria Kubeš v tomto řeholním domě funkci zástupce ekonoma koleje Rudolfa Stejskala (1871–1947),⁷³⁶ exercitátora v exercičním domě Stojanov, ředitele Mariánské družiny starších dívek a učitelek v Přerově a ředitele Mariánské družiny dívek na Velehradě, zповědníka studentů soukromého jezuitského gymnázia na Velehradě, příležitostného exhortátora, spisovatele, revizora knih, rádce rektora koleje a operáře.

V neděli 10. června 1934 byl jmenován rektorem velehradské koleje Alois Koláček (1887–1970),⁷³⁷ který vybídl Konráda Maria Kubeše, aby se chopil pera, začal psát a vydávat knihy.⁷³⁸

---

id=1702

⁷³³ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 452-459. ISBN 80-7277-084-5.

⁷³⁴ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁷³⁵ „P. Kubeš Conradus, Submin., Trad. exerc. spir., Præs. congr^{um} BMV. virg. et ludimag. Přerov, Conf. alumn., Script., Rev. libr., Oper.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českosloviae Societatis Iesu. Anni MCMXXXV. Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Seminarium Minus Societatis, Domus Exercitiorum*. „P. Kubeš Conradus, Trad. exerc. spir., Præs. congr^{um} BMV. virg. et ludimag. Přerov, Conf. alumn., Script., Rev. libr., Oper.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českosloviae Societatis Iesu. Anni MCMXXXVI. Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Exercitiorum*. „P. Kubeš Conradus, Exhort. dom. et alumn. per vic., Trad. exerc. spir., Præs. Congr. BMV. virg. Velehrad, Conf. dom. et alumn., Script., Rev. libr., Cons. an. 2.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Českosloviae Societatis Iesu. Anni MCMXXXVII. Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Exercitiorum*. PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Catalogi [1918–1950]*. Příloha č. 4.

⁷³⁶ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 270-272. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=260>

⁷³⁷ Srov. CINEK, František. *Velehrad víry: Duchovní dějiny Velehradu*. Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. 745 s. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 410-412. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=74>

⁷³⁸ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Rektor mne vybízel, abych se chopil pera; bránil jsem se: ‚Uvidíte, že censura řádová mi bude činit obtíže.‘ ‚Nebude: Jiným nedělá! Kolik knih vydali! Já vám budu nápomocen, vaše knihy půjdou na dračku!‘ Dal jsem se přemluvit.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]*. Příloha č. 121.

V roce 1935 byla vydána⁷³⁹ Kubešova knižní prvotina *Ve šlépějích Neposkvrněné*.⁷⁴⁰ A v následujícím roce 1936 vy publikoval Konrád Maria Kubeš první dva díly knihy *Maria*.⁷⁴¹

Během svého působení na Velehradě přispíval Konrád Maria Kubeš též hojně svými články do časopisu *Dorost*, určený pro členy celonárodní organizace Sdružení katolické mládeže (SKM), ve kterém vy publikoval několik obsáhlých článků zařazených do oddílu s příznačným názvem *Výzbroj na obranu i výboj*.⁷⁴² Tyto Kubešovy stati jsou psány jednoduchým a čtivým slohem. Měly především posloužit mladým československým katolíkům a katoličkám jako příklady rychlé a

⁷³⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Na rozloučenou. Dávám ti nyní sbohem, milý příteli. Láska k sv.[atě] Panně mi vložila péro do ruky, láska k téže Neposkvrněné Panně ti klade do rukou tuto knížku, a jestliže jsi v ní našel, co tě povzbudilo nebo potěšilo, pak tě prosím pro lásku sv.[atě] Panny, aby ses pomodlil za bytost mně drahou [jeho matka Anna Kubešová, rozená Nessý, zemřela 24. března 1935], která se vydání této knížky nedočkala a bez níž bys ji v rukou neměl. V N.[ovém] M.[ěště] na M.[oravě], ve svátek Zvěstování Panny Marie 1935. P. K.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 964. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

⁷⁴⁰ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935. 987 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

⁷⁴¹ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 411 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>
KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 419 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁷⁴² P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jedenácté přikázání. *Dorost*. 1934, č. 21, s. 275-276. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Svěcení zbraní. *Dorost*. 1934, č. 23-24, s.307-308. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Svoboda svědomí, t. j. protestantské znásilňování svědomí. *Dorost*. 1935, č. 2, s. 24-25. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Ve vlaku. *Dorost*. 1935, č. 3, s. 36-37. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Ve vlaku. *Dorost*. 1935, č. 4-5, s. 58-59. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Náboženství je věc soukromá.“. *Dorost*. 1935, č. 6, s. 77-78. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Náboženství je věc soukromá.“. *Dorost*. 1935, č. 7, s. 91-92. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. *Dorost*. 1935, č. 8, s. 107-108. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. *Dorost*. 1935, č. 9, s. 123-124. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. *Dorost*. 1935, č. 10, s. 142-143. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Věřím jen to, co vidím!. *Dorost*. 1935, č. 11, s. 155-156. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byl Hus charakter?. *Dorost*. 1935, č. 12, s. 171-172. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byla doba husitská hrdinskou dobou národa českého?. *Dorost*. 1935, č. 13-14, s. 187-188. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byla doba husitská hrdinskou dobou národa českého?. *Dorost*. 1935, č. 15-16, s. 203. P. MARIANUS. P. Marianus T. J. čtenářům Dorostu. *Dorost*. 1935, č. 17, s. 218. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“. *Dorost*. 1935, č. 17, s. 219-220. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“. *Dorost*. 1935, č. 18, s. 239-240. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. *Dorost*. 1935, č. 19, s. 251. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. *Dorost*. 1935, č. 20, s. 267. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. *Dorost*. 1935, č. 21, s. 283-284. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jak vzniklo náboženství?. *Dorost*. 1935, č. 22, s. 299-300. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jak vzniklo náboženství?. *Dorost*. 1935, č. 23 a 24, s. 315. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1935, č. 1, s. 12-13. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1936, č. 2, s. 23-24. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1936, č. 3, s. 39-40. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1936, č. 4, s. 55-56. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Dá se Bůh vypočítat?. *Dorost*. 1936, č. 5-6, s. 71-72. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Dá se Bůh vypočítat?. *Dorost*. 1936, č. 7, s. 87-88. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Zpátky k Římu, k matce církvi. *Dorost*. 1936, č. 8, s. 103. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Moderní ctitelé opic. *Dorost*. 1936, č. 9, s. 119-120. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Moderní ctitelé opic. *Dorost*. 1936, č. 10, s. 134-135. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Moderní ctitelé opic. *Dorost*. 1936, č. 11, s. 151-152. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Velký státník nové doby. *Dorost*. 1936, č. 12-13, s. 175. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Zeptejte se broučka v trávě...“ *Dorost*. 1936, č. 14-15, s. 191-192. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Zeptejte se broučka v trávě...“ *Dorost*. 1936, č. 16-17, s. 206. P. MARIANUS. Výzbroj

účinné odpovědi na běžné námitky proti katolické víře a církvi, s kterými se mohli setkat především ve škole.

V neděli 24. března 1935 zemřela v Hradci Králové paní Anna Kubešová, matka Konráda Maria Kubeše. On však v té době vykonával svatou misi v Novém Městě na Moravě, která byla právě ve své polovině, proto ani nemohl odjet na pohřeb. Svým spolumisionářům se o tom vůbec nezmínil, za to si však vyprosil od provinciála Josefa Vraštila (1878–1944),⁷⁴³ aby mohl za peníze, které by vydal na cestu, odsloužit za svou zesnulou matku tak zvané gregoriánské mše svaté, což mu bylo povoleno. I později byla Konrádu Maria Kubešovy dána možnost k dalším „třicítkám“ podobných mší svatých.

6.9 Rezidence na Svatém Hostýně (1937–1940)

V rezidenci Tovaryšstva Ježíšova u baziliky Nanebevzetí Panny Marie na mariánském poutním místě na Svatém Hostýně⁷⁴⁴ působil Konrád Maria Kubeš od pondělí 18. října 1937 do pondělí 26. srpna 1940.⁷⁴⁵

Na základě *Katalogů*⁷⁴⁶ vykonával Konrád Maria Kubeš v tomto řeholním domě funkci

---

na obranu i výboj. „Středověká pověra.“. *Dorost*. 1936, č. 18, s. 220-221. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Středověká pověra. *Dorost*. 1936, č. 19, s. 237. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Stát s Bohem a bez Boha. *Dorost*. 1936, č. 19, s. 238. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Stát s Bohem a bez Boha. *Dorost*. 1936, č. 20, s. 255. P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Markéta Clitheroe. O »toleranci« a mučednictví. *Dorost*. 1936, č. 22-23, s. 287. P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Markéta Clitheroe. *Dorost*. 1936, č. 24, s. 304-305. P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Věda a víra. *Dorost*. 1936, č. 24, s. 305. P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Povolání a nepovolání reformátorů Církve. *Dorost*. 1937, č. 2, s. 22. SPECTATOR. Výzbroj na obranu i výboj. Kulturní obrázky. *Dorost*. 1937, č. 5, s. 70-71. Výzbroj na obranu i výboj. Jak se dělají „dějiny“. *Dorost*. 1937, č. 8, s. 101. P. MARIANUS. Dopis P. Mariána. *Dorost*. 1935, č. 22, s. 300. P. MARIANUS. P. Marianus píše. *Dorost*. 1936, č. 3, s. 47. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Výlet do uhelných lesů. *Dorost*. 1935, č. 19, s. 254. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Podmořské pralesy. *Dorost*. 1935, č. 20, s. 264. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Pralesy nad zemí i pod vodou. *Dorost*. 1936, č. 2, s. 28. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Na mořském břehu. *Dorost*. 1936, č. 2, s. 28. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Stěhování ptáků. *Dorost*. 1936, č. 4, s. 57-58. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Mamutí háj. *Dorost*. 1936, č. 5-6, s. 73. SPECTATOR. Ludvík Windhorst, vůdce německých katolíků 19. století. *Dorost*. 1936, č. 4, s. 56. Viz Příloha č. 59 až 93.

⁷⁴³ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 247-258. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=252>

⁷⁴⁴ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 444-452. ISBN 80-7277-084-5.

⁷⁴⁵ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRÚN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor; asketický spisovatel*.

⁷⁴⁶ „P. Kubeš Conradus, Min., Praef. valet., Praes. coll. cas., Script., Cons. an. I.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1939. Hostynensis residentia B. Mariae Virg. in Caelum Assumptae. „P. Kubeš Conradus, Cont., Conf. in t., Oper., Trad. exerc. spir. et recoll. sacerdot.“* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1939. Hostynensis residentia B. Mariae Virg. in Caelum Assumptae. „P. Kubeš Conradus, Cont., Conf. in t., Oper., Trad. exerc. spir., Script.“* PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno iubilaeo 1940. Hostynensis residentia B. Mariae Virg. in Caelum Assumptae.* PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Catalogi [1918–*

ekonomu rezidence a konzultanta superiora Josefa Stryhala (1868–1939),⁷⁴⁷ správce zdravotnictví, předsedy morálních diskusí a řešení závažných případů ve svátosti smíření, zpovědníka v kostele, operáře, exercitátora, rekolektora kněží a spisovatele.

V sobotu 24. září 1938 vyhlásil prezident republiky Edvard Beneš (1884–1948) všeobecnou mobilizaci armády Československé republiky a bylo nařízeno zatemnění.⁷⁴⁸ V obyvatelstvu nastal všeobecný rozruch a úzkost, proto přišlo na Svatý Hostýn jen málo poutníků.

Avšak ve středu 28. září 1938, na svátek sv. Václava, přišli starší lidé, převážně ženy a dívky z nejbližšího okolí. Jediné kázání v 10:30 hodin měl Konrád Maria Kubeš.⁷⁴⁹

Od pátku 2. do úterý 13. prosince 1938 dával Konrád Maria Kubeš exercicie žákyním obchodní školy a chovankám kláštera Kongregace Milosrdných sester svatého Karla Boromejského ve Frýdlantě nad Ostravicí.⁷⁵⁰

Od 15., respektive 16. března 1939 až do 8.-9. května 1945 existovalo anektované a okupované území Protektorát Čechy a Morava (Reichsprotektorat Böhmen und Mähren) Německou (od roku 1943 nazývané) Velkoněmeckou říší (Großdeutsches Reich).

Ve volných chvílích se Konrád Maria Kubeš neúnavně a s plným nasazením věnoval psaní dalších knih.⁷⁵¹ Ze zkušeností, kterých Konrád Maria Kubeš nabyl při dávání exercicií různým stavům se zrodila v jeho mysli myšlenka na založení vlastní knižní edice *Exerciční knihovna*.⁷⁵²

1950]. Příloha č. 4.

⁷⁴⁷ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Můj představený na Host.[ýně] týž jako před málo lety v Praze, hodný, přes všechny své chyby.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]*. Příloha č. 121. Srov. též PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 217-219. *Čeští jezuité*; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=177>

⁷⁴⁸ Srov. KVAČEK, Robert. *Československý rok 1938*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., V nakl. Polart 1. Česká Kamenice: Polák Jaroslav – POLART, 2011. 197 s. ISBN 978-80-87286-11-1.

⁷⁴⁹ Konrád Maria Kubeš pronesl: „*Nejcennější dny našeho života nejsou ty, ve kterých jsme oplývali štěstím, nýbrž ty dny, v nichž jsme ve stavu milosti snášeli statečně bolesti, kříže a trampoty. [...] Vzhůru srdce – k Bohu a k vítězné Ochránkyni! Nedej zahynouti, nám ni budoucím, svatý Václave!*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁷⁵⁰ Viz Příloha č. 96.

⁷⁵¹ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*V klášt.[eře] jsem si odpíral procházky, výlety, kratochvíle, potěšení všeho druhu, bděl jsem do noci, seděl jen u stolu a u psacího stroje, pro Krista pracoval, se namáhal, bděl, Krista hlásal, kázal, učil... učil milovat a znát Krista a Marii, při tom s celým kroužkem prosil neúnavně Marii za pomoc a požehnání pro své práce a knihy.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 16. až 21. dubna 1953*. Příloha č. 116.

⁷⁵² Konrád Maria Kubeš napsal: „*Toto dílko, určené především těm, kteří prodělali exercicie, v první řadě milým exercitantům velehradským v upomínku na blahé chvíle, jež jsme ve Stojanově spolu prodělali, má za účel vyhovět jejich přání, mít totiž po ruce svaté pravdy, o nichž v duchovní samotě rozjímali. Nahlédnout do nich, obnovit v mysli, co tam prožívali. Po dvacetiletém zevrubném studiu exerciční otázky v nescetných cizojazyčných dílech chci se pokusit o sestavení žádané příručky. V druhé řadě se obrací knížka ke všem katolicky smýšlejícím inteligentům, aby jim ve světle sv. víry podala vysvětlení nejdůležitějších životních problémů. Vade mecum věřící inteligence, průvodce životem v bouři a v klidu. Za třetí jest určena těm, kteří exercicie dávají.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 14. *Exerciční knihovny č. 1*. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

Avšak po prvních úspěchů a pochvalných recenzí na knihy *Ve šlépějích Neposkvrněné* a prvních dvou dílů knihy *Maria* začal velmi tuhý, vyhrocený až nechutný boj Konráda Maria Kubeše s řádovými představenými, především pak s řádovou cenzurou a cenzory.⁷⁵³

Za pomoci cenzorů ex officio, se skřípajícím, zaťatým a tichým souhlasem provinciála Bohumila Spáčila (1875–1950),⁷⁵⁴ avšak především pak s velikou obětavostí vděčných exercitantů z Vyškova se podařilo Konrádu Maria Kubešovi vydat knihy *Pod korouhví Kristovou*,⁷⁵⁵ *Po cestách Kristových. Díl I. Poutník*,⁷⁵⁶ *Za pravdou Kristovou*⁷⁵⁷ a první díl knihy *Sbírka homiletických příkladů*.⁷⁵⁸

Někdy se zdá jako by problémům nemělo být konce, jelikož mezitím došlo v hostýnské rezidenci k velkým personálním změnám. Novým superiorem byl jmenován 29. ledna 1939 Josef

⁷⁵³ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Rektor pro knihy [...] nehnul ani prstem, cenzori [...] si počínali surově, ze zákeří anonymity (jména se autorovi nesdělí!) plivali po knize i autorovi – byl jsem v nenávisti zvláště u pražských paterů, protože z Prahy jezdily sodálky na moje exercicie až na daleký Velehrad a pomíjely exercicie jejich – to je dopalovalo („žralo“) – Aby podryly jejich úctu ke mně, sdělovali jim i moravským, zvl.[áště] vyškovským, co nejhoršího o mně věděli. Provinciál (bývalý) mi na mou stížnost řekl, že o tom nechce nic slyšet. [...] Censor je nechal ležet přes rok na stole; mladý pán, sotva se v Praze otočil, nastěhoval se do hovorny, t. j. do klášterní klevečárny, a tam se slečinkami vysedával a šveholil od rána do večera. (Když jsem po letech v Králikách řekl, že pokládal za důležitější dělat galána pražským husičkám než dopomoci k vydání knihám, které mohly přinést tolik požehnání za dob protektorátu, kdokoli po slově Božím hladověl, vyhrožovali mi naši PP [patres] (dva), že vyjednájí s Římem, abych letěl z řádu, jen co budeme zas na svobodě.) Konečně sám jiným cenzorům; nedbaje jejich sprostoty upravil jsem knihy, jak si přáli, a vrátil do Prahy – Provinciál zas nový (Sp.[áčil]) vzkázal, abych celé přepsal (tři silné knihy!), a že se pak postará o „rychlou“ censuru. Jiní posílali do Prahy načmárané rukopisy, a provinciál je dal přepsat na stroji; já poslal napsaný na stroji, a protože za 2 roky, co ležel u nich v censure, poněkud papír zežloutl, chtěl přepsání. Ředitel olomoucké tiskárny Beneš se mu nabídl, že dá přepsat ve své kanceláři, ačkoli prvý není třeba přepisovat, je prý dost jasný – provinciál ho vyhodil, že prý stojí na tom, abych ho přepsal já sám. Nešlo mu tedy o jasný nebo nejasný rukopis, chtěl mne šikanovat či sekýrovat. (Týž v Oseku, v koncentráku, po složení úřadu; vyhrožoval P. Aloisii Storkovi, že ho udá zmocněnci [Karlů Böhmovi], bude-li sloužit v pokoji potají mši svatou, ač to apoštolská stolice uvězněným kněžím dovolila – člověk, jenž byl nad papeže a neznal jinou vůli než svou.) Nechal jsem tedy spisovatelství. Kdyby mi nebyl dělal provinciál spolu s cenzurou obtíže, mohlo leccos vyjít, než Hitler zakázal vydávání českých a zvláště náboženských knih.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni péče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]. Příloha č. 121.

⁷⁵⁴ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 308-318. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=4>

⁷⁵⁵ KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. [1. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1939. 542 s. Exerciční knihovny č. 2. KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. [2. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1940. 544 s. Exerciční knihovny č. 2.

⁷⁵⁶ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových. Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 1. vyd. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1940. 416 s. Exerciční knihovny č. 4.

⁷⁵⁷ KUBEŠ, Konrád Maria. *Za pravdou Kristovou: Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičních rozjímání*. Vyškov: Vydali účastníci velehradských exercicií jako rukopis, [1940]. 661 s. Exerciční knihovny č. 3.

⁷⁵⁸ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 1. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940. 344 s.

Bartoník (1878–1960)⁷⁵⁹ a ekonomem rezidence Augustin Baar (1904–1946).⁷⁶⁰ K těmto dvěma představeným rezidence se ještě přidal Vladimír Dreiseitel (1883–1944),⁷⁶¹ bývalý představený Konráda Maria Kubeše v Opavě. Velmi napjaté až nepřátelské vztahy⁷⁶² mezi nimi a Konrádem Maria Kubešem zřejmě vedly provinciála Bohumila Spáčila (1875–1950)⁷⁶³ k rozhodnutí, že pošle Konráda Maria Kubeše opět na Velehrad.

6.10 Papežská kolej Velehrad (1940–1946)

V papežské koleji Tovaryšstva Ježíšova u baziliky Nanebevzetí Panny Marie a svatých Cyrila a Metoděje na poutním místě na Velehradě⁷⁶⁴ působil Konrád Maria Kubeš od pondělí 26. srpna 1940 do středy 29. května 1946.⁷⁶⁵

Na základě *Katalogů*⁷⁶⁶ vykonával Konrád Maria Kubeš v tomto řeholním domě funkci

⁷⁵⁹ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 348-349. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=103>

⁷⁶⁰ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 265-267. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=257>

⁷⁶¹ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 245-247. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=251>

⁷⁶² Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Zatím na Hostýně nový superior, nový ministr (Baar, člověk egoista, o němž ještě víc platí, že neznal cizí vůli, jen a jen vůli svou, odporná povaha, o němž nekrolog po jeho smrti pak psal, že měl ‚zlaté srdce‘.) Můj býv.[alý] superior z Opavy, Vlad.[imír] D.[reiseitel], tehdy ‚redigoval‘ Hlasy svatohostýnské – t. j. plnil je články, které mu ženské posílaly, sám zahálel od rána do večera (byl 1924–30 redaktor věstníku ‚Ve službách Královny‘, zbědoval jej tak, že byl na posměch kněžím i laikům – teď ještě víc byly na posměch Hlasy.) Protože ho ‚redakce‘ prý zmáhala, byl osvobozen od kázání, od rána do noci byl na besedě u Baara (nebo B.[aar] u něho), a ti spolu se superiorem B.[artonikem] mi zlomyslně ztrpčovali život, jak mohli. Panu Vlad.[imíru] D.[reiseitelovi] musil kuchař extra vyvářet (prý nemocen – ?), mně předepsal lékař malou dietu, superior naštván od Baara chtěl, abych se Baara jako ministra dožebraval (Baar, mladík, jehož jsem kdys učil dogmatice, když studoval soukromě богослові) – to jsem neučinil, protože naše stanovy nic takového nežadají (tam stojí: ‚Kdo něco pro zdraví potřebuje, oznam to superiorovi nebo prefektovi zdravotnictví‘) – Požádal jsem tedy své exercitanty, aby mi opatřovali léky, o které jsem se nechtěl dožebravat. – Baar s Vlad.[imírem] D.[reiseitelem] udržoval tak partikulární přátelství, že i v době rozhovoru při oddechu po obědě a po večeři s ním prodléval a klábosil mimo komunitu, což stanovy zakazují – superior ani provinciál nic tomu neříkali. – Konečně superior se mnou jednal tak surově, že jsem přestal s nimi mluvit a stýkal se jen s Frateri – jednali slušněji! Ti pamatovali dlouhá léta, co jsem od těch tří zakoušel. Při visitaci řekl provinciál Sp.[áčil] k těmto surovostem: ‚On je trochu ostřejší.‘ ‚Nic nevyšetřoval (proti své povinnosti!), a pak mi napsal z Prahy, že byla ‚oboustranná vina‘.‘ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni péče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]*. Příloha č. 121.

⁷⁶³ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 308-318. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=4>

⁷⁶⁴ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 452-459. ISBN 80-7277-084-5.

⁷⁶⁵ MZA Brno. Fond Jezuité Velehrad. *Diariu Pont. Collegii Velehradensis. A 1. Octobris 1939 – 31. Decembris 1948.*

⁷⁶⁶ „P. Kubeš Conradus, Script., Trad. exerc. spir. et recoll. sacerdot., Praes. Congr. BMV vir., Praes. coll. cas., Expl. punct. med. et catech. FF. Coad., Conf. alumn. et in t.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1941. Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Exercitiorum.*

spisovatele, exercitátora a rekolektora kněží, ředitele Mariánské družiny mužů, předsedu morálních diskusí a řešení závažných případů ve svátosti smíření, poskytovatel bodů k rozjímání a katechezi řeholním bratřím, zpovědníka studentů gymnázia a v kostele.

Od pondělí 5. ledna 1942 dával Konrád Maria Kubeš exercicie na Stojanově, které byly skoro celý rok přerušené, poněvadž i ve Stojanově byla umístěna část dětského německého tábora.⁷⁶⁷ Děti sice odešly 18. října. 1941, ale nutné opravy a čištění se protáhly až do Vánoc. První kurs zahájily dívky. Nával byl velký. Mnoho přihlášek muselo být odmítnuto pro nedostatek místa. Účastnic bylo 249. Mnohé dívky musely spát i ve dvoraně v jezuitské koleji.

Ve středu 8. prosince 1943, o svátku Neposkvrněného početí Panny Marie, nám Konrád Maria Kubeš zanechal písemné svědectví svého ranního rozjímání.⁷⁶⁸

Od soboty 4. srpna 1945 dával Konrád Maria Kubeš exercicie studentkám.⁷⁶⁹

„P. Kubeš Conradus, Script., Trad. exerc. spir. et recoll. sacer., Præs. Congr. BMV vir., Expl. punct. med. FF. Coad. per vic. et catech., Conf. alumn. et in t.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1942. Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Exercitiorum.* „P. Kubeš Conradus, Script., Trad. exerc. spir. et recoll. sacer., Præs. Congr. BMV vir., Expl. punct. med. per vic. et catech. FF. Coad., Conf. in t.“ PA TJ Praha. *Catalogus Abbreviatus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1943. Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii.* „P. Kubeš Conradus, Script., Trad. exerc. spir. et recoll. sacer., Expl. punct. med. FF. Coad. per vic., Conf. in t.“ PA TJ Praha. *Catalogus Abbreviatus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1944. Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii.* „P. Kubeš Conradus, Script., Trad. exerc. spir., Expl. punct. med. FF. Coad. per vic., Exam. quinq., Conf. in t.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1946. Velehradense Pontificium Collegium Maximum SS. Cyrilli et Methodii, Domus Probationis et Exercitiorum.* PA TJ Praha. *Fond Kubeš. Catalogi [1918–1950].* Příloha č. 4.

⁷⁶⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „V bezprostřední blízkosti působiště svatých bratří soluňských zpívala Hitlerova mládež v letech 1941–42 píseň [Unsere Fahne flattert uns voran], jejíž obsah nelze ani zdaleka naznačit. Zřikali se jí Krista a za jediného vůdce prohlašovali Hitlera.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 634. *Exerciční knihovny č. 4.* Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> Viz Příloha č. 175.

⁷⁶⁸ Viz Příloha č. 97.

⁷⁶⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „Boj proti kříži... Nezmodří nikdy zkušeností minulých věků! Nezmodří, protože satan, jejich vůdce, je zaslepuje. O prázdninových exerciciích 1945 jsem připomněl svým milým exercitantům, s kterými jsem prožíval krok za krokem naše národní martyrium, celé dlouhé šestiletí, dny a léta, kdy jsme se spolu chvěli o osud svůj i celého národa: ‚Pamatujete si, jak často jsem vám říkával, potají a zticha, jen v nejužším kroužku: ‚Dočkám-li se konce, nevím, tak jako ani vy nevíte, zdali se konce dočkáte. Ale tolik vím, že Pán Bůh nenechá stromy růst až do nebe, a že slova prosby oně stařeny na sv. Hostýně, aby Pán Bůh ukázal, že jest mocnější než Hitler, dojdou splnění.‘ Pán chránil nás všechny, všichni jsme se s milostí Boží konce dočkali, všichni vidíme, jak dopadl člověk, který chtěl smést Krista s trůnu... Když pražská censura, zaprodaná Hitlerovi tělem i duší, škrtila slovo: ‚Cestuješ-li v horách, potřebuješ vůdce‘, pomyslíl jsem si: ‚Jste blázni‘. Když ale škrtil zaprodaný český profesor v písni k Jezulátku: ‚Tys náš vůdce, my tvůj voj‘, byla to blasfemie, rouhání, byla to snaha srazit Krista s královského prestolu a posadit na něj vraha našeho národa. [...] Dnes? Jejich kosti rozmetány po evropských bojištích, jejich vůdce neslavně s evropského jeviště zmizel, jejich pyšné korouhve se znamením satanovým, zlomeným křížem, se dnes válejí někde ve smetí, roztrhané, pošlapané, poplvané, a svatý kříž Kristův? Září nad našimi hlavami ve svatozáří a nimbu vítězné korouhve zas, stejně milován jako za dočasného ponížení a potupy. Jen slabá víra by se mohla bát, že kříž Kristův bude nadobro zlomen, že nadobro zmizí s korouhve putující církve. Stojí kříž, vrávorá svět – –“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 634–645. *Exerciční knihovny č. 4.* Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

6.11 Rezidence na Svatém Hostýně (1946–1950)

V rezidenci Tovaryšstva Ježíšova u baziliky Nanebevzetí Panny Marie na mariánském poutním místě na Svatém Hostýně⁷⁷⁰ působil Konrád Maria Kubeš od středy 29. května 1946 do noci ze čtvrtka 13. na pátek 14. dubna 1950.⁷⁷¹

Na základě *Katalogů*⁷⁷² vykonával Konrád Maria Kubeš v tomto řeholním domě funkci subministra (jen v roce 1947 a 1950), zpovědníka v kostele, exercitátora a rekolektora kněží, správce četby při stolování, příležitostného domácího exhortátora, předsedu morálních diskusí, spisovatele, revizora knih a rádce představeného rezidence.

Roku 1947 dával Konrád Maria Kubeš triduum dívkám v Brně.⁷⁷³

V lednu a únoru 1948 měl Konrád Maria Kubeš soudní proces v Brně, Holešově a Přerově kvůli některým výrokům ve své knize *Se štítem pravdy. (Apologetická abeceda)*.⁷⁷⁴ Proto 27. ledna 1948 odjel do Brna, aby inkriminované (napadené) věty vysvětlil a obhájil. Dne 28. ledna 1948 měl první soudní řízení v Přerově a 6. února 1948 opět v Brně. Konečně od 14. do 16. února 1948 byl od krajského soudu v Přerově osvobozen, jelikož bylo uznáno, že jeho výroky jsou vědecké a tudíž odpovídají historické pravdě.

Během duchovní rekolekce exercitantek v Brně od 8. do 11. ledna 1950, mimochodem jediný a poslední zaznamenaný Kubešův apoštolský výkon před následnou komunistickou internací,

⁷⁷⁰ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012, s. 444-452. ISBN 80-7277-084-5.

⁷⁷¹ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁷⁷² „P. Kubeš Conradus M., Submin., Cont. et Conf. in t., Trad. exerc. spir. et recoll. sacer., Præf. lect. ad mens., Exhort. dom. per vic., Præs. coll. cas., Script., Rev. libr., Cons. an. 1.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciæ Bohemiæ Societatis Iesu. Ineunte anno 1947. Hostynensis residentia B. Mariæ V. in Cælum Assumptæ.* „P. Kubeš Conradus M., Cont. et Conf. in t., Trad. exerc. spir. et recoll. sacer., Præf. lect. ad mens., Exhort. dom. per vic., Præs. coll. cas., Script., Rev. libr., Cons. an. 3.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciæ Bohemiæ Societatis Iesu. Ineunte anno 1948. Hostynensis residentia B. Mariæ V. in Cælum Assumptæ.* „P. Kubeš Conradus M., Cont. et Conf. in t., Trad. exerc. spir. et recoll. sacer., Exhort. dom. per vic., Præs. coll. cas., Script., Rev. libr., Cons. an. 3.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciæ Bohemiæ Societatis Iesu. Ineunte anno 1949. Hostynensis residentia B. Mariæ Virginis in Cælum Assumptæ.* „P. Kubeš Conradus M., Submin., Cont. et Conf. in t., Trad. exerc. spir. et recoll. sacer., Exhort. dom. per vic., Præs. coll. cas., Script., Rev. libr., Cons. an. 4.“ PA TJ Praha. *Catalogus Provinciæ Bohemiæ Societatis Iesu. Ineunte anno 1950. Hostynensis residentia B. Mariæ Virginis in Cælum Assumptæ.* PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Catalogi [1918–1950]*. Příloha č. 4.

⁷⁷³ Konrád Maria Kubeš tehdy řekl: „Představte si obrovský pytel a v tom pytli jsou všechny galaxie, které známe, které neznáme, a které poznáme, a ty letí obrovskou rychlostí odněkud někam.“ [...] „Evženko, nechcete se na něco zeptat?“ – „Já všechno vím.“ [...] „Počkat týden s rozhodnutím.“ [...] „Královo, pošli nám své anděly!“ Osobní sdělení PhDr. Eugenie Dufkové (* 10. března 1932). Dramaturgyně, publicistka, teatroložka. Absolventka hudební vědy na FF MU v Brně 1956 (PhDr. 1973). V ND Brno působila 1957–99; vedoucí archivu umělecké dokumentace, redaktorka divadelního časopisu Program 1964–92, dramaturgyně baletu 1980–91, redaktorka divadelních almanachů, odborná redaktorka slovníku *Postavy brněnského jeviště I.–III. díl* (Brno 1984, 1989, 1994); publikace: *Váňa Psota* (1996), *Malé memoáry* (1997), *Letokruhy L. Lakomého* (1998). Externí pedagožka MU Brno 1993–98. Česká divadelní encyklopedie. [online] http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Dufkov%C3%A1_Eugenie

⁷⁷⁴ KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda). [I. část]*. Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. republiky, [1948]. 384 s.

měl Konrád Maria Kubeš začít kázání. Tentokrát nevystoupil ani na kazatelnu, ale zůstal stát dole u oltáře. Všechny posluchačky s napětím a nedočkavostí očekávali, o čem bude asi mluvit. Konrád Maria Kubeš tedy přišel, velmi pozorným a pronikavým pohledem přejel očima všechny účastnice a zvolal: „*Pane, zachraň nás!*“ Po těchto slovech odešel. Podle osobního svědectví Eugenie Dufkové (* 1932) nastalo po této neobvyklé události hluboké ticho, každý si moc dobře uvědomoval o co jde. A tato tři slova se nesmazatelně zapsala do duše i srdce této exercitanky a stala se jí po celý další dlouhý život velikou útěchou a posilou, i přes mnohá selhání a pády.

7 UMLČENÝ APOLOGETA KONRÁD MARIA KUBEŠ

7.1 Akce K v noci z 13. na 14. dubna 1950

Jakousi předeherou k následné Akci K se stala událost,⁷⁷⁵ v níž byl Konrád Maria Kubeš nechtěným účastníkem.

V sobotu 30. července 1949 před 10. hodinou přišli poutníci z Orlové (Orlau, Orłowa; okres Karviná) přivedení Petrem Adolfem Ungerem (1914–1990).⁷⁷⁶ Řeholní komunita na Svatém Hostýně byla předem upozorněna na to, že kněz, který s poutníky přijde se musí prokázat „celebrem“ nejnovějšího data. Sakristián František Marek (1904–1963)⁷⁷⁷ měl pro jistotu kalichy zamčené ve skříni, volně v sakristii visely jen alby a ornáty. Po příchodu do sakristie se Petr Adolf Unger silně dožadoval sloužení mše svaté. František Marek rychle odběhl do zpovědnice v kostele, aby zavolal Jana Evangelisty Pavlíka (1920–2008),⁷⁷⁸ který ihned přiběhl do sakristie. Požádal Petra Adolfa Ungera, který byl již oblečen ke mši svaté, o předložení „celebratu“, ale Unger mu sdělil, že jej nemá. Poté mu Pavlík sdělil, že z příkazu superiora rezidence ho bez „celebretu“ nesmí připustit k oltáři. Po těch slovech Unger urychleně běžel do rezidence a rovnou do pokoje superiora Františka Babíčka (1915–1978).⁷⁷⁹ Zde ho mezitím drželo několik pánů z StB a snažili se ho přinutit, aby Ungerovi povolil sloužení mše svaté. Jakmile Unger přišel, ihned si začal stěžovat, že ho sakristián a nějaký mladý pater nechtějí pustit k oltáři. Superior Babíček ze strachu, že by páni mohli tvrdě zakročit i proti Františku Markovi a Janu Evangelistovi Pavlíkovi, sešel i s pány do

⁷⁷⁵ Srov. PAVLÍK, Jan. *Budou vás vydávat soudům: Dějiny české provincie v době komunistického útaku v letech 1950-1990*. Praha: Societas, 1995, s. 28-30.

⁷⁷⁶ Petr Adolf Unger (v literatuře někdy uváděn Ungr) se narodil 17. června 1914 v Šumvaldu u Uničova, vstoupil do benediktinského řádu, na kněze byl vysvěcen 22. listopadu 1942 v Olomouci. Byl ustanoven farářem na inkorporované faře Benediktinského opatství svatého Václava v Broumově v Orlové. V letech 1945 až 1949 byly opakovaně soudně prověřovány jeho homosexuální sklony a také kolaborace během 2. světové války. Díky tomu se stal objektem zájmu StB, která ho donutila k aktivní spolupráci v roce 1948 pod krycím jménem Adam a podruhé v roce 1965 pod krycím jménem Racek. Jako vlastenecký kněz byl Ministerstvem školství, věd a umění ČSR jmenován k 1. září 1949 státním zmocněncem Apoštolské administratury v Českém Těšíně. Dne 9. února 1951 byl zatčen a dne 18. září 1951 odsouzen k 20 letům vězení. Propuštěn byl 12. prosince 1958 na základě amnestie prezidenta Antonína Zápotockého ze dne 1. prosince 1957. Poté působil jako farář na různých místech. Zemřel 10. dubna 1990 v Kněžském domově na Moravci.

⁷⁷⁷ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitů, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 359-360. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=94>

⁷⁷⁸ Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=203>

⁷⁷⁹ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitů, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 464-465. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=48>

sakristie, urychleně otevřel skříň s kalichy a důrazně sdělil Ungerovi, že opět propadl exkomunikaci ipso facto před jejich očima, protože si přivedl k výkonu kněžské funkce státní moc. Petr Adolf Unger nato odešel sloužit mši svatou a páni z StB jen silně pohrozili superiorovi Babíčkovi a odešli.

Poutníci z Orlové přenocovali v poutním domě, ale Adolf Petr Unger odjel pryč ze Svatého Hostýna. Následující den, v neděli 31. července 1949, přijel Unger zpět na Svatý Hostýn i s ozbrojenými milicionáři. Bylo jich asi deset. Kolem 8. hodiny ráno se opět objevili páni z StB a dožadovali se, že chtějí okamžitě mluvit se superiorem Františkem Babíčkem. Vrátný Václav Vaníček (1891–1969)⁷⁸⁰ je poslal k jinému vchodu, který vedl do hovorny. Superior Babíček vzal s sebou jako svědka jednání Konráda Maria Kubeše, který ovládal těsnopis, a přišli společně do hovorny, kde již netrpělivě čekali páni z StB. V první chvíli je velice zarazil asketický zjev Konráda Maria Kubeše a výzva Františka Babíčka ke Konrádu Maria Kubešovi, aby důkladně zaznamenal každé slovo jejich rozhovoru.

Jakmile se však mezi poutníky bleskurychle roznesla zpráva o tom, co se děje, chlapi ze Slovácka zaklesnutí v podpaží vytvořili kolem oltáře a také kolem kostela kordon a snažili se chránit místní kněze před násilím. Milicionáři když viděli celou situaci se obrátili a i s Adolfem Petrem Ungerem okamžitě odjeli pryč. Orlovští farníci byli celým výjevem velice překvapeni a tato situace jim otevřela oči. Superior František Babíček však trestu stejně neunikl a poctivě si odseděl deset let v komunistických vězeních.

Rozhodující úder ze strany komunistické státní moci proti řeholním řádům⁷⁸¹ přišle náhle a naprosto neočekávaně.

V noci ze čtvrtka 13. na pátek 14. dubna 1950 (po Hodu Božím velikonočním) asi kolem půl jedné po půlnoci se najednou ozvalo velmi silné bouchání a mlácení na dubové dveře rezidence na Svatém Hostýně. Tento neobvyklý hluk probudil vrátného Václava Vaníčka, který ihned vyskočil z postele a v nočním oděvu vyšel na chodbičku a za zavřenými dveřmi se otázel, kdo to je a co si přeje. Za dveřmi se ozvalo silné vyhrožování, že pokud nebudou okamžitě vpuštěni tak zahájí palbu.

Jakmile bratr vrátný Václav Vaníček otočil klíčem v zámku, v tu chvíli byly dveře zvenku prudce otevřeny a pět chlapů v civilu (tajní a milicionáři) se rychle nahrnulo do chodbičky. Jeden z nich se ihned zmocnil svazku klíčů a hned nato postavil ke dveřím hlídku.

⁷⁸⁰ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 390. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=80>

⁷⁸¹ Srov. PAVLÍK, Jan. *Budou vás vydávat soudům: Dějiny české provincie v době komunistického útlaku v letech 1950-1990*. Praha: Societas, 1995, s. 51-52. PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: Životopisný nástin českého provinciála jezuitů Leopolda Škarka SJ (1874-1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008, s. 237-239. Čeští jezuité; sv. 25. ISBN 978-80-86715-98-8.

Celkem jich bylo 18, někteří byli v civilu (tajní a milice) a jiní byli v uniformě (Sbor národní bezpečnosti). Kolem celého areálu na Svatém Hostýně byla v pohotovosti i vojenská jednotka, protože okolo kostela leželo množství vojenských batohů.

Někteří z nich ihned vyběhli do prvního poschodí k pokoji superiora Leopolda Škarka (1874–1968),⁷⁸² ostatní se rychle rozeběhli po celé rezidenci, pobíhali se a tam a do temné noci řvali rychlé povely, aby všichni rychle vstali, oblékli se a shromáždili se v jídelně rezidence.

Ještě rozespálí a vyděšení řeholníci vybíhali ze svých pokojů a ptali se, co se to děje.

Když se všichni řeholníci shromáždili v jídelně v přízemí, velitel skupiny nejprve přečetl jmenný seznam všech řeholníků, kteří měli být v tomto domě⁷⁸³ a po přečtení seznamu velmi mladý, asi osmnáctiletý, velitel všem přítomným oznámil, že budou ještě teď v noci převezeni autobusem do Bohosudova, kde budou soustředěni a školeni. Pak jen ostře dodal, aby se během půlhodiny sbalili, vzali si jen to nejnnutnější a byli připraveni k odjezdu.

Mladší a čilejší řeholníci se ihned po první výzvě odebrali do svých pokojů, začali se oblékat a do kufříků skládat věci, které kdo považoval pro první dobu za nejpotřebnější. Starším a starým řeholníkům to ovšem nešlo tak rychle jako mladým. Některým „esenbákům“ to přidalo zdlouhavé a pomalé, a proto řeholníky popoháněli výhrůžkami a někteří z nich byli obzvláště vulgární.

Není bez zajímavosti, že první sbalený a připravený byl nejstarší člen komunity, téměř sedmasedmdesátiletý, Josef Lerch (1873–1957),⁷⁸⁴ neboť jakožto starý voják měl už všechny věci sbalené a připravené dávno předem.

Strážní pak řeholníky ještě jednou spočítali a odvedli je pod ochranou samopalů na stanoviště, kde již stál připravený autobus a několik osobních aut. Řeholníci nastoupili do autobusu a s nimi dva příslušníci SNB jako stráž a jeden tajný v civilu.

Superior Leopold Škarek nesměl již s žádným řeholníkem promluvit natož se s ním alespoň rozloučit. Ani ostatním řeholníkům nedovolili strážní, aby se mohli kratičkou návštěvou v chrámu rozloučit se svátostným Spasitelem a Matkou Boží, Ochránkyní Moravy. Tak opouštěli otcové a

⁷⁸² PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 381-388. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=82> PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: životopisný nástin českého provinciála jezuitů Leopolda Škarka SJ (1874-1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. 470 s.

⁷⁸³ Josef Cukr (1917–2014), Karel Dománek (1911–2006), Antonín Eisner (1874–1961), Josef Jeřábek (1914–1999), Alois Kolmačka, Konrád Maria Kubeš (1890–1967), Rudolf Lednický, Josef Lerch (1873–1957), František Marek (1904–1963), Vojtech Mikula (1920–1992), Jan Oškera (1870–1956), Lambert Řezníček (1888–1963), Juraj Sitkej, Julius Stork (1895–1970), Leopold Škarek (1874–1968), František Trochta (1909–1987), Václav Vaníček (1891–1969), Karel Vlček (1916–2000), Josef Vondra (1895–1988) a Štefan Zvolenčák (* 1915).

⁷⁸⁴ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 337-338. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=110>

bratři Tovaryšstva Ježíšova své bezmála třiadesátileté působíště na Svatém Hostýně (přišli na toto místo 7. května 1887) klidně a odevzdaně s nadějí, že se sem snad někdy opět vrátí.

Cestou do Centralizačního kláštera Bohosudov byla jedna zdravotní zastávka. Zastavili u jakéhosi hostince a strážní všem řeholníkům poručili, aby si objednali kávu či čaj, jelikož je čeká ještě dlouhá cesta do Bohosudova.

7.2 Centralizační klášter Bohosudov (1950)

Také Konrád Maria Kubeš byl společně s ostatními svými spolubratry z hostýnské rezidence přivezen v pátek 14. dubna 1950 do Centralizačního kláštera Bohosudov. Během dne přivázeli příslušníci SNB, Lidových milicí a tajných z StB i další jezuitu z ostatních řeholních domů. Postupně zde bylo soustředěno 200 jezuitů,⁷⁸⁵ kteří byli ubytováni v bývalém konviktu jezuitského gymnázia. V jedné světnici spalo společně až 36 řeholníků.

Společně s jezuitu byli v Centralizačním klášteře Bohosudov soustředěni i františkáni a minorité. Bydleli však odděleně a styk mezi řeholními rodinami byl přísně zakázán.

V bývalé jezuitské koleji se nacházely kanceláře velitelství Centralizačního kláštera Bohosudov. Velitelství tvořil velitel centralizačního kláštera, kterým byl Jan Vavroušek. Mezi internovanými řeholníky si vysloužil přezdívku Vokurka, protože byl malý a ostrý.⁷⁸⁶ Zástupcem zmocněnce byl Ferdinand Tichý. Kádrovým referentem byl Josef Rojík, kulturně-propagačním referentem byl Josef Trávníček. Organizačním vedoucím byl Josef Souhrada a jeho zástupcem Karel Kos.⁷⁸⁷ Hospodářským adjunktem byl Josef Stibor a jeho zástupcem Otto Fišer. Dozorčím úředníkem byl Josef Škop. Celý Centralizační klášter Bohosudov byl přísně střežen uniformovanými příslušníky SNB z okolních policejních stanic. Na hlídkách se střídali v určitém časovém intervalu. V rozích zahrady byly zpočátku dokonce umístěny i kulometry.

Týdenní řád v Centralizačním klášteře Bohosudov byl následující.

Budíček byl každý den v 6:00 hodin a následovala ranní hygiena.

Po ní kněží střídavě sloužili mši svatou v domácí kapli u několika oltáříčků, které velice vkusně vytvořil především Josef Botor (1908–1987).⁷⁸⁸ Do místní poutní baziliky Panny Marie

⁷⁸⁵ Srov. PAVLÍK, Jan. *Budou vás vydávat soudům: Dějiny české provincie v době komunistického útlaku v letech 1950-1990*. Praha: Societas, 1995, s. 64-66.

⁷⁸⁶ Srov. HOLOTA, Benedikt. *Nebyl jsem hrdina: Vzpomínky na totalitu 1950-1989*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. 120 s. ISBN 80-7192-781-3.

⁷⁸⁷ Benedikt Holota vzpomínal: „Jeden z bratří namaloval karikaturu, jak bratři vynášejí výrobky z pece a na ní sedí kos a zlým okem se na ně dívá. Takových karikatur bylo víc.“ HOLOTA, Benedikt. *Nebyl jsem hrdina: Vzpomínky na totalitu 1950-1989*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. 120 s. ISBN 80-7192-781-3.

⁷⁸⁸ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*.

Bolestné měli jezuité zakázaný vstup. Domácí kaple také sloužila jezuitům k příležitostným soukromým promluvám starých řeholníků při pobožnostech. Vznikla zde i litanie ke všem svatým a blahoslaveným Tovaryšstva Ježíšova.⁷⁸⁹

Po odsloužení mší svatých konali určené služby řeholníků úklid chodeb a ubikací. V 7:30 hodin pak byla snídaně.

V 7:55 hodin následoval nástup k hlášení početního stavu. Jezuité se seřadili ve skupinách na dvůr a skupináři nahlásili jejich početní stavy organizačnímu vedoucímu Josefu Souhradovi a on následně veliteli tábora Janu Vavrouškovi.

Od 8:15 do 8:30 hodin byla povinná osvětová čtvrthodinka, kterou dával kulturně-propagační referent Josef Trávníček. V ní měly zaznít komentované aktuální politické zprávy. Politický referent však nebyl většinou schopen srozumitelně hovořit a tak osvětu nahrazoval pouze suchým přečtením vybraných novinových článků. Někdy se ovšem muselo na politického pracovníka i delší dobu čekat, což bylo obtížné a nepříjemné zvláště pro staré řeholníky. Na tomto „appellu“ se hlásili také ti, kteří potřebovali jít k lékaři, aby je potom v některý následující den zavedl uniformovaný příslušník SNB do města k lékaři. Jinak se nikdo z jezuitů nedostal ven mimo Centralizační klášter Bohosudov a žádné návštěvy nebyly povoleny natož pak připuštěny.

Od 8:30 do 11:30 hodin vykonávali jezuité své denní zaměstnání. První prací jezuitů byly různé udržbářské činnosti v domě a také práce na zahradě.

Od 12:30 do 13:00 hodin byl oběd, při kterém byly jezuitům opět předčítány politické články z novin či časopisů. Poté následoval hodinový odpočinek.

Odpolední práce jezuitů trvala od 14:00 do 16:00 hodin od pondělí do pátku, v sobotu bylo odpolední zaměstnání jezuitů prodlouženo až do 18:00 hodin. Po zrušení politické výchovy velitelstvím tábora pracovali jezuité do 18:00 hodin i od pondělí do pátku. V neděli byl pracovní klid.

V pondělí od 16:00 do 18:00 byla politická výchova (přednáška), v úterý diskuse k pondělní přednášce, ve středu promítání filmu (aktuality), ve čtvrtek politická výchova (přednáška), v pátek politická výchova (diskuse ke čtvrteční přednášce), v sobotu politická výchova nebyla a v neděli od 19:30 do 21:00 hodin byl promítán celovečerní, nejčastěji sovětský, film.

V 18:00 hodin byl přečten denní rozkaz a od 19:00 hodin následovala večere, poslech rozhlasových zpráv, politické diskuse nebo četba novin a časopisů – *Lidová demokracie*, *Rudé právo*, *Věstník katolického duchovenstva* a *Katolické noviny*, z časopisů například *Svět sovětů*.

Pak byl večerní úklid ubikací a hlášení o vztazích mezi řeholníky a vedoucími pracovního

---

1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 530-531. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=18>

⁷⁸⁹ Viz Příloha č. 181.

oddílu, které podávali skupinári. Ve 22:00 hodin pak byla večerka a noční klid.

Úřední a pracovní styk mezi velitelstvím Centralizačního kláštera Bohosudov a jezuitu zprostředkoval František Němec (1907–1975),⁷⁹⁰ který tuto nevděčnou funkci přijal zcela dobrovolně a také z toho důvodu, že měl již bohaté zkušenosti jako vězeň nacistického koncentračního tábora v Dachau.

První týden pobytu v Centralizačním klášteře Bohosudov byl poznamenán především nedostatkem jídla a lůžek. Situace s potravou se postupně vyřešila posláním balíků a problémy s lepším ubytováním se vyřešily dovozem postelí z bývalé jezuitské koleje v Děčíně.

Ve druhém týdnu pobytu jezuitů začala politická výchova.⁷⁹¹ První den školení mluvil jakýsi dělník – „přednáška“ byla sice velice naivní, ale svým způsobem také i zábavná. Prostuduchými výroky⁷⁹² se jezuité velice bavili a dělníkovi spontánně mohutně zatleskali. Druhý den přijel z Ústí nad Labem jakýsi školní inspektor a ve své přednášce měl velice neomalené a agresivní výpady vůči církvi. Po skončení své přednášky chtěl navázat diskusi, ale všichni jezuité zarytě mlčeli, protože v každém případě si chtěli zachovat vážnost a důstojnost řeholníků.⁷⁹³ Přednášející se přestal ovládat, začal se rozčilovat, ale bylo to marné, jelikož z posluchačů nikdo ani nehlesl, takže byl donucený skončit a rychle odejít. Vedení Centralizačního kláštera Bohosudov si konečně uvědomilo, že jakékoli politické vzdělávání je zbytečné a od školení upustilo. Povinností nadále zůstala jen denní četba novin.

Při úředně nařízené povinné denní četbě politického tisku, především Rudého práva, to v Konrádu Maria Kubešovi často velmi prudce vřelo. Nebylo pro něho vůbec lehké mlčet, nepsat a nebojovat za Kristovu pravdu a na obranu urážené a tupené katolické církve, když se ještě stále cítil v dobré kondici a formě.⁷⁹⁴ Ano, lži a pomluvy, to byla záměrná taktika komunistického boje proti Kristu a církvi.

Zato v dobách volna a odpočinku dával Konrád Maria Kubeš svým spolubratrům svá

---

⁷⁹⁰ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 444-450. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=57>

⁷⁹¹ Viz Příloha č. 178. *Návrh na program přeškolovacího kláštera*. Viz Příloha č. 179. *Plán další politické výchovy v centralizačních kláštěrech*.

⁷⁹² V „přednášce“ mimo jiné zaznělo: „Pánové, v pohraničí se kradlo, opravdu mně věřte, velice se kradlo, já jsem byl u toho.“ PAVLÍK, Jan. *Budou vás vydávat soudům: Dějiny české provincie v době komunistického útlaku v letech 1950-1990*. Praha: Societas, 1995, s. 69.

⁷⁹³ V úředním hlášení je napsáno: „Jezuité chovají se odměřeně a mnozí odmítají jakékoliv hovory nebo diskuse“ Státní archiv Praha.

⁷⁹⁴ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „I kdybych chtěl vyvrátit a uvést na pravou míru všechny ty historické nepravdy, aspoň ty nejkřiklavější, jimiž se to v člancích ‚rudáška‘ hemží, potřeboval bych pokaždé několik sloupců. Ovšem státní cenzurou by to stejně neprošlo a redakce by to neuveřejnila, a to ‚ve jménu vědy‘, která se teď oficiálně pěstuje.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

„politicko-náboženská školení“,⁷⁹⁵ která řeholníky obohatila, pobavila a duchovně pozvedávala, neboť byla podávána podle nezfalšované historické pravdy a vycházela z Kubešovy hluboké, opravdové a nadšené katolické víry.

Nesmírnou bolestí pro Konráda Maria Kubeše i pro ostatní jezuitu byla barbarská likvidace knihovny bohosudovské koleje. Fond knihovny byl budován už od roku 1814 po znovuoobnovení Tovaryšstva Ježíšova v Českých zemích, a proto byl pravděpodobně knižní fond ze všech jezuitských knihoven největší.

Jednoho dne přijela na dvůr pod okna bývalé koleje Tatra 111. Jezuité byli donuceni vytvořit dlouhý zástup od jednoho okna nad autem v prvním poschodí až do knihovny. Pak si začali řeholníci předávat každou knihu z ruky do ruky a poslední jezuita, který stál u okna je házel na korbu nákladního auta.

Dřevěným korytem zmizel v hromadě nejen celý Migne, ale i vzácné kodexy. Pouze jedenáct beden bohosudovského archivu a přes 400 čísel prvotisků, včetně vzácných fotografií Leskovecko-dráždánské bible⁷⁹⁶ zachránil jezuita Jakub Rabušic (1905–1981)⁷⁹⁷ k slušnějšímu zacházení. Šofér nákladního auta když viděl ztrápené a smutné obličejy především starých otců jezuitů, kteří tak srostli za svůj dlouhý život s knihou, že každou uměli ctít, se je snažil utěšit sdělením, kterým však jen prozradil tajemství nekulturního postoje komunistického režimu.⁷⁹⁸ Rovněž z bývalého jezuitského gymnázia zmizely bohaté sbírky motýlů, vzácná numismatická a

⁷⁹⁵ Textová příloha. *Přednáška P. Konráda Maria Kubeše v Centralizačním klášteře Bohosudov.*

⁷⁹⁶ Srov. KYAS, Vladimír, ed. *Staročeská bible drážďanská a olomoucká: Kritické vydání nejstaršího českého překladu Bible ze 14. století = Biblia palaeobohema codicis Dresdensis ac Olomucensis: editio critica bibliae Bohemae versionis antiquissimae XIV. saeculi. I, Evangelia.* 1. vyd. Praha: Academia, 1981. 378 s. KYAS, Vladimír, ed. *Staročeská bible drážďanská a olomoucká s částmi Bible litoměřicko-třeboňské = Biblia Palaeobohema Codicis Dresdensis ac Olomucensis cum Partibus Codicis Litomericensis-Trebonensis: Kritické vydání nejstaršího českého překladu bible ze 14. století. [Díl] 2, Epištoly, Skutky apoštolů, Apokalypsa = Epistolae Actus apostolorum Apocalypsis.* 1. vyd. Praha: Academia, 1985. 437 s. KYAS, Vladimír, ed. *Staročeská bible drážďanská a olomoucká: Kritické vydání nejstaršího českého překladu Bible ze 14. století. III, Genesis - Esdráš.* 1. vyd. Praha: Academia, 1988. 762 s. PEČÍRKOVÁ, Jaroslava, ed. et al. *Staročeská Bible drážďanská a olomoucká s částmi Proroků rožmberských a Bible litoměřicko-třeboňské: Kritické vydání nejstaršího českého překladu Bible ze 14. století.* 1. vyd. Praha: Academia, 2009. 2 sv. (541 s. ; 253 s.). ISBN 978-80-200-1822-9. ROTHE, Hans, ed. a SCHOLZ, Friedrich, ed. *Die alttschechische Dresdener Bibel = Drážďanská anebo Leskovecká bible: Facsimile aufgrund der photographischen Aufnahmen von 1914 nach dem verbrannten Original aus dem 14. Jahrhundert.* Paderborn: Ferdinand Schöningh, 1993. 425 s. Biblia Slavica. Ser. 1, Tschechische Bibel; Bd. 1. ISBN 3-506-71653-0. *Staročeská bible drážďanská a olomoucká: Kritické vydání nejstaršího českého překladu bible ze 14. století. IV, Tobiáš – Sirachovec.* Paderborn: Schöningh, 1996. 591 s. Biblia Slavica. Ser. 1, Tschechische Bibel. ISBN 3-506-71673-5.

⁷⁹⁷ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814.* 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 472-474. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=44>

⁷⁹⁸ Jan Evangelista Pavlík zaznamenal výrok řidiče nákladního automobilu: „Vždyť my s tím jezdíme z mnoha míst do takové velké haly, tam se to sklopí tak, že se vjede do hromady, aby se to dostalo co nejvýš a tak se šetřilo místem.“ Jan Evangelista Pavlík k tomu jen dodává: „Až se zase někdy bude vykládat, jak jezuité pálili knihy v 17. století, je daleko pozoruhodnější, jak se zacházelo s knihami ve století dvacátém, a to dokonce na jeho sklonku.“ PAVLÍK, Jan. *Budou vás vydávat soudům: Dějiny české provincie v době komunistického útlaku v letech 1950-1990.* Praha: Societas, 1995, s. 70.

mineralogická sbírka.

Jakousi směšnou náhradou za zlikvidovanou cennou řádovou knihovnu byla postupně budována knihovna s tzv. pokrokovou literaturou.⁷⁹⁹ Fond knihovny byl rozdělen na dvě části. První část obsahovala „odbornou“ marxisticko-leninistickou literaturu a v druhé části byla tzv. pokroková beletrie, populárně-naučné publikace a některé vybrané náboženské knihy.

V pátek 8. září 1950, o svátku Narození Panny Marie, byl Konrád Maria Kubeš s ostatními jezuitu převezen do nedalekého Centralizačního kláštera Osek.

7.3 Centralizační klášter Osek (1950–1951)

K vyličení života a činnosti Konráda Maria Kubeše v Centralizačním klášteře Osek jsme nuceni vycházet pouze z Kubešových stručných autobiografických poznámek, které nalezneme v jeho zachované korespondenci a z rozhovorů s pamětníky.

Velitelství Centralizačního kláštera Osek dovolilo řeholníkům psát dopisy⁸⁰⁰ a také jim povolilo občasnou návštěvu příbuzných a známých. Díky tomu se mohl Konrád Maria Kubeš setkat se svojí praneteří Helenou Kouteckou (1926–2015).⁸⁰¹ Během své návštěvy v Oseku se soukromě

⁷⁹⁹ Viz Příloha č. 180. *Doporučující bibliografie pro příruční knihovny CK.*

⁸⁰⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „V Oseku šly moje dopisy dvojí cenzurou. Napřed P. [Ota] Polách, pak vedoucí [Karel Böhm]. P.[olách] mi neřikal nic, ale já vycítil: „Je to tvá příbuzná, budiž, musím ti odpustit, že v ní vidíš víc než jiný – já v ní vidím jen bývalou průměrnou žačku, nic neznamenantující.“ On měl jiné známosti – žačky bohaté, vážené, stačilo jen napsat: „Pošlete gumový plášť, kožíšek, župan“, a do 14 dnů přišlo prima – Netušil, že mně jediné slovo lásky k J.[ežiši], jediné povzbuzení k milování J.[ežiše], jediný pohled na duši milující J.[ežiše] je nad to všechno, co on si přával, žádal, dostával. Ano, přijímat vše ve světle víry, nadpř.[irozeném] světle víry, ne očima světa.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky dne 31. května 1951.* Příloha č. 111.

⁸⁰¹ Helena Koutecká se narodila 6. prosince 1926 v Praze. Její otec byl zaměstnancem elektrárny Ervěnice I v Praze-Holešovicích, matka byla v domácnosti. Kromě ní měli rodiče ještě syna Jana. Helena byla v rodině od dětství vedena k životu z víry a též k hluboké úctě k Panně Marii, která pro ni byla po celý život charakteristická. Po maturitě se zapsala na lékařskou fakultu a současně se začala angažovat v Katolické akci a v Junáku. Všechny tyto aktivity vzaly za své po únoru 1948, kdy byla Helena z politických důvodů také vyloučena ze studia medicíny. Náročnou situaci zvládla díky duchovnímu vedení svého prastrýce jezuitu Konráda Maria Kubeše, a také díky své odvaze a chuti do života. Tehdy dožrála i její touha zcela se zasvětit Bohu. Když se jí povedlo dostat povolení k návštěvě Konráda Maria Kubeše v Centralizačním klášteře v Oseku u Duchcova, složila v jeho přítomnosti soukromé sliby. Tento jezuita ji duchovně doprovázel až do své smrti 10. dubna 1967. Poté, co namísto univerzity, kterou nemohla dostudovat, absolvovala ošetrovatelskou školu, byla jako ošetrovatelka přidělena do Frýdlantu v Čechách do velmi tvrdých podmínek československého pohraničí v 50. letech, kde se však mohla v nemocnici setkat s některými internovanými řeholníky a řeholnicemi. O mnoho let později pak dramatické zážitky z těchto let vyprávěla ve své komunitě. Když se jí povedlo přestěhovat se zpět do Prahy, pracovala zde jako zdravotní sestra v různých nemocnicích. Práci zdravotní sestry vykonávala velmi svědomitě. V Praze se pak v 60. letech setkala se salesiány a se sestrami Annou a Marií Netušilovými, které se obě chtěly stát salesiánkami. Spolu s nimi nakonec v roce 1984 tajně složila věčné sliby v Institutu Dcer Panny Marie Pomocnice. Po roce 1990, kdy byly postupně oficiálně zakládány první komunity sester FMA v České republice, patřila do komunity v Praze-Karlíně, kde byla ředitelkou a podílela se také na organizaci stavebních úprav domu. V letech 1995–2001 byla též ekonomkou vizitatorie CEL (ČR a Litva). Poslední léta prožila v karlínské komunitě, kde podle svých možností vykonávala různé domácí práce. Několik posledních týdnů se léčila v plicním sanatoriu ve Cvikově, odkud byla převezena s komplikovanou zlomeninou nohy do pražské nemocnice Na Bulovce, kde také po několika dnech zaopatřena

zasvětila Bohu a tajně složila soukromé řeholní sliby v neděli 4. února 1951. A její prastrýc Konrád Maria Kubeš ji pak až do své smrti duchovně vedl prostřednictvím korespondence a umožněnými občasnými návštěvami na dalších místech Kubešova nuceného pobytu.

Řeholníci se v těžkých a značně nejistých podmínkách Centralizačního kláštera Osek snažili ve volných chvílích žít řeholním životem. Kněží se střídali ve sloužení mší svatých⁸⁰² a poskytovali kázání a promluvy.⁸⁰³ Ve společných volných debatách⁸⁰⁴ se vzájemně posilovali nadějí v lepší budoucnost.

Podle vyprávění jezuity Karla Říhy (1923–2016) vykonával Konrád Maria Kubeš v Centralizačním klášteře Osek funkci sakristiána. Připravoval vše potřebné ke sloužení mší svatých a dohlížel na to, aby případně nedošlo k jakémukoli znesvěcení Těla či Krve Páně.

Ve čtvrtek 15. února 1951 byl Konrád Maria Kubeš převezen do Centralizačního kláštera Králíky.

7.4 Centralizační klášter Králíky (1951–1953)

V Centralizačním klášteře Králíky prožil Konrád Maria Kubeš téměř na den dva roky.⁸⁰⁵

---

svátostmi zemřela 7. září 2015. Je autorkou knihy *Stručný místopis mariánské úcty v Čechách a na Moravě*. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2010. 141 s. ISBN 978-80-7367-711-4.

⁸⁰² Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Týž [P. Bohumil Spáčil] v Oseku, v koncentráku, po složení úřadu; vyhrožoval P. Aloisii Storkovi, že ho udá zmocněnci [Karlů Böhmovi], bude-li sloužit v pokoji potají mši svatou, ač to apoštolská stolice uvězněným kněžím dovolila – člověk, jenž byl nad papeže a neznal jinou vůli než svou.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]*. Příloha č. 121.

⁸⁰³ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*V O.[seku] jsem měl promluvu, řekl jsem, že to, co nás stihlo, je trest za naše hříchy: těžké hříchy s ženskými, klášterní hovorna, vzájemná žárlivost, závist, maření práce spolubratřím atd. Všichni to přijali, jen P. T. [pleno titulo, plným titulem] jesuité se bouřili a vyřadili mne navždy ze seznamu kazatelů, třebaže o mne prosili salesiáni, benediktini atd. Mařili mi práci dřív, maří i zde, zůstanou si věrní – proto soudím: Pán ten trest nezkrátí, protože nechtějí sebe poznat a jít do sebe a konat pokání a uznat své hříchy.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky dne 31. května 1951*. Příloha č. 111. Viz též Přílohu č. 182.

⁸⁰⁴ Kubešův spolubratr Josef Koláček (* 1929) napsal: „*Vzpomínám si, jak při jedné debatě P. Konrád Kubeš SJ – bylo to v padesátých letech v Oseku, kdy jsme už prodělali noční přepad klášterů, zatčení, odvezení na nucené práce, výslechy, řvaní a ponižování a jiné líbeznosti komunistické převýchovy vyhrazené řeholníkům – utrousil svým charakteristicky britkým způsobem poznámku: „Myslíte, že se členové Rudých gard, kteří prováděli odsun Němců, s mučením i vražděním, každý den modlili, že chodili na mši sv. a přijímali svátosti?“ Čtyři hodiny denně... Radio Vaticana [online] <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=1163>*

⁸⁰⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Sestř.[ičko] drahá, dokončuji ve vlaku. Je to po prvé od 13/4 [19]50 [tj. od akce K]; ani přes ulici k zub.[nímu] lékaři, ani autobusem neb vlakem do nemocnice k prohlídce jsem nesměl bez „and.[ělů] stráž.[ných]“ (= SNB), a ten šel se mnou i do ordinace a stál při prohlídce nebo dokud zub nebyl spraven. Kolik mých (i tvých) dopisů nebylo tobě (mně) doručeno! Tobě – i jiným! Známký snad za 200 Kčs – hozeno do koše! Ani balíky po odchodu z O.[seku] nedošly sem. Dnes několik slov narychlo ve vlaku. Jedu do Šumperka k prohlídce. Prosil jsem vroucně a s důvěrou naše oba strážné anděly, aby umožnili (vyprosili) útěchu vzájemného setkání o svátcích svatodušních – milovanou Královnu májovou jsem si netroufal poprosit, kdyžtě nevyslyšela prosby dlouhých let za požehnání pro tiskovou akci a ponechala vše, co jsem ke slávě a cti její a jejího Syna napsal, na pospas peklu. Trest za mé hříchy! Tolik jiných dostalo už dovolenou, ať bez důvodu, ať na svatbu nebo k nemocným!*

Horský vzduch, nádherná okolní příroda⁸⁰⁶ a častý pobyt na čerstvém vzduchu velice prospívaly Kubešovu zdraví⁸⁰⁷ a do určité míry i Kubešově duševní pohodě. Řeholníci byli ubytováni ve zrušeném redemptoristickém klášteře a v bývalém Poutním domě. Režim zde byl poněkud volnější. Řeholníci mohli přijímat balíky, psát dopisy, někteří z řeholníků dostali dokonce i dovolenou na několik dní.⁸⁰⁸ Povolené návštěvy mohly trvat až půl hodiny ovšem za přítomnosti a pod dohledem příslušníka SNB.⁸⁰⁹ V jednotlivých pokojích řeholníků bylo však přesto umístěno odposlouchávací zařízení.

Řeholníkům zde bylo dovoleno používat přilehlého poutního kostela Nanebevzetí Panny Marie ke sloužení mších svatých a k soukromým pobožnostem, ovšem bez účasti lidu. To bylo přísně zakázané. Prostor poutního místa byl totiž obehnaný ostnatým drátem a v celém širokém okolí byly umístěné tabulky s varováním, že vstup do prostoru je zakázán. Protože byl objekt zdaleka viditelný, působilo toto rozhodnutí pro všechny velmi stísněně.

O nedělích během května roku 1951 uspořádali řeholníci večerní májové pobožnosti, při nichž na požádání Konrád Maria Kubeš velmi ochotně a s radostí míval krátká kázání.⁸¹⁰ Dne 13. května 1951 měl kázání o Neposkvrněném Početí Panny Marie. V neděli 20. května 1951 měl kázání o Neposkvrněném Srdci Panny Marie. Probral vývoj, rozšíření a způsob této úcty, její

Přijímám z rukou Boží [ich] jako trest za mé hříchy, poslušně, pokorně; více mne trýzní vědomí, že Tobě se nedostalo radosti, po níž jsi toužila. Peccavi nimis in vita mea! [Zhrěšil jsem ve svém životě!] 2. zastavení [křížové cesty] a narcis jsem Ti poslal v krabici – neobjevila jsi! Nutno rozpárát, rozlepit atd.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky dne 31. května 1951. Příloha č. 111.

⁸⁰⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „Napřed upřímný pozdrav ze sněhových závějů a chumelenic, ze zasněžených hor. Hora Matky Boží vystupuje osamělá z kotliny, kol dokola lemované Orlickými horami, Kralický Sněžník přímo na severu. [...] Čtvrtá neděle [velikonoční], 22/4 [1951]... Plno sněhu, a slunko!“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky [bez uvedení data]. Příloha č. 114.

⁸⁰⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „Zde je zdravěji než v O.[seku], výš než S.[vatý] Host.[ýn], sněhové závěje, nádherný rozhled na okolní zasněžené hory.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. Pohlednicový listek Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Osek [bez uvedení data]. Příloha č. 112.

⁸⁰⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „Někteří dostali dovolenou na svatodušní svátky. Já učinil, co mohl: písemnou žádost zmocněnci [Františku Staňkovi] (slíbil, že odešle!) neodeslal! a modl.[itba] k stráž.[ným] andělům (nebyla vyslyš.[ena]). [...] Když jsem prosil naše strážné anděly, aby nám umožnili shledání v Praze o svatoduš.[ních] svátcích [13. a 14. května 1951], měl jsem na mysli, že bychom oba dny ztrávili jedině svatými hovory. Sem Tě nezvu; mnohdy i ohlášené návštěvy nepřipustěny, a připuštěným dovoleno jen 30 minut, za dozoru strážce – než toto, raději nic. [...] Proto mne nepřekvapilo, že Tvé modl.[itby] ke Královně máje za radostné shledání nebyly vyslyš.[eny] Já nepůsobil radost jí, ona nepůsobí radost mně. Jakou mírou budete měřit, takovou bude vám odměřeno. Já prosil naše anděly strážné, jak vidíš, též nadarmo. I tento trest přijímám poslušně a pokorně, jako pokání za své hř.[íchy] Neprotestuj, nedopouštěj se chyby, jako kdysi já – nesrovnávej mne s kněžími špatnými, zrádci K.[rista] atd.; srovnej mne s Janem Boskem, Vincencem Paulánským nebo V. Palotti [Vincenc Pallotti] atd., a rci: ‚Vůči těmto jsi byl ubožák, nikoli horlivý.‘“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky dne 31. května 1951. Příloha č. 111.

⁸⁰⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „Nechtěl jsem Tvou návštěvu v K.[rálíkách]; tam, jakož i jinde, někdy návštěvníci odehnání, jindy povoleno 10–20 minut před svědky, SNB seděl vedle nich, i o dovolenou jsem se nechtěl dožebrať jako jiní.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 16. až 21. dubna 1953. Příloha č. 116.

⁸¹⁰ Zachovalo se nám jedno osobní svědectví: „V neděli v 8 hod. bývá v kapli promluva a pak zpívaná mše svatá se společným zpěvem. V měsíci květnu povzbuzoval nás vzletnými slovy k úctě Panny Marie a vyzdvihl její krásu co Královně máje vldp. P. Kubeš.“ Vatikánský rozhlas. 1, Ohlasy perzekuce katolické církve v Československu 1950–1958. 1. vyd. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2016, s. 402. Edice dokumentů. ISBN 978-80-87912-71-3.

předmět materiální (tělesné srdce Mariino) i formální, tj. symbol jejího vnitřního života, jejích ctností, zvláště lásky k Bohu a bližnímu.⁸¹¹ Při poslední májové pobožnosti 31. května 1951 kázal o pravé mariánské úctě, o následování Panny Marie v křesťanském životě ve zkouškách a trampotách pozemského putování. Zde kazatel Konrád Maria Kubeš mluvil z osobního zážitku přítomné situace, proto o to více vřele a působivěji. Všichni posluchači cítili, jak ho to těší, že se může kněžsky uplatnit a mluvit o Panně Marii, o svém nejmilejším tématu.

Během dne byli řeholníci nuceni těžce pracovat v lese,⁸¹² na polích⁸¹³ či u dobytka⁸¹⁴ tehdejších Státních statků.

Volné chvíle vyplňoval Konrád Maria Kubeš duchovnímu vedení své praneteře Heleně Koutecké prostřednictvím korespondence a k častým soukromým modlitbám v kostele.⁸¹⁵ Nezanedbával však ani komunitní setkávání s ostatními řeholníky. Interpersonální vztahy se svými spolubratry z Tovaryšstva Ježíšova však nadále zůstaly velice napjaté až vyhocené.⁸¹⁶

Ve středu 15. dubna 1953 byl Konrád Maria Kubeš převezen⁸¹⁷ do Charitního domova Moravec.

⁸¹¹ Srov. též Přílohy č. 98 až č. 109.

⁸¹² Jan Evangelista Pavlík napsal: „Část osazenstva také pracovala v lese při kácení stromů. Při této práci utrpěl těžký úraz náš P. [Josef] Sukop. Obezřetně sice sledoval pád poráženého stromu, nepočítal však s tím, že by se pádem na jiný, už ležící strom, tento porážený mohl odpérovat. A silná větev mu při tom zasáhla obličej. Úraz byl těžký a zároveň velmi bolestivý. Otec Sukop mohl dlouhou dobu přijímat jen potravu tekutou, a to pomocí trubičky. Čelist a obličej měl doslova sdrátované. S Boží pomocí se z toho dostal velmi dobře.“ PAVLÍK, Jan. *Budou vás vydávat soudům: Dějiny české provincie v době komunistického útlaku v letech 1950-1990*. Praha: Societas, 1995, s. 83.

⁸¹³ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Ted' musíme na pole, i v dešti, daleko od domu, a já, starý, nezvyklý na těžkou práci, se obávám, že nějaký zánět přetrhne nitku mého života.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky dne 31. května 1951*. Příloha č. 111.

⁸¹⁴ Jan Evangelista Pavlík napsal: „V lágrech byl P. [Pavel] Opavský v Bohosudově, v Oseku a v Králíkách. V Králíkách bylo tomuto vynikajícímu profesorovi svěřeno pasení krav. Jak poctivě učil a staral se o své žáky, tak poctivě se staral i o zvířata. Když se mu jedna splašila a on za ní běžel, dostal infarkt. Byl sice ještě z Králík převezen do nemocnice v Šumperku, ale tam záhy skončil [25. srpna 1952].“ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 472-474. *Čeští jezuité*; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=116>

⁸¹⁵ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Oběti nám k J.[ežiši] pomáhají! Viděl jsem v klášteřích, vidím i zde: za nic na světě by nehradili své povolání, ale o nějaké malé oběti pro J.[ežiše], pro spolubratra, pro bližního ani slyšet. Zde jsme jako vyznavači (mučed.[níci]!) J-vi [Ježíšovi], a odškodňují se pitím drahých likérů v kantýně atd. Za nic na světě by se nikdo nevzdal mše sv., ani zde ani v klášt.[eře], ale jinak ho není před svatostánkem vidět celý den, požehnání nepřevzme nikdy – je to pravá úcta euchar.[istická]? Není ta denní mše sv. pouze ze zvyku? Hubuje, má-li zaopatřovat – má-li nést J.[ežiše] na prsou!“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky [bez uvedení data]*. Příloha č. 115.

⁸¹⁶ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Když jsem po letech v Králíkách řekl, že pokládal [censor Kubešových knih] za důležitější dělat galána pražským husičkám než dopomoci k vydání knihám, které mohly přinést tolik požehnání za dob protektorátu, kdokoli po slově Božím hladověl, vyhrožovali mi naši PP [patres] (dva), že vyjednájí s Římem, abych letěl z řádu, jen co budeme zas na svobodě.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konrada Maria Kubeše z Ustavu socialni peče a Charitního domova Břežany do Charitního domova Moravec [bez uvedení data]*. Příloha č. 121.

⁸¹⁷ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Při loučení mi přál jeden mladý kapucín v Král.[íkách], abych prý ještě mohl mnoho vykonat pro Krále svého srdce... pro Královnu svého srdce. Kdyby byl věděl, jakou hořkost mi tím působí, byl by mlčel. Nevykonám už nic pro svého Krále a Královnu!“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 16. až 21. dubna 1953*. Příloha č. 116.

7.5 Charitní domov Moravec (1953–1954)

V Charitním domově na Moravci se život a práce řeholníků nejvíce přiblížila klášternímu způsobu života, na který byli všichni řeholníci zvyklí.

Konrád Maria Kubeš obýval malou světničku ve vile Lousin dům. V tomto domě byla i kaple a jedna větší místnost, která sloužila jako jídelna. Základní sebeobsahu si obstarával každý řeholník pokud možno sám. K vaření, praní prádla a k většímu úklidu tam byly dány sestry kongregace Chudých školských sester de Notre Dame.

Vedoucí domova a zároveň matkou představenou byla sestra Honorie Magdalena Bezpalcová. Naoko byla málo přístupná,⁸¹⁸ ale ve skutečnosti to byla právě tato žena, která co nejvíce umožňovala návštěvy⁸¹⁹ mladých jezuitů. Podle vyprávění Stanislava Peroutky (* 1933) Konrád Maria Kubeš nejraději sedával na lavičce před domem, pozoroval okolní přírodu,⁸²⁰ modlil se, přemýšlel či jen vzpomínal. S velikou radostí a srdečností přijímal především scholastiky (studující jezuity), protože v nich viděl budoucnost a pokračování svých prací i celého Tovaryšstva Ježíšova.

Ve svém pokoji Konrád Maria Kubeš stále něco studoval, psal a popřípadně i překládal. Většinu času opět věnoval duchovnímu vedení a korespondenci své praneteři Heleně Koutecké.

Na rekreaci se jezuité scházeli u Leopolda Škarka (1874–1968) v pokoji číslo 8. V důvěrném kroužku starých přátel, milých spolubratří z Tovaryšstva Ježíšova si mohl Konrád Maria Kubeš s nimi otevřeně sdělit své zkušenosti, vyhlídky a naděje do budoucnosti.

V pátek 17. září 1954 byl Konrád Maria Kubeš soukromě odvezen na nové působiště.⁸²¹

---

⁸¹⁸ Jan Evangelista Pavlík napsal: „Její poněkud odměřená tvářnost vzbuzovala u mocipánů jakousi naději, že její vedení bude přísné.“ PAVLÍK, Jan. *Budou vás vydávat soudím: Dějiny české provincie v době komunistického útlaku v letech 1950-1990*. Praha: Societas, 1995, s. 84.

⁸¹⁹ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Na Moravci jsou návšt.[ěvy] dovoleny, jedině zde – zatím bez svědků. Ovšem cesta daleká: z Prahy noční vlak do Havlíčk.[ova] Brodu, pak do Rožné, odkud asi v 1/28 autobus sem. Musila by ses zevrubně informovat na nádraží. Ale soudím, že by nebylo rozumné tak daleko kvůli krátké rozmluvě jeti až sem – stojí to velké peníze, a správi to dopis!“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 16. až 21. dubna 1953*. Příloha č. 116.

⁸²⁰ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Květy... naše louka plna sedmikrás.[ek]; první dva květy, kt.[eré] jsem tu utrhl, byly určeny Tobě!“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 16. až 21. dubna 1953*. Příloha č. 116.

⁸²¹ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „Abych nezapomněl: v Mor.[avci] jsem před odchodem dal do velké krabice všecko nádobí a ohříváče, kt.[eré] mám od Tebe a od Tvé matky – hlas se o to, odešel! Na krabici je napsáno jméno Tvých rodičů. Nenechávejte to tam!“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 5. dubna 1954*. Příloha č. 117.

7.6 Bukovinka (1954–1956)

V pátek 17. září 1954 přijel na Moravec pan Alois Beránek (1912–1994) se svým jedenáctiletým synem,⁸²² aby vzal s sebou Konráda Maria Kubeše do Bukovinky (okres Blansko). Podařilo se mu předtím získat od příslušného orgánu státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti a povolení k trvalému pobytu.

Konrád Maria Kubeš bydlel v rodině Beránkových v domě čp. 107 ve druhém patře. Ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie v Bukovince sloužil Konrád Maria Kubeš ranní mše svaté ve všední dny. Od ministrantů při bohoslužbě vyžadoval nekompromisní kázeň, přesnost a bezchybné latinské odpovědi. Nemilosrdně krotil přirozenou chlapeckou živost či neúmyslnou nepozornost a těkavost.

Při společném stravování u rodinného stolu se musela zachovávat posvátná vážnost a důstojnost nejen při modlitbě, ale i při vlastním jídle. Děti měly strach z Kubešova neustálého přísného výrazu ve tváři.

Ve volných chvílích Konrád Maria Kubeš ve svém pokojíku stále něco četl, sepisoval nebo se modlil. Nesmírně miloval krátké vycházky do nádherné okolní přírody.

Už nikdy přesně nezjistíme, jaké byly konkrétní příčiny Kubešova odchodu z Bukovinky, jelikož pan Alois Beránek (1912–1994) o nich nikdy nemluvil a vzal si je s sebou i do hrobu. Díky těmto okolnostem odchází dobrovolně Konrád Maria Kubeš na své poslední působiště do Břežan u Znojma.

7.7 Ústav sociální péče a Charitní domov Břežany u Znojma (1956–1967)

Od pondělí 7. května 1956 se stal Konrád Maria Kubeš duchovním správcem sester Kongregace sester sv. Hedviky od Nejčistší Panny a Matky Boží Marie⁸²³ v Ústavu sociální péče a Charitním domově v Břežanech u Znojma. Přijal tuto kněžskou službu, protože se stále ještě cítil duševně i tělesně poměrně zdravý a pracovně schopný.

V Břežanech u Znojma Konrád Maria Kubeš denně celebroid mši svatou, míval duchovní promluvy k sestřám⁸²⁴ a uděloval svaté svátosti. Ve svém pokoji hodně četl a psal dopisy či různé

⁸²² Tato kapitola je zpracována podle vyprávění JUDr. Aloise Beránka (* 1943).

⁸²³ Srov. *Blahoslavení milosrdní: 150 let Kongregace sester sv. Hedviky 1859–2009*. Strasbourg: Éditions du Signe, 2009. 103 s. ISBN 978-2-7468-2028-9.

⁸²⁴ Jedna z řeholních sester vzpomínala: „*Během jednoho krásného letního slunečního dne nás otec Kubeš požádal, abychom se posadily na lavičky pod sochou Božského Srdce Páně. Po chvíli otec Kubeš přišel mezi nás a začal nám přednášet. My jsme tomu sice vůbec nerozuměly, ale byly jsme rády, když jsme viděly, jak je otec Kubeš šťastný a*

duchovní texty.

Konrád Maria Kubeš s velikým západem a nadšením skládal duchovní písně ke cti Nejsvětější Svátosti, k oslavě Neposkvrněné Panny a k Božskému Dítku. Do těchto písní, a byla jich celá řada, vložil celé své nitro, všechnu svoji horoucí lásku, něhu, úctu a zbožnost. Mají sice jen jednoduchý nápěv, avšak uchvacují svým hlubokým obsahem.⁸²⁵ Mimoděk nám dávají nahlédnout do Kubešova nitra a umožňují nám poznat Kubešovo šlechtné srdce a čistou duši, přestože navenek byl povahy odměřené a vážné. Sestry brzy poznaly, že vlastně pod tvrdou a hrubou skořápkou se skrývá zdravé jádro.

Nesmírnou radostí pro Konráda Maria Kubeše bylo, když mohl být tázán pro poučení. Rozhovory s ním byly většinou rázu náboženského a pak s velikým západem hovořival o věroučných věcech, o významu nejsvětější Oběti, zvláště o nejlepším způsobu, jak mít co nejhojnější účast na obětních úkonech a darech. Kubešovy vědomosti v každém teologickém oboru byly tak rozsáhlé, že nikdo nikdy neodešel od něho bez důkladného poučení. Během rozhovoru Konrád Maria Kubeš často opakoval: „Náš milý Spasitel a jeho přesvatá Matka“. Rád používal i jiná zbožná úsloví, například: „Královno našich srdcí, pošli nám své anděly“.

Konrád Maria Kubeš s neumdlévající ochotou a rychle spěchával k nemocným a ještě více k umírajícím sestřím. Vždy ho mrzelo, když smrt přišla zrovna někdy v noci a sestry ho nevolaly. Konrád Maria Kubeš nechtěl jen udílet svátost nemocných, ale i modlit se u umírajících sester až do jejich posledního vydechnutí.

Kubešova životospráva je dokladem, jak si velice vážil řeholní chudoby a také ji ve všem důsledně zachovával. Upotřebil každý, i nepatrný kousek papíru. Byl skromný v oblékání, zásadně chodil pouze v klerice s pelerínou. Byl velmi střídmy a naprosto nenáročný v jídle. Šálek mléka a rohlík nebo kousek vánočky, to bývala jeho snídaně. K obědu měl vesměs lehčí jídlo. Večer pak opět mléko, suchý chléb, občas česnekovou polévku s chlebem.⁸²⁶ Přes den nic, jen trochu ovoce, když bylo. Tak to bývalo u něho celá léta.⁸²⁷ Ve všem byl jednoduchý a šetrný. Nerad slyšel nějaké určování práce do budoucna. Na takové plánování mívával vždy jedinou odpověď: „Ano, ano, dá-li Pán Bůh – Deo dante.“

---

spokojený, že může své úžasné vědomosti alespoň někomu sdělit.“

⁸²⁵ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Duchovní texty*. Viz Přílohy č. 122 až č. 170.

⁸²⁶ Zachovala se nám jedna osobní vzpomínka exercitantky: „Vzpomínám si, jak jsem byla kdysi na exerciciích, které vedl otec Kubeš. Při soukromém rozhovoru s ním si vzpomínám, že byl cítit česnekovou polévkou.“ Osobní vzpomínka PhDr. Zdeňka Marečka, Ph.D., kterou mu sdělila jeho teta.

⁸²⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „Někteří asketičtí autoři přehánějí, jako by byl hřích nebo nedokonalost okusit někdy sladkost, uvádějí za příklad světce, kteří si do pokrmů míchali pelyněk a tak si kazili kdekteré jídlo. Tak daleko jít netřeba. Sladkost do broskve, meruňky atd. vložil Tvůrce, abychom jí s dikučněním požívali a byli mu vděční za každou maličkost. ‚Dem Herrn der Ewigkeit Dank für jede Kleinigkeit.‘ Pánu věčnosti díky i za drobnosti, za klidný noční spánek, za vytopenou místnost atd. Jenom toho se musíme chránit, abychom se nestali mlsnými, sladkosti nevyhledávali, nezřízené touze po nich nehověli.“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Kraliky [bez uvedení data]*. Příloha č. 114.

Jako proslulý exercitátor byl Konrád Maria Kubeš požádán od brněnského ordinariátu, aby převzal kněžské exercicie na Vranově u Brna. Tomuto pozvání milerád vyhověl a tak od roku 1957 dával každý rok kněžím duchovní cvičení, někdy i dva turnusy po sobě, naposledy v roce 1965.⁸²⁸

A jako za svých mladých let, tak i na Vranově u Brna Konrád Maria Kubeš bystře sledoval chování svých kněžských exercitantů a nebál se jim to vytknout.⁸²⁹

Konrád Maria Kubeš občas napsal svým spolubratřím jezuitům na Moravec, aby tak alespoň písemně udržoval spojení se svojí řeholní rodinou. Právě tyto kratší i delší dopisy se staly základem i pro biografickou črtu od jezuity Bernarda Pitruna (1908–1987).

Například v dopise z 30. března 1960 svým spolubratřím Konrád Maria Kubeš přeje z celého srdce radostné aleluja.⁸³⁰

V posledních letech svého života si Konrád Maria Kubeš stěžoval na kornatění cév v hlavě, což mu ztěžovalo myšlenkovou práci. Účinné lékařské pomoci však nebylo.

Tomáš Vítek (1886–1976),⁸³¹ také už starý jezuita a duchovní správce sester Kongregace Školských sester Třetího řeholního řádu svatého Františka v domově důchodců v obci Mitrov (Strážek, okres Žďár nad Sázavou), navštívil Konráda Maria Kubeše v Břežanech u Znojma začátkem června roku 1957 a byl otřesen zevnějškem Konráda Maria Kubeše.⁸³² Konrád Maria Kubeš si byl plně vědom svého chatrného zdravotního stavu.⁸³³ Pravdou zůstává, že se Konrád

⁸²⁸ Bernard Pitrun napsal: „*Jeden z účastníků, František Mikulka (1891–1971), důchodce na Moravci, se o nich v srpnu 1964 na Moravci vyjádřil těmito slovy: „Množství poučných příkladů ze všech dob a zemí, obdivuhodná paměť čtyřiasedmdesátiletého exercitátora (to bylo vždy charakteristikou Kubešových exercicií), že jsme si připadali jako školáci. A druhá charakteristika: dával špičky všem stavům a třídám, zejména českému katolicismu. “*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁸²⁹ Bernard Pitrun napsal: „*Zdá se mi, že někteří důstojní pánové nezachovávají mlčení. Před odpolední promluvou (cvičením) pozoroval, že některá místa jsou prázdná. Čekal tedy pět až deset minut, než se opozdilci přece jen dostavili. Proto exercitátor Konrád Maria Kubeš vždy poznamenal: „Jestliže víte, že některý snad zaspal či kde je, račte ho upozornit!“ A čekal tak dlouho, dokud nebyli všichni pohromadě. “*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.* Máme zachovanou ještě jednu osobní vzpomínku: „*K bohoslovcům byl otec Kubeš obzvláště přísný a mnozí z nich po vykonaných exerciciích měli strach a hrůzu z toho, zda se vůbec mají nechat vysvětit a stát se kněžími. “* Osobní sdělení R. D. Mgr. Pavla Haluzy (* 1960).

⁸³⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Zde v Břežanech chřipková epidemie zle řádila, ale jsme v rukou Božích a upřímně doznáváme: jsme staří, odcházíme jeden po druhém a ‚pole‘ přenecháme mladým. I já jsem více nemocný než zdravý. Dnes v noci zase na mne sahal kostlivec: srdce provádělo zle. No, jak Pán Bůh bude chtít a dá!“*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁸³¹ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814.* 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 450-452. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=56>

⁸³² Tomáš Vítek sdělil: „*Žlutý, scvrklý, živá mrtvola, žíví se a udržuje jen svými drogami, ale pořád opakuje: „Jak Pán Bůh dá a zachová!“*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁸³³ Bernard Pitrun napsal: „*Když dostal oznámení o smrti Václava Šettnera dne 17. srpna 1957 na Moravci, řekl: „Mně se to může stát každou chvíli, může mne klepnout mozková nebo srdeční mrtvice. Ale já jsem připraven. “*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

Maria Kubeš již několikrát podíval smrti do tváře, ale vždycky ji odehnal a byl zase čilý a duševně stále činný.

S návštěvníky v Břežanech u Znojma mluvil Konrád Maria Kubeš o filosofii, teologii a liturgii. Kupodivu, to mu nečinilo žádné obtíže. A nepozbyl ani zájmu a pracovní chuti, ba neodložil ani břitké pero náboženského polemika, útočného bojovníka a vždy pohotového obhájce Boží pravdy.

Z Břežanech u Znojma vyjížděl Konrád Maria Kubeš pouze na Vranov u Brna dávat kněžské exercicie a na léčení do Jánských Lázní v Podkrkonoší.⁸³⁴

O Vánocích roku 1964 požádal spolubratra Františka Úředníčka (1911–1969)⁸³⁵ z nedalekých Tulešic, aby ho přišel zaopatřit.

O svém zdravotním stavu v nastávajícím roce 1965 píše úsečně a trhaně,⁸³⁶ ale opět se sebral a zotavil.

V červnu roku 1965 byl Konrád Maria Kubeš opět v Jánských Lázní na léčení.

V neděli 15. srpna 1965 se Konrád Maria Kubeš dožil výročí 50. let řeholního života a měl velikou radost z kolektivní gratulace svých spolubratří na Moravci.⁸³⁷

Začátkem srpna roku 1965 dával Konrád Maria Kubeš opět kněžské exercicie na Vranově u Brna. Byly to Kubešovy poslední exercicie z celého jeho řeholního života.⁸³⁸

Dne 25. listopadu 1966, v den svých narozenin,⁸³⁹ napsal Bernardu Pitrunovi na Moravec

⁸³⁴ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Oba turnusy exercitátora pořádně sebraly, že se z nich nemůže vybrat, ač je tomu už bezmála měsíc. Inu, stárneme a 74letý není mladík 30letý z roku 1920. Jánské Lázně mi letos nepomohly. Buď vůle Páně! Odevzdanost musíme cvičit sami, nejen k ní povzbuzovat jiné. Byl jsem tam právě při volbách [volby do Národního shromáždění Republiky československé a Volby do zastupitelských orgánů Československa 1960] dne 12. června a s mnoha turisty odevzдал svůj hlas...*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁸³⁵ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814.* 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 388-390. Čestí jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=81>

⁸³⁶ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Celé Vánoce na lůžku – chřipka. Ráno 23. XII. 1964 naráz 39,5 stupně horečky a kolaps (srdeční). Od 24. XII. jdu z nemoci do nemoci. Skleróza mozku se stupňuje, po chřipce přišla slabá angína, pak silná rýma, potom zuby a teď 14 dní v těžkých mlhách je mi velmi nedobře.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁸³⁷ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Nemyslil jsem, že kdo vzpomene mého 50. výročí. Díky za vše.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁸³⁸ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Pořádně mě sebraly, ačkoli jsem mluvil méně než jindy. Ve chvílích, kdy srdce bouří, vidím sám, jak bídne a obtížně píše. Ostatně i můj rukopis Vám bezpochyby prozradí mé nitro, totiž můj zdravotní stav.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁸³⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Dejme tomu, že se dočkáš 70 nebo třeba i 80 let. Jak asi bude vypadat tehdy tvé rozjímání v den tvých narozenin? Životní úkol, jež jsi před 70 nebo 80 lety dostal, máš skoro celý za sebou; jak jsi jej vyplnil? Jak jej posoudíš ty, jak tvůj Soudce? Několik možností se naskýtá. Buď jej tvůj božský Učitel roztrhne a hodí k nohám jako žáčkovi nedbale vypracovanou úlohu, nebo v něm zahrhne červeným inkoustem tolik chyb, že úloha bude vypadat jako Rudé moře, nebo bude začátek bezvadný a konec docela pochybený, a tím celý úkol znehodnocen, nebo se ukáže, žeš po prolumpaceném jaru a létu života teprve na podzim se jakž takž vzchopil a dal Pánu pouhý zbytek. Či ti dá věčný Soudce svědectví, že ses snažil svůj úkol plnit svědomitě vždy a všude?*“ KUBEŠ,

poslední dopis, ve kterém obratem odpověděl přesně na všechny dotazy o svém rodu a o liturgických novinkách. Na tomto dopise si dal opravdu velmi záležet, protože písmo bylo poměrně dobře čitelné (dříve Bernard Pitrun dostával od Konráda Maria Kubeše horší „škrábanice“), třebaže se podepsal už jako slepý.⁸⁴⁰

Ještě v prosinci roku 1966 znenadání pro Konráda Maria Kubeše přijelo StB a odvezli ho do Znojma, kde ho přes pět hodin úporně vyslýchali kvůli některým heslům a větám proti komunismus a marxismu-leninismu v jeho *Apologetické abecedě* (v souvislosti s výtahy z tohoto spisu, které v Brně rozšiřoval J. J.). Konrád Maria Kubeš se však hájil velmi dobře, a tak mu jen pohrozili, že se pro něj ještě vrátí a odvezli ho zpět do Břežan. K dalšímu výslechu však již nedošlo, poněvadž Konrád Maria Kubeš už nebyl mezi živými. Třebaže tedy střetnutí se státní mocí dopadlo poměrně lehce, přesto rozruší, rozčílí a znervozní zdravého člověka, tím více pak starce Konrád Maria Kubeše. Následkem výslechu byly i velmi silné bolesti hlavy, kterými po několik dní Konrád Maria Kubeš trpěl. Je fakt, že ho tento výslech velice vysílil, vlastně svým způsobem dorazil.

Se sestrami Konrád Maria Kubeš častěji mluvil o blížící se smrti.⁸⁴¹

Ve středu 5. dubna 1967 v kapli Nejsvětějšího Srdce Ježíšova při večerní pobožnosti v 19:00 hodin klečel Konrád Maria Kubeš vzadu v lavici. Najednou lavice nápadně zavržala a Konrád Maria Kubeš sklouzl nehlučně do spodní části lavice. Bylo přítmí a pobožnost sester dále pokračovala. Po jejím skončení našly sestry Konráda Maria Kubeše zhrouceného na klekátku lavice, nebyl hned vidět. Jedna ze sester ihned poznala – mozková mrtvice na levé straně! Když ho sestry zvedaly, dával jim ještě křížek na čelo.

Ve svém pokoji byl Konrád Maria Kubeš ošetřován se vši bdělostí a pečlivostí. Ani na okamžik nebyl o samotě, po celé dny i noci se sestry střídaly u jeho lůžka a poskytovaly mu potřebnou pomoc. Také se neustále za něho modlily. Přítomnost, modlitby a zpěvy sester, které předtím duchovně vedl, mu působily nesmírnou radost. Často dával najevo, že vše vnímá a že duchem se spojuje s modlícími se sestrami. V celé dlouhé agonii, trvající od středy 5. do pondělí 10. dubna 1967, neztratil vědomí. Za každou sebemenší službičku sester byl velmi vděčný, což vyjadřoval stisknutím ruky nebo křížkem na čelo. Na malé dotazy kýval hlavou. Trpěl tiše, rád

---

Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 104-105. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁸⁴⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „*R. [everendissime] P. [ater] Díky za blahopřání k jmeninám, zvláště za oběť mše svaté – dar nejcennější, mně nejmilejší, nejdražší. Od léta mi rapidně slábne zrak, sotva na písmena vidím. Nová krásná adventní preface (podobně jako o SS^o) je z galikánské liturgie, k níž patří i ambroziánská. Commendo me... in Corde Jesu addictissimus. Caecus P. K.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁸⁴¹ Konrád Maria Kubeš jim mimo jiné sdělil: „*Dejte mi do rakve staré mešní roucho, pohřeb udělejte jednoduchý, žádnou promluvu nad hrobem, jen se za mne modlete!*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

žehnal a promluvil jen jednou.⁸⁴²

Tak to bylo s Konrádem Maria Kubešem po celou sobotu 8. a neděli 9. dubna 1967. Je pochopitelné, že byl velice zesláblý, vždyť od středy nic nejedl. Ze začátku se ještě něco málo napil, ale později i každá kapka čaje mu dělala potíže a nával hlenů ho stále dusil. Přesto při veškeré své slabosti a těžkostech, které ho sužovaly, nikdy neprojevil sebemenší známku netrpělivosti. Jeho dech chvílemi slábl, chvílemi se podobal chrčení. Tak pomalu klidně a trpělivě umíral.

V neděli 9. dubna 1967 po poledni se již zdálo, že nastává smrtelný zápas. Konrád Maria Kubeš ležel se zavřenýma očima, jeho tep byl docela slabounký, sotva znatelný a dech těžký. Tento bolestný stav se prodloužil až do pondělního večera 10. dubna 1967, kdy okolo 20:30 hodin za společných modliteb přítomných sester, které mimo jiné často opakovaly jeho oblíbený povzdech: „Královno našich srdcí, přijmi nás k sobě!“, vydechl svoji mariánskou duši do rukou Stvořitelových. Svatý klid a trpělivost, to byl zvláštní dojem, jakým jeho krátká a neobyčejně klidná smrt zapůsobila na všechny přítomné sestry. Tak skonala jezuita, o němž se krásně vyslovil jeho spolubratr František Kubíček (1873–1961):⁸⁴³ „*Byl to mimořádně pilný muž.*“⁸⁴⁴

Konrád Maria Kubeš tedy skonala zcela tichounce a normálně. Žádná zvláštní nemoc nebyla příčinou jeho smrti, jen úplné vyčerpání organismu, jak svědčí lékařský nález.⁸⁴⁵

Potom sestry prokázaly drahému zemřelému Konrádu Maria Kubešovi poslední službu lásky. Oblékly ho do kněžského roucha, které už bylo vyřazené, jak si to výslovně přál, aby osvědčil poslední akt řeholní chudoby. Ovšem splnit přesně i jeho druhé závětné přání, pohřeb co nejjednodušší, to už nebylo v jejich moci.

Slavné rekviem s velkou asistencí kněží celebroidal místní kněz A. Bureš, smutečním kazatelem byl Josef Nádeníček, administrátor v Litobratřicích (působil zde v letech 1966–1973), bývalý žák Konráda Maria Kubeše na velehradském gymnáziu. Pohřební obřady vykonal kanovník

⁸⁴² Konrád Maria Kubeš jen všechny sestry ujistil: „*S Pánem Bohem! – Nezapomenu!*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁸⁴³ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814.* 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 354-356. *Čeští jezuité*; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=98>

⁸⁴⁴ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

⁸⁴⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Misál... Hledím vpředu na tabulku, na niž jsou udány pohyblivé svátky mnoho let napřed... Sloupec s nápisem Velikonoční neděle... datum za datem až k roku 2000: 23. dubna. Které z těch velikonočí budou mé poslední? Nevím a nevím. Že bych se dočkal těch posledních v té tabulce? To je více než pochybné. Tedy jedny z nich budou jistě mé poslední... Kde umru? Zase nevím. Snad ve své rodné vísce, snad zde, kde právě působím, ale možná, že na místě, které dnes neznám ani podle jména! Jak budu umírat? Opět nevím. Bude má smrt klidná či bolestná? Bude náhlá či mi popřeje Pán času k přípravě? Bude přirozená či násilná? Vraždou, neštěstím, úrazem? Budu sám nebo obklopen svými drahými? Přijmu svaté svátosti či odejdu bez jejich posily? To vše jsou otázky, na něž by jedině Vševedoucí mohl odpovědět.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 319. *Exerciční knihovny č. 4.* Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

Královské stoliční kapituly sv. Petra a Pavla v Brně Ludvík Horký (1913–2008). Za spolubratry z řádu Tovaryšstva Ježíšova se rozloučil Jakub Rabušic (1905–1981),⁸⁴⁶ za Svatý Hostýn a jeho poutníky Josef Nezdařilík (1892–1979), bývalý katecheta a kooperátor v Bystřici pod Hostýnem (působil zde v letech 1932–1958).

Jejich smuteční proslovy vyzněly ve vystižná ocenění života a díla Konráda Maria Kubeše.⁸⁴⁷

Konráda Maria Kubeše přišli na jeho poslední cestě doprovodit četní známí – jeho pozůstalí řádoví spolubratři, odevšad jeho posluchači a čtenáři, více než osmdesát kněží, řeholní sestry i se svými postiženými svěřenci.

Zesnulý Konrád Maria Kubeš byl pochován na místním hřbitůvku⁸⁴⁸ pod velkým dřevěným křížem.⁸⁴⁹

V *Katolických novinách* ze dne 30. dubna 1967 byla publikována krátká zprávička o životě a díle Konráda Maria Kubeše.⁸⁵⁰

⁸⁴⁶ PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 472-474. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=44>

⁸⁴⁷ Bernard Pitrun napsal: „Byl to kněz učený a obětavý, tichý a skromný, který dovedl Pannu Marii vychvalovat pravdivě a nadšeně.“ (z pohřební řeči otce Josefa Nádenička). „Byl to kněz věrný, který horlivě sloužil Kristu a jeho církvi, pro ni pracoval i trpěl. Proto mu zachováme vděčnou památku.“ (Ze soustrastného přání Msgre ThDr. JUDr. Josefa Kratochvíla (1876–1968), kapitulního vikáře brněnské diecéze).“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁸⁴⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „Návštěva na hřbitově... Náhrobky mluví podobnou řeč. Čtu pohanský nápis: ‚Zde leží... Budiž mu země lehká!‘ Slova naděje praví na vedlejším náhrobku: ‚Zde očekává těla vzkříšení a příchod toho, jež miloval...‘ Jinde beznadějnost: ‚Opustil nás, v neznámo odešel, už se nevidíme...‘ Křesťanský náhrobek, byť i z něho dýchala truchlivá melancholie, jež plní duši při loučení na dobu předlouhou a při vzpomínce na pomíjejícínost lidského života, přece vyjadřuje naději, byť to byl docela prostý kříž.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 326. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> Sestry v Břežanech pak jen dodaly: „Proto se těšíme z toho, že máme otce Kubeše na našem hřbitově a doufáme v jeho pomoc a přímluvu v nebi. Requiescat in pace“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁸⁴⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „Poutníče! Oba dva jednou doputujeme, dokonáme pouť, kterou jsme nastoupili v den svého zrození a kterou jsme v myšlenkách spolu prodělali v této knížce. Doputujeme, a u brány nebeského Sionu? Až bude od nás anděl, strážce nebeské brány, žádat heslo? Svatý kříž, klíč nebeské brány... A až se oba shledáme v údolí Josafat... doufejme, že oba po pravici věčného Soudce... pak bude nad našimi hlavami, tvoji i mou, zářit svatý kříž...“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 635. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁸⁵⁰ V *Katolických novinách* byla uveřejněna krátká zpráva: „In memoriam. V Břežanech u Znojma byl 15. dubna pohřben duchovní správce tamních řádových sester P. Konrád M. Kubeš. Smutečním kazatelem byl P. Nádeniček, z jehož kázání lze seznat život a dílo P. Kubeše, narozeného r. 1890 v Praze. V r. 1915 vstoupil do řádu T. J. Vynikal neobyčejnou pamětí a píli. Znal osm živých i mrtvých jazyků. Zabýval se zejména mariologií. Studia dokončil r. 1926 a složil slavné sliby. Tento spisovatel byl i horlivým exercitátorem a profesorem na Velehradě, byl i vyhledávaným kazatelem jako tichý, skromný, přímo asketický učenec a opravdový člověk. Řadí se mezi naše neplodnější mariánské spisovatele a v mariologii přivedl naši literaturu na světovou úroveň. V posledních letech žil na Moravci, v Bukovině a v Břežanech. Pracoval neúnavně až do posledního týdne života. Pohřbu se účastnili kněží, řádové sestry a četní věřící. Smuteční obřad vykonal brněnský kanovník P. Horký, za spolubratry se rozloučil P. Rabušic; činnosti P. Kubeše vzpomněl P. Nezdařilík z Bystřice pod Hostýnem, jež vyslovil naději, že i když tělo zesnulého odpočívá daleko od mariánského sv. Hostýna, duchem tam bude dále žít, a že Panna Maria, kterou tolik

8 LITERÁRNÍ DÍLO KONRÁDA MARIA KUBEŠE

Knižní a časopisecké dílo Konráda Maria Kubeše je značně rozsáhlé a s přihlédnutím k tomu za jak mnohdy obtížných a těžkých okolností vznikalo,⁸⁵¹ nelze než pociťovat hlubokou úctu a obdiv. Přestože je Kubešovo dílo pochopitelně značně dobově a konfesně podmíněno a do určité míry již překonáno, může i dnes posloužit jako historický pramen ke studiu dějin katolického teologického myšlení, především mariologie, ale také dějin ignaciánské spirituality v Československu v letech 1918–1948.

Písemné dílo Konráda Maria Kubeše lze rozdělit do dvou základních skupin. Do první skupiny patří knihy a druhá skupina pak zahrnuje časopisecké stati.

Časopisecké stati, které Konrád Maria Kubeš postupně vypublikoval v jezuitských časopisech *Ve službách Královny*, *Hlasy svatohostýnské*, *Zprávy velehradské*, *Posel Božského Srdce Páně* a *Dorost* a rovněž knihy, které vydal, mohou být svým obsahem zařazeny do katolické apologetiky, dogmatické teologie se zřetelem k mariologii, do pastorální (homiletika) a spirituální teologie.

Veškeré své písemné dílo Konrád Maria Kubeš vždy publikoval na žádost konkrétního člověka nebo určité skupiny osob či jen z nezbytné aktuální potřeby doby a situace.

Konrád Maria Kubeš všechny své knihy věnoval a svěřil pod ochranu Panny Marie kromě jedné, kterou naopak věnoval Milostnému Pražskému Jezulátku. V úvodu každé knihy Konrád Maria Kubeš vždy uvedl rok a liturgický svátek, kdy byl text knihy napsán.

Konrád Maria Kubeš v letech 1935–1948 vypublikoval celkem 15 knih a jak je z jejich datace patrné začal psát až ve zralém věku, jelikož se zřejmě řídil zásadou, kterou mu přidal jeho profesor fundamentální teologie a křesťanské filosofie na teologické fakultě v Praze František Xaver Kordač (1852–1934), která zní: „*Vědecká díla nezačínajte nikdo před 40. rokem.*“⁸⁵²

---

ctil a jejímž byl vpravdě heroldem, jistě ho přivede do slávy věčné. (EVŠ).“ Katolické noviny, 30. 4. 1967, s. 3.

⁸⁵¹ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Vstoupil jsem do řádu [...], abych vydával knihy. [...] Vydávání knih – mařila řádová censura, neochota tiskáren.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Kralupy dne 31. května 1951.* Příloha č. 111.

⁸⁵² K tomuto výroku Konrád Maria Kubeš pak později poznamenal: „*Chop se pera, máš-li k psaní schopnosti. Nestačí pero, kalamář a pět prstů u pravé ruky.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 215. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

8.1 Knižní prvotiny

8.1.1 Ve šlépějích Neposkvrněné

Knižní prvotinu Konráda Maria Kubeše *Ve šlépějích Neposkvrněné* nelze zcela zařadit mezi dogmatická díla, spíše bychom ji mohli nazvat duchovní příručkou.

Superior hostýnské rezidence František Vídenský (1867–1939)⁸⁵³ někdy v roce 1933 vyzval Konráda Maria Kubeše, aby se chopil pera a uveřejnil své vlastní soukromé duchovní texty.⁸⁵⁴ Tak v roce 1935 vyšla v nakladatelství Občanské tiskárny v Brně modlitební kniha *Ve šlépějích Neposkvrněné*.⁸⁵⁵ Tuto knižní prvotinu, kterou Konrád Maria Kubeš osobně považoval za nejzdařilejší ze všech svých později vydaných knih, věnoval samozřejmě Panně Marii⁸⁵⁶ a rovněž předmluvu ke knize napsal na mariánský svátek.⁸⁵⁷

Z důvodu nadšeného přijetí ze strany katolické veřejnosti⁸⁵⁸ a zřejmě povzbuzen pochvalnou

⁸⁵³ Srov. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 213-217. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=176>

⁸⁵⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „Byl jsem vyzván, abych materiál, jež jsem pro svou privátní pobožnost dlouhá léta z Otců a liturgií sbíral, učinil přístupným i těm, kteří nemají příležitosti čerpat z pramenů. Přeložil jsem tedy, co nejkrásnějšího se dá upotřebit z množství nasbírané látky.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

⁸⁵⁵ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935. 987 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

⁸⁵⁶ Konrád Maria Kubeš napsal toto krátké věnování: „*Panně Neposkvrněné věnováno*.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> „*Vše, co můžeme dát k oslavě tvé, jest jen chudobkou vedle slávy tvé, jež od tisíciletí záplavou světla plní svět, ozařuje temena hor a zapadá v hlubiny údolí stejně jako do hlubin duší...*“ JANDA, Antonín, ed. *Papežská korunovace Matky Boží Svatohostýnské dne 15. srpna 1912*. Brno: Matice Svatohostýnská, 1913, s. 56. KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> Srov. též P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J. Koruna Královny Májové. *Dorost*. 1923, č. 15, s. 249–250. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J. Koruna Královny Májové. *Ve službách Královny*. 1923, č. 5, s. 66-68.

⁸⁵⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Ve stínu milostné svatyně vítězné Ochránkyně Moravy, v předvečer slavnosti jejího Neposkvrněného Početí 1933*.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 8. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

⁸⁵⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „*S milostí Boží a požehnáním té, které byla věnována, rozletěla se tato knížka po Čechách i Moravě a ukázala, jak doufáme, nejedné duši krásu a vznešenost nebeské Královny*.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 12.

recenzi,⁸⁵⁹ připravil Konrád Maria Kubeš druhé vydání této své modlitební knihy,⁸⁶⁰ kterou však rozdělil na dva díly. Druhý díl knihy byl pak také vydán jako samostatné dílo.⁸⁶¹ Vzhledem k nepříznivé politické situaci však mohla tato dvoudílná publikace vyjít až v roce 1947 a 1948 v nakladatelství Vyšehrad v Praze.⁸⁶²

Zdá se, že jedním z impulzů, které vedly Konráda Maria Kubeše k sepsání této modlitební knihy, byly vzpomínky z jeho dětství a mládí. Jak u svého otce⁸⁶³ tak i u své matky⁸⁶⁴ mohl vidět malý Konrád Maria Kubeš, jak denně brali do svých rukou modlitební knihu a s železnou pravidelností se z ní modlili. Ba dokonce, zřejmě na základě dobrého příkladu rodičů, i samotný Konrád Maria Kubeš vzpomíná, že první dárek, který si přál k Vánocům byla právě modlitební kniha.⁸⁶⁵

Konrád Maria Kubeš svoji modlitební knihu *Ve šlépějích Neposkvrněné* rozdělil do čtyř základních kapitol, které nazval *Den věřícího křesťana*, *Týden věřícího křesťana*, *Měsíc věřícího křesťana* a *Rok věřícího křesťana*.

⁸⁵⁹ Srov. O.P. Žeň. *Na hlubinu*, 21, č., 1947, s. 319.

⁸⁶⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „*V druhém vydání učiněno málo změn. Vynechány modlitby, o kterých jsem věděl, že se méně líbily, a přidáno tu a tam něco, co si čtenelé nejsv. Panny přáli. Na Velehradě ve svátek dědice České země 1941.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947, s. 12.

⁸⁶¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Do knihy ‚Ve šlépějích Neposkvrněné‘ jsme v 1. vydání vsunuli asketické úvahy – řadu drobných pokynů pro duchovní život; jimi byla kniha poseta jako trávník květy. Závažné důvody nás přiměly, že jsme ve 2. vydání tyto ‚květy‘ ze zeleného trávníku pobožností vyňali a uvlili v kytici, kterou jednak ve velkém vydání knihy k ní připojujeme, opatřivše tuto druhou část samostatným stránkováním, jednak ji vydáváme zvlášť jako miniaturní asketiku.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Miniaturní asketika*. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1948, s. 11.

⁸⁶² KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947. 865 s. KUBEŠ, Konrád Maria. *Miniaturní asketika*. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1948. 134 s.

⁸⁶³ Bernard Pitrun napsal: „*Když bylo Konrádovi 18 let, osmělil se nahlédnout do krabice, ve které jeho maminka uchovávala vzácnější písemnosti po zemřelém manželovi. Našel tam i jeho oblíbenou modlitební knihu a v ní lístek napsaný jeho rukou: ‚Modlitba za manželku. Bože, jenž jsi mne uznal za hodna manželského stavu a otcovské důstojnosti...‘.*“ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

⁸⁶⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Koncem listopadu jsme rok co rok pozorovali, jak zesnulá máti s touhou skoro nedočkavou vyhlíží den, kdy obvyklou modlitbu knihu zamění za jinou, starou, velkou, švabachem tištěnou, prastarou rodinnou památku, a zahalena v šál, pospěje časně zrána na roráty..., do chrámu, kde se tehdy ještě zpívaly nezměněné a nezkrácené rorátní zpěvy.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 9. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

⁸⁶⁵ Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*První přání, které jsem si dovolil ohledně vánoční nadílky vyslovit a které otec nad očekávání skvěle splnil, bylo nesměle nadhozené přání, aby mi Ježíšek přinesl modlitbu knížku...*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 138-139. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697> „*Dodnes vděčně vzpomínám své modlitbu knížky, jež mne provázela po celou dobu studií až do bohosloví.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 140. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698> Pravděpodobně to byla modlitební knížka: OREL, Dobroslav. *Modlitby a zpěvy pro střední školy*. 5. vyd. Praha: V Císařském královském školním knihoskladě, 1918. 258 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=666>

První kapitola obsahuje ranní a večerní pobožnost⁸⁶⁶ a pak rozličné modlitby v různých záležitostech a okolnostech každodenního života.

V druhé kapitole Konrád Maria Kubeš vybízel věřící, aby každý jednotlivý den v týdnu zvláště zasvětili některému z tajemství víry. Neděle měla být zasvěcená tajemství Nejsvětější Trojice, zmrtvýchvstání Páně a nanebevzetí Panny Marie. Pondělí mělo být zasvěcené vtělení a dětství Páně, božskému mateřství a neporušenému panenství Panny Marie, duším v očištění a andělům strážným. Úterý mělo být zasvěcené Duchu svatému, Nejčistšímu Srdci Panny Marie a křesťanům, biřmovacím či nějakým způsobem blízkému světcům či světícím. Středa měla být zasvěcená Panně Marii prostřednicí všech milostí a jejímu snoubenci sv. Josefovi. Čtvrtek měl být zasvěcený Nejsvětější svátosti oltářní, smrtelných úzkostí Páně v Getsemanské zahradě a Panně Marii jako patronky šťastné smrti. Pátek jako kající den měl být zasvěcený utrpení a smrti Páně a Panně Marii Bolestné. Sobota měla být zasvěcená Neposkvrněnému Početí Panny Marie.

Konrád Maria Kubeš důtklivě nabádal věřící, pokud jim to okolnosti dovolí, aby si alespoň měsíčně vykonali soukromou duchovní obnovu, vykonali svátost smíření neboli svatou zpověď a přistoupili ke svatému přijímání.⁸⁶⁷ Příslušné modlitby k těmto pobožnostem jsou obsahem třetí kapitoly.

Čtvrtá nejobsáhlejší kapitola modlitební knihy podrobně pojednává o duchovním prožívání církevního roku. Konrád Maria Kubeš nejprve podrobně vysvětlil obsah a smysl daného období církevního roku a pak konkrétně popsal daný kalendářní měsíc den po dni. Pokud to bylo možné vždy připojil příslušné modlitby a pobožnosti. Připomínky jednotlivých světců a světic připomenul spíše heslovitě, ale je třeba zdůraznit, že tam kde to Konrád Maria Kubeš osobně považoval za důležité si neodpustil občasně antireformační invektivy.⁸⁶⁸

⁸⁶⁶ K tomu Konrád Maria Kubeš na jiném místě poznamenal: „*Kdy jest naší povinností se modlit? Ve zpovědních zrcadlech lze číst: ‚Nemodlil jsem se ráno, večer, před jídlem, po jídle, při zvonění... Zanedbal jsem v neděli kázání...‘ Doznávám upřímně, že nevím, jak se to do různých ‚zrcadel‘ dostalo. Ani božský, ani církevní zákon nepředepisuje, že se máme modlit právě tyto doby. Jsme povinni občas pozvednout mysl k Bohu, ale kdy, kde a jak, jest pozůstaveno naší svobodné volbě, vyjma povinnost nedělní a sváteční mše svaté.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 355. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

⁸⁶⁷ V soukromé korespondenci Konrád Maria Kubeš vzpomínal: „*Onehdy jsem dostal zprávu o úmrtí starší dívky. Její sestra mi psala: ‚V 19. roce se rozhodla být JS [snoubenkou Ježíšovou]; nejstarší ze sourozenců, tíha celého hospodář.[ství] spočívala na ni, denně k sv.[atému] přij.[ímání] už od 1920, kdy to tam bylo neslycháno, proto »přemrštěná« atd. Vroucně milovala M.[arii], takže M.[aria] a Euch.[aristie] byla její radostí a její silou!‘“* PA TJ Praha. Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Moravce dne 5. dubna 1954*. Příloha č. 117.

⁸⁶⁸ Pro ilustraci uvádíme alespoň jeden příklad, co Konrád Maria Kubeš doporučoval věřícím k 6. červenci: „*Dnes vzpomínej nesčetných mučedníků, kteří za bouří husitských drahou krví ztropili půdu naší vlasti a volili raději nejkrutější smrt, než by zradili Krista a dali se přinutit k odpadu. [...] Není země ve střední Evropě, která by se mohla vykázat takovou armádou mučedníků jako naše vlast. Modleme se, aby našim mučedníkům dostalo se cti oltáře, jako na př. mučedníkům anglickým 16. století. Pamatujme, že jsme synové mučedníků, važme si té cti a budme na ni hrdí. Nesluší se, aby před změkčilými potomky někdejších násilníků ustoupili ti, v jejichž žilách koluje krev mučednická – krácejme neohroženě ve šlépějích těch, kteří se nelekali cepů, palcátů ani ohně ‚božích bojovníků‘, jak se rádi i dnes nazývají bojovníci temna.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné:*

K sestavení modlitební knihy použil Konrád Maria Kubeš jako základní pramen všeobecně známou a dodnes nepřekonanou sbírku řeckých textů *Patrologiae graecae cursus completus* (PG)⁸⁶⁹ a sbírku latinských textů *Patrologiae latinae cursus completus* (PL)⁸⁷⁰ od francouzského katolického teologa a vydavatele Jacques Paula Migne (1800–1875).

Hymny sv. Efréma Syrského (ca 306–373) překládal Konrád Maria Kubeš ze sbírky *Patrologia Syriaca*,⁸⁷¹ případně z mariánské patristiky britského redemptoristy Thomase Livia (ca 1829–1903) *The Blessed Virgin in the Fathers of the First Six Centuries*.⁸⁷²

Mariánské modlitby a duchovní texty čerpal Konrád Maria Kubeš také z monumentálního třináctisvazkového kolektivního díla *Summa aurea de laudibus Beatissimae Virginis Mariae, Dei Genitricis sine labe conceptae*⁸⁷³ od francouzského katolického kněze, archeologa a historika Jeana Jacques Bourassé (1813 – 1872) a výše zmíněného Jacques Paula Migne (1800–1875).⁸⁷⁴

Texty liturgických hymnů⁸⁷⁵ vybral Konrád Maria Kubeš samozřejmě z *Breviarium Romanum*, ale také z monumentálního pětadesátisvazkového kolektivního díla *Analecta hymnica medii aevi* od německého jezuita, hymnologa a lyrického básníka Guido Maria Drevese (1854–1909) a německého jezuita a hymnologa Clemense Blume (1862–1932).⁸⁷⁶

Ostatní duchovní texty sesbíral Konrád Maria Kubeš z různých pramenů, které však bohužel

---

Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 842 a 844–845. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

⁸⁶⁹ Srov. Patristica.net [online] <http://patristica.net/graeca/>

⁸⁷⁰ Srov. Patristica.net [online] <http://patristica.net/latina/>

⁸⁷¹ Srov. Archive.org [online] <https://archive.org/search.php?query=patrologia%20syriaca> Konrád Maria Kubeš k tomu dodává: „Účel knížky jest praktický; neměl jsem v úmyslu podat patristickou anthologii. Proto jsou na př. dlouhé hymny sv. Efréma (obsahující až přes 50 strof) zkráceny, některé modlitby jsou zase ‚mosaika‘, t. j. z několika dlouhých modliteb jsou vybrány nejkrásnější a nejhlubší myšlenky a spojeny v jedno, ovšem tak, aby netrpěl smysl.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 8. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

⁸⁷² Srov. LIVIUS, Thomas. *The Blessed Virgin in the Fathers of the First Six Centuries.* London: Burns and Oates, 1893. 539 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/TheBlessedVirginInThe>

⁸⁷³ Srov. Archive.org [online] <https://archive.org/search.php?query=Summa%20aurea%20de%20laudibus%20Beatissimae%20Virginis%20Mariae>

⁸⁷⁴ Konrád Maria Kubeš píše: „Málo kdo však tuší, co krásy a jaké perly skrývají v sobě liturgické a patristické poklady křesťanského starověku a středověku, a že tehdy ctitelé sv. Panny vysílali k jejímu trůnu modlitby a písně nejen proniknuté vroucností a dýšící láskou, nýbrž i tak krásné, že podobnými se nynější prosaická doba honosit nemůže. [...] Čtení, modlitby a výroky sv. Otců jsou vzaty z originálu (syrští Otcové z latinského a anglického překladu). Jen modlitby sv. Alfonsa Lig., sv. Gertrudy a sv. Mechtildy jsem přebral z druhé ruky, protože mi originál nebyl přístupný. Netřeba se tedy obávat, že knížka obsahuje citáty nesprávné a nekontrolované, z různých sbírek prostě přejaté.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523> „Modlitby v ní uvedené (skoro veskrze z Otců) překvapily svou krásou a hloubkou [...]. Nelze popřít, že patrologie je namnoze kniha zapečetěná, obsahující netušené bohatství perel.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl.* Praha: Nákladem Posla Božského Srdece Páně, 1936, s. 8. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁸⁷⁵ Konrád Maria Kubeš píše: „Z mnoha set překrásných sekvencí latinské liturgie jsem mohl vybrat jen několik a podat ve volném překladě.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.* Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 8. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

⁸⁷⁶ Srov. Archive.org [online] <https://archive.org/search.php?query=Analecta%20hymnica%20medii%20aevi>

nikde konkrétně necitoval.⁸⁷⁷

Modlitební kniha *Ve šlépějích Neposkvrněné* se svým uspořádáním i obsahem značně liší od soudobé i starší asketické knižní produkce. Kvalitou zpracování mohla, podle našeho názoru, směle konkurovat soudobé modlitební knize *Prameň z Boha*⁸⁷⁸ od slovenského katolického kněze a veřejného pracovníka Karola Körpera-Zrínského (1894–1969)⁸⁷⁹ a modlitební knize *Nábožné výlevy*⁸⁸⁰ od slovenského katolického kněze a vydavatele Andreje Ľudovíta Radlinského (1817–1879), zakladatele katolického nakladatelství Spolok svätého Vojtecha v Trnavě. V Českých zemích podobné kvality dosáhla pouze modlitební kniha a kancionál *Oltář*,⁸⁸¹ sestavená a vydaná zřejmě z popudu královéhradeckého biskupa Edvarda Jana Nepomuka Brynychy (1846–1902),⁸⁸² a

⁸⁷⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Za pravost citátů ručím (neopsal jsem jich ze sbírek), uvádím je však tak, jak je ve svých manuskriptech nalézám – tu a tam jen autora bez přesného označení místa – a překlad někdy trochu volněji, aby prostí čtenáři snáze porozuměli.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl.* Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 8. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁸⁷⁸ Srov. KÖRPER-ZRÍNSKY, Karol. *Prameň z Boha: Modlitbová, obradná, omšová, rozjímavá a poučná kniha pre vzdelaných katolíkov.* Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1939. 700 s.

⁸⁷⁹ Srov. HLADKÝ, Juraj. Neznáma tvorba Karola Körpera-Zrínského v Leopoldovskej väznici. In: *Kniha ...: Zborník pre problémy a dejiny knižnej kultúry na Slovensku.* Martin: Matica Slovenská, 2011, s. 390-400. Teória a výskum. Vedecké zborníky. ISBN 978-80-89301-79-9. *Katolícke Slovensko na pamiatku tisícročného jubilea blaženého zvestovania Kristovej viery nášmu národu slovenskému, keď založil prvú kresťanskú svätyniu slovenský knieža Pribina v Nitre: 833-1933.* Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1933. 651 s. KÖRPER-ZRÍNSKY, Karol. *Môj život.* 1. vyd. Bratislava: Lúč, 1993. 302 s. ISBN 80-7114-096-1. KÖRPER-ZRÍNSKY, Karol. *Z Bratislavy do Chicaga.* Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1941. 528 s. MIKUŠ, Milan. *Körper Zrínsky – život a dielo: Rímskokatolícky kňaz, bratislavský kanonik, pedagóg, spisovateľ, žurnalista, národovec: K 105. výročiu narodenia a k 30. výročiu úmrtia.* Nemšová, Mestský úrad 1999. 36 s.

⁸⁸⁰ Srov. RADLINSKÝ, Andrej Ľudovít, ed. *Nábožné výlevy: Poučná a obradná modlitebná kniha s jednotným cirkevným spevníkom pre katolíckeho kresťana na používanie v kostole i doma.* 14., opr. a dopl. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1945. 1760 s.

⁸⁸¹ Srov. *Oltář: Poučná a modlitební kniha i zpěvník.* 3., uprav. a rozšíř. vyd. Hradec Králové: Nákladem bisk. konsistoře, 1909. 372 s.

⁸⁸² Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bbryn.html> Srov. též DUBSKÝ, Jiljí. *Eduard Brynych: Biskup královéhradecký.* Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1941. 53 s. Vítězové; 2. svazek VIII. ročníku. KRLÍN, Josef. *Eduard Jan Nep. Brynych.* Praha: Svaz katolických novinářů, 1932. 122 s. Život; kn. 13. Konrád Maria Kubeš o tomto biskupovi, který ho i birmoval, napsal: „*Brynych ještě jako kněz pozoroval, jak pastoři „pracují“, katolíci mlčí a spí, a protestanté rvou Kristu jednu duši za druhou. Podle své zásady „proti knize kniha“ jal se psát pro lid povídky v katolickém duchu, kde nikoli výbojně, nýbrž v duchu lásky varoval před smíšenými sňatky a upozorňoval na protestantské léčky. Na to nebyli však pastoři naprosto zvyklí! V „katolickém“ Rakousku se tady kdosi ozývá proti nim! Z toho byli docela nervosní a zuřili proti Brynychovi; ten však byl přesvědčen, že i katolíkům dal Tvůrce jazyk, aby dovedli promluvit, a šel svou cestou dál. Když se stal biskupem, pracoval „ve velkém“, a jemu mají čeští katolíci z největší části co děkovat, že je převrat nepřekvapil nepřipravené. Myslím, že se nemýlím, řeknu-li: Moravěnka měla Stojana, a Čechy měly Brynychy. Redakce novin, které po něm házely blátem, mu zaslaly přípisy, že prý ho docela nechají na pokoji, nechá-li on „politiky“. Ale velkému biskupu bylo jasno: Zde jde o náboženství, a třebaže to není tak zřejmo nyní, ukáže se to po letech! – A ukázalo se! Brynych viděl dál, než jistí nesoudní katolíci. On pak za svou věc obětoval život. Jak v jeho poslední nemoci lékaři zjistili, zemřel tento trochu trochu muž ne příliš stár následkem neustálého nekrvavého pronásledování od novinářů, článkářů i vlády. Zednářská vláda rakouská ho vyzývala, aby se vzdal biskupství, císař mu dal citit svou nejvyšší nemilost, byl i v Římě obžalován a musil se tam dostavit (nevyhýbal se tomu jako Hus, protože neměl špatné svědomí!), a teprve když se ho Lev XIII. zastal, poznav jeho šlechetné srdce a čisté úmysly, měl od vlády pokoj – ne však od novinářů. Brynych však dovedl říci do očí pravdu i Jeho Veličenstvu, že se totiž na císařských statcích nezachovává nedělní klid – biskup nemyslí, že to je „věc soukromá“, když se tím dávalo pohoršení lidu jeho péči svěřenému! Tak pojímal Vaši zásadu tento velký biskup!“ P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Náboženství je věc soukromá.“. *Dorost.* 1935, č. 7, s. 91.*

modlitební kniha *Bůh a duše*,⁸⁸³ sestavená řeholníky z Kongregace Nejsvětějšího Vykupitele (redemptoristů).⁸⁸⁴

Konrád Maria Kubeš se během své misionářské a pastorační praxe nejednou setkal s lidmi, kteří pěstovali falešnou, mnohdy až podivínskou veřejnou i soukromou zbožnost.⁸⁸⁵ Příčinu Konrád Maria Kubeš viděl především v nedostatečném vzdělávání a poučení věřících,⁸⁸⁶ a to byl zřejmě hlavní důvod k sestavení této modlitební knihy.⁸⁸⁷ Přestože je tato modlitební příručka dobově podmíněná, duchovní texty v ní obsažené však mají stálou platnost a mohou tedy do jisté míry posloužit i současnému čtenáři.⁸⁸⁸

8.1.2 Brána ráje

V roce 1870 byl olomouckým arcibiskupem a kardinálem Bedřichem Egonem z Fürstenberka (1813, ve funkci 1853–1892)⁸⁸⁹ založený klášter Kongregace Milosrdných sester

⁸⁸³ Srov. *Bůh a duše*: „Missionární knížka“, aneb, *Soustavný návod k zbožnému životu*. Vyd. il. Praha: Nákl. vl., 1925. 574 s.

⁸⁸⁴ Srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. IV. díl, 1. svazek, (Kongregace a řeholní společnosti)*. 1. vyd. Praha: Libri, 2016. 222 s. ISBN 978-80-7277-545-3.

⁸⁸⁵ Konrád Maria Kubeš o nesprávné zbožnosti napsal: „*Nosit při sobě nevím kolik medailí, vyhledávat zvláštnosti (ve chrámě nepřiklekně s ostatními ke stolu Páně), konat věci nápadné nebo nezvyklé - podivné modlitbičky, písničky, strojené chování... chodit od oltáře k oltáři, upozorňovat na sebe hlubokými úklony před oltářem a pod., toho všeho se pravá zbožnost varuje. [...] Zařídí si v kostele pozorovací stanici, jejich detektivskému zraku neujde živá duše a žádné hnutí od správce chrámu až k poslednímu ministrantovi a poslednímu návštěvníku kostela. [...] Abraham a S. Clara, slavný vídeňský kazatel, svým neomaleným způsobem praví: ‚Má nad postelí a kolem postele obrazů a obrázků jako votivních tabulek v Maria Zell, nese do kostela modlitebních knížek tolik, že by osel pod tím nákladem vzdychal, modlí se, až se jí od huby práší, koleny provrtá všechny dlažby celého kostela, celý den otáčí růžencem a pošpiní všechny listy modlicích knížek, a přece se Bohu protiví, protože taková modlička (Betursel, Betschwester) v kostele se modlí, a doma je nepořádek, muž láteří...‘.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 48. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>*

⁸⁸⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Při tom jsem hleděl, aby věřící konali své modlitby a pobožnosti s porozuměním, a vplel jsem do knížky řadu poučení jak o známých pobožnostech (mariánské, eucharistické, k Srdci Páně, dušičkové a uctívání svatých), tak i o méně známých (k Duchu sv., nejdražší Krvi Páně a pod.), jsa přesvědčen, že tím více bude pobožnost vábit a těšit a tím více přinese duši užitku a milostí, čím lépe ji kdo bude chápat a jí rozumět.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935, s. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

⁸⁸⁷ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Maria jest jméno knížky, kterou ti kladu do rukou. Chce ti být nápomocna, abys chválil Tvůrce podle příkladu té, kterou zveme vznešenou nádobou pobožnosti; chce tě uvést do ne právě snadného umění modlitby, a jestliže si knížku zamiluješ, chce ti být věrným druhem a provázet tě do zповědnice, k svatostánku, k trůnu Májové Královny – tak dlouho, jak dlouho budeš chtít nebo jak dlouho ji budeš potřebovat. [...] I tato knížka se pokouší naučit tě tomuto andělskému zaměstnání.*“ Tamtéž, s. 13.

⁸⁸⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Modlitby, které najdeš v této knížce, pocházejí jednak od sv. Otců, od světců, kteří jimi k Pánu mluvili před dávnými staletími (na př. Ambrož, Augustin, Efrém) a kteří ted' oslavují Hospodina spolu s anděly – jednak od církve, namnoze z různých liturgií. Moderním modlitebním knížkám schází někdy tato vlastnost; obsahují často modlitby složené od lidí, kteří nejsou nebo nebyli světci a nevyznali se tudíž v umění rozmlouvat s Bohem; vše bývá jaksi strojené, bombastické nebo kamarádské.*“ Tamtéž, s. 18-19.

⁸⁸⁹ Srov. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bvfur.html> BUBEN,

svatého Karla Boromejského ve Frýdlantě nad Ostravicí. Při klášteře vznikl internát a střední škola pro dívky.⁸⁹⁰ Na počest zakladatele byl pojmenován jako Bedřichův ústav.⁸⁹¹ Na začátku 20. století byla v klášteře zavedena úcta k Milostnému Pražskému Jezulátku.

Konrád Maria Kubeš se v době svého působení v Opavě seznámil s řeholními sestrami i chovankami, kterým příležitostně poskytoval exercicie. Plodem jejich spolupráce se stala modlitební knížička, která byla poprvé vydána v r. 1941 pod názvem *Dětský ráj*⁸⁹² a v r. 1948 byla vydána pod názvem *Brána ráje*.⁸⁹³

Tato modlitební knížička, určená pouze pro mladší a starší dívky,⁸⁹⁴ je v zásadě rozdělená na tři části.

V první části Konrád Maria Kubeš krátce nastínil historii a vývoj kultu k Milostnému Pražskému Jezulátku nejen v Českých zemích, ale i v cizině. Posloužila mu k tomu kniha *Milostné Pražské Jezulátko* od Františka Xavera Ťoupalíka.⁸⁹⁵ Druhý pramen, který Konrád Maria Kubeš k vyličení dějin této pobožnosti použil, byla monografie *Katolická reformace a mariánská Družina v království Českém. Díl první. Doba první od roku 1552–1620* od jezuitu Josefa Svobody (1826–1896).⁸⁹⁶

Druhá část modlitební knížičky začíná krátkou teologickou exhortou Konráda Maria Kubeše o úctě k Ježíšovu dětství a skrytém životě v Nazaretě. Vnější výrazem tohoto Kristova tajemství je kult Milostného Pražského Jezulátka. Poté již následují texty modliteb a pobožností k

---

Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů*. 1. vyd. Praha: Logik, 2000, s. 83-86. ISBN 80-902811-0-9.

⁸⁹⁰ Pro zajímavost lze uvést, že zde začala svoji řeholní formaci i ct. Marie Vojtěcha Hasmandová (1914–1988). Srov. též ČEŠÍKOVÁ, Remigie. *Matka Vojtěcha – služebnice Boží: Statečný svědek víry*. Praha: Řád, 2013. 77 s. ISBN 978-80-86673-32-5. ČEŠÍKOVÁ, Remigie, ed. *Vedena Duchem Svatým: Matka Vojtěcha a pokoncilní obnova, její poselství pro dnešní dobu*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2014. 166 s. ISBN 978-80-7195-856-7. HASMANDOVÁ, Vojtěcha a ČEŠÍKOVÁ, Remigie, ed. *Jsem v dlani Boží: Dopisy z vězení*. Brno: Cesta, 2013. 245 s. ISBN 978-80-7295-171-0. HOLKOVÁ, Marie. *Matka Vojtěcha*. 2. vyd. Brno: Cesta, 2013. 270 s. ISBN 978-80-7295-163-5. KRUPKOVÁ, Inviolata, ed. *Láska smrti nekončí: Život Matky Vojtěchy Hasmandové*. 4., přeprac. vyd., V KNA 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 85 s. Osudy; sv. 46. ISBN 978-80-7195-704-1.

⁸⁹¹ Srov. ŠRUBAŘ, Daniel. Klášter sester boromejek ve Frýdlantu nad Ostravicí a rozvoj tohoto řádu na Moravě v 19. století. *Sborník Státního okresního archivu ve Frýdku-Místku*. 2004, č. 5, s. 66-78. Zemský archiv v Opavě [online] http://www.archives.cz/web/resources/soka_frydek-mistek/SOKA_FM_sbornik_5.pdf

⁸⁹² Srov. KUBEŠ, Konrád Maria, ed. *Dětský ráj: Modlitební kniha pro velké i malé ctitele Milostného Pražského Jezulátka*. [1. vyd.] Frýdlant n. O.: Bedřichův ústav, 1941. 298 s.

⁸⁹³ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria, ed. *Brána ráje: Modlitby k úctě Milostného Pražského Jezulátka pro dospívající dívky*. 2. vyd. Praha: Atlas, 1948. 359 s.

⁸⁹⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „Uspořádáme v kostele – nejlépe odpoledne – nějakou pobožnost výhradně pro dívky. Najdeme je v modlicí knížce *Brána ráje, sepsané ke cti milostného Pražského Jezulátka*.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 86. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://libri nostri.catholica.cz/?id=1697>

⁸⁹⁵ Srov. ŤOUPALÍK, František Xaver, ed. *Milostné Pražské Jezulátko*. Praha: Školské sestry O.S.F., 1929. 98 s.

⁸⁹⁶ Srov. SVOBODA, Josef. *Katolická reformace a mariánská Družina v království Českém. [Díl první], Doba první od roku 1552-1620*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1888. 171 s. Srov. též PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 33-37. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1.

úctě Ježíšova dětství, které Konrád Maria Kubeš přejal ze své modlitební knihy *Ve šlépějích Neposkvrněné*, ale patřičně upravil a uzpůsobil chápání a zbožnosti mladších a starších dívek. Třetí oblast druhé části modlitební knížičky obsahuje promluvu Konráda Maria Kubeše o mariánské úctě⁸⁹⁷ a několik pobožností k Panně Marii.

Třetí část modlitební knížičky je podle našeho názoru nejzajímavější, protože obsahuje plné texty duchovních písní včetně krátkého notového zápisu, převyprávěné exerciční promluvy Konráda Maria Kubeše jednou boromejkou a nakonec svým způsobem zajímavá katechetická pomůcka nazvaná *Duchovní orloj*.

Tato modlitební knížička nese plně pečeť katolické zbožnosti meziválečného Československa. Do jisté míry může posloužit muzikologům, spirituálním teologům případně katechetům jako silně dobově podmíněný písemný pramen, ale již není přínosná pro současného čtenáře duchovní katolické literatury.

8.2 Dogmatické dílo se zřetelem k Panně Marii

8.2.1 Maria. Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid

V době druhého misionářského a exercičního působení na Velehradě byl Konrád Maria Kubeš přímo vyzván rektorem koleje Aloisem Koláčkem (1887–1970),⁸⁹⁸ aby se plně začal věnovat spisovatelské činnosti. Důvodem žádosti představeného řeholního domu pravděpodobně bylo, že modlitební kniha *Ve šlépějích Neposkvrněné* se stala bestsellerem a byla v krátké době rozebrána.

Konrád Maria Kubeš s pílí a poctivostí sobě vlastní se jistě s radostí ujal zadaného úkolu, i když se nemohl zbavit obav a strachu, jak zareaguje řádová cenzura.

V zásadě můžeme konstatovat, že jedinou ucelenou mariologií v době Konráda Maria Kubeše v češtině byla monografie katolického teologa Antonína Lenze (1829–1901) *Mariologie, čili, Učení církve katolické a v církvi chované o Matce Boží*.⁸⁹⁹ V ostatních případech byla nauka o Matce Boží pouze jedním z traktátů například v *Populární dogmatice* od českobudějovického

⁸⁹⁷ Viz Přílohu č. 96.

⁸⁹⁸ Srov. CINEK, František. *Velehrad víry: Duchovní dějiny Velehradu*. Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. 745 s. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuitu, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 410-412. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=74>

⁸⁹⁹ Srov. LENZ, Antonín. *Mariologie, čili, Učení církve katolické a v církvi chované o Matce Boží*. Praha: Nákladem kněhkupectví Cyrillo-Methodějského (Zeman a spol.), 1879. 272 s.

biskupa Jana Valeriana Jirsíka (1798–1883),⁹⁰⁰ v učebním textu *Katolická věrouka. IV.b, O Bohu vtěleném* od katolického kněze a vysokoškolského učitele Josefa Pospíšila (1845–1926)⁹⁰¹ či v učebnici *Katolická věrouka. Díl II. Třetí kniha. O stvoření. Čtvrtá kniha. O Bohu vykupiteli* od katolického kněze a vysokoškolského učitele Richarda Špačka (1864–1925).⁹⁰² Všechny ostatní práce zabývající se postavou Panny Marie byly spíše mariánské než mariologické.⁹⁰³

Z těchto důvodů zřejmě Konrád Maria Kubeš obrátil svoji pozornost k cizojazyčným mariologiím, převážně německy psaným monografiím, které osobně považoval za nejlepší díla.⁹⁰⁴ Na prvním místě to byl *Handbuch der katholischen Dogmatik*⁹⁰⁵ od německého katolického teologa a mystika Matthiase Josepha Scheebena (1835–1888).⁹⁰⁶ Dalším dílem byl *Lehrbuch der Dogmatik* od německého katolického teologa Josepha Pohle (1852–1922).⁹⁰⁷ A konečně třetím dílem byla *Dogmatische Theologie*⁹⁰⁸ od německého katolického teologa Johanna Baptista Heinricha (1816–1891).⁹⁰⁹ Německý pomocný biskup a teolog Aloys Schäfer (1853–1914) byl autorem monografie

⁹⁰⁰ Srov. JIRSÍK, Jan Valerian. *Populární dogmatika: Kniha, ve kteréžto učení víry svaté katolické církve prostonárodním způsobem vykládá Jan Valerian Jirsík*. 5. rozmnož. vyd. Praha: Nákladem katolického kněžkupectví B. Stýbla, 1875, s. 191-193, 486-496.

⁹⁰¹ Srov. POSPÍŠIL, Josef. *Katolická věrouka. IV.b, O Bohu vtěleném: Traktát spekulativně dogmatický*. Velehrad: Cyrillomethoděj. tisk. Spolek, 1922, s. 563-697. Knih. Cyrillomethoděj. tisk. spolku; 10.

⁹⁰² Srov. ŠPAČEK, Richard. *Katolická věrouka: Díl II. Třetí kniha: O stvoření. Čtvrtá kniha: O Bohu vykupiteli*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1930, s. 275-311. Dědictví sv. Prokopa; podíl údů na rok 1927-29, č. 66.

⁹⁰³ Srov. FILIP, Štěpán M. Česká mariologická (a mariánská) bibliografie 19. století. *Studia theologica*, 14, č. 3, 2012, s. 64–76. FILIP, Štěpán M. Česká mariologická (a mariánská) bibliografie 1900–1910. *Studia theologica*. 14, č. 4, 2012, s. 88-101. POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Různé podoby české trinitární teologie a pneumatologie 1800-2010: Tvárnosti české katolické trojiční teologie a pneumatologie 1800-1989: Komentovaná bibliografie 1800-2010*. 1. vyd. [Brno]: L. Marek, 2011. 544 s. ISBN 978-80-87127-37-7.

⁹⁰⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Tím jsem zároveň udal z moře mariologické literatury nejlepší díla. Kromě uvedených prvotřídních autorů uvádím ještě tyto.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁹⁰⁵ Srov. SCHEEBEN, Matthias Joseph. *Handbuch der katholischen Dogmatik: Dritter Band*. Freiburg im Breisgau: Herder'sche Verlagshandlung, 1882. 1005 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/handbuchderkath01atzbgoog>

⁹⁰⁶ Konrád Maria Kubeš o tomto teologovi napsal: „*Kdo touží po vědeckém díle, nechť přihlédne k nedostížnému Scheebenovi.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> Jezuita Stanislav Peroutka (* 1933) mně v rozhovoru sdělil, že při teologických debatách v řeholní komunitě prý Konrád Maria Kubeš pokaždé říkal úsloví: „*Ja, ja, Scheeben!*“ A konečně papež Pius XI. v roce 1935, v době 100. výročí narození Matthiase Josepha Scheebena, ho nazval geniální osobností, brilantním učencem a dával ho studentům teologie jako vzor.

⁹⁰⁷ Srov. POHLE, Joseph. *Lehrbuch der Dogmatik: Dritter Band*. Paderborn: Ferdinand Schönigh-Verlag, 1908. 757 s. Scribd [online] <https://www.scribd.com/document/114259509/Dogmatic-Theology-VI-Mariology-Pohle-Preuss-OCR>

⁹⁰⁸ Srov. HEINRICH, Johann Baptist. *Dogmatische Theologie: Siebenter Band*. Mainz: Verlag von Franz Kirchheim, 1896. 846 s. Babel. Hathitrust [online] <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=uc1.b2968568;view=1up;seq=11>

⁹⁰⁹ Konrád Maria Kubeš se zmiňuje o tomto vynikajícím teologovi ještě při jiné příležitosti: „*Konvertita Leo Hammerstein [správně Ludwig von Hammerstein, 1832–1905, německý katolický konvertita a pozdější jezuita a duchovní spisovatel] vypravuje o svých duchovních cvičeních, které mu dával mohučský probošt dr. Heinrich, autor desetisvazkové výtečné dogmatiky, konaných před složením vyznání víry: „Otevřel se mi v nich nový svět, třebaže předměty, jimiž jsem se v duchovní samotě obíral, nebyly leč pravdy, jež učí katechismus. Kdo tyto dny samoty sám neprožil, tomu bychom se marně pokoušeli učinit o nich jasnou představu.“*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Vě škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských

*Die Gottesmutter in der Heiligen Schrift. Biblisch-theologische Vorträge.*⁹¹⁰ Italský katolický kněz a teolog Emilio Campana byl autorem monumentálního díla *Maria nel dogma cattolico* a francouzský katolický apologeta Auguste Nicolas (1807–1888) je autorem dvoudílného díla *La Vierge Marie et le plan divin.*⁹¹¹ Pravděpodobně největší teolog Tovaryšstva Ježíšova a tridentské reformy Francisco Suárez (1548–1617) je autorem díla *Commentariorum ac disputationum in tertiam partem Diui Thomae. Tomus primus, priorum viginti sex quaestionum eius partis expositionem complectens.*⁹¹²

Kromě již výše zmíněných základních patristických příruček (Migne apod.) použil Konrád Maria Kubeš dvoudílné dílo *L'Immaculée Conception*⁹¹³ od francouzského spisovatele a právníka Jeana Clémenta Léonce de Pesquidoux (1829–1900). Belgický teolog a biskup v Bruggách Jean-Baptiste Malou (1809–1864) byl autorem dvoudílného díla *L'Immaculée Conception de la bienheureuse Vierge Marie, considérée comme dogme de foi.*⁹¹⁴ Francouzský jezuita a teolog Jean-Baptiste Terrien (1832 – 1903) sepsal monumentální čtyřdílné dílo *La Mère de Dieu et la mère des hommes.*⁹¹⁵ Britský redemptorista Thomas Livius (ca 1829–1903) sepsal mariánskou patristiku,

---

exercicií jako rukopis, 1941, s. 86-87. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

⁹¹⁰ Srov. SCHAEFER, Aloys. *Die Gottesmutter in der Heiligen Schrift: Biblisch-theologische Vorträge.* Münster i. W.: Druck und Verlag der Aschendorffschen Buchhandlung, 1887. 249 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/diegottesmutteri00scha>

⁹¹¹ Srov. NICOLAS, Auguste. *La Vierge Marie et le plan divin: Nouvelles études sur le philosophiques sur le christianisme: Tome premier: La Vierge Marie dans le plan divin.* 7. vyd. Paris: Vaton Frères, Libraires-Éditeurs, 1869. 536 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/laviergемarieetl01nico> NICOLAS, Auguste. *La Vierge Marie et le plan divin: Nouvelles études sur le philosophiques sur le christianisme: Tome deuxième: La Vierge Marie d'après l'évangile.* 7. vyd. Paris: Vaton Frères, Libraires-Éditeurs, 1869. 536 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/laviergемarieetl02nico>

⁹¹² Srov. SUÁREZ, Francisco. *Commentariorum ac disputationum in tertiam partem Diui Thomae. Tomus primus, priorum viginti sex quaestionum eius partis expositionem complectens.* Salmanticae: apud Ioannem & Andream Renaut fratres, 1595. 1010 s. Universidad Complutense Madrid [online] <http://biblioteca.ucm.es/fsl/principales-obras-de-francisco-suarez>

⁹¹³ Srov. DUBOSC DE PESQUIDOUX, Jean Clément Léonce. *L'Immaculée Conception: Histoire d'un dogme.* Tours: A. Mame et fils, éditeurs, 1898. 682 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/limmaculeconcep01unkngoog> DUBOSC DE PESQUIDOUX, Jean Clément Léonce. *L'Immaculée Conception de la Renaissance Catholique.* Tours: A. Mame et fils, éditeurs, 1900. 376 s.

⁹¹⁴ Srov. MALOU, Jean-Baptiste. *L'Immaculée Conception de la bienheureuse Vierge Marie, considérée comme dogme de foi: Tome premier.* Bruxelles: Imprimerie-Librairie de H. Goemaere, 1857. 435 s. BooksGoogle [online] <https://books.google.cz/books?id=kqvpJnKk6VsC&printsec=frontcover&dq=inauthor:%22Jean-Baptiste+Malou%22&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwi2idu6kqXZAhUEGuwKHb3uDQU4ChDoAQgtMAE#v=onepage&q&f=false> MALOU, Jean-Baptiste. *L'Immaculée Conception de la bienheureuse Vierge Marie, considérée comme dogme de foi: Tome second.* Bruxelles: Imprimerie-Librairie de H. Goemaere, 1857. 435 s. BooksGoogle [online] https://books.google.cz/books?id=kqvpJnKk6VsC&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

⁹¹⁵ Srov. TERRIEN, Jean Baptiste. *La Mère de Dieu et la mère des hommes: D'après les pères et la théologie: Première partie: La Mère de Dieu: Tome premier.* Paris: P. Lethielleux, libraire-éditeur, 1900. 432 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/lamrededieuetl00jean> TERRIEN, Jean Baptiste. *La Mère de Dieu et la mère des hommes: D'après les pères et la théologie: Première partie: La Mère de Dieu: Tome deuxième.* Paris: P. Lethielleux, libraire-éditeur, 1900. 446 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/lamrededieuetl21jean> TERRIEN, Jean Baptiste. *La Mère de Dieu et la mère des hommes: D'après les pères et la théologie: Deuxième partie: La mère des hommes: Tome premier.* Paris: P. Lethielleux, libraire-éditeur, 1900. 628 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/lamrededieuetl12jean> TERRIEN, Jean Baptiste. *La Mère de Dieu et la mère des hommes: D'après les pères et la théologie: Deuxième partie: La mère des hommes: Tome deuxième.* Paris: P. Lethielleux, libraire-éditeur, 1900. 568 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/lamrededieuetl22jean>

kteřou vydal pod názvem *The Blessed Virgin in the Fathers of the First Six Centuries*⁹¹⁶ a monografii o papežském primátu pod názvem *S. Peter, bishop of Rome or, The Roman episcopate of the prince of the apostles. Proved from the fathers, history, and archaeology, and illustrated by arguments from other sources*.⁹¹⁷ Francouzský jezuita a teolog Xavier-Marie Le Bachelet (1855–1925) je autorem krátké studie *L'Immaculée Conception. Courte histoire d'un dogme. Première partie. L'orient*.⁹¹⁸ Francouzský řeholník Řádu služebníků Mariiných a kardinál Alexis-Henri-Marie Lépiciier (1863–1936) sepsal *Tractatus de Beatissima Virgine Maria, Matre Dei*.⁹¹⁹ Italský františkán Ludovico da Castelplano (1830–1874) je autorem mohutného díla *Maria nel consiglio dell'eterno, ovvero, La vergine predestinata alla missione medesima con Gesù Cristo*.⁹²⁰ Italský teolog, filosof, patriot, spisovatel, bývalý jezuita a později člen řádu theatinů Gioacchino Ventura, (dei baroni) di Raulica (1792–1861) sepsal dílo *La Madre di Dio, madre degli uomini. Ovvero, Spiegazione del mistero della SS. Vergine a piè della croce*.⁹²¹ Poslední pramen, který Konrád Maria Kubeš ke zpracování své mariologie použil byly publikované přednášky vysokoškolských učitelů scholastické a neoscholastické filosofie a teologie, kteří přednášeli na filosofické fakultě bosých karmelitánů v Alcalá de Henares a na teologické fakultě univerzity v Salamance, tzv. Salamanská škola (Escuela de Salamanca). Nejnovější vydání vyšlo celkem ve 20 svazcích v letech 1870 až 1873 v Paříži pod názvem *Collegii Salmanticensis Fr. Discalceatorum B. Mariæ de Monte Carmeli Parenti suo Eliæ consecrati, Cursus Theologicus Summam Theologicam Angelici Doctoris D. Thomæ complectens*.⁹²²

K popsání života Panny Marie používal Konrád Maria Kubeš biblický komentář *Cursus*

⁹¹⁶ Srov. LIVIUS, Thomas. *The Blessed Virgin in the Fathers of the First Six Centuries*. London: Burns and Oates, 1893. 539 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/TheBlessedVirginInThe>

⁹¹⁷ Srov. LIVIUS, Thomas. *S. Peter, bishop of Rome or, The Roman episcopate of the prince of the apostles. Proved from the fathers, history, and archaeology, and illustrated by arguments from other sources*. London: Burns and Oates, 1888. 597 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/SPeterBishopOfRome/page/n7>

⁹¹⁸ Srov. LE BACHELET, Xavier-Marie. *L'Immaculée Conception: Courte histoire d'un dogme: Première partie: L'orient*. Paris: Librairie Bloud & Cie, 1903. 61 s. Gallica [online] <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k915531>

⁹¹⁹ Srov. LÉPICIER, Alexis-Henri-Marie. *Tractatus de Beatissima Virgine Maria, Matre Dei*. Paris: P. Lethielleux, libraire-éditeur, 1912. 690 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/tractatusdebeati00card>

⁹²⁰ Srov. CASTELPLANIO, Ludovico di. *Maria nel consiglio dell'eterno, ovvero, La vergine predestinata alla missione medesima con Gesù Cristo*. 2. vyd. Napoli: Rondinella & Loffredo, 1902. 1633 s.

⁹²¹ Srov. VENTURA, Gioacchino. *La Madre di Dio, madre degli uomini: ovvero, Spiegazione del mistero della SS. Vergine a piè della croce*. Milano: Carlo Turati, 1853. 412 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/lamadredidiomadr00vent>

⁹²² Srov. *Collegii Salmanticensis Fr. Discalceatorum B. Mariæ de Monte Carmeli Parenti suo Eliæ consecrati, Cursus Theologicus Summam Theologicam Angelici Doctoris D. Thomæ complectens: Tomus decimus tertius: Tractatus XXI. – De Incarnatione. – Pars prima*. Parisiis: Apud Victorem Palmé, 1878. 738 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/collegiisalmanti13anto> *Collegii Salmanticensis Fr. Discalceatorum B. Mariæ de Monte Carmeli Parenti suo Eliæ consecrati, Cursus Theologicus Summam Theologicam Angelici Doctoris D. Thomæ complectens: Tomus decimus quartus: Tractatus XXI. – De Incarnatione. – Pars secunda*. Parisiis: Apud Victorem Palmé, 1879. 652 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/collegiisalmanti14anto> *Collegii Salmanticensis Fr. Discalceatorum B. Mariæ de Monte Carmeli Parenti suo Eliæ consecrati, Cursus Theologicus Summam Theologicam Angelici Doctoris D. Thomæ complectens: Tomus decimus sextus: Tractatus XXI. – De Incarnatione. – Pars quarta*. Parisiis: Apud Victorem Palmé, 1881. 778 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/collegiisalmanti16anto>

Scripturae Sacrae od německého jezuita a biblického teologa Josepha Knabenbauera (1839–1911), dále staré biblické komentáře španělského jezuita a biblického teologa Juana Maldonado (1533–1583) *Ioannis Maldonati Commentarii in quatuor evangelistas* a vlámského jezuita a biblického teologa Cornelia Cornelii a Lapide (1567–1637) *Commentaria in Scripturam Sacram*. Z všeobecných příručkových děl používal Konrád Maria Kubeš monumentální pětidílný *Dictionnaire de la Bible, contenant tous les noms de personnes, de lieux, de plantes, d'animaux mentionnés dans les Saintes Écritures, les questions théologiques, archéologiques, scientifiques, critiques, relatives à l'Ancien et au Nouveau Testamen* sestavený od francouzského biblického teologa, apologety a prvního sekretáře Papežské biblické komise (Pontificia Commissio Biblica) Fulcrana Grégoire Vigouroux (1837–1915). Z biografii Ježíše Krista používal Konrád Maria Kubeš sedmidílné dílo *Das Leben Jesu* od německého biblického teologa Josepha Grimma (1827–1896), mnohosvazkové dílo *Jésus Christ. Leçons d'Écriture sainte* od francouzského jezuita Hippolyte Leroy (1763–1829) a konečně komentář k evangeliu svatého Jana *Das Evangelium des heiligen Johannes* od německého biblického teologa Johannese von Belsa (1850–1916).

Knižní dílo Konráda Maria Kubeše, které publikoval pod prostým a jednoduchým názvem *Maria* je v zásadě rozdělené na tři velká pojednání,⁹²³ přičemž první a druhou část napsal Konrád Maria Kubeš paralelně pravděpodobně v letech 1935 až 1936.⁹²⁴

Po vydání prvních dvou dílů knihy *Maria* za vydatné podpory rektora velehradské koleje Aloise Koláčka (1887–1970)⁹²⁵ a pochvalných recenzích⁹²⁶ dominikánů Silvestra Maria Braitto (1898–1962),⁹²⁷ Reginalda Maria Vincence Dacíka (1907–1988)⁹²⁸ a anonymního recenzenta,⁹²⁹ publikovaných v časopise na *Na hlubinu*, uvažoval Konrád Maria Kubeš o napsání třetího dílu.⁹³⁰

⁹²³ Konrád Maria Kubeš napsal: „Rozdělení ve tři díly je čistě náhodné.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 5. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁹²⁴ Konrád Maria Kubeš k tomu podotýká: „Druhá část našich úvah mariánských se liší značně od první části, jak sezná každý při povrchním studiu. [...] Nicméně mohu ubezpečit každého, že oba díly naší mariologie pocházejí nejen ‚z téže dílny‘, nýbrž že byly psány docela současně.“ Tamtéž, s. 7.

⁹²⁵ Srov. CINEK, František. *Velehrad víry: Duchovní dějiny Velehradu*. Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. 745 s. PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuita, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011, s. 410-412. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1. Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online] <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=74>

⁹²⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „Někteří recensenti prvního dílu podotkli, že kniha obsahuje mnoho partií, jež jsou snad věřícímu lidu trochu těžké. Nepopírám, ale vysvětlil jsem v úvodě, proč tak činím – z ohledu na inteligenci a zvláště na čtenáře z řad kleru. Nechtěl jsem napsat pouze život Panny Marie, protože takové dílo již v našem jazyce existuje, nýbrž knihu trochu obsáhlejší. Že jsem nevyčerpal vše, že i tak nutno nazvat spis ‚příručkou‘, ví nejlépe ten, kdo se v mariologii vyzná. Že ani věřícím nejsou ony těžší partie nemilé, poznal jsem z výroku, jež po přečtení několika kapitol na otázku jednoho člena našeho řádu učinil jakýsi prostý muž: ‚My také chceme něco víc o Panně Marii vědět‘.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 8. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁹²⁷ Srov. BRAITO. Kubeš: Maria. *Na hlubinu*, 11, č., 1936, s. 416.

⁹²⁸ Srov. R. DACÍK. K. Kubeš: Maria. *Na hlubinu*, č., 1936, s. 477-478.

⁹²⁹ Srov. Žeň: Z duchovního života. *Na hlubinu*, č., 1937, s. 139.

⁹³⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „Podotýkám ještě, že bych byl rád ještě nejedno pojednání připojil. Dějiny úcty

Avšak tato třetí část, pojednávající o mariánské účtě, zůstala po dlouhou dobu pouze v rukopise, jelikož čekala na schválení řádové cenzury. Nakonec byla vydána až o pět let později, v r. 1941, za vydatné pomoci vděčných exercitantů Konráda Maria Kubeše.⁹³¹

Už samotný podnázev díla *Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid* jasně a plně vystihuje podstatu, obsah a důvody, které vedly Konráda Maria Kubeše k napsání tohoto knižního díla.⁹³²

V prvním díle Konrád Maria Kubeš velmi podrobně rozebral a vysvětlil čtenářům knihy tři základní mariánská dogmata⁹³³ (Mariino panenství, Mariino božské mateřství a Mariino neposkvrněné početí), přičemž nejvíce prostoru v knize věnoval Konrád Maria Kubeš dogmatu o neposkvrněném početí Panny Marie.⁹³⁴ Pro zajímavost lze uvést, že Konrád Maria Kubeš se ve své mariologii krátce zmiňuje o možnosti dogmatu nanebevzetí Panny Marie, které však bylo definováno, jak známo, až v r. 1950 papežem Piem XII.⁹³⁵

Druhý díl knihy Maria, který však ve skutečnosti zasahuje svými posledními sedmi

---

mariánské, jež nepatří sice k mariologii (dogmatické), jsou jistě jejím doplňkem.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁹³¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Třetí díl ležel přes čtyři roky v rukopise. Zprvu jsem jej pro jisté obtíže vydat nemohl, později jsem z jistých důvodů váhal. Dnes došla snažná žádost vydavatelů, abych již neotálel.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 5. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁹³² Konrád Maria Kubeš podrobněji vysvětluje: „*Nepodávám čtenářům vědeckou mariologii; tím však nepravím, že jsem naplnil knihu nevědeckými a nedokázanými dohady legendárního rázu. Není v ní ani slova, pro něž by nebylo důkazu v Písmě nebo v Otcích (resp. ve spisech theologů), [...] nýbrž povědět věřícímu lidu pokud možno vše, co svatá víra o jeho milé nebeské Matce a Královně učí a co o ní s určitostí ví. Protože jest kniha psána pro lid, provázel jsem výklady neustálými příklady z dějin a ze života, jakož i obrazy z přírody, což by bylo nepřípustno v díle přesně theologicky vědeckém. Kromě toho jsem hleděl, pokud možno, při každé úvaze poukázat na to, co znamená Maria (učení o ní a úcta k ní) pro život, což taktéž do díla čistě dogmatického nepatří. [...] Dostane-li se mi proto výtky, že tón úvah se stává kazatelským, protože jsou provázeny „aplikacemi“, milerád to snesu, jen když se tím získá něco pro praktické porozumění mariologie, pro rozmach úcty mariánské a pro dobro duší.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁹³³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Protože však v prvním díle mají převahu stati dogmatické, [...] lze první svazek nazvat ‚Maria v katolické věrouce‘.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 5. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁹³⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Že jsem pojal do knihy i těžší partie (na příklad odvěké vyvolení, Neposkvrněné Početí, božské mateřství a pod.), stalo se proto, aby měli věřící vše, co víra o nejblahoslavenější Panně učí, a aby dílo nebylo kusé.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 9-10. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁹³⁵ Konrád Maria Kubeš uvažoval: „*Neposkvrněná, Immakulata, záštita víry proti moderním bludům, ochrana mravů proti vládoucí dnes neřesti Venušině snad proto ponechal Pán ve své prozřetelnosti prohlášení tohoto článku víry na naše doby, jako úctu k svému Srdci hořícímu láskou pro dny všeobecné chladnosti a lhostejnosti, a snad jednou prohlášení nanebevzetí nebeské Královny bude ochranou a lékem proti nemocem příštích generací. Jakých? Nevím – kdo může vědět dnes, co přinese zítřek? Přes noc mohou vyplavat na světlo denní nové bludy – obyčejně staré v moderním kabátě s vědeckým nátěrem. Snad nabude nové tvárnosti volání: ‚Země, země...‘, snad bude třeba obrátit ducha lidského vzhůru k nebi, a to bude úkolem Nanebevzaté Panny. Toto učení víry, jednou za dogma prohlášené, bude ozvěnou a oporou posledních slov apoštolského vyznání víry a bude hřmít mocně do světa: ‚Věřím v obcování svatých, těla vzkříšení a život věčný‘.*“ Tamtéž, s. 297-298.

kapitolami prvního dílu a přesahuje prvními třemi kapitolami ve třetím díle, obsahuje život Panny Marie. Konrád Maria Kubeš líčil pozemský život Matky Boží na základě nejnovějších poznatků soudobé katolické biblické exegeze, ale nebál se přihlídnout též ke starším kvalitním exegezím, jak již bylo výše zmíněno.

Při této příležitosti je nezbytné zodpovědět na otázku, co soudil Konrád Maria Kubeš o tzv. soukromých zjeveních omilostněných osob, které ve svých spisech mnohdy velmi barvitě a až neuvěřitelně podrobně vykreslily život Panny Marie.

Konrád Maria Kubeš žil v době kdy se stalo doslova módní záležitostí v řadách katolických křesťanů pěstovat četbu od různých mužů a žen, kterým se dostalo mimořádných darů v podobě mystických zážitků, vidění a vizí. Domníváme se, že to mohla být i určitá protireakce na tehdejší všeobecně rozšířenou zálibu především ve spiritismu, ale i ve východních náboženstvích, především v buddhismu. Dokonce si troufáme tvrdit, že i v naší době, kdy je knižní trh či webové stránky doslova zaplaven nejrůznějšími pojednáními o východních náboženstvích, ve většině případů pochybné kvality, vtírává propagace Tibetu a jejich vůdce dalajlámy, ba dokonce se mluví i o tzv. „křesťanské“ józe či o „křesťanském“ zenu, jak můžeme slyšet z úst jednoho věhlasného pražského kazatele, atd. atd. Na všechny tyto současné jevy můžeme parafrázovat slova Konráda Maria Kubeše, že se opět jedná o staré zboží v novém obalu.

Konrád Maria Kubeš zareagoval především na dvě vizionářky a jejich vizionářská knižní díla, která byla zřejmě nejrozšířenější.⁹³⁶

První byla španělská řeholnice Řádu Neposkvrněného Početí (Orden de la Inmaculada Concepción; Ordo Inmaculatae Conceptionis, OIC) María de Jesús de Ágreda (María Coronel y Arana, 1602–1665). Tato žena sepsala čtyřsvazkové dílo *Mystické Město Boží (Mística Ciudad de Dios)*.⁹³⁷

⁹³⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „Ve vědeckých dílech však by se nemělo stát, aby se kdo jako důkazu pro některou pravdu sv. víry dovolával privátních zjevení. K tomu, co lze číst v životě Panny Marie od Kateřiny Emmerichovy, podotýkám: 1. Maria de Agredo ve svých ‚Zjeveních‘ tvrdí, že sv. Panna zesnula v Jerusalemě. Emmerichová ji nechává skonat v Efesu – které ‚Zjevení‘ má tedy pravdu? – 2. Emmerichová (jejíž svatý život nemíníme nikterak uvádět v pochybnost, stejně jako život Marie Agredo) má přemnoho věcí společných se zmíněným padělkem ‚Liber de Transitu Virginis‘, na př. že Duch sv. přenesl k úmrtnímu loži všechny apoštoly ze všech konců světa a vzkřísil na tu chvíli i ty, kteří již zemřeli (u Emmerichové na př. Jakuba staršího). [...] Duše při takovém ‚zjevení‘ může být a bývá spolupůdná (rozumem, fantasií), a pak těžko rozeznat, co jest prvek božský a co lidský. To platí o všech zjeveních církevně schválených. [...] Dá-li církev takovým zjevením schválení, prohlašuje jen, že neobsahují nic proti víře a mravům. O historické a vědecké ceně tím nic nestanoví. [...] Jak dalece lze ve směšnosti dojít, patrně z tohoto: Onen ‚Transitus‘ vypravuje (v latinské recenzi), že Gabriel zvěstoval sv. Panně její brzké skonání a přinesl jí s nebe palmový list. Jan ho nesl při jejím pohřbu, a svatovítský chrám v Praze má v pokladu svých ostatků také ‚částičku oné palmy‘, jak se lze dočíst ve staročeském martyrologiu ze XVII. století!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid. II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 397. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁹³⁷ Srov. MARIE OD JEŽÍŠE Z AGREDY. *Mystické město Boží: Zázrak Boží všemohoucnosti a nevyčerpatelný zdroj milosti: Životopis Panny a Matky Boží Marie, Naší Královny a Paní, nejsvětější Usmiřovatelky za provinění Evy a Prostřednice milosti. Svazek I., Početí*. [Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999]. 351 s. ISBN 80-7266-042-X. MARIE OD JEŽÍŠE Z AGREDY. *Mystické město Boží: Zázrak Boží všemohoucnosti a nevyčerpatelný zdroj*

Druhou vizionářkou byla německá augustiniánská řeholnice, mystička a stigmatička Anna Katharina Emmerich (Emmerich, 1774–1824), jejíž vize umělecky zpracoval německý romantický básník a prozaik Clemens Wenzeslaus Maria Brentano de La Roche (1778–1842). Definitivní redakci spisů však pořídil německý redemptorista Carl Erhard Schmöger (1819–1883) pod názvem *Das Leben unseres Herrn und Heilandes Jesu Christi nach den Gesichten der gottseligen Anna Katharina Emmerich aufgeschrieben von Clemens Brentano* (1858–60) a *Leben der heiligen Jungfrau Maria nach den Betrachtungen der gottseligen Anna Katharina Emmerich aufgeschrieben von Clemens Brentano* (1852). Český překlad pořídil rajhradský benediktin Petr Jan Hlobil (1854–1936) pod názvem *Hořké umučení Pána našeho Ježíše Krista. Podle vidění zbožné řeholnice Anny Emmerichovy, jak jí to Bůh zjevil roku 1823*⁹³⁸ a katolický kněz a překladatel Matěj Fencl (1877–1949) pořídil překlad druhé knihy vizí pod názvem *Život přesvaté Panny Marie*.⁹³⁹

Konrád Maria Kubeš se však nikde nezmiňuje o třetí vizionářce, německé mystičce a stigmatičce, Therese Neumann (Resl von Konnersreuth, 1898–1962), jejíž bolestné extáze vzbudily v Českých zemích mimořádnou pozornost.⁹⁴⁰ Důvodem nezájmu Konráda Maria Kubeše byla

---

milosti: Životopis Panny a Matky Boží Marie, Naší Královny a Paní, nejsvětější Usmiřovatelky za provinění Evy a Prostřednice milosti. Svazek II., Viřlení. [Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999]. 352 s. ISBN 80-7266-043-8. MARIE OD JEŽÍŠE Z AGREDY. *Mystické město Boží: Zázrak Boží všemohoucnosti a nevyčerpatelný zdroj milosti: Životopis Panny a Matky Boží Marie, Naší Královny a Paní, nejsvětější Usmiřovatelky za provinění Evy a Prostřednice milosti. Svazek III., Probodení.* [Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999]. 448 s. ISBN 80-7266-044-6. MARIE OD JEŽÍŠE Z AGREDY. *Mystické město Boží: Zázrak Boží všemohoucnosti a nevyčerpatelný zdroj milosti: Životopis Panny a Matky Boží Marie, Naší Královny a Paní, nejsvětější Usmiřovatelky za provinění Evy a Prostřednice milosti. Svazek IV., Korunování.* [Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999]. 384 s. ISBN 80-7266-045-4.

Konrád Maria Kubeš na toto literární dílo zareagoval těmito slovy: „Co víme o rodičích sv. Panny? Zhola nic — ani jejich jména nejsou nade vši pochybnost zaručena. Co vypravuje Ct. Maria Agredo ve své *Mystica Ciudad* (Tajemné město Boží), jsou hotové báchorky. Privátní zjevení, i když jsou církví schválena, nemají pro věrouku ani pro historii žádné důkazné váhy ani významu.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl.* Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 308. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> „Chyba, když si život sv. Panny v Nazaretě představujeme legendárně, jak lze na př. číst ve zjeveních Marie Agredo (*Mystica Ciudad de Dios*).“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl.* Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 230. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁹³⁸ Srov. EMMERICH, Anna Katharina. *Hořké umučení Pána našeho Ježíše Krista: Podle vidění zbožné řeholnice Anny Emmerichovy, jak jí to Bůh zjevil roku 1823.* Brno: Nákladem „Školy B. S. P.“, 1882. 366 s. Ascetické bibliotéky; č. 10.

⁹³⁹ Srov. EMMERICH, Anna Katharina. *Život přesvaté Panny Marie.* Uhřetín u Prahy: Matěj Fencl, 1912. 538 s. Anny Kateřiny Emmerichové život a dílo; sv. 1. Dobré dílo č. 5.

⁹⁴⁰ Srov. HYNEK, Rudolf Maria. *Čemu nás učí Konnersreuth?.* Hlučín ve Slezsku: Exerciční dům, 1930. 32 s. Životem; čís. 89. HYNEK, Rudolf Maria. *Konnersreuthské jesličky: (Dle vise stigmatizované Terezie Neumannové z Konnersreuthu umělecky podané Narození Páně akadem. malířem V. Andrešem).* Praha: Nákladem vlastním, 1930. 39 s. Knížnice „Návratu“; č. 1. HYNEK, Rudolf Maria. *Mystická stezka: Stigmatizované z Konnersreuthu: Praktické uvedení do nitřního života.* Praha: Ladislav Kuncíř, [1931]. 143 s. Vinice Páně; sv. 11. HYNEK, Rudolf Maria. *Stigmatizovaná z Konnersreuthu: Studie lékařsko-psychologická.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1927. 122 s. HYNEK, Rudolf Maria. *Umučení Páně dle vědy lékařské, fotografií sv. Rubáše turinského a mimické ekstase stigmatizované z Konnersreuthu.* Praha: Kropáč & Kucharský, 1935. 122 s. HYNEK, Rudolf Maria. *Živý obraz Ukřižovaného.* 5., zcela přeprac. vyd. Praha: Knihy Života, 1928. 143 s. KAŠPAR, Karel. *Dojmy z Konnersreuthu.* Praha: V. Kotrba, 1929. 140 s. KOLÍSEK, Karel a STAUDINGER, Odo. *Konnersreuth: Terezie Neumannová.* 4. dopl. vyd. Brno: Nákladem Karla Kolíska a spol. v Brně, 1938. 206 s. NÁBOR, Felix. *Hlas krve: Nábožensko-moderní román z doby konnersreuthské stigmatizace.* Č. Budějovice: Český tiskový spolek, 1937. 272 s. Vzdělávací

zřejmě ta skutečnost, že její mystické vize se nedotýkaly přímo Panny Marie, ba ani Svatý stolec definitivně nerozhodl v této mimořádné záležitosti.

Konrád Maria Kubeš zaujal rovněž opatrná stanoviska ohledně mariánského zjevení v La Salette⁹⁴¹ a o zázračném kříži ve španělském městě Limpias.⁹⁴²

Třetí díl knihy *Maria* je věnován mariánské účtě⁹⁴³ a v kapitolách 21. až 35. podrobně rozebral Konrád Maria Kubeš ctnosti Panny Marie.⁹⁴⁴

Z *Doslovu* knihy máme možnost se dozvědět nejen důvody a podněty, které vedly Konráda Maria Kubeše k napsání rozsáhlého pojednání o Panně Marii,⁹⁴⁵ ale také si zde můžeme přečíst

---

knihovna Hlasu lidu v Č. Budějovicích. Roč. VIII; Čís. 3. PLOJHAR, Josef a ŘEPA, Václav. *O stigmatizované Terezii Neumannové z Konnersreuthu*. 6., dopl. vyd. České Budějovice: Český tiskový spolek, 1928. 64 s. Vzdělávací knihovna Hlasu lidu v Čes. Budějovicích; roč. 1, č. 1.

⁹⁴¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*O zjevení lasalletském nutno říci totéž – řeči sv. Panny se nám místy zdají málo důstojné, jsouce bezmála politicky zabarvené atd. Abychom předešli nedorozumění, opakujeme: neprohlašujeme tato a jiná ‚zjevení‘ za nepravá nebo dokonce za výplod fantazie. Tvrdíme jen, že jest v nich často mnoho nebo aspoň něco subjektivního.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 397. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> Srov. též BLOY, Léon. *Ta, která pláče: [Naše paní La Saletteská]*. Stará Říše na Moravě: Jos. Florian, 1909. 199 s. Studium. BLOY, Léon. *Úvahy La Saletské*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1933. 138 s. CALVAT, Mélanie. *Zjevení přesvaté Panny na hoře La Saletteské 19. září 1846*. Stará Říše: Josef Florian, 1907. 52 s. [Studium; sv. 15]. CALVAT, Mélanie. *List pasačky La Salettské P. H. Rigauxovi, faryáři v Argoeuves: Ze dne 28. února 1904*. Stará Říše na Moravě: A. Stříž, 1910. 46 s. Studium; sv. 28. CALVAT, Mélanie. *Život Melanie, pasačky La Salettské, jež sama napsala L. P. 1900: Její dětství [1830-1840]*. Stará Říše na Moravě: Dobré dílo, 1914. 226 s. Dobré dílo; 18. DI FRANCIA, Annibale Maria. *Pohřební řeč nad sestrou Marií z Kříže, rozenou Melanií Kalvatovou, pasačkou La Salettskou*. Stará Říše na Moravě: J. Florian, 1910. 35 s. Studium; sv. 24. STRÍŽ, Antonín Ludvík. *La Saletta: Zjevení Matky Boží 19. září 1846: Význam veliké zvěsti a její ohlas*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1932. 185 s. Vinice Páně. ZAHRADNÍČEK, Jan. *La Saletta*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 72 s.

⁹⁴² Konrád Maria Kubeš napsal: „*Když celý svět psal o křížifixu v Limpias, žádali jsme sami představeného našeho kláštera v onom městě, aby nám pověděl, co jest na věci pravdivé, a jeho odpověď zněla: ‚Je v tom hodně subjektivního.‘*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936, s. 397. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616> Srov. též *Kříž v Limpias*. 2., rozš. vyd. Praha: Školské sestry O. S. F., 1923. 92 s.

⁹⁴³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Jde-li o dějiny účty mariánské, jak veřejné tak soukromé, jest samozřejmo, že látku plně vyčerpát nelze. Jen v nejhrubších obrysech možno načrtnout, co minulé věky ke cti nejsv. Panny konaly a vykonaly. Jsou-li naše věroučné stati dosti podrobné, jsou tyto kapitoly jen velmi stručná historie kultu, vzdávaného od věřících nebeské Královně. Z povahy věci plyne, že zvláště některé kapitoly obsahují jen nepatrný zlomek veškerého materiálu.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 5. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

⁹⁴⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „*A tento třetí ‚Maria Panna v účtě věřícího lidu‘, ač obsahuje několik statí výhradně věroučných.*“ Tamtéž, s. 5.

⁹⁴⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Všem, které se mnou pojí pouto téže víry a téže národnosti, pověděl jsem ve 100 kapitolách, co krásného jsem o Neposkvrněné Panně věděl, aby všichni zakusili plnost požehnání účty mariánské a blaho její lásky. Především k mladým duším jsem se obracel, duším toužícím po radosti, lásce, ideálech... Dát jim radost čistou, lásku svatou, ideál pravý... Před lety po studentských exerciciích psal účastník exercitátorovi: ‚Vězte, že blaze působí na duši vroucnost, jež vyznívá z vašich slov a vyzáruje vám z tváře, kdykoli mluvíte o nejsv. Panně.‘ Nezavídím tomu, jemuž tato slova byla řečena, ale mám přání jedině: aby i z každého řádku této knihy každého ovanula láska, jež ji psala.*“ Tamtéž, s. 310. „*O nejsvětější Panně netřeba mi již k tobě mluvit. Kolik stran této knihy platilo tobě! Kolik řádků mluvilo o Neposkvrněné k tobě! Kolik kapitol se pokoušelo roznitit lásku k ní především v tobě! Kolik statí napsáno jen proto, abys královnou svého srdce učinil ji, Pannu milostiplnou, ideál vši krásy! [...] Nemám již, co bych ti o ní, Neposkvrněné, ještě pověděl. Jen tolik bych ti rád připomněl, aby sis uvědomil význam krátkého slova: Královna srdcí... Královna mého srdce... [...] Celá kniha, kterou máš v ruce, neměla jiného cíle leč ten – učinit Ukřížovaného králem tvého srdce, a to prostřednictvím nejsv. Panny. [...] Nakonec rci sám k sobě: Maria a já – Naše stati by bylo lze nadepsat: Maria a Bůh, Maria a Ježíš, Maria a lidstvo, Maria a církev... Nyní*

nádherné vyznání o poslání a významu ženství, které Konrád Maria Kubeš věnoval všem ženám a dívkám. V této úvaze Konrád Maria Kubeš jasně ukázal na základě mnoha historických dokladů, že jedině křesťanství a potažmo katolicismus darovaly dívce a ženě tu pravou důstojnost a poslání.⁹⁴⁶

Závěrem můžeme konstatovat, že ačkoli kniha Konráda Maria Kubeše o postavě a významu Panny Marie v sobě nutně nese pečeť doby vzniku a byla zpracována podle soudobé katolické reflexe a spirituality, rozhodně tím nic neztratila ze své aktuálnosti a zajímavosti (nepřeberné množství příkladů, přirovnání a příběhů). S určitými korigujícími a vysvětlujícími poznámkami může být za jistých okolností použitelná pro současné i budoucí generace.

8.2 Exerciční či apologetické dílo?

Nejdůležitějším a do jisté míry i neúčinnějším prostředkem misionářské činnosti kněží Tovaryšstva Ježíšova bylo poskytování duchovních cvičení neboli exercicií.

Jak již bylo výše řečeno, největší popud k rozvoji exercičního hnutí v Československu v letech 1922 až 1938 dal papež Pius XI. encyklikou *Mens nostra* ze dne 20. prosince 1929.⁹⁴⁷ Velmi slibně se rozvíjející hnutí načas zarazila nacistická perzekuce a definitivně ukončila komunistická perzekuce.

Žel, počet exercičních kurzů i exercitantů bohužel nebyl statisticky sledován. Exerciční hnutí v Československu v letech 1922 až 1938 je nejpodrobněji popsáno, jak již bylo rovněž konstatováno, v kolektivním díle redemptoristů Františka Assiského Suchomela (1893–1972) a Ondřeje Maria Korvase (1905–1987) *Duchovní zátiší. Kniha o exercičích doma i v cizině* vydané v roce 1938.⁹⁴⁸ A samotný Konrád Maria Kubeš nám sdělil alespoň hrubý číselný odhad svého

---

pravím: Maria a ty...“ Tamtéž, s. 319-320.

⁹⁴⁶ Konrád Maria Kubeš napsal: „Vím, s jakou zálibou v mé knížce čítaly nezkažené dívčí duše. Jim ještě několik slov. Ještě jednou jim chci připomenout, že ony vděčí Kristu Pánu a jeho panenské Matce více než jinoch a muž. Dostalo se jim všech milostí jako nám, a nadto ještě jedné, jež jest výhradně jejich: povýšení z prachu a močálu nepravostí, z ponížení a otroctví, v němž žena strádala od chvíle, kdy z jejího návodu muž sáhl na zakázané ovoce a tím ztratil vše, co ztratit mohl. [...] povýšení ženy jest dar nebes, dar křesťanství, dar, který Kristus a Maria přinesli ženě a dívce. Nezáleží zhora nic na tom, je-li žena snižována surově jako u negrů, nebo vlečena do močálu v rukavičkách a s dvorností jako u národů ‚civilisovaných‘.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941, s. 310. Libri nostri [online] <http://libriostro.catholica.cz/?id=1616>

⁹⁴⁷ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 21, 1929, s. 689-706. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf> Srov. též KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 20-25. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://libriostro.catholica.cz/?id=1701>

⁹⁴⁸ Srov. SUCHOMEL, František Assiský a KORVAS, Ondřej Maria. *Duchovní zátiší: Kniha o exercičích doma i v cizině*. Plzeň: Nákladem Bohuslava Kumpela, 1938. 318 s.

exercičního působení.⁹⁴⁹

Nejvíce exercičních kurzů poskytl Konrád Maria Kubeš v době svého působení na Velehradě jako exercitátor v exercičním domě Stojanov v letech 1926 až 1930, 1934 až 1937 a 1940 až 1946.

Během nacistické okupace (1939–1945), kdy byly exercicie na nějaký čas přerušeny, byl Konrád Maria Kubeš naléhavě požádán vděčnými exercitanty, aby své exerciční promluvy a rozjímání zpracoval do knižní podoby. A možná právě tehdy se v mysli Konráda Maria Kubeše zrodil nápad založit vlastní knižní edici, kterou nazval *Exerciční knihovna*.⁹⁵⁰ V letech 1939 až 1947 vypublikoval Konrád Maria Kubeš v této knižní edici celkem sedm knih.

8.2.1 Exerciční promluvy a rozjímání Konráda Maria Kubeše

Exerciční promluvy a rozjímání Konráda Maria Kubeše obsahují knihy *Ve škole Kristově, Pod korouhví Kristovou, Za pravdou Kristovou a Po cestách Kristových. Díl I. Poutník*.⁹⁵¹

Knihy *Ve škole Kristově. Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce. Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*⁹⁵² je v podstatě metodickou příručkou a všeobecným uvedením do exerciční knihy sv.

⁹⁴⁹ Konrád Maria Kubeš napsal „V listopadu 1920 jsem dával první jinošské exercicie; co tyto řádky píše, zaznamenávám 250 exercičních kursů mládeže obojího pohlaví, z toho právě 104 duchovních cvičení mládeže studující. [...] Ten, jehož exercicie čítají 26.000 účastníků, a po odečtení těch, kteří prodělali duchovní cvičení vícekrát, asi 20.000 jinochů a dívek.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 643-644. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> A ještě dodal: „Z těch 28.000 účastníků, kteří prošli mými exerciciemi, se našel ne jeden, kterými po těchto úvahách řekl: ‚Život není hračka, zamyslel jsem se doopravdy nad vašimi vývody, a vidím, že nutno svůj úkol životní vážně pojímat...‘.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignaciánských exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 107. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁹⁵⁰ Konrád Maria Kubeš napsal: „Toto dílko, určené především těm, kteří prodělali exercicie, v první řadě milým exercitantům velehradským v upomínku na blahé chvíle, jež jsme ve Stojanově spolu prodělali, má za účel vyhovět jejich přání, mít totiž po ruce svaté pravdy, o nichž v duchovní samotě rozjímali. Nahlédnout do nich, obnovit v mysli, co tam prožívali.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 14. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

⁹⁵¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „Ve svazcích II. a IV. se držíme celkem exerciční knihy, co do plánu i do výběru projednávaných pravd. Ale leccos i přidáváme, co zvláště dnes jest věřícímu vzdělanci nezbytné nebo alespoň důležité a potřebno vědět a znát, na př. mnohé partie III. dílu. Některé stati II. a zvláště III. svazku dostaly apologetický nádech, všechny pravdy jsou pak co možná zevrubně filosoficky nebo dogmaticky zdůvodněny, čehož v exerciční knize není. [...] Přesto však naše ‚exerciční knihovna‘ není úplný katechismus všech pravd sv. víry – vybrány jsou jen praktické exerciční pravdy, jež možno nazvat kompasem na moři života, ukazujícím správnou cestu a vedoucím bezpečně mezi úskalím k přístavu. Taktéž by se mýlil, kdo by na př. pokládal III. díl za úplnou apologii křesťanství.“ Tamtéž, s. 14-15.

⁹⁵² Srov. KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941. 294 s. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

Ignáce z Loyoly (1491–1556).

V první kapitole této metodické příručky seznamuje Konrád Maria Kubeš čtenáře se stručnými dějinami knížky *Duchovní cvičení*, vytvořenou sv. Ignácem z Loyoly (1491–1556)⁹⁵³ a krátkým průřezem následného exercičního hnutí. Jako pramen použil Konrád Maria Kubeš monografii německého katolického teologa Franze Hettingera (1819–1890) *Die Idee der priesterlichen Übungen nach dem Plan des Ignatius von Loyola*⁹⁵⁴ a monografii *Ascetica Ignaziana. P. I, „Documenta“ ossia Pirincipi di teologia ascetica contenuti negli „Escercizi Spirituali“ di S. Ignazio di Loyola*, kterou sepsal italský jezuita Francesco Saverio Calcagno (1867–1939).⁹⁵⁵

Poté Konrád Maria Kubeš zaměřil svoji pozornost k apoštolskému listu *Mediantibus nobis*⁹⁵⁶ a k encyklice *Mens nostra* papeže Pia XI.,⁹⁵⁷ ze kterých citoval krátké úryvky.⁹⁵⁸

V cenné kapitole *Technika exercicií* nám Konrád Maria Kubeš poskytl podrobný popis, jak konkrétně dával exercicie on sám.⁹⁵⁹

Velký prostor v metodické příručce věnoval Konrád Maria Kubeš tzv. stavovským promluvám, zvláště pak k mládeži obojího pohlaví. Při té příležitosti doporučoval jako rozšiřující

⁹⁵³ Srov. HURTER, Hugo. *Duchovní domácí samota, neboli, Pokyny, rozjímání a úvahy pro duchovní cvičení tří dnů i s duchovní četbou*. Brno: Občanská tiskárna, [1923?]. 213 s. Duchovní knihovna. IGNÁC Z LOYOLY a OVEČKA, Jaroslav Štěpán, ed. *Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. I, [Text]*. Svätý Hostýn: Hlasy Svatohostýnské, 1921. 236, 10 s. IGNÁC Z LOYOLY a KUNERT, Robert. *Exercicios spirituales*. 4. vyd. (v nakladatelství Refugium třetí). Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, s.r.o., 2017. 287 s. ISBN 978-80-7412-259-0. IGNÁC Z LOYOLY. *Exercitia spiritualia*. 1. vyd. Roma: Antonio Bladio, 1548. Srov. též OVEČKA, Jaroslav Štěpán. Vznik a prameny Duchovních cvičení sv. Ignáce z Loyoly. *Hlídky*, 1922, č. 8, s. 337–344, č. 9, s. 385–391, č. 10, s. 433–441, č. 11, s. 481–489, č. 12, s. 529–534; 1923, č. 1, s. 5–9, č. 2, s. 55–60, č. 3, s. 111–115, č. 4, s. 158–164, č. 5, s. 193–200.

⁹⁵⁴ Srov. HETTINGER, Franz. *Die Idee der priesterlichen Übungen nach dem Plan des Ignatius von Loyola*. Regensburg: Joseph Manz, 1853. 262 s.

⁹⁵⁵ Srov. CALCAGNO, Francesco Saverio. *Ascetica Ignaziana: P. I, „Documenta“ ossia Pirincipi di teologia ascetica contenuti negli „Escercizi Spirituali“ di S. Ignazio di Loyola*. Torino, Roma: Marietti, 1936. 478 s.

⁹⁵⁶ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 14, 1922, s. 627–634. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf> Konrád Maria Kubeš citoval krátký úryvek z tohoto papežského dokumentu: „*V Manrese byl Ignác poučen od samé Bohorodičky, jak má bojovat boje Páně, obdržel takřka z jejích rukou onen naprostý kodex Božích zákonů (absolutissimum legum codicem) – neboť tak můžeme právem onu knížku nazývat – jehož každý dobrý voják Ježíše Krista musí užívat. Mám na mysli duchovní cvičení, jež podle obecného mínění Ignác dostal s nebe... V nich jest vše tak moudře uspořádáno, vše tak úzce (logicky a psychologicky) spolu souvisí, že dokonale člověka téměř obnoví, jen když neodporuje Boží milosti.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 6. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

⁹⁵⁷ Srov. *Acta Apostolicae Sedis*, 21, 1929, s. 689–706. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf> Srov. též KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 20–25. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

⁹⁵⁸ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 21–23. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

⁹⁵⁹ Srov. Tamtéž, s. 34–44.

četbu knihy protestantského německého filosofa a vysokoškolského pedagoga Friedricha Wilhelma Foerstera (1869–1966)⁹⁶⁰ a populárně-naučné příručky německého jezuita Hardy Schilgena (1876–1941).⁹⁶¹

Ve zbývajících kapitolách metodické příručky Konrád Maria Kubeš podrobně rozebral celkovou stavbu exercicií i jejich jednotlivé čtyři části neboli „týdny“.

Konrád Maria Kubeš poskytoval nejčastěji třídní exercicie (triduum) včetně dne příjezdu a dne odjezdu.⁹⁶² Ve zcela výjimečných případech dával Konrád Maria Kubeš exercicie pětidenní. Na základě řádových pravidel konal Konrád Maria Kubeš pravidelně každý rok své privátní osmidenní exercicie, které absolvoval z počátku na Svatém Hostýně a později na poutním místě Vranov u Brna.

Z praktických důvodů rozčlenil Konrád Maria Kubeš původně čtyřtýdní ignaciánské exercicie pouze do tří dnů.

První týden Duchovních cvičení sv. Ignáce z Loyoly rozdělil na dvě části.

První část nazval Konrád Maria Kubeš „cestou spásy“.

Druhou část nazval Konrád Maria Kubeš cestou očistnou neboli „cestou zkázy“.

Druhý týden a třetí týden Duchovních cvičení sv. Ignáce z Loyoly (1491–1556) nazval Konrád Maria Kubeš cestou osvětlnou neboli „cestou utvrzení“.

Čtvrtý týden Duchovních cvičení sv. Ignáce z Loyoly (1491–1556) nazval Konrád Maria Kubeš cestou spojení neboli opět „cestou utvrzení“.

Oproti původním Duchovním cvičením sv. Ignáce z Loyoly (1491–1556) přidával Konrád

⁹⁶⁰ Srov. FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Jak žít: Kniha pro mladé lidi*. Hradec Králové: B. Melichar, [1910]. 246 s. Melicharova bibliotéka; XII. FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Mlhami a tmou: Časové kapitoly o kulturních otázkách a všeobecné civilizaci naší doby*. Praha: Kropáč & Kucharský, 1937. 77 s. FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Pohlavní mravouka a výchova*. Hradec Králové: Bohdan Melichar, 1908. 134 s. Melicharova Bibliotéka; V. FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Sebevýchova mládeže: Kniha pro mládež*. Fryšták u Holešova: E. Fiala, [1912]. 295 s. FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Škola a charakter*. Olomouc: R. Promberger, 1928. 419 s. FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Věčné světlo: Několik časových kapitol o náboženských a kulturních otázkách naší doby*. Praha: Kropáč & Kucharský, 1936. 77 s. FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Živospráva: Kniha pro chlapce i dívky*. Moravská Ostrava: Perout, 1920. 479 s.

⁹⁶¹ Srov. SCHILGEN, Hardy. *Mladí hrdinové: Povzbuzení jinochů ku šlechetné snaze a čistému životu*. Brtnice: Jos. Birnbaum, 1926. 163 s. SCHILGEN, Hardy. *Ty a on*. Brtnice: Josef Birnbaum, 1930. 231 s. SCHILGEN, Hardy. *Ty a ona*. Brtnice: Jos. Birnbaum, 1924. 148 s. SCHILGEN, Hardy. *Ve službách Stvořitelových: Kniha pro katolické snoubence a manžely*. 3. vyd. Brtnice: Josef Birnbaum, [1925]. 80 s.

⁹⁶² Konrád Maria Kubeš napsal: „*Praktický cíl mého dílka vede k tomu, abych měl výhradně zřetel na obvyklou formu exercicií laických i kněžských, tedy na triduum – třídní exercicie. Nepopírám, že tento způsob jest jen náhražkou; ale nezbyvá leč snažit se, abychom podali účastníkům co nejvíce a ‚celým‘ exerciciím se přiblížili, jak nejlépe možno.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitatory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941, s. 34. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

Maria Kubeš v každých exerciciích stavovskou promluvu⁹⁶³ a mariánské rozjímání.⁹⁶⁴

8.2.2 Exerciční stavovské promluvy pro mládež

Kniha *Po cestách Kristových. Díl II. V záhonech Mariiných* obsahuje stavovské promluvy pro mládež.⁹⁶⁵

Konrád Maria Kubeš stavovské promluvy logicky seřadil a zasadil do rámce jednoho běžného lidského života. Úplně pominul nejranější dětství a začal prvními léty dospívání. Jako první a nejdůležitější téma zvolil Konrád Maria Kubeš pojem křesťanské respektive katolické víry, učinil rozdíl mezi živou vírou a slabou vírou. Nakonec řešil Konrád Maria Kubeš problém nevěry a odpadu od víry. Poté zaměřil svoji pozornost na dívky a jejich prožívání víry. Velmi doporučoval pravou zbožnost a důtklivě varoval před každou karikaturou zbožnosti. Pak postavil Konrád Maria Kubeš do protikladu vlastnosti čisté a nezkažené dívky a neřesti špinavé a lehké dívky. Kořen zla viděl v neodpírání blízké příležitosti ke hříchu. Pak soustředil svoji pozornost na mladíky a nástrahy pokušení. Další promluvou byl problém čistého a nezkaženého vztahu mezi chlapcem a dívkou. Neopomenul pojednat o případném řeholním povolání dívky a kněžském případně řeholním

⁹⁶³ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Stavovská promluva má úkolem a účelem vyzbrojit tě k boji, vyzbrojit tě pro život, upozornit tě na léčky a úklady tvých nepřátel, být ti výstrahou a zároveň vůdkyní, ukázat ti spolehlivě cestu, jež vede k pravému štěstí.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 11. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁹⁶⁴ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Maria, příčina naší radosti... Proč se mladiství účastníci mých exercicií nejvíce těšívají na mariánské rozjímání? Je to chvíle, o které si jeden napsal: ‚Hodina v nebi‘. Po ovoci poznáme strom. Ať odpůrci soudí o úctě mariánské jakkoli, nemohou zhola nic změnit na faktu, že lilium se daří jen v zahradě mariánské a že mimo ni marně se namáhali je vypěstit. Förster, protestantský vychovatel, se o to též pokoušel, a když viděl, že všecka jeho námaha jest planá, poslal své svěřence k nám, katolíkům, pod prapor mariánský, t. j. vybízel je, aby uctívali sv. Pannu.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 612. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700> A ještě dodal: „*Když skončí mariánské rozjímání, když pak začne zpívána litanie Loretánská nebo Hvězdo mořská zářívá, tu patrně na první pohled, že ji jinoši zpívají docela jinak než mariánské písně prvního neb druhého dne. Vidět, že teď zpívají celým srdcem, že veškerou vroucnost milující duše vkládají do milé melodie. [...] Otevřeným oknem útulné stojanovské kaple se nese mohutný zpěv několika desítek jinošských hrdel ven, do jarní neb letní přírody, nahoru ke kříži nad Modrou a dolů na Stojanovo nádvoří, a dívka neb žena pracující na poli se mimoděk připojí k nim a potichu zpívá s nimi. [...] Vím, u některých padlo slovo Boží do trní; neovládaná tělesnost a jiné neřesti udusí, co Duch sv. v nich v těchto svatých dnech vykonal. Ale mnozí vytrvali, a vytrvají i mnozí, kteří přijdou po nich. Maria se jim stala vůdčí hvězdou a Královnou srdcí –*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.* 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 593. Exerciční knihovny č. 4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

⁹⁶⁵ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Výtěžek své zkušenosti podávám v této knížce. Některé exerciční stavovské promluvy podávám doslova, jak jsem je přednášoval, jiné rozšířené, některé kapitoly jsem přidal, aby dílko nebylo neúplné. Nevím, co bude o knížce řečeno. Snad, že problémy moderní mládeže jsou řešeny po starovětsku, cizím slovem reakcionářsky, triviálně zpátečnický, možná též, že moderní mládeži nutno ‚rozumět‘ atd.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.* Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 644. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

povolání chlapce. Přitom však varoval před unáhleným rozhodnutím. Poté Konrád Maria Kubeš vylíčil krásu nezkažené a čisté známosti a zasnoubení chlapce s dívkou. Plynule přešel na přípravu na manželský stav, den svatby a začátek společného rodinného života. Pak učinil krátkou vsuvku, ve které pojednal o poslušnosti vůči zákonitým představeným. Pojednáním o pravém vlastenectví, úctě k církvi a o dobré a špatné četbě knih ukončil Konrád Maria Kubeš první část svých stavovských promluv.

Ve druhé části stavovských promluv popsal Konrád Maria Kubeš různé ctnosti a neřesti každodenního lidského života.

Knihu Konrád Maria Kubeš zakončil pojednáním o mariánské úctě a úvahou o závěru života a smrti. Na úplném konci knihu doplnil svým způsobem zajímavým popisem čtyř druhů temperamentu.

8.2.3 Církevní rok a exerciční pravdy a věroučné a mravoučné pravdy katolického katechismu

V knize *Mariánská postila* Konrád Maria Kubeš zarámoval exerciční pravdy a věroučné a mravoučné pravdy katechismu do rámce církevního roku.

Konrád Maria Kubeš rozdělil církevní rok, podobně jako iganciánské exercicie, na tři velká období neboli okruhy – okruh vánoční, okruh velikonoční a okruh svatodušní.

Ve vánočním okruhu zahrnující i dobu adventní probíral Konrád Maria Kubeš tzv. „cestu spásy“. Toto období církevního roku rozčlenil Konrád Maria Kubeš na tři části. V první části se Konrád Maria Kubeš zamýšlel na cílem člověka zde na zemi o první neděli adventní.⁹⁶⁶ O povolání k pravé víře rozjímal Konrád Maria Kubeš o třetí neděli adventní.⁹⁶⁷ Téma posvěcující milosti se stalo předmětem o Vánocích,⁹⁶⁸ avšak o její kráse pojednal Konrád Maria Kubeš o slavnosti Neposkvrněného početí Panny Marie 8. prosince.⁹⁶⁹ Problematiku Boží prozřetelnosti probral v rozjímání na Nový rok.⁹⁷⁰ Druhá část, pojednávající o spáse duše člověka, se stala tématem rozjímání o druhé neděli adventní⁹⁷¹ a logickým doplněním tématu bylo vánoční⁹⁷² a silvestrovské rozjímání.⁹⁷³ Hlavním tématem třetí části bylo správné užívání věcí stvořených v tzv. adventním

⁹⁶⁶ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 19-30. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

⁹⁶⁷ Srov. Tamtéž, s. 49-55.

⁹⁶⁸ Srov. Tamtéž, s. 73-91.

⁹⁶⁹ Srov. Tamtéž, s. 31-40.

⁹⁷⁰ Srov. Tamtéž, s. 111-117.

⁹⁷¹ Srov. Tamtéž, s. 41-48.

⁹⁷² Srov. Tamtéž, s. 71-72.

⁹⁷³ Srov. Tamtéž, s. 103-110.

kvatembu.⁹⁷⁴ Důsledky (nezřízená vášně a sebezápory) rozvedl Konrád Maria Kubeš o čtvrté neděli adventní.⁹⁷⁵ Hlavním tématem rozjímání o svátku Uvedení Páně do chrámu neboli hromnic byl pojem oběti,⁹⁷⁶ který se zčásti objevil v Kubešově úvaze na den 31. prosince (silvestra).⁹⁷⁷ Všechny neděle po Zjevení Páně věnoval Konrád Maria Kubeš stavovským promluvám.⁹⁷⁸

Cesta očištná neboli cesta zkázy vyplnila celou dobu předpostní a svatopostní.⁹⁷⁹ Ve Svatém týdnu následovalo rozjímání o trpícím Spasiteli.⁹⁸⁰

Cesta spojení neboli „cesta utvrzení“ začínala nedělí Vzkříšení.⁹⁸¹ Svatost křtu se stala tématem tzv. Bílé neděle.⁹⁸² Pojem vzkříšení těla se stalo námětem rozjímání o druhé neděli velikonoční.⁹⁸³ Na třetí neděli velikonoční rozjímal Konrád Maria Kubeš o věčné blaženosti a o čtvrté neděli velikonoční podal Konrád Maria Kubeš svým rozjímáním čtenářům návod na cestě k věčné blaženosti.⁹⁸⁴ O modlitbě pojednal Konrád Maria Kubeš o páté neděli velikonoční.⁹⁸⁵ Rozjímání o království Kristově věnoval Konrád Maria Kubeš slavnost Nanebevstoupení Páně.⁹⁸⁶ Doplněním cesty spojení bylo pojednání o eucharistii a mše svaté na slavnost Božího Těla a následující neděli.⁹⁸⁷

Cestě osvětlné byly věnovány všechny neděle po sv. Duchu, ve kterých Konrád Maria Kubeš vyložil nejdůležitější věroučné a mravoučné pravdy katechismu. Hlavním cílem všech těchto úvah byla snaha vést k životu podle víry a z víry.⁹⁸⁸

Důležitým a zajímavým doplněním celé knihy se stala stať *Stálý kalendář* a příloha *Malá rodinná kronika*.

8.2.4 Se štítem pravdy

Kniha *Se štítem pravdy. (Apologetická abeceda). [I. díl: A–L]* nemá v podstatě s exerciciemi jako takovými vůbec nic společného.

Tato nejproblematičtější a nejkontroverznější kniha Konráda Maria Kubeše vyšla v r. 1948

⁹⁷⁴ Srov. Tamtéž, s. 56-62.

⁹⁷⁵ Srov. Tamtéž, s. 63-70.

⁹⁷⁶ Srov. Tamtéž, s. 165-175.

⁹⁷⁷ Srov. Tamtéž, s. 103-110.

⁹⁷⁸ Srov. Tamtéž, s. 123-164.

⁹⁷⁹ Srov. Tamtéž, s. 186-277.

⁹⁸⁰ Srov. Tamtéž, s. 278-305.

⁹⁸¹ Srov. Tamtéž, s. 306-319.

⁹⁸² Srov. Tamtéž, s. 320-329.

⁹⁸³ Srov. Tamtéž, s. 330-335.

⁹⁸⁴ Srov. Tamtéž, s. 336-347.

⁹⁸⁵ Srov. Tamtéž, s. 348-356.

⁹⁸⁶ Srov. Tamtéž, s. 365-372.

⁹⁸⁷ Srov. Tamtéž, s. 419-434.

⁹⁸⁸ Srov. Tamtéž, s. 442-703.

během pouhých čtrnácti dnů ve druhém vydání. Bohužel nemáme k dispozici první vydání, které by bylo nepochybně nejen velmi zajímavé, ale i velmi cenné. Na obálce knihy a v předmluvě bychom se mohli dočíst o dosti nechutných urážkách na cti adresovaných členům dominikánského řádu v Olomouci a zvláště pak na známé osobnosti Silvestra Maria Braitto (1898–1962) a Reginalda Maria Vincence Dacíka (1907–1988). Oba postižení podali na Konráda Maria Kubeše trestní oznámení pro urážku na cti. Nemáme sice k dispozici soudní spisy, ale z druhé ruky víme, že Konrád Maria Kubeš soudní při vyhrál. Zřejmě na nátlak ze strany dominikánského řádu byl ve druhém vydání tento text odstraněn, ale zcela logicky bylo ponecháno vytisknuté povolení řádové a církevní cenzury, avšak s největší pravděpodobností bez jejich vědomí a souhlasem.

Hned na začátku musíme konstatovat, že tato apologetická příručka žel obsahuje snůšku pravd, polopravd a vyslovených lží a nepřesností. Jednotlivá hesla, abecedně seřazená, byla už v době vydání knížky nejen uboze primitivní, ale zároveň velmi zastaralá a překonaná. Mimoděk si klademe otázku, jak k tomu mohlo dojít?

Konrád Maria Kubeš totiž přeformuloval a přetlumočil do českého prostředí monumentální pětidílnou monografii *Apologie des Christenthums vom Standpunkte der Sitte und Cultur* od německého dominikána Alberta Maria Weiße (1844–1925).⁹⁸⁹ Čeští čtenáři měli k dispozici i značně zkrácený a upravený výtah pod názvem *Mudrosloví života*, který sestavil dominikán a teolog Filip Jan Konečný (1862–1928).⁹⁹⁰

K problematice tzv. bartolomějské noci (1572) a hugenotů ve Francii čerpal Konrád Maria Kubeš z šestidílného monumentálního a oceněného díla belgického historika Josepha-Marie-Bruna-Constantina barona Kervyna de Lettenhove (1817–1891) *Les Huguenots et les Gueux. Étude historique sur vingt-cinq années du XVIIe siècle, 1560-1585*.

K anglické reformaci všeobecně čerpal Konrád Maria Kubeš informace z knihy anglikánského pamfletisty a novináře Williama Cobbetta (1763–1835) *The Protestant Reformation in England*. K hodnocení vlády i soukromého života anglické královny Alžběty I. (1558–1603) užíval spis anglického historika Martina Andrew Sharpa Hume (1847–1910) *The Courtships of Queen Elizabeth; a History of the Various Negotiations for her Marriage, and The Year after the Armada, and other Historical Studies*.

⁹⁸⁹ Srov. WEISS, Albert Maria. *Apologie des Christenthums vom Standpunkte der Sitte und Cultur: 1. Band: Der ganze Mensch*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1878–1889. 464 s. WEISS, Albert Maria. *Apologie des Christenthums vom Standpunkte der Sitte und Cultur: 2. Band: Humanität und Humanismus*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1878–1889. 882 s. WEISS, Albert Maria. *Apologie des Christenthums vom Standpunkte der Sitte und Cultur: 3. Band: Natur und Übernatur*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1878–1889. 926 s. WEISS, Albert Maria. *Apologie des Christenthums vom Standpunkte der Sitte und Cultur: 4. Band: Soziale Frage und Soziale Ordnung*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1878–1889. 1038 s. WEISS, Albert Maria. *Apologie des Christenthums vom Standpunkte der Sitte und Cultur: 5. Band: Philosophie der Vollkommenheit*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1878–1889. 777 s.

⁹⁹⁰ Srov. KONEČNÝ, Filip Jan. *Mudrosloví života*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví (G. Francel), 1893. 626 s.

Ve vztahu k interpretaci postavy a díla Martina Luthera (1483–1546) posloužilo Konrádu Maria Kubešovi především dílo německého kněze a historika Johanna Jansseny (1829–1891) *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters*, dílo německého evangelického teologa Johanna Friedricha Theodora Briegera (1842–1915) *Die Reformation. Ein Stück aus Deutschlands Weltgeschichte*, šestidílné dílo luteránského faráře a pozdějšího katolického konvertity Georga Gotthilfa Everse (1837–1916) *Martin Luther. Lebens- und Charakterbild, von ihm selbst gezeichnet in seinen eigenen Schriften und Correspondenzen*,⁹⁹¹ třídílné dílo A. Busenbachera *Luthers galante Abenteuer*,⁹⁹² díla německého jezuita a církevního historika Hartmanna Grisara (nazývaného též Luther-Grisar, 1845–1932) *Luther, Luthers Trutzlied „Ein feste Burg“ in Vergangenheit und Gegenwart; Luther zu Worms und die jüngsten drei Jahrhundertfeste der Reformation; Luthers Kampfbilder; Martin Luthers Leben und sein Werk; Reformatorenbilder. Historische Vorträge über katholische Reformatoren und Martin Luther* a dílo německého historika a konvertity Onno Kloppa (1822–1903) *Studien über Katholizismus, Protestantismus und Gewissensfreiheit in Deutschland*. K morálnímu zhodnocení Lutherovy osobnosti s oblibou a s určitou škodolibou radostí užíval Lutherovo vlastní autobiografické dílo *Colloquia, Oder Christliche nützliche Tischreden Doctoris Martini Lutheri* z roku 1566.⁹⁹³

K osobnosti Mistra Jana Husa (ca 1370–1415) používal Konrád Maria Kubeš stále hodnotné

⁹⁹¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „V berlínském parlamentě [Reichstag] [Eduard] Windhorst [správně Windthorst] (*ne Ludvík* [Ludwig Johann Ferdinand Gustav Windthorst], vůdce katolíků, nýbrž liberál) se pokrytecky pohoršoval nad jesuitou [Jean-Pierre] Gurym, že prý jeho ohavnou knihou [Compendium theologiae moralis, 1875] chvějící rukou takto mrštil na zem, jsa blízek mdlobám“. Obrácený pastor [Georg Gotthilf] Evers se tázal sám sebe, co by asi útloucí pán dělal při četbě Lutherových Tischreden (Řeči u stolu), jež jsou plny nešpinavějších oplzlostí.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L]*. Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. Republiky, 1947, s. 21. Exerciční knihovny č. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=145>

⁹⁹² Konrád Maria Kubeš napsal: „Věřící sotva vědí, že bezprostřední podnět k vystoupení Lutherově zavlada žárlivost. (Málokterý věřící ví, co bylo hlavní příčinou Lutherova vystoupení a jeho odtržení od církve. Papež mu nedovolil se oženit, když ho za rok po vysvěcení o to žádal. Viz zevrubnou monografii Busenbacher, Lutherova galantní dobrodružství. Okolnost, že nacisté v našich městech nejednu ulici, nazvanou po některém českém vlastenci, přejmenovali na ulici Lutherovu, dostačí, aby otevřela oči našim lidem; muž, kterému prý šlo o reformu upadlé církve a o čisté křesťanství, jest nepřítelům našeho národa i kříže Kristova národním hrdinou a duchovním vůdcem jako husitům Hus a Žižka! Přesto s ním naši čeští profesori sympatisují a páli mu před naši českou mládeží zápal!) Luther, augustinián, byl žárliv, že hlásání odpustků bylo svěřeno Tetzalovi, dominikánovi, a proto vystoupil – ne proti Tetzalovi, nýbrž proti odpustkům, aby svou závist a žárlivost maskoval! Po letech doznal, že tehdy vůbec odpustkům nerozuměl. (Nerozuměl a neporozuměl jim za celý život!) Jeho představení ho nechali jednat – nebyli sami žárlivosti prosti! Jako žebravé, žárlily na sebe i rytířské řády, templáři na johanity, k malému prospěchu zájmů Kristových!“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 39. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

⁹⁹³ Konrád Maria Kubeš napsal: „Jak nízcí a sprostě mluvil o manželství wittenberský sifylitik!... [...] Sám o tom v korespondenci bez ostychu hovoří. Jeho špinavé a hnusné výroky o manželství nelze uvádět; najdeš je v Janssenových Dějinách německého národa nebo přímo v Lutherově spise Tischreden, Ehestand 75. Protestanté neznají a nečtou spisů svých zakladatelů – ani studující bohosloví ani pastoři!“ Tamtéž, s. 39. „Ti byli první, kt.[eří] jeho svinské Tischreden vydali a jeho listy j.[ako] drahou památku chovali! Nehledě k tomu, že by musily být zfalš.[ované] od A do Z. Oplzlostmi kape každá strana! Jeho fantasie vypadala j.[ako] jistá místnost na nádraží, na oplzlosti myslel od rána do večera. Čím srdce překypuje, tím oplývá pero i ústa!“ Tamtéž, s. 383.

a oceňované dílo katolického kněze a historika Jana Evangelisty Sedláka (1871–1924) *M. Jan Hus*.⁹⁹⁴ Konrád Maria Kubeš rovněž používal díla katolického kněze a pedagoga Antonína Lenze (1829–1901) *Apologie sněmu kostnického v příčině odsouzení 45 vět Jana Viklífa a Učení mistra Jana Husi, na základě latinských i českých spisův jeho, jakož i odsouzení Husovo na sněmu Kostnickém*,⁹⁹⁵ díla bosého augustiniána, historika a vysokoškolského učitele Augustina Aloise Neumanna (1891–1948) *Hus dle nejnovější literatury: opravy a doplňky k Sedlákovu dílu o Husovi*;⁹⁹⁶ *Katoličtí mučedníci doby husitské*;⁹⁹⁷ *Ožehavé kapitoly z českých dějin církevních*⁹⁹⁸ a *Prameny k dějinám duchovenstva v době předhusitské a Husově*,⁹⁹⁹ spisy filologa a literárního historika Václava Flajšhans (1866–1950).¹⁰⁰⁰ K interpretaci husitských válek posloužilo Kubešovi dílo historika Josefa Pekaře (1870–1937) *Žižka a jeho doba*.¹⁰⁰¹

Soudobá novější hesla podal Konrád Maria Kubeš velmi povrchně a všeobecně, protože je ještě samozřejmě nemohl najít ve starých apologetických pramenech a knihách. Kubešovo hodnocení mnohých historických postav, především Mistra Jana Husa a Martina Luthera, přinášely bohužel jen pohoršení u slušných a poctivých čtenářů.

Kubešovu interpretaci historických postav a událostí v žádném případě nelze zařadit do soudobé seriózní katolické apologetiky. S určitou lítostí musíme konstatovat, že Kubešova apologie (!) byla v mnoha případech silně nevybírává a bohužel každý klep mu byl dobrý, jen když dosáhl svého cíle. Nejmarkantněji je to vidět u hesla *Exercicie*, kde místo toho, aby Konrád Maria Kubeš u hesle pěkně vyložil co to jsou vlastně exercicie, jaká je jejich hodnota a tím by je vlastně zároveň i obhájil, žel, Konrád Maria Kubeš shromáždil pouze klepy a „nevyřízené účty“ proti osobním i neosobním nepřátelům.¹⁰⁰² V nelogicky spojeném hesle *Dominikáni a Jesuité* se snažil Konrád Maria Kubeš poplést hlavu laickým čtenářům starými teologickými spory mezi dvěma teologickými

⁹⁹⁴ Srov. SEDLÁK, Jan. *M. Jan Hus*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1915. 378, 353 s. Dědictví sv. Prokopa; podíl údů na rok 1915, č. 58.

⁹⁹⁵ Srov. LENZ, Antonín. *Apologie sněmu kostnického v příčině odsouzení 45 vět Jana Viklífa*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci, 1896. 92 s.

⁹⁹⁶ Srov. NEUMANN, Augustin Alois, ed. *Hus dle nejnovější literatury: Opravy a doplňky k Sedlákovu dílu o Husovi*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1931. 65 s.

⁹⁹⁷ Srov. NEUMANN, Augustin Alois. *Katoličtí mučedníci doby husitské*. Hradec Králové: Nákladem Tiskového Družstva, 1927. 160 s.

⁹⁹⁸ Srov. NEUMANN, Augustin Alois. *Ožehavé kapitoly z českých dějin církevních*. Praha: Vyšehrad, 1937. 125 s. Myšlenky a život; sv. 4.

⁹⁹⁹ Srov. NEUMANN, Augustin Alois. *Prameny k dějinám duchovenstva v době předhusitské a Husově*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1926. 238 s. Studie a texty k náboženským dějinám českým.

¹⁰⁰⁰ Srov. FLAJŠHANS, Václav. *M. Jan Hus*. Praha: F. Šimáček, 1915. 405 s. Matice lidu; běh XLIX. FLAJŠHANS, Václav. *Mistr Jan řečený Hus z Husince*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1904]. 486 s.

¹⁰⁰¹ Srov. PEKAŘ, Josef. *Žižka a jeho doba. Díl první, Doba se zvláštním zřetelom k Táboru*. Praha: Vesmír, 1927. 283 s. PEKAŘ, Josef. *Žižka a jeho doba. Díl druhý, Jan Žižka*. Praha: Vesmír, 1928. 281 s. PEKAŘ, Josef. *Žižka a jeho doba. Díl třetí, Žižka, vůdce revoluce*. Praha: Vesmír, 1930. 330 s. PEKAŘ, Josef. *Žižka a jeho doba. Díl čtvrtý, Poznámky k dílu třetímu, opravy a dodatky, příloha – rejstříky*. Praha: Vesmír, 1933. 295 s.

¹⁰⁰² Srov. KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L]*. Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. Republiky, 1947, s. 160-161. Exerciční knihovny č. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=145>

školy.¹⁰⁰³

Závěrem musíme bolestně konstatovat, že v této knize Konrád Maria Kubeš klesl hodně hluboko pod úroveň své osobnosti i vzdělanosti a bohužel zkompromitoval nejen sebe, ale i řád jehož byl členem.

8.3 Homiletické dílo

S určitou nadsázkou lze říci, že katolický kněz více jak polovinu svého kněžského života vyplnil kazatelskou činností. Kazatelna v městském, venkovském či řeholním kostele hrála v kněžském pastoračním působení nesmírně důležitou a nezastupitelnou roli.

V meziválečném Československu se vlivem změněných společensko-politických poměrů zároveň měnil i obsah a forma kázání. Samozřejmě stále existoval rozdíl, zda-li kazatel promlouval k městskému či venkovskému obyvatelstvu. Ať tak či onak byl kazatel přesto donucen vnějšími okolnostmi neustále se vzdělávat a prohlubovat své znalosti, aby byl schopen obhájit, zdůvodnit či jen vysvětlit důvody katolické víry a náboženství. Před stále vzdělanějšími posluchači musel kazatel prokázat nejen hluboké teologické znalosti, což se předpokládalo, ale také znalosti například z přírodních věd, astronomie, filosofie, historie apod.

Kazatel získal základní znalosti o kazatelství a kázání na teologické fakultě v teologickém oboru nazývaném homiletikou, která byla součástí pastorální teologie.¹⁰⁰⁴

Homiletika byla rozdělena na dvě části. První část, materiální homiletika, pojednávala o vlastním předmětu kázání, cíli kázání a homiletických zdrojích (topika). Druhá část, formální homiletika, se zabývala vnější formou kázání, jednotlivými částmi kázání, vlastnostmi kázání, jednotlivými druhy kázání, vlastním přednesem kázání a samotnou osobností kazatele.

Vlastním předmětem kázání mělo být především hlásání evangelia a předávání dogmatické a morální nauky církve. Mezi nejdůležitější témata z dogmatické teologie, která se v kázáních měla objevovat co nejčastěji, patřila nauka o Bohu a jeho vlastnostech, trinitární teologie, christologie s důrazem na soteriologii, pneumatologie, eklesiologie, liturgika a eschatologie. Z morální teologie

¹⁰⁰³ Srov. KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L]*. Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. Republiky, 1947, s. 137-140. Exerciční knihovny č. 7. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=145>

¹⁰⁰⁴ Srov. FOLTYNOVSKÝ, Josef. *Duchovní řečnictví*. 3., nezměn. vyd. Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1938. 198 s. SKOČDOPOLE, Antonín. *Příručná kniha bohosloví pastýřského: Díl I. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Dědictví Sw. Prokopa, 1890. 551 s. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. 30 za rok 1890. SKOČDOPOLE, Antonín. *Příručná kniha bohosloví pastýřského: Díl II. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Dědictví Sw. Prokopa, 1891. 841 s. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. 31 za rok 1891. VRABLEC, Jozef. *Homiletika. 1. [diel], Homiletika základná a materiálna*. Bratislava: Církevne nakladateľstvo, 1977. 211 s.

měl kazatel především zdůrazňovat vědomí povinnosti v plnění Boží vůle, dále měl kazatel nabádat věřící posluchače k ctnostnému životu podle víry, který se však neobešel bez pravé křesťanské askeze. Na osobách a událostech z dějin spásy měl kazatel ukazovat vzory k následování či naopak varovat odstrašujícími příklady z dějin spásy. Kazatel nikdy nesměl v kázání řešit různé filosofické otázky a problémy, které nesouvisely s věroučnými či mravoučnými pravdami. Dále se měl kazatel maximálně vyhýbat otázkám občanským a politickým, ryze světským tématům (například zdravotní či ekonomické pokyny), různým zjevením, vizím, zázrakům, které nebyly od církve schváleny. A konečně na kazatelnu nepatřilo, aby kazatel příliš zdůrazňoval svoji osobnost či řešil své osobní problémy.

Hlavním cílem každého kázání měla být snaha kazatele, aby co nejvíce prohluboval, povznášel a posvěcoval náboženský život věřících posluchačů. Kazatel měl působit na tři mohutnosti každého člověka tedy na jeho rozum, cit a vůli. Poučováním a přesvědčováním probudit rozum člověka, roznítit city člověka a pohnout vůli člověka k činu.¹⁰⁰⁵

Nezbytnou součástí každého kázání měly být tzv. homiletické zdroje (topika).¹⁰⁰⁶ Na prvním místě samozřejmě citáty z Písma svatého. Další zdroj, který kazatel mohl použít byly výroky ze spisů svatých Otců a církevních spisovatelů.¹⁰⁰⁷ Třetím zdrojem mohly být myšlenky z liturgických knih tedy z misálu, breviáře či rituálu.¹⁰⁰⁸ Čtvrtý homiletický zdroj představoval učitelský úřad církve a jeho výroky. Stranou nezůstaly doklady z církevních i obecných dějin,¹⁰⁰⁹ příklady ze života svatých případně legendy o svatých (hagiografie).¹⁰¹⁰ Mnoho látky mohly poskytnout obrazy z

¹⁰⁰⁵ Srov. SKOČDOPOLE, Antonín. *Příručná kniha bohosloví pastýřského: Díl I. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1890, s. 404-429. Dědictví Sv. Prokopa w Praze; č. 30 za rok 1890.

¹⁰⁰⁶ Srov. SKOČDOPOLE, Antonín. *Příručná kniha bohosloví pastýřského: Díl I. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1890, s. 433-438. Dědictví Sv. Prokopa w Praze; č. 30 za rok 1890.

¹⁰⁰⁷ Srov. JERONÝM. *Listy Svatého Eusebia Jeronyma, kněze a učitele církve. I, Listy od prvního do šedesátého čtvrtého dle pořadí časového.* Stará Říše: A.L. Stříž, 1917. 312 s. Dobré dílo; sv. 39, č. 10. LANG, Alois. *Otec pouště sv. Jeronym. 2.*, opr. vyd. Praha: Vyšehrad, 1948. 319 s. Lang, Alois: Spisy.

¹⁰⁰⁸ Srov. CINEK, František. *Mše svatá v bohoslužebném řádu církevního roku: výklad misálu. Díl I.: Hlavní myšlenková hlediska – výklad celistvého rituálního útvaru mešního (řád mešní a kánon), proprium de tempore – výklad měnivých součástí mešní liturgie, okruh vánoční, předhodí velikonoční.* Olomouc: Lidové knihkupectví, 1931. 552 s. CINEK, František. *Mše svatá v bohoslužebném řádu církevního roku = Proprium de tempore: Výklad misálu. Díl II.: Svatý týden, doba velikonoční, doba po svatém Duchu.* Olomouc: Lidové knihkupectví, 1932. 637 s. CINEK, František. *Mše svatá v bohoslužebném řádu církevního roku: [Výklad misálu]. III. díl.: Proprium Sanctorum. Mešní kalendář svatých. Část I, Svati v liturgii. Zvláštní mše sv. pro svátky svatých. Proprium Missarum de Sanctis.* Olomouc: Lidové knihkupectví, 1943. 681 s. CINEK, František. *Mše svatá v bohoslužebném řádu církevního roku: [Výklad misálu]. IV. díl.: Mešní kalendář svatých. Část II, Zvláštní mše sv. pro svátky svatých.* Olomouc: Lidové knihkupectví, 1935. 1088 s. KUPKA, Josef. *O mši svaté.* Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1899. 681 s. Dědictví sv. Prokopa; č. XL. za rok 1899. KUPKA, Josef. *O církevním roce.* Praha: Cyrillo-Methodějská tiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1907. 612 s.

¹⁰⁰⁹ Srov. ČERNOHOUS, Jan Nep. *Sbírka historických příkladův z dějin slovanských zvláště pak českých: Kazatelům, katechetům, učitelům, vychovatelům a vzdělaným českům vůbec.* Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Franel, 1896. 2 sv. (1256 s.). KLUG, J. *Království Boží: Apologetické úvahy pro studující a vzdělané laiky.* Hradec Králově: Tiskové družstvo, 1921. 149 s. Knihovna Obnovy; č. 36.

¹⁰¹⁰ Srov. EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Svazek první.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1892. 545 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 79. EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Svazek druhý.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1894. 743 s. Podíl

přírody¹⁰¹¹ a konečně zkušenosti z osobního života kazatele¹⁰¹² či svědectví významných osobností.¹⁰¹³

Z hlediska formy se ideální kázání skládalo z pěti částí – předmluva, úvod, ohlášení tématu, vlastní stať kázání a závěr. Předmluva kázání spočívala v pronesení stručného biblického citátu z perikopy epištoly nebo evangelia daného dne a vždy s uvedením autora biblického výroku, například „Pán Ježíš řekl..., sv. Pavel ve svém listě píše...“. V úvodu kázání měl kazatel jasně stanovit hlavní předmět své promluvy a v posluchačích vzbudit zájem a získat si jejich důvěru. Vlastní stať kázání měla obsahovat výklad daného předmětu kázání, důkazy pro daný předmět, vyvrácení námitek protivníků, případně si mohl kazatel pomoci citovými a volnými motivy. V závěru měl kazatel říci konkrétní a praktickou myšlenku pro náboženský život věřících posluchačů.¹⁰¹⁴

Každé kázání mělo být vždy pravdivé, srozumitelné pro všechny sociální skupiny posluchačů, praktické pro potřeby křesťanského života věřících, časové k soudobým problémům, zajímavě a poutavě podané včetně dokonalého slohu a konečně přiměřeně dlouhé.¹⁰¹⁵

Duchovní promluvy se rozdělovaly na homilii a kázání.¹⁰¹⁶

údů Dědictví Svatojanského; č. 81. EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svätých a Svätíc Božích: Svazek třetí*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1896. 879 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 83. EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svätých a Svätíc Božích: Svazek čtvrtý*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1899. 882 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 86. VONDRUŠKA, Karel. *Malá obrázková legenda Svätých: Stručný životopis Svätých na každý den v roce s přiměřenými úvahami a modlitbami*. Praha: R. Novák, 1887. 128 s. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svätých v pořadí dějin církevních: Část 1*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1930. 342 s. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svätých v pořadí dějin církevních: Část 2*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1931. 360 s. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svätých v pořadí dějin církevních: Část 3*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1931. 322 s. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svätých v pořadí dějin církevních: Část 4*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1931. 334 s.

¹⁰¹¹ Srov. DUILHÉ DE SAINT-PROJET, François. *Apologie víry křesťanské na základě věd přírodních*. 4. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1897. 382 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. 1. JIRÁK, František. *Přírodopisná čítanka. Část I., O hvězdách*. Brno: [Dědictví sv. Cyrilla a Methoda], 1908. 166 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 60, na rok 1908. JIRÁK, František. *Přírodopisná čítanka. Část II., O zemi*. Brno: [Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje], 1912. 207 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 64, na rok 1912. JIŘÍČEK, Bedřich. *Po stopách Boží Prozřetelnosti*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1909. 119 s. Knihovna Dědictví Svatojanského. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1909; č. 104. KLUG, Ignaz. *Otázky životní*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví G. Francl, [1913]. 256 s.

¹⁰¹² Srov. KADERÁVEK, Eugen. *Padesát profesorů vysokých škol, upřímných katolíků z XIX. století*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1904. 97 s. KADERÁVEK, Eugen. *Třistapadesát výborných kněží katolických*. Praha: Nákladem spisovatelovým, 1921. 233 s. VAŠEK, Bedřich. *Rodina dvacátého století: Studie sociologická*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1924. 259 s.

¹⁰¹³ Srov. BOTTAU, Jakub. *Víra katolická dokázaná a obhájená slovy a důvody nepřátel*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1903. 96 s. Vzdělávací knihovna katolická; svazek XXVIII. VAŠEK, Bedřich. *Moderní člověk: Studie ethicko-pastorální*. Olomouc: Nákladem Matice Cyrilometodějské, 1919. 241 s.

¹⁰¹⁴ Srov. SKOČDOPOLE, Antonín. *Příručná kniha bohosloví pastýřského: Díl I. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Dědictví Sw. Prokopa, 1890, s. 500-518. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. 30 za rok 1890. SKOČDOPOLE, Antonín. *Učebná kniha bohosloví pastýřského*. Čes. Budějovice: Ant. Skočdopole, 1905, s. 203-212.

¹⁰¹⁵ Srov. SKOČDOPOLE, Antonín. *Příručná kniha bohosloví pastýřského: Díl I. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Dědictví Sw. Prokopa, 1890, s. 408-428, 438-477. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. 30 za rok 1890. SKOČDOPOLE, Antonín. *Učebná kniha bohosloví pastýřského*. Čes. Budějovice: Ant. Skočdopole, 1905, s. 224-232.

¹⁰¹⁶ Srov. SKOČDOPOLE, Antonín. *Příručná kniha bohosloví pastýřského: Díl I. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Dědictví Sw. Prokopa, 1890, s. 500-531. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. 30 za rok 1890.

Homilie označovala exegeticko-praktický výklad perikopy Písma svatého, ve které se postupovalo analytickou metodou.¹⁰¹⁷

Kázání podle druhu mohlo být tématické, ve kterém si kazatel z dané perikopy vybral jedno konkrétní téma, které důkladně rozvedl ze všech možných hledisek.

V didaskalickém kázání kazatel vyložil a zdůvodnil nějakou náboženskou pravdu tak, aby ji věřící posluchači učinili normou svého náboženského života. Použil-li kazatel poučky z katechismu, jednalo se o tzv. katechetická kázání či tzv. křesťanská cvičení, která se obvykle konávala v odpoledních hodinách.¹⁰¹⁸

¹⁰¹⁷ Srov. DIDON, Henri. *P. Didona, kněze z řádu kazatelského sv. Dominika, Ježíš Kristus: Díl I.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1892. 490 s. DIDON, Henri. *P. Didona, kněze z řádu kazatelského sv. Dominika, Ježíš Kristus: Díl II.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1893. 372 s. JAN ZLATOÚSTÝ. *Homilie sv. Jana Zlatoušého.* [Česko]: Nákladem vlastním, [1917]. 119 s. Příloha „Kazatelný“; sv. 20. RIES, Josef. *Nedělní evangelia homileticky zpracovaná. Díl I. Část 1, Neděle od adventu do 6. neděle po Zjevení Páně.* Praha: Československá akciová tiskárna, 1930. 217 s. Živé slovo; sv. 21. RIES, Josef. *Nedělní evangelia homileticky zpracovaná. Díl I. Část 2, Od neděle Devítník do 6. neděle po velikonocích.* Praha: Československá akciová tiskárna, 1931. 266 s. Živé slovo; sv. 22. RIES, Josef. *Nedělní evangelia homileticky zpracovaná. Díl 2. Část 1, První až dvanáctá neděle po Svatém Duchu.* Praha: Československá akciová tiskárna, 1931. 240 s. Živé slovo; sv. 23. RIES, Josef. *Nedělní evangelia homileticky zpracovaná. Díl 2. Část 2, Třináctá až dvacátá čtvrtá neděle po Svatém Duchu.* Praha: Československá akciová tiskárna, 1931. 251 s. Živé slovo; sv. 24. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Kniha Soudců: Překlad z Vulgaty i z původního textu a výklad.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1910. 418 s. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení I., svazek 1. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Výklad posvátných žalmů obsahující překlad z latinské Vulgaty i z původního znění a úplný výklad žaltáře: Přidán výklad biblických chvalozpěvů breviáře: Díl I.: Úvod a Ž. 1-71.* Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1900. 568 s. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení II., svazek 2. Dědictví sv. Prokopa; čís. XLI. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Výklad posvátných žalmů obsahující překlad z latinské Vulgaty i z původního znění a úplný výklad žaltáře: Přidán výklad biblických chvalozpěvů breviáře: Díl II.: Ž. 72-150 a bibl. chvalozpěvy.* Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1901. s. 572-1284. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení II., svazek 2. Dědictví sv. Prokopa; čís. XLII. STRNAD, Jan. *Řeči podle Písma sv. Starého Zákona.* Praha: Nákladem a tiskem Československé akc. tiskárny, 1926. 89 s. Živé slovo; sv. 7. STRNAD, Jan. *Řeči podle Písma sv. Starého Zákona. Řada druhá.* Praha: Československá akc. tiskárna, 1928. 98 s. Živé slovo; sv. 15. SUŠIL, František. *Evangelium svatého Jana.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1867. 324 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 5. SUŠIL, František. *Evangelium svatého Lukáše.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1865. 223 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 3. SUŠIL, František. *Evangelium svatého Marka.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1865. 75 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 2. SUŠIL, František. *Evangelium svatého Matouše.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1864. 351 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 1. SUŠIL, František. *Listové sv. Pavla apoštola. Díl I.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1870. 404 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 8, za rok 1870. SUŠIL, František. *Listové sv. Pavla apoštola. Díl II.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1871. 447 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 9, za rok 1871. SUŠIL, František. *Písmo svaté Nového Zákona.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1872. 505 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 10, za rok 1872. SUŠIL, František. *Skutky apoštolské.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1869. 295 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 7, za rok 1869. SÝKORA, Jan Ladislav. *Umučení a oslavení Pána našeho Ježíše Krista podle čtyř evangelíí.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1896. 577 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. 2.

¹⁰¹⁸ Srov. BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná katechetická kázání: I.* 3. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (Gustav Franc), 1894. 312 s. BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná katechetická kázání: II.* 3. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (Gustav Franc), 1895. 327 s. BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná katechetická kázání: III.* 3. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (Gustav Franc), 1896. 347 s. BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná katechetická kázání: IV.* 3. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (Gustav Franc), 1898. 323 s. LOBRY, J.-B a ZAVORAL, Method Jan, ed. *Populární katechetická kázání. [Díl] I., Výklad creda.* Olomouc: R. Promberger, 1904. 252 s. Knihovna kazatele; 11. LOBRY, J.-B a ZAVORAL, Method Jan, ed. *Populární katechetická kázání. [Díl] II., Výklad desatera.* Olomouc: R. Promberger, 1905. s. 258-520. LOBRY, J.-B a ZAVORAL, Method Jan, ed. *Populární katechetická kázání. [Díl] III., Modlitba Páně. Pozdravení andělské. Mše svatá.* Olomouc: R. Promberger, 1905. s. 526-702. NOVÁK, Jan. *Křesťanská cvičení, nebo, Výklad velkého katechismu pro dospělé věřící: I. část. O víře a apoštolském vyznání víry.* Brno: Tiskem a nákladem Benediktinské knihtiskárny, 1905. 379 s. NOVÁK, Jan. *Křesťanská cvičení, nebo, Výklad velkého katechismu pro dospělé věřící:*

Paregoretická neboli parenetická kázání maximálně využívala citové a volní mohutnosti člověka, které přiměly posluchače k určitému mravnímu předsevzetí.

Dogmatická kázání se plně věnovala výkladu věroučných pravd.¹⁰¹⁹

Tématem víry jako takové se zabírala kázání apologetická.¹⁰²⁰

Konferenčními řeči se nazývaly promluvy, ve kterých byly náboženské pravdy dokazovány na podkladě filosoficko-teologickém. Tento druh kázání vznikl v průběhu 19. století ve Francii.¹⁰²¹

II. část. O naději a modlitbě. Brno: Tiskem a nákladem Benediktinské knihtiskárny, 1905. s. 384-492. NOVÁK, Jan. *Křesťanská cvičení, nebo, Výklad velkého katechismu pro dospělé věřící: III. část. O lásce a příkázáních.* Brno: Tiskem a nákladem Benediktinské knihtiskárny, 1905. s. 496-1032. NOVÁK, Jan. *Křesťanská cvičení, nebo, Výklad velkého katechismu pro dospělé věřící: IV. část. O milosti a svátostech.* Brno: Tiskem a nákladem Benediktinské knihtiskárny, 1905. s. 1036-1750. NOVÁK, Jan. *Křesťanská cvičení, nebo, Výklad velkého katechismu pro dospělé věřící: V. část. O křesťanské spravedlnosti a čtyřech posledních věcech člověka.* Brno: Tiskem a nákladem Benediktinské knihtiskárny, 1905. s. 1754-2127. SCHUEN, Josef. *Křesťanská cvičení podle stavů pro manžely a svobodné.* Praha: B. Stýblo, 1910. 528 s. SPIRAGO, Franz. *Katolický lidový katechismus. I, Věrouka.* 2. vyd. Olomouc: Promberger, 1910. 265 s. Knih. Kazatele; 8-9. SPIRAGO, Franz. *Katolický lidový katechismus. II, Mravouka.* 2. vyd. Olomouc: Promberger, [1910]. 299 s. Knih. Kazatele; 8-9. SPIRAGO, Franz. *Katolický lidový katechismus. III, O prostředcích milosti.* 2. vyd. Olomouc: Promberger, [1911]. 228 s. Knih. Kazatele; 8-9. VOHNOUT, František. *Katechetická kázání, čili, Výklady věro- a mravoučné. Svazek I, Apoštolské vyznání víry.* 2., dopl. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Francel, 1897. 327 s. VOHNOUT, František. *Katechetická kázání, čili, Výklady věro- a mravoučné. Svazek II, O svátostech.* 2. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Francel, 1897. 290 s. VOHNOUT, František. *Katechetická kázání, čili, Výklady věro- a mravoučné. Svazek III, O příkázáních Božích a církevních.* Praha: Tiskl a sklad Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny (J. Zeman a spol.), 1881. 305 s. VOHNOUT, František. *Katechetická kázání, čili, Výklady věro- a mravoučné. Svazek IV, O křesťanské spravedlnosti.* Praha: Tiskl a sklad Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny (J. Zeman a spol.), 1882. 262 s. VOHNOUT, František. *Katechetická kázání, čili, Výklady věro- a mravoučné. Svazek V, O počtě Boží v Církvi katolické.* Praha: Tiskl a sklad Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny (J. Zeman a spol.), 1885. 282 s.

¹⁰¹⁹ Srov. BĚLOHLÁVEK, Václav. *Na Srdce Páně: Dvanácte promluv o cnostech božského Srdce.* Pelhřimov: E. Šprongl, 1924. 41 s. Příloha Kazatelny; sv. 31. ČERNOVSKÝ, Ferdinand Bedřich. *Adoro te devote latens Deitas: Deset promluv o nejsv. Svátosti oltářní.* Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, [1913?]. 40 s. MELKA, Antonín. *Sanctissimum: Eucharistické promluvy.* Č. Budějovice: Nákladem a tiskem Československé akc. tiskárny, 1926. 130 s. Živé slovo; sv. 6. MELKA, Antonín. *Sanctissimum. Část II, O mši svaté: Řeči postní.* [Pelhřimov: Šprongl, 1928]. 38 s. OCETEK, Josef. *Eucharistický rok: Dvanáct eucharistických promluv.* Olomouc: R. Promberger, 1912. 54 s. OCETEK, Josef. *Neznámý mezi svými: Upřímné slovo v roce eucharistickém o Kristu zapomenutém, pohrdaném a poníženém: Tři eucharistické promluvy.* Praha: Kotrba, [mezi 1901 a 1925]. 15 s. OLIVA, Arnošt. *Srdce Ježíšovo zdrojem útěchy.* Praha: Československá akciová tiskárna, 1926. 67 s. Živé slovo; sv. 5. PATISS, Georg a ONDROUŠEK, Antonín, ed. *Eucharistická kázání: Řeči o nejsvětější Svátosti oltářní ku čtyřicetihodin. pobožnosti k prvnímu sv. přijímání, k výstavbě převeleb.* Praha: Kotrba, 1911. 56 s. PRYČ, Alfons. *Svátostný život Ježíše Krista, čili, Co koná Ježíš Kristus v nejsv. Eucharistii?: Dvanáct eucharistických promluv. Cyklus II.* Olomouc: [A. Pryč], 1935. 62 s. ZAVORAL, Method Jan. *Kázání o nejsvětější Svátosti oltářní.* 2. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustava Francela, 1934. 95 s. ŽÁK, František. *O Bohu a jeho vlastnostech: Kázání.* Praha: Kotrba, 1908 nebo 1911. 828 s. Homiletická knih.; XII. ŽÁK, František. *Promluvy. Cyklus I., Jak svatí následovali Božské Srdce Páně.* Praha: Kotrba, [190-]. 153 s.

¹⁰²⁰ Srov. JEŽ, Cyril. *Osobní Bůh a náboženství.* Praha: Česká liga akademická, 1923. 157 s. Život; Sv. 1. OLIVA, Arnošt. *Kristus-Král.* Praha: Družstvo Vlast, 1930. 35 s. Sbíрка časových kázání; roč. 1, seš. 2. POSPÍŠIL, Josef. *O katolické církvi.* [Pelhřimov: R. Rupp, 1920]. 54 s. Příloha Kazatelny; sv. 25. RYBÁK, Josef. *Křesťanská askese ve světle pravdy: Odpověď na hesla modernismu na vědeckém podkladě: [Sedmero řečí].* Olomouc: R. Promberger, 1910. 68 s. STRMISKA, Václav. *Osmero blahoslavenství Kristovo a naše doba: Kázání sociální.* Olomouc: R. Promberger, 1913. 68 s. Knihovna kazatele; čís. 41. VYCHODIL, Pavel Julius. *Apologie křesťanství: Díl I.* Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1893. 318 s. VYCHODIL, Pavel Julius. *Apologie křesťanství: Díl II.* Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1897. 546 s. ZAVORAL, Method Jan. *Kristus a církev: Apologetické promluvy.* 2. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1935. 279 s.

¹⁰²¹ Srov. BRAITO, Silvestr Maria. *Základy.* Olomouc: Lidové závody tiskařské a nakladatelské, 1931. 253 s. Rozsévač;

Praktického náboženského života z různých hledisek se dotýkaly kázání morální.¹⁰²²

Liturgická kázání si vzaly za předmět církevní rok, liturgické předměty, bohoslužebné úkony či vlastní obřady mše svaté, svátosti či svátostiny.¹⁰²³

O životě svatých na základě legend byli posluchači seznamováni prostřednictvím tzv. panegyrik neboli chvalořečí o svatých.¹⁰²⁴

Obsahem nedělních kázání byl výklad perikop epištol a evangelií z dané neděle.¹⁰²⁵

Svátky v průběhu liturgického roku mohly být vyloženy kazatelem v tzv. svátečních

---

Kn. 1. FREUND, Georg. *Apoštol národů a protivníci jeho: Šestero konferenčních řečí Georga Freunda*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1903. 63 s. KONEČNÝ, Jan. *Duchovní zájmy dneška: Šestero konferenčních řečí, jež v biskupském domu svatého Ducha v Hradci Králové přednesl Th.Dr. Jan Konečný*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1924. 73 s. Živé slovo; 1. LACORDAIRE, Jean Baptiste Henri Dominique de. *Konferenční řeči v Notre-Dame v Paříži: I, R. 1835-1836-1843. 5 seš.* Jihlava (na Moravě): Alexander Jarosch, 1896. 258 s. Knihovna světových kazatelů. LACORDAIRE, Jean Baptiste Henri Dominique de. *Konferenční řeči v Notre-Dame v Paříži: II, R. 1844-1845.* Jihlava (na Moravě): Alexander Jarosch, 1896. 256 s. Knihovna světových kazatelů. LACORDAIRE, Jean Baptiste Henri Dominique de. *Konferenční řeči v Notre-Dame v Paříži: III, R. 1846-1848.* Jihlava (na Moravě): Alexander Jarosch, 1900. 348 s. Knihovna světových kazatelů. LACORDAIRE, Jean Baptiste Henri Dominique de. *Konferenční řeči v Notre-Dame v Paříži: IV, R. 1849-1850.* Jihlava (na Moravě): Alexander Jarosch, 1903. 294 s. Knihovna světových kazatelů. OLIVA, Arnošt. *Kristovo sociální království*. Praha: Vlast, 1930. 91 s. Sběrka časových kázání; roč. 1, seš. 3. RYBÁK, Josef. *Jak žít?: Časové úvahy*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustava Francla, 1935. 76 s. ZAVORAL, Method Jan. *Křesťanská charita: Tři promluvy opata Method Zavorala*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, [1913]. 34 s. ZAVORAL, Method Jan. *Vírou ku štěstí*. 2. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1913. 73 s. ŽÁK, Emanuel. *Řeči konferenční*. Praha: V. Kotrba, 1923. 549 s. Homiletická knihovna; dílo 16, seš. 1-17. ŽÁK, Emanuel. *Žena v křesťanství: Čtyři konferenční řeči*. Hradec Králové: Tiskové družstvo, 1919. 82 s. Knihovna Obnovy; č. 28.

¹⁰²² Srov. BOURDALOUE, Louis. *Kázání Bourdaloue-ova S.J. I. díl, První a druhý advent konaný před králem*. Praha: Nákladem knihkupectví B. Stýbla, [1888]. 280 s. BOURDALOUE, Louis. *Kázání Bourdaloue-ova S.J. IV. díl, Řeči postní o umučení Páně, Panegyrika*. Praha: M. Kabát, 1892. 435 s. BOURDALOUE, Louis. *Kázání Bourdaloue-ova S.J. V. díl, Řeči o tajemstvích: S přídatkem o obláčkách a slibech řeholních*. Praha: M. Kabát, 1898. 615 s. GABRIEL, Stanislav. *O čistotě: Cyklus promluv k mládeži*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1928. 26 s. Živé slovo; XII. KNETL, Václav. *Děti rodičům: Kázání o povinnostech dětí k rodičům*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1926. 118 s. Živé slovo; sv. 4.

¹⁰²³ Srov. BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná liturgická kázání: I. díl*. 2. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (G. Francel), 1890. 370 s. BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná liturgická kázání: II. díl*. 2. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (G. Francel), 1891. 313 s. BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná liturgická kázání: III. díl*. 2. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (G. Francel), 1892. 352 s. HAKL, Bohumil František. *Řeči liturgické o slavnostech a svátcích roku církevního s výkladem připadajících obřadů, jež ku svým přísařencům činil Bohumil Fr. Hakl, děkan v Hořicích: I. díl*. Praha: G. Francel, 1885. 198 s. HAKL, Bohumil František. *Řeči liturgické o slavnostech a svátcích roku církevního s výkladem připadajících obřadů, jež ku svým přísařencům činil Bohumil Fr. Hakl, děkan v Hořicích: II. díl*. Praha: G. Francel, 1886. 176 s. MELKA, Antonín. *Ze svatého týdne: Dvě řady promluv na podkladě liturgickém*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, [1917]. 160 s. VOHNOUT, František. *Řeči liturgické, čili, Výklady o posvátných obřadech v Církvi katolické*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1885. 307 s.

¹⁰²⁴ Srov. HUBER, Max. *Následování svatých*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1927. 727 s. MALÝ, František. *Čtrnácté svatých pomocníků s kazatelny*. Olomouc: Promberger, 1917. 82 s. Knih. Kazatele; 46. TUČEK, František Řehoř. *Chvalořeči Svatých a některá kázání příležitostná*. Kroměříž: Ign. Bečák, 1888. 312 s. Bibliotéka nejslovtutnějších kazatelů českých starší doby; roč. IV, seš. 3, 4 a 5.

¹⁰²⁵ Srov. ČERNOVSKÝ, Ferdinand Bedřich. *Loquere, Domine, quia audit servus Tuus: Exhorty studující mládeži*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, [1912?]. 230 s. DAVÍDEK, Václav. *Věrný přítel kazatelů: Snadné řeči na neděle a svátky s úvody a příklady, zejména pro ty, kteří pro přílišné a nenadálé práce nemívají pokdy k samostatnému kázání: I. díl*. Olomouc: R. Promberger, 1898. 135 s. DAVÍDEK, Václav. *Věrný přítel kazatelů: Snadné řeči na neděle a svátky s úvody a příklady, zejména pro ty, kteří pro přílišné a nenadálé práce nemívají pokdy k samostatnému kázání: II. díl*. Olomouc: R. Promberger, 1898. 150 s. DVOŘÁK, Xaver. *Oheň: I. díl*. [Pelhřimov: Emil Šprongl], 1927. 48 s. Příloha Kazatelny; 29. DVOŘÁK, Xaver. *Oheň: II. díl*. [Pelhřimov: Emil

kázáních.¹⁰²⁶

V době postní byly pravidelně praktikovány kázání postní.¹⁰²⁷

Různých náboženských událostí se dotýkaly tzv. kázání příležitostná.¹⁰²⁸

K povznesení náboženského života věřících byly nejúčinnější kázání misijní a exerciční.¹⁰²⁹

K účinnosti jakéhokoli kázání velice napomáhal samotný přednes kazatele, jeho modulace hlasu, používání různých posuňků, patetičnost, smysl pro dramatičnost a využívání určitých hereckých technik. Nakonec netřeba zdůrazňovat, že samotná osobnost kazatele hrála důležitou a nezastupitelnou roli.

Pokud kněz nebyl schopen si sestavit vlastní kázání, mohl využít a inspirovat se plody duchovního řečnictví, které byly pravidelně uveřejňovány v homiletických časopisech, například *Kazatelna*,¹⁰³⁰ *Kazatel*¹⁰³¹ a navazující *Katolický kazatel*,¹⁰³² což byla příloha *Věstníku Jednot duchovenských brněnské a olomoucké*.¹⁰³³ Z novějších homiletických časopisů to byl například *Logos*.¹⁰³⁴ Rozličná kázání byla uveřejňována i v jiných časopisech, například v starším *Pastýři duchovním*¹⁰³⁵ či v *Sursum*.¹⁰³⁶ Kazatel mohl případně použít *Homiletickou příručku* sestavenou

---

Šprongl], 1927. 56 s. Příloha *Kazatelny*; 32. DVOŘÁK, Xaver. *Oheň: III. díl*. [Pelhřimov: Emil Šprongl], 1927. 93 s. Příloha *Kazatelny*; 35. DVOŘÁK, Xaver. *Oheň: IV. díl*. [Pelhřimov: Emil Šprongl], 1927. 50 s. Příloha *Kazatelny*; 36. JATSCH, Josef. *Tři sta krátkých ranních promluv na všechny neděle roku církevního od kněží kongregace svatého Pavla: I. díl*. Praha: G. Francel, 1903. 458 s. JATSCH, Josef. *Tři sta krátkých ranních promluv na všechny neděle roku církevního od kněží kongregace svatého Pavla: 2. díl*. Praha: G. Francel, 1904. 478 s. KAŠKA, Antonín. *Pravdou ke ctnosti: Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního: I. díl*. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové, 1915. 322 s. Knihovna Obnovy; 25. KAŠKA, Antonín. *Pravdou ke ctnosti: Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního: II. díl*. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové, 1921. 352 s. Knihovna Obnovy; 36. NEJEZCHLEBA, František. *Ve škole života: Cyklus 74 promluv k dospělejší mládeži studující*. Olomouc: R. Promberger, 1912. 340 s. Knihovna kazatele; č. 35.

¹⁰²⁶ Srov. ARNOŠT a ENDLER, Franz, ed. *Mariale parvum: Májová rozjímání Arnošta z Pardubic: 2 cykly*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1912. 202 s. LENZ, Antonín. *Kázání mariánská. I*. Praha: Kotrba, 1905. 291 s. REJZEK, Antonín. *Tisíckrát pozdravujeme Tebe!: Májová pobožnost, jejíž předmětem jest výklad písně naší I. dílu „Tisíckrát pozdravujeme Tebe!“*. Praha: A. Rezek, 1909. 183 s. REJZEK, Antonín. *Tisíckrát pozdravujeme Tebe!: Májová pobožnost, jejíž předmětem jest výklad písně naší II. dílu „Tisíckrát pozdravujeme Tebe!“*. Praha: A. Rezek, 1910. 182 s. RYBÁK, Josef. *Panna Maria v plánu stvoření a působení její na lidstvo: II. cyklus májový [32 přednášek]*. Praha: G. Francel, 1926. 170 s.

¹⁰²⁷ Srov. BRNYNCH, Edvard Jan Nepomucký. *Cesta rozumu a srdce ku spojení se s Kristem*. 2. vyd. Praha: Tisk a náklad Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba), 1891. 45 s. BUSEL. *Buslova kázání. 1, Kázání pro dobu postní*. Praha: Jan Kotík, [1908]. 377 s. Sběrka praktických spisů pro duchovní správu; [sv.] 11.

¹⁰²⁸ Srov. VANĚK, František Bernard, ed. *Řeči příležitostné*. Pelhřimov: Rud. Rupp, 1904. 692 s. Příloha *Kazatelny*; sv. 3.

¹⁰²⁹ Srov. ANTONIEWICZ, Bożoz Karol. *Missijní kázání*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1901. 154 s. Homiletická knihovna; sv. 1. BAAR, Jindřich Šimon. *Kristus-Světlo: Cyklus řeči adventních*. Praha: V. Kotrba, 1901. 39 s. Homiletická knihovna; sv. 2. ONDROUŠEK, Antonín. *Exercicie, čili, Duchovní cvičení dle sv. Ignáce z Loyoly a dle Manresy Fr. Ant. Schmida*. 2., opr. a dopl. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1914. 453 s.

¹⁰³⁰ Srov. *Kazatelna: Homiletický časopis*. Pelhřimov: R. Rupp, 1902-1942.

¹⁰³¹ Srov. *Kazatel: Homiletický čtvrtletník*. Olomouc: R. Promberger, 1894-1920.

¹⁰³² Srov. *Katolický kazatel*. Olomouc: Jednota katolického duchovenstva arcidiecése olomoucké, 1921-[1947].

¹⁰³³ Srov. *Věstník Jednot duchovenských brněnské a olomoucké*. Brno: Jednota katolických duchovních diecése brněnské, 1919-1948.

¹⁰³⁴ Srov. *Logos: Časopis pro homiletiku a katechetiku*. Praha: Arcidiecézní pastorační ústředí, 1946-1949.

¹⁰³⁵ Srov. *Pastýř duchovní: Časopis kněžstva česko-slovanského*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna, 1881-1893.

¹⁰³⁶ Srov. *Sursum: Věstník Klubu duchovenstva Československé strany lidové v Čechách*. Praha: Klub duchovenstva

katolickým knězem Josefem Kunickým (1915–1969).¹⁰³⁷ V těchto homiletických časopisech byly rovněž uveřejňovány články pojednávající o materiální a formální stránce homiletiky.

8.3.1 Sbíрка homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách. První díl. Víra základ nadpřirozeného života v Kristu

Konrád Maria Kubeš nikdy nevydal žádnou sbírku svých kázání. Zachovalo se nám pouze jedno kázání, které Konrád Maria Kubeš uveřejnil v časopise *Hlasů svatohostýnských*.¹⁰³⁸

Pravděpodobně některými řeholními spolubratry byl Konrád Maria Kubeš požádán, zda by neuveřejnil svoji velice bohatou sbírku homiletických příkladů, kterou on sám soukromě nazýval „silva“.¹⁰³⁹ Konrád Maria Kubeš svoji kazatelskou a zároveň metodickou příručku původně rozvrhl na čtyři díly,¹⁰⁴⁰ avšak pod vlivem neblahých okolností stačil vydat pouze první díl, který rozdělil na tři části.¹⁰⁴¹

Ačkoli je tato sbírka různých příkladů sama o sobě zajímavá a svým způsobem originální, cenná je pro nás především tím, že zde Konrád Maria Kubeš uvedl prameny, které používal k sestavení žádané příručky. Snad jediná obtíž spočívá v tom, že Konrád Maria Kubeš cituje autory a

---

Československé strany lidové, 1921-1938. ISSN 1804-6207.

¹⁰³⁷ Srov. KUNICKÝ, Josef, ed. *Homiletická příručka: Předlohy pro měsíce září až prosinec 1948*. Brno: Brněnská tiskárna, 1948. s. 241-379.

¹⁰³⁸ Srov. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdským poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). *Hlasý svatohostýnské*. 1921, č. 5, s. 77-78. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdským poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). *Hlasý svatohostýnské*. 1921, č. 9, s. 135-137.

¹⁰³⁹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*Před lety jsem byl vyzván, abych vydal svou soukromou sbírku homiletických příkladů, obsahující několik tisíc čísel, ovoce práce 18 let. Namítal jsem to a ono, maje na zřeteli, že sbírka, pořizená k potřebě čistě soukromé, není tak dokonalá, aby mohla být nazvána dílem prvotřídním. [...] Jelikož však z řad kleru mi bylo tvrzeno, že sbírka může vykonat leccos dobrého, i když nebude prvotřídní, odhodlal jsem se vydat první část.*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbíрка homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: I. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940, s. 11. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795>

¹⁰⁴⁰ Konrád Maria Kubeš v hrubých konturách načrtl obsah budoucích dílů těmito slovy: „*ŽIVOT Z VÍRY A) ve společnosti: rodina, mládež, dítky..., povinnosti stavovské: čistota, poslušnost..., B) v duši jednotlivce: ctnosti – výkvět života z víry, hřích – kontrast ctnosti, svědomí a zákon Boží, obrácení, milost – duše nadpřirozeného života, sv. svátosti – nástroje milosti, Duch sv., původce milosti... . CÍRKEV – království Kristovo, vladařství víry (trojí úřad, čtyři známky církve..., pohanstvo, křesťanstvo, blud, herese, apostase, tolerance). BŮH – cíl života, věčný úděl věřících, žijících podle víry a z víry. (Bůh, Ježíš Kristus, nebe, eschatologie).*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbíрка homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: I. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940, s. 11. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795>

¹⁰⁴¹ Konrád Maria Kubeš napsal: „*VÍRA – základ nadpřirozeného života. (Povolání k pravé víře, touha po světle sv. víry, požehnání víry Kristovy, krása a vítězství víry, vlastnosti víry, oběti pro víru, misie, martyrium, apologie, náboženství, nevěra, odpad...).*“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbíрка homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: I. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940, s. 11. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795>

jejich díla způsobem, který byl v jeho době zcela běžný. Přesto se alespoň pokusíme a níže uvedeme všechny autory i díla pod plným jménem a názvem, které mohou být budoucím badatelům velmi užitečné a prospěšné.

Z všeobecných příručkových děl používal Konrád Maria Kubeš monumentální kolektivní dílo německého historika, spisovatele a vysokoškolského učitele Johanna Baptista von Weisse (1820–1899) a rakouského spisovatele a filosofa Richarda rytíře Kralika von Meyrswaldena (1852–1934) *Weltgeschichte*.¹⁰⁴² Dále kolektivní dílo německých historiků Ernsta Alfreda Hugo Baldamuse (1856–1908) a George Webera (1808–1888) *Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte*.¹⁰⁴³ Konrádu Maria Kubešovi nesmělo chybět ani kolektivní dílo německých spisovatelů Alexandra Schöppnera (1820–1860) a Leo Königa (1852–1928) *Charakterbilder aus der Weltgeschichte*.¹⁰⁴⁴

¹⁰⁴² Srov. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Erster Band. Geschichte des Orients*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Zweiter Band. Hellas und Rom*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Dritter Band. Das Christentum. Die Völkerwanderung*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Vierter Band. Der Islam. Karl der Große. Gregor VII.* WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Fünfter Band. Die Zeit der Kreuzzüge*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Sechster Band. Von Rudolf von Habsburg bis Columbus*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Siebenter Band. Die neue Welt. Maximilian I. Die Reformation. Karl V.* WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Achter Band. Religionsstreit, Kunst und Literatur 1530-1618*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Neunter Band. Nordeuropa. Dreißigjähriger Krieg. Literatur. Kunst. Sitte*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Zehnter Band. Die Revolution in England. Die Zeit Kaiser Leopolds I. und König Ludwigs XIV.* WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Elfte Band. Staatengeschichte Europas von 1700 bis 1744, Kunst und Wissenschaft*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Zwölfter Band. Maria Theresia. Friedrich II. Französische Literatur. Polen*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Dreizehnter Band. Die Jansenisten. Die Unterdrückung der Jesuiten. Pombal. Friedrich II. Maria Theresia und Joseph II. Katharina II. Gustav von Schweden. Struensee in Dänemark*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Vierzehnter Band. Kaiser Leopold II. Abfall Nordamerikas von England. Beginn der französischen Revolution*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Fünfzehnter Band. Ludwig XVI. und die Revolution*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Sechzehnter Band. Der Umsturz des französischen Thrones. Die Septembermorde. Der Convent. Der Königsmord und seine Folgen. Der Krieg mit Europa. Napoleons Jugend*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Siebzehnter Band. Die Schreckenszeit. Krieg in Belgien und am Rhein. Bürgerkrieg. Sieg des Berges über die Gironde. Charlotte Corday und Marat. Glorreicher Aufstand in der Dendee und Bretagne. Die Verfassung von 1793. Das Revolutions-Tribunal oder Blutgericht und seine Opfer*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Achtzehnter Band. 1793-1795. Krieg um Lyon und Belgien. Parteikampf im Innern. Das Fest des höchsten Wesens. Höhe und Fall des Schreckenssystems. Ende des Convents*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Neunzehnter Band. Polen. Das Directorium. Der große Krieg 1795-1799*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Zwanzigster Band. Allgemeine Geschichte von 1800 bis 1806*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Einundzwanzigster Band. Allgemeine Geschichte von 1806 bis 1809*. WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Zweiundzwanzigster Band. 1809 bis 1815. Napoleons Höhe und Fall. Der Wiener Congreß*.

¹⁰⁴³ Srov. WEBER, Georg a BALDAMUS, Alfred. *Georg Webers Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte. Erster Band. Altertum*. WEBER, Georg a BALDAMUS, Alfred. *Georg Webers Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte. Zweiter Band. Mittelalter*. WEBER, Georg a BALDAMUS, Alfred. *Georg Webers Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte. Dritter Band. Neuere Zeit*. WEBER, Georg a BALDAMUS, Alfred. *Georg Webers Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte. Vierter Band. Neueste Zeit*.

¹⁰⁴⁴ Srov. SCHÖPPNER, Alexander a KÖNIG, Leo. *Charakterbilder der allgemeinen Geschichte nach den Meisterwerken der Geschichtschreibung alter und neuer Zeit. Erster Band. Das Alterthum*. SCHÖPPNER, Alexander a KÖNIG, Leo. *Charakterbilder der allgemeinen Geschichte nach den Meisterwerken der Geschichtschreibung alter und neuer Zeit. Zweiter Band. Das Mittelalter*. SCHÖPPNER, Alexander a KÖNIG, Leo.

K dějinám papežství a pontifikátů papežů velice posloužilo monumentální dílo německého historika a diplomata Ludwiga Pastora Freiherr von Campersfelden (1854–1928) *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters. Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*.¹⁰⁴⁵

Konrád Maria Kubeš velmi vysoce hodnotil dílo německého katolického kněze a historika Johanna Janssena (1829–1891) *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des*

Charakterbilder der allgemeinen Geschichte nach den Meisterwerken der Geschichtschreibung alter und neuer Zeit. Dritter Band. Charakterbilder aus der Geschichte der Apostasie der Völker.

¹⁰⁴⁵ Srov. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 1. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance bis zur Wahl Pius' II.: Martin V., Eugen IV., Nikolaus V., Calixtus III.*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 2. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance von der Thronbesteigung Pius' II. bis zum Tode Sixtus' IV.*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 3. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance von der Wahl Innozenz' VIII. bis zum Tode Julius' II.*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 4. Band. 1. Abt.: *Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance und der Glaubensspaltung, von der Wahl Leos X. bis zum Tode Klemens' VII. (1513–1534), Abt. 1: Leo X.*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 4. Band. 2. Abt.: *Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance und der Glaubensspaltung, von der Wahl Leos X. bis zum Tode Klemens' VII. (1513–1534), Abt. 2: Adrian VI. und Klemens VII.*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 5. Band. *Geschichte Papst Pauls III. (1534–1549)*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 6. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration : Julius III., Marcellus II. und Paul IV. (1550–1559)*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 7. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration : Pius IV. (1559–1569)*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 8. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration : Pius V. (1566–1572)*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 9. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration: Gregor XIII. (1572–1585)*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 10. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration : Sixtus V., Urban VII., Gregor XIV. und Innozenz IX. (1585–1591)*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 11. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration : Klemens VIII. (1592–1605)*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 12. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Restauration und des Dreißigjährigen Krieges : Leo XI. und Paul V. (1605–1621)*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 13. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Restauration und des Dreißigjährigen Krieges, Gregor XV. und Urban VIII. (1621–1644) 1. Abt.: Gregor XV. (1621–1623), Urban VIII. (1623–1644)*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 13. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Restauration und des Dreißigjährigen Krieges, Gregor XV. und Urban VIII. (1621–1644) 2. Abt.: Urban VIII. (1623–1644)*. PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen*

Mittelalters.¹⁰⁴⁶

K homiletickým příkladům z dějin starověkého Říma použil Konrád Maria Kubeš díla německého historika, právníka, politika a nositele Nobelovy ceny za literaturu za rok 1902 Christiana Matthiase Theodora Mommsena (1817–1903) *Römische Geschichte*¹⁰⁴⁷ a *Das Weltreich der Caesaren*.¹⁰⁴⁸

Dále Konrád Maria Kubeš používal velké šestidílné dílo německého katolického teologa,

---

Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 14. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus. Abt. 1. Innozenz X., Alexander VIII., Klemens IX. und X. (1644 – 1676). PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 14. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus.: 2. Abt.: Innozenz XI., Alexander VIII., Innozenz XII. (1676 – 1700).* PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 15. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus : von der Wahl Klemens' XI. bis zum Tode Klemens' XII. (1700–1740).* PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 16. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus, von der Wahl Benedikts XIV. bis zum Tode Pius' VI. (1740–1799). Abt. 1: Benedikt XIV. und Klemens XIII. (1740–1769).* PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 16. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus, von der Wahl Benedikts XIV. bis zum Tode Pius' VI. (1740–1799). Abt. 2: Klemens XIV. (1769–1774).* PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 16. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus, von der Wahl Benedikts XIV. bis zum Tode Pius' VI. (1740–1799). Abt. 3: Pius VI. (1775–1799).*

¹⁰⁴⁶ Srov. JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 1. Band. Deutschlands allgemeine Zustände beim Ausgang des Mittelalters.* JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 2. Band. Vom Beginn der politisch-kirchlichen Revolution bis zum Ausgang der sozialen Revolution von 1525.* JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 3. Band. Die politisch-kirchliche Revolution der Fürsten und Städte und ihre Folgen für Volk und Reich bis zum sogenannten Augsburger Religionsfrieden von 1555.* JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 4. Band. Die politisch-kirchliche Revolution und ihre Bekämpfung seit dem sogenannten Augsburger Religionsfrieden von Jahre 1555 bis zur Verkündigung der Concordienformel im Jahre 1580.* JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 5. Band. Die politisch-kirchliche Revolution und ihre Bekämpfung seit der Verkündigung der Concordienformel im Jahre 1580 bis zum Beginne des dreißigjährigen Krieges im Jahre 1618.* JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 6. Band. Kunst und Volksliteratur bis zum Beginn des dreißigjährigen Krieges.* JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 7. Band. Schulen und Universitäten. Wissenschaft und Bildung bis zum Beginn des dreißigjährigen Krieges.* JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 8. Band. Volkswirtschaftliche, gesellschaftliche und religiös-sittliche Zustände. Hexenwesen und Hexenverfolgung bis zum Beginn des dreißigjährigen Krieges.* JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 9. 1. Ergänzungsbd.: An meine Kritiker nebst Ergänzungen und Erläuterungen zu den drei ersten Bänden meiner Geschichte des deutschen Volkes.* JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 9. 2. Ergänzungsbd.: Ein zweites Wort an meine Kritiker. Nebst Ergänzungen und Erläuterungen zu den drei ersten Bänden meiner Geschichte des deutschen Volkes.*

¹⁰⁴⁷ Srov. MOMMSEN, Theodor. *Römische Geschichte. 1. Band. Bis zur Schlacht von Pydna.* MOMMSEN, Theodor. *Römische Geschichte. 2. Band. Von der Schlacht bei Pydna bis auf Sullas Tod.* MOMMSEN, Theodor. *Römische Geschichte. 3. Band. Von Sullas Tode bis zur Schlacht von Thapsus.*

¹⁰⁴⁸ Srov. MOMMSEN, Theodor. *Das Weltreich der Caesaren. 1. Band. Das Leben in den Provinzen von Caesar bis Diocletian – Landkarten – Porträts der Caesaren und ihrer Familie.* MOMMSEN, Theodor. *Das Weltreich der Caesaren. 2. Band. Römische Literatur-Kunst und Kultur in der vorchristlichen Zeit.* Srov. též MOMMSEN, Theodor. *Diktátory.* Praha: Nakladatelské družstvo Máje, [1937]. 247 s. Světová knihovna. Řada II; č. 2. Laureáti Nobelovy ceny; [Sv.] II.

historika a knihovníka George Gruppa (1861–1922) *Kulturgeschichte des Mittelalters*¹⁰⁴⁹ a čtyřdílné dílo irského anglicky píšícího spisovatele a katolického konvertity Kenelma Henry Digby (1799/1800–1880) *Mores Catholici, or, Ages of Faith*.¹⁰⁵⁰

Zdrojem k líčení věrnosti a statečnosti umučených katolíků během vlády anglického krále Jindřicha VIII. (1509–1547) a královny Alžběty I. (1558–1603) posloužila Kubešovy kniha švýcarského jezuita a německy píšícího spisovatele Josepha Spillmanna (1842–1905) *Geschichte der katholikenverfolgung in England, 1535-1681. Die englischen märtyrer seit der glaubensspaltung*¹⁰⁵¹ a jeho historický román *Die Wunderblume von Woxindon: historischer Roman aus dem letzten Jahre Maria Stuarts*.

Příklady ze života různých světců čerpal Konrád Maria Kubeš z díla *Acta Martyrum*¹⁰⁵² a z monumentálního díla *Acta Sanctorum* (66. dílů) pracovní skupinu vzdělavců, převážně jezuitů, nazývaných všeobecně Bollandisté (Société des Bollandistes) podle nizozemského jezuita a hagiografa Jeana Bollandy (1596–1665).¹⁰⁵³

K příkladům ze života konvertitů ke katolicismu používal Konrád Maria Kubeš třídílné dílo lékaře, spisovatele, publicisty a konvertity z judaismu Davida Augusta Rosenthala (1821–1875) *Convertitenbilder aus dem neunzehnten Jahrhundert*¹⁰⁵⁴ a 13ti dílné dílo štrasburského biskupa Andree Rässe (1794–1887) *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*.¹⁰⁵⁵ K příkladům ze života katolických misionářů a jejich působení používal

¹⁰⁴⁹ Srov. GRUPP, Georg. *Kulturgeschichte des Mittelalters*. 1. – 6. Band.

¹⁰⁵⁰ Srov. DIGBY, Kenelm Henry. *Mores Catholici, or, Ages of Faith*. Volume 1. – 4.

¹⁰⁵¹ Srov. SPILLMANN, Joseph. *Geschichte der katholikenverfolgung in England, 1535-1681. Die englischen märtyrer seit der glaubensspaltung*. 1. Band. *Die englischen Märtyrer unter Heinrich VIII.: Ein Beitrag zur Kirchengeschichte des 16. Jahrhunderts*. SPILLMANN, Joseph. *Geschichte der katholikenverfolgung in England, 1535-1681. Die englischen märtyrer seit der glaubensspaltung*. 2. Band. *Die Blutzegen unter Elisabeth bis 1583*. SPILLMANN, Joseph. *Geschichte der katholikenverfolgung in England, 1535-1681. Die englischen märtyrer seit der glaubensspaltung*. 3. Band. *Die Blutzegen der letzten zwanzig Jahre Elizabeths, 1584–1603*. SPILLMANN, Joseph. *Geschichte der katholikenverfolgung in England, 1535-1681. Die englischen märtyrer seit der glaubensspaltung*. 4. Band. *Die Blutzegen unter Jakob I., Karl I. und dem Commonwealth 1603–1654*. SPILLMANN, Joseph. *Geschichte der katholikenverfolgung in England, 1535-1681. Die englischen märtyrer seit der glaubensspaltung*. 5. Band. *Die Blutzegen aus den Tagen der Titus Oatesverschwörung (1678–1681)*.

¹⁰⁵² Srov. též KITZLER, Petr, ed. a ŠUBRT, Jiří. *Příběhy raně křesťanských mučedníků: Výbor z nejstarší latinské a řecké martyrologické literatury*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. 395 s. ISBN 978-80-7021-989-8. KITZLER, Petr, ed. a ŠUBRT, Jiří. *Příběhy raně křesťanských mučedníků II: Výbor z latinské a řecké martyrologické literatury 4. a 5. století*. Překlad Petr Kitzler. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2011. 395 s. ISBN 978-80-7429-187-6.

¹⁰⁵³ Srov. Patristique.org [online] <http://www.patristique.org/Acta-sanctorum.html?lang=fr>

¹⁰⁵⁴ Srov. ROSENTHAL, David August. *Convertitenbilder aus dem neunzehnten Jahrhundert*. 1. Band. *Deutschland*. ROSENTHAL, David August. *Convertitenbilder aus dem neunzehnten Jahrhundert*. 2. Band. *England*. ROSENTHAL, David August. *Convertitenbilder aus dem neunzehnten Jahrhundert*. 3. Band. 1. Abtheilung: *Frankreich. Amerika*.

¹⁰⁵⁵ Srov. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 1. Band. *Vom Anfang der Reformation bis 1566*. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 2. Band. *1566 bis 1590*. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 3. Band. *1590 bis 1601*. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 4. Band. *1601-1620*. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 5. Band. *1611-1638*. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*.

Konrád Maria Kubeš s oblibou umělecká díla švýcarského jezuita a německy píšícího spisovatele Josepha Spillmanna (1842–1905).¹⁰⁵⁶

Homiletické příklady ze vztahu vědy a víry používal Konrád Maria Kubeš dílo německého jezuita Carla Aloise Knellera († 1942) *Das Christentum und die Vertreter der neueren Naturwissenschaft. Ein Beitrag zur Kulturgeschichte des 19. Jahrhunderts*, dále dvoudílné dílo německého katolického teologa Otto Zöcklera (1833–1906) *Gottes Zeugen im Reich der Natur – Biographien und Bekenntnisse großer Naturforscher aus alter und neuer Zeit*, dílo amerického řeholníka Kongregace Svatého Kříže (Congregation of Holy Cross; Congregatio a Sancta Cruce; CSC) a vědce Johna Augustina Zahma (1851–1921) *Scientific theory and Catholic doctrine*,¹⁰⁵⁷ dílo kněze Josefa Vrchoveckého (1879–1960) *Věda a víra*¹⁰⁵⁸ a dílo německého botanika a filosofa Johannese Reinke (1849–1931) *Přírodní věda a náboženství*.¹⁰⁵⁹

Kazatelská příručka Konráda Maria Kubeše byla určena především pro potřeby kněží, ale s užitekem ji mohli používat i laici. V časopise *Na hlubinu* nalezneme i pochvalnou recenzi.¹⁰⁶⁰

---

6. Band. 1639-1653. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 7. Band. 1653-1670. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 8. Band. 1670-1699. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 9. Band. 1700-1747. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 10. Band. 1746-1798. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 11. Band. (Erster Nachtrag): *Vom Anfang der Reformation bis 1566*. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 12. Band. (Zweiter Nachtrag): *1566 bis 1800*. RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt*. 13. Band. (Dritter Nachtrag): *Vom Anfang der Reformation bis zum Beginn des neunzehnten Jahrhunderts*.

¹⁰⁵⁶ Srov. SPILLMANN, Josef. *Dietky Mariine: Povesť z Kaukazu*. [S.l.]: [s.n.], 1922. 76 s. SPILLMANN, Josef. *Do krajiny zlata...: Rozprávka z misie v Alaske*. Trnava: [Posol Božského Srdca Ježíšovho], 1934. 89 s. SPILLMANN, Josef. *K Indianom v Nicaragua: Historická rozprávka z času španielskych konkvistadorov*. Trnava: [Posol Božského Srdca Ježíšovho], 1929. 98 s. SPILLMANN, Josef. *Koreánští bratři: Histor. pov. z misii koreánských*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna, 1901. 72 s. SPILLMANN, Josef. *Korejské bratia: Črta z misiových dejín Korey*. Trnava: [Posol Božského Srdca Ježíšovho], 1930. 87 s. SPILLMANN, Josef. *Lucius Flavius: Historický román z posledních dob Jerusalema*. Praha: Cyrillo-methodějská tiskárna a nakladatelství V. Kotrba, [1925]. 2 svazky (439; 443 stran). SPILLMANN, Josef. *Malý mučeník*. Praha: V. Kotrba, 1902. 52 s. SPILLMANN, Josef. *Na dodružganej lodi: Historická rozprávka s Ďalekého Východu*. Trnava: [Posol Božského Srdca Ježíšovho], 1930. 86 s. SPILLMANN, Josef. *Nešťastie Chiquito-Indianov: Zo starých indianských misií v Južnej Amerike*. Trnava: [Posol Božského Srdca Ježíšovho], 1930. 86 s. Z ďalekých krajov; čís. 17. SPILLMANN, Josef. *Obět [sic] zpovědního tajemství*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1906. 331 s. Zábavy večerní; roč. 27, č. 1-2], dílo 148-[149]. SPILLMANN, Josef. *Odměna milosrdenstva: Rozprávka z černošské vzbury na ostrove Haiti*. Trnava: [Posol Božského Srdca Ježíšovho], 1925. 85 s. SPILLMANN, Josef. *Po boji – koruna: Historická rozprávka z prenasledovania kresťanov v Anname*. Trnava: [Posol Božského Srdca Ježíšovho], 1929. 90 s. SPILLMANN, Josef, ed. *S ďalších krajov: Rozprávka s obrázkami*. Trnava: Red. Posla B. Srdca Ježíšovho, 1913. SPILLMANN, Josef. *Sultánovi otroci: Historická rozprávka z Carihradu zo 17. storočia*. Trnava: [Posol Božského Srdca Ježíšovho], 1930. 97 s. SPILLMANN, Josef. *Šlachetná pomsta: Povesť z bojov s Maorčanmi na ostrove Novom Zealande*. Freiburg: Herder, [s. a.]. 68 s. SPILLMANN, Josef. *V říši chrysanthem: Episoda z dějin Japonska: dějepisná povídka ve dvou dílech*. Praha: V. Kotrba, [1908]. 703 s. SPILLMANN, Josef. *Vnuk královnej: Histor. rozprávka z misijných dejín Japonska*. Trnava: Spol. Sv. Vojtecha tlač., 1925. 86 s. Z ďalekých krajov; 9.

¹⁰⁵⁷ Srov. ZAHM, John Augustine. *Věda a učenci katoličtí*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1899. 146 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. 12.

¹⁰⁵⁸ Srov. VRCHOVECKÝ, Josef. *Věda a víra*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, [1934]. 129 s. Knihovna Pedagogické akademie; sv. 24.

¹⁰⁵⁹ Srov. REINKE, Johannes. *Přírodní věda a náboženství*. Praha: Comenium, 1908. 16 s. Comenium; sv. 18.

¹⁰⁶⁰ Srov. Z duchovního života. *Na hlubinu*, 16, č., 1941, s. 58.

Nakonec jsme opět nuceni konstatovat, že ačkoli je tato populárně-naučná publikace samozřejmě dobově podmíněná, může být svým způsobem zajímavá i pro současného čtenáře za předpokladu, že uživatel ji bude číst s kritickým odstupem.

8.4 Časopisecké dílo

Konrád Maria Kubeš během svého misionářského a pastoračního působení v řádu Tovaryšstva Ježíšova uveřejnil rovněž různé stati a studie v řádových časopisech.

V první polovině roku 1919 vypublikoval Konrád Maria Kubeš svoji první stat' *Litanie loretánská* v řádovém časopise *Ve službách Královny*.¹⁰⁶¹ Po nezbytném všeobecném úvodu o celkově stavbě Litanie loretánské soustředil Konrád Maria Kubeš svoji pozornost pouze na první dvě invokace – Svatá Maria, oroduj za nás a Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. Tato krátká studie o Mariině panenství a Mariině božském mateřství se stala do určité míry základem pozdějšího prvního dílu knihy *Maria*.

V letech 1921 až 1922 uveřejnil Konrád Maria Kubeš několik statí v místním jezuitském časopise *Hlasy svatohostýnské*. Nejprve to byla úvaha *Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev* reagující na vznik Československé církve.¹⁰⁶² Následovaly tři stati *Sv. Hostýn a Lurdy, Aj, od nynějška blahoslaviti mne budou všechna pokolení!* a *Kázání k lurdkým poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920*, což byly v podstatě Kubešovy autobiografické vzpomínky na českou vlakovou pout' do Lurd v r. 1913.¹⁰⁶³ Stat' *Čím kdo hřešil, tím bývá i trestán* je Kubešovou úvahou o

¹⁰⁶¹ Srov. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. *Ve službách Královny*. 1919, č. 1, s. 2-8. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Maria, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 2, s. 30-35. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Maria, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 3, s. 62-65. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás!. *Ve službách Královny*. 1919, č. 4, s. 112-116. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 5, s. 132-135. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 6, s. 157-161. Viz Příloha č. 5.

¹⁰⁶² Srov. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. *Hlasy svatohostýnské*. 1920, č. 5, s. 89-94. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. *Hlasy svatohostýnské*. 1920, č. 6, s. 105-106. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 1, s. 3-5. Viz Přílohu č. 6.

¹⁰⁶³ Srov. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Sv. Hostýn a Lurdy. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 2, s. 18-19. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Sv. Hostýn a Lurdy. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 3, s. 33-34. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Aj, od nynějška blahoslaviti mne budou všechna pokolení!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 5, s. 69-70. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdkým poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 5, s. 77-78. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdkým poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 9, s. 135-137. Viz Přílohy č. 7, 9 a 10.

církevním majetku.¹⁰⁶⁴ Následuje obsáhlejší stať *Zdrávas!* o základních mariánských modlitbách¹⁰⁶⁵ a druhá delší stať *Rok mariánský*, ve které Konrád Maria Kubeš rozjímá o mariánské účtě v průběhu církevního roku.¹⁰⁶⁶

V letech 1922 až 1923 pracoval Konrád Maria Kubeš jako redaktor jezuitského časopisu *Ve službách Královny* určeném pro sodály a sodálky Mariánských družin. Už z toho prostého důvodu všechny Kubešovy stati výhradně pojednávají o různých aspektech života a působení Mariánských družin. V první stati *Růženec – škola oběti* rozjímá Konrád Maria Kubeš na významem modlitby posvátného růžence.¹⁰⁶⁷ V obsáhlé stati *Církevní rok* poskytl Konrád Maria Kubeš sodálům a sodálkám hluboký vhled do významu a prožívání církevního roku.¹⁰⁶⁸ V podobném duchu se nese i série článků *Eucharistický odbor*.¹⁰⁶⁹ Další obsáhlá stať *Život nejbl. Panny* nastiňuje v hutné zkratce některé důležité události v životě Matky Boží, kterou Konrád Maria Kubeš důkladně rozvedl ve

¹⁰⁶⁴ Srov. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Čím kdo hřešil, tím bývá i trestán. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 4, s. 58-60. Příloha č. 8.

¹⁰⁶⁵ Srov. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ S. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 7, s. 103-104. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ S. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 8, s. 119-121. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 10, s. 148-149. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 11, s. 169-170. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 12, s. 181-183. Viz Přílohu č. 11.

¹⁰⁶⁶ Srov. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Leden. Život Neposkrvněné Panny ve sv. Rodině. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 1, s. 3-6. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Únor. Očišťování nejbl. Panny. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 2, s. 17-19. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Březen. Matka Bolestná. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 3, s. 37-39. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Duben. Radosti Panny Marie. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 4, s. 50-51. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Květen. Královna májová. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 5, s. 65-67. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Červen. Matka ustavičné pomoci. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 6, s. 86-88. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Červenec. Navštívení Panny Marie. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 7, s. 98-100. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Srpen. Nejčistší Srdce Panny Marie. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 8, s. 113-115. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Září. Jméno Panny Marie. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 9, s. 130-131. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Říjen. Královna sv. růžence. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 10, s. 145-147. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Listopad. Královna očišcová. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 11, s. 161-162. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Prosinec. Matka Boží. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 12, s. 178-179. Viz Přílohu č. 12.

¹⁰⁶⁷ Srov. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Růženec – škola oběti. *Ve službách Královny*. 1922, č. 10, s. 129-130. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Růženec – škola oběti. *Ve službách Královny*. 1922, č. 12, s. 163-164. Příloha č. 13.

¹⁰⁶⁸ Srov. P. ALGUNO. Církevní rok. Úvod. *Ve službách Královny*. 1922, č. 10, s. 133-135. P. ALGUNO. Církevní rok. Advent. Missál a kněžské hodinky. Advent a Maria. *Ve službách Královny*. 1922, č. 11, s. 150-153. P. ALGUNO. Církevní rok. Vánoce. Vánoce a Maria. *Ve službách Královny*. 1922, č. 12, s. 167-168. P. ALGUNO. Církevní rok. Obřezání Páně. Svátek Jména Ježíš. Zjevení Páně. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 9-11. P. ALGUNO. Církevní rok. Předpostí. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 22-23. P. ALGUNO. Církevní rok. Doba svatopostní. *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, s. 39-41. P. ALGUNO. Církevní rok. Svatý týden. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 56-59. P. ALGUNO. Církevní rok. Svátky svatodušní. *Ve službách Královny*. 1923, č. 5, s. 72-73. P. ALGUNO. Církevní rok. Nejsvětější Trojice. Božího Těla. Božské Srdce Páně. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 86-88. P. ALGUNO. Církevní rok. I., II., III.. *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, s. 100-102. Příloha č. 15.

¹⁰⁶⁹ Srov. P. ALG.. Eucharistický odbor. Adventní úvaha. *Ve službách Královny*. 1922, č. 11, s. 156-158. P. ALG.. Eucharistický odbor. Vánoční úvaha. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 14-16. P. ALG.. Eucharistický odbor. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 26-28. P. ALGUNO. Úvaha svatodušní. Několik slov o účtě k Duchu sv.. *Ve službách Královny*. 1923, č. 5, s. 70-72. P. ALG.. Eucharistický odbor. Měsíc velebné Svátosti. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 88-90. Příloha č. 16.

druhém díle knihy *Maria*.¹⁰⁷⁰ V sérii článků *Družinská besídka* se Konrád Maria Kubeš věnoval jednotlivým sociálním skupinám neboli stavům v Mariánských družinách.¹⁰⁷¹ O organizaci, vedení a vnitřnímu fungování Mariánských družin pojednal Konrád Maria Kubeš v několika velmi praktických statích.¹⁰⁷² V krátkých statích pojednával Konrád Maria Kubeš o různých aspektech mariánské úcty a kultu, který se měl pěstovat v Mariánských družinách.¹⁰⁷³ Do poslední skupiny můžeme zařadit statí Konráda Maria Kubeše, které se věnují různým tématům, avšak vždy v nějakém vztahu či související s činností Mariánských družin a s náboženským životem sodálů a sodálek.¹⁰⁷⁴

¹⁰⁷⁰ Srov. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Narození. *Ve službách Královny*. 1922, č. 10, s. 135-137. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Ve škole Ducha sv.. *Ve službách Královny*. 1922, č. 11, s. 145-147. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Ve škole Ducha sv. II.. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 2-5. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Poslední přípravy. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 19-20. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Poselství andělské. I.. *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, s. 33-34. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Poselství andělské. II.. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 49-51. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. „Panna nad pannami, krásná mezi všemi...“. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 82-84. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Ave!. *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, s. 99-100. Příloha č. 17.

¹⁰⁷¹ Srov. P. K.. Družinská besídka. Jinochům. *Ve službách Královny*. 1922, č. 10, s. 137-139. P. K.. Družinská besídka. Dítky. *Ve službách Královny*. 1922, č. 11, s. 154-155. P. K.. Družinská besídka. Dívky. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 11-13. P. K.. Družinská besídka. Jinoši. Hra o duši. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 23-26. P. K.. Družinská besídka. Sodálka manželka a matka. *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, s. 102-104. ŘEDITEL JEDNÉ DĚTSKÉ DRUŽINY. Družinská besídka. Kvítek z mariánské zahrádky. (Dítkám.). *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 90-92.

¹⁰⁷² Srov. K. SCRUTATOR. Jsou Mar. družiny časové?. *Ve službách Královny*. 1922, č. 11, s. 147-149. K. SCRUTATOR. Jsou Mar. družiny časové?. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 20-21. K. SCRUTATOR. Jsou Mar. družiny časové?. *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, s. 35-36. M. EXPERTUS. Doba čekatelství. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, s. 28-30. M. EXPERTUS. Při založení. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 60-62. M. EXPERTUS. Přechod do jiné družiny. *Ve službách Královny*. 1923, č. 9 a 10, s. 123-126. REDAKCE. První sjezd delegátů Mar. družin Čech, Moravy a Slezska. *Ve službách Královny*. 1923, č. 9 a 10, s. 113-121. P. HOMOBONUS. Družiny jinochů. *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, s. 106-108. Z dějin Mar. družin. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 16. Titulus a patron družiny. *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, s. 46-47. Buď pamětliv své sodálské cti!. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 64. Družiny a církev. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 64. Záslib. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 130-131. Síla družiny. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 134-136. Co jest barometr sodálské horlivosti?. *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, obálka. Milí sodálové!. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, obálka. Milí sodálové!. *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, obálka.

¹⁰⁷³ Srov. P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Koruna Královny Májové. *Ve službách Královny*. 1923, č. 5, s. 66-68. P. MARIANUS. Neposkvřněná. *Ve službách Královny*. 1922, č. 12, s. 161-162. P. MARIANUS. Služba Mariina – pramen zušlechtění. *Ve službách Královny*. 1923, č. 7 a 8, s. 97-99. REDAKCE. Maria. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 1. REDAKCE. Královna květů. *Ve službách Královny*. 1923, č. 5, s. 65-66. REDAKCE. Měsíc B. Srdce Páně. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 81-82. REDAKCE. Útěcha uvězněných. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 129-130. REDAKCE. Immaculata. *Ve službách Královny*. 1923, č. 12, s. 145-148. REDAKCE. Skrze Marii k Ježíši. *Ve službách Královny*. 1924, č. 1, s. 1. Královno sodálů, oroduj za nás!. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, s. 64. První sobota měsíce. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, obálka. K obrázku v záhlaví. *Ve službách Královny*. 1923, č. 2, obálka.

¹⁰⁷⁴ Srov. X. AGATHANGELOS. Sv. Anežka. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, s. 7-9. X. AGATHANGELOS. „Budete v nenávisti u všech pro jméno mé...“. Dva obrázky. I. Ze starých dob. *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, s. 38-39. X. AGATHANGELOS. „Budete v nenávisti u všech pro jméno mé...“. Dva obrázky. II. Z nové doby. *Ve službách Královny*. 1923, č. 6, s. 84-86. IGNOTUS. Komunistka. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 132-133. Ze života M. Oliera. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 131-132. Z misijního časopisu. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 136. Sv. Stanislav Kostka. (Črta z římské cesty.). *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 137. Několik čísel. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, s. 143-144. Marie Lyonská. *Ve službách Královny*. 1923, č. 12, s. 150-152. Drobnosti. *Ve službách Královny*. 1923, č. 1, obálka. „Brány pekelné jí nepřemohou.“. *Ve službách Královny*. 1923, č. 3, obálka. Moda kdysi a nyní. *Ve službách Královny*. 1923, č. 4, obálka. Socialista. *Ve službách Královny*. 1923, č. 11, obálka.

V letech 1934 až 1937 Konrád Maria Kubeš hojně přispíval apologetickými články do časopisu pro mládež *Dorost*, které vydávalo Sdružení katolické mládeže (SKM). Stati Konráda Maria Kubeše byly zařazeny do oddílu s příznačným a vystihujícím názvem *Výzbroj na obranu i výboj* a do oddílu *Pohledy do dílny přírody*.

V článku *Jedenácté přikázání* reagoval Konrád Maria Kubeš na neomalené výpady a námitky proti prohlášení dogmatu o neposkvrněném početí Panny Marie.¹⁰⁷⁵ Na problematiku svěcení zbraní v církvi odpověděl Konrád Maria Kubeš ve stejnojmenné stati a jako protiklad postavil husitské války, především pak chování husitských žen, s odvoláním se na kroniku Vavřince z Březové.¹⁰⁷⁶ Už samotný název stati *Svoboda svědomí, t. j. protestantské znásilňování svědomí* plně vystihuje téma, které Konrád Maria Kubeš postavil na kontradikci mezi katolickým a protestantským pojetím a chápáním problému odpadu od katolické (rozuměj jediné pravé) víry. Jako příklad uvedl Konrád Maria Kubeš mučednickou smrt jezuitu sv. Jana Ogilvie.¹⁰⁷⁷ V článku nazvaném *Ve vlaku* uvedl Konrád Maria Kubeš osobní vzpomínku ze své misionářské činnosti. Tato stať je vlastně rozhovorem mezi Konrádem Maria Kubešem a patrně čtyřmi středoškolskými profesory. Hlavním tématem debaty byla obecně víra v Boha a výpady vyučujících ve škole proti katolické víře a církvi. Tento článek dobře ilustruje situaci tehdejší doby v Československu, problematiku vztahu mezi vírou a vědou, mezi upřímně praktikovanou vírou a liberalismem.¹⁰⁷⁸ Stať „*Náboženství je věc soukromá*.“ je vlastně odpovědí Konráda Maria Kubeše na dopis, který od kohosi dostal. Jádrem celého sporu je vztah státu a církve, společnosti a náboženství a reakcí Konráda Maria Kubeše na tehdejší běžnou frázi: „Katolíci budou mít u nás tolik práv, kolik si jich dobudou“.¹⁰⁷⁹ V článku *Úcta mariánská a mládež* polemizuje Konrád Maria Kubeš s literárním dílem spisovatele Karla Kálala *Dvě povídky*. Konrád Maria Kubeš v této stati rozebírá vděčné a stále aktuální téma, totiž mravní a čisté chování mládeže obojího pohlaví. Do protikladu k názorům Karla Kálala staví protinázory protestantského německého filosofa a pedagoga Friedricha Wilhelma Foerster (1869–1966), kterého si Konrád Maria Kubeš jako jediného protestanta nesmírně vážil. Proti pokušením a hříchům u mládeže ohledně šestého přikázání viděl Konrád Maria Kubeš jako jediný a nejučinnější lék eucharistickou a mariánskou úctu. Rovněž v tom viděl hlavní smysl a poslání Mariánských družin. V závěru článku uvádí Konrád Maria Kubeš několik příkladů

¹⁰⁷⁵ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jedenácté přikázání. *Dorost*. 1934, č. 21, s. 275-276.

¹⁰⁷⁶ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Svěcení zbraní. *Dorost*. 1934, č. 23-24, s.307-308.

¹⁰⁷⁷ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Svoboda svědomí, t. j. protestantské znásilňování svědomí. *Dorost*. 1935, č. 2, s. 24-25.

¹⁰⁷⁸ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Ve vlaku. *Dorost*. 1935, č. 3, s. 36-37. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Ve vlaku. *Dorost*. 1935, č. 4-5, s. 58-59.

¹⁰⁷⁹ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Náboženství je věc soukromá.“ *Dorost*. 1935, č. 6, s. 77-78. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Náboženství je věc soukromá.“ *Dorost*. 1935, č. 7, s. 91-92.

konvertitů ke katolicismu.¹⁰⁸⁰ *Stat' Věřím jen to, co vidím!* je krátkým filosofickým pojednáním Konráda Maria Kubeše na téma smyslového a rozumového poznání člověka.¹⁰⁸¹ V článku *Byl Hus charakter?* Konrád Maria Kubeš v podstatě interpretoval soudobé katolické názory na postavu Mistra Jana Husa jako protiklad k tehdejší až někdy přehnané glorifikaci Betlémského kazatele u nekatolíků.¹⁰⁸² V podobném duchu se nese i navazující Kubešova *stat' Byla doba husitská hrdinskou dobou národa českého?* na téma husitských válek a postavu Jana Žižky z Trocnova a Kalicha.¹⁰⁸³ Za podklad ke zpracování těchto dvou statí si Konrád Maria Kubeš vzal učební text *Československé dějiny* od jezuity Blažeje Ráčka. V otevřeném dopise *P. Marianus T. J. čtenářům Dorostu* vlévá Konrád Maria Kubeš odvahu československým katolíkům a katoličkám, aby se nebáli hájit své katolické přesvědčení a nedbat jakéhokoli posměchu a urážek.¹⁰⁸⁴ Název článku *Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“* již napovídá, že Konrád Maria Kubeš apologeticky srovnal historický román Hendrika Conscience *Zlaté ostruhy* a historický román Aloise Jiráska *Temno*. Konrád Maria Kubeš v této stati neupírá romanopiscům právo autorské licence, ale důsledně upozorňuje, že i spisovatel se nesmí prohřešit proti osmému božímú přikázání, když vylhaně píše o historických postavách a událostech.¹⁰⁸⁵ Ve stati *Účel posvěcuje prostředky* Konrád Maria Kubeš rozebírá zásadu machiavellismu na několika historických postavách a událostech, jak byla tato zásada uplatňována v praxi v boji proti katolické církvi.¹⁰⁸⁶ V neobvyklém a svým způsobem i humorném článku *Jak vzniklo náboženství?* Konrád Maria Kubeš v odlehčeném tónu reaguje na „objevy“ v tehdejší době se rozvíjející srovnávací vědy náboženské. Na několika příkladech pseudovědeckých výzkumů chtěl Konrád Maria Kubeš dokázat k jakým absurditám může dojít věda bez Boha.¹⁰⁸⁷ V obsáhlé stati *Tolerance. (Víra jako víra.)*, jak je již z názvu článku patrné, Konrád Maria Kubeš řeší problém náboženské tolerance neboli snášenlivosti. Na několika historických postav a událostí v dějinách reformace seznamuje Konrád Maria Kubeš čtenáře se svojí subjektivní teologií dějin.¹⁰⁸⁸ V článku

¹⁰⁸⁰ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. *Dorost*. 1935, č. 8, s. 107-108. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. *Dorost*. 1935, č. 9, s. 123-124. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. *Dorost*. 1935, č. 10, s. 142-143.

¹⁰⁸¹ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Věřím jen to, co vidím!. *Dorost*. 1935, č. 11, s. 155-156.

¹⁰⁸² Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byl Hus charakter?. *Dorost*. 1935, č. 12, s. 171-172.

¹⁰⁸³ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byla doba husitská hrdinskou dobou národa českého?. *Dorost*. 1935, č. 13-14, s. 187-188. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byla doba husitská hrdinskou dobou národa českého?. *Dorost*. 1935, č. 15-16, s. 203.

¹⁰⁸⁴ Srov. P. MARIANUS. P. Marianus T. J. čtenářům Dorostu. *Dorost*. 1935, č. 17, s. 218.

¹⁰⁸⁵ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“. *Dorost*. 1935, č. 17, s. 219-220. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“. *Dorost*. 1935, č. 18, s. 239-240.

¹⁰⁸⁶ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. *Dorost*. 1935, č. 19, s. 251. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. *Dorost*. 1935, č. 20, s. 267. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. *Dorost*. 1935, č. 21, s. 283-284.

¹⁰⁸⁷ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jak vzniklo náboženství?. *Dorost*. 1935, č. 22, s. 299-300. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jak vzniklo náboženství?. *Dorost*. 1935, č. 23 a 24, s. 315.

¹⁰⁸⁸ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1935, č. 1, s. 12-13. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1936, č. 2, s. 23-24. P. MARIANUS.

Dá se Bůh vypočítat? prozradil Konrád Maria Kubeš mladým čtenářům svoji zálibu v matematických rébusech. Na základě matematických formulí se snažil dokázat Boží existenci a vyvrátit pojem náhody v přírodních zákonech.¹⁰⁸⁹ Stať nazvaná *Zpátky k Římu, k matce církvi* je vlastně krátkou biografií německého historika Onno Kloppa a italského socialisty Illema Camelli. Konrád Maria Kubeš v článku zdůraznil, že právě poctivé studium se stalo příčinou jejich konverze ke katolicismu.¹⁰⁹⁰ Článek *Moderní ctitelé opic* je do jisté míry pandánem článku *Jak vzniklo náboženství?*. Ve stati Konrád Maria Kubeš reaguje na vulgární darwinismus, který propagoval především Haeckel, a dále polemizuje s darwinistickou teorií tzv. boje o život v přírodě.¹⁰⁹¹ Stať *Velký státník nové doby* je krátkou biografií irského politika Daniela O'Connella. Na příkladu jeho životního příběhu chtěl Konrád Maria Kubeš ukázat, že politika sama o sobě není špatná pokud se správně snoubí s katolickou vírou.¹⁰⁹² V článku *„Zeptejte se broučka v trávě...“* Konrád Maria Kubeš chtěl mladým čtenářům dokázat na několika příkladech etologie živočichů, že to byl samotný Stvořitel, který do nich toto jejich přirozené chování vložil.¹⁰⁹³ Ve stati *„Středověká pověra.“* řešil Konrád Maria Kubeš problém tzv. ordálií a soubojů neboli božích soudů ve středověké společnosti a boj katolické církve proti těmto pověrám.¹⁰⁹⁴ V článku *Stát s Bohem a bez Boha* Konrád Maria Kubeš parafrázoval příběh, který se udál před francouzskou revolucí, a který byl později publikován francouzským spisovatelem La Harpem.¹⁰⁹⁵ Stať *Markéta Clitheroe. O »toleranci« a mučednictví* je krátkou biografií mučednice Margaret Clitheroe z období anglické reformace. Konrád Maria Kubeš chtěl v článku apologeticky dokázat nejen statečnost katolických mučedníků, ale především krutost a netoleranci anglických protestantů.¹⁰⁹⁶ V článku *Věda a víra* seznámil Konrád Maria Kubeš mladé čtenáře s velikým francouzským vědcem Amperem. Na příkladu jeho života Konrád Maria Kubeš ukázal, jak se hluboké prožívání katolické víry nádherně snoubí s vědeckou činností.¹⁰⁹⁷ V krátké stati *Povolání a nepovolání reformátoři Církve* ukázal Konrád Maria Kubeš na příkladech života a

---

Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost.* 1936, č. 3, s. 39-40. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost.* 1936, č. 4, s. 55-56.

¹⁰⁸⁹ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *Dá se Bůh vypočítat?*. *Dorost.* 1936, č. 5-6, s. 71-72. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *Dá se Bůh vypočítat?*. *Dorost.* 1936, č. 7, s. 87-88.

¹⁰⁹⁰ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *Zpátky k Římu, k matce církvi.* *Dorost.* 1936, č. 8, s. 103.

¹⁰⁹¹ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *Moderní ctitelé opic.* *Dorost.* 1936, č. 9, s. 119-120. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *Moderní ctitelé opic.* *Dorost.* 1936, č. 10, s. 134-135. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *Moderní ctitelé opic.* *Dorost.* 1936, č. 11, s. 151-152.

¹⁰⁹² Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *Velký státník nové doby.* *Dorost.* 1936, č. 12-13, s. 175.

¹⁰⁹³ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *„Zeptejte se broučka v trávě...“.* *Dorost.* 1936, č. 14-15, s. 191-192. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *„Zeptejte se broučka v trávě...“.* *Dorost.* 1936, č. 16-17, s. 206.

¹⁰⁹⁴ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *„Středověká pověra.“.* *Dorost.* 1936, č. 18, s. 220-221. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *Středověká pověra.* *Dorost.* 1936, č. 19, s. 237.

¹⁰⁹⁵ Srov. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *Stát s Bohem a bez Boha.* *Dorost.* 1936, č. 19, s. 238. P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. *Stát s Bohem a bez Boha.* *Dorost.* 1936, č. 20, s. 255.

¹⁰⁹⁶ Srov. P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. *Markéta Clitheroe. O »toleranci« a mučednictví.* *Dorost.* 1936, č. 22-23, s. 287. P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. *Markéta Clitheroe.* *Dorost.* 1936, č. 24, s. 304-305.

¹⁰⁹⁷ Srov. P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. *Věda a víra.* *Dorost.* 1936, č. 24, s. 305.

jednání papeže Řehoře VII. a Mistra Jana Husa, na jakých základech stojí a padá reforma církve.¹⁰⁹⁸ V článku *Kulturní obrázky* seznámil Konrád Maria Kubeš mladé čtenáře s některými méně známými či neobvyklými vynálezy, které však nebyly pouze dílem náhody, ale dílem Boží Prozřetelnosti.¹⁰⁹⁹ Ve stati Jak se dělají „dějiny“ ukázal Konrád Maria Kubeš na dvou historických příkladech, jak mnohdy docházelo k zfalšování historických událostí a zároveň opět velmi doporučoval četbu *Československých dějin* od jezuita Blažeje Ráčka.¹¹⁰⁰

V oddílu *Pohledy do dílny přírody* vypublikoval Konrád Maria Kubeš šest krátkých statí, ve kterých se snažil mladým čtenářům apologeticky dokázat, že veškeré přírodní zákony, ekologie živé i neživé přírody je dílem Boží dobrotivosti a prozřetelnosti.¹¹⁰¹

Poslední článek, který Konrád Maria Kubeš uveřejnil v časopise *Dorost* byla stať *Ludvík Windthorst, vůdce německých katolíků 19. století*, krátká biografie německého politika v období tzv. Kulturkampf v Německu.¹¹⁰²

V roce 1943 a v letech 1947 až 1948 uveřejnil Konrád Maria Kubeš stati v měsíčníku *Hlasy svatohostýnské*.

V první sérii článků seznámil Konrád Maria Kubeš čtenáře s dějinami a teologickým zdůvodněním úcty k Nejčistšímu Srdci Panny Marie.¹¹⁰³

Poslední článek, který Konrád Maria Kubeš vypublikoval bylo rozjímání nad kantikem Panny Marie neboli Magnifikat.¹¹⁰⁴

¹⁰⁹⁸ Srov. P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Povolání a nepovolání reformátoři Církve. *Dorost*. 1937, č. 2, s. 22.

¹⁰⁹⁹ Srov. SPECTATOR. Výzbroj na obranu i výboj. Kulturní obrázky. *Dorost*. 1937, č. 5, s. 70-71.

¹¹⁰⁰ Srov. Výzbroj na obranu i výboj. Jak se dělají „dějiny“. *Dorost*. 1937, č. 8, s. 101.

¹¹⁰¹ Srov. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Výlet do uhelných lesů. *Dorost*. 1935, č. 19, s. 254. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Podmořské pralesy. *Dorost*. 1935, č. 20, s. 264. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Pralesy nad zemí i pod vodou. *Dorost*. 1936, č. 2, s. 28. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Na mořském břehu. *Dorost*. 1936, č. 2, s. 28. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Stěhování ptáků. *Dorost*. 1936, č. 4, s. 57-58. SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Mamutí háj. *Dorost*. 1936, č. 5-6, s. 73.

¹¹⁰² Srov. SPECTATOR. Ludvík Windthorst, vůdce německých katolíků 19. století. *Dorost*. 1936, č. 4, s. 56.

¹¹⁰³ Srov. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Uctíváme Srdce Marie Panny! Srdce Mariino. *Hlasy svatohostýnské*. 1943, č. 1, s. 5. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Červánky naší pobožnosti. Srdce Mariino. *Hlasy svatohostýnské*. 1943, č. 3, s. 45-46. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Červánky naší pobožnosti. (Srdce Mariino.). *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 1, s. 2. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Rozkvět a rozmach. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 2, s. 20-22. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Jan Eudes. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 3, s. 36-37. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Svátek a ctitelé. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 4, s. 54-55. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Spona pobožností. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 5, s. 78. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Zraněné mečem. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 6, s. 104-105. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Pravá svoboda. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 7, s. 127-128. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Královna lilií. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 8-9, s. 136-137. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Zasnoubená Bohu. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 10, s. 160-161. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Snoubenka Ducha svatého. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 11, s. 180-181. P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Matka věčné krásy. Úcta k Srdci Mariinu. *Hlasy svatohostýnské*. 1947, č. 12, s. 198.

¹¹⁰⁴ Srov. P. KONRÁD M. KUBEŠ. Magnifikat. I. Mariina Píseň písní. *Hlasy svatohostýnské*. 1948, č. 1, s. 3-5. P. KONRÁD M. KUBEŠ. Magnifikat. Lidská domýšlivost a boží dary. *Hlasy svatohostýnské*. 1948, č. 3, s. 35-36.

Chronologické seřazení knižního díla dle roku vydání (1935–1948)	
1	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem</i> . Brno: Občanská tiskárna, 1935. 987 s.
2	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl</i> . Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 411 s.
3	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl</i> . Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 419 s.
4	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci</i> . [1. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1939. 542 s. Exerciční knihovny č. 2.
5	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy</i> . 1. vyd. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1940. 416 s. Exerciční knihovny č. 4.
6	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci</i> . [2. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1940. 544 s. Exerciční knihovny č. 2.
7	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 1. část</i> . Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940. 344 s.
8	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Za pravdou Kristovou: Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičních rozjímání</i> . Vyškov: Vydali účastníci velehradských exercicií jako rukopis, [1940]. 661 s. Exerciční knihovny č. 3.
9	KUBEŠ, Konrád Maria, ed. <i>Dětský ráj: Modlitební kniha pro velké i malé ctitele Milostného Pražského Jezulátka</i> . [1. vyd.] Frýdlant n. O.: Bedřichův ústav, 1941. 298 s.
10	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl</i> . Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941. 334 s.
11	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus</i> . Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941. 294 s. Exerciční knihovny č. 1.
12	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám</i> . 1.

	vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 747 s. Exerciční knihovny č. 6.
13	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.</i> 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947]. 653 s. Exerciční knihovny č. 4.
14	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.</i> Tasov: Marie Rosa Junová, [1947]. 656 s. Exerciční knihovny č. 5.
15	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci.</i> 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 807 s. Exerciční knihovny č. 2.
16	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 2. část.</i> Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947. 441 s.
17	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L].</i> Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. republiky, 1947. 384 s. Exerciční knihovny č. 7.
18	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem.</i> 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947. 865 s.
19	KUBEŠ, Konrád Maria, ed. <i>Brána ráje: Modlitby k úctě Milostného Pražského Jezulátka pro dospívající dívky.</i> 2. vyd. Praha: Atlas, 1948. 359 s.
20	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Miniaturní asketika.</i> Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1948. 134 s.
21	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 3. část.</i> Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948. 491 s.

Tématické seřazení knižního díla	
Dogmatické dílo se zřetelem k Panně Marii	
1	KUBEŠ, Konrád Maria, ed. <i>Brána ráje: Modlitby k úctě milostného Pražského Jezulátka pro dospívající dívky</i> . 2. vyd. Praha: Atlas, 1948. 359 s.
2	KUBEŠ, Konrád Maria, ed. <i>Dětský ráj: Modlitební kniha pro velké i malé ctitele milostného Pražského Jezulátka</i> . [1. vyd.] Frýdlant n. O.: Bedřichův ústav, 1941. 298 s.
3	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem</i> . Brno: Občanská tiskárna, 1935. 987 s.
4	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem</i> . 2. vyd. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1947. 865 s.
5	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Miniaturní asketika</i> . Praha: Nakladatelství Vyšehrad, 1948. 134 s.
6	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl</i> . Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 411 s.
7	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl</i> . Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 419 s.
8	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl</i> . Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941. 334 s.
Exerciční či apologetické dílo?	
9	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus</i> . Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941. 294 s. Exerciční knihovny č. 1.
10	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci</i> . [1. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1939. 542 s. Exerciční knihovny č. 2.
11	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci</i> . [2. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1940. 544 s. Exerciční knihovny č. 2.
12	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci</i> . 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 807 s. Exerciční knihovny č. 2.
13	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Za pravdou Kristovou: Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní</i>

	<i>samoty upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičních rozjímání.</i> Vyškov: Vydali účastníci velehradských exercičií jako rukopis, [1940]. 661 s. Exerciční knihovny č. 3.
14	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercičií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.</i> 1. vyd. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941. 416 s. Exerciční knihovny č. 4.
15	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercičií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy.</i> 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947]. 653 s. Exerciční knihovny č. 4.
16	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu.</i> Tasov: Marie Rosa Junová, [1947]. 656 s. Exerciční knihovny č. 5.
17	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám.</i> 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 747 s. Exerciční knihovny č. 6.
18	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L].</i> Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. republiky, 1947. 384 s. Exerciční knihovny č. 7.
	Homiletické dílo
19	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 1. část.</i> Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940. 344 s.
20	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 2. část.</i> Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947. 441 s.
21	KUBEŠ, Konrád Maria. <i>Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 3. část.</i> Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948. 491 s.

Časopisecké stati

P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. <i>Ve službách Královny</i> . 1919, č. 1, s. 2-8.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Maria, oroduj za nás. <i>Ve službách Královny</i> . 1919, č. 2, s. 30-35.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Maria, oroduj za nás. <i>Ve službách Královny</i> . 1919, č. 3, s. 62-65.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás!. <i>Ve službách Královny</i> . 1919, č. 4, s. 112-116.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. <i>Ve službách Královny</i> . 1919, č. 5, s. 132-135.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. <i>Ve službách Královny</i> . 1919, č. 6, s. 157-161.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1920, č. 5, s. 89-94.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1920, č. 6, s. 105-106.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 1, s. 3-5.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Sv. Hostýn a Lurdy. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 2, s. 18-19.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Sv. Hostýn a Lurdy. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 3, s. 33-34.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Čím kdo hřešil, tím bývá i trestán. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 4, s. 58-60.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Aj, od nynějška blahoslaviti mne budou všechna pokolení!. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 5, s. 69-70.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdským poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 5, s. 77-78.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdským poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 9, s. 135-137.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ S. J.. Zdrávas!. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 7, s. 103-104.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ S. J.. Zdrávas!. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 8, s. 119-121.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 10, s. 148-149.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 11, s. 169-170.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Zdrávas!. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1921, č. 12, s. 181-183.

P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Leden. Život Neposkvrněné Panny ve sv. Rodině. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 1, s. 3-6.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Únor. Očišťování nejbl. Panny. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 2, s. 17-19.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Březen. Matka Bolestná. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 3, s. 37-39.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Duben. Radosti Panny Marie. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 4, s. 50-51.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Květen. Královna májová. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 5, s. 65-67.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Červen. Matka ustavičné pomoci. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 6, s. 86-88.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Červenec. Navštívení Panny Marie. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 7, s. 98-100.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Srpen. Nejčistší Srdce Panny Marie. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 8, s. 113-115.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Září. Jméno Panny Marie. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 9, s. 130-131.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Říjen. Královna sv. růžence. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 10, s. 145-147.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Listopad. Královna očišcová. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 11, s. 161-162.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Prosinec. Matka Boží. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1922, č. 12, s. 178-179.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Růženec – škola oběti. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 10, s. 129-130.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Růženec – škola oběti. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 12, s. 163-164.
P. ALGUNO. Církevní rok. Úvod. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 10, s. 133-135.
P. ALGUNO. Církevní rok. Advent. Missál a kněžské hodinky. Advent a Maria. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 11, s. 150-153.
P. ALGUNO. Církevní rok. Vánoce. Vánoce a Maria. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 12, s. 167-168.
P. ALGUNO. Církevní rok. Obřezání Páně. Svátek Jména Ježíš. Zjevení Páně. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 1, s. 9-11.

P. ALGUNO. Církevní rok. Předpostí. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 2, s. 22-23.
P. ALGUNO. Církevní rok. Doba svatopostní. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 3, s. 39-41.
P. ALGUNO. Církevní rok. Svatý týden. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 4, s. 56-59.
P. ALGUNO. Církevní rok. Svátky svatodušní. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 5, s. 72-73.
P. ALGUNO. Církevní rok. Nejsvětější Trojice. Božího Těla. Božské Srdce Páně. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 6, s. 86-88.
P. ALGUNO. Církevní rok. I., II., III.. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 7 a 8, s. 100-102.
P. ALG.. Eucharistický odbor. Adventní úvaha. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 11, s. 156-158.
P. ALG.. Eucharistický odbor. Vánoční úvaha. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 1, s. 14-16.
P. ALG.. Eucharistický odbor. [Předpostí.] <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 2, s. 26-28.
P. ALGUNO. [Eucharistický odbor.] Úvaha svatodušní. Několik slov o úctě k Duchu sv.. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 5, s. 70-72.
P. ALG.. Eucharistický odbor. Měsíc velebné Svátosti. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 6, s. 88-90.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Narození. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 10, s. 135-137.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Ve škole Ducha sv.. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 11, s. 145-147.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Ve škole Ducha sv. II.. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 1, s. 2-5.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Poslední přípravy. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 2, s. 19-20.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Poselství andělské. I.. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 3, s. 33-34.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Poselství andělské. II.. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 4, s. 49-51.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. „Panna nad pannami, krásná mezi všemi...“. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 6, s. 82-84.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Život nejbl. Panny. Ave!. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 7 a 8, s. 99-100.
P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Koruna Královny Májové. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 5, s. 66-68.
P. MARIANUS. Neposkvrněná. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 12, s. 161-162.
P. MARIANUS. Služba Mariina – pramen zušlechtění. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 7 a 8, s. 97-99.
REDAKCE. Maria. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 1, s. 1.

REDAKCE. Královna květů. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 5, s. 65-66.
REDAKCE. Měsíc B. Srdce Páně. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 6, s. 81-82.
REDAKCE. Útěcha uvězněných. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 11, s. 129-130.
REDAKCE. Immaculata. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 12, s. 145-148.
REDAKCE. Skrze Marii k Ježíši. <i>Ve službách Královny</i> . 1924, č. 1, s. 1.
P. K.. Družinská besídka. Jinochům. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 10, s. 137-139.
P. K.. Družinská besídka. Dítky. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 11, s. 154-155.
P. K.. Družinská besídka. Dívky. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 1, s. 11-13.
P. K.. Družinská besídka. Jinoši. Hra o duši. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 2, s. 23-26.
P. K.. Družinská besídka. Sodálka manželka a matka. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 7 a 8, s. 102-104.
ŘEDITEL JEDNÉ DĚTSKÉ DRUŽINY. Družinská besídka. Kvítek z mariánské zahrádky. (Dítkám.). <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 6, s. 90-92.
K. SCRUTATOR. Jsou Mar. družiny časové?. <i>Ve službách Královny</i> . 1922, č. 11, s. 147-149.
K. SCRUTATOR. Jsou Mar. družiny časové?. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 2, s. 20-21.
K. SCRUTATOR. Jsou Mar. družiny časové?. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 3, s. 35-36.
M. EXPERTUS. Doba čekatelství. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 2, s. 28-30.
M. EXPERTUS. Při založení. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 4, s. 60-62.
M. EXPERTUS. Přejít do jiné družiny. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 9 a 10, s. 123-126.
P. HOMOBONUS. Družiny jinochů. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 7 a 8, s. 106-108.
REDAKCE. První sjezd delegátů Mar. družin Čech, Moravy a Slezska. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 9 a 10, s. 113-121.
X. AGATHANGELOS. Sv. Anežka. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 1, s. 7-9.
X. AGATHANGELOS. „Budete v nenávisti u všech pro jméno mé...“. Dva obrázky. I. Ze starých dob. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 3, s. 38-39.
X. AGATHANGELOS. „Budete v nenávisti u všech pro jméno mé...“. Dva obrázky. II. Z nové doby. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 6, s. 84-86.
IGNOTUS. Komunistka. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 11, s. 132-133.
Z dějin Mar. družin. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 1, s. 16.
Titulus a patron družiny. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 3, s. 46-47.
Buď pamětliv své sodálské cti!. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 4, s. 64.
Družiny a církve. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 4, s. 64.
Královno sodálů, oroduj za nás!. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 4, s. 64.
Záslib. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 11, s. 130-131.
Ze života M. Olieri. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 11, s. 131-132.

Síla družiny. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 11, s. 134-136.
Z misijního časopisu. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 11, s. 136.
Sv. Stanislav Kostka. (Črta z římské cesty.). <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 11, s. 137.
Marie Lyonská. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 12, s. 150-152.
První sobota měsíce. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 1, obálka.
Drobnosti. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 1, obálka.
K obrázku v záhlaví. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 2, obálka.
„Brány pekelné jí nepřemohou.“. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 3, obálka.
Co jest barometr sodálské horlivosti?. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 3, obálka.
Moda kdysi a nyní. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 4, obálka.
Milí sodálové!. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 6, obálka.
Milí sodálové!. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 7 a 8, obálka.
Socialista. <i>Ve službách Královny</i> . 1923, č. 11, obálka.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jedenácté přikázání. <i>Dorost</i> . 1934, č. 21, s. 275-276.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Svěcení zbraní. <i>Dorost</i> . 1934, č. 23-24, s.307-308.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Svoboda svědomí, t. j. protestantské znásilňování svědomí. <i>Dorost</i> . 1935, č. 2, s. 24-25.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Ve vlaku. <i>Dorost</i> . 1935, č. 3, s. 36-37.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Ve vlaku. <i>Dorost</i> . 1935, č. 4-5, s. 58-59.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Náboženství je věc soukromá.“. <i>Dorost</i> . 1935, č. 6, s. 77-78.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Náboženství je věc soukromá.“. <i>Dorost</i> . 1935, č. 7, s. 91-92.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. <i>Dorost</i> . 1935, č. 8, s. 107-108.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. <i>Dorost</i> . 1935, č. 9, s. 123-124.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Úcta mariánská a mládež. <i>Dorost</i> . 1935, č. 10, s. 142-143.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Věřím jen to, co vidím!. <i>Dorost</i> . 1935, č. 11, s. 155-156.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byl Hus charakter?. <i>Dorost</i> . 1935, č. 12, s. 171-172.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byla doba husitská hrdinskou dobou národa českého?. <i>Dorost</i> . 1935, č. 13-14, s. 187-188.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Byla doba husitská hrdinskou dobou národa českého?.

<i>Dorost.</i> 1935, č. 15-16, s. 203.
P. MARIANUS. P. Marianus T. J. čtenářům <i>Dorostu</i> . <i>Dorost.</i> 1935, č. 17, s. 218.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“. <i>Dorost.</i> 1935, č. 17, s. 219-220.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“. <i>Dorost.</i> 1935, č. 18, s. 239-240.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. <i>Dorost.</i> 1935, č. 19, s. 251.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. <i>Dorost.</i> 1935, č. 20, s. 267.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Účel posvěcuje prostředky. <i>Dorost.</i> 1935, č. 21, s. 283-284.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jak vzniklo náboženství?. <i>Dorost.</i> 1935, č. 22, s. 299-300.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Jak vzniklo náboženství?. <i>Dorost.</i> 1935, č. 23 a 24, s. 315.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). <i>Dorost.</i> 1935, č. 1, s. 12-13.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). <i>Dorost.</i> 1936, č. 2, s. 23-24.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). <i>Dorost.</i> 1936, č. 3, s. 39-40.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). <i>Dorost.</i> 1936, č. 4, s. 55-56.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Dá se Bůh vypočítat?. <i>Dorost.</i> 1936, č. 5-6, s. 71-72.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Dá se Bůh vypočítat?. <i>Dorost.</i> 1936, č. 7, s. 87-88.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Zpátky k Římu, k matce církví. <i>Dorost.</i> 1936, č. 8, s. 103.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Moderní ctitelé opic. <i>Dorost.</i> 1936, č. 9, s. 119-120.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Moderní ctitelé opic. <i>Dorost.</i> 1936, č. 10, s. 134-135.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Moderní ctitelé opic. <i>Dorost.</i> 1936, č. 11, s. 151-152.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Velký státník nové doby. <i>Dorost.</i> 1936, č. 12-13, s. 175.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Zeptejte se broučka v trávě...“. <i>Dorost.</i> 1936, č. 14-15, s. 191-192.

P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Zeptejte se broučka v trávě...“. <i>Dorost</i> . 1936, č. 16-17, s. 206.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Středověká pověra.“. <i>Dorost</i> . 1936, č. 18, s. 220-221.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Středověká pověra. <i>Dorost</i> . 1936, č. 19, s. 237.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Stát s Bohem a bez Boha. <i>Dorost</i> . 1936, č. 19, s. 238.
P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Stát s Bohem a bez Boha. <i>Dorost</i> . 1936, č. 20, s. 255.
P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Markéta Clitheroe. O »toleranci« a mučednictví. <i>Dorost</i> . 1936, č. 22-23, s. 287.
P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Markéta Clitheroe. <i>Dorost</i> . 1936, č. 24, s. 304-305.
P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Věda a víra. <i>Dorost</i> . 1936, č. 24, s. 305.
P. MARIANUS T. J.. Výzbroj na obranu i výboj. Povolání a nepovolání reformátoři Církve. <i>Dorost</i> . 1937, č. 2, s. 22.
SPECTATOR. Výzbroj na obranu i výboj. Kulturní obrázky. <i>Dorost</i> . 1937, č. 5, s. 70-71.
Výzbroj na obranu i výboj. Jak se dělají „dějiny“. <i>Dorost</i> . 1937, č. 8, s. 101.
P. MARIANUS. Dopis P. Mariána. <i>Dorost</i> . 1935, č. 22, s. 300.
P. MARIANUS. P. Marianus píše. <i>Dorost</i> . 1936, č. 3, s. 47.
SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Výlet do uhelných lesů. <i>Dorost</i> . 1935, č. 19, s. 254.
SPECTATOR. Pohledy do dílny přírody. Podmořské pralesy. <i>Dorost</i> . 1935, č. 20, s. 264.
SPEKTATOR. Pohledy do dílny přírody. Pralesy nad zemí i pod vodou. <i>Dorost</i> . 1936, č. 2, s. 28.
SPEKTATOR. Pohledy do dílny přírody. Na mořském břehu. <i>Dorost</i> . 1936, č. 2, s. 28.
SPEKTATOR. Pohledy do dílny přírody. Stěhování ptáků. <i>Dorost</i> . 1936, č. 4, s. 57-58.
SPEKTATOR. Pohledy do dílny přírody. Mamutí háj. <i>Dorost</i> . 1936, č. 5-6, s. 73.
SPECTATOR. Ludvík Windhorst, vůdce německých katolíků 19. století. <i>Dorost</i> . 1936, č. 4, s. 56.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Uctíváme Srdce Marie Panny! Srdce Mariino. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1943, č. 1, s. 5.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Červánky naší pobožnosti. Srdce Mariino. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1943, č. 3, s. 45-46.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Červánky naší pobožnosti. (Srdce Mariino.). <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1947, č. 1, s. 2.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Rozkvět a rozmach. Úcta k Srdci Mariinu. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1947, č. 2, s. 20-22.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Jan Eudes. Úcta k Srdci Mariinu. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1947, č. 3, s. 36-37.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Svátek a ctitelé. Úcta k Srdci Mariinu. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1947,

č. 4, s. 54-55.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Spona pobožností. Úcta k Srdci Mariinu. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1947, č. 5, s. 78.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Zranění mečem. Úcta k Srdci Mariinu. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1947, č. 6, s. 104-105.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Prává svoboda. Úcta k Srdci Mariinu. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1947, č. 7, s. 127-128.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Královna lilií. Úcta k Srdci Mariinu. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1947, č. 8-9, s. 136-137.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Zasnoubená Bohu. Úcta k Srdci Mariinu. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1947, č. 10, s. 160-161.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Snoubenka Ducha svatého. Úcta k Srdci Mariinu. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1947, č. 11, s. 180-181.
P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Matka věčné krásy. Úcta k Srdci Mariinu. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1947, č. 12, s. 198.
P. KONRÁD M. KUBEŠ. Magnifikat. I. Mariina Píseň písní. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1948, č. 1, s. 3-5.
P. KONRÁD M. KUBEŠ. Magnifikat. Lidská domýšlivost a boží dary. <i>Hlasy svatohostýnské</i> . 1948, č. 3, s. 35-36.

ZÁVĚR

Cílem této disertační práce bylo vytvořit prolegomena k životu a dílu Konráda Maria Kubeše, T. J. (1890–1967). Důvodem proč jsme se pustili do nelehkého úkolu byl ten fakt, že o této nepochybně zajímavé, svým způsobem svérázné, ale určitě neprávem zapomenuté osobnosti českých církevních a řádových dějin i dějin teologie 20. století doposud neexistovala historicko–kritická biografie. Rozsáhlost námi vyčteného tématu nám však nedovolila vyčerpávajícím způsobem rozebrat a zhodnotit život a dílo jezuity Konráda Maria Kubeše. Šlo nám spíše jen o načrtnutí základních kontur Kubešova života a díla, vždyť například jenom Kubešovo poměrně rozsáhlé literární dílo, pokud bychom jej chtěli zpracovat na základě náročné a hluboké analýzy textu, by vydalo na několikásvazkovou monografii.

V přehledu **aktuálního stavu bádání** jsme se snažili nejprve použít, zhodnotit a využít dostupnou odbornou i popularizační literaturu, ve které se objevila alespoň letmá zmínka vztahující se nějakým způsobem k životu a dílu Konráda Maria Kubeše. Rovněž nám posloužily občasné Kubešovy autobiografické vzpomínky, které uvedl ve svých publikovaných knižních i časopiseckých pracích. Na druhou stranu je však třeba zdůraznit, že bez znalostí dobového pozadí a reálií jsou tyto Kubešovy poznámky těžko rozluštitelné. Z výše uvedených důvodů jednoznačně vyplývá, že mnoho údajů bylo třeba ověřit či nově získat pramenným výzkumem. Jednalo se o prameny z domácích archivů a jednoho zahraničního archivu. K dokreslení životního příběhu Konráda Maria Kubeše nám velice prospěla ústní a písemná svědectví pamětníků a v neposlední řadě i sekundární literatura.

Po nezbytném úvodu, ve kterém jsme vymezili sledovaný cíl této disertační práce, jsme se v **první kapitole** pokusili zasadit život a dílo Konráda Maria Kubeše do širšího rámce tehdejšího společensko-politického a teologického milieu. Jelikož vnější dějinné události, politické a náboženské poměry měly vždy vliv na apoštolskou činnost katolických kněží a řeholníků, nabízí se bezděky otázka, jak se Konrád Maria Kubeš díval na časové události ve své vlasti, nakolik a jak se jim přizpůsobil a zda a do jaké míry je případně využil ve svém apoštolátu, ve službě Božího království a ke spáse duší. Na základě prozkoumaných textů již víme, že Konrád Maria Kubeš neměl nikdy zájem o politiku, nikdy ji v životě aktivně neprováděl. Do této sféry se nepletl podle zásady, kterou si učinil na začátku svého kněžství: *„Kněz má být nad stranami, je tu pro všechny věřící,*

at' si patří k té nebo oné politické frakci či směru.“¹¹⁰⁵ K politickým i náboženským událostem se sice Konrád Maria Kubeš nevyjadřoval přímo, ale přesto na ně výrazně reagoval, jak formou ústního projevu (v kázáních, exhortách, exercičních, misijních a příležitostných promluvách, soukromých rozhovorech), tak i v knihách a časopiseckých statích. Z těchto spíše náhodných zmínek je však možné do určité míry sestavit trest' jeho názorů na církevní a politické události jak historické tak soudobé, které posuzoval nikoli z hlediska hospodářského nebo společenského, nýbrž výhradně z hlediska náboženského a mravního. Často prý říkával: „*Já si vážím charakterů, kteří se nekoupí za třicet stříbrných.*“¹¹⁰⁶ Hlavně z těchto důvodů jsme studiu společenko-politického a teologického milieu doby věnovali velkou pozornost a tomu i odpovídající rozsah.

V **druhé kapitole** jsme na základě archivních pramenů a Kubešových autobiografických poznámek popsali rodinné prostředí a vztahy, ve kterých Konrád Maria Kubeš vyrůstal. Zjistili jsme, že Kubešova osobnost byla formována nejen hlubokým a opravdovým prožíváním katolické víry, ale rovněž přísnou a nesmlouvavou výchovou. Zlomovou událostí byla nečekaná a náhlá smrt Kubešova otce, která do určité míry i zapříčinila Kubešovo životní povolání a poslání.

V **třetí a čtvrté kapitole** jsme zaměřili svoji pozornost na intelektuální formaci, kterou Konrád Maria Kubeš absolvoval v době, která je nazývána obdobím tak zvaného austrokatolicismu. A právě v tomto společenském prostředí je třeba pátrat po kořenech pozdějšího Kubešova celoživotního obranného postoje k ochraně katolické víry a římskokatolické církve. Již na obecné chlapecké škole se Konrád Maria Kubeš setkal s doslova státně nařízenou přetvářkou mnohých učitelů. Tato celospolečenská náboženská schizofrenie byla ještě zesílena, když Konrád Maria Kubeš přešel na C. k. státní vyšší gymnasium v Hradci Králové. Špatný příklad mnohých profesorů, především v praktikování víry, měl samozřejmě i negativní vliv na Kubešovy spolužáky. Přísně katolicky vychovaný a svojí povahou příliš útlocitný až úzkostlivý Konrád Maria Kubeš to nesl velmi těžce. Po velmi úspěšných studiích a vynikající maturitě vstoupil Konrád Maria Kubeš do arcibiskupského kněžského semináře a na teologickou fakultu Karlo–Ferdinandovy univerzity v Praze. Zjistili jsme, že zatímco na teologická studia a na některé vysokoškolské učitele Konrád Maria Kubeš později rád vzpomínal, o životě v kněžském semináři jsme nenalezli ani jedinou sebemenší zmínku. Pravděpodobně to bylo dáno velmi stinnými stránkami tehdejší seminární formace, poznamenané bojem s modernismem v církvi a úzkostlivým až skrupulózním vztahem k dívkám a ženám.

O dvouletém kněžském diecézním působení Konráda Maria Kubeše jsme pojednali v **páté**

¹¹⁰⁵ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRÚN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor; asketický spisovatel.*

¹¹⁰⁶ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRÚN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor; asketický spisovatel.*

kapitole. Na základě Kubešových autobiografických vzpomínek jsme zjistili, že zatímco ve funkci katechety viděl smysluplnost svého kněžského povolání, avšak naproti tomu jako kaplan získal odpor k farnímu byrokratismu v nekonečném psaní matrik, ale při tom nikomu nevadilo, že pražské kostely zely prázdnotou. Tato bolestná zkušenost přivedla Konráda Maria Kubeše k rozhodnutí ke vstupu do řádu Tovaryšstva Ježíšova. Proto v druhé části této kapitoly jsme sledovali Kubešův dvouletý noviciát na Velehradě a zároveň filosofická studia v Innsbrucku na základě přímých Kubešových vzpomínek.

V obsáhlejší **šestá kapitole** jsme popsali misionářské působení Konráda Maria Kubeše v řádu Tovaryšstva Ježíšova v letech 1918 až 1950 na základě dochovaných *Diáříí*.

Přehlédneme-li životní dílo Konráda Maria Kubeše, který neustále a bez oddechu, navzdory zdravotním obtížím, pracoval na kazatelně a ve zpovědnici, jako exercitátor, lidový misionář a spisovatel, žasneme nad přemírou jeho výkonů.¹¹⁰⁷ Konrád Maria Kubeš byl pohotový ke všemu, především ke „službě slova“, a to nejen k obyčejnému kázání a promluvám, ale i k exerciciím kteréhokoli stavu (to je řídký talent). Například nečekaně vyzván dovedl Konrád Maria Kubeš mluvit bez přípravy, bezprostředně, jak se říká „z patra“ (tomu ovšem předcházela mnohaletá svědomitá příprava). Kdykoli bylo potřeba, představení v něm našli vždy ochotného a znamenitého řečníka, nejenom planého mluvku „z nouze“.

Konráda Maria Kubeš se totiž osobně cítil být pokračovatelem jezuitských misionářů minulých staletí.¹¹⁰⁸ Misionářská činnost, mimochodem skutečně vlastní a jediné zaměření jezuitského řádu podle intencí jejich zakladatele, se stala Kubešovým celoživotním posláním. Ke svému životnímu úkolu se Konrád Maria Kubeš připravoval od začátku skutečně velmi svědomitě a

---

¹¹⁰⁷ Za třicet let své jezuitské působnosti (v letech 1918 až 1950) měl Konrád Maria Kubeš 31 misií, 34 triduí, 51 rekolekcí (jedno až třídních), přes 220 exercičních kurzů. Tento součet je ovšem neúplný, protože z let 1929 a 1936 a z působení v Opavě nemáme vůbec žádné písemné údaje. Samotný Konrád Maria Kubeš píše: „V listopadu 1920 jsem dával první jinošské exercicie; co tyto řádky piši, zaznamenávám 250 exercičních kursů mládeže obojího pohlaví, z toho právě 104 duchovních cvičení mládeže studující. [...] Ten, jehož exercicie čítají 26.000 účastníků, a po odečtení těch, kteří prodělali duchovní cvičení vícekrát, asi 20.000 jinochů a dívek.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947], s. 643-644. Exerciční knihovny č. 5. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

¹¹⁰⁸ Konrád Maria Kubeš napsal: „Misionáři... Hledají duše a jdou za nimi jako Kristus. I naše vlast má vzácné vzory pastýřské horlivosti. Vzácné, ale nedosti ceněné nebo vůbec neoceněné. Vojtěch šlechtic Chanovský Dlouhoveský... [...] Po 22 let obchází vesničky na Plzeňsku a Prácheňsku, [...] ale žádná obtíž ani překážka ho neodvrátí od horlivé práce o spásu duší a získávání zbloudilých. [...] Vhodnými příklady z českých dějin, které dobře znal, zaujal kdekoho. Tak pracoval až do smrti r. 1643. Podobně si počínal ve východních Čechách Koniáš, tolik pomlouvany kněz a vlastenec, který stejně církve i vlast a svůj národ miloval a do vysílení pro obrácení zbloudilých pracoval. Když se bludaři snaží k své víře někoho přivést, nevidí v tom nikdo nic zlého; když tak činí katolický kněz, je to zlé? Když někdo trpí pro blud, jest nazýván hrdinou; nejsou vpravdě hrdinové i tito mužové? Bylo by však nicotné jim se jen obdivovat, kdybychom jich nechtěli následovat – aspoň v tom, abychom jako oni chápali cenu nesmrtelné duše a pracovali pro duši vlastní tolik, co oni pro duše svých bližních.“ KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947, s. 44. Exerciční knihovny č. 6. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

důsledně. Na gymnáziu i na teologické fakultě patřil Konrád Maria Kubeš vždy k nejlepším studentům, všechny roky studia absolvoval pokaždé s vyznamenáním. Již od raných dětských let se četba knih stala jeho celoživotní vášní, ale ne k ukojení vlastní ctižádostivosti, nýbrž jako nástroj pozdějšího apoštolského působení. Podle svědectví dosud žijících pamětníků, nezávisle na sobě, udivoval Konrád Maria Kubeš své okolí sečtelostí, širokým rozhledem a pohotovou reakcí na jakoukoli otázku či námitku. Zkrátka nic ho nedovedlo překvapit nebo udivit. To vše bylo ale ovocem neustálého sebevzdělávání a sebezdokonalování, jelikož se vždy zajímal o nejnovější vědecké novinky. Jak nám bylo pamětníky sděleno, kdyby už v jeho době byly všechny moderní komunikační technologie, Konrád Maria Kubeš by byl mezi prvními, který by to všechno dokonale ovládal a maximálně využil ke své misionářské práci. Konrád Maria Kubeš byl tedy velmi moderní člověk v tom nejlepší slova smyslu, ale důsledně odmítal jakoukoli chvilkovou módnost.

Tím však není řečeno, že byl Konrád Maria Kubeš chvályhodný po každé stránce. Naopak svým kritickým duchem, svou známost, někdy až krutou otevřeností a ostrým jazykem, leckdy i umíněností, kterou dobře myslel a považoval za zásadovost, nadělal představeným dost těžkostí, ba i mrzutostí uvnitř domu i navenek. Konrád Maria Kubeš prostě nedovedl snést faleš, farizejské pokrytectví, podlou lest a lež, jimiž pracovali proti katolicismu nepřátelé církve. A v polemice s nimi dovedl být bezohledným káratelem v zájmu pravdy. Říkával: „*Raději ublížit lidem než pravdě.*“¹¹⁰⁹ To uznáváme a chápeme, zdá se však, že v zápalu boje někdy „přestřelil“. Viděl totiž na osobách, věcech, událostech a jevech vezdejšího světa bystřeji stíny než světla, zápory než klady, rozpory a kazy než dobré stránky. Dnes bychom řekli, že neměl ještě dost ekumenického ducha, který vdechl a vnesl Druhý vatikánský koncil, proto nebyl schopen smířlivého a plodného dialogu s lidmi jiného smýšlení a vyznání.

Nuže, byl to jistě Duch Boží, který řídil Kubešovu životní cestu a dráhu a daroval ho českému Tovaryšstvu Ježíšovu. Jsme-li mu tedy vděční za jeho vzácné spisy a hrdí na celé jeho životní dílo, jsme mu – s určitými výhradami – vděční i za jeho občasná ježkovská bodnutí (otevřenou a upřímnou kritiku).

Nakonec dejme slovo muži nad jiné zasvěcenému, který nám představuje, takřka ztělesňuje, životní moudrost a řádovou tradici Tovaryšstva Ježíšova v Českých zemích, Leopoldu Škarkovi. Když přišla na Moravec zpráva o smrti Konráda Maria Kubeše, zakončil rozhovor o něm a o jeho spisech stejně šetrně jako otevřeně: „*Díky Bohu, že to všechno bude jednou soudit vševědoucí Pán Bůh, který ví nejlépe, která strunka chybí, a která je natržená, proto my nesudme, nýbrž odpouštějme! Napodobujme jeho neúmornou horlivost v práci pro Kristovo království, v níž nešetřil svého zdraví a nervů, jen aby se co nejlépe vyzbrojil nejmodernějšími zbraněmi na obranu a výboj*

¹¹⁰⁹ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

(*per arma justitiæ a dextris et a sinistris, jsme vyzbrojeni spravedlností k útoku i k obraně*’, jak praví svatý Pavel, srov. 2Kor 6,7). V tom byl opravdu jezuita víc než mnohý jiný, který byl sice professus čtyř slibů, byl zbožný, ctnostný a vzorně poslušný, ale nemůže se mu vyrovnat výkony a nemůže se ani vykázat žádnými ranami, které si utržil v boji za Kristovu pravdu. Opět odkazují na příklad a výrok svatého apoštola Pavla. Pán Bůh mu za to odpusť některé ty podivnosti a originality!“¹¹¹⁰

V navazující **sedmé kapitole** jsme sledovali putování Konráda Maria Kubeše po Centralizačních kláštorech (Bohosudov, Osek, Králíky) v letech 1950 až 1953. Poté následoval nucený pobyt Konráda Maria Kubeše v Charitním domově Moravec (1953 až 1954) a dvouleté omezené pastorační působení ve farnosti Bukovinka (okres Blansko, 1954 až 1956). Tato kapitola končila podrobným vyličením jedenáctiletého dobrovolného pobytu Konráda Maria Kubeše v Ústavu sociální péče a Charitním domově v Břežanech u Znojma (1956 až 1967), kde také ukončil svoji pozemskou životní pout’.

Tématem závěrečné **osmé kapitoly** byl stručný rozbor a zhodnocení zachovaného knižního a časopiseckého díla Konráda Maria Kubeše. Po nezbytných úvodních poznámkách následoval podrobnější popis písemného díla tématicky rozděleného. Především jsme zkoumaly důvody proč bylo konkrétní dílo sepsáno, jakému okruhu čtenářů bylo určeno, vlastní stručný obsah, použité prameny a konečně přínos daného písemného dokumentu.

Jak již bylo výše konstatováno, cílem této disertační práce bylo vytvořit odborný úvod k životu a dílu Konráda Maria Kubeše. V této souvislosti se otevírá ještě celá řada nezodpovězených otázek a bílých míst, která naše práce jen naznačila. Bude úkolem budoucích badatelů tato bílá místa zaplnit. V této souvislosti bychom chtěli naznačit některá východiska budoucí badatelské práce. V zásadě se zde otevírá široké pole pro systematickou teologii, speciálně mariologii a apologetiku neboli fundamentální teologii. Uplatnění by však v Kubešově literárním díle našli i teologové, kteří se zabývají dějinami spirituality.

Na závěr tedy můžeme obecně konstatovat, že Konrád Maria Kubeš se celým svým životem i dílem beze zbytku snažil do všech důsledků uskutečňovat známé jezuitské heslo – *Omnia ad maiorem Dei gloriam*. Škoda jen, že v obecném povědomí je znám, vnímán a posuzován pouze z hlediska své silně konfesní katolické apologie, která je obsažena v jeho nejslabším díle *Se štítem pravdy*. Jedním z motivů ke zpracování této disertační práce byla naše snaha pohlédnout na život a dílo tohoto českého jezuitu pozitivnějším a objektivnějším způsobem než bylo doposud obvyklé.

---

¹¹¹⁰ PA TJ Praha. Fond Kubeš. PITRÚN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel*.

SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY

I. ARCHIVNÍ PRAMENY

Archiv hlavního města Prahy

Fond FR 09, mikrofilm: karton 4, 1884-1893. *Matrika oddaných*.

Fond SM N25 • 1890–1893. *Matrika narozených*. Archiv hlavního města Prahy [online]
<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalinkxid=B09336A058204D2C8B2F2DA2782F291D&scan=11#scan12>

Jesuitenkolleg Innsbruck

Archiv. *Diarium Coll. Oenip. 1907–1938*.

Moravský zemský archiv Brno

E32, Jezuité Velehrad, A8. *Diarium Pont. Collegii Velehradensis. A 1. Octobris 1939 – 31. Decembris 1948*.

E32, Jezuité Velehrad, A9. *Diarium Pont. Collegii Velehradensis. A 1. Januarii 1949 –*.

Provinční archiv Tovaryšstva Ježíšova

Catalogus Provinciae Austriaco-Hungaricae Societatis Iesu. Ineunte anno MCMXVIII.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXX.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovachiae Societatis Iesu. Anni MCMXXI.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXII.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXIII.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXIV.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXV.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXVI.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXVII.

Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXVIII.
Catalogus Vice-Provinciae Čechoslovacae Societatis Iesu. Anni MCMXXIX.
Catalogus Provinciae Čechoslovachiae Societatis Iesu. Anni MCMXXX.
Catalogus Provinciae Čechoslovachiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXI.
Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXII.
Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXIII.
Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXIV.
Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXV.
Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXVI.
Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXVII.
Catalogus Provinciae Čechoslovakiae Societatis Iesu. Anni MCMXXXVIII.
Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1939.
Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno iubilaeo 1940.
Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1941.
Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1942.
Catalogus Abbreviatus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1943.
Catalogus Abbreviatus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1944.
Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1946.
Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1947.
Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1948.
Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1949.
Catalogus Provinciae Bohemiae Societatis Iesu. Ineunte anno 1950.
Diarium 1917-1929.
 Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky dne 31. května 1951.*
 Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky [bez uvedení data].*
 Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Králíky [bez uvedení data].*
 Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 16. až 21. dubna 1953.*
 Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 5. dubna 1954.*
 Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany dne 25. prosince 1964.*
 Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Charitního domova Moravec dne 5. dubna 1954.*
 Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany dne 31. ledna 1966.*

Fond Kubeš. *Dopis Heleně Koutecké z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany dne 15. února 1966.*

Fond Kubeš. PITRUN, Bernard. *P. Konrád Maria Kubeš T. J. (1890–1967), mariolog, misionář a exercitátor, asketický spisovatel.*

Fond Kubeš. *Pohlednicové lístky Heleně Koutecké. Křížová cesta* [psáno v březnu a dubnu 1951].

Fond Kubeš. *Pohlednicový lístek Heleně Koutecké z Centralizačního kláštera Osek* [bez uvedení data].

Fond Kubeš. *Torzo autobiografického dopisu Konráda Maria Kubeše z Ústavu sociální péče a Charitního domova Břežany u Znojma do Charitního domova Moravec* [bez uvedení data].

Státní oblastní archiv v Třeboni

Matriční knihy, kniha 10, 1844–1851. Digitální archiv SOA v Třeboni. Sbírká matrik jihočeského kraje. Sídlo FÚ: Třeboň. Kniha: 10 (N 1844-1851). Snímek: 252. [online] <http://digi.ceskearchivy.cz/cs/8024/252>

Matriční knihy, kniha 14, 1859–1872. Digitální archiv SOA v Třeboni. Sbírká matrik jihočeského kraje. Sídlo FÚ: Bechyně. Kniha: 14 (N 1859-1872). Snímek: 120. [online] <http://digi.ceskearchivy.cz/cs/2068/120>

Státní okresní archiv Hradec Králové

Fond C. k. státním vyšším gymnasiem v Hradci Králové. *Hlavní katalogy.*

Fond C. k. státním vyšším gymnasiem v Hradci Králové. *Hlavní protokol o zkouškách dospělosti. Školní rok 1908 až 1909.*

Fond C. k. státním vyšším gymnasiem v Hradci Králové. *Protokol o písemných pracích maturitních konaných dne 7., 8. a 9. června 1909.*

Fond C. k. státním vyšším gymnasiem v Hradci Králové. *Třídni katalogy.*

II. TIŠTĚNÉ PRAMENY

A) ČASOPISECKÉ A SBORNÍKOVÉ STUDIE

1906-1946. Spolek katolických akademiků Moravan.. *Přítomnost*, 1946/7, s. 1-16.

ADAMEC, Miroslav. Diplomatické pozadí tzv. květnové krize v roce 1938. *Historický obzor*, roč. 28, č. 5/6 2017, s. 122-133.

AMBROS, Pavel. Dědici i tvůrci. Jezuité v Českých zemích v letech 1851–2005. *Teologické texty*, 17, č. 3, 2006, s. 122-129. *Teologické texty* [online] <https://www.teologicketexty.cz/casopis/2006-3/Dedici-i-tvurci-Jezuitedv-Ceskych-zemich-v-letech-1851-2005.html>

ANEV, Petr. Agrárníci ve třetí republice: mocný pilíř předválečného Československa po květnu 1945. *Paměť a dějiny*, 6, č. 1, 2012, s. 11-22.

BABIČKA, Václav. Únor 1948 a katolická církev. *Paginae historiae*, 7, 1999, s. 277-294.

BACHOVÁ, Jana. Rozhlas a březen 1939: Změny postavení českého rozhlasu po zřízení Protektorátu Čechy a Morava. In: PEJČOCH, Ivo a kol. *Okupace, kolaborace, retribuce*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Prezentační a informační centrum MO, 2010. 327 s. ISBN 978-80-7278-529-2.

BALÍK, Stanislav. Zemřel Václav Vaško. *Církevní dějiny*, 2, č. 4, 2009, s. 121-123.

BARNOVSKÝ, Michal. Biskup Pavel Gojdič ako objekt politiky. In: MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Osobnost v církvi a politice: Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, s. 531-545. ISBN 80-7325-097-7.

BÁRTA, Milan. K činnosti Lidových milicí v únoru 1948. *Paměť a dějiny*, roč. 11, č. 4, 2017, s. 55-61.

BARTOŠ, Josef. Neznámý český časopis z okupované Opavy v roce 1938. *Slezský sborník*, 102, č. 4, 2004, s. 290-298.

BEDOUELLE, Guy. Pius X.: nesmlouvavý papež, nebo reformátor?. *Salve*, 17, č. 3, 2007, s. 53-61.

BENEŠ, Luděk. Karel Mattuš. Český politik a představitel samosprávy. In: MAREK, Pavel, ed. *Osobnost v politické straně: Sborník referátů z konference „Úloha osobností v dějinách politických stran na území českých zemí a Československa v letech 1861-1999“*, Olomouc 19.-20. října 1999. Olomouc: Moneta-FM, 2000, s. 79-99. ISBN 80-900965-9-X.

BENEŠOVÁ, Hana a MÁDR, Oto. Nashledanou v nebi. *Teologické texty*, 23, č. 2, 2012, s. 85-88.

BERANOVÁ, Romana. Václav Vaško – osobnost katolického disentu. *Teologické texty*, roč. 25, č. 3, 2014, s. 143-145.

BÍLEK, Jiří. „Armáda jde s lidem“: K úloze československé armády ve dnech února 1948. *Historie a vojenství*, 57, č. 1, 2008, s. 59-74.

BÍLEK, Jiří. Proč a jak nám zabili Ferdinanda. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 4, 2014, s. 3-

17.

BIMAN, Stanislav. Konrad Henlein: Říšský místodržící a župní vedoucí NSDAP. In: *Osobnosti v dějinách regionu 2: Přednáškový cyklus*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, s. 87-107. ISBN 80-7083-941-4.

BLAŽEK, Petr. Akce „Teolog“: Sledování Oto Mádra příslušníky IV. správy SNB v osmdesátých letech. *Paměť a dějiny*, 5, č. 2, 2011, s. 73-87.

BLAŽEK, Petr. Únorový převrat pohledem Ústředny StB při ministerstvu vnitra. *Paměť a dějiny*, 2, č. 1, 2008, s. 102-115.

BLAŽEK, Petr. „Zvěřinec a jeho členové“: Edice agenturních zpráv o P. Josefu Zvěřinovi z období jeho věznění ve Valdicích 1960-1965. In: *Securitas imperii: Sborník k problematice bezpečnostních služeb: 19/2*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování činnosti Státní bezpečnosti ve Vydavatelství a nakladatelství Ministerstva vnitra České republiky, 2011, s. 242-316.

BORZA, Peter. Biskup P. P. Gojdič a Gréckokatolícka cirkev v období Slovenskej republiky (1939-1945). In: *Slovenská republika 1939-1945 očami mladých historikov. 4: Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, Banská Bystrica 14.-15. apríla 2005*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2005, s. 271-282.

BRAITO. Kubeš: Maria. *Na hlubinu*, 11, č., 1936, s. 416.

BRANDES, Detlef. Kolaborace v protektorátu Čechy a Morava. *Dějiny a současnost*, 16, č. 1, 1994, s. 25-29.

BRENNER, Christiane. Cesta k Únoru 1948: Teze k výzkumu soudobých dějin. *Dějiny – teorie – kritika*, 3, č. 2, 2006, s. 215-230.

BRINDZA, Peter. K původu Štěpána kardinála Trochty, XVII. biskupa litoměřického. *Genealogické a heraldické listy*, 31, č. 2, 2011, s. 2-12.

BROKLOVÁ, Eva. Od politické demokracie k totalitarismu: Volby 1946 – projev vůle lidu?. *Sociológia*, roč. 23, č. 5/6, 1991, s. 411-424.

BROKLOVÁ, Eva. Volební právo a volby 1946. *Na pozvání Masarykova ústavu: 5. Masarykův ústav*. Praha: Masarykův ústav AV ČR, [2007], s. 33-39.

BŘEŇOVÁ, Věra. Univerzitní profesorka Růžena Vacková. *Národní knihovna: Časopis pro otázky knihovnické teorie a praxe*, 3, č. 1-2, 1992, s. 62-64.

BUCHAR, Stanislav. Setkání v daleké Bosně a jak vznikla myšlenka na sarajevský atentát 1914. 1. část. *Od Ještěda k Troškám*, roč. 21, č. 3, 2014, s. 172-182.

BUCHAR, Stanislav. Sarajevský atentát – stopy vedou do Bělehradu. 2. část. *Od Ještěda k Troškám*, roč. 22, č. 1, 2015, s. 55-66.

BUCHAR, Stanislav. Až do hořkého konce – epilog sarajevského atentátu. 3. část. *Od Ještěda*

k *Troskám*, roč. 22, č. 3, 2015, s. 172-183.

CÍLEK, Roman. Benito Mussolini: Příběh muže, který se stal zmarněným opakem svých původních ideálů. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 3, 2009, s. 74-85.

CÍLEK, Roman. Hitler před branami Berlína. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 6, 2016, s. 56-84.

CÍLEK, Roman. Horké léto 1938. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 4, 2018, s. 21-42.

CÍLEK, Roman. Počátek roku 1939: Vstříc nejistotám. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 1, 2018, s. 71-89.

CÍLEK, Roman. Smrt příliš pomalu umírajícího starého pána. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 5, 2009, s. 43-52.

CÍLEK, Roman. Zlá noc a – a ještě horší ráno. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 2, 2018, s. 69-93.

CRHA, Václav. Za dr. Františkem Chvalkovským. *Přítomnost*, roč. 19, č. 7, 1945, s. 98-99.

CUHRA, Jaroslav. Der Vatikan und die Tschechoslowakei 1945-1948. In: ZÜCKERT, Martin, ed. a HÖLZLWIMMER, Laura, ed. *Religion in den böhmischen Ländern 1938-1948: Diktatur, Krieg und Gesellschaftswandel als Herausforderung für religiöses Leben und kirchliche Organisation*. München: Oldenbourg, 2007, s. 323-330. Veröffentlichungen des Collegium Carolinum; Bd. 115. ISBN 978-3-486-58375-5.

ČECHUROVÁ, Jana. Karel Kramář, Alois Rašín a 28. říjen 1918. In: *Přednášky z 52. běhu Letní školy slovanských studií*. Praha: Univerzita Karlova, 2009, s. 208-215.

ČECHUROVÁ, Jana. Listy Aloise Rašína z vězení manželce a dětem. *Historie a vojenství*, 52, č. 1, 2003, s. 87-93.

ČEMUS, Richard. Oto Mádr „duchovní terorista“ aneb Odvaha být církví dnes. *Teologické texty*, 23, č. 1, 2012, s. 53-55.

ČUMPELÍKOVÁ, Barbora. Jindřich Šimon Baar. In: DRÁPALA, Daniel, ed. *Aktivita duchovních na poli vědy a kultury: Sborník příspěvků z vědecké konference k 100. výročí úmrtí Beneše Methoda Kuldy*. 1. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Město Rožnov pod Radhoštěm, 2003, s. 108. ISBN 80-239-1694-7.

ČURDA, Vojtěch. Myšlenkový odkaz Alfréda Fuchse v kontextu československé meziválečné společnosti. *České, slovenské a československé dějiny 20. století*, 9, 2014, s. 517-522.

DEJMEK, Jindřich. Anšlus. In: PÁNEK, Jaroslav, ed. *Akademická encyklopedie českých dějin: [Svazek I.]. A-C*. Praha: Historický ústav, 2009, s. 52-53. Práce Historického ústavu AV ČR. Řada E, Encyclopaedica; svazek 2-5 = Opera Instituti Historici Praegae. Series E, Encyclopaedica; volumen 2-5. ISBN 978-80-7286-147-7.

DEJMEK, Jindřich. Československá diplomacie na počátku třetí republiky (1945): Proměny instituce a osobností. In: HÁJEK, Jan, ed., KOCIAN, Jiří, ed. a ZÍTKO, Milan, ed. *Fragmentsy dějin: Sborník prací k šedesátinám Jana Gebharta*. Praha: Historický ústav AV ČR ve spolupráci s Ústavem soudobých dějin AV ČR, 2006, s. 425-441. ISBN 80-7286-102-6.

DEJMEK, Jindřich. Československá diplomacie v době Druhé republiky (říjen 1938 – březen 1939). In: *Pocta profesoru Janu Kuklíkovi*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 9-26. Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica. Studia historica; XLVIII. ISBN 80-246-0141-9.

DEJMEK, Jindřich. Československá diplomacie v únoru a březnu 1948. Příspěvek k mezinárodním aspektům komunistického převratu a k destrukci česko-slovenských demokratických elit stalinistickým režimem. *Český časopis historický*, 108, č. 1, 2010, s. 70-113.

DEJMEK, Jindřich. Československo-vatikánská jednání o modus vivendi 1927–1928. *Český časopis historický*, 92, č. 2, 1994, s. 268-285.

DEJMEK, Jindřich a ŠEBEK, Jaroslav. Mnichovská dohoda – cesta k destrukci demokracie v Evropě. *Bulletin Historického ústavu AV ČR Praha*, 14, č. 2 2003, s. 55-58.

DEJMEK, Jindřich. Zahraniční politika Česko-Slovenska mezi Mnichovem a německou okupací českých zemí: (říjen 1938 – březen 1939). In: BYSTRICKÝ, Valerián a kol. *Rozbitie alebo rozpad?: historické reflexie zániku Česko-Slovenska*. 1. vyd. Bratislava: Veda, 2010, s. 16-32. ISBN 978-80-224-1150-9.

Dokumenty. [Vzpomínky na Otu Mádra]. *Teologické texty*, 23, č. 1, 2012, s. 41-50.

DOLEČEK, Rajko. Vzpomínka na Gavriela Principa a sarajevský atentát. In: KLAUS, Václav et al. *Sto let od počátku první světové války*. 1. vyd. Praha: Institut Václava Klause, 2014, s. 133-139. Publikace; č. 13/2014. ISBN 978-80-87806-10-4.

DOLEŽAL, Bohumil. Ideologie třetí republiky v zrcadle Peroutkova Dneška. *Střední Evropa*, 13, č. 67, 1997, s. 92-102.

Dopisy 2 kormidelníků Věstníku z doby zmatků poválečných. *Ve službách Královny*. 1932, č. 11, s. 182.

DVOŘÁKOVÁ, Tereza. Pius XII., papež, který mlčel. In: POKORNÁ KORYTAROVÁ, Lenka, ed. a kol. *Promýšlet Evropu dvacátého století: Evropa sjednocená-rozdělená*. 1. vyd. Brno: Matice moravská, 2012, s. 51-63. ISBN 978-80-86488-96-7.

EHRENBERGER, Tomáš. Husův svátek jako příčina diplomatického konfliktu mezi Československem a Vatikánem. *Dějiny a současnost*, 24, č. 4, 2002, s. 23-27.

FELDMANN, Vladimír. Nacistickou cenzurou neprošlý pastýřský list biskupa Bárty. *Výběr: Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech*, 36, č. 4, 1999, s. 283-284.

FIALA, Petr a HANUŠ, Jiří. Skrytá církev a politika. In: MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří,

ed. *Osobnost v církvi a politice: Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, s. 673-678. ISBN 80-7325-097-7.

FILIP, Štěpán M. Česká mariologická (a mariánská) bibliografie 19. století. *Studia theologica*, 14, č. 3, 2012, s. 64–76.

FILIP, Štěpán M. Česká mariologická (a mariánská) bibliografie 1900–1910. *Studia theologica*. 14, č. 4, 2012, s. 88-101.

FILIP, Štěpán M. Moderní encyklika proti modernismu aneb Co je dosud platné z encykliky *Pascendi Dominici gregis?*. *Salve*, 17, č. 3, 2007, s. 85-108.

FISCHER, Jan. Vzpomínka na Mádrovy kroužky v padesátých letech. *Teologické texty*, 23, č. 3, 2012, s. 137-140.

FLOSS, Karel. Metoděj Habáň a tomismus olomouckých dominikánů. In: *Studia Moravica*. 3. Sborník historiografických, filologických a uměnovědných příspěvků přednesených na vědecké konferenci *Mars Moravicus – Neklidná léta Moravy pořádané ve dnech 28.-30. června 2004 v rámci realizace výzkumného záměru Ministerstva mládeže a tělovýchovy české republiky MSM 15200017 Dějiny a kultura Moravy jako modelu regionu na Filozofické fakultě univerzity Palackého v Olomouci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005, s. 97-104. Hanuš, Jiří. *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. 307 s. Dějiny a kultura; sv. č. 10. ISBN 80-7325-029-2.

FREUND, Georg. *Apoštol národů a protivníci jeho: Šestero konferenčních řečí Georga Freunda*. Brno: Benediktinská knihtiskárna, 1903. 63 s.

FÜRBAACH, František. Na okraj 80. výročí smrti Františka Ferdinanda d'Este. *Jindřichohradecký vlastivědný sborník*, 6, 1994, s. 65-69.

GABRIELOVÁ, Jarmila. Slovanská liturgie v českých zemích po roce 1860. In: PRAHL, Roman, ed. a HOJDA, Zdeněk, ed. *Bůh a bohové: Církev, náboženství a spiritualita v českém 19. století: Sborník příspěvků z 22. ročníku sympozia k problematice 19. století, Plzeň, 7.-9. března 2002*. 1. vyd. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 2003, s. 255-263. ISBN 80-85917-98-X.

GABRIELOVÁ, Petra. Biskup Josef Hlouch ve vybraných dokumentech Státní bezpečnosti. *Sborník Archivu bezpečnostních složek*, sv. 10, 2012, s. 171-190.

GABRIELOVÁ, Petra. Osobní doklady biskupa Štěpána Trochty. *Sborník Archivu bezpečnostních složek*, 7, 2009, s. 351-360.

GALANDAUER, Jan. Husův národ a most Františka Ferdinanda. *Historie a vojenství*, 44, č. 4, 1995, s. 3-20.

GEBEL, Ralf. Odvrácená strana jáso: Pronásledování a teror. In: KOKOŠKA, Stanislav, ed. a OELLERMANN, Thomas, ed. *Sudetští Němci proti Hitlerovi: Sborník německých odborných*

studii. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2008, s. 75-87. Sešity Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR; sv. 42. ISBN 978-80-7285-101-0.

GEISSLER, Hermann. Svědomí a pravda ve spisech blahoslaveného Johna Henryho Newmana. *Teologické texty*, roč. 25, č. 3, 2014, s. 122-129.

GJURIČOVÁ, Adéla. 20. stoletím s čistým štítem i utkvělými představami: Růžena Vacková. In: MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Osobnost v církvi a politice: Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, s. 546-556. ISBN 80-7325-097-7.

GJURIČOVÁ, Adéla. Uvědomělé kichotiády: Politické myšlení Růženy Vackové. *Soudobé dějiny*, 12, č. 2, 2005, s. 285-308.

GLOMBIK, Konrad. Hlavní teze morální nauky Pia XII.. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 111-130.

HALAS, František X. Modus vivendi v kontextu diplomacie Svatého stolce v období mezi dvěma světovými válkami. *Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně: Řada společenských věd*, 179, 2004, s. 89-100.

HANÁČEK, Jiří. Užíval brněnský biskup Kupka znak?. *Heraldická ročenka*, 2003-2004 [vyd. 2004], s. 135-139. ISBN 80-902772-2-5.

HANUŠ, Jiří. „Když svět nosil do kouta revolucím...“: Rozhovor o poválečném katolicismu s Mojmírem Trávníčkem. *Teologický sborník*, 7, č. 2, 2001, s. 68. Centrum pro studium demokracie a kultury [online] <https://old.cdk.cz/ts/clanky/6/kdyz-svet-nosil-do-kouta-revolucim/>

HANZA, Karel. Vítězný únor: Vítězný Kristus. *Křesťanská revue*, 75, č. 1, 2008, s. 17-18.

HANZLÍK, František. Akční výbory Národní fronty a Únor 1948. In: ČECHUROVÁ, Jana a kol. *Posláním historik: Pocta prof. Robertu Kvačkovi k 80. narozeninám*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012, s. 465-478. České dějiny; sv. 4. ISBN 978-80-7422-172-9.

HAVELKA, Miloš. „Česká otázka“ Kaizlovýma očima. In: PAVLINCOVÁ, Helena, ed. a ZOUHAR, Jan, ed. *T. G. Masaryk a česká státnost: Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference pořádané Masarykovou univerzitou ve dnech 4.-5. září 2007 v Brně*. 1. vyd. Praha: Ústav T. G. Masaryka, 2008, s. 53-70. ISBN 978-80-86142-30-2.

HELAN, Pavel. Jan Hus – symbol samostatné republiky. In: ČORNEJ, Petr, ed. a LEDVINKA, Václav, ed. *Praha Husova a husitská 1415-2015: Publikace k výstavě: Clam-Gallasův palác, 25. září 2015 – 24. ledna 2016*. 1. vyd. Praha: Scriptorium, 2015, s. 231-237. ISBN 978-80-86852-66-9.

HELAN, Pavel. Mussoliniho spis o Janu Husovi. *Husitský Tábor*, 13, 2002, s. 99-118.

HES, Milan. Česká mládež pod hákovým křížem. *Přísně tajné! Literatura faktu*, č. 1, 2010, s. 94-102.

HES, Milan. Založení Kuratoria pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě. *Slánský obzor*, 13, 2005, s. 50-57.

HEUMOS, Peter. Mnichovská dohoda a počátky emigrace z Československa. In: KOKOŠKA, Stanislav, ed. a OELLERMANN, Thomas, ed. *Sudetští Němci proti Hitlerovi: Sborník německých odborných studií*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2008, s. 61-74. Sešity Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR; sv. 42. ISBN 978-80-7285-101-0.

HLADKÁ, Jana. Biskup Karel Skoupý. In: NEŠPOR, Petr, ed. a DOLEŽELOVÁ, Jaroslava, ed. *Brněnská diecéze 1777-2007: Historie a současnost: Sborník příspěvků ze symposia na Biskupském gymnáziu v Brně 10.11.2007*. 1. vyd. Brno: Studio Arx, 2007, s. 124-130. ISBN 978-80-86665-04-7.

HLADKÝ, Juraj. Neznáma tvorba Karola Körpera-Zrúnskeho v Leopoldovskej väznici. In: *Kniha ...: Zborník pre problémy a dejiny knižnej kultúry na Slovensku*. Martin: Matica Slovenská, 2011, s. 390-400. Teória a výskum. Vedecké zborníky. ISBN 978-80-89301-79-9.

HLAVAČKA, Milan. První světová válka v českém zázemí. In: KOPIČKA, Petr, ed. *Fontes ipsi sitiunt: Sborník prací k sedmdesátinám archiváře a historika Eduarda Mikuška*. 1. vyd. Litoměřice: Státní oblastní archiv v Litoměřicích, 2016, s. 257-266. ISBN 978-80-904381-5-6.

HNYK, Petr. Když mladý „Prajz“ Hindenburg našim krajem maširoval. *Rodným krajem: Vlastivědný sborník kraje Aloise Jiráska, Boženy Němcové a bratří Čapků Červený Kostelec*, č. 52, 2016, s. 5-7.

HOUSKA, Ondřej. Diktátorův konec: Posmrtný osud Benita Mussoliniho. *Dějiny a současnost*, 27, č. 8, 2005, s. 14-17.

HRABOVEC, Emilia. Die Nuntien in der Tschechoslowakei. Clemente Micara, Francesco Marmaggi, Pietro Ciriaci und Saverio Ritter. In: WOLF, Hubert, ed. *Eugenio Pacelli als Nuntius in Deutschland. Forschungsperspektiven und Ansätze zu einem internationalen Vergleich*. Paderborn: Schöningh, 2012 s. 177-196.

HRABOVEC, Emilia. Pribinove slávnosti v Nitre a vypovedanie nuncia Ciriaciho z Česko-Slovenska 1933. *Studia Historica Tyrnaviensia*, 5, 2004, s. 73-96.

HRDLIČKA, Jaroslav. Benito Mussolini a italský fašismus v pamětech prof. Vlastimila Kybala: 1920-1943. In: RAUCHOVÁ, Jitka a kol. *Věda, kultura a politika v československo-italských vztazích 1918-1951*. České Budějovice: Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 2012, s. 127-136. Jihočeský sborník historický, suppl. 4. ISBN 978-80-87311-27-1.

HREJSA, Ferdinand. Odkaz faráře Františka Hrejsy. *Český bratr*, roč. 19, č. 4, 1942, s. 85-89.

HRUŠKA, Emil. Atentáty na Henleina. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 3, 2013, s. 68-74.

HUSÁK, Petr. Pedagogický přínos kněze Dominika Pecky (1895-1981): Příklad propojení

pedagogického působení s kněžským posláním. *Historica*, roč. 5, č. 2, 2014, s. 161-172.

CHENAUX, Philippe. Pius XII a druhá světová válka. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 37-47.

CHRAMOSTOVÁ, Radka. Společenské a politické kontakty arcivévody Františka Ferdinanda d'Este se šlechtou v českých zemích. *Studie k sociálním dějinám*, 3(10), 1999, s. 145-156.

CHROMÝ, Mojmír. František Ferdinand d'Este stodruhákem a kterak c. a k. vojenská pošta učinila arcivévodův sňatek rovnorodým. *Sborník vlastivědných prací z Podblanicka*, 42, 2002, s. 97-102.

CHVALKOVSKÝ, František. Před pěti lety. *Přítomnost*, roč. 18, 1943, s. 17 [volba Emila Hácha prezidentem].

JARKOVSKÁ, Lucie. Poslední cesta Emanuela Moravce. In: PETRÁŠ, Jiří, ed. *Kolaborace. Kolaborace? Kolaborace! : Sborník příspěvků z vědecké konference konané v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích dne 5. května 2006*. České Budějovice: Jihočeské muzeum, 2007. 131 s. ISBN 978-80-86260-63-1.

JAROŠ, Josef. Téma česko-německé vztahy v linii Mnichov – 15. březen – počátky hnutí odporu. *Česko-německé vztahy: V období Mnichov – 15. 3. 1939*, 95, 2008 s. 41-42.

JAWORSKI, Rudolf. Mnichovská dohoda v mezinárodní karikatuře. *Dějiny a současnost*, 20, č. 6, 1998, s. 45-49.

JEDLIČKA, Miloslav. Historie Spolku katolických akademiků Moravan v Brně. *Dialog Evropa XXI.*, 10, č. 1-2, 2000, s. 60-62.

JEDLIČKOVÁ, Blanka. Mnichov a 15. březen 1939 ve vzpomínkách pamětníků. *České, slovenské a československé dějiny 20. století*, 9, 2014, s. 245-253.

JEMELKA, Petr. Příroda, technika a člověk v díle Dominika Pecky. *Filosofický časopis*, 44, č. 6, 1996, s. 937-942.

JIČÍNSKÁ, Lenka. Buďto jsme národ Husův, anebo jsme národ Huynův! (Generální vizitace brněnského biskupa na Moravskobudějovicku v roce 1913 v antiklerikálním podání Našich novin). *Západní Morava: Vlastivědný sborník*, roč. 8, 2004, s. 191-197.

JINDRA, Martin. Otisk Mádrovy víry na stránkách osobního vězeňského spisu. *Teologické texty*, 23, č. 1, 2012, s. 36-38.

JÍŠA, Zdeněk. Háchova cesta do Berlína (ze vzpomínek Hitlerova tlumočníka Paula Schmidta); S Ribbentropem do Moskvy (ze vzpomínek Hitlerova a Ribbentropova tlumočníka Paula Schmidta). *Nová doba: Zahraničněpolitický týdeník*, č. 30, 31, 1990, s. 46-47.

JUSTENHOVEN, Heinz-Gerhard. Papež Pius XII., průkopník mírové etiky ve 20. století. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 55-62.

KAISEROVÁ, Kristina. Litoměřická diecéze – několik otazníků 19. století. In: *Litoměřická kapitula: 950 let od založení; [kniha příspěvků z konference konané dne 8. června 2007...]*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2007, s. 107-115. ISBN 978-80-7044-970-7.

KAISEROVÁ, Kristina. Přeshraniční aspekty církevních dějin mezi Německem a českými zeměmi. In: KAISEROVÁ, Kristina, ed., NIŽŇANSKÝ, Eduard, ed. a SCHULZE WESSEL, Martin, ed. *Náboženství a národ: Češi, Němci a Slováci ve 20. století*. Ústí nad Labem: Pro Česko-německou a Slovensko-německou komisi historiků vydává nakladatelství Kristina Kaiserová – Albis international, 2015, s. 64-69. ISBN 978-80-86971-59-9.

KARABA, Rastislav. Katolícka akcia na Slovensku 1928-1948: (S dôrazom na apoštolskú administratúru trnavskú). *Pontes ad fontes*, 2011, s. 311-330.

KARPAŠOVÁ, Mária. Konrad Henlein – osobní korespondence v archivním fondu Říšské místodržitelství Liberec. In: *Svět historie – historikův svět: Sborník profesoru Robertu Kvačkovi*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007, s. 395-399. ISBN 978-80-7372-214-2.

KINDL, Vladimír. Všeobecný občanský zákoník a ústavní zákon č. 150/1948 Sb. (Ústava 9. května). In: DVOŘÁK, Jan a kol. *200 let Všeobecného občanského zákoníku*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 172-176. ISBN 978-80-7357-753-7.

KLAPETEK, Milan. Teologické předpoklady průmyslové revoluce v Anglii. *Dějiny vědy a techniky*, 13, 2005, s. 111-120.

KLIMEK, Antonín. Edvard Beneš od abdikace z funkce prezidenta ČSR (5. října 1938) do zkázy Československa (15. března 1939). In: RATAJ, Jan, ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica a KLIMEK, Antonín. *Z druhé republiky. [Díl] 1*. 1. vyd. Praha: Historický ústav Armády České republiky – Památník odboje, 1993, s. 155-241.

KLÍNKOVÁ, Hana. Katolícka moderna v zrcadle korespondence – zpráva o dvou edicích. In: *Ztěžklá křídla snů. Ženy v české literatuře*, 35/36, 2004, s. 479-481.

KOCIAN, Jiří. K mechanismu vzniku první vlády Národní fronty Čechů a Slováků na počátku roku 1945. In: *Rok 1945 v českých a evropských dějinách: Sborník referátů z vědecko-osvětové konference Českého svazu bojovníků za svobodu 4. října 2000*. Praha: Český svaz bojovníků za svobodu, 2002, s. 59-70. ISBN 80-7005-034-9.

KOCOUREK, Ludomír. Antonín Alois Weber, 16. biskup litoměřický, rodák z Wolfsbergu (farnost Brtníky, 24. 10. 1877-12. 9. 1948). *Ročenka Kruhu přátel muzea Varnsdorf, 1997-1998* [vyd. 1998,] s. 45-47.

KOCOUREK, Ludomír. Poslední německý biskup v Litoměřicích Dr. Alois Weber. Vlastivědný sborník Podřipsko, č. 5, 1995, s. 46-50.

KOKOŠKA, Stanislav. Několik poznámek k československé částečné mobilizaci v květnu

1938. In: *Pocta profesoru Janu Kuklíkovi*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 99-114. Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica. Studia historica; XLVIII. ISBN 80-246-0141-9.

KOLÁŘ, Michal. Abdikace Edvarda Beneše. *Střední Evropa*, 8, č. 27, 1992, s. 23-27.

KOTĚŠOVEC, František – TETOUR, Bohumil. „Tak nám zabili Ferdinanda“: František Ferdinand d'Este v písemnostech prachatického archivu. *Zlatá stezka: Sborník Prachatického muzea*, roč. 21-22, 2014-2015 [vyd. 2015]), s. 233-242.

KOTOUS, Jan. Odměna spravedlivého: Vzpomínka k 100. výročí narození Mons. ThDr. Oto Mádra. *Revue církevního práva*, roč. 23, č. 2, 2017, s. 107-110.

KOTYK, Jiří. Biskup Karel Otčenášek a jeho věznění v Pardubicích. *Zprávy Klubu přátel Pardubicka*, roč. 29, č. 11-12, 1994, s. 266-269.

KOTYK, Jiří. M. Jan Hus a Benito Mussolini. *Východočeské listy historické*, 21-22, 2004, s. 393-398.

KOURA, Petr. Protinacistická odbojová činnost Štěpána Trochty. In: MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Osobnost v církvi a politice: Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, s. 422-428. ISBN 80-7325-097-7.

KOUŘIL, Miloš. R. Heydrich, E. Moravec a msgre. Šrámek. *Časopis Matice moravské*, 119, č. 2, 2000, s. 423-428.

KRÁL, Václav. V předvečer Pražského povstání: Vytvoření první vlády národní fronty: Moskva, březen 1945. *Slovanský přehled*, 61, č. 3, 1975, s. 161-175.

KRÁTKÁ, Eliška. „Archiv“ Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze. *Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity: Řada společenských věd*, roč. 28, č. 1, 2014, s. 119-126.

KREJČÍ, Petr. Ústava 9. května: Konec třetí republiky. *Křesťanská revue*, roč. 85, č. 3, 2018, s. 46-47.

KUBÁT, Ladislav a ŽILKA, František. Ferdinand Hrejsa pětasedmdesátníkem. *Kostnické jiskry*. 22. 1. 1942.

KUČERA, Martin. Alois Rašín v mladočeské straně (1907-1914). *Moderní dějiny*, 1, 1993, s. 9-36.

KUČERA, Martin. K profilu mladého Aloise Rašína a pokrokařského hnutí (1895-1907). *Československý časopis historický*, č. 3, 1989, s. 404-426.

KUČERA, Martin. První světová válka a řešení české otázky. In: PŘENOSIL, Jiří, ed. *Od Velké Moravy k NATO: Český stát a střední Evropa*. 1. vyd. Praha: Evropský literární klub, 2002, s. 110-127. ISBN 80-86316-33-5.

KUČERA, Martin. T. G. Masaryk a Josef Kaizl: Cesta k ideové konfrontaci. *Moderní dějiny*,

7, 1999, s. 123-166.

KUKÁNOVÁ, Zlatuše. Karel Kašpar a římské koleje. In: PARMA, Tomáš, ed. *Česká kolej v Římě: Od Bohemica k Nepomucenu: 130 let existence české kulturní a vzdělávací instituce*. Kostelní Vydří: Pro Arcibiskupství pražské vydalo Karmelitánské nakladatelství, 2014, s. 171-200. ISBN 978-80-7195-778-2.

KUKÁNOVÁ, Zlatuše. Nunciem a internunciem v jedné zemi: Diplomatické vztahy Československa s Vatikánem v letech 1939-1946. In: *Securitas imperii: Sborník k problematice bezpečnostních služeb: Sv. 28/1*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování činnosti Státní bezpečnosti ve Vydavatelství a nakladatelství Ministerstva vnitra České republiky, 2016, s. 96-133. ISSN 1804-1612.

KUKLÍK, Jan. K otázkám zrodu politického systému třetí republiky. In: ŠTEMBERK, Jan a kol. *Historie a cestovní ruch – perspektivní a podnětné spojení: Pocta profesoru Vratislavu Čapkovi k 85. narozeninám*. Praha: Vysoká škola obchodní v Praze, 2008, s. 119-134. ISBN 978-80-86841-10-6.

KUKLÍK, Jan a GEBHART, Jan. Tři osudová data: 14., 15. a 16. březen 1939: (65 let od vzniku Protektorátu Čechy a Morava). In: *Přednášky z 48. běhu Letní školy slovanských studií*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2005, s. 177-196.

KVAČEK, Robert. Konrad Henlein – vůdce strany. In: *Osobnosti v dějinách regionu 2: Přednáškový cyklus*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005, s. 75-85. ISBN 80-7083-941-4.

KVAČEK, Robert. Proměna jedné strany. In: „Benešovy dekrety“: *Záměrně živený spor*. Praha: Pražská vydavatelská společnost, 2002 s. 61-73.

KÝR, Karel. Ze socialisty fašistou. *Přísně tajně!: Literatura faktu*, č. 1, 2004, s. 126-131.

LACINA, Lubor. Památník nacistického barbarství v Liberci. *Terezínské listy: Sborník Památníku Terezín*, sv. 42, 2014, s. 45-64.

LEIKERT, Jozef. 15. marec 1939 – historický medzník v osude Československa. *Acta Nitriensiae*, 8, 2006, s. 109-123.

LETZ, Róbert. Marián Blaha, Karol Kmeťko a Ján Vojtaššák – profily osobností troch slovenských katolíckych biskupov. *Historický zborník*, 21, č. 1, 2011, s. 58-77.

LISZT, Ferenc. U slavu sv. ap. Cirila i Metoda. *Cyril*, 50, 1924, s. 20-24.

LOEWENSTEIN, Bedřich. Jak integrovat chudé?: (Lid a chudoba v pohledu 18. a počátku 19. století). *Český časopis historický*, 89, č. 2, 1991, s. 219-231.

LUKEŠ, František. Svědectví čs. diplomata. *Slovanský přehled*, 54, č. 3, 1968, s. 240-251.

LUKEŠ, Igor. Mimořádná vojenská opatření v květnu 1938: Nová interpretace. *Historie a*

vojenství, 44, č. 5, 1995, s. 79-97.

LUSTIGOVÁ, Martina. Karel Kramář a první světová válka. *Časopis Národního muzea. Řada historická*, 176, č. 1-2, 2007, s. 89-104.

MACEK, Jaroslav. Biskupové A. A. Weber a Š. Trochta: Oběti totality – nacismu a komunismu. = Die Bischöfe A. A. Weber und Š. Trochta – Opfer von Nazismus und Kommunismus. In: *Češi a Němci – ztracené dějiny? = Tschechen und Deutsche – verlorene Geschichte?*. 1. vyd. Praha: Pro nadaci Bernarda Bolzana vydalo nakl. Prago Media, 1995, s. 332-345. ISBN 80-901533-6-4.

MAGER, Jan Antonín. Královéhradecký biskup Mořic Pícha a jeho jihočeské kořeny. *Rodopisná revue*, 8, č. 4, 2006, s. 8-11.

MALÝ, Radomír. Náboženské osobnosti jihovýchodní Moravy. *Malovaný kraj*, 42, č. 2, 2006, s. 18-19.

MALÝ, Radomír. Náboženské osobnosti jihovýchodní Moravy: Dva olomoučtí arcibiskupové. *Malovaný kraj*, 42, č. 2, 2006, s. 10-11.

MAREČEK, Zdeněk. Česky píšící židovští autoři. *Přednášky a besedy ze 48. ročníku LŠSS [Letní školy slovanských studií]*, 2015, s. 110-120.

MAREČKOVÁ, Marie. František Palacký. In: *Výchova k národnímu vědomí a národním hodnotám: Sborník příspěvků z konference k 80. výročí vzniku samostatného státu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 29-34. Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Řada jazyková a literární; č. 29. ISBN 80-210-2164-0.

MAREK, Pavel. K formování katolické moderny v letech 1892 až 1895. *Střední Morava: Kulturněhistorická revue*, roč. 3, č. 5, 1997, s. 21-28.

MAREK, Pavel. Katolická moderna a směry dalšího výzkumu. *Teologie & Společnost*, 3, č. 1, 2005, s. 5-6.

MAREK, Pavel. Machar versus Dostál. (Příspěvek k poměru realistů ke katolickému modernismu). *Časopis Matice moravské*, 118, č. 2, 1999, s. 359-371.

MAREK, Pavel. První světová válka očima starosty města. *Archivum Trebonense*, sv. 13, 2014, s. 75-95.

MAREŠOVÁ, Dagmar a MÁDR, Oto. Ještě o Mádrových kroužcích vysokoškoláků. *Teologické texty*, 23, č. 2, 2012, s. 83-85.

MARŠÁLEK, Pavel. O zradě, nacismu a evropanství Emanuela Moravce. In: JIRÁSKOVÁ, Věra, ed. a SUCHÁNEK, Radovan, ed. *Pocta Prof. JUDr. Václavu Pavlíčkovi, CSc. k 70. narozeninám*. Praha: Linde, 2004. 614 s. ISBN 80-7201-487-0.

MARŠÁLEK, Zdenko. Rakouská „kapesní armáda“ na cestě k anšlusu (1922-1938). *Dějiny a*

současnost, 25, č. 2, 2003, s. 36-41.

MARŠÍK, Antonín. Jednota katolických tovaryšů v Karlových Varech: Křesťanské řešení sociální otázky. In: *Historický sborník Karlovarska*, 8, 2000, s. 129-150.

MASAŘÍK, Hubert. Ještě jednou Mnichov. *Československý časopis historický*, 17, č. 2, 1969, s. 236-239.

MASAŘÍK, Hubert. Několik dojmů z konference mnichovské. *Přítomnost*, roč. 18, č. 1, 1943, s. 4-5.

MASTNÝ, Vojtěch. Vzpomínka na Mnichov. *Přítomnost*, roč. 18, č. 1, 1943, s. 2-3.

MATTHÄUS, Jürgen. „Světónázorová výchova“ v Himmlerově mocenském aparátu a vraždění evropských židů. *Terezínské studie a dokumenty*, 2004, s. 335-362.

MATUŠKOVÁ, Martina. Osobní fond kardinála Josefa Berana v plaském archivu. *Ročenka Státního oblastního archivu v Plzni*, 2006 [vyd. 2007], s. 89-97.

MĚSÍC, Cyril. Okolnosti vzniku tzv. Trezorové knihovny v kroměřížském zámku. *Ingredere hospes: Sborník Národního památkového ústavu územní odborné pracoviště v Kroměříži*, 6, 2013, s. 47-49.

MICCOLI, Giovanni. Un'intervista di Leone XIII sull'antisemitismo. In: MELLONI, Alberto, ed. *Cristianesimo nella storia: Saggi in onore di Giuseppe Alberigo*. Bologna: Il Mulino, 1996, s. 577-605.

MÍČKA, Roman. Přínos Pia XII. k rozvoji sociálního učení církve. *Revue církevního práva*, roč. 22, č. 3, 2016, s. 61-76.

MIKULÁŠEK, Josef. Curriculum eines Klassischen Gymnasiums im Österreich-Ungarn am beispiel des staatlichen K. K. Humanistischen. *Acta theologica et religionistica*, 7, č. 2, 2018, s. 15-24. *Gréckokatolícka teologická fakulta* [online] <https://www.unipo.sk/greckokatolicka-teologicka-fakulta/hlavne-sekcie/acta-theol-relig/>

MIKULÁŠEK, Josef. Konrád Maria Kubeš, T. J. jako představitel katolické konfesní apologie a interpretace reformační tradice v meziválečném Československu. *Historica Olomucensia*, 43, č. 53, 2017, s. 195-217.

MIKULÁŠEK, Josef. Mezikonfesijní vztahy a jejich odraz v životě a v apologetickém díle jezuita Konráda Maria Kubeše (1890–1967). „*Tu stojím, inak nemôžem...*“: *Reformácia od počiatkov do súčasnosti*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2017, s.200-220. ISBN 978-80-87912-94-2.

MIKULÁŠEK, Josef. Nástin života a díla jezuita Konráda Maria Kubeše (1890–1967). *Historica Olomucensia*, 41, č. 51, 2016, s. 235–256.

MINAŘÍK, Pavel a ŠRÁMEK, Pavel. Personální průvodce mobilizované čs. branné moci v

době vyvrcholení mnichovské krize. *Historie a vojenství*, 46, č. 5, 1997, s. 94-130.

MINAŘÍK, Pavel a ŠRÁMEK, Pavel. Průvodce po mobilizované čs. branné moci v době mnichovské krize na území Slovenska a Podkarpatské Rusi. *Vojenská história: Časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo*, roč. 4, č. 2, 2000, s. 89-106.

MÍŠKOVÁ, Alena a OLŠÁKOVÁ, Doubravka. Příběhy: Adolf Hitler: Můj boj – Mein Kampf: „Bible“ národního socialismu. In: KAISEROVÁ, Kristina a kol. *Patriotismus – nacionalismus – národovectví v českých zemích*. Ústí nad Labem: UJEP – Ústav slovansko-germánských studií FF, 2012, s. 117-120. ISBN 978-80-7414-495-0.

Modlitba P. Generála Wladimira Ledóchowskiho před přijetím posledního sv. přijímání. *Hlasy svatohostýnské*. 1943, č. 3, s. 7.

MONTENEGRO, Santiago Cantera OSB. Pius XII a dogma o Nanebevzetí Panny Marie. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 133-147.

MORSEY, Rudolf. Kulturní boj: Bismarckova preventivní válka proti Centru a katolické církvi. *Teologie & Společnost*, 1(9), č. 2, 2003, s. 9-16.

MOULIS, Miloslav. Předehra války v Habeši. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 3, 2003, s. 64-71.

[MUCHA, Přemysl.] Český ekumenický katolík. *Teologické texty*, samizdat č. 5, s. 49-50. Teologické texty [online] <https://www.teologicketexty.cz/casopis/1989-5/Cesky-ekumenicky-katolik-PORTRETY.html>

MUCHA, Přemysl. Letošní jubilant Antonín Mandl. *Teologické texty*, roč. 3, č. 2, s. 80. Teologické texty [online] <https://www.teologicketexty.cz/casopis/1992-2/Antonin-Mandl.html>

MUCHOVÁ, Ludmila. Josef Hlouch, Poranění a lék: Impulzy pro současnou náboženskou výchovu. *Studia theologica*, roč. 15, č. 3, 2013, s. 231-243.

MUSIL, Jiří V. Katolická moderna, její odkaz a P. M. Habáň. In: MAREK, Pavel, ed. *Česká katolická moderna: Sborník z konference konané 10. listopadu 1998 v Prostějově*. Prostějov: Muzeum Prostějovska, 2000, s. 87-91. ISBN 80-86276-04-X.

NAPIWODZKI, Piotr OP. *Mystici Corporis Christi* a spor o pojetí církve. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 65-74.

NĚMEC, Damián. Modus vivendi z roku 1928 z pohledu kanonického práva. *Dialog Evropa*, 14, č. 1-4, 2004, s. 19-34.

NĚMEC, Vít. Olomoucký arcibiskup ThDr. Leopold Prečan (1866-1947): Příspěvek k historickému bádání o jedné z významných osobností v dějinách olomoucké arcidiecéze první poloviny 20. století. *Střední Morava*, roč. 18, č. 34, 2012, s. 4-25.

NĚMEČEK, Jan. Sovětofil, nebo sovětský agent?: K úloze Zdeňka Fierlingera v zahraničním

odboji za drhé světové války. In: ROGULOVÁ, Jaroslava a kol. *Adepti moci a úspěchu: Etablování elit v moderných dějinách: Jubileum Valeriána Bystrického*. Bratislava: Veda, 2016, s. 79-93. ISBN 978-80-224-1503-3.

NĚMEČEK, Jan. Zdeněk Fierlinger a likvidace československého vyslanectví v SSSR. In: ČAPLOVIČ, Miloslav a kol. *Slovensko v dějinách 20. století: Kapitoly k společenským a vojensko-politickým udalostem: K 70. narozeninám PhDr. Mariána Hronského, DrSc.* 1. vyd. Bratislava: Vojenský historický ústav, 2010, s. 173-194. ISBN 978-80-970434-1-4.

NOVOTNÁ, Michaela. Ztracený zápas o pohraničí: Volební vítězství Konráda Henleina v roce 1935. *Dějiny a současnost*, 28, č. 8, 2006, s. 14-17.

NOVOTNÝ, Karel. František Palacký a dělnická otázka. *Československý časopis historický*, č. 5, 1977, s. 715-731.

NOVOTNÝ, Lukáš. Návštěvy Konráda Henleina v Londýně: Příspěvek k internacionalizaci sudetoněmecké otázky ve druhé polovině 30. let 20. století. *Moderní dějiny*, roč. 25, č. 2, 2017, s. 87-104.

NOVOTNÝ, Vojtěch. Josef Zvěřina a pražská teologická fakulta. *Teologické texty*, 14, č. 2, 2003, s. 78-79.

NOVOTNÝ, Vojtěch. Josef Zvěřina, teologická fakulta a křesťanské umění. In: ROYT, Jan, ed., OTTOVÁ, Michaela, ed. a MUDRA, Aleš, ed. *Regnum Bohemiae et Sacrum Romanum Imperium: Sborník k počtě Jiřího Kuthana*. 1. vyd. České Budějovice: Ústav dějin křesťanského umění Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze v nakl. Tomáš Halama, 2005, s. 35-63. Sborník Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy. Dějiny umění – historie; 2. ISBN 80-903600-1-7.

NOVOTNÝ Vojtěch. Působení Josefa Cibulky na Teologické fakultě Karlovy univerzity. In: JAROŠOVÁ, Markéta, ed. *Professori Josef Cibulka ad honorem: Sborník příspěvků přednesených na symposiu „Život a dílo profesora Josefa Cibulky“ dne 14. 12. 2007, Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Katolická fakulta, Ústav dějin křesťanského umění ve vydavatelství Togga, 2009, s. 17-33. Opera Facultatis Theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis. Historia et historia artium; vol. 9. ISBN 978-80-87258-11-8.

OLIVOVÁ, Věra. Mezi Spannem a Hitlerem: Ideové proudy v Henleinově hnutí. In: TOMEŠ, Josef, ed. a VAŠEK, Richard, ed. *Historička československé demokracie: K životnímu jubileu Evy Broklové*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2014, s. 21-47. Ad honorem eruditorum; sv. 1. ISBN 978-80-87782-22-4.

ONDOK, Josef Petr. Silvestr M. Braitó OP – eklesiolog. *Teologický sborník*, roč. 4, č. 4, 1998,

s. 84–87.

O.P. Žeň. *Na hlubinu*, 21, č., 1947, s. 319.

OPATRŇÝ, Aleš. Za kanovníkem Otou Mádrém (1917–2011). In: *Královský Vyšehrad IV: Sborník příspěvků ze semináře 940 let Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě*. 1. vyd. Praha: Královská kolegiální kapitula sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, 2012, s. 459–460. ISBN 978-80-260-3423-0.

OPATRŇÝ, Michal. Pastorální odkaz biskupa Josefa Hloucha. *Studia theologica*, roč. 15, č. 3, 2013, s. 217–230.

OVEČKA, Jaroslav Štěpán. Vznik a prameny Duchovních cvičení sv. Ignáce z Loyoly. *Hlídky*, 1922, č. 8, s. 337–344, č. 9, s. 385–391, č. 10, s. 433–441, č. 11, s. 481–489, č. 12, s. 529–534; 1923, č. 1, s. 5–9, č. 2, s. 55–60, č. 3, s. 111–115, č. 4, s. 158–164, č. 5, s. 193–200.

PALKOVIČ, Milan. Proticírkevní poúnorová opatření; jejich dopad na olomouckou arcidiecézi a její představitele – biskupy. *Střední Morava*, 8, č. 15, 2002, s. 41–54.

PARKER, Robert Alexander Clarke. Neville Chamberlain ve svém kritickém roce. *Dějiny a současnost*, 21, č. 4, 1999, s. 2–7.

PAVLINCOVÁ, Helena. Čeští novotomisté o společnosti a demokracii. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada filozofická (B)*, 48, č. 46, 2000, s. 105–111.

PEHAL, Martin a ŠŤASTNÁ, Eva. „Rodina“ (Oto Mádr, Ivan a Soňa Kapišínští). In: ČELKO, Vojtech, ed. et al. *Sám proti moci: Výběr prací středoškolských studentů v dějepisné soutěži EUSTORY*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2002, s. 61–70. Eustory; sv. 1. ISBN 80-7285-018-0.

PEHR, Michal. Edvard Beneš a třetí republika. *Na pozvání Masarykova ústavu I*. Masarykův ústav. Praha: Masarykův ústav AV ČR, [2004], s. 103–108. ISBN 80-86495-23-X.

PEHR, Michal. KSČ a volby 1946. In: KÁRNÍK, Zdeněk, ed. et al. *Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu: Sv. 5*. 1. vyd. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2005, s. 177–193. Bolševismus, komunismus a radikální socialismus v Československu do roku 1989. ISBN 80-7285-001-6.

PEHR, Michal. Mnichovská tragédie očima prostých lidí: Co psali občané prezidentu republiky na podzim 1938. *Moderní dějiny*, č. 13, 2005, s. 235–243.

PEHR, Michal. Velmi slušná kampaň: Volby 1946 v heslech, karikaturách a obrazech. *Dějiny a současnost*, 26, č. 2, 2004, s. 30–32.

PEHR, Michal. Volby 1946. *Na pozvání Masarykova ústavu: I*. Masarykův ústav. Praha: Masarykův ústav AV ČR, [2004], s. 11–32.

PEJČOCH, Ivo a PLACHÝ, Jiří. Synové Emanuela Moravce. *Historie a vojenství*, 58, č. 1,

2009, s. 79-89.

Pětaosmdesátiny arcibiskupa Karla Otčenáška. *Zprávy klubu přátel Pardubicka*, roč. 40, č. 9-10, 2005, s. 240-243.

PETRÁČEK, Tomáš. Církev doby Pia XII.. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 7-20.

PETRÁČEK, Tomáš. Církev v době (anti-)modernistické krize: Přehled hlavních událostí. *Salve*, 17, č. 3, 2007, s. 151-155.

PETRÁČEK, Tomáš. Kalendárium Pia XII.. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 149-153.

PETRÁČEK, Tomáš. Milost rozumět své době a milovat ji: Rozhovor s Bernardem Montagnesem OP. *Salve*, 17, č. 3, 2007, s. 143-149.

PETRÁČEK, Tomáš. „Papež musí mluvit jako papež“: Rozhovor s Philippem Chenauxem. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 49-53.

PETRÁČEK, Tomáš. Papež Pius XII. a komunismus. In: KUBÍN, Petr, ed. *Brány pekelné ji nepřemohou: Kapitoly z pronásledování církvi v Československu kolem roku 1950*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013, s. 110-119. ISBN 978-80-246-2085-5.

PETRANSKÝ, Ivan A. Banskobystrický biskup Andrej Škrábik a ľudovodemokratický režim (1945-1950). In: *České, slovenské a československé dějiny 20. století 2*. Ústí nad Orlicí: Ofts, 2007, s. 196-206. ISBN 978-80-86845-81-4.

PLACHÝ, Jiří. Biskup Trochta v hodině velké zkoušky. In: *Securitas imperii: Sborník k problematice bezpečnostních služeb*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování činnosti Státní bezpečnosti ve Vydavatelství a nakladatelství Ministerstva vnitra České republiky, 2005, s.129-134. ISBN 80-86621-16-2.

PODLEŠÁK, Jan. Alfréd Fuchs: Mučedník za židovství a křesťanství. *Theologická revue*, roč. 83, č. 1, 2012, s. 7-20.

POJAR, Miloš. Židovští účastníci Čapkových pátků a jejich osudy. JANÁČEK, Pavel, ed. *Pátečníci a Karel Poláček: Sborník příspěvků ze symposia Pátečníci a Karel Poláček, Rychnov nad Kněžnou, květen 2001*. 1. vyd. Boskovice: Albert, 2001, s. 59-65. ISBN 80-7326-003-4.

POLC, Jaroslav V. Svatovojtěšské oslavy v roce 1947. In: POLC, Jaroslav V., ed. *Svatý Vojtěch: Sborník k mileniu*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1997, s. 197-224. ISBN 80-7113-193-8.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav. Světla a stíny trinitologie a pneumatologie Josefa Zvěřiny. *Theologické texty*, 22, č. 3, 2011, s. 117-127.

PREČAN, Vilém. Únorový převrat 1948 v Československu v mezinárodním kontextu: Bezprostřední a dlouhodobé důsledky. In: BENEŠ, Zdeněk, ed., KOVÁČ, Dušan, ed. a LEMBERG, Hans, ed. *Hledání jistoty v bouřlivých časech: Češi, Slováci, Němci a mezinárodní systém v první polovině 20. století*. Ústí nad Labem: Pro Česko-německou a Slovensko-německou komisi historiků

vydává nakl. Albis international, 2006, s. 345-413. ISBN 80-86971-05-8.

PREČAN, Vilém et al. Zorinova pražská mise v únoru 1948: Nad novými dokumenty. *Soudobé dějiny*, 5, č. 2-3, 1998, s. 312-320.

PROCHÁZKOVÁ, Věra. Poslední chvíle Dr. Alfreda Fuchse: Služebníka „oltáře a rotačky“. *Archa*, č. 2, 1945, s. 36-37.

PROKŠ, Petr. První světová válka a velmocenské plány Rakousko-Uherska (1914-1918). *Moderní dějiny*, 14, 2006, s. 51-80.

PTÁČKOVÁ, Věra. Magická realista Růžena Vacková. In: HALA, Katia, ed., VLČKOVÁ, Olga, ed. a ŠŤASTNÁ, Denisa, ed. *Ženy – divadlo – dějiny*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2015, s. 17-23. ISBN 978-80-7395-883-1.

[QUIS.] Portréty: Křesťan plný života. *Teologické texty*, samizdat č. 8, s. 49. Teologické texty [online] <https://www.teologicketexty.cz/casopis/1989-8/PORTRETY-Krestan-plny-zivota-Silvestr-Braito/49>

RAPAVÁ, Ivana. Internace biskupa Štěpána Trochty. In: *České, slovenské a československé dějiny 20. století: 4. Ústí nad Orlicí: Oftis*, 2009, s. 91-99.

RAJLICH, Jiří. Několik poznámek k některým mýtům o československém letectvu 1939-1945. In: *Československá armáda 1939-1945: (Plány a skutečnost): Příspěvky z mezinárodní konference 22.-23. října 2002*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2003, s. 100-105. ISBN 80-7278-187-1.

RAJLICH, Jiří. Vzdušná vítězství nárokováná čs. stíhači v bitvě o Británii. *Historie a vojenství*, 59, č. 3, 2010, s. 124-135.

RAK, Jiří. Svár starého a moderního v habsburské monarchii 19. století: Císař František Josef I. a jeho středoevropské (a české) dědictví. *Slovanské historické studie: Tradiční modernita nebo modernizovaná tradice? (Dějiny modernizace ve střední, východní a jihovýchodní Evropě a Eurasii)*. 31, mimořádné č., 2006, s. 5-18.

RAŠKA, Jakub. Průmyslová revoluce jako vyprávění o západní modernizaci: Příspěvek k dějinám historiografické kultury Velké Británie. *Dějiny – teorie – kritika*, roč. 13, č. 1, 2016, s. 7-38.

RATAJ, Jan. Politické proměny symboliky svatováclavské tradice a tradice 28. října v moderních československých a českých dějinách. *Spory o dějiny*, 2, 1999, s. 84-94.

RATAJ, Jan. Z Plzně do Vatikánu – životní cesta kardinála ThDr. Josefa Berana. *Sborník Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni. Dějepis*, 16, 1995, s. 81-100.

RATTINGER, Bedřich. Únorový deník (17.-23. 2. 1948). *Na pozvání Masarykova ústavu*, 2, 2005, s. 141-175.

R. DACÍK. K. Kubeš: Maria. *Na hlubinu*, č., 1936, s. 477-478.

RECHTORIK, Martin. Státní dohled na Biskupství královehradeckém 1949-1956, aneb spolupracoval Mořic Pícha s totalitním režimem?. *České, slovenské a československé dějiny 20. století*, 8, 2013, s. 253-272.

RECHTORIK, Martin. Vykonstruovaný proces s Karlem Otčenáškem a společníky. In: KATOLICKÁ CÍRKEV. Biskupství královéhradecké a POLEHLA, Petr, ed. *350 let královéhradecké diecéze*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2015, s. 187-196. ISBN 978-80-7465-160-1.

REIMAN, Michal. Stalin po válce (1945-1948). *Soudobé dějiny*, 4, č. 1, 1997, s. 42-63.

RUPNIK, Jacques. Kořeny českého stalinismu. In: PECKA, Jindřich, ed. *Acta contemporanea: K pětadesátinám Viléma Prečana*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1998, s. 319-335. ISBN 80-85270-73-0.

RICHTER, Karel. Konec sudetské župy. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 1, 2015, s. 3-15.

RICHTER, Karel. Pakt, který ohromil svět. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 4, 2003, s. 58-72.

ROKOSKÝ, Jaroslav. „Nebyli jsme zrádci ani zbabělci.“ Představitelé agrární strany v politické kultuře třetí republiky. In: RANDÁK, Jan, ed. a KOURA, Petr, ed. *Hrdinství a zbabělost v české politické kultuře 19. a 20. století: Výběr z příspěvků ze stejnojmenné konference, která proběhla ve dnech 25.-27. října 2006 [v Praze]*. 1. vyd. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2008, s. 340-363. Bod. ISBN 978-80-7308-229-1.

ROKOSKÝ, Jaroslav. „Rudolfe, hlavu vzhůru...“: Osudný 15. březen 1939 a premiér Rudolf Beran. *Paměť a dějiny*, 3, č. 1, 2009, s. 11-20.

ROKOSKÝ, Jaroslav. Zrádci nebo zrazení?: Agrárníci ve vězeních v poválečném Československu. In: RYCHLÍK, Jan, ed., HOLEČEK, Lukáš, ed. a PEHR, Michal, ed. *Agrarismus ve střední a východní Evropě 19. a 20. století*. 1. vyd. Praha: Centrum středoevropských studií, společné pracoviště vysoké školy CEVRO Institut, o.p.s. a Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v.v.i., 2015, s. 134-146. Ediční řada Centra středoevropských studií; svazek č. 2. ISBN 978-80-87782-50-7.

ROKOSOVÁ, Šárka. Zásah jednotek SNB proti studentům 25. 2. 1948. *Securitas imperii: Sborník k problematice bezpečnostních služeb. Sborník k problematice 50. let*, č. 12, 2005, s. 41-52.

RÜCKL, Jan. Pius XII. a liturgické reformy. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 99-108.

ŘEŘICHOVÁ, Barbora. Poslední cesta kardinála Trochty: Pohřeb v režii „normalizační“ moci?. In: *Securitas imperii: Sborník k problematice bezpečnostních služeb*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování činnosti Státní bezpečnosti ve Vydavatelství a nakladatelství

Ministerstva vnitra České republiky, 2016, s. 122-160.

SEDLÁK, Petr. Proč tak snadno? Silné a slabé stránky revize vykládání diktatury KSČ a jejího nástupu v únoru 1948. *Dějiny – teorie – kritika*, roč. 10, č. 1, 2013, s. 30-55.

SEKANINOVÁ, Michaela. Beletrie Dominika Pecky. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity: Řada literárněvědná bohemistická (V)*, 3, 2000, s. 69-79.

SCHNEIDER, Jiří. Únor 1948 – pohroma či výzva?. *Křesťanská revue*, 75, č. 1, 2008, s. 31-35.

SIEBENROCK, Roman A. John Henry Newman (1801-1890). *Teologické texty*, 22, č. 1, 2011, s. 28-35.

SIKORA, Stanislav. Organizovaný hnev ľudu: Reakcie obyvateľstva na proces so slovenskými katolíckymi biskupmi. In: BYSTRICKÝ, Valerián a kol. *Storočie procesov: Súdny, politika a spoločnosť v moderných dejinách Slovenska*. 1. vyd. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2013, s. 197-209. Svet vedy; zväzok č. 28.

SKALICKÝ, Karel. Teologický průkopník Oto Mádr. *Teologické texty*, 23, č. 1, 2012, s. 10-15.

SKOBLÍK, Jiří. O Oto Mádrovi jako morálním teologovi. *Teologické texty*, 23, č. 1, 2012, s. 7-10.

SKOUPÝ, Jiří. František hrabě Harrach a Leopold Lojka – šlechtic a jeho řidič: Životní osudy účastníků sarajevského atentátu ve světle archivních pramenů. *Historie a vojenství*, roč. 63, č. 2, 2014, s. 4-27.

SKUTIL, Jan. Kardinál Josef Beran a otázky reflexe svědomí v historii na příkladě Jana Amose Komenského a Mistra Jana Husa. *Vlastivědný věstník moravský*, 44, č. 4, 1992, s. 503-505.

SLANÁ, Jana. Vzpomínka na brněnského biskupa mons. ThDr. Karla Skoupého, rodáka z Lipůvky. In: *Sv. Kliment u Lipůvky. Významná památka z počátku našich dějin. Sborník statí o této důležité archeologické lokalitě a poutním místě*. Brno: Moravskoslezský archeologický klub, 1996, s. 99-100.

Smrt nejd. P. Generála Wladimira Ledóchowskiho 1942. *Hlasy svatohostýnské*. 1943, č. 3, s. 7.

SOLDÁN, Ladislav. Moravské kořeny Katolické moderny. *Sborník prací Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě: Řada literárněvědná. (A)*, 3, č. 3, 2001, s. 58-62.

SOLPERA, Jan. Kdyby--: Napsáno k 75. výročí všeobecné mobilizace, vyhlášené 23. září 1938. *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska*, sv. 25, 2013, s. 199-206.

STEJSKAL, Fr. Professor Mons. Dr. Josef Pacht zemřel. *Časopis katolického duchovenstva*, 58, 1917, s. 130-134. Depositum [online] <http://depositum.cz/knihovny/ckd/tiskclanek.php?>

id=c_5973

STRAŠÍKOVÁ, Blanka. Jindřich Šimon Baar, představitel katolického modernismu. In: KUČERA, Zdeněk, ed. a LÁŠEK, Jan Blahoslav, ed. *Modernismus – historie nebo výzva?: Studie ke genezi českého katolického modernismu*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2002, s. 135-173. Pontes pragenses; sv. 24. ISBN 80-86263-35-5.

STŘÍBRNÝ, Jan. Církevní politika v protektorátu. In: KUNŠTÁT, Miroslav, ed., ŠEBEK, Jaroslav, ed. a SCHMOLLER, Hildegard, ed. *Krize, válka a nový začátek: Československo a Rakousko v letech 1933-1948*. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v.v.i., 2017, s. 123-139. Publikace Stálé konference českých a rakouských historiků ke společnému kulturnímu dědictví; svazek 2. ISBN 978-80-87782-80-4.

SUCHÁNEK, Drahomír. Bismarckův kulturní boj – kořeny, příčiny, souvislosti. *Historický obzor*, 11, č. 11-12, 2000, s. 248-258.

SUCHÁNEK, Drahomír. Katolická církev a „kulturní boj“. *Teologie & Společnost*, 1(9), č. 2, 2003, s. 3-8.

SUCHÁNEK, Drahomír. Pruský kulturní boj – zápas o podobu Německého císařství. In: STELLNER, František, ed. a KOVÁŘ, Martin, ed. *Staletí objevů, diplomacie a válek: Sborník k 60. narozeninám profesora Aleše Skřivana*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005. 553 s. Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica, 1-2003. Studia historica; 55. ISBN 80-246-0833-2.

SUK, Pavel. Poslední pokus Emanuela Moravce o převýchovu českého národa prostřednictvím časopisu Osvěta. *Spisovatelé, společnost a noviny v proměnách doby: K 150 výročí úmrtí Karla Havlíčka*, 38, 2006, s. 219-234.

SVOBODA, Rudolf. Josef Hlouch a Katolická akce. *Studia theologica*, roč. 15, č. 3, 2013, s. 184-196.

SÝKORA, Václav. Edvard Beneš o únoru 1948. *Bulletin Společnosti Edvarda Beneše*, č. 23, 2010, s. 26-27.

SZENDZIELORZ, Łukasz. Teologické myšlení Josefa Zvěřiny: Teologie agapé jako „teologie středu“. *Teologické texty*, 24, č. 2, 2013, s. 68-72.

ŠEBEK, Jaroslav. Aféra Marmaggiho. In: PÁNEK, Jaroslav, ed. *Akademická encyklopedie českých dějin: [Svazek I.]. A-C*. Praha: Historický ústav, 2009, s. 20. Práce Historického ústavu AV ČR. Řada E, Encyclopaedica; svazek 2-5 = Opera Instituti Historici Praegae. Series E, Encyclopaedica; volumen 2-5. ISBN 978-80-7286-147-7.

ŠEBEK, Jaroslav. Církevní a politické souvislosti života Josefa Hloucha. *Studia theologica*, roč. 15, č. 3, 2013, s. 168-183.

ŠEBEK, Jaroslav. Katolická akce jako nástroj papežského centralismu a její recepce v

meziválečném Československu. *Moderní dějiny*, roč. 25, č. 1, 2017, s. 89-111.

ŠEBEK, Jaroslav. Katolická církev v českých zemích a její vztahy k moderně, nacionalismu a nacionálnímu socialismu v meziválečném období: Přehled tematiky a její reflexe v české a německé historiografii po roce 2000. *Theatrum historiae*, 7, 2010, s. 287-300.

ŠEBEK, Jaroslav. Kordačova aféra v roce 1931 v církevně-politických souvislostech. In: ČECHUROVÁ, Jana a kol. *Posláním historik: Pocta prof. Robertu Kvačkovi k 80. narozeninám*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012, s. 355-367. České dějiny; sv. 4. ISBN 978-80-7422-172-9.

ŠEBEK, Jaroslav. Leopold Prečan v kontextu obrodných církevních snah, politických zápasů a střetávání národních identit v meziválečné ČSR. In: AMBROS, Pavel, ed. *Fórum Velehrad I.: Communio ecclesiarum – očištění paměti: Sborník příspěvků z vědeckého semináře (12.-13. března 2007) katedry pastorální a spirituální teologie CMTF UP a Centra Aletti v Olomouci*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2007, s. 140-153. Hlas Velehradu; 17. Studijní texty. ISBN 978-80-86715-77-3.

ŠEBEK, Jaroslav. Masaryk, Beneš, Hrad a Němci (1935–38). In: GAJAN, Koloman, ed. *T. G. Masaryk a vztahy Čechů a Němců (1882-1937): Sborník příspěvků přednesených od listopadu 1993 do června 1995 v rámci Masarykovy společnosti na FF UK v Praze*. Praha: Masarykova společnost, 1997, s. 247-266. ISBN 80-238-2772-3.

ŠEBEK, Jaroslav. Papežská politika a české země 1938–1945. *Salve*, 18, č. 3, 2008, s. 23-34.

ŠETŘILOVÁ, Jana. Druhý či první muž strany? Ke vztahu Aloise Rašína a Karla Kramáře. *Historický obzor*, č. 5, 1994, s. 114-118.

ŠEVČÍKOVÁ, Stanislava. Dominik Pecka. *Dialog Evropa*, 12, č. 1-4, 2002, s. 94-99.

ŠMÍD, Marek. Apoštolská nunciatura v Praze v meziválečném období. *Studia historica Nitriensia*, roč. 17, č. 2, 2013, s. 80-92.

ŠMÍD, Marek. Benito Mussolini a italský fašismus: Proměna regionálního hnutí v celonárodní politickou stranu. *Dějiny a současnost*, roč. 38, č. 7, 2016, s. 44-47.

ŠMÍD, Marek. Ciriaciho aféra v roce 1933: Konflikt, jenž opět hrozil přerušáním diplomatických styků mezi Československem a Svatým stolcem. *Církevní dějiny*, roč. 8, č. 18, 2015, s. 26-34.

ŠMÍD, Marek. Kardinál Pietro Gasparri – přední muž vatikánské diplomacie. *Historica Olomucensia*, sv. 42, 2012, s. 101-114.

ŠMÍD, Marek. Marmaggiho aféra: Největší diplomatická roztržka mezi ČSR a Svatým stolcem v meziválečném období. *Církevní dějiny*, roč. 7, č. 14, 2014, s. 40-49.

ŠMÍD, Marek. Marmaggiho československá mise ve 20. letech 20. století. *Paginae historiae*:

Sborník Národního archivu, sv. 22, č. 2, 2014, s. 401-408.

ŠMÍD, Marek. Nástup italského fašismu po první světové válce. *Dvacáté století*, roč. 9, č. 1, 2017, s. 18-31.

ŠMÍD, Marek. Pietro Ciriaci – neúspěch v Československu klíčem k jeho dalšímu vzestupu?. *Historica Olomucensia*, sv. 44, 2013, s. 55-73.

ŠMÍD, Marek. Předpoklady pro obnovení československo-vatikánských jednání v období konkláve roku 1963. *Historica Olomucensia*, 50, 2016, s. 223-243.

ŠMÍD, Marek. Rozuměla česká katolická moderna T. G. Masarykovi?. *Teologie & Společnost*, 4, č. 3, 2006, s. 19-22.

ŠMÍD, Marek. Stavovský stát očima českých katolických intelektuálů v letech 1918-1938. In: MAREK, Pavel, ed. *Teorie a praxe politického katolicismu 1870-2007*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008, s. 184-193. Politika a náboženství; 6. ISBN 978-80-7325-152-9.

ŠMÍD, Marek. Změny na svatopetrském stolci v předvečer druhé světové války. *Historica Olomucensia*, sv. 46, 2014, s. 179-195.

ŠRÁMEK, Pavel. Obranyschopnost Československa v roce 1938: (Poznámky k názorům o nepřipravenosti na válku). *Český časopis historický*, 103, č. 1, 2005, s. 128-139.

ŠRÁMEK, Pavel. Račice – sídlo hlavního velitele čs. branné moci v září 1938. *Historie a vojenství*, 47, č. 5, 1998, s. 86-90.

ŠRUBAŘ, Daniel. Klášter sester boromejek ve Frýdlantu nad Ostravicí a rozvoj tohoto řádu na Moravě v 19. století. *Sborník Státního okresního archivu ve Frýdku-Místku*. 2004, č. 5, s. 66-78. Zemský archiv v Opavě [online] http://www.archives.cz/web/resources/soka_frydek-mistek/SOKA_FM_sbornik_5.pdf

ŠTURÁK, Peter. Biskup Pavol Peter Gojdič ako obeť prenasledovania cirkvi v Československu. In: WEIS, Martin a kol. *Kříž pod rudou hvězdou*. 1. vyd. České Budějovice: Jih, 2009, s. 98-109. Středoevropské dějiny; sv. 1. ISBN 978-80-86266-30-5.

ŠTURÁK, Peter. Pavol Peter Gojdič: Prešovský gréckokatolícký biskup. In: BALÍK, Stanislav a kol. *Primasové katolícké cirkve: Země střední Evropy v čase komunismu*. 1. vyd. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2010, s. 69-83. ISBN 978-80-7325-225-0.

ŠUBRTOVÁ, Alena. Člověk František Palacký. *Dějiny a současnost*, č. 3, 1998, s. 27-31.

ŠVEC, Luboš. Karel Mattuš. *Střední Evropa. Revue pro středoevropskou kulturu a politiku*. 9, č. 28, 1993, s. 71-79.

TEICH, Mikuláš. Průmyslová revoluce a společnost v Evropě v 19. století. *Sborník prací Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Historie*, č. 10, 2003, s. 29-36.

TEJCHMAN, Miroslav. Malá dohoda, Československo a Mnichov, 1938. *Slovanský přehled*, 74, č. 4, 1988, s. 298-305.

TICHÝ, Karel. Západoevropské velmoci a 15. březen 1939. *Sborník k problematice dějin imperialismu*, sv. 11, 1981, s. 441-467.

TOMÁŠEK, Dušan. Hitlerův politický generál. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 2, 2006, s. 44-58.

TOMEŠ, Josef. Představitelé zakázaných českých politických stran ve stranách Národní fronty (1945-1948). In: *Na pozvání Masarykova ústavu: 1. Masarykův ústav*. Praha: Masarykův ústav AV ČR, [2004], s. 151-168.

TRAPL, Miloš. Změny církevní správy na Moravě a ve Slezsku v důsledku Modu vivendi z roku 1928. In: KORDIOVSKÝ, Emil, ed. *Vývoj církevní správy na Moravě: XXVII. mikulovské sympozium: 9.-10. října 2002*. Mikulov: Státní okresní archiv Břeclav, 2003, s. 151-154. ISBN 80-7275-046-1.

TRETERA, Rajmund Jiří. Oto Mádr: Český teolog a bojovník za pravdu v mých vzpomínkách. *Revue církevního práva*, roč. 23, č. 2, 2017, s. 103-106.

TURYNOVÁ, Monika. Uvedení divadelní hry Rolfa Hochhutha „Náměstek“ v Československu. *Moderní dějiny*, roč. 25, č. 1, 2017, s. 261-278.

UHLÍŘ, Jan Boris. 15. březen 1939. *Historický obzor*, 20, č. 3/4, 2009, s. 50-57.

UHLÍŘ, Jan Boris. 15. březen 1939: Počátek okupace na stránkách českého tisku. *Historický obzor*, 10, č. 3-4, 1999, s. 70-76.

UHLÍŘ, Jan Boris. Emanuel Moravec 1939-1945. In: PEJČOCH, Ivo a kol. *Okupace, kolaborace, retribuce*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Prezentační a informační centrum MO, 2010. 327 s. ISBN 978-80-7278-529-2.

UHLÍŘ, Jan Boris. Emanuel Moravec: Český nacionální socialista: 1. část. *Historie a vojenství*, 55, č. 2, 2006, s. 25-39.

UHLÍŘ, Jan Boris. Emanuel Moravec: Český nacionální socialista: 2. část – dokončení. *Historie a vojenství*, 55, č. 3, 2006, s. 49-63.

UHLÍŘ, Jan Boris. Mnichovská dohoda. Otazníky kolem originálů?. *Historie a vojenství*, 57, č. 4, 2008, s. 87-91.

URBAN, Otto. Politik František Palacký. In: BENEŠ, Zdeněk, ed., MAUR, Eduard, ed. a PÁNEK, Jaroslav, ed. *Poceta Josefu Petráňovi: Sborník prací z českých dějin k 60. narozeninám prof. dr. Josefa Petráně*. Praha: Historický ústav ČSAV, 1991, s. 491-511. Práce Historického ústavu Československé akademie věd = Opera Instituti historici Praga. C, Miscellanea, sv. 4. ISBN 80-85268-05-1.

VAJS, Josef. Český a staroslovanský jazyk v liturgii. *Cyril*, 46, 1920, s. 49-55. Cyril [online] <http://cyril.psalterium.cz/?a=3&ListRocnik=1920>

VAJS, Josef. Mše ke cti svatých Patronů jazykem staroslovanským. *Cyril*, 47, 1921, s. 7-8, 39-41. Cyril [online] <http://cyril.psalterium.cz/?a=3&ListRocnik=1921>

VALENTA, Aleš. Josef Kaizl. *Střední Evropa*, č. 35, 1993, s. 74-90.

VALIŠ, Zdeněk. Zdeněk Fierlinger versus Heliodor Píka v (ne)známých dokumentech. *Historie a vojenství*, roč. 62, č. 4, 2013, s. 96-106.

VAŇÁČ, Martin. Výuka jednotlivých oborů na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v letech 1891-1939. In *Sborník Katolické teologické fakulty*. Praha: Karolinum 3, (2000,) s. 122-157.

VARINSKÝ, Vladimír. Jozef Vicen a jeho činnost v Kolakovičovej „Rodine“. In: *Acta historica et museologica Universitatis Silesianae Opaviensis. Řada C*, 6, 2003, s. 386-405.

VARINSKÝ, Vladimír. Protikomunistické aktivity profesora Kolakoviča a „Rodiny“. In: JAŠEK, Peter, ed. *Protikomunistický odboj v strednej a východnej Európe: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, Bratislava 14.-16. novembra 2011*. 1. vyd. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2012, s. 20-38. ISBN 978-80-89335-50-3.

VAŠKO, Václav. Arcibiskup Beran – symbol odporu proti komunismu. In: *Securitas imperii: sborník k problematice bezpečnostních služeb 11*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování činnosti Státní bezpečnosti ve Vydavatelství a nakladatelství Ministerstva vnitra České republiky, 2005, s. 91-128. ISBN 80-86621-16-2.

VAŠKO, Václav. Církevněpolitický vývoj Československa (1938-1989). In: HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, ed. a POLC, Jaroslav V., ed. *Pražské arcibiskupství 1344-1994: Sborník statí o jeho působení a významu v české zemi*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1994, s. 277-293. ISBN 80-7113-091-5.

VAŠKO, Václav. Církevněpolitický vývoj v Československu po druhé světové válce. I-II. *Historický obzor*, 1, č. 3-4, 1990-1991, s. 81-84, 101-106.

VAŠKO, Václav. Církevní a společenský vývoj v Československu po roce 1945. In: *Křesťanství, kultura a svět: (Sborník přednášek)*. [Sv.] 2. 1. vyd. Praha: Křesťanská akademie, 1991, s. 88-109. Sborníky Křesťanské akademie Praha; 2. ISBN 80-900615-0-8.

VAŠKO, Václav. Kardinál Beran a jeho zápas s totalitou: Portrét osobnosti. *Soudobé dějiny*, 8, č. 2-3, 2001, s. 384-408.

VAŠKO, Václav. Katolická církev v konfrontaci s totalitou: Vývoj religiozity v našich novodobých dějinách. In: KOHNOVÁ, Jana, ed. *XIV. Letní škola historie: Nejnovější čs. dějiny v kontextu obecných dějin: Vybraná témata z období od r. 1938 do poloviny padesátých let: Sborník textů a přednášek*. 1. vyd. Praha: Porta linguarum, 2002, s. 70-85. Texty pro další vzdělávání

učitelů; sv. 7. ISBN 80-901833-9-5.

VAŠKO, Václav. Legendární profesor Kolakovič. *Teologické texty*, 18, č. 4, 2007, s. 210-214. Teologické texty [online] <https://www.teologicketexty.cz/casopis/2007-4/Legendarni-profesor-Kolakovic.html>

VEBER, Václav. Jak to bylo s demisemi v únoru 1948. *Paměť a dějiny*, 3, č. 1, 2009, s. 5-10.

VEČEŘA, Pavel. Marmaggiho aféra: Úloha katolicismu optikou dobových tištěných médií levice. In: MAREK, Pavel, ed. *Teorie a praxe politického katolicismu 1870-2007*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008, s. 205-225. Politika a náboženství; 6. ISBN 978-80-7325-152-9.

VEČEŘA, Pavel. Reflexe ekumenismu, katolického univerzalizmu a unionismu v díle Alfreda Fuchse. MAČALA, Pavol, ed., MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Církev 19. a 20. století ve slovenské a české historiografii*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2010, s. 392-405. ISBN 978-80-7325-218-2.

VODIČKOVÁ, Stanislava. Ať si Berana vezmou, doma je nebezpečný. *Paměť a dějiny*, 2, č. 4, 2008, s. 85-98.

VODIČKOVÁ, Stanislava. Josef kardinál Beran: Arcibiskup pražský a primas český. In: BALÍK, Stanislav a kol. *Primasové katolické církve: Země střední Evropy v čase komunismu*. 1. vyd. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2010, s. 27-39. ISBN 978-80-7325-225-0.

VODIČKOVÁ, Stanislava. Kardinál Josef Beran na Velehradě. *Paměť a dějiny*, 6, č. 4, 2012, s. 131.

VODIČKOVÁ, Stanislava. Papežovi špioni: Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova v soukolí moderních dějin na příkladu P. Antonína Zgarbíka SJ. *Securitas imperii*, sv. 19/2, 2011, s. 110-142.

VODIČKOVÁ, Stanislava. V temnici někdo změkne a někdo ztvrdne. *Paměť a dějiny*, 5, č. 2, 2011, s. 88-100.

VOLEK, Jindřich. Počátek konce B. Mussoliniho. *Přísně tajné!: Literatura faktu*, č. 6, 2005, s. 53-75.

VONDRA, Roman. Osobnosti české minulosti. František Josef I. (1830-1916). *Historický obzor: Časopis pro výuku dějepisu a popularizaci historie*, 28, č. 7/8, 2017, s. 187-191.

VRBA, Leopold. Pecka vypravěč. *Archa*, č. 1, 1945, s. 40-44.

VÝBORNÝ, Jindřich. Zbožný novinář. *Křesťanská revue*, 58, č. 9, 1991, 3. s. obálky (s. [217]) [Alfred Fuchs].

WEIS, Martin. Biskup Dr. Josef Hlouch ve světle archivních dokumentů. In: MAREK, Pavel, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Osobnost v církvi a politice: Čeští a slovenští křesťané ve 20. století*. 1. vyd.

- Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, s. 630-638. ISBN 80-7325-097-7.
- WEIS, Martin. Biskup Josef Hlouch – známý i neznámý. *Studia theologica*, roč. 15, č. 3, 2013, s. 150-167.
- WEIS, Martin. Bude biskup Josef Hlouch blahořečen?. *Revue církevního práva*, roč. 23, č. 1, 2017, s. 65-80.
- WEIS, Martin. Římské cesty biskupa Josefa Hloucha. *Revue církevního práva*, roč. 24, č. 1, 2018, s. 69-82.
- WEIS, Martin. Zásahy státní moci proti českobudějovickému biskupovi Hlouchovi. *Revue církevního práva*, roč. 19, č. 3, 2013, s. 33-44.
- WEISS, Otto. Katolický modernismus: (Pojem – sebeidentifikace – podoby – důsledky). *Salve*, 17, č. 3, 2007, s. 9-51.
- WONDRÁK, Eduard. Osobní lékař Hitlerův dr. Theodor Morell a olomoucké MILO-závody. *Ročenka Státního okresního archivu v Olomouci*. Státní okresní archiv Olomouc. Olomouc: Státní okresní archiv v Olomouci, 1993, s. 180-188.
- Z duchovního života. *Na hlubinu*, 16, č., 1941, s. 58.
- ZAHRADNÍČEK, Pavel. Velký náčelník – P. Josef Soukop. In: NEŠPOR, Petr, ed. a DOLEŽELOVÁ, Jaroslava, ed. *Brněnská diecéze 1777-2007: Historie a současnost: Sborník příspěvků ze symposia na Biskupském gymnáziu v Brně 10. 11. 2007*. 1. vyd. Brno: Studio Arx, 2007, s. 131-133. ISBN 978-80-86665-04-7.
- Zamlčované osobnosti: (V průsečíku dějin umění a křesťanství.). *Umění a řemesla*, 33, č. 3, 1991, s. 94-96.
- ZEMAN, Pavel. 15. březen 1939 a obsazení Pražského hradu. *Paměť a dějiny*, roč. 8, č. 2, 2014, s. 58-69.
- Zlaté kněžské jubileum biskupa Dr Mořice Píchy. *Časopis katolického duchovenstva*, č. 1, 1943, s. 32-35.
- ZMÁTLO, Peter. Marmaggiho aféra v dobovej straníckej tlači na Slovensku. *Ružomerský historický zborník: Vydaný pri príležitosti životného jubilea prof. PaedDr. PhDr. Pavla Marka, Dr.*, 3, 2009, s. 173-204.
- ZNOJ, Milan. Tři otazníky nad demokracií za třetí republiky. *Na pozvání Masarykova ústavu I. Masarykův ústav*. Praha: Masarykův ústav AV ČR, [2004], s. 125-136. ISBN 80-86495-23-X.
- ZUBKO, Peter. Arcibiskup Karol Kmeťko (1875-1948). *Církev v české a slovenské historii*, 2004, s. 96-107. [Bibliografie prací Karola Kmeťka s. 103-107].
- ŽÁČEK, Rudolf. Mnichovská dohoda – ústup nebo kapitulace?. In: HÁJEK, Jan, ed., KOCIAN, Jiří, ed. a ZÍTKO, Milan, ed. *Fragmenty dějin: Sborník prací k šedesátinám Jana*

Gebharta. Praha: Historický ústav AV ČR ve spolupráci s Ústavem soudobých dějin AV ČR, 2006, s. 275-281. ISBN 80-7286-102-6.

ŽÁK, Petr. Federalistický papež?: Pius XII. a počátky evropského integračního projektu v letech 1939-1958. *Dvacáté století*, roč. 5, č. 2, 2013, s. 27-54.

ŽÁK, Petr. Masarykovo smíření s katolickou církví: Zamyšlení nad článkem Adolfa Kajpra o víře T. G. Masaryka. *Církevní dějiny*, 4, č. 8, 2011, s. 104-112.

ŽÁK, Petr. Pavel VI. a evropská společenství v letech 1963-1978. *Moderní dějiny*, roč. 23, č. 1, 2015, s. 241-258.

ŽÁK, Petr. Proměny vztahu papežství k evropské integraci: Od Pia XII. k Benediktu XVI.. *Mezinárodní vztahy*, roč. 48, č. 4, 2013, s. 67-88.

Žeň: Z duchovního života. *Na hlubinu*, č., 1937, s. 139.

Život a dílo A. R. P. Vladimíra Ledóchowského, Generála T. J. 7. X. 1866 – 13. XII. 1942. *Hlasy svatohostýnské*. 1943, č. 3, s. 41-43.

B) LITERATURA

ADAM, Alfons. *Otroci Třetí říše: Pobočné koncentrační tábory na území České republiky*. 1. vyd. Praha: GplusG, 2016. 369 s. ISBN 978-80-7515-042-4.

AGASSO, Domenico a AGASSO, Domenico. *Papež Jan XXIII*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2014. 85 s. Osudy; sv. 51. ISBN 978-80-7195-746-1.

AHERN, Patrick V. *Tři dary Terezie z Lisieux*. 1. vyd. Praha: Portál, 2015. 123 s. ISBN 978-80-262-0922-5.

ALBERIGO, Giuseppe. *Stručné dějiny II. vatikánského koncilu*. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2008. 172 s. Studium. ISBN 978-80-7364-047-7.

ANTONIEWICZ, Bołoz Karol. *Missijní kázání*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1901. 154 s. Homiletická knihovna; sv. 1.

ARMBRUSTER, Ludvík a PALÁN, Aleš. *Tokijské květy*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011. 321 s. Rozhovory. ISBN 978-80-7195-078-3.

ARNOŠT a ENDLER, Franz, ed. *Mariale parvum: Májová rozjímání Arnošta z Pardubic: 2 cykly*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1912. 202 s.

AUGUSTA, Pavel, ed. *Knihy o Praze 4: Nusle, Michle, Krč, Podolí, Braník*. Praha: MILPO, 1996. 182 s. ISBN 80-901749-5-7.

AUGUSTIN. *Svatého Otce a učitele církve Aurelia Augustina Význání*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1926. 550 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1050>

BAAR, Jindřich Šimon. *Kristus-Světlo: Cyklus řeči adventních*. Praha: V. Kotrba, 1901. 39 s. Homiletická knihovna; sv. 2.

BALTHASAR, Hans Urs von et al. *Učitelka prostoty: Spiritualita svaté Terezie z Lisieux*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 175 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 48. ISBN 80-7192-258-7.

BARÁTOVÁ, Veronika Katarína. *Velká malá Terezie*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 92 s. Autor – téma; sv. 39. ISBN 978-80-7195-711-9.

BARTA, Jaroslav. *Kňazská spiritualita v životě a v učení Božieho sluhu biskupa Jána Vojaššáka*. [Krivá: M - SERVIS], 2010. 240 s. ISBN 978-80-89468-01-0.

BATŮŠEK, Stanislav. *Katolická moderna: Karel Dostál-Lutinov a jeho přátelé a spolupracovníci*. 1. vyd. Třebíč: Arca JiMfa, 1996. 226 s. ISBN 80-85766-82-5.

BAUDOUIN-CROIX, Marie. *Leonie Martinová: Starší sestra Terezie z Lisieux*. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2018. 163 s. Osudy; svazek 78. ISBN 978-80-7195-979-3.

BAUER, František a KUČERA, Martin, ed. *Bismarck v mezinárodní politice po prusko-francouzské válce (1871-1890)*. 1. vyd. Praha: Historický ústav AV ČR, 2001. 223 s. Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti historici Pragae. Řada A, Monographia; sv. 18. ISBN 80-7286-025-9.

BAUER, František. *Mein Kampf očima historiků*. Praha: XYZ, 2008. 181 s. ISBN 978-80-86864-95-2.

BAUER, Franz et al. *Tisíc let česko-německých vztahů: Data, jména a fakta k politickému, kulturnímu a církevnímu vývoji v českých zemích*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Panevropa, 1995. 288 s. ISBN 80-85846-03-9.

BAUER, Kateřina, JANDEJSEK, Petr a NOBLE, Ivana. *Hledání Ježíšovy tváře: Christologická čítanka*. 2. vyd. [Praha]: Jabok, 2010. 159 s. ISBN 978-80-904137-9-5.

BAUER, Michal, ed. *Jan Čep ve vzpomínkách své rodiny*. 1. vyd. Praha: Torst, 2007. 225 s. ISBN 978-80-7215-312-1.

BEAUNE, Colette. *Jana z Arku*. První české vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. 413 s. Medievalistika. ISBN 978-80-246-3183-7.

BĚLOHLÁVEK, Václav. *Na Srdce Páně: Dvanácte promluv o cnostech božského Srdce*. Pelhřimov: E. Šprongl, 1924. 41 s. Příloha Kazatelny; sv. 31.

BENDA, Jan. *Útěky a vyhánění z pohraničí českých zemí 1938-1939*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013. 542 s. ISBN 978-80-246-2119-7.

BENEŠ, Edvard et al. *Deníky Edvarda a Hany Benešových z období první světové války (1915-1918)*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2013. 242 s. Ego: paměti, deníky,

korespondence; sv. 2. ISBN 978-80-7422-237-5.

BENEŠ, Edvard et al. *Edvard Beneš, Němci a Německo: Edice dokumentů: Svazek I. 1896-1919*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 444. s. ISBN 978-80-87782-30-9.

BENEŠ, Edvard et al. *Edvard Beneš, Němci a Německo: Edice dokumentů: Svazek II/1. 1919-1928*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 2015. 363 s. ISBN 978-80-87782-49-1.

BENEŠ, Edvard et al. *Edvard Beneš, Němci a Německo: Edice dokumentů: Svazek II/2. 1929-1935*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 2016. 565 s. ISBN 978-80-87782-54-5.

BENEŠ, Edvard et al. *Edvard Beneš, Němci a Německo: Edice dokumentů: Svazek III/1. 1936-1937*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 2015. 405 s. ISBN 978-80-87782-43-9.

BENEŠ, Edvard et al. *Edvard Beneš, Němci a Německo: Edice dokumentů: Svazek III/2. 1937-1938*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 2015. 347 s. ISBN 978-80-87782-44-6.

BENEŠ, Edvard, OLIVOVÁ, Věra, ed. a NOVOTNÝ, Karel, ed. *Evropská krize 1938: Pět projevů*. 2. vyd. Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2008. 41 s. Knihnice Společnosti Edvarda Beneše; sv. 26. ISBN 978-80-86107-50-9.

BENEŠ, Edvard et al. *Listy důvěrné: Vzájemná korespondence Hany a Edvarda Benešových*. 1. vyd. Praha: Česká expedice, 1996. 188 s. Hlas; sv. 5. ISBN 80-85281-43-0.

BENEŠ, Edvard a HAUNER, Milan, ed. *Paměti: I. Mnichovské dny*. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 413 s. Historie. ISBN 978-80-200-1529-7.

BENEŠ, Edvard a HAUNER, Milan, ed. *Paměti: II. Od Mnichova k nové válce a k novému vítězství*. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 476 s. Historie. ISBN 978-80-200-1529-7.

BENEŠ, Edvard a HAUNER, Milan, ed. *Paměti: III. Dokumenty*. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 618 s. Historie. ISBN 978-80-200-1529-7.

BENEŠ, Edvard. *Projevy, články, rozhovory 1935-1938*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav – Archiv AV ČR, 2006. 727 s. ISBN 80-86495-38-8.

BENEŠ, Edvard. *Šest let exilu a druhé světové války: Řeči, projevy a dokumenty z r. 1938-45*. 7., dopl. vyd. knihy Tři roky druhé světové války. Praha: Orbis, 1947. 486 s. Stopami dějin.

BENEŠ, Jaroslav. *Stráž obrany státu: 1936-1939*. 1. vyd. Dvůr Králové nad Labem: Fortprint, 2007. 367 s. ISBN 978-80-86011-34-9.

BENEŠ, Josef. *Kaine, kde je tvůj bratr?: Medailony českých katolických kněží – oběti*

fašismu. 1. vyd. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1971. 269 s.

BERNARD, Vilém, BRÁNIK, Paľo a FIERLINGER, Zdeněk. *Za nové Československo: Sborník článků, projevů a dokumentů*. Praha: Svoboda, 1945. 223 s. Politika – sociologie – národohospodářství. Řada a; sv. 4.

BESIER, Gerhard. *Svatý stolec a Hitlerovo Německo*. V českém jazyce vyd. 1. Brno: Větrné mlýny, 2008. 377 s. ISBN 978-80-86907-60-4.

BESTENREINER, Erika. *Zakázaná láska u císařského dvora*. [Líbeznice]: Víkend, 2012. 303 s. ISBN 978-80-7222-865-2.

BÍLEK, Jan et al. *Druhý exil Edvarda Beneše: Fotografie z let 1938-1945*. 1. vyd. Praha: Historický ústav Akademie věd ČR, 2016. 248 s. ISBN 978-80-7286-293-1.

BÍLEK, Jan, ed. a VELEK, Luboš, ed. *Karel Kramář (1860-1937): Život a dílo*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR v nakl. Historický ústav, 2009. 783 s. Moderní dějiny; supl. 2(2008). ISBN 978-80-86495-58-3.

BÍLEK, Jan, ed. et al. *Korespondence T. G. Masaryk – Karel Kramář*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav, 2005. 517 s. ISBN 80-86495-33-7.

BÍLEK, Jaroslav, ed. *My, nasazení na nucené práce ve druhé světové válce: Z dopisů, vyprávění a dokumentů některých nasazených získaných v roce 2003*. Žďár nad Sázavou: Svaz nuceně nasazených občanů za druhé světové války, 2004. 56 s. ISBN 80-239-3254-3.

BIMAN, Stanislav a MALÍŘ, Jaroslav. *Kariéra učitele tělocviku*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1983. 373 s.

BINNER, Jens et al. *Nucená práce: Němci, nuceně nasazení a válka*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2014. 245 s. ISBN 978-80-7422-347-1.

BITNAR, Vilém. *Knihovna katolického inteligenta: Dvanáct stovek vybraných knih*. Brno: Moravan, Spolek katolických akademiků, 1931. 55 s.

Blahoslavení milosrdní: 150 let Kongregace sester sv. Hedviky 1859–2009. Strasbourg: Éditions du Signe, 2009. 103 s. ISBN 978-2-7468-2028-9.

BLET, Pierre. *Pius XII. a druhá světová válka ve světle vatikánských archivů*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2001. 333 s. ISBN 80-7266-082-9.

BLOCH, Michael. *Ribbentrop*. Praha: Naše vojsko, 2007. 555 s. Historie a vojenství. ISBN 978-80-206-0856-7.

BLOY, Léon. *Ta, která pláče: [Naše paní La Saletteská]*. Stará Říše na Moravě: Jos. Florian, 1909. 199 s. Studium.

BLOY, Léon. *Úvahy La Saletské*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1933. 138 s.

BOHÁČ, Lubomír et al. *Jan Masaryk: (Úvahy o jeho smrti)*. Praha: XYZ, 2010. 382 s. ISBN

978-80-7388-332-4.

BOHÁČ, Lubomír. *Jak to nebylo: Rozpaky nad knížkou Jana Havla Smrt Jana Masaryka očima kriminalisty a nejen nad ní*. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. 317 s. ISBN 80-200-1353-9.

BOHÁČ, Vojtech. *Blahoslavený biskup Pavol Peter Gojdič (1888-1960) v súradniciach času a doby (zaverečné reflexie): Vedecký projekt VEGA č. 1/2489/05: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie: Prešov 4.-5. októbra 2007*. Prešov: Prešovská univerzita, Gréckokatolícka teologická fakulta, [2007]. 235 s. ISBN 978-80-8068-679-6.

BOHÁČ, Zdeněk a ALBRECHTOVÁ, Ivana, ed. *Atlas církevních dějin českých zemí 1918-1999* [kartografický dokument]. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 1 atlas (175 s.). ISBN 80-7192-405-9.

BÖHM, Josef, ed. *Malý popis města Smíchova pro potřebu veřejných úřadů, soukromých kancelářů a závodů, průmyslníků, obchodníků atd. = Kleine Topografie der Stadt Smichow für den Bedarf öffentlichen Behörden, Privat-Kanzleien u. Etablissements, Industriellen Kaufleute u.s.w.* Smíchov [Praha]: Nákladem Městské rady na Smíchově, [1881]. 64 s.

BÖHM, Josef. *Monografie města Smíchova*. Smíchov [Praha]: Nákladem smíchovské rady městské, 1882. 242 s.

BOCHEŇSKI, Józef Maria. *Slovník filozofických pověr*. 1. vyd. Voznice: Leda, 2009. 212 s. ISBN 978-80-7335-198-4.

BOURDALOUE, Louis. *Kázání Bourdaloue-ova S.J. I. díl, První a druhý advent konaný před králem*. Praha: Nákladem knihkupectví B. Stýbla, [1888]. 280 s.

BOURDALOUE, Louis. *Kázání Bourdaloue-ova S.J. IV. díl, Řeči postní o umučení Páně, Panegyrika*. Praha: M. Kabát, 1892. 435 s.

BOURDALOUE, Louis. *Kázání Bourdaloue-ova S.J. V. díl, Řeči o tajemstvích: S přídavkem o obláčkách a slibech řeholních*. Praha: M. Kabát, 1898. 615 s.

BOROVÍČKA, Michael. *Kolaboranti: 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7185-846-1.

BOSCO, Jan. *Listy Jána Bosca*. Bratislava: Don Bosco, 2006. 210 s. ISBN 80-8074-031-3.

BOSCO, Jan. *Můj život pro mladé: Vzpomínky zakladatele salesiánů*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 226 s. ISBN 978-80-7367-247-8.

BOSCO, Teresio. *Don Bosko*. Praha: Portál, 1991. 438 s. ISBN 80-85282-01-1.

BOSCO, Teresio. *Maminka Markéta: Život matky Dona Boska*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2006. 166 s. ISBN 80-7266-234-1.

BOTTAU, Jakub. *Víra katolická dokázaná a obhájená slovy a důvody nepřátel*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1903. 96 s. Vzdělávací knihovna

katolická; svazek XXVIII.

BOUBLÍK, Vladimír. *Boží lid*. 2. vyd., v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 383 s. Teologie. ISBN 80-7192-307-9.

BOUČEK, Miroslav, VARTÍKOVÁ, Marta a KLIMEŠ, Miloslav. *Program revoluce: Ke vzniku košického vládního programu*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1975. 316 s. Knižnice moderních dějin.

BRADNA, Jan a KAVIČKA, Karel. *Praha – Mariánský sloup na Staroměstském náměstí*. Velehrad: Historická společnost Starý Velehrad se sídlem na Velehradě, 2008. 60 s. Církevní památky; sv. 42. ISBN 978-80-86157-23-8.

BRAITO, Silvestr Maria. *Církev: Myšlenky a doklady*. Praha: Universum, 1933. 196 s. Živé zdroje; svazek I.

BRAITO, Silvestr Maria. *Církev: Studie apologeticko-dogmatická*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 455 s. Dominikánská edice Krystal; sv. 80.

BRAITO, Silvestr Maria. *Církev: Tajemné tělo Kristovo*. Olomouc: Velehrad, 1948. 23 s. Jiskry; [Sv.] 12.

BRAITO, Silvestr Maria. *Základy*. Olomouc: Lidové závody tiskařské a nakladatelské, 1931. 253 s. Rozsévač; Kn. 1.

BRANDES, Detlef. *Češi pod německým protektorátem: Okupační politika, kolaborace a odboj 1939-1945*. V českém jazyce vyd. 2. Praha: Prostor, 2000. 657 s. Obzor; sv. 27. ISBN 80-7260-028-1.

BRANDES, Detlef. *Sudetští Němci v krizovém roce 1938*. 1. vyd. Praha: Argo, 2012. 428 s. Historické myšlení. ISBN 978-80-257-0605-3.

BRATINKA, Ondřej et al. *Osudy našich sousedů: Sborník výstavy..., která se konala v Písecké bráně v Praze 6 ve dnech 25. února až 8. března 2008*. 1. vyd. Praha: Městská část Praha 6 ve spolupráci s občanským sdružením Post Bellum, Českým rozhlasem Rádio Česko a Ústavem pro studium totalitních režimů, 2008. 92 s. ISBN 978-80-254-1550-4.

BROKLOVÁ, Eva. *Antonín Švehla: Tvůrce politického systému*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 527 s. Paměť; sv. 91. ISBN 978-80-200-2711-5.

BRONCOVÁ, Dagmar, ed. *Knihy o Praze 5*. Praha: MILPO, 1996. 205 s. Knihy o Praze. ISBN 80-901749-6-5.

BRONCOVÁ, Dagmar a kol. *Praha 5 křížem krážem*. 1. vyd. Praha: Milpo media, 2010. 223 s. Knihy o Praze; sv. 50. ISBN 978-80-87040-18-8.

BROU, Alexandre. *Sv. František Xaverský, kněz Tovaryšstva Ježíšova, apoštol Indie a Japonska. Část 1*. Brno: Děd. sv. Cyrilla a Methoděje, 1920. 260 s. Bibliotéka poučná a zábavná;

BROWN, Martin David. *Jak se jedná s demokraty: Britské ministerstvo zahraničí a československá emigrace ve Velké Británii, 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Beta-Dobrovský, 2008. 371 s. ISBN 978-80-7306-368-9.

BROŽ, Ivan. *Diplomat veselé mysli a smutné duše*. 1. vyd. Praha: Futura, 2000. 300 s. Jiskry v kapse; sv. 7. ISBN 80-85523-56-6.

BROŽ, Ivan. *Vůdcové: Winston Churchill, Josif V. Stalin, Franklin D. Roosevelt, Benito Mussolini, Harry Truman, Hideki Tódžo, Čankajšek, Adolf Hitler, Charles de Gaulle*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2001. 278 s. ISBN 80-7033-724-9.

BROŽ, Jiří. *Hitlerův korunní princ*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2004. 587 s. ISBN 80-206-0748-X.

BROŽ, Prokop a kol. *Církev a II. vatikánský koncil: Perspektivy současné ekleziologie*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2015. 296 s. ISBN 978-80-7465-148-9.

BROŽ, Prokop a kol. *Mezi historií a Evangeliiem: Existence a život církve ve světle II. vatikánského koncilu*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2014. 279 s. ISBN 978-80-7465-107-6.

BRTNICKÝ, Ladislav, ed., MEJSTRÍK, Antonín, ed. a TERŠL, Fr., ed. *Památník gymnasia Královéhradeckého: Na oslavu otevření nové budovy a sjezdu bývalých žáků vydal Slavnostní výbor*. Hradec Králové: [Nákl.vl.], 1927. 76, 224 s.

BRÜGEL, Johann Wolfgang. *Češi a Němci 1918-1938*. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. 846 s. Historie. ISBN 80-200-1440-3.

BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Cesta rozumu a srdce ku spojení se s Kristem*. 2. vyd. Praha: Tisk a náklad Cyrillo-Methodějské knihtiskárny (V. Kotrba), 1891. 45 s.

BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná katechetická kázání: I*. 3. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (Gustav Franc), 1894. 312 s.

BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná katechetická kázání: II*. 3. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (Gustav Franc), 1895. 327 s.

BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná katechetická kázání: III*. 3. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (Gustav Franc), 1896. 347 s.

BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná katechetická kázání: IV*. 3. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (Gustav Franc), 1898. 323 s.

BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná liturgická kázání: I. díl*. 2. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (G. Franc), 1890. 370 s.

BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná liturgická kázání: II. díl*. 2. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (G. Franc), 1891. 313 s.

BRYNYCH, Edvard Jan Nepomucký. *Soustavná liturgická kázání: III. díl. 2. vyd.* Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (G. Franc), 1892. 352 s.

BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité).* 1. vyd. Praha: Libri, 2012. 534 s. ISBN 80-7277-084-5.

BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. IV. díl, 1. svazek, (Kongregace a řeholní společnosti).* 1. vyd. Praha: Libri, 2016. 222 s. ISBN 978-80-7277-545-3.

Bůh a duše: Misionární knížka. 34. vyd., 14. nově uprav. Český Těšín: Exerciční dům, 1947. 455 s.

BÜHLMANN, Walbert. *Jan XXIII.: Zápas za budoucnost církve.* 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1997. 141 s. Dialog; sv. 10. ISBN 80-7021-218-7.

BUKEY, Evan Burr. *Hitlerovo Rakousko: Jedna říše, jeden národ.* 1. vyd. Praha: Rybka, 2002. 374 s. ISBN 80-86182-63-0.

BUKOVÁ, Eva, KUBÍČEK, Jaromír a PAPÍRNÍK, Miloš. *Nový život: 1896-1907.* 1. vyd. Brno: Moravská zemská knihovna, 2009. 115 s. Rejstříky moravského tisku; sv. 6. ISBN 978-80-7051-184-8.

BULÍNOVÁ, Marie, ed., JANIŠOVÁ, Milena, ed. a KAPLAN, Karel, ed. *Církevní komise ÚV KSČ 1949-1951. [Díl] 1, Církevní komise ÚV KSČ („církevní šestka“): Duben 1949 – březen 1950.* Brno: Doplněk, 1994. 504 s. Edice dokumentů. ISBN 80-85270-29-3.

BULLOCK, Alan. *Hitler a Stalin: Paralelní životopisy.* Praha: Levné knihy KMa, 2005. 1029 s. ISBN 80-7309-264-6.

BURIANEC, Jaroslav. *Rudolf Beran, oběť komunistické msty.* 1. vyd. Praha: Rostislav Janošík, 2013. 298 s. ISBN 978-80-904076-1-9.

BURKE, William Hastings. *Čtyřiatřicet.* 1. vyd. Praha: Academia, 2013. 211 s. Historie. ISBN 978-80-200-2105-2.

BUSEL. *Buslova kázání. 1, Kázání pro dobu postní.* Praha: Jan Kotík, [1908]. 377 s. Sběrka praktických spisů pro duchovní správu; [sv.] 11.

BUTTA, Tomáš a kol. *Karel Farský: Sborník věnovaný 90. výročí modernistického kněze, učitele a patriarchy Církve československé husitské.* 1. vyd. Praha: Církev československá husitská, 2017. 176 s. Blahoslav. ISBN 978-80-7000-135-6.

CABAUD, Judith. *Rabín, kterého přemohl Kristus: Příběh Eugenia Zolli, hlavního římského rabína za druhé světové války.* 1. vyd. Praha: Paulínky, 2003. 133 s. Svědectví. ISBN 80-86025-62-4.

CAHILL, Thomas. *Život papeže Jana XXIII.* 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2015. 239 s. ISBN 978-80-7485-056-1.

CALCAGNO, Francesco Saverio. *Ascetica Ignaziana: P. 1, „Documenta“ ossia Pirincipi di teologia ascetica contenuti negli „Escercizi Spirituali“ di S. Ignazio di Loyola.* Torino, Roma: Marietti, 1936. 478 s.

CALVAT, Mélanie. *Zjevení přesvaté Panny na hoře La Saletteské 19. září 1846.* Stará Říše: Josef Florian, 1907. 52 s. [Studium; sv. 15].

CALVAT, Mélanie. *List pasačky La Salettské P. H. Rigauxovi, faráři v Argoeuves: Ze dne 28. února 1904.* Stará Říše na Moravě: A. Stríž, 1910. 46 s. Studium; sv. 28.

CALVAT, Mélanie. *Život Melanie, pasačky La Salettské, jež sama napsala L. P. 1900: Její dětství [1830-1840].* Stará Říše na Moravě: Dobré dílo, 1914. 226 s. Dobré dílo; 18.

CARBONEL, J. *Malá Terezie: Životopis svaté Terezie Ježíškovy pro děti.* 2., oprav. a rozšíř. a vyd.. Obořiště: Nákladem Redemptoristů v Obořišti, 1929. 96 s.

CASTELPLANIO, Ludovico di. *Maria nel consiglio dell'eterno, ovvero, La vergine predestinata alla missione medesima con Gesù Cristo.* 2. vyd. Napoli: Rondinella & Loffredo, 1902. 1633 s.

CAWTHORNE, Nigel. *Sex a lásky papežů: Skandální odhalení římských biskupů od svatého Petra až po dnešní dny.* 1. vyd. Praha: ETC, 1997. 230 s. Top tabu. ISBN 80-86006-35-2.

CAWTHORNE, Nigel. *Stalinovy zločiny: Vražedná kariéra rudého cara.* 1. vyd. Praha: Brána, 2011. 205 s. ISBN 978-80-7243-514-2.

CEKOTOVÁ, Marie. *Edita Steinová a fenomenologická tradice.* 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1997. 40 s. ISBN 80-238-1835-X.

CIANO, Fabrizio. *Můj dědeček Mussolini.* 1. vyd. Praha: Clarton, 1994. 139 s. Bumerang; sv. 3. ISBN 80-901620-3-7.

CÍLEK, Roman. *Čas slz a vzdoru: Kalendárium 1938-1945: Den po dni: okupace, teror, odpor.* 1. vyd. [Nymburk]: Pro Památník Lidice vydal[o] nakl. Vega-L, 2015. 70 s. ISBN 978-80-87275-79-5.

CÍLEK, Roman a MOULIS, Miloslav. *Dokonáno jest-!: Osudný březen 1939 – pohled do zákulisí.* Praha: Epoque, 2004. 378 s. ISBN 80-86328-44-9.

CINEK, František. *Arcibiskup Dr. Antonín Cyril Stojan: Život a dílo: Pokus o nárys duchovní fysiognomie.* Olomouc: Lidové knihkupectví, 1933. 1179 s.

CINEK, František. *K náboženské otázce v prvních letech naší samostatnosti 1918-1925: K ideovému vývoji církve československé: hnutí pravoslavné v Československu: K situaci českobratrského protestantismu: Dodatek.* Olomouc: Nákladem Lidových závodů tiskařských a

nakladatelských, 1926. 315 s.

CINEK, František. *Mše svatá v bohoslužebném řádu církevního roku: výklad misálu. Díl I.: Hlavní myšlenková hlediska – výklad celistvého rituálního útvaru mešního (řád mešní a kánon), proprium de tempore – výklad měnivých součástí mešní liturgie, okruh vánoční, předhodi velikonoční.* Olomouc: Lidové knihkupectví, 1931. 552 s.

CINEK, František. *Mše svatá v bohoslužebném řádu církevního roku = Proprium de tempore: Výklad misálu. Díl II.: Svatý týden, doba velikonoční, doba po svatém Duchu.* Olomouc: Lidové knihkupectví, 1932. 637 s.

CINEK, František. *Mše svatá v bohoslužebném řádu církevního roku: [Výklad misálu]. III. díl.: Proprium Sanctorum. Mešní kalendář svatých. Část I, Svátí v liturgii. Zvláštní mše sv. pro svátky svatých. Proprium Missarum de Sanctis.* Olomouc: Lidové knihkupectví, 1943. 681 s.

CINEK, František. *Mše svatá v bohoslužebném řádu církevního roku: [Výklad misálu]. IV. díl.: Mešní kalendář svatých. Část II, Zvláštní mše sv. pro svátky svatých.* Olomouc: Lidové knihkupectví, 1935. 1088 s.

CINEK, František. *Velehrad víry: Duchovní dějiny Velehradu.* Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1936. 745 s.

CÍRKEV ČESKOSLOVENSKÁ HUSITSKÁ a BUTTA, Tomáš et al. *90 let Církve československé husitské: sborník.* 1. vyd. Praha: Církev československá husitská ve spolupráci s Náboženskou obcí CČSH v Praze 1, 2010. 408 s. Blahoslav. ISBN 978-80-7000-047-2.

CLARK, Christopher M. *Náměsíčníci: Jak Evropa v roce 1914 dospěla k válce.* 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB/art, 2014. 669 s. ISBN 978-80-7461-461-3.

CLAY, Catrine. *Král, císař, car.* 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB/art, 2008. 412 s. ISBN 978-80-7381-312-3.

CLEMENTIS, Vladimír. *Nedokončená kronika.* 1. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1965. 189 s. Vzpomínky.

Codex iuris canonici Pii X. pontificis Maximi iussu digestus Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus Praefatione, fontium annotatione et indice analytico-alphabetico ab e[minentissi]mo Petro Card. Gasparri. auctus. Romae: Polyglottus Vaticanus, 1918. 1386 s.

Collegii Salmanticensis Fr. Discalceatorum B. Mariae de Monte Carmeli Parenti suo Eliæ consecrati, Cursus Theologicus Summam Theologicam Angelici Doctoris D. Thomæ complectens: Tomus decimus tertius: Tractatus XXI. – De Incarnatione. – Pars prima. Parisiis: Apud Victorem Palmé, 1878. 738 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/collegiisalmanti13anto>

Collegii Salmanticensis Fr. Discalceatorum B. Mariae de Monte Carmeli Parenti suo Eliæ consecrati, Cursus Theologicus Summam Theologicam Angelici Doctoris D. Thomæ complectens:

Tomus decimus quartus: Tractatus XXI. – De Incarnatione. – Pars secunda. Parisiis: Apud Victorem Palmé, 1879. 652 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/collegiisalmanti14anto>

Collegii Salmanticensis Fr. Discalceatorum B. Mariæ de Monte Carmeli Parenti suo Eliæ consecrati, Cursus Theologicus Summam Theologicam Angelici Doctoris D. Thomæ complectens: Tomus decimus sextus: Tractatus XXI. – De Incarnatione. – Pars quarta. Parisiis: Apud Victorem Palmé, 1881. 778 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/collegiisalmanti16anto>

COLLINS, Michael. *Vatikán: [Tajemství a poklady Svatého města]*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2009. 311 s. ISBN 978-80-242-2534-0.

COPPA, Giovanni. *Bud'te věrní: Homilie, rozhovory, přednášky: Výbor (1990-1997)*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1998. 471 s. ISBN 80-7192-254-4.

CORNWELL, John. *Hitlerův papež: Tajný příběh Pia XII.* 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB/art, 2008. 398 s. ISBN 978-80-7381-311-6.

COULOMBE, Charles A. *Náměstkové Kristovi: Životopisy papežů.* 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB art, 2004. 526 s. ISBN 80-7341-374-4.

COURTOIS, Stéphane et al. *Černá kniha komunismu: Zločiny, teror, represe: I.* 1. vyd. Praha: Paseka, 1999. 407 s. ISBN 80-7185-194-9.

COURTOIS, Stéphane et al. *Černá kniha komunismu: Zločiny, teror, represe: II.* 1. vyd. Praha: Paseka, 1999. 311 s. ISBN 80-7185-195-7.

CUKR, Jiří. *Bílá vrána v černém šatě: Životní pouť Františka Jana Kroihera (1871-1948)*. 1. vyd. České Budějovice: Veduta, 2017. 408 s. Osobnosti českých a moravských dějin; 18. svazek. ISBN 978-80-88030-24-9.

ČAPKA, František a LUNEROVÁ, Jitka. *1948: Vítězný únor: Cesta k převratu.* 1. vyd. Brno: CPress, 2012. 152 s. Zlomové okamžiky. ISBN 978-80-264-0089-9.

ČECH, Zdirad J.[an] K.[řtitel] *Papežské znaky.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. 519 s. ISBN 978-80-7192-990-1.

ČECHUROVÁ, Jana. *Alois Rašín: Dramatický život českého politika.* 1. vyd. Praha: Argo, 1997. 173 s. ISBN 80-7203-061-2.

ČECHUROVÁ, Jana, STEHLÍKOVÁ, Dana a VANDROVCOVÁ, Miroslava. *Karel a Naděžda Kramářovi doma.* 2. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky ve spolupráci s Národním muzeem, 2008. 139 s. ISBN 978-80-87041-35-2.

ČELOVSKÝ, Bořivoj. *Mnichovská dohoda 1938.* 1. vyd. Šenov u Ostravy: Tilia, 1999. 470 s. ISBN 80-86101-19-3.

ČELOVSKÝ, Bořivoj a KOCIAN, Jiří. *Seznam politických uprchlíků z roku 1948.* Praha:

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2003. Nestr. (Studijní materiály Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR.)

ČELOVSKÝ, Bořivoj. *Strana světa prostředky: Martyrium faráře Josefa Toufara*. 1. vyd. Šenov u Ostravy: Tilia, 2001. 255 s. ISBN 80-86101-38-X.

ČEP, Jan, FUČÍK, Bedřich, ed. a TRÁVNÍČEK, Mojmír, ed. *Poutník na zemi*. 1. vyd. Brno: Proglas, 1998. 292 s. ISBN 80-902146-3-0.

ČEP, Jan, FUČÍK, Bedřich, ed. a TRÁVNÍČEK, Mojmír, ed. *Rozptýlené paprsky*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad ve spolupráci s Knižním klubem, 1993. 356 s. Dílo / Jan Čep; 4. ISBN 80-7021-059-1.

ČEP, Jan. *Sestra úzkost: Zlomky autobiografického eseje*. 2., dopl. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 1993. 127 s. Knižnice revue Proglas. Osobnosti; sv. 1.

ČEPIČKA, Alexej. *Na ochranu republiky: Řeč ministra spravedlnosti Dr Alexeje Čepičky: projevy poslanců Národní fronty v Národním shromáždění 6. října 1948*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo informací a osvěty, 1948. 53 s. Malá knihovna informací; sv. 6.

ČEPIČKA, Alexej. *Za nerozbornou obranu vlasti: Sborník statí, projevů a rozkazů*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1954. 443 s. Marxismus-leninismus o válce a vojenství; svazek 10.

ČEPIČKA, Alexej. *Zlidovění soudnictví: Řeč ministra spravedlnosti Alexeje Čepičky v Národním shromáždění 22. prosince 1948*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo informací a osvěty, 1949. 22 s. Malá knihovna informací; sv. 8.

ČERNOHOUZ, Jan Nep. *Sbírka historických příkladův z dějin slovanských zvláště pak českých: Kazatelům, katechetům, učitelům, vychovatelům a vzdělaným českům vůbec*. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Francel, 1896. 2 sv. (1256 s.).

ČERNOVSKÝ, Ferdinand Bedřich. *Adoro te devote latens Deitas: Deset promluv o nejsv. Svátosti oltářní*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, [1913?]. 40 s.

ČERNOVSKÝ, Ferdinand Bedřich. *Loquere, Domine, quia audit servus Tuus: Exhorty studující mládeži*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, [1912?]. 230 s.

ČERNUŠÁK, Tomáš a kol. *Papežství a české země v tisíciletých dějinách*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 450 s. Historie. ISBN 978-80-200-2638-5.

ČERNÝ, Václav. *Paměti: Díl 4*. Toronto: Sixty-Eight Publishers, 1983. 602 s. ISBN 0-88781-126-4.

Česká liga akademická 1906-1916. Praha: Česká liga akademická, [1916]. 45 s.

ČESKO. Úřad vlády. *Program první domácí vlády republiky, vlády Národní fronty Čechů a Slováků: Sbírka dokumentů*. Praha: Ministerstvo informací, [1945]. 48 s. Publikace ministerstva informací; č. 2/45.

ČESKOSLOVENSKO, JECH, Karel, ed. a KAPLAN, Karel, ed. *Dekrety prezidenta republiky 1940-1945: Dokumenty*. 2., opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2002. 1066 s. ISBN 80-7239-115-1.

ČEŠÍKOVÁ, Remigie. *Matka Vojtěcha – služebnice Boží: Statečný svědek víry*. Praha: Řád, 2013. 77 s. ISBN 978-80-86673-32-5.

ČEŠÍKOVÁ, Remigie, ed. *Vedena Duchem Svatým: Matka Vojtěcha a pokoncilní obnova, její poselství pro dnešní dobu*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2014. 166 s. ISBN 978-80-7195-856-7.

ČIŽMÁR, Marián. *Dejiny košického arcibiskupstva: Košickí biskupi v rokoch 1804–2004: IV, Pásli zverené im stádo*. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2006. 502 s. 80-87165-553-8.

ČUJEV, Feliks Ivanovič. *Vzpomínky Molotova*. [Říčany u Prahy]: Orego, 1996. 286 s. ISBN 80-902107-3-2.

ČVANČARA, Jaroslav. *Anthropoid: Příběh československých vlastenců*. 1. vyd. Praha: Centrum české historie, o.p.s., 2016. 350 s. ISBN 978-80-88162-08-7.

ČVANČARA, Jaroslav. *Heydrich*. [Praha]: Gallery, 2011. 334 s. ISBN 978-80-86990-97-2.

DACHOVSKÝ, Karel. *Blahoslavený John Henry Newman*. Praha: Řád, 2010. 64 s. ISBN 978-80-86673-16-5.

DACHOVSKÝ, Karel. *Svatý papež Pius X*. Praha: Řád, 2013. 65 s. ISBN 978-80-86673-33-2.

DANCÁK, František, ed. *Blahoslavený biskup Pavol Peter Gojdič (1888-1960) v súradniciach času a doby: Vedecký projekt VEGA č. 1/2489/05: Prednášky z vedeckého seminára, Prešov 21. februára 2006*. Prešov: Prešovská univerzita, 2006. 93 s. ISBN 80-8068-445-6.

DANIEL-ANGE. *Rány zhojené láskou: Působení Ducha svatého v Terezii z Lisieux*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011. 102 s. ISBN 978-80-7195-546-7.

DANIŠOVIČ, Stanislav Létus. *Od kolisky po šesťdesiatku: Šesťdesiat rokov požehnaného apoštolského života biskupa Jozefa Čárskeho 1886–1946*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1946. 59 s.

DAVÍDEK, Václav. *Věrný přítel kazatelů: Snadné řeči na neděle a svátky s úvody a příklady, zejména pro ty, kteří pro přílišné a nenadálé práce nemívají pokdy k samostatnému kázání: I. díl*. Olomouc: R. Promberger, 1898. 135 s.

DAVÍDEK, Václav. *Věrný přítel kazatelů: Snadné řeči na neděle a svátky s úvody a příklady, zejména pro ty, kteří pro přílišné a nenadálé práce nemívají pokdy k samostatnému kázání: II. díl*. Olomouc: R. Promberger, 1898. 150 s.

DEDERICHS, Mario R. *Heydrich: Tvář zla*. Praha: Levné knihy, 2009. 278 s. ISBN 978-80-

7309-669-4.

DĚDINA, František. *Když si náš tatínek maminku bral ...: Paměti Františka Dědiny*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1942. 276 s. Z domova a světa; sv. 7.

DEJMEK, Jindřich. *Diplomacie Československa. Díl I., Nástin dějin ministerstva zahraničních věcí a diplomacie (1918-1992)*. 1. vyd. Praha: Academia, 2012. 317 s. ISBN 978-80-200-2210-3.

DEJMEK, Jindřich. *Diplomacie Československa. Díl II., Biografický slovník československých diplomatů (1918-1992)*. 1. vyd. Praha: Academia, 2013. 802 s. ISBN 978-80-200-2285-1.

DEJMEK, Jindřich. *Edvard Beneš: Politická biografie českého demokrata. Část druhá, Prezident republiky a vůdce národního odboje (1935-1948)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008. 790 s. ISBN 978-80-246-1473-1.

DEJMEK, Jindřich et al. *František Josef I.: Sto let od smrti*. 1. vyd. Praha: Institut Václava Klause, 2017. 132 s. Publikace; č. 35/2017. ISBN 978-80-7542-027-5.

DE MEESTER, Conrad. *Malá cesta Terezie z Lisieux*. 2., uprav. vyd. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2017. 157 s. ISBN 978-80-7566-028-2.

DEMEL, Zdeněk. *Pod dohledem církevních tajemníků: Omezování činnosti katolické církve v Československu 1945-1989 na příkladu jihočeského regionu*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. 323 s. Historia ecclesiastica; sv. č. 14. ISBN 978-80-7325-170-3.

DEMMERLE, Eva. *Císař Karel I.: Blaze těm, kdo působí pokoj--*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2006. 281 s. ISBN 80-249-0678-3.

DENZLER, Georg a JÖCKLE, Clemens. *Vatikán: Význam, dějiny, umění*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 192 s. ISBN 978-80-7195-164-3.

DE ROSA, Peter. *Temné papežství*. 1. vyd. Praha: ETC, 1997. 470 s. Galerie: Osobnosti jak neznáme. ISBN 80-86006-04-2.

DESCHNER, Günther. *Reinhard Heydrich: Architekt totální moci*. 1. vyd. Praha: Rybka, 2002. 351 s. ISBN 80-86182-62-2.

DESCHNER, Karlheinz. *S Bohem a fašisty: Vatikán ve spolku s Mussolinim, Francem, Hitlerem a Pavelicem*. Praha: Naše vojsko, 2014. 227 s. ISBN 978-80-206-1489-6.

DIDON, Henri. *P. Didona, kněze z řádu kazatelského sv. Dominika, Ježíš Kristus: Díl I*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1892. 490 s.

DIDON, Henri. *P. Didona, kněze z řádu kazatelského sv. Dominika, Ježíš Kristus: Díl II*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1893. 372 s.

DI FRANCIA, Annibale Maria. *Pohřební řeč nad sestrou Marií z Kříže, rozenou Melanií Kalvatovou, pasačkou La Saletteskou*. Stará Říše na Moravě: J. Florian, 1910. 35 s. Studium; sv. 24.

DIGBY, Kenelm Henry. *Mores Catholici, or, Ages of Faith. Volume 1. – 4.*

DLUGOŠ, František. *Katolícka cirkev v okovách*. Ružomberok: Verbum, 2010. 331 s. ISBN 978-80-8084-644-2.

DLUGOŠ, František. *Verní svojmu biskupovi: Aulisti Jána Vojtaššáka*. Levoča: MTM, 2011. 287 s. ISBN 978-80-89187-47-8.

DOBŘÝ, Václav. *Světová válka: 100 let od největší tragédie v dějinách lidstva: Začátek světové války v datech a dobových pohlednicích*. 1. vyd. Plzeň: Slovan, 2014. 347 s. ISBN 978-80-260-5895-3.

DOLEŽAL, Jiří. *Česká kultura za protektorátu: Školství, písemnictví, kinematografie*. 1. vyd. Praha: Národní filmový archiv, 1996. 284 s. Knihovna Illuminace; sv. 8. ISBN 80-7004-085-8.

DOLEŽAL, Josef. *Český kněz*. Praha: [Jos. R. Vilímek], 1931. 131 s. Knihy života; 12.

DOLEŽAL, Miloš. *Jako bychom dnes zemřít měli: Drama života, kněžství a mučednické smrti číhošťského faráře P. Josefa Toufara*. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2012. 446 s. ISBN 978-80-7415-066-1.

DOLEŽAL, Miloš. *Krok do tmavé noci: Příběhy faráře Josefa Toufara, jeho vrahů a číhošťského zázraku*. 1. vyd. Praha: Nezávislý podmelechovský spolek, z.s., 2015. 669 s. ISBN 978-80-260-9125-7.

DOLINSKÝ, Juraj. *Cirkev a štát na Slovensku v rokoch 1918-1945*. Trnava: Dobrá kniha, 1999. 131 s. ISBN 80-7141-268-6.

DONAT, Josephus. *Cosmologia*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1910. 306 s. Summa philosophiae christianae; [Sv.] 4.

DONAT, Josephus. *Critica*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1915. 205 s. Summa philosophiae christianae; [Sv.] 2.

DONAT, Josephus. *Ethica generalis*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1920. 228 s. Summa philosophiae christianae; [Sv.] 7.

DONAT, Josephus. *Ethica specialis*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1921. 303 s. Summa philosophiae christianae; [Sv.] 8.

DONAT, Josephus. *Index generalis*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1917. 58 s. Summa philosophiae christianae; [Sv.] 9.

DONAT, Josephus. *Logica et introductio in philosophiam christianam*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1910. 182 s. Summa philosophiae christianae; [Sv.] 1.

DONAT, Josephus. *Ontologia*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1910. 192 s.

Summa philosophiae christianae; [Sv.] 3.

DONAT, Josephus. *Psychologia*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1914. 324 s.

Summa philosophiae christianae; [Sv.] 5.

DONAT, Josephus. *Theodicea*. Oeniponte: Typis et Sumptibus Feliciani Rauch, 1914. 227 s.

Summa philosophiae christianae; [Sv.] 6.

DOSTÁL, Vladimír V. *Agrární strana: Její rozmach a zánik*. 1. vyd. Brno: Atlantis, 1998. 358 s. ISBN 80-7108-133-7.

DRAŠNER, František. *Číhošťský zázrak: Zpráva o P. Josefu Toufarovi*. 1. vyd. Praha: Libri, 2002. 191 s. Otazníky našich dějin. ISBN 80-7277-143-4.

DRTINA, Prokop. *Československo můj osud: Kniha života českého demokrata 20. století. Svazek druhý. Kniha 1., Emigrací k vítězství*. 1. vyd. v Melantrichu. Praha: Melantrich, 1992. 253 s. Memoáry / Melantrich. ISBN 80-7023-114-9.

DUBOSC DE PESQUIDOUX, Jean Clément Léonce. *L'Immaculée Conception: Histoire d'un dogme*. Tours: A. Mame et fils, éditeurs, 1898. 682 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/limmaculeconcep01unkngoog>

DUBOSC DE PESQUIDOUX, Jean Clément Léonce. *L'Immaculée Conception de la Renaissance Catholique*. Tours: A. Mame et fils, éditeurs, 1900. 376 s.

DUBOVSKÝ, Ján Milan. *Akcia kláštorů: Komunistický režim na Slovensku v boji proti mužským reholiam v rokoch 1949-1952*. Martin: Matica slovenská, 1998. 293 s. ISBN 80-7090-499-2.

DUBSKÝ, Jiljí. *Eduard Brynych: Biskup královéhradecký*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1941. 53 s. Vítězové; 2. svazek VIII. ročníku.

DUFFACK, J. J. *Psywar 1938: První psychologická válka moderní doby: Sudetská válka: Hitler proti Československu, 20. květen – 30. září 1938*. Praha: Naše vojsko, 2010. 307 s. ISBN 978-80-206-1113-0.

Duch sv. Teresie Ježíškovy podle jejích spisů a podle očitých svědků jejího života. 2. vyd. Přerov: [Sestry Neposkvrněného Početí P. Marie], 1928. 245 s.

DUILHÉ DE SAINT-PROJET, François. *Apologie víry křesťanské na základě věd přírodních*. 4. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1897. 382 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. 1.

Duše dítěte: Vít de Fontgalland (1913-1925). 2. vyd. Brno: Občanská tiskárna, 1929. 59 s.

DVOŘÁK, Xaver. *Oheň: I. díl*. [Pelhřimov: Emil Šprongl], 1927. 48 s. Příloha Kazatelny; 29.

DVOŘÁK, Xaver. *Oheň: II. díl*. [Pelhřimov: Emil Šprongl], 1927. 56 s. Příloha Kazatelny; 32.

DVOŘÁK, Xaver. *Oheň: III. díl*. [Pelhřimov: Emil Šprongl], 1927. 93 s. Příloha Kazatelny; 35.

DVOŘÁK, Xaver. *Oheň: IV. díl*. [Pelhřimov: Emil Šprongl], 1927. 50 s. Příloha Kazatelny; 36.

DVOŘÁKOVÁ, Zora. *Politikové na útěku: Osudy změněné 25. únorem 1948*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2004. 247 s. ISBN 80-86328-39-2.

DVOŘÁKOVÁ, Zora. *Smrt pro tři ministry*. 2. vyd., v Akcentu 1. Třebíč: Akcent, 2000. 192 s. Fakta. ISBN 80-7268-049-8.

EICHLER, Jan. *Od Sarajeva po Hirošimu: Válka a mír v první polovině 20. století*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013. 228 s. ISBN 978-80-246-2179-1.

EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Svazek první*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1892. 545 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 79.

EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Svazek druhý*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1894. 743 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 81.

EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Svazek třetí*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1896. 879 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 83.

EKERT, František. *Církev vítězná: Životy Svatých a Světic Božích: Svazek čtvrtý*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1899. 882 s. Podíl údů Dědictví Svatojanského; č. 86.

ELLINGER, Jiří. *Neville Chamberlain: Od usmiřování k válce: Britská zahraniční politika, 1937-1940*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2009. 592 s. ISBN 978-80-7106-987-4.

EMMERICH, Anna Katharina. *Hořké umučení Pána našeho Ježíše Krista: Podle vidění zbožné řeholnice Anny Emmerichovy, jak jí to Bůh zjevil roku 1823*. Brno: Nákladem „Školy B. S. P.“, 1882. 366 s. Ascetické bibliotéky; č. 10.

EMMERICH, Anna Katharina. *Život přesvaté Panny Marie*. Uhřetíněves u Prahy: Matěj Fencel, 1912. 538 s. Anny Kateřiny Emmerichové život a dílo; sv. 1. Dobré dílo č. 5.

EMMERT, František. *Mobilizace 1938: Chtěli jsme se bránit!*. 1. vyd. Brno: František Emmert, 2015. 171 s. ISBN 978-80-905081-1-8.

ERBACHER, Jürgen. *Vatikán*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 88 s. ISBN 978-80-247-3911-3.

ESSAD, Bey. *Stalin*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1932. 369 s.

F. K. *Nekrvavý mučedník: ThDr. Josef Karel Matocha, arcibiskup olomoucký, metropolita moravský (1888-1961)*. Olomouc: MCM, 1990. 20 s.

FANTOZZI, Aldo. *Maminka Markéta: Matka Dona Boska*. Praha: Portál, 1994. 191 s. ISBN 80-7178-026-X.

FELDMANN, Christian. *Adolf Kolping: Život naplněný solidaritou*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 132 s. Osudy; sv. 47. ISBN 978-80-7195-669-3.

FIALA, Petr, ed. a HANUŠ, Jiří, ed. *Katolická církev a totalitarismus v českých zemích*. 1. vyd. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 217 s. Historia ecclesiastica; sv. 11. ISBN 80-85959-98-4.

FIDLER, Jiří. *Na zrazeném nebi: Encyklopedie československého vojenského letectva za branné pohotovosti státu na podzim 1938*. 1. vyd. Praha: Libri, 2015. 439 s. ISBN 978-80-7277-532-3.

FIERLINGER, Zdeněk. *Od Mnichova po Košice: Svědectví a dokumenty 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Práce, 1946. 427 s. Knihovna Tvář století; sv. 5.

FIERLINGER, Zdeněk. *Ve službách ČSR: Paměti z druhého zahraničního odboje. Díl první*. 1. vyd. Praha: Dělnické nakladatelství, 1947. 352 s.

FIERLINGER, Zdeněk. *Ve službách ČSR: Paměti z druhého zahraničního odboje. Díl druhý*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1948. 614 s.

FIORENZO, Angelini. *Pio XII: Discorsi ai medici*. Roma: Orizzonte Medico, 1959. 725 s.

FISHMAN, Jack a HUTTON, Joseph Bernard. *Soukromý život Josefa Stalina*. Praha: Práce, 1993. 113 s. ISBN 80-208-0286-X.

FISCHER, Heinz-Joachim. *Dějiny papežů*. 1. vyd. Olomouc: Fontána, 2005. 169 s. ISBN 80-7336-220-1.

FISCHL, Viktor. *Hovory s Janem Masarykem*. 3. vyd. Praha: Garamond, 2017. 181 s. ISBN 978-80-7407-372-4.

FLAJŠHANS, Václav. *M. Jan Hus*. Praha: F. Šimáček, 1915. 405 s. Matice lidu; běh XLIX.

FLAJŠHANS, Václav. *Mistr Jan Řečený Hus z Husince*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1904]. 486 s.

FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Jak žít: Kniha pro mladé lidi*. Hradec Králové: B. Melichar, [1910]. 246 s. Melicharova bibliotéka; XII.

FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Mlhami a tmou: Časové kapitoly o kulturních otázkách a všeobecné civilizaci naší doby*. Praha: Kropáč & Kucharský, 1937. 77 s.

FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Pohlavní mravouka a výchova*. Hradec Králové: Bohdan Melichar, 1908. 134 s. Melicharova Bibliotéka; V.

FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Sebevýchova mládeže: Kniha pro mládež*. Fryšták u Holešova: E. Fiala, [1912]. 295 s.

FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Škola a charakter*. Olomouc: R. Promberger, 1928. 419 s.

FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Věčné světlo: Několik časových kapitol o náboženských a*

kulturních otázkách naší doby. Praha: Kropáč & Kucharský, 1936. 77 s.

FOERSTER, Friedrich Wilhelm. *Životospráva: Kniha pro chlapce i dívky*. Moravská Ostrava: Perout, 1920. 479 s.

FOLTYNOVSKÝ, Josef. *Duchovní řečnictví*. 3., nezměn. vyd. Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1938. 198 s.

FONTENELLE, René. *Jeho Svatost Pius XI.* Praha: Vyšehrad, 1937. 334 s. Knihy Katolického literárního klubu; roč. 1, sv. 3.

FORMÁNEK, Jakub, ed. a ŠMÍD, Marek, ed. *Pastýřské listy 1918-1945*. Praha: Pro Arcibiskupství pražské vydalo Karmelitánské nakladatelství, 2017. 479 s. ISBN 978-80-7195-902-1.

FOUSTKA, Radim Neumann. *Konrád Henlein: Neoficiální historie jeho strany*. Praha: Volná myšlenka, 1937. 133 s.

FOX, Louise a DOWLING, Cindy. *Vzpomínky Göringovy sekretářky*. [Líbeznice]: Víkend, 2012. 255 s. ISBN 978-80-7222-854-6.

FRANTIŠEK XAVERSKÝ. *František Xaverský (1506-1552): Výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu*. 1. vyd. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 2005. 263 s. Societas; 19. ISBN 80-86715-36-1.

FRIEDL, Jiří a kol. *Parlamentní volby 1946 a Československo: Souvislosti, prognózy, fakta, následky*. 1. vyd. Praha: Historický ústav, 2017. 492 s. Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti Historici Prague. Strategie AV21. Špičkový výzkum ve veřejném zájmu. ISBN 978-80-7286-310-5.

FRIEDLÄNDER, Saul. *Pius XII. a Třetí říše*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1967. 201 s.

FROUZ, Martin a WASSERBAUER, Zdeněk, ed. *Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně*. 1. vyd. Praha: Triton, 2012. 299 s. ISBN 978-80-7387-684-5.

FRÝDL, David. *Reformní náboženské hnutí v počátcích Československé republiky: Snaha o reformu katolicismu v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2001. 219 s. Pontes pragenses; sv. 14. ISBN 80-86263-15-0.

FUCHS, Alfréd. *Novější papežská politika*. Praha: Orbis, 1930, s. 97. Politická knihovna. Řada 1; kn. 22.

FUCHS, Alfréd. *Oltář a rotačka: [Román]*. Praha: Sfinx, Janda, 1930. 391 s. Nové cíle; sv. 421. Pyramida; sv. 10.

FUCHS, Alfréd. *Svatý František Xaverský*. Olomouc: Edice Krystal, 1936. 42 s. Vítězové; 10. svazek III. ročníku.

GABRIEL, Stanislav. *O čistotě: Cyklus promluv k mládeži*. Praha: Československá akciová

tiskárna, 1928. 26 s. Živé slovo; XII.

GAJDOŠ, Adolf, ed. *Sborník Družiny literární a umělecké k padesátým narozeninám P. Emanuela Masáka*. Olomouc: D[ružina] L[iterární] a U[mělecká], 1933. 187 s.

GALANDAUER, Jan. *6. 7. 1915 – pomník Mistra Jana Husa: Český symbol ze žuly a bronzu*. 1. vyd. Praha: Havran, 2008. 162 s. Dny, které tvořily české dějiny; sv. 17. ISBN 978-80-86515-81-6.

GALANDAUER, Jan. *František Ferdinand d'Este: Následník trůnu*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2000. 353 s. Historická paměť. Velká řada; sv. 5. ISBN 80-7185-325-9.

GALANDAUER, Jan. *Karel I.: Poslední český král*. 2. vyd. Praha: Paseka, 2004. 352 s. Historická paměť. Velká řada; sv. 2. ISBN 80-7185-683-5.

GAUCHER, Guy. *Jan a Terezie: Plameny lásky: vliv svatého Jana od Kříže v životě a spisech svaté Terezie z Lisieux*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 135 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 51. ISBN 80-7192-418-0.

GAUCHER, Guy. *Životopis Terezie z Lisieux: (1873-1897)*. Vyd. v KNA 2. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. 223 s. Karmelitánská spiritualita; sv. č. 44. ISBN 978-80-7195-506-1.

GEBEL, Ralf. „*Domů do říše*“: *Konrád Henlein a Říšská župa Sudety (1938-1945)*. 1. vyd. Praha: Argo, 2018. 408 s. Ecce homo; svazek 29. ISBN 978-80-257-2468-2.

GEBHART, Jan a KUKLÍK, Jan. *Druhá republika 1938-1939: Svár demokracie a totality v politickém, společenském a kulturním životě*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2004. 315 s. ISBN 80-7185-626-6.

GELMI, Josef. *Papežové: Od svatého Petra po Jana Pavla II*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994. 326 s. ISBN 80-204-0457-0.

GERWARTH, Robert. *Reinhard Heydrich: Hitlerův kat: [Životopis]*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2012. 445 s. ISBN 978-80-7432-252-5.

GIBELLINI, Rosino. *Teologické směry 20. století*. 1. české vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011. 644 s. Studium; sv. 6. ISBN 978-80-7195-177-3.

GILBERT, Martin. *První světová válka: Úplná historie*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB/art, 2005. 759 s. ISBN 80-7341-563-1.

GISEVIUS, Hans Bernd. *Až k hořkému konci. Díl II, Od mnichovské dohody k 20. červenci 1944*. 1. vyd. Praha: Dělnické nakladatelství, 1948. 389 s. Sešitová knihovna dělnického nakladatelství; sv. 1.

GOLDSCHMID, Štěpán, ed. *Dílo Boskovo*. Hradec Králové: Tiskové družstvo, 1923. 48 s. Časové úvahy; 286.

- GOLL, Jaroslav. *František Palacký*. Praha: Bursík & Kohout, 1898. 73 s.
- GOTTWALD, Klement. *Spisy. XII, 1945-1946*. 1. vyd. Praha: SNPL, 1955. 390 s.
- GOTTWALD, Klement. *Spisy. XIII, 1946-1947*. [1. vyd.]. Praha: Státní nakladatelství politické literatury, 1957. 434 s.
- GOTTWALD, Klement. *Spisy. XIV, 1947-1948*. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství politické literatury, 1958. 466 s.
- GOTTWALD, Klement. *Výbor z díla: Díl 1*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1971. 490 s.
- GOTTWALD, Klement. *Výbor z díla: Díl 2*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1971. 382 s.
- GREENE, Graham. *Moc a sláva*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 283 s. Epika. Nová řada; sv. 4.
- GRIGULEVIČ, Iosif Romual'dovič. *Papežství 20. století*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1981. 319 s.
- GRONSKÝ, Ján. *Komentované dokumenty k ústavním dějinám Československa: Sv. 1. 1914-1945*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005, s. 450-453. ISBN 80-246-1027-2.
- GROPPE, Lothar. *P. Michael Pro SJ: Mexický uličník knězem a mučedníkem*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1992. 133 s. ISBN 80-7113-052-4.
- GRÖSSING, Sigrid-Maria. *František Josef a jeho rodina: Císař vzpomíná*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2018. 174 s. ISBN 978-80-249-3514-0.
- GRULICH, Jindřich. *Smrt Jana Masaryka – byla to vražda*. Karviná: Jindřich Grulich, 2001. 452 s. ISBN 80-238-6503-X.
- GRULICH, Jindřich. *Smrt Jana Masaryka – nebyla to nešťastná náhoda*. Karviná: Jindřich Grulich, 2001. 81 s. ISBN 80-238-6608-7.
- GRULICH, Jindřich. *Smrt Jana Masaryka – nebyla to sebevražda. Dodatek druhý, Poznáním k pravdě*. Karviná: Jindřich Grulich, 2000. 104 s. ISBN 80-238-5155-1.
- GRULICH, Jindřich. *Smrt Jana Masaryka – nebyla to sebevražda: K deseti verzím o smrti Jana Masaryka. Dodatek 1*. Karviná: Jindřich Grulich, 1999. 34 s. ISBN 80-238-4542-X.
- GRUPP, Georg. *Kulturgeschichte des Mittelalters. 1. – 6. Band*.
- HAASIS, Hellmut G. *Smrt v Praze: Atentát na Reinharda Heydricha*. V českém jazyce vydání druhé, v nakladatelství PROSTOR první. Praha: Prostor, 2015. 229 s. ISBN 978-80-7260-315-2.
- HABSBURG, Otto von. *Úvahy o Evropě*. 1. vyd. Praha: Panevropa, 1993. 136 s. ISBN 80-254-7093-8.
- HÁJEK, Jan, ed., KOCIAN, Jiří, ed. a ZÍTKO, Milan, ed. *Fragmenty dějin: Sborník prací k šedesátinám Jana Gebharta*. Praha: Historický ústav AV ČR ve spolupráci s Ústavem soudobých

dějiny AV ČR, 2006. 640 s. ISBN 80-7286-102-6.

HÁJKOVÁ, Dagmar, ed. a HORÁK, Pavel, ed. *Republika československá: 1918-1939*. 1. vyd. Praha: NLN, s.r.o., 2018. 1020 s. Strategie AV21. Špičkový výzkum ve veřejném zájmu. ISBN 978-80-7422-643-4.

HAKL, Bohumil František. *Řeči liturgické o slavnostech a svátcích roku církevního s výkladem připadajících obřadův, jež ku svým přífařencům činil Bohumil Fr. Hakl, děkan v Hořicích: I. díl*. Praha: G. Franci, 1885. 198 s.

HAKL, Bohumil František. *Řeči liturgické o slavnostech a svátcích roku církevního s výkladem připadajících obřadův, jež ku svým přífařencům činil Bohumil Fr. Hakl, děkan v Hořicích: II. díl*. Praha: G. Franci, 1886. 176 s.

HALAS, František X. *Fenomén Vatikán: Idea, dějiny a současnost papežství: Diplomacie Svatého stolce: České země a Vatikán*. 2., rozš. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2013. 783 s. ISBN 978-80-7325-313-4.

HALKA-LEDÓCHOWSKI, Zikmund Václav. *Kniha mé životní pouti: Věnována památce mých rodičů*. Praha: [nákladem vlastním], 1934. 381 s.

HAMÁK, Bedřich a VONDROVSKÝ, Ivo. *Mobilizovaná československá armáda 1938: (30. září 1938)*. 2., dopl. a opr. vyd. Dvůr Králové nad Labem: Fortprint, 2011. 207 s. Pevnosti: architectura militaris; sv. 32. ISBN 978-80-86011-44-8.

HAMMOND, Beate. *Největší milostný příběh na dvoře habsburském: František Ferdinand a Žofie Chotková*. 1. vyd.. Praha: Ikar, 2004. 205 s. ISBN 80-249-0294-X.

HANUŠ, Jiří, ed. a FIALA, Petr, ed. *Koncil a česká společnost: Historické, politické a teologické aspekty přijímání II. vatikánského koncilu v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2000. 185 s. Historia ecclesiastica; sv. 6. ISBN 80-85959-75-5.

HANUŠ, Jiří et al. *Ve znamení naděje: Proměny teologie a církve po II. vatikánském koncilu*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1997. 107 s. ISBN 80-85959-19-4.

HARNA, Josef, ed., VALENTA, Jaroslav, ed. a VORÁČEK, Emil, ed. *Československo 1918-1938: Osudy demokracie ve střední Evropě: Sborník mezinárodní vědecké konference v Praze, 5.-8. října 1998, Valdštejnský palác – Senát Parlamentu České republiky*. Praha: Historický ústav, 1999. 367 s. ISBN 80-85268-99-X.

HARNA, Josef, ed., VALENTA, Jaroslav, ed. a VORÁČEK, Emil, ed. *Československo 1918-1938: Osudy demokracie ve střední Evropě: Sborník mezinárodní vědecké konference v Praze, 5.-8. října 1998, Valdštejnský palác – Senát Parlamentu České republiky*. Praha: Historický ústav, 1999. s. 368-682. ISBN 80-85268-99-X.

HASMANDOVÁ, Vojtěcha a ČEŠÍKOVÁ, Remigie, ed. *Jsem v dlani Boží: Dopisy z vězení*. Brno: Cesta, 2013. 245 s. ISBN 978-80-7295-171-0.

HASTINGS, Max. *Katastrofa 1914: Evropa táhne do války*. V českém jazyce vyd. 1. Voznice: Leda, 2014. 619 s. ISBN 978-80-7335-370-4.

HAVEL, Jan. *Smrt Jana Masaryka očima kriminalisty: Ve stínu úvah a ve světle dokumentů*. Vizovice: Lípa, 1998. 189 s. Otisky. ISBN 80-86093-12-3.

HAVLÍKOVÁ, Jana et al. *Museli pracovat pro Říši: Nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva v letech 2. světové války: Doprovozná publikace k výstavě pořádané Státním ústředním archivem v Praze, Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR a Kanceláří pro oběti nacismu ČNFB: Státní ústřední archiv v Praze – Archivní areál Chodovec 1. duben – 9. květen 2004*. Praha: Státní ústřední archiv, 2004. 110 s. ISBN 80-86712-06-0.

HEINRICH, Johann Baptist. *Dogmatische Theologie: Siebenter Band*. Mainz: Verlag von Franz Kirchheim, 1896. 846 s. Babel. Hathitrust [online] <https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=uc1.b2968568;view=1up;seq=11>

HEJL, Vilém. *Rozvrat: Mnichov a náš osud*. 1. vyd. Praha: Univerzum, 1990. 242 s. ISBN 80-85207-03-6.

HELAN, Pavel a MUSSOLINI, Benito. *Duce a kacír: Literární mládí Benita Mussoliniho a jeho kniha Jan Hus, muž pravdy*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2006. 399 s. Deus et gentes; sv. 4. ISBN 80-86263-82-7.

HELEŠICOVÁ, Věra, ed. *Z protokolů schůzí 9. československé vlády (3. Švehlovy) 12.10.1926 – 1. 2. 1929: Edice vybraných pasáží*. 1. vyd. Praha: Státní ústřední archiv, 1995. 165 s. Edice dokumentů z fondů Státního ústředního archivu. ISBN 80-85475-21-9.

HENNING HAHN, Hans, ed. *Hundert Jahre sudeten-deutsche Geschichte: Eine völkische Bewegung in drei Staaten*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2007, s. 8. Die Deutschen und das östliche Europa. Studien und Quellen, Bd. 1. ISBN 978-3-631-55372-5.

HERESCH, Elisabeth. *Mikuláš II., poslední ruský car*. 1. vyd. Liberec: Dialog, 1996. 230 s. ISBN 80-238-0487-1.

HERESCH, Elisabeth. *Vražda carské rodiny: Případ Jekatěrinburg 1918 a ztracené klenoty Romanovců*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2011. 214 s. ISBN 978-80-249-1566-1.

HERRE, Franz. *Císař František Josef I.: Jeho život – jeho doba*. 1. vyd. Praha: Ikar, 1998. 430 s. ISBN 80-7202-336-5.

HETTINGER, Franz. *Die Idee der priesterlichen Übungen nach dem Plan des Ignatius von Loyola*. Regensburg: Joseph Manz, 1853. 262 s.

HEYDRICH, Lina. *Můj život s Reinhardem*. 1. vyd. Praha: Toužimský & Moravec, 2012. 212

s. ISBN 978-80-7264-126-0.

HILDEBRAND, Dietrich von. *Trojský kuň ve městě Božím*. V MCM vyd. 1. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999. 270 s. ISBN 80-7266-034-9.

HIMMLER, Heinrich, HIMMLER, Katrin, ed. a WILDT, Michael, ed. *Heinrich Himmler: Soukromá korespondence masového vraha (1927-1945)*. 1. vyd. Praha: Triton, 2015. 342 s. ISBN 978-80-7387-868-9.

HIMMLER, Katrin. *Bratři Himmlerové: Příběh německé rodiny*. 1. vyd. Praha: Academia, 2008. 265 s. Stíny; sv. 5. ISBN 978-80-200-1573-0.

HINDENBURG, Paul von. *Paměti*. 1. vyd. Brno: Bonus A, 1997. 264 s. Memorabilia. ISBN 80-85914-47-6.

HINDENBURG, Paul von a MESSENGER, Charles, ed. *Velká válka: Paměti polního maršála Paula von Hindenburg*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. 208 s. ISBN 978-80-247-5206-8.

HÍSEM, Cyril a ZUBKO, Peter, ed. *Štyridsiate výročie úmrtia biskupa Jozefa Čárskeho: Zborník príspevkov monotematického seminára z cirkevných dejín: Košice 13. mája 2002*. Košice: Michal Vaško, 2002. 168 s. ISBN 80-7165-366-7.

HITLER, Adolf a HARTMANN, Christian et all. *Hitler, Mein Kampf: Eine kritische Edition*. München; Berlin: Im Auftrag des Instituts für Zeitgeschichte, 2016. 2 svazky (1966 s.). ISBN 978-39-81405-23-1.

HITLER, Adolf a HÁJEK, Jiří, ed. *Hitlerův Mein Kampf: Z bible německého nacionálního socialismu s komentářem Jiřího Hájka*. 2. vyd. Liberec: Dialog, 2000. 221 s. ISBN 80-86218-37-6.

HITLER, Adolf. *Mein Kampf: Bd. 1: Eine Abrechnung*. München: Zentralverlag der NSDAP, Franz Eher Nachf. GmbH, 1925. 781 s.

HITLER, Adolf. *Mein Kampf: Bd. 2.: Die nationalsozialistische Bewegung*. München: Zentralverlag der NSDAP, Franz Eher Nachf. GmbH, 1927. 354 s.

HITLER, Adolf. *Mein Kampf*. Praha: Naše vojsko, 2016. 526 s. ISBN 978-80-206-1595-4.

HLAVÁČ, Bedřich. *František Josef I.: Život, povaha, doba*. Praha: Fr. Borový, 1932. 715 s. *Knihy dalekých obzorů*; [Sv.] XIII.

HLAVAČKA, Milan a kol. *České země v 19. století: Proměny společnosti v moderní době: 1. svazek*. 2. dopl. a rozšíř. vyd. Praha: Historický ústav, 2016. 491 s. *Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti Historici Pragaе. Řada A, Monographia, svazek 72*. ISBN 978-80-7286-281-8.

HLAVAČKA, Milan a kol. *České země v 19. století: Proměny společnosti v moderní době: 2. svazek*. 2. dopl. a rozšíř. vyd. Praha: Historický ústav, 2016. 476 s. *Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti Historici Pragaе. Řada A, Monographia, svazek 73*. ISBN 978-80-7286-281-8.

HLOUCH, Josef. *Anna Marie Zelíková, dobrovolná oběť lásky a smíru za duše: Životopisné*

črty a myšlenky. Šebetov, 1957.

HLOUCH, Josef. *Problém odpadu od církve: Studie pastoračně-analytická*. Olomouc: Matice Cyrilometodějská, 1937. 232 s.

HODAČ, Vladimír. *Číhošťský zázrak*. Praha: [nakladatel není známý], 1950. 51 s.

HODGSON, Godfrey. *Století lidí: Od úsvitu století do začátku studené války*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 1998. 320 s. ISBN 80-7176-711-5.

HOFFMANN, Bedřich. *A kdo vás zabije--: Život a utrpení kněžstva v koncentračních táborech*. 4. vyd. Přerov: Společenské podniky, 1946. 590 s.

HOFFMANN, Heinrich. *Hitler osvobozuje Sudety*. Praha: Naše vojsko, 2011. [71] s. Vojenské dějiny ve fotografii. ISBN 978-80-206-1177-2.

HOFFMANN, Michael. *Mariaschein – Bohosudov: Ein Wallfahrtsort im Donröschenschlaf*. Brno: L. Marek, 2005. 104 s. ISBN 80-86263-71-1.

HOGUE, John. *Poslední papež: Úpadek a pád římskokatolické církve: Proroctví svatého Malachiáše týkající se nového milénia*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2001. 399 s. Ypsilon; sv. 5. ISBN 80-7207-421-0.

HÖHNE, Heinz. *SS: Elita ve stínu smrti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 582 s. ISBN 978-80-247-3972-4.

HOCH, Karel. *Alois Rašín: Jeho život, dílo a doba*. Praha: Orbis, 1934. 416 s.

HOCHHUTH, Rolf. *Náměstek: Hra*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1966. 356 s. Divadlo; sv. 88.

HOLEČEK, Josef. *Prvé tříletí Československé republiky: Pohledy na současné události*. Praha: Československé podniky tiskařské a vydavatelské, 1922. 342 s. Co vám chci říci; 2.

HOLKOVÁ, Marie. *Matka Vojtěcha*. 2. vyd. Brno: Cesta, 2013. 270 s. ISBN 978-80-7295-163-5.

HOLOTA, Benedikt. *Nebyl jsem hrdina: Vzpomínky na totalitu 1950-1989*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. 120 s. ISBN 80-7192-781-3.

HOLOTA, Benedikt. *Věřit...* Praha: Atelier DeCuore, 2013. 159 s.

HORÁK, Pavel, ed. a PREČAN, Vilém, ed. *Únor 1948 očima poražených: Záznam diskusí exilových politiků z let 1949-1950*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2018. 347 s. Ego: paměti, deníky, korespondence; svazek 16. ISBN 978-80-7422-623-6.

HORSKÁ, Pavla, MAUR, Eduard a MUSIL, Jiří. *Zrod velkoměsta: Urbanizace českých zemí a Evropa*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2002. 352 s. ISBN 80-7185-409-3.

HÖSS, Rudolf. *Velitelem v Osvětimi: Autobiografické zápisky*. 2. vyd. Praha: Academia, 2018. 349 s. Historie. ISBN 978-80-200-2813-6.

HOTMAR, Josef. *Zrození republiky 1914-1918*. Brno: Stilus, 2005. 423 s. ISBN 80-903550-

4-8.

Hovory s Antonínem Švehlou (a o něm): S předmluvou Václava Klause a dosud nepublikovaným textem Karla Čapka. Praha: Votobia, [2001]. 126 s. ISBN 80-7220-100-X.

HOYT, Edwin Palmer. *Andělé smrti.* 1. vyd. Plzeň: Mustang, 1996. 176 s. Military; sv. 21. ISBN 80-7191-133-X.

HRABICA, Pavel a HRABICA, Zdeněk. *Vila pana prezidenta: Historie rodinného sídla Edvarda Beneše v letech 1929-2001.* 1. vyd. Praha: Erika, 2005. 241 s. ISBN 80-7190-674-3.

HRABIK SAMAL, Mary, ed., ŠOUŠA, Jiří, ed. a MILLER, Daniel E., ed. *K úloze a významu agrárního hnutí v českých a československých dějinách.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001. 376 s. ISBN 80-246-0179-6.

HRANIČKA, Jaroslav. *Jan XXIII.* Praha: Svoboda, 1966. 180 s. Portréty; sv. 17.

HRDINA, Ignác Antonín. *Texty ke studiu konfesního práva. I., Evropa a USA.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. 321 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-1095-7.

HROMJÁK, Luboslav et al. *Pohlády na osobnost biskupa Jána Vojtaššáka.* Spišské Podhradie: Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka, 2012. 731 s. ISBN 978-80-89170-41-8.

HROMJÁK, Luboslav. *S výrazom lásky trvám: Životopis spišského biskupa Jána Vojtaššáka.* 1. vyd. Spišské Podhradie: Nadácia Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka, 2015. 533 s. ISBN 978-80-89170-50-0.

HRONEK, Josef. *Papež Pius XI.* Praha: Nákladem Cyrilo-Methodějského knihkupectví Gustav Francel, 1929. 61 s.

HRUŠKA, Emil. *Konrad Henlein: Život a smrt.* 1. vyd. Praha: BMSS-Start, 2010. 214 s. ISBN 978-80-86140-67-4.

HRUŠKA, Emil. *Peripetie sudetoněmeckého principála.* 1. vyd. Praha: Futura, 2014. 214 s. ISBN 978-80-86844-96-1.

HRUŠKA, Emil. *Sudetoněmecké kapitoly.* 1. vyd. Praha: BMSS-Start, 2008. 269 s. ISBN 978-80-86140-49-0.

HRUŠKA, Jan František. *Proč jsem neodpadl a neodpadnu: Řetěz časových úvah.* 2. vyd. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1938. 268 s.

HUBER, Max. *Následování svatých.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1927. 727 s.

HÜNERMANN, Wilhelm. *Farář světa: Život Jana XXIII.* 1. vyd. Praha: Zvon, 1994. 295 s. ISBN 80-7113-092-3.

HÜNERMANN, Wilhelm. *Farář světa: Život Jana XXIII.* 2. vyd., V KNA 1. Kostelní Vydří:

Karmelitánské nakladatelství, 2009. 277 s. Beletrie. ISBN 978-80-7195-358-6.

HÜNERMANN, Wilhelm. *Hořící oheň: Papež Pius X.* Řím: Křesťanská akademie, 1968. 366 s. Vigilie; sv. 21.

HÜNERMANN, Wilhelm. *Hořící oheň: Život svatého Pia X. 2.*, upr. vyd. V KNA 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2012. 244 s. ISBN 978-80-7195-442-2.

HURTER, Hugo. *Duchovní domácí samota, neboli, Pokyny, rozjímání a úvahy pro duchovní cvičení tří dnů i s duchovní četbou.* Brno: Občanská tiskárna, [1923?]. 213 s. Duchovní knihovna.

HUSÁK, Petr. *Osobnost Dominika Pecky: Vývoj pojetí kněžství v prostředí českého katolicismu ve 20. století.* 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012. 151 s. Quaestiones quodlibetales; no. 19. ISBN 978-80-7325-276-2.

HYNEK, Rudolf Maria. *Čemu nás učí Konnersreuth?* Hlučín ve Slezsku: Exerciční dům, 1930. 32 s. Životem; čís. 89.

HYNEK, Rudolf Maria. *Konnersreuthské jesličky: (Dle vise stigmatizované Terezie Neumannové z Konnersreuthu umělecky podané Narození Páně akadem. malířem V. Andresem).* Praha: Nákladem vlastním, 1930. 39 s. Knižnice „Návratu“; č. 1.

HYNEK, Rudolf Maria. *Mystická stezka: Stigmatizované z Konnersreuthu: Praktické uvedení do nitrného života.* Praha: Ladislav Kuncíř, [1931]. 143 s. Vinice Páně; sv. 11.

HYNEK, Rudolf Maria. *Obrození Římem: (Dojmy konvertitovy z věčného města). I. a II. díl.* 3. vyd. Praha: n. vl., [1930?]. 399 s.

HYNEK, Rudolf Maria. *Stigmatizovaná z Konnersreuthu: Studie lékařsko-psychologická.* Praha: Ladislav Kuncíř, 1927. 122 s.

HYNEK, Rudolf Maria. *Umučení Páně dle vědy lékařské, fotografií sv. Rubáše turinského a mimické ekstase stigmatizované z Konnersreuthu.* Praha: Kropáč & Kucharský, 1935. 122 s.

HYNEK, Rudolf Maria. *Živý obraz Ukřižovaného.* 5., zcela přeprac. vyd. Praha: Knihy Života, 1928. 143 s.

CHADIMA, Martin. *Dr. Karel Farský – I. patriarcha Církve československé (husitské).* 1. vyd. Hradec Králové: Královéhradecká diecéze Církve československé husitské, 2017. 204 s. ISBN 978-80-906490-5-7.

CHALOUPECKÝ, Václav. *František Palacký: Monografie.* Praha: Mánes, 1912. 195 s. Zlatoroh; 10-12.

CHALUPECKÝ, Ivan. *Spišský biskup Ján Vojaššák: Zborník príspevkov z vedeckej konferencie konanej dňa 9. mája 2001 na Katolíckej univerzite v Ružomberku.* Spišské Podhradie: Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka, 2003. 207 s. ISBN 80-968909-3-X.

CHAROUZ, Jindřich Zdeněk a HUŇKA, Jan. *Biskup – vyznavač: Josef Karel Matocha*

1888–1961. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1991. 275 s.

CHLAD, Karel. *Marie Camachová: První mučednice Katolické akce*. Olomouc: Dominikánská Edice Krystal, 1939. 54 s. Vítězové; 1. svazek VI. ročníku.

CHLEVNJUK, Oleg Vital'jevič. *Stalin: Nový životopis*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2016. 431 s. ISBN 978-80-7432-684-4.

CHODĚJOVSKÁ, Eva, ed. a HORČÁKOVÁ, Václava. *Praha – Smíchov* [kartografický dokument]. [1. vyd.]. Praha: Historický ústav Akademie věd České republiky, 2013. 1 atlas (16 s., 60 mapových listů). Historický atlas měst České republiky; 24. ISBN 978-80-7286-200-9.

CHRISTIE, Agatha. *Vlastní životopis*. 2. vyd., v nakl. Academia 1. Praha: Academia, 1999. 605 s. Scarabeus; sv. 10. ISBN 80-200-0754-7.

CHROUST, Václav, ed., BURŠÍKOVÁ, Zdeňka, ed. a VITÁK, Karel, ed. *Pět hvězd nad českým královstvím: Svatý Jan Nepomucký a katolická reformace*. 1. vyd. Klatovy: Město Klatovy, 2013. 123 s. Klatovy v prostoru a čase; 3. ISBN 978-80-260-5367-5.

IGNÁC Z LOYOLY a OVEČKA, Jaroslav Štěpán, ed. *Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. I, [Text]*. Svatý Hostýn: Hlasy Svatohostýnské, 1921. 236, 10 s.

IGNÁC Z LOYOLY a KUNERT, Robert. *Exercicios spirituales*. 4. vyd. (v nakladatelství Refugium třetí). Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, s.r.o., 2017. 287 s. ISBN 978-80-7412-259-0.

IGNÁC Z LOYOLY. *Exercitia spiritualia*. 1. vyd. Roma: Antonio Bladio, 1548.

IGNÁC Z LOYOLY a OVEČKA, Jaroslav, ed. *Paměti svatého Ignáce z Loyoly zakladatele Tovaryšstva Ježíšova*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1929. 334 s. Vinice Páně; [Sv.] 4.

IGNÁC Z LOYOLY a ZAJÍCOVÁ, Lenka, ed. *Poutník: Vlastní životopis sv. Ignáce z Loyoly*. 1. vyd. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 2002. 155 s. Societas; 8. ISBN 80-86045-80-3.

ILIZAROV, Boris Semenovič. *Tajný život Stalina: Podle materiálů z jeho knihovny a tajných archivů*. 1. vyd. Olomouc: Fontána, 2005. 507 s. ISBN 80-7336-211-2.

INDIGNUS, M. a TEREZIE Z LISIEUX. *Světice růží: Životopis, myšlenky a modlitby vybrané ze spisů sv. Terezie Ježíškovy*. Praha: Nákladem Vincentina, domu milosrdenství v Břevnově a ve Smečně, 1933. 181 s.

Intelligence a náboženství: Náboženská diskuse v Královéhradeckém Albertinu 23. října 1906. Praha: Čas, 1907. 189 s. Knihovnička Času; čís. 41.

IRVING, David John Cawdell a POHLODEK, Antonín, ed. *Göring: Biografie Hermanna Göringa*. 1. vyd. Brno: Bonus A, 1997. 675 s. ISBN 80-85914-34-4.

IZAKOVIČ, Ivan. *Život a smrt: Tragédie posledního ruského cara*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2005. 398 s. ISBN 80-249-0537-X.

JAKL, Tomáš. *Boj za svobodu 1938-1945: Obrazová kronika*. Praha: Ministerstvo obrany

České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2005. 111 s. ISBN 80-7278-309-2.

JAN XXIII.. *Il giornale dell'anima e altri scritti di pietà*. Roma: Edizioni di Storia e Letteratura, 1964. 506 s.

JAN ZLATOÚSTÝ. *Homilie sv. Jana Zlatoústého*. [Česko]: Nákladem vlastním, [1917]. 119 s. Příloha „Kazatelny“; sv. 20.

JANDA, Antonín, ed. *Papežská korunovace Matky Boží Svatohostýnské dne 15. srpna 1912*. Brno: Matice Svatohostýnská, 1913. 317 s.

JANDA, Jan. *Jan XXIII., Pavel VI. a?: II. vatikánský koncil*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1966. 167 s.

JANDEČKOVÁ, Václava. *Kauza Jan Masaryk (nový pohled): Doznání k vraždě a tajný přešetřovací proces StB z let 1950-1951*. Domažlice: Pro Václavu Janděčkovou vydalo Nakladatelství Českého lesa, 2015. 486 s. ISBN 978-80-87316-60-3.

JANIŠOVÁ, Milena, ed. a KAPLAN, Karel, ed. *Katolická církev a pozemková reforma 1945–1948: Dokumentace*. Brno: Doplněk, 1995. 499 s. ISBN 80-85270-39-0.

JANOUSEK, Pavel. *Případ Babice*. 1. vyd. Třebíč: Arca JiMfa, 2001. 119 s. ISBN 80-7221-040-8.

JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 1. Band. Deutschlands allgemeine Zustände beim Ausgang des Mittelalters*.

JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 2. Band. Vom Beginn der politisch-kirchlichen Revolution bis zum Ausgang der sozialen Revolution von 1525*.

JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 3. Band. Die politisch-kirchliche Revolution der Fürsten und Städte und ihre Folgen für Volk und Reich bis zum sogenannten Augsburger Religionsfrieden von 1555*.

JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 4. Band. Die politisch-kirchliche Revolution und ihre Bekämpfung seit dem sogenannten Augsburger Religionsfrieden von Jahre 1555 bis zur Verkündigung der Concordienformel im Jahre 1580*.

JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 5. Band. Die politisch-kirchliche Revolution und ihre Bekämpfung seit der Verkündigung der Concordienformel im Jahre 1580 bis zum Beginne des dreißigjährigen Krieges im Jahre 1618*.

JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 6. Band. Kunst und Volksliteratur bis zum Beginn des dreißigjährigen Krieges*.

JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 7. Band. Schulen und Universitäten. Wissenschaft und Bildung bis zum Beginn des dreißigjährigen*

Krieges.

JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 8. Band. Volkswirtschaftliche, gesellschaftliche und religiös-sittliche Zustände. Hexenwesen und Hexenverfolgung bis zum Beginn des dreißigjährigen Krieges.*

JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 9. 1. Ergänzungsbd.: An meine Kritiker nebst Ergänzungen und Erläuterungen zu den drei ersten Bänden meiner Geschichte des deutschen Volkes.*

JANSSEN, Johannes. *Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. 9. 2. Ergänzungsbd.: Ein zweites Wort an meine Kritiker. Nebst Ergänzungen und Erläuterungen zu den drei ersten Bänden meiner Geschichte des deutschen Volkes.*

JANTAČ, Petr. *Hledání Evropy: Kapitoly z politických dějin evropské civilizace. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2011. 439 s. Populárně odborné příručky. ISBN 978-80-7400-372-1.*

JAROLÍMEK, Bohuslav. *Blahoslavení: [Kniha kázání]. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 262 s. Knihovna Logos; Sv. 4.*

JATSCH, Josef. *Tři sta krátkých ranních promluv na všechny neděle roku církevního od kněží kongregace svatého Pavla: 1. díl. Praha: G. Francl, 1903. 458 s.*

JATSCH, Josef. *Tři sta krátkých ranních promluv na všechny neděle roku církevního od kněží kongregace svatého Pavla: 2. díl. Praha: G. Francl, 1904. 478 s.*

JAVŮREK, Josef František. *Pomocnictvo obchodní v zrcadle pravdy. Praha: Alois Hynek, [1893]. 58 s.*

JEFFERS, H.[arry] Paul. *Temná tajemství Vatikánu: Pátrání po záhadách nejtajemnějšího státu na světě. Praha: XYZ, 2011. 227 s. ISBN 978-80-7388-510-6.*

JERONÝM. *Listy Svatého Eusebia Jeronyma, kněze a učitele církve. I, Listy od prvního do šedesátého čtvrtého dle pořadí časového. Stará Říše: A.L. Stříž, 1917. 312 s. Dobré dílo; sv. 39, č. 10.*

JETMAROVÁ, Milena. *František Palacký: Studie s ukázkami z díla F. Palackého. 1. vyd. Praha: Svobodné slovo, 1961. 263 s. Odkazy pokrokových osobností naší minulosti.*

JEŽ, Cyril. *Osobní Bůh a náboženství. Praha: Česká liga akademická, 1923. 157 s. Život; Sv. 1.*

JEŽEK, František. *Mnichovská krize: Memoárové poznámky na okraj tragických dnů utrpení a hanby. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a archiv AV ČR, v.v.i., 2016. 418 s. Ego: paměti, deníky, korespondence; svazek 9. ISBN 978-80-7422-493-5.*

JEŽEK, Martin a TROJAN, Pavel. *Tak nám zabili Ferdinanda. 1. vyd. Praha: Radioservis, 2014. 133 s. ISBN 978-80-87530-39-9.*

JEŽKOVÁ, Alena. *Tichá srdce: Kláštery a jejich lidé*. 1. vyd. Praha: Práh, 2013. 445 s. ISBN 978-80-7252-436-5.

JEŽKOVÁ, Alena a CHALUPA, Jiří. *Tichá srdce: Příběhy míst a lidí*. Praha: Ve spolupráci s nakladatelstvím Olympia s.r.o. vydalo Nakladatelství Alena Ježková – Tichá srdce, 2015. 383 s. ISBN 978-80-905851-1-9.

JIRÁK, František. *Přírodopisná čítanka. Část I., O hvězdách*. Brno: [Dědictví sv. Cyrilla a Methoda], 1908. 166 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 60, na rok 1908.

JIRÁK, František. *Přírodopisná čítanka. Část II., O zemi*. Brno: [Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje], 1912. 207 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 64, na rok 1912.

JIRÁK, Jan a kol. *Druhá republika: 167 obyčejných dnů: Politické a mediální klima a jeho reflexe*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. 198 s. ISBN 978-80-246-3586-6.

JIRSÍK, Jan Valerian. *Populární dogmatika: Kniha, ve kteréžto učení víry svaté katolické církve prostonárodním způsobem vykládá Jan Valerian Jirsík*. 5. rozmnož. vyd. Praha: Nákladem katolického kněhkupectví B. Stýbla, 1875. 511 s.

JIRÍČEK, Bedřich. *Po stopách Boží Prozřetelnosti*. Praha: Dědictví sv. Jana Nepomuckého, 1909. 119 s. Knihovna Dědictví Svatojanského. Podíl údů Dědictví Svatojanského na rok 1909; č. 104.

JOHNSON, Paul. *Stalin*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2014. 134 s. ISBN 978-80-7485-006-6.

JOINVILLE, Jean de. *Život Ludvíka Svatého, krále francouzského; Vyznání víry; List Ludvíkovi X.* Vyd. v tomto překladu 1. Praha: Argo, 2014. 254 s. Memoria medii aevi; sv. 21. ISBN 978-80-257-1270-2.

JUNEK, Václav. *Druhá republika: Nultá hodina*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011. 223 s. ISBN 978-80-251-3723-9.

JUNEK, Václav. *Emil Hácha: Muž, který obětoval vlastní čest: Fakta o životě a osudu nejspornější osobnosti českých moderních dějin*. [Praha]: Petrklíč, 2013. 261 s. ISBN 978-80-7229-368-1.

JUNEK, Václav. *Protektori: Čtyři portréty z let 1939-1945*. 1. vyd. Velké Přílepy: Olympia, 2015. 214 s. ISBN 978-80-7376-420-3.

JUNGMANN, Jan. *Smíchov: Město za Újezdskou branou*. [Praha]: Muzeum hlavního města Prahy, 2007. 235 s. ISBN 978-80-85394-56-6.

JUREČKA, Stanislav. *Svatý Don Bosco*. Olomouc: Edice Krystal, 1938. 54 s. Vítězové; 3. svazek V. ročníku.

JUOK, Jiří, ed. *Královská a poddanská města od své geneze k protoindustrializaci a industrializaci: Sborník příspěvků z mezinárodního odborného symposia uspořádaného ve dnech 5.-6. října 2001 v Příboře*. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 2001. 362 s. ISBN 80-7042-606-3.

KÁBELE, Stanislav. *Babice: 1951-2011: Dokumenty a polemiky o babické tragédii*. 1. vyd. Praha: Futura, 2011. 85 s. ISBN 978-80-86844-74-9.

KADERÁVEK, Eugen. *Padesát profesorů vysokých škol, upřímných katolíků z XIX. století*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1904. 97 s.

KADERÁVEK, Eugen. *Třistapadesát výborných kněží katolických*. Praha: Nákladem spisovatelovým, 1921. 233 s.

KAIZL, Josef. *Z mého života. I, Až po habilitaci*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1909]. 408 s.

KAIZL, Josef. *Z mého života. II, Od habilitace Dr. Jos. Kaizla r. 1879 až k jeho vstupu do národní strany svobodomyslné r. 1890*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1911]. 684 s.

KAIZL, Josef. *Z mého života. III, Od vstupu Kaizlova do Národní strany svobodomyslné až do jeho smrti*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1914]. 938 s.

KAIZL, Josef. *Z mého života. III, Od vstupu Kaizlova do Národní strany svobodomyslné až do jeho smrti*. Praha: Jos. R. Vilímek, [1914]. s. 940-1229.

KAIZLOVÁ, Zdenka, HÁJKOVÁ, Dagmar, ed. a KOKEŠOVÁ, Helena, ed. *Dívčí deníky Zdenky Kaizlové z let 1909-1919*. 1. vyd. Praha: MÚA, Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v.v.i., 2016. 159 s. Ego: paměti, deníky, korespondence; svazek 8. ISBN 978-80-7422-425-6.

KAJPR, Adolf a NOVOTNÝ, Vojtěch, ed. *Ministerium verbi: Kázání o mši svaté, o posledních věcech člověka a o rozličných aspektech víry*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. 526 s. ISBN 978-80-246-3468-5.

KALISTA, Zdeněk. *Josef Pekař*. Soubor. vyd. 1. Praha: Torst, 1994. 355 s. ISBN 80-85639-19-X.

KALOUS, Jan. *Čihošťský případ*. 1. vyd. Kolín: Nezávislé centrum pro studium politiky, Academia Rerum Civilium – Vysoká škola politických a společenských věd, 2008. 166 s. Monografie. ISBN 978-80-86879-17-8.

KALOUS, Jan. *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950: Zákulisí případu Čihošť*. 1. vyd. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2001. 133 s. Sešity Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR; č. 4. ISBN 80-902885-4-5.

KAPLAN, Karel. *Československo v poválečné Evropě*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 407 s. ISBN 80-246-0655-0.

KAPLAN, Karel. *Dva retribuční procesy: Komentované dokumenty (1946-1947)*. Praha:

Ústav pro soudobé dějiny ČSAV, 1992. 346 s. ISBN 80-85270-05-6.

KAPLAN, Karel a KOSATÍK, Pavel. *Gottwaldovi muži*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2004. 333 s. ISBN 80-7185-616-9.

KAPLAN, Karel. *K politickým procesům v Československu 1948-1954: Dokumentace komise ÚV KSČ pro rehabilitaci 1968*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1994. 214 s. Sešity Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky; sv. 15. ISBN 80-85270-28-5.

KAPLAN, Karel a PALEČEK, Pavel. *Komunistický režim a politické procesy v Československu*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2001. 253 s. Poznávání komunistické minulosti. ISBN 80-85947-75-7.

KAPLAN, Karel. *Kronika komunistického Československa. Alexej Čepička – dobová dramata komunistické moci*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. 226 s. ISBN 978-80-87474-22-8.

KAPLAN, Karel. *Kronika komunistického Československa. Doba tání 1953-1956*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2005. 768 s. ISBN 80-86598-98-5.

KAPLAN, Karel. *Kronika komunistického Československa. Klement Gottwald a Rudolf Slánský*. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2009. 375 s. ISBN 978-80-87029-53-4.

KAPLAN, Karel. *Kronika komunistického Československa. Kořeny reformy 1956-1968: Společnost a moc*. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal, 2008. 828 s. Vybrané spisy Karla Kaplana. ISBN 978-80-87029-31-2.

KAPLAN, Karel. *Mocní a bezmocní*. Toronto: Sixty-Eight Publishers, 1989. 469 s. ISBN 0-88781-209-0.

KAPLAN, Karel. *Národní fronta 1948-1960*. 1. vyd. Praha: Academia, 2012. 907 s. Historie. ISBN 978-80-200-2074-1.

KAPLAN, Karel. *Nebezpečná bezpečnost*. 1. vyd. [Brno: Doplněk, 1999]. 289 s. Knihy dokumenty. ISBN 80-7239-024-4.

KAPLAN, Karel. *Nekrvavá revoluce*. V ČSFR vydání první. Praha: Mladá fronta, 1993. 447 s. Archiv; svazek 68. ISBN 80-204-0145-8.

KAPLAN, Karel. *Pět kapitol o Únoru*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1997. 557 s. Knihy dokumenty. ISBN 80-85765-73-X.

KAPLAN, Karel. *Poslední rok prezidenta: Edvard Beneš v roce 1948*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky, 1993. 174 s. ISBN 80-85270-18-8.

KAPLAN, Karel. *Poúnorový exil 1948-49*. 1. vyd. Liberec: Dialog, 2007. 199 s. ISBN 978-80-86761-69-5.

KAPLAN, Karel. *Pravda o Československu 1945-1948*. 1. vyd. (v Československu). Praha:

Panorama, 1990. 245 s. Stopy, fakta, svědectví. ISBN 80-7038-193-0.

KAPLAN, Karel. *Proměny české společnosti (1948-1960). Část první*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. 313 s. Česká společnost po roce 1945; sv. 3. ISBN 978-80-7285-079-2.

KAPLAN, Karel. *Proměny české společnosti (1948-1960). Část druhá, Venkov*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2012. 467 s. Česká společnost po roce 1945; sv. 9. ISBN 978-80-7285-155-3.

KAPLAN, Karel. *Protistátní bezpečnost: 1945-1948: Historie vzniku a působení STB jako mocenského nástroje KSČ*. 1. vyd. Praha: Plus, 2015. 490 s. ISBN 978-80-259-0364-3.

KAPLAN, Karel. *Příprava Ústavy ČSR v letech 1946-1948: Diskuse v Národní frontě a názory expertů: [Soubor dokumentů]*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR ve spolupráci se Státním ústředním archivem Praha, 1993. 348 s. Sešity Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky; sv. 7. ISBN 80-85270-13-7.

KAPLAN, Karel. *Stát a církev v Československu v letech 1948-1953*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1993. 440 s. Studie – materiály – dokumenty; sv. 3. ISBN 80-85270-22-6.

KAPLAN, Karel. *Únor 1948: Komentované dokumenty*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2018. 463 s. ISBN 978-80-7557-116-8.

KAPLAN, Karel. *Znárodnění a socialismus*. 1. vyd. Praha: Práce, 1968. 260 s. Knižnice kroniky práce a bojů; sv. 37.

KAPLAN, Karel. *Zpráva o zavraždění generálního tajemníka*. V ČSFR vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 1992. 303 s. Archiv; sv. 66. ISBN 80-204-0269-1.

KARLGREN, Anton. *Henlein – Hitler a československá tragédie*. 1. vyd. Praha: Samcovo knihkupectví, 1945. 133 s.

KÁRNÍK, Zdeněk. *České země v éře První republiky. O přežití a o život (1936-1938)*. 2. vyd. Praha: Libri, 2018. 803 s. ISBN 978-80-7277-573-6.

KÁRNÍK, Zdeněk. *Socialisté na rozcestí: Habsburk, Masaryk či Šmeral*. 2. vyd., přeprac. Praha: Karolinum, 1996. 554 s. ISBN 80-7184-128-5.

KÁRNÍK, Zdeněk. *Vlastimil Tusar: Novinář, politik, diplomat*. 1. vyd. Praha: Česká strana sociálně demokratická, 2005. 91 s. Knižnice sociálního demokrata; sv. 1. ISBN 80-239-7703-2.

KÁRNÝ, Miroslav. *Julius Duriš*. Praha: Svoboda, 1946. 15 s. Životopisy.

KARUD, Jo. *Stalo se v adventu*. 1. vyd. Curych: Konfrontace, 1981. 151 s.

KAŠIČKA, Zdeněk. *Otec Braitto: Životopis olomouckého dominikána 1898-1962*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 1993. 53 s. ISBN 80-901528-2-1.

KAŠKA, Antonín. *Pravdou ke ctnosti: Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku*

církevního: I. díl. Hradec Králové: Politické družstvo tiskové, 1915. 322 s. Knihovna Obnovy; 25.

KAŠKA, Antonín. *Pravdou ke ctnosti: Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církevního: II. díl.* Hradec Králové: Politické družstvo tiskové, 1921. 352 s. Knihovna Obnovy; 36.

KAŠPAR, Karel. *Dojmy z Konnersreutu.* Praha: V. Kotrba, 1929. 140 s.

KAŠPAR, Václav. *České nebe: Život, utrpení i sláva českých světců.* Praha: Jos. R. Vilímek, 1939. 355 s.

KATOLICKÁ CÍRKEV. Arcidiecéze pražská. *Pastýřské listy 1945-2000.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2003. 632 s. ISBN 80-7192-836-4.

KATOLICKÁ CÍRKEV. Biskupství brněnské. *Biskupství brněnské. 2.,* přeprac. a dopl. vyd. Brno: Biskupství brněnské, 2016. 173 s. ISBN 978-80-270-1058-5.

KATOLICKÁ CÍRKEV. Papež a PIUS X.. *Encyklika J. S. Papeže Pia X. „Pascendi Dominici gregis“: O učení modernistův.* Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1911. 423 s. Dědictví sv. Prokopa; Sv. 52.

KATOLICKÁ CÍRKEV. Papež, PIUS XI. et al. *Antitotalitní encykliky.* 1. vyd. Praha: Krystal OP, 2015. 122 s. ISBN 978-80-87183-74-8.

KATOLICKÁ CÍRKEV. Papež, POSPÍŠIL, Ctirad Václav, ed. a BERAN, Josef. *II. vatikánský koncil očima Jana XXIII. a Pavla VI.: Proslovy Jana XXIII. a Pavla VI. v koncilní aule, dokumenty vyhlášující a uzavírající II. vatikánský koncil, projev Pavla VI. v OSN, poselství koncilu světu, řeč Josefa kardinála Berana o svobodě svědomí.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 221 s. ISBN 978-80-7195-598-6.

KATOLICKÁ CÍRKEV. Sdružení katolických duchovních Pacem in terris a POKORNÝ, Ladislav, ed. *Stopami koncilu: Sborník teologickomírového semináře SKD [Sdružení kat. duchovních] Pacem in terris v Hradci Králové ve dnech 23. - 26. srpna 1982.* Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1983. 118 s. Teologické studie.

KATOLICKÁ CÍRKEV. Vatikánský koncil. *Dokumenty II. vatikánského koncilu.* 1. vyd. Praha: Zvon, 1995. 603 s. ISBN 80-7113-089-3.

Katolícke Slovensko na pamiatku tisícročného jubilea blaženého zvestovania Kristovej viery nášmu národu slovenskému, keď založil prvú kresťanskú svätýňu slovenský knieža Pribina v Nitre: 833-1933. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1933. 651 s.

KATZ, Robert. *Smrt v Římě.* Praha: Naše vojsko, 2010. 282 s. ISBN 978-80-206-1139-0.

KEEGAN, John. *První světová válka.* 1. vyd. Praha: Beta-Dobrovský, 2003. 383 s. ISBN 80-7306-062-0.

KEITEL, Wilhelm a GÖRLITZ, Walter, ed. *Wilhelm Keitel: Monografie náčelníka Hitlerova generálního štábu.* 1. vyd. Praha: Grada, 2015. 447 s. ISBN 978-80-247-4765-1.

KELLER, Erwin. *Velké tajemství církve: Meditace k Lumen gentium*. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1995. 221 s. ISBN 80-7192-065-7.

KELLY, J. N. D. [John Norman Davidson] *The Oxford dictionary of popes*. 1st pub. Oxford: Oxford University Press, 1986. 347 s. ISBN 0-19-213964-9.

KERER, Franz Xaverius. *Don Bosco...* Praha: Kotrba, 1923. 85 s.

KERSHAW, Ian. *Do pekel a zpět: Evropa 1914-1949*. 1. vyd. Praha: Argo, 2017. 526 s. ISBN 978-80-257-2301-2.

KERTZER, David I. *Papež a Mussolini: Tajemství papeže Pia XI. a vzestup fašismu v Evropě*. 1. vyd. Brno: Jota, 2017. 534 s. ISBN 978-80-7565-102-0.

KETTERL, Eugen a HRONEK, Jiří, ed. *Paměti komorníka císaře Františka Josefa I.: (Zachovej nám Hospodine ---): Císař v nedbalkách*. 1. vyd. v nakl. Petrklíč. Praha: Petrklíč, 1993. 342 s. Růže. ISBN 80-85243-36-9.

KETTNER, Petr a JEDLIČKA, Ivan Milan. *Proč zemřel Jan Masaryk?*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1990. 187 s. ISBN 80-7012-035-5.

KILDUFF, Peter. *Hermann Göring: Stíhací eso první světové války*. Praha: Naše vojsko, 2016. 263 s. ISBN 978-80-206-1590-9.

KING, Greg a WOOLMANS, Sue. *Vražda arcivévody: Sarajevo 1914 a příběh lásky, který změnil svět*. 1. vyd.. [Trnová]: Bourdon, 2017. 457 s. ISBN 978-80-906728-0-2.

KITZLER, Petr, ed. a ŠUBRT, Jiří. *Příběhy raně křesťanských mučedníků: Výbor z nejstarší latinské a řecké martyrologické literatury*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. 395 s. ISBN 978-80-7021-989-8.

KITZLER, Petr, ed. a ŠUBRT, Jiří. *Příběhy raně křesťanských mučedníků II: Výbor z latinské a řecké martyrologické literatury 4. a 5. století*. Překlad Petr Kitzler. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2011. 395 s. ISBN 978-80-7429-187-6.

KLAUS, Václav et al. *Mnichov 1938: Sedmdesát let poté: Sborník textů*. 1. vyd. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008. 229 s. Ekonomika, právo, politika, č. 72/2008. ISBN 978-80-86547-68-8.

KLAUS, Václav et al. *Sto let od počátku první světové války*. 1. vyd. Praha: Institut Václava Klause, 2014. 157 s. Publikace, č. 13/2014. ISBN 978-80-87806-10-4.

KLAUS, Václav et al. *Únor 1948: Šedesát let poté: Sborník textů*. 1. vyd. Praha: CEP – Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008. 190 s. Ekonomika, právo, politika, č. 68/2008. ISBN 978-80-86547-98-5.

Klement Gottwald: 1896-1953: [Soubor fotografií]. 1. vyd. Praha: Orbis, 1954. 307 s.

KLIMEK, Antonín. *Boj o Hrad. 1., Hrad a Pětka: Vnitropolitický vývoj Československa*

1918-1926 na půdorysu zápasu o prezidentské nástupnictví. 1. vyd. Buková u Příbramě: TK, 2017. 429 s. ISBN 978-80-906242-4-5.

KLIMEK, Antonín. *Boj o Hrad. 2., Kdo po Masarykovi?: Vnitropolitický vývoj Československa 1926-1935 na půdorysu zápasu o prezidentské nástupnictví*. 1. vyd. Buková u Příbramě: TK, 2017. 602 s. ISBN 978-80-906242-5-2.

KLIMEK, Antonín. *Vítejte v první republice*. 1. vyd. Praha: Havran, 2003. 301 s. ISBN 80-86515-33-8.

KLUG, Ignaz. *Otázky životní*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví G. Francl, [1913]. 256 s.

KLUG, J. *Království Boží: Apologetické úvahy pro studující a vzdělané laiky*. Hradec Králově: Tiskové družstvo, 1921. 149 s. Knihovna Obnovy; č. 36.

KLUZ, Władysław. *Světlo a stín: Paralela života sv. Maxmiliána Maria Kolbeho a Rudolfa Hösse, velitele koncentračního tábora v Osvětimi*. Praha: Zvon, 1991. 205 s. ISBN 80-7113-044-3.

KMOCH, Pavel. *Operace Anthropoid: Epilog: atentát na Reinharda Heydricha ve světle dobových pramenů*. 1. vyd. Praha: Academia, 2018. 267 s. 1938-1953; svazek 13. ISBN 978-80-200-2869-3.

KNETL, Václav. *Děti rodičům: Kázání o povinnostech dětí k rodičům*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1926. 118 s. Živé slovo; sv. 4.

Knih o Liberci. 2., dopl. a rozš. vyd. Liberec: Dialog, 2004. 704 s. ISBN 80-86761-13-4.

KNOPP, Guido. *Göring: Biografie*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2008. 250 s. ISBN 978-80-249-1053-6.

KNOPP, Guido. *Hitlerova mládež: Ztracená generace*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2003. 415 s. ISBN 80-249-0276-1.

KNOPP, Guido. *Hitlerovi manažeři*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2006. 478 s. ISBN 80-249-0692-9.

KNOPP, Guido. *Hitlerovi pomocníci*. Praha: Pragma, 1998. 361 s. ISBN 80-7205-470-8.

KNOPP, Guido. *Hitlerovi stoupenci: Zločinci a vykonavatelé*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2004. 445 s. ISBN 80-249-0334-2.

KNOPP, Guido. *Hitlerovi válečníci*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2002. 415 s. ISBN 80-249-0023-8.

KNOPP, Guido. *Hitlerovy obdivovatelky a Marlene*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2002. 461 s. ISBN 80-249-0096-3.

KNOPP, Guido. *Top špioni*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2005. 382 s. ISBN 80-249-0536-1.

KNOPP, Guido. *Vatikán: Moc papežů*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2003. 391 s. ISBN 80-249-0192-7.

KOČIAN, Jiří a kol. *Květnové volby 1946 – volby osudové?: Československo před bouří*. 1. vyd. Praha: Pro Nadační fond angažovaných nestraníků vydalo nakl. Euroslavica, 2014. 242 s.

Prostopravdy; sv. 4. ISBN 978-80-87825-09-9.

KOCIAN, Jiří, ed. a DEVÁTÁ, Markéta, ed. *1948: Únor 1948 v Československu: Nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2011. 345 s. ISBN 978-80-7285-108-9.

KOCOUREK, Katya. *Čechoslovákista Rudolf Medek: Politický životopis*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2011. 291 s. ISBN 978-80-204-2326-9.

KOCOUREK, Rostislav. *Svět žaluje v Norimberku*. [Praha]: Fr. Borový, 1946. 391 s. Knihovna Dneška. Sbírka kulturně-politických aktualit; sv. 1.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka, ed., KOCIAN, Jiří, ed. a KOKOŠKA, Stanislav, ed. *Československo na rozhraní dvou epoch nesvobody: Sborník z konference k 60. výročí konce druhé světové války*. Praha: Národní archiv, 2005. 419 s. ISBN 80-86712-32-X.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka, ed., PAŽOUT, Jaroslav, ed. a SEDLÁKOVÁ, Monika, ed. *Pracovali pro Třetí říši: Nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva Protektorátu Čechy a Morava pro válečné hospodářství Třetí říše (1939-1945): Edice dokumentů*. 1. vyd. Praha: Scriptorium, 2011. 462 s. ISBN 978-80-87271-39-1.

KOLÁČEK, Josef. *Moravské exsultet*. 2. vyd. (v Nakl. Tiskárny Vimperk 1. vyd.). Vimperk: Nakladatelství Tiskárny Vimperk, 1990. 284 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 1. ISBN 80-900138-1-3.

KOLDA, Vlastimil, KOVÁŘ, Daniel a RAMEŠ, Václav. *Josef Hlouch: Devátý biskup českobudějovický v obrazech a dokumentech*. 1. vyd. Třeboň: Státní oblastní archiv, 2012. 111 s. ISBN 978-80-904938-4-1.

KOLÍSEK, Alois. *Do Lourd!: Popis české pouti do Lourd, pořádané 1913 Spolkem poutníků česko-slovanských do Lourd a jiných posvátných míst*. Praha: Nákl. spolku, 1914. 415 s.

KOLÍSEK, Karel a STAUDINGER, Odo. *Konnorsreuth: Terezie Neumannová*. 4. dopl. vyd. Brno: Nákladem Karla Kolíska a spol. v Brně, 1938. 206 s.

KOLOUCH, František. *Oběť případu Babice: Jan Bula (1920-1952)*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2016. 310 s. Osudy; svazek 67. ISBN 978-80-7195-858-1.

KOMÁREK, Karel. *Čep, Durych a několik příbuzných*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2014. 210 s. Litera libera; sv. č. 1. ISBN 978-80-87895-06-1.

KONA, Martha Mistina a KONA, Viliam, ed. *Arcibiskup Dr. Karol Kmeťko*. Cambridge: Dobrá kniha, 1989. 595 s. ISBN 0-919865-35-6.

KONEČNÝ, Filip Jan. *Mudrosloví života*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví (G. Franc), 1893. 626 s.

KONEČNÝ, Jan. *Duchovní zájmy dneška: Šestero konferenčních řečí, jež v biskupském domu svatého Ducha v Hradci Králové přednesl Th.Dr. Jan Konečný*. Praha: Československá akciová tiskárna, 1924. 73 s. Živé slovo; 1.

KONÍČEK, Jiří. *Modus vivendi v historii vztahů Svatého stolce a Československa: Církevně-politický vývoj v letech 1918-1993*. 2., upr. vyd. Olomouc: Společnost pro dialog církve a státu, 2005. 308 s. ISBN 80-239-6073-3.

KOPEČEK, Pavel. *Liturgické hnutí v českých zemích a pokoncilní reforma*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2016. 399 s. ISBN 978-80-7325-419-3.

KORDAČ, František Xaver. *Philosophiae christianae synopsis*. Praha: [nakladatel není znám], 1910-1911. 232 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=270>

KORDAČ, František Xaver. *Theologia fundamentalis*. Praha: [nakladatel není znám], 1910. 204, 287 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=74>

KÖRPER-ZRÍNSKY, Karol. *Môj život*. 1. vyd. Bratislava: Lúč, 1993. 302 s. ISBN 80-7114-096-1.

KÖRPER-ZRÍNSKY, Karol. *Prameň z Boha: Modlitbová, obradná, omšová, rozjímačná a poučná kniha pre vzdelaných katolíkov*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1939. 700 s.

KÖRPER-ZRÍNSKY, Karol. *Z Bratislavy do Chicaga*. Trnava: Spolok sv. Vojtecha, 1941. 528 s.

KORZER-CACHÉE, Josef a PRASCHL-BICHLER, Gabriele. *Císař František Josef zcela privátně: „Vy se máte, vy si můžete chodit do kavárny!“*. 1. vyd. Praha: Brána, 1996. 169 s. ISBN 80-85946-32-7.

KOŘALKA, Jiří. *František Palacký: (1798-1876): Životopis*. 1. vyd. Praha: Argo, 1998. 661 s. Ecce homo; sv. 1. ISBN 80-7203-125-2.

KOS, Petr. *Zvláštní vlak HVOA: Poznatky o štábním vlaku pro hlavního velitele československé branné moci v mobilizaci a válce (1934-1938): Neznámé kapitoly vojenství a techniky*. 1. vyd. Praha: Petr Kos, 2015. 105 s. Bílá místa historie; 4. svazek. ISBN 978-80-260-8379-5.

KOSATÍK, Pavel. *Česká inteligence: [Od Jaroslava Golla po Magora]*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2011. 382 s. ISBN 978-80-204-2373-3.

KOSATÍK, Pavel. *Osm žen z Hradu: Manželky prezidentů*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1993. 340 s. ISBN 80-204-0367-1.

KOSATÍK, Pavel a KOLÁŘ, Michal. *Jan Masaryk – pravdivý příběh*. 3. přehl. vyd. Praha: Mladá fronta, 2016. 353 s. ISBN 978-80-204-4346-5.

KOŠŤÁL, Karel. *Pravda o procesu s Rudolfem Slánským a jeho společníky: Kritické výhrady*

k „Výpovědi“ B. Doubka a k Historikům 92, dodatek ke knížce Svědectví plukovníka.... [Praha]: Orego, 2009. 189 s. ISBN 978-80-86741-89-5.

KOURA, Petr et al. *Diktatura versus naděje: Pronásledování římskokatolické církve v Československu v letech 1948-1989*. 1. vyd. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2014. 191 s. ISBN 978-80-87912-00-3.

KOUTECKÁ, Helena. *Stručný místopis mariánské úcty v Čechách a na Moravě*. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2010. 141 s. ISBN 978-80-7367-711-4.

KOVTUN, Jiří. *Republika v nebezpečném světě: Éra prezidenta Masaryka 1918-1935*. 1. vyd. Praha: Torst, 2005. 898 s. ISBN 80-7215-254-8.

KOVTUN, Jiří. *Republika v obležení: První éra prezidenta Beneše, 1935-1938*. 1. vyd. Praha: Torst, 2016. 283 s. ISBN 978-80-7215-524-8.

KRÁČMAROVÁ, Hana a kol. *Svoboda zrozená v boji: Revoluční léta 1944-1948*. [Praha]: Orego, 2015. 247 s. ISBN 978-80-87528-27-3.

KRÁTKÝ, Stanislav. *Druhý vatikánský koncil a jeho poselství*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1970. 62 s. Život; Sv. 1.

KRATOCHVIL, Antonín, ed. *Básníci ve stínu šibenice: Antologie z děl českých spisovatelů – politických vězňů stalinské éry*. Řím: Křesťanská akademie, 1976. 198 s.

KRATOCHVIL, Antonín. *Žaluji. Stalinská justice v Československu*. 1. vyd. v ČSFR. Praha: Česká expedice, 1990. 277 s. Čas; sv. 1. ISBN 80-85281-00-7.

KRATOCHVÍL, Miloš Václav. *Evropa tančila valčík*. 1. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1974. 274 s. Žatva.

KREJČÍ, Josef. *Slovo Boží*. Řím: Křesťanská akademie, 1971. 141 s. Náboženská edice.

KREJČIŘÍK, Milan, ed. *Poslední soud v kauze Babice: Svědectví pamětníků tragických událostí z roku 1951*. Praha: Milan Krejčířík, 2009. 53 s. ISBN 978-80-254-6527-1.

KRLÍN, Josef. *Eduard Jan Nep. Brynych*. Praha: Svaz katolických novinářů, 1932. 122 s. Život; kn. 13.

KRLÍN, Josef. *Papežská politika v posledních dvou stoletích*. 1. vyd. Praha: Ladislav Kuncíř, 1946. 441 s. Kuncířovy knihy; Sv. 361.

KRLÍN, Josef. *Pronásledování katolíků v Mexiku*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1928. 31 s.

KRLÍN, Josef. *Svatý Don Bosco*. Praha: [s.n.], 1934. 103 s. Knihovna Života; [Sv. 14].

KRUMPOLC, Eduard, ed., POLÁKOVÁ, Jolana, ed. a POSPÍŠIL, Ctirad Václav, ed. *Z plnosti Kristovy: Sborník k devadesátinám Oto Mádra*. 1. vyd. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 412 s. ISBN 978-80-7195-138-4.

KRUPKOVÁ, Inviolata, ed. *Láska smrti nekončí: Život Matky Vojtěchy Hasmandové*. 4.,

přepřac. vyd., V KNA 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 85 s. Osudy; sv. 46. ISBN 978-80-7195-704-1.

KŘEŠŤAN, Jiří. *Zdeněk Nejedlý: Politik a vědec v osamění*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2012. 569 s. ISBN 978-80-7432-253-2.

KŘIŠŤAN, Alois, ed. et al. „*Život se tvoří z přítomné chvíle*“: *Česká katolická teologie po druhé světové válce*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1998. 119 s. Moderní česká teologie. Studium; sv. č. 107. ISBN 80-85959-36-4.

KŘIVSKÝ, Petr a SKŘIVAN, Aleš. *Století odchází: Světla a stíny „belle époque“*. 2., upr. vyd. Praha: Aleš Skřivan ml., 2004. 341 s. ISBN 80-86493-12-1.

Kříž v Límias. 2., rozš. vyd. Praha: Školské sestry O. S. F., 1923. 92 s.

KUBELKOVÁ, Radka. *Edvard Beneš mezi Londýnem a Moskvou: Vývoj spolupráce londýnského a moskevského exilu – od československo-sovětské smlouvy k přijetí Košického vládního programu*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2017. 273 s. ISBN 978-80-7557-074-1.

KUBÍČEK, Jaromír a PAPÍRNÍK, Miloš. *Papežská knihtiskárna benediktinů rajhradských v Brně 1881-1918*. Brno: Moravská zemská knihovna, 2012. 135 s. ISBN 978-80-7051-195-4.

KUČERA, Rudolf, ed. *Muži října 1918: Osudy aktérů vzniku Republiky československé*. Praha: Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, 2011. 203 s. ISBN 978-80-86495-80-4.

KUČERA, Rudolf. *Život na příděl: Válečná každodennost a politiky dělnické třídy v českých zemích 1914-1918*. 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2013. 213 s. Knižnice Dějin a současnosti; sv. 49. ISBN 978-80-7422-232-0.

KUKLÍK, Jan, NĚMEČEK, Jan a ŠEBEK, Jaroslav. *Dlouhé stíny Mnichova: Mnichovská dohoda očima signatářů a její dopady na Československo*. 1. vyd. Praha: Auditorium, 2011. 390 s. 20. století. ISBN 978-80-87284-18-6.

KULHÁNEK, Ivan. *Klopýtání přes budoucnost: Dějiny Evropy od Vídeňského kongresu 1815 do roku 2005: Evropa 19. a 20. století v politických a sociálně-ekonomických souvislostech*. 1. vyd. Praha: Academia, 2008. 362 s. Historie. ISBN 978-80-200-1608-9.

KUMPF, Alfred. *Pastýř a kormidelník: Životopis sv. otce Jana XXIII*. 1. vyd. Praha: Lidová demokracie, 1967. 112 s.

KUMPF, Alfred. *Úsměvy Jana XXIII*. Nové Město nad Metují: Signum unitatis, 1991. 33 s.

KUPKA, Josef. *O mši svaté*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1899. 681 s. Dědictví sv. Prokopa; č. XL. za rok 1899.

KUPKA, Josef. *O církevním roce*. Praha: Cyrillo-Methodějská tiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1907. 612 s.

KURAL, Václav. *Češi, Němci a mnichovská křižovatka: (Stručné čtení)*. 1. vyd. Praha:

Karolinum, 2002. 197 s. ISBN 80-246-0360-8.

KURAL, Václav a kol. „*Sudety*“ *pod hákovým křížem*. Ústí nad Labem: Albis international, 2002. 547 s. ISBN 80-86067-66-1.

KVAČEK, Robert. *Československý rok 1938*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., V nakl. Polart 1. Česká Kamenice: Polák Jaroslav – POLART, 2011. 197 s. ISBN 978-80-87286-11-1.

KVAČEK, Robert. *Dva diktátorovy pády*. 1. vyd. Praha: Pražská vydavatelská společnost, 2008. 153 s. Magnet; sv. 3. ISBN 978-80-7250-398-8.

KVAČEK, Robert. *První světová válka a česká otázka*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Triton, 2013. 178 s. ISBN 978-80-7387-635-7.

KYAS, Vladimír, ed. *Staročeská bible drážďanská a olomoucká: Kritické vydání nejstaršího českého překladu Bible ze 14. století = Biblia palaeobohema codicis Dresdensis ac Olomucensis: editio critica bibliae Bohemae versionis antiquissimae XIV. saeculi. I, Evangelia*. 1. vyd. Praha: Academia, 1981. 378 s.

KYAS, Vladimír, ed. *Staročeská bible drážďanská a olomoucká s částmi Bible litoměřicko-třeboňské = Biblia Palaeobohema Codicis Dresdensis ac Olomucensis cum Partibus Codicis Litomericensis-Trebonensis: Kritické vydání nejstaršího českého překladu bible ze 14. století. [Díl] 2, Epištoly, Skutky apoštolů, Apokalypsa = Epistolae Actus apostolorum Apocalypsis*. 1. vyd. Praha: Academia, 1985. 437 s.

KYAS, Vladimír, ed. *Staročeská bible drážďanská a olomoucká: Kritické vydání nejstaršího českého překladu Bible ze 14. století. III, Genesis - Esdráš*. 1. vyd. Praha: Academia, 1988. 762 s.

KYNCL, Vojtěch. *Bez výčitek--: Genocida Čechů po atentátu na Reinharda Heydricha*. Praha: Historický ústav, 2012. 415 s. Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti Historici Pragae. Řada A, Monographia; sv. 40. ISBN 978-80-7286-197-2.

LACKO, Richard, ed. *Banskobystrické biskupstvo: Cestou cirkvi je člověk*-. 1. vyd. Banská Bystrica – Badín: Kňazský seminár sv. Františka Xaverského, 2011. 270 s. ISBN 978-80-88937-46-3.

LACORDAIRE, Jean Baptiste Henri Dominique de. *Konferenční řeči v Notre-Dame v Paříži: I, R. 1835-1836-1843. 5 seš.* Jihlava (na Moravě): Alexander Jarosch, 1896. 258 s. Knihovna světových kazatelů.

LACORDAIRE, Jean Baptiste Henri Dominique de. *Konferenční řeči v Notre-Dame v Paříži: II, R. 1844-1845*. Jihlava (na Moravě): Alexander Jarosch, 1896. 256 s. Knihovna světových kazatelů.

LACORDAIRE, Jean Baptiste Henri Dominique de. *Konferenční řeči v Notre-Dame v Paříži: III, R. 1846-1848*. Jihlava (na Moravě): Alexander Jarosch, 1900. 348 s. Knihovna světových

kazatelů.

LACORDAIRE, Jean Baptiste Henri Dominique de. *Konferenční řeči v Notre-Dame v Paříži: IV, R. 1849-1850*. Jihlava (na Moravě): Alexander Jarosch, 1903. 294 s. Knihovna světových kazatelů.

LANG, Alois. *Otec pouště sv. Jeronym. 2.*, opr. vyd. Praha: Vyšehrad, 1948. 319 s. Lang, Alois: Spisy.

LÁNÍK, Jaroslav, ed. a kol. *Léta do pole okovaná 1914: Proměny společnosti a státu ve válce*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2015. 542 s. ISBN 978-80-7278-663-3.

LÁNÍK, Jaroslav a kol. *Léta do pole okovaná 1914-1918. Svazek II., 1915 – noví nepřátelé, nové výzvy*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2017. 718 s. ISBN 978-80-7278-715-9.

LE BACHELET, Xavier-Marie. *L'Immaculée Conception: Courte histoire d'un dogme: Première partie: L'orient*. Paris: Librairie Bloud & Cie, 1903. 61 s. Gallica [online] <http://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k915531>

LE FAY, Monika. *Opat chuligán, aneb, Dobré dílo Anastáze Opaska. 2.*, dopl. a opr. vyd., v KNA 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. 270 s. Osudy. ISBN 80-7192-734-1.

LE GOFF, Jacques. *Ludvík Svatý*. 1. vyd. Praha: Argo, 2012. 724 s. Ecce homo; sv. 18. ISBN 978-80-257-0685-5.

LEHNERT, Pascalina. *Ich durfte ihm dienen: Erinnerungen an Papst Pius XII*. Würzburg: Naumann, 1983. 207 s.

LEMOYNE, Jean. *Ján don Bosco: [Povahopis]*. Šaštín: Saleziáni, 1927. 82 s.

LENDEROVÁ, Milena a RÝDL, Karel. *Radostné dětství?: Dítě v Čechách devatenáctého století*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2006. 376 s. Fénix; sv. 16. ISBN 80-7185-647-9.

LENDEROVÁ, Milena, JIRÁNEK, Tomáš a MACKOVÁ, Marie. *Z dějin české každodennosti: Život v 19. století*. 2. dopl. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. 471 s. ISBN 978-80-246-3510-1.

LENZ, Antonín. *Apologie sněmu kostnického v příčině odsouzení 45 vět Jana Viklifa*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francl, 1896. 92 s.

LENZ, Antonín. *Kázání mariánská. I*. Praha: Kotrba, 1905. 291 s.

LENZ, Antonín. *Mariologie, čili, Učení církve katolické a v církvi chované o Matce Boží*. Praha: Nákladem kněhkupectví Cyrillo-Methodějského (Zeman a spol.), 1879. 272 s.

LÉPICIER, Alexis-Henri-Marie. *Tractatus de Beatissima Virgine Maria, Matre Dei*. Paris: P. Lethielleux, libraire-éditeur, 1912. 690 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/tractatusdebeati00card>

LETZ, Róbert. *Boli traja: Zborník materiálov z vedeckej konferencie o politickom procese so slovenskými katolíckymi biskupmi J. Vojtaššákom, M. Buzalkom a P. Gojdičom v Bratislave 19. januára 2001, doplnený o autentické archívne dokumenty a fotografie*. Bratislava: Zväz protikomunistického odboja, [2001]. 295 s. ISBN 80-968597-1-4.

LETZ, Róbert, ed. *Dokumenty k procesu s katolíckymi biskupmi Jánom Vojtaššákom, Michalom Buzalkom a Pavlom Gojdičom*. 1. vyd. Bratislava : Ústav pamäti národa , 2007. 373 s. ISBN 978-80-969296-6-5.

LETZ, Róbert a JURČAGA, Peter, ed. *Ján Vojtaššák: Biskup v dejinách 20. storočia; zborník z vedeckej konferencie k 140. výročiu narodenia. Spišská Kapitula 14.-15. november 2017*. 1. vyd. Bratislava: Post Scriptum, 2018. 462 s. ISBN 978-80-89567-86-7.

LEV XIII.. *Básně a nápisy slavně panujícího papeže Lva XIII*. Brno: Knihovna benediktinů rajhradských, 1888. 179 s.

LEV XIII.. *Církev a vzdělanost: Dva poslední pastýřské listy biskupa perugijského Joachima kardinála Pecciho, nyní slavně panujícího papeže Lva XIII*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1901. 72 s. Hlasy katolického spolku tiskového; roč. 32, č. 3. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=571>

LEV XIII.. *Divinum illud munus*. 1. vyd. Praha: Krystal OP, 1998. 37 s. Thesaurus; sv. 2. ISBN 80-85929-25-2.

LEV XIII. a HENRY, Hugh Thomas. *Poems, Charades, Inscriptions of Pope Leo XIII including the revised compositions of his early life in chronological order: With English Translation and Notes*. New York – Philadelphia: The Dolphin Press American Ecclesiastical Review, 1902. 321 s.

LEVILLAIN, Philippe a BOUTRY, Philippe. *Dictionnaire historique de la papauté*. Paris: Fayard, 2003. 1767 s. ISBN 22-1361-857-7.

LEVÝ, Mikuláš. *Papežský prelát Msgre Jan Nep. Říhánek*. Praha: Dům milosrdenství Vincentinum, 1936. 250 s.

LEWIS, Brenda Ralph. *Temná historie papežů: Neřesti, korupce a vraždy ve Vatikánu*. 1. vyd. Praha: Deus, 2009. 252 s. ISBN 978-80-87087-94-7.

LIAGRE, Louis. *Duchovní cvičení se svatou Terezií z Lisieux*. 2. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. 97 s. Karmelitánská spiritualita. ISBN 80-7192-487-3.

LIDDELL HART, Basil Henry. *Historie první světové války*. 1. vyd. Brno: Jota, 2001. 503 s. Jota military. ISBN 80-7217-164-X.

Lidice!: Očima pamětníků a autorů literatury faktu. Praha: Pražská vydavatelská společnost ve spolupráci s Památníkem Lidice, 2007. 159 s. ISBN 978-80-7250-368-1.

LIVIUS, Thomas. *S. Peter, bishop of Rome or, The Roman episcopate of the prince of the apostles. Proved from the fathers, history, and archaeology, and illustrated by arguments from other sources.* London: Burns and Oates, 1888. 597 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/SPeterBishopOfRome/page/n7>

LIVIUS, Thomas. *The Blessed Virgin in the Fathers of the First Six Centuries.* London: Burns and Oates, 1893. 539 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/TheBlessedVirginInThe>

LLOPIS, Juan. *Vstříc Pánu: Liturgie a život.* Řím: Křesťanská akademie, 1971. 208 s. Náboženská edice Křesťanské akademie; sv. 33.

LOBKOWICZ, Zdenko V.[incenc], ed. *Římští papežové: [Statistická data].* Praha: Franc, 1906. 85 s.

LOBRY, J.-B a ZAVORAL, Method Jan, ed. *Populární katechetická kázání. [Díl] I., Výklad creda.* Olomouc: R. Promberger, 1904. 252 s. Knihovna kazatele; 11.

LOBRY, J.-B a ZAVORAL, Method Jan, ed. *Populární katechetická kázání. [Díl] II., Výklad desatera.* Olomouc: R. Promberger, 1905. s. 258-520.

LOBRY, J.-B a ZAVORAL, Method Jan, ed. *Populární katechetická kázání. [Díl] III., Modlitba Páně. Pozdravení andělské. Mše svatá.* Olomouc: R. Promberger, 1905. s. 526-702.

LOCKHART, Robert Hamilton Bruce. *Jan Masaryk: Osobní vzpomínky.* Krnov: Vladimír Kořínek, 2003. 90 s. ISBN 80-903184-2-8.

LOOSE, Helmuth Nils, DESCOUVEMONT, Pierre a LEPRINCE, Daniel, ed. *Terezie a Lisieux.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 334 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 47. ISBN 80-7192-238-2.

LUDVÍK, František. *České katolické kněžstvo s národem a lidem v boji, utrpení a práci pro lepší zítřek: Dokumenty – projevy – směrnice.* Praha: Arcidiecéšní pastorační ústředí, 1946. 81 s.

LUKEŠ, Igor. *Československo mezi Stalinem a Hitlerem: Benešova cesta k Mnichovu.* V českém jazyce vydání druhé. Praha: Prostor, 2018. 459 s. Obzor; 101. svazek. ISBN 978-80-7260-398-5.

[LUŇÁČKOVÁ, Marie.] *Velká mše.* Řím: Křesťanská akademie, 1970. 411 s.

LUSTIGOVÁ, Martina. *Karel Kramář: První československý premiér.* 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2007. 363 s. Velké postavy českých dějin; sv. 9. ISBN 978-80-7021-898-3.

LUXMOORE, Jonathan a BABIUCH-LUXMOORE, Jolanta. *Vatikán a rudý prapor: Zápas o duši východní Evropy: Studie o vztahu římskokatolické církve a komunistických států.* 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2003. 531 s. Rubikon; sv. 4. ISBN 80-7207-420-2.

MACKOVÁ, Jolana a ULRYCH, Ivan. *Osudy lidických dětí: (Vzpomínky, svědectví, dokumenty).* 2. vyd. Nymburk: Vega-L, 2011. 99 s. ISBN 978-80-87275-42-9.

MÁDR, Oto a POLÁKOVÁ, Jolana, ed. *V zápasech za Boží věc: Vzpomínky, texty a rozhovory*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2007. 263 s. Rozhovory. ISBN 978-80-7021-876-1.

MAHLER, Zdeněk. *Muž, který přežil Lidice: Novela*. Brno: Jota, 2011. 101 s. ISBN 978-80-7217-893-3.

MACHÁLEK, Vít. *Prezident v zajetí: (Život, činy a kříž Emila Háchy)*. 1. vyd. Praha: Regulus, 1998. 370 s. Dokumenty; sv. 4. ISBN 80-901564-6-0.

MACHÁT, František. *Mapa rakousko-srbského bojiště* [kartografický dokument]. 1:2 000 000. Smíchov: Nákladem V. Neuberta, [mezi 1914 a 1918]. 1 mapa.

MACHOVEC, Milan. *František Palacký a česká filosofie*. Praha: ČSAV, 1961. 126 s. Rozpravy ČSAV. Roč. 71/1961, Ř. společ. věd; seš. 2.

MACHULA, Jaromír. *Vatikán a Československo (1938-1948): Paměti*. 1. vyd. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1998. 198 s. Svědectví o době a lidech; sv. 3. ISBN 80-85270-75-7.

MAJEWSKI, Piotr Maciej. *Sudetští Němci 1848-1948: Dějiny jednoho nacionalismu*. 1. vyd. Brno: Conditio humana ve spolupráci s Muzeem druhé světové války v Gdaňsku, 2014. 537 s. Monographiae; sv. 3. ISBN 978-80-905323-2-8.

MAJSKI, Ivan Michajlovič. *Chamberlain a ti druzí: Vzpomínky diplomata*. Bratislava: 1964. 199 s.

MALOU, Jean-Baptiste. *L'Immaculée Conception de la bienheureuse Vierge Marie, considérée comme dogme de foi: Tome premier*. Bruxelles: Imprimerie-Librairie de H. Goemaere, 1857. 435 s. BooksGoogle [online] <https://books.google.cz/books?id=kqvpJnKk6VsC&printsec=frontcover&dq=inauthor:%22Jean-Baptiste+Malou%22&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwi2idu6kqXZAhUEGuwKHb3uDQU4ChDoAQgtMAE#v=onepage&q&f=false>

MALOU, Jean-Baptiste. *L'Immaculée Conception de la bienheureuse Vierge Marie, considérée comme dogme de foi: Tome second*. Bruxelles: Imprimerie-Librairie de H. Goemaere, 1857. 435 s. BooksGoogle [online] https://books.google.cz/books?id=kqvpJnKk6VsC&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

MALÝ, František. *Čtrnácté svatých pomocníků s kazatelny*. Olomouc: Promberger, 1917. 82 s. Knih. Kazatele; 46.

MALÝ, Radomír a KUBEŠ, Konrád Maria. *Apologetická abeceda dějin katolické církve*. [Brno]: Sypták, 2016. 379 s.

MALÝ, Radomír. *Katolíci ve stínu hákového kříže*. Frýdek-Místek: Michael s.a., 2006. 121 s. ISBN 80-254-0000-X.

MANDL, Antonín. *Srdce věci*. [Česko: A. Mandl, 196-]. 24 s.

MANDZÁK, Daniel Atanáz. „*Agent a špión Vatikánu*“: *Redemptorista Ján Ivan Mastiliak – slovenský účastník monsterprocesu proti A. A. Machalkovi a spol.* 1. vyd. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2008. 414 s.

MANDZÁK, Atanáz Daniel, ed. *Dokumenty k procesu s Augustinom A. Machalkom a spol.* 1. vyd. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2009. 587 s. Dokumenty. Dokumenty k politickým procesom; zv. 3. ISBN 978-80-89335-14-5.

MANDZÁK, Daniel Atanáz. *Známy neznámy: Život a dielo redemptoristu Jána Ivana Mastiliaka (1911-1989)*. 1. vyd. Michalovce: Redemptoristi Vydavateľstvo Misionár, 2009. 431 s.

MANVELL, Roger a FRAENKEL, Heinrich. *Göring*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: BB/art, 2007. 423 s. ISBN 978-80-7381-192-1.

MARCOU, Lilly. *Stalin: Soukromý život*. 1. vyd. [Praha]: Levné knihy, 2009. 231 s. ISBN 978-80-7309-630-4.

MAREK, Jindřich. *Hraničářská kalvárie: Příběhy posledních obránců Masarykovy republiky na severu Čech a Podkarpatské Rusi v letech 1938-1939*. 1. vyd. Cheb: Svět křídel, 2004. 338 s. Svět křídel; 69. ISBN 80-86808-10-6.

MAREK, Pavel. *Apologetové nebo kacíři?: Studie a materiály k dějinám české Katolické moderny*. 1. vyd. Rosice u Brna: Gloria, 1999. 197 s. ISBN 80-86200-11-6.

MAREK, Pavel. *Arcibiskup pražský prof. dr. František Kordač: Nástin života a díla apologety, pedagoga a politika*. 1. vyd. Olomouc: Vydala Katedra politologie a evropských studií FF UP v Olomouci v nakl. Moneta-FM v Olomouci, 2005. 638 s. ISBN 80-86731-01-4. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=250>

MAREK, Pavel. *Bratři Bohumil a Isidor Zahradníkovi: Dva kněžské osudy na přelomu 19. a 20. století*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2017. 128 s. Monografie. ISBN 978-80-244-5144-2.

MAREK, Pavel. *Církevní krize na počátku první Československé republiky (1918-1924)*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2005. 335 s. Pontes pragenses; sv. 36. ISBN 80-86263-57-6.

MAREK, Pavel, ed. *Česká katolická moderna: Sborník z konference konané 10. listopadu 1998 v Prostějově*. Prostějov: Muzeum Prostějovska, 2000. 115 s. ISBN 80-86276-04-X.

MAREK, Pavel. *Česká reformace 20. století?: K zápasu Církve československé (husitské) o vizi moderního českého křesťanství v letech 1920-1924*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 386 s. Monografie. ISBN 978-80-244-4830-5.

MAREK, Pavel. *České schisma: Příspěvek k dějinám reformního hnutí katolického duchovenstva v letech 1917-1924*. 1. vyd. Rosice u Brna: Gloria, 2000. 333 s. ISBN 80-86200-36-1.

MAREK, Pavel. *Český katolicismus 1890-1914: Kapitoly z dějin českého katolického tábora na přelomu 19. a 20. století*. 1. vyd. Olomouc: Pro Katedru politologie a evropských studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci vydalo nakladatelství Gloria Rosice, 2003. 649 s. ISBN 80-86200-76-0.

MAREK, Pavel a SOLDÁN, Ladislav. *Karel Dostál-Lutinov bez mýtů, předsudků a iluzí: Nástin života a díla vůdčí osobnosti českého katolického modernismu*. 1. vyd. Třebíč: Arca JiMfa, 1998. 471 s. ISBN 80-7221-021-1.

MARÈS, Antoine. *Edvard Beneš od slávy k propasti: Drama mezi Hitlerem a Stalinem*. 1. vyd. Praha: Argo, 2016. 372 s. Ecce homo; svazek 25. ISBN 978-80-257-1895-7.

MARIÁNKOVÁ, Jana, ed. a kol. *Lidice 1942-2002: Soupis publikací, dokumentů a uměleckých děl v rešerších domácích a zahraničních institucí*. 1. vyd. Nymburk: Památník Lidice, 2002. 191 s. ISBN 80-7276-036-X.

MARIE-EUGÈNE OD DÍTĚTE JEŽÍŠE. *Tvá láska rostla se mnou: Terezie z Lisieux, génius Duchy*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 135 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 45. ISBN 80-7192-241-2.

MARIE, Jean-Jacques. *Stalin*. Praha: Naše vojsko, 2011. 727 s. ISBN 978-80-206-1211-3.

MARIE OD JEŽÍŠE Z AGREDY. *Mystické město Boží: Zázrak Boží všemohoucnosti a nevyčerpatelný zdroj milosti: Životopis Panny a Matky Boží Marie, Naší Královny a Paní, nejsvětější Usmiřovatelky za provinění Evy a Prostřednice milosti. Svazek I., Početí*. [Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999]. 351 s. ISBN 80-7266-042-X.

MARIE OD JEŽÍŠE Z AGREDY. *Mystické město Boží: Zázrak Boží všemohoucnosti a nevyčerpatelný zdroj milosti: Životopis Panny a Matky Boží Marie, Naší Královny a Paní, nejsvětější Usmiřovatelky za provinění Evy a Prostřednice milosti. Svazek II., Vtělení*. [Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999]. 352 s. ISBN 80-7266-043-8.

MARIE OD JEŽÍŠE Z AGREDY. *Mystické město Boží: Zázrak Boží všemohoucnosti a nevyčerpatelný zdroj milosti: Životopis Panny a Matky Boží Marie, Naší Královny a Paní, nejsvětější Usmiřovatelky za provinění Evy a Prostřednice milosti. Svazek III, Probodení*. [Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999]. 448 s. ISBN 80-7266-044-6.

MARIE OD JEŽÍŠE Z AGREDY. *Mystické město Boží: Zázrak Boží všemohoucnosti a nevyčerpatelný zdroj milosti: Životopis Panny a Matky Boží Marie, Naší Královny a Paní, nejsvětější Usmiřovatelky za provinění Evy a Prostřednice milosti. Svazek IV., Korunování*. [Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999]. 384 s. ISBN 80-7266-045-4.

MARKS, Patricia L. *Důvěra v boží plán: Duchovní obnova s Editou Steinovou*. 1. vyd. Praha: Paulínky, 2005. 87 s. Duchovní obnova. ISBN 80-86025-81-0.

MARTENS, Ludo. *Jiný pohled na Stalina*. 2. vyd. [Říčany]: Orego, 2000. 335 s. ISBN 80-86117-30-8.

MARTÍNEZ, Mary Ball. *The undermining of the Catholic Church*. Mexico: Hillmac, S. A., [1991]. 182 s. Spiknutí proti církvi a lidstvu [online] http://www.spiknuti-proti-cirkvi-a-lidstvu.com/literatura/Podvraceni_katolicke_Cirkve.pdf

MARTINI, Carlo Maria. *Slova o církvi: Rozjímání o druhém vatikánském koncilu*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1998. 147 s. ISBN 80-7021-247-0.

MARX, Karl a ENGELS, Friedrich. *Komunistický manifest*. 2. vyd. Praha: Zář, 1898. 51 s. Dělnická knihovna; sv. 8. Kramerius. Národní knihovna ČR [online] <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=22133>

MAŘAN, Ctibor, ed. *Kniha o Alfredu Fuchsovi*. Praha: Propaganda, 1946. 138 s. Knihovna Rozprav; sv. 4.

MASÁK, Emanuel. *Šimon Stylita: Román*. Praha: Lidové zábavy, 1929. 438 s. Lidové zábavy; 1.

MASARYK, Jan, KONEČNÝ, Mojmír, ed. a LEHMANNOVÁ, Zuzana, ed. *Jan Masaryk – projevy, články a rozhovory 1945-1948*. Praha: Vysoká škola ekonomická, [1998]. 505 s. ISBN 80-7079-022-9.

MASARYK, Tomáš Garrigue et al. *Korespondence T. G. Masaryk – Josef Kaizl: TGM – JK*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2011. 340 s. ISBN 978-80-86495-82-8.

MASARYK, Tomáš Garrigue et al. *Parlamentní projevy 1891-1893*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav AV ČR, 2001. 450 s. Spisy T. G. Masaryka; sv. 21. ISBN 80-86495-10-8.

MASARYK, Tomáš Garrigue et al. *Parlamentní projevy 1907-1914*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav AV ČR, 2002. 694 s. Spisy T. G. Masaryka; sv. 29. ISBN 80-86495-11-6.

MASAŘÍK, Hubert a TOMEŠ, Josef, ed. *V proměnách Evropy: Paměti československého diplomata*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2002. 387 s. ISBN 80-7185-530-8.

MASER, Werner. *Hermann Göring: Hitlerův paladýn s janusovskou tváří: Politická biografie*. 1. vyd. Praha: Argo, 2004. 346 s. Ecce homo; sv. 8. ISBN 80-7203-564-9.

MASTNY, Vojtech. *Protectorát a osud českého odboje*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. 238 s. ISBN 80-86432-56-4.

MASTNY, Vojtech. *Studená válka a sovětský pocit nejistoty: 1947-53, Stalinova léta*. 1. vyd. Praha: Aurora, 2001. 294 s. ISBN 80-7299-049-7.

MASTNÝ, Vojtěch et al. *Vzpomínky diplomata: Ze vzpomínek a dokumentů československého vyslance*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997. 271 s. ISBN 80-7184-410-1.

MATĚJKA, Jaroslav. *Gottwald*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1971. 313 s.

- MATTUŠ, Karel. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921. 261 s.
- MATTUŠ, Karel. *Řeči sněmovní, které v letech 1878-1892 promluvil Karel Mattuš*. Praha: K. Mattuš, 1900. 425 s.
- MAXWELL-STUART, P.[eter] G. *Papežové: Život a vláda: Od sv. Petra k Janu Pavlu II.* Praha: Svoboda (servis), 1998. 240 s. H(istorica); sv. 1. ISBN 80-902300-3-2.
- MCMEEKIN, Sean. *Červenec 1914: Poslední dny před válkou*. 1. vyd. Brno: CPress, 2014. 464 s. ISBN 978-80-264-0438-5.
- MEDVECKÝ, Matej, ed. *Posledné a prvé slobodné (?) voľby – 1946, 1990: Zborník z odborného seminára*. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2006. 267 s. ISBN 80-969296-5-8.
- MEDVEDEV, Žores Aleksandrovič a MEDVEDEV, Roj Aleksandrovič. *Neznámý Stalin*. 1. vyd. Praha: Academia, 2003. 339 s. ISBN 80-200-1084-X.
- MELKA, Antonín. *Sanctissimum: Eucharistické promluvy*. Č. Budějovice: Nákladem a tiskem Československé akc. tiskárny, 1926. 130 s. Živé slovo; sv. 6.
- MELKA, Antonín. *Sanctissimum. Část II, O mši svaté: Řeči postní*. [Pelhřimov: Šprongl, 1928]. 38 s.
- MELKA, Antonín. *Ze svatého týdne: Dvě řady promluv na podkladě liturgickém*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Franci, [1917]. 160 s.
- Mešní modlitby ke cti sv. Terezie Ježíškovy*. Král. Vinohrady: Školské sestry O. S. F., [1928]. 46 s.
- MICHEL, Bernard. *Praha: Město evropské avantgardy: 1895-1928*. 1. vyd. Praha: Argo, 2010. 477 s. ISBN 978-80-257-0327-4.
- MICHLOVÁ, Marie. *Byli jsme a budem, aneb, Česká každodennost 1914-1918*. Řitka: Čas, 2013. 133 s. Český čas; sv. 6. ISBN 978-80-7475-024-3.
- MICHNA Z OTRADOVIC, Adam Václav a ČEJKA, Mirek, ed. *Básnické dílo, texty písní 1647-1661*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1999. 718 s. Česká knihnice. ISBN 80-7106-329-0.
- MIKLÍK, Josef. *Vzpomínky z Terezína*. 2., dopl. vyd. Semily: Josef Glos, 1946. 96 s.
- MIKULÁŠ II.. *Deník cara Mikuláše II*. Praha: Plamja, 1925. 491 s.
- MIKULÁŠEK, František. *Za zdi a bez zdi*. Praha: Řád, 2009. 135 s. ISBN 978-80-86673-17-2.
- MIKULÁŠEK, Jiří. *Sejdeme se v nebi: Životní příběh mladého kněze Jana Buly*. 4., uprav. a rozšíř. vyd. Brno: Biskupství brněnské, 2015. 97 s. ISBN 978-80-260-8201-9.
- MIKUŠ, Milan. *Körper Zrinsky – život a dielo: Rímskokatolícky kňaz, bratislavský kanonik, pedagóg, spisovateľ, žurnalista, národovec: K 105. výročiu narodenia a k 30. výročiu úmrtia*.

Nemšová, Městský úrad 1999. 36 s.

MILLER, Daniel E. *Antonín Švehla – mistr politických kompromisů*. 1. vyd. Praha: Argo, 2001. 359 s. Ecce homo; sv. 4. ISBN 80-7203-366-2.

MILZA, Pierre. *Mussolini*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2013. 950 s. ISBN 978-80-7207-894-3.

Mnichovská dohoda a osud sudetských Němců. Mimořádné rozš. vyd. Brno: Guidemedia, 2012. 153 s. ISBN 978-80-905310-0-0.

Mnichovská zrada: 1938: Výstava: Osmičky v čase. 1. vyd. Praha: Městská část Praha 6, [2008]. 65 s. ISBN 978-80-254-2925-9.

MOHN, Volker. *Nacistická kulturní politika v Protektorátu: Koncepce, praxe a reakce české strany*. V českém jazyce vydání první. Praha: Prostor, 2018. 519 s. Obzor; 98. svazek. ISBN 978-80-7260-372-5.

MOLINIÉ, Marie Dominique. *Vybírám si všechno: Život a poselství Terezie z Lisieux*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. 243 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 57. ISBN 80-7192-483-0.

MOLOTOV, Vjačeslav Michajlovič. *Otázky zahraniční politiky: Řeči a projevy: Duben 1945-červenec 1948*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1949. 385 s. Politická knihovna.

MOMMSEN, Theodor. *Das Weltreich der Caesaren. 1. Band. Das Leben in den Provinzen von Caesar bis Diocletian – Landkarten – Porträts der Caesaren und ihrer Familie*.

MOMMSEN, Theodor. *Das Weltreich der Caesaren. 2. Band. Römische Literatur-Kunst und Kultur in der vorchristlichen Zeit*.

MOMMSEN, Theodor. *Diktátoři*. Praha: Nakladatelské družstvo Máje, [1937]. 247 s. Světová knihovna. Řada II; č. 2. Laureáti Nobelovy ceny; [Sv.] II.

MOMMSEN, Theodor. *Römische Geschichte. 1. Band. Bis zur Schlacht von Pydna*.

MOMMSEN, Theodor. *Römische Geschichte. 2. Band. Von der Schlacht bei Pydna bis auf Sullas Tod*.

MOMMSEN, Theodor. *Römische Geschichte. 3. Band. Von Sullas Tode bis zur Schlacht von Thapsus*.

MOMMSEN, Wilhelm. *Bismarck*. Olomouc: Votobia, 1995. 189 s. Malé monografie; sv. 8. ISBN 80-7198-057-9.

MONGIN, Hélène. *Rodiče Terezie z Lisieux*. 2. vyd.. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2016. 142 s. Osudy; svazek 36. ISBN 978-80-7195-895-6.

MORAVCOVÁ, Dagmar. *Výmarská republika: Problémy demokracie v Německu 1918-1932*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. 273 s. ISBN 80-246-1176-7.

- MORAVEC, Emanuel. *Tři roky před mikrofonem*. 2. vyd. Praha: Orbis, 1942. 411 s.
- MORAVEC, Emanuel. *V úloze mouřenína*. Pardubice: Filip Trend, 2004. 273 s. ISBN 80-86282-36-8.
- MORÁVKOVÁ, Naděžda. *Plzeňan Kamil Krofta*. Plzeň: Koniáš, 2016. 359 s. ISBN 978-80-86948-25-6.
- MORÁVKOVÁ, Naděžda a POCHYBOVÁ, Michaela. *Růžena Vacková: Historička statečného srdce*. Praha: viaCentrum s.r.o., 2015. 100 s. Historikem ve dvacátém století; IX. ISBN 978-80-87646-12-0.
- MORRELL, Sydney. *Viděl jsem ukřižování*. Praha: Svoboda, 1946. 178 s. Knihovna Svobody; sv. 27.
- MOSLEY, Joanne. *Edita Steinová jako žena modlitby*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011. 175 s. ISBN 978-80-7195-472-9.
- MOTL, Stanislav. *Válka před válkou: Krvavý podzim 1938 v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Praha: Rybka Publishers, 2015. 309 s. ISBN 978-80-87950-21-0.
- Moudrost volá: Svědectví 21 rabínů*. 1. vyd. Ostrava: A-Alef pro Misijní odbor Kostnické jednoty v Praze, 2007. 81 s. ISBN 978-80-86509-51-8.
- MOULIS, Miloslav. *Osudný 15. březen*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1979. 214 s. Archiv; sv. 24.
- MÜLLER, Andreas Uwe a NEYER, Maria Amata. *Život Edity Steinové*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 247 s. Carmelitana; sv. 3. ISBN 978-80-7195-596-2.
- MUSIL, Roman, ed. a FILIP, Aleš, ed. *Zajatci hvězd a snů: Katolická moderna a její časopis Nový život (1896-1907)*. 1. vyd. Praha: Argo, 2000. 458 s. ISBN 80-7027-101-9.
- MUT, D.W. a KRONUS, Václav Š., ed. *Svěťice z naší doby sv. Terezie od Ježíška*. Praha: Kropáč & Kucharský, 1928. 79 s.
- NÁBOR, Felix. *Hlas krve: Nábožensko-moderní román z doby konnersreuthské stigmatisace*. Č. Budějovice: Český tiskový spolek, 1937. 272 s. Vzdělávací knihovna Hlasu lidu v Č. Budějovicích. Roč. VIII; Čís. 3.
- NARFON, Julien de. *Pope Leo XIII: His Life And Work*. London: Chapman & Hall, ltd., 1899. 237 s.
- NÁRODNÍ FRONTA. Ústřední akční výbor. *Zrada Vatikánu a biskupů*. Praha: nákl. vl., 1949. 50 s.
- NAVARA, Luděk a KASÁČEK, Miroslav. *A přece budu blízko: Život a mučednická smrt kněží Jana Buly a Václava Drboly od Babic*. 1. vyd. Brno: Host – vydavatelství, s.r.o., 2016. 212 s. ISBN 978-80-7491-772-1.

NAVARA, Luděk a KASÁČEK, Miroslav. *Mlynáři od Babic: Nová fakta o osudovém dramatu padesátých let*. 1. vyd. Brno: Host, 2008. 333 s. ISBN 978-80-7294-281-7.

NEJEZCHLEBA, František. *Ve škole života: Cyklus 74 promluv k dospělejší mládeži studující*. Olomouc: R. Promberger, 1912. 340 s. Knihovna kazatele; č. 35.

Nejnovější mapa srbského bojiště [kartografický dokument]. 1:1 250 000. Praha: Till a spol., [1914?]. 1 mapa.

NĚMEC, Jaroslav. *Svatost laiků ve 20. století*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2006. 93 s. ISBN 80-7266-240-6.

NĚMEČEK, Jan et al. *Cesta k dekretům a odsunu Němců: Datová příručka*. 1. vyd. Praha: Littera Bohemica, 2002. 152 s. ISBN 80-7214-519-3.

NĚMEČEK, Jan a kol. *Československo-sovětská smlouva 1943*. Praha: Historický ústav, 2014. 209 s. Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti Historici Pragae. Řada A, Monographia; sv. 55. ISBN 978-80-7286-237-5.

NĚMEČEK, Jan, ed. *Mnichovská dohoda: Cesta k destrukci demokracie v Evropě = Munich agreement: The way to destruction of democracy in Europe*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 387 s. ISBN 80-246-0923-1.

NĚMEČEK, Jan. *Soumrak a úsvit československé diplomacie: 15. březen 1939 a československé zastupitelské úřady*. 1. vyd. Praha: Academia, 2008. 636 s. Novověk; sv. 4. ISBN 978-80-200-1638-6.

„Nepřichází-li práce k Tobě-“: *Různé podoby nucené práce ve studiích a dokumentech = „Kommt die Arbeit nicht zu Dir-“: Verschiedene Formen der Zwangsarbeit in Studien und Dokumenten*. 1. vyd. Praha: Česko-německý fond budoucnosti – Kancelář pro oběti nacismu, 2003. 405 s. ISBN 80-239-2505-9.

NEULS, Jindřich a DVOŘÁK, Miroslav. *Co se skrývalo za zdmi klášterů*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo informací a osvěty, 1950. 149 s.

NEUMANN, Augustin Alois, ed. *Hus dle nejnovější literatury: Opravy a doplňky k Sedlákovu dílu o Husovi*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1931. 65 s.

NEUMANN, Augustin Alois. *Katoličtí mučedníci doby husitské*. Hradec Králové: Nákladem Tiskového Družstva, 1927. 160 s.

NEUMANN, Augustin Alois. *Ožehavé kapitoly z českých dějin církevních*. Praha: Vyšehrad, 1937. 125 s. Myšlenky a život; sv. 4.

NEUMANN, Augustin Alois. *Prameny k dějinám duchovenstva v době předhusitské a Husově*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1926. 238 s. Studie a texty k náboženským dějinám českým.

NEYER, Maria Amata. *Edita Steinová: Život v dokumentech a obrazech*. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1993. 83 s. ISBN 80-85527-16-2.

NEYER, Maria Amata a STEIN, Edith. *Edita Steinová s Amátou Neyerovou*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004. 89 s. S. Autor – téma; sv. 13. ISBN 80-7192-871-2.

NICOLAS, Auguste. *La Vierge Marie et le plan divin: Nouvelles études sur le philosophiques sur le christianisme: Tome premier: La Vierge Marie dans le plan divin*. 7. vyd. Paris: Vaton Frères, Libraires-Éditeurs, 1869. 536 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/laviergemarieetl01nico>

NICOLAS, Auguste. *La Vierge Marie et le plan divin: Nouvelles études sur le philosophiques sur le christianisme: Tome deuxième: La Vierge Marie d'après l'évangile*. 7. vyd. Paris: Vaton Frères, Libraires-Éditeurs, 1869. 536 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/laviergemarieetl02nico>

NIGG, Walter. *Nadčasový světec Don Bosco (1815–1888)*. [Brno]: Přátelé, [1977]. 100 s.

NOSEK, Václav. *Republika lidové demokracie*. [Praha]: Ústřední výbor KSČ, 1945. 21 s. Knihovna politických rukověti funkcionáře KSČ; sv. 8.

NOSKOVÁ, Alena a ŠIMÁNKOVÁ, Alena. *1948 – Osmičky v dějinách českých zemí: Doprovodná publikace k výstavě Labyrintem dějin českých zemí*. 2. uprav. vyd. Praha: Národní archiv, 2018. 73 s. ISBN 978-80-7469-076-1.

NOVÁK, Jan. *Křesťanská cvičení, nebo, Výklad velkého katechismu pro dospělé věřící: I. část. O víře a apoštolském vyznání víry*. Brno: Tiskem a nákladem Benediktinské knihtiskárny, 1905. 379 s.

NOVÁK, Jan. *Křesťanská cvičení, nebo, Výklad velkého katechismu pro dospělé věřící: II. část. O naději a modlitbě*. Brno: Tiskem a nákladem Benediktinské knihtiskárny, 1905. s. 384-492.

NOVÁK, Jan. *Křesťanská cvičení, nebo, Výklad velkého katechismu pro dospělé věřící: III. část. O lásce a přikázáních*. Brno: Tiskem a nákladem Benediktinské knihtiskárny, 1905. s. 496-1032.

NOVÁK, Jan. *Křesťanská cvičení, nebo, Výklad velkého katechismu pro dospělé věřící: IV. část. O milosti a svátostech*. Brno: Tiskem a nákladem Benediktinské knihtiskárny, 1905. s. 1036-1750.

NOVÁK, Jan. *Křesťanská cvičení, nebo, Výklad velkého katechismu pro dospělé věřící: V. část. O křesťanské spravedlnosti a čtyřech posledních věcech člověka*. Brno: Tiskem a nákladem Benediktinské knihtiskárny, 1905. s. 1754-2127.

NOVÁK, Otto. *Henleinovci proti Československu: Z historie sudetoněmeckého fašismu v letech 1933-1938*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1987. 235 s. Dokumenty / ČSPB; sv. 214.

Nové cesty katolického duchovenstva. 1. vyd. Praha: Nákl. Č. kat. Charity, 1950. 30 s.

Nové církevní zákony. Praha: Státní úřad pro věci církevní, 1949. 70 s.

NOVOSAD, Jaroslav. *Štěpán Trochta: Svědek „T“.* 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 238 s. ISBN 80-7178-591-1.

NOVOTNÝ, Vojtěch, VAŇÁČ, Martin a KUNŠTÁT, Miroslav. *Biografický slovník katolických teologických fakult v Praze 1891-1990.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013. 287 s. ISBN 978-80-246-2436-5.

NOVOTNÝ, Vojtěch, ed. *Česká katolická eklesiologie druhé poloviny 20. století.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2007. 280 s. Opera Facultatis theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis. Theologica et philosophica; 10. ISBN 978-80-246-1493-9.

NOVOTNÝ, Vojtěch. *Maximální křesťanství: Adolf Kajpr SJ a list Katolík.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2012. 444 s. ISBN 978-80-246-2047-3.

NOVOTNÝ, Vojtěch. *Odvaha být církví: Josef Zvěřina v letech 1913-1967.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013. 590 s. ISBN 978-80-246-2432-7.

NOVOTNÝ, Vojtěch. *Teologie ve stínu: Prolegomena k dějinám české katolické teologie druhé poloviny 20. století.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2007. 220 s. ISBN 978-80-246-1308-6.

Novým světem: Cesta kardinála Josefa Berana do Spojených států amerických a Kanady. Řím: Sekretariát J. Em. kardinála Josefa Berana, 1967. 197 s.

Obnova církve katolické v Čsl. republice: Návrh Jednoty čsl. duchovenstva v Praze. Praha: Jednota čsl. duchoven., [1919]. 65 s. Soubor; 6.

OCETEK, Josef. *Eucharistický rok: Dvanáct eucharistických promluv.* Olomouc: R. Promberger, 1912. 54 s.

OCETEK, Josef. *Neznámý mezi svými: Upřímné slovo v roce eucharistickém o Kristu zapomenutém, pohrdaném a poníženém: Tři eucharistické promluvy.* Praha: Kotrba, [mezi 1901 a 1925]. 15 s.

ODLOŽILÍK, Otakar. *Odvěký úděl: Úvaha z října 1938.* Praha: Otakar Odložilík, 1938. 30 s.

OLIVA, Arnošt. *Kristovo sociální království.* Praha: Vlast, 1930. 91 s. Sběrka časových kázání; roč. 1, seš. 3.

OLIVA, Arnošt. *Kristus-Král.* Praha: Družstvo Vlast, 1930. 35 s. Sběrka časových kázání; roč. 1, seš. 2.

OLIVA, Arnošt. *Srdce Ježíšovo zdrojem útěchy.* Praha: Československá akciová tiskárna, 1926. 67 s. Živé slovo; sv. 5.

OLIVA, Václav. *Tovaryšstvo Ježíšovo: Několik kapitol z dějin církevních.* Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1910. 717 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 62 na rok 1910. Knihovna Libri

nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=526>

OLIVOVÁ, Věra. *Závěť Edvarda Beneše a osudy jeho archivu*. 1. vyd. Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2008. 151 s. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše; sv. 28. ISBN 978-80-86107-43-1.

Oltář: Poučná a modlitební kniha i zpěvník. 3., uprav. a rozšíř. vyd. Hradec Králové: Nákladem bisk. konsistoře, 1909. 372 s.

ONDROUŠEK, Antonín. *Exercicie, čili, Duchovní cvičení dle sv. Ignáce z Loyoly a dle Manresy Fr. Ant. Schmida*. 2., opr. a dopl. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1914. 453 s.

OPASEK, Anastáz a JIRÁSKOVÁ, Marie, ed. *Dvanáct zastavení: Vzpomínky opata břevnovského kláštera*. 4. vyd. Praha: Torst, 2013. 322 s. ISBN 978-80-7215-454-8.

OPASEK, Anastáz a ŠÍCHA, Jan, ed. *Život upřen do Středu: Básně z let 1968 – 1990*. Praha: Documenta, 1995. 317 s. ISBN 80-901498-2-0.

OPAT, Jaroslav, ed. *První světová válka, moderní demokracie a T. G. Masaryk: Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference pořádané Ústavem T. G. Masaryka ve dnech 22.-24. září 1994 na zámku v Liblicích u Mělníka*. 1. vyd. Praha: Ústav T. G. Masaryka, 1995. 352 s. ISBN 80-901971-0-8.

OREL, Dobroslav. *Modlitby a zpěvy pro střední školy*. 5. vyd. Praha: V Císařském královském školním knihoskladě, 1918. 258 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=666>

OTČENÁŠEK, Karel. *Víra je můj pevný hrad: Rozhovory s arcibiskupem Karlem Otčenáškem a jeho přáteli*. Praha: Vyšehrad, 2004. 291 s. Rozhovory. ISBN 80-7021-741-3.

OVEČKA, Jaroslav Štěpán. *Svaté přijímání: Dva dekry papeže Pia X. a poučení podle nich. A, Sv. přijímání časté. B, První sv. přijímání rané*. 4. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 77 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=957>

OVERY, R. J. *Diktátoři: Hitlerovo Německo a Stalinovo Rusko*. 1. vyd. Praha: Beta-Dobrovský, 2006. 695 s. ISBN 80-7306-227-5.

P. ALBERTI. *Dr. Leopold Prečan, arcibiskup olomoucký: K desátému výročí svěcení biskupského...* Olomouc: Jednota duchovenstva arcidiecése olomoucké, 1934. 119 s.

P. ALBERTI. *Papežové. Díl první: Od sv. Petra až po Alexandra II. (R. 33-1073): Část první*. Přerov: Nový Národ, 1931. 288 s.

P. ALBERTI. *Papežové. Díl první: Od sv. Petra až po Alexandra II. (R. 33-1073): Část druhá*. Přerov: Nový Národ, 1932. 300 s.

P. ALBERTI. *Papežové. Díl druhý: Od svatého Řehoře VII. až po Celestina III. (R. 1073-*

1198): *Část třetí*. Přerov: Nový Národ, 1934. 198 s.

P. ALBERTI. *Papežové. Díl třetí: Od Inocence III. po sv. Celestina V. (R. 1198-1294)*. Přerov: Nový Národ, 1938. 260 s.

P. ALBERTI. *Papežové. Díl čtvrtý (Svazek pátý): Od Bonifáce VIII. po Sixta IV. (R. 1294-1484)*. Přerov: Nový Národ, 1941. 376 s.

P. ALBERTI. *Pius XI*. Přerov: Sestry Neposkvrněného Početí P. Marie, 1929. 99 s.

P. ALBERTI. *Sváteční úvahy. [Díl první]*. Kroměříž: [s.l.], 1931. 261 s.

P. ALBERTI. *Sváteční úvahy: Myšlenky uveřejňované v Pozorovateli a v Právu. Díl 2*. Kroměříž: Katolické spolky, 1931. 253 s.

P. ALBERTI. *Světec Don Bosko*. 4. vyd. Pardubice: Salesiánský chlapecký domov, 1946. 371 s.

P. ALBERTI. *Světec Don Bosko*. Nové upr. vyd. Řím: Křesťanská akademie, 1977. 306 s.

PADEVĚT, Jiří. *Dotek Anthropoidu*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 258 s. ISBN 978-80-200-2675-0.

PALACKÝ, František a RIEGER, Bohuš, ed. *Františka Palackého Spisy drobné. Díl I, Spisy a řeči z oboru politiky*. Praha: Bursík & Kohout, [1898]. 428 s.

PALACKÝ, František a NOVÁČEK, Vojtěch Jaromír, ed. *Františka Palackého Spisy drobné. Díl II, Články z oboru dějin*. Praha: Bursík & Kohout, [1900]. 413 s.

PALACKÝ, František a ČECH, Leander, ed. *Františka Palackého Spisy drobné. Díl III, Spisy estetické a literární*. Praha: Bursík & Kohout, 1903. 791 s.

PALACKÝ, František a ŠPIČÁK, Josef, ed. *Úvahy a projevy: Z české literatury, historie a politiky*. 1. vyd. Praha: Melantrich, 1977. 498 s. České myšlení; sv. 6.

PALÁN, Aleš, ed. a PAULAS, Jan, ed. *Bohumil Vít Tajovský ve vzpomínkách a dokumentech*. 1. vyd. Brno: Cesta, 2012. 268 s. ISBN 978-80-7295-144-4.

PALMER, Alan Warwick. *Úpadek a pád Osmanské říše*. 1. vyd. Praha: Panevropa, 1996. 351 s. Zániky říší; sv. 3. ISBN 80-85846-05-5.

Panna orleánská: Blahoslavená Johana z Arku. Praha: Knihotiskárna Cyrillo-Methodějská V. Kotrba, 1910. 224 s.

PANNWITZ, Heinz. *Pannwitzova zpráva o atentátu na Heydricha*. 1. vyd. Praha: BVD, 2016. 127 s. ISBN 978-80-87090-97-8.

PAPEN, Franz von. *Der Wahrheit eine Gasse*. München: Paul List, [1952], 1952. 677 s.

PASÁK, Tomáš a PASÁKOVÁ, Jana, ed. *Český fašismus 1922-1945 a kolaborace 1939-1945*. Praha: Práh, 1999. 486 s. ISBN 80-7252-017-2.

PASÁK, Tomáš. *Emil Hácha: (1938-1945)*. Vyd. v této podobě 1. Praha: Rybka, 2007. 445 s.

ISBN 978-80-87067-04-8.

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 1. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance bis zur Wahl Pius' II.: Martin V., Eugen IV., Nikolaus V., Calixtus III.*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 2. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance von der Thronbesteigung Pius' II. bis zum Tode Sixtus' IV.*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 3. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance von der Wahl Innozenz' VIII. bis zum Tode Julius' II.*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 4. Band. 1 Abt: Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance und der Glaubensspaltung, von der Wahl Leos X. bis zum Tode Klemens' VII. (1513–1534), Abt. 1: Leo X.*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 4. Band. 2. Abt.: Geschichte der Päpste im Zeitalter der Renaissance und der Glaubensspaltung, von der Wahl Leos X. bis zum Tode Klemens' VII. (1513–1534), Abt. 2: Adrian VI. und Klemens VII.*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 5. Band. Geschichte Papst Pauls III. (1534–1549).*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 6. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration : Julius III., Marcellus II. und Paul IV. (1550–1559).*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 7. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration : Pius IV. (1559–1569).*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 8. Band.*

Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration : Pius V. (1566–1572).

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 9. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration: Gregor XIII. (1572–1585).*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 10. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration : Sixtus V., Urban VII., Gregor XIV. und Innozenz IX. (1585–1591).*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 11. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Reformation und Restauration : Klemens VIII. (1592–1605).*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 12. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Restauration und des Dreißigjährigen Krieges : Leo XI. und Paul V. (1605–1621).*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 13. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Restauration und des Dreißigjährigen Krieges, Gregor XV. und Urban VIII. (1621–1644) 1. Abt.: Gregor XV. (1621–1623), Urban VIII. (1623–1644).*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 13. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter der katholischen Restauration und des Dreißigjährigen Krieges, Gregor XV. und Urban VIII. (1621–1644) 2. Abt.: Urban VIII. (1623–1644).*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 14. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus. Abt. 1. Innozenz X., Alexander VIII., Klemens IX. und X. (1644 – 1676).*

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive. 14. Band. Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus.: 2. Abt.: Innozenz XI.,*

Alexander VIII., Innozenz XII. (1676 – 1700).

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 15. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus : von der Wahl Klemens' XI. bis zum Tode Klemens' XII. (1700–1740)*.

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 16. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus, von der Wahl Benedikts XIV. bis zum Tode Pius' VI. (1740–1799)*. Abt. 1: *Benedikt XIV. und Klemens XIII. (1740–1769)*.

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 16. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus, von der Wahl Benedikts XIV. bis zum Tode Pius' VI. (1740–1799)*. Abt. 2: *Klemens XIV. (1769–1774)*.

PASTOR, Ludwig Freiherr von Campersfelden. *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters: Mit Benutzung des Päpstlichen Geheim-Archives und vieler anderer Archive*. 16. Band. *Geschichte der Päpste im Zeitalter des fürstlichen Absolutismus, von der Wahl Benedikts XIV. bis zum Tode Pius' VI. (1740–1799)*. Abt. 3: *Pius VI. (1775–1799)*.

PATISS, Georg a ONDROUŠEK, Antonín, ed. *Eucharistická kázání: Řeči o nejsvětější Svátosti oltární ku čtyřicetihodin. pobožnosti k prvnímu sv. přijímání, k výstavbě převeleb*. Praha: Kotrba, 1911. 56 s.

PATRICELLI, Marco. *Osvobod'te Duceho!*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2018. 192 s. ISBN 978-80-271-0476-5.

PAULINYI, Ákoš. *Průmyslová revoluce: O původu moderní techniky*. 1. české vyd. Praha: ISV, 2002. 290 s. ISBN 80-86642-02-X.

PAVLÍČEK, Tomáš. *Výchova kněží v Čechách a jejich role v náboženské kultuře (1848-1914)*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 559 s. České moderní dějiny; 2. ISBN 978-80-200-2771-9.

PAVLÍK, Jan. *Budou vás vydávat soudům: Dějiny české provincie v době komunistického útlaku v letech 1950-1990*. Praha: Societas, 1995. 225 s.

PAVLÍK, Jan. *Vzpomínky na zemřelé jezuity, narozené v Čechách, na Moravě a v moravském Slezsku od roku 1814*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2011. 798 s. Čeští jezuité; sv. 27. ISBN 978-80-7412-067-1.

PAVLÍK, Lukáš. *František Ferdinand d'Este: Život konopišťských pánů ve fotografiích*. Benešov: Lukáš Pavlík, 2014. [56] s.

PAVLÍK, Lukáš. *Ve službách konopišťského pána: Zaměstnancem nejen na zámku Konopiště*

v *Čechách*. 1. vyd. Benešov: Muzeum umění a designu Benešov ve spolupráci s městem Benešov, Státním oblastním archivem v Praze, Muzeem Podblanicka, zámek Artstetten, 2013. 183 s. ISBN 978-80-87400-11-1.

PÁVOVÁ, Jana. *Demagog ve službách strany: Portrét komunistického politika a ideologa Václava Kopeckého*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2008. 191 s. Tváře moci. ISBN 978-80-87211-09-0.

PAZDERNÍKOVÁ, Barbora. *Apoštol opuštěné mládeže*. Praha: B. Pazderníková, 1885. 68 s.

PAŽOUT, Jaroslav, ed., KOKOŠKA, Stanislav, ed. a KOKOŠKOVÁ, Zdeňka, ed. *Museli pracovat pro Říši: Nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva v letech 2. světové války: Sborník ze semináře konaného ve Státním ústředním archivu v Praze dne 2. dubna 2004*. 1. vyd. Praha: Státní ústřední archiv, 2004. 175 s. ISBN 80-86712-15-X.

PECKA, Dominik, CHUDOBA, Bohdan a PAVELKA, Artur. *Otázky dneška: Křesťanský realismus a dialektický materialismus: [Cyklus přednášek pořádaný na jaře r. 1946 „Moravanem“, spolkem katolických akademiků v Brně]*. 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1946. 186 s. Akord; sv. 36. Duchovní orientace; č. 7.

PECKA, Dominik a VAŠKO, Václav, ed. *Starý profesor vzpomíná: Vlastní životopis*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1996. 311 s. Memoria; sv. 2. ISBN 80-7113-183-0.

PECKA, Dominik a UHDEOVÁ, Jitka, ed. *Z deníku marnosti*. 1. vyd. Brno: Atlantis, 1993. 247 s. Studium; sv. 38. ISBN 80-7108-062-4.

PEČÍRKOVÁ, Jaroslava, ed. et al. *Staročeská Bible drážďanská a olomoucká s částmi Proroků rožmberských a Bible litoměřicko-třeboňské: Kritické vydání nejstaršího českého překladu Bible ze 14. století*. 1. vyd. Praha: Academia, 2009. 2 sv. (541 s. ; 253 s.). ISBN 978-80-200-1822-9.

PEJŘIMOVSKÝ, Josef. *Blahoslavený český král, císař Karel I. z Domu Rakouského*. 2., dopl. vyd. [Praha: J. Pejřimovský], 2012. 119 s. ISBN 978-80-260-1535-2.

PEJŘIMOVSKÝ, Josef. *Mariánský sloup na Staroměstském náměstí v Praze: Památník vítězné bitvy*. Praha: Josef Pejřimovský, 2018. 32 s. ISBN 978-80-270-4186-2.

PEKAŘ, Josef. *František Palacký*. 3. vyd., (1. v ARSCI). Praha: ARSCI, 2005. 180 s. ISBN 80-86078-47-7.

PEKAŘ, Josef. *Žižka a jeho doba. Díl první, Doba se zvláštním zřetelem k Táboru*. Praha: Vesmír, 1927. 283 s.

PEKAŘ, Josef. *Žižka a jeho doba. Díl druhý, Jan Žižka*. Praha: Vesmír, 1928. 281 s.

PEKAŘ, Josef. *Žižka a jeho doba. Díl třetí, Žižka, vůdce revoluce*. Praha: Vesmír, 1930. 330 s.

PEKAŘ, Josef. *Žižka a jeho doba. Díl čtvrtý, Poznámky k dílu třetímu, opravy a dodatky, příloha – rejstříky*. Praha: Vesmír, 1933. 295 s.

- PELIKÁN, Adolf, ed. *K hvězdě: Program a cíl nové družinské práce, stanovený na sjezdu velehradském 29.- 31. VII. 1933: [Sborník]*. Praha: Sekretariát Mariánských družin, 1934. 130 s.
- PELIKÁN, Jan et al. *Dějiny Srbska. 2., dopl. a rozš. vyd.* Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2013. 677 s. Dějiny států. ISBN 978-80-7422-217-7.
- PELZBAUEROVÁ, Věra. *Dějiny částí Prahy jako dějiny farních obvodů. 1. vyd.* Praha: Volvox Globator, 2008. 457 s. ISBN 978-80-7207-676-5.
- PERGNER, Eduard a SLABÝ, Zdeněk Karel. *Děti s cedulkou. 1. vyd.* Praha: Práce, 1982. 141 s. Kamarád.
- PERNES, Jiří, POSPÍŠIL, Jaroslav a LUKÁŠ, Antonín. *Alexej Čepička: Šedá eminence rudého režimu. 1. vyd.* Praha: Brána, 2008. 305 s. ISBN 978-80-7243-382-7.
- PERNES, Jiří. *Až na dno zrady: Emanuel Moravec. 1. vyd.* Praha: Themis, 1997. 239 s. ISBN 80-85821-51-6.
- PERNES, Jiří. *František Josef I.: Nikdy nekorunovaný český král. 2. vyd.* Praha: Brána, 2011. 495 s. ISBN 978-80-7243-538-8.
- PERNES, Jiří. *O trůn a lásku: Dramatický život a tragická smrt Františka Ferdinanda d'Este. 2., dopl. vyd.* Praha: Brána, 2014. 261 s. ISBN 978-80-7243-709-2.
- PERNES, Jiří a kol. *Pod císařským praporem: Historie habsburské armády 1526-1918. 1. vyd.* Praha: Elka Press, 2003. 555 s. Militaria; sv. 18. ISBN 80-902745-5-2.
- PERNES, Jiří. *Poslední Habsburkové: Karel, Zita, Otto a snahy o záchranu císařského trůnu. 3. vyd.* Brno: Barrister & Principal, 2010. 288 s. ISBN 978-80-87029-50-3.
- PERNES, Jiří. *Takoví nám vládli: Komunističtí prezidenti Československa a doba, v níž žili. 1. vyd.* Praha: Brána, 2003. 326 s. ISBN 80-7243-162-5.
- PERNOUD, Régine. *Život a smrt Jany z Arku: Svědectví z rehabilitačního procesu (1450-1456). 1. vyd.* Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2009. 272 s. Prameny spirituality; 9. ISBN 978-80-7412-020-6.
- PEROUTKA, Ferdinand a OLIVOVÁ, Věra, ed. *Byl Edvard Beneš vinen?. 4. vyd.* Praha: Společnost Edvarda Beneše, 2002. 26 s. Knižnice Společnosti Edvarda Beneše; sv. 3. ISBN 80-86107-46-9.
- PESCH, Otto Hermann. *Druhý vatikánský koncil: 1962-1965: Příprava, průběh, odkaz. 2. vyd.* Praha: Vyšehrad, 2014. 435 s. ISBN 978-80-7429-398-6.
- PETRÁČEK, Tomáš. *Bible a moderní kritika: Česká a světová progresivní exegeze ve víru (anti-)modernistické krize. 1. vyd.* Praha: Vyšehrad, 2011. 347 s. ISBN 978-80-7429-248-4.
- PETRÁČEK, Tomáš. *Církev, tradice, reforma: Odkaz Druhého vatikánského koncilu. 1. vyd.* Praha: Vyšehrad, 2016. 246 s. Teologie. ISBN 978-80-7429-643-7.

PETRÁČEK, Tomáš. *Sekularizace a katolicismus v českých zemích: Specifické rysy české cesty od lidové církve k nejateističtější zemi světa*. 1. vyd. Ostrava: Moravapress, 2013. 132 s. ISBN 978-80-87853-05-4.

PHILIPPE, Jacques. *Cesta důvěry a lásky: Inspirace Terezie z Lisieux pro 21. století*. 1. vyd. Praha: Paulínky, 2014. 159 s. Cesty spirituality. ISBN 978-80-7450-133-3.

PÍCHA, Mořic. *Pius X*. Praha: Kníž. arcib. knihtiskárna, 1904. 71 s.

PITRUN, Bernard. *Jadrné memento: Životopisný nástin českého provinciála jezuitů Leopolda Škarka SJ (1874-1968)*. 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. 470 s. Čeští jezuité; sv. 25. ISBN 978-80-86715-98-8.

PIUS XI.. *K výšinám: Monte Rosa, Matterhorn, Mont Blanc*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1927. 58 s.

PIUS XII.. *Mír ze spravedlnosti: Výbor projevů pronesených ve válečných letech 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Atlas, 1947. 227 s.

PLACÁK, Petr. *Svatováclavské milénium: Češi, Němci a Slováci v roce 1929*. 1. vyd. Praha: Babylon, 2002. 213 s. ISBN 80-902804-2-0.

PLAIM, Anna a KUCH, Kurt. *Vzpomínky Hitlerovy pokojské: Strhující svědectví ženy, která se mohla pohybovat v těsné blízkosti Adolfa Hitlera*. Praha: Naše vojsko, 2007. 143 s. Fakta a svědectví. ISBN 978-80-206-0895-6.

PLANNER, František. *Misijní činnost církve*. Řím: Křesťanská akademie, 1976. 200 s. Náboženská edice.

PLICHTA, Alois. *Pravda o Babicích*. Brno: Salve Regina, 2001. 106 s. ISBN 80-902332-3-6.

PLOJHAR, Josef a ŘEPA, Václav. *O stigmatizované Terezii Neumannové z Konnersreuthu*. 6., dopl. vyd. České Budějovice: Český tiskový spolek, 1928. 64 s. Vzdělávací knihovna Hlasu lidu v Čes. Budějovicích; roč. 1, č. 1.

Pocťa Janu Masarykovi. [Praha]: EVA – Milan Nevole, 1999. 111 s.

PODLAHA, Antonín. *Výstava korunovačních klenotů v jubilejním roce svatováclavském 1929*. Praha: [s.n.], 1929. 1 sv. (nestr.).

POHLE, Joseph. *Lehrbuch der Dogmatik: Dritter Band*. Paderborn: Ferdinand Schönigh-Verlag, 1908. 757 s. Scribd [online] <https://www.scribd.com/document/114259509/Dogmatic-Theology-VI-Mariology-Pohle-Preuss-OCR>

POLÁČEK, Jaroslav. *Cestou spásy*. Řím: Křesťanská akademie, 1980. 250 s. Náboženská edice. Druhý vatikánský sněm; 7.

POLÁK, Stanislav. *T. G. Masaryk: Za ideálem a pravdou: 2. sv. 1882-1893*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav, 2001. 499 s. ISBN 80-86495-02-7.

POLÁK, Stanislav. *T. G. Masaryk: Za ideálem a pravdou: 3. sv. 1893-1900*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav, 2004. 483 s. ISBN 80-86495-20-5.

POLÁK, Stanislav. *T. G. Masaryk: Za ideálem a pravdou: 4. sv. 1900-1914*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav, 2005. 708 s. ISBN 80-86495-34-5.

POLANYI, Karl. *Velká transformace*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006. 299 s. Klasikové společenských věd. ISBN 80-7325-096-9.

POLÁŠEK, František. *Služebnice Boží Anička Zelíková: Život a ctnosti*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2002. 367 s. ISBN 80-7266-126-4.

POLC, Jaroslav V. *Posvátná liturgie*. Řím: Křesťanská akademie, 1981. 490 s. Druhý vatikánský sněm; sv. 8.

POLC, Jaroslav V. *Svaté roky: (1300-1983)*. 2. vyd., v Matici cyrilometodějské 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2000. 159 s. ISBN 80-7266-041-1.

POLC, Jaroslav V. *Svatý Jan Nepomucký*. 2. vyd., ve Zvonu 1. vyd. Praha: Zvon, 1993. 449 s. ISBN 80-7113-071-0.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Masaryk iritující a fascinující*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. 306 s. ISBN 978-80-246-4052-5.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Průkopníci a jejich odpůrci: Světová katolická teologie 1871-1910 a evoluční vznik-stvoření člověka*. 1. vyd.. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. 431 s. Teologie. ISBN 978-80-246-4051-8.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Různé podoby české trinitární teologie a pneumatologie 1800-2010: Tvářnosti české katolické trojiční teologie a pneumatologie 1800-1989: Komentovaná bibliografie 1800-2010*. 1. vyd. [Brno]: L. Marek, 2011. 544 s. ISBN 978-80-87127-37-7.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Zápolení o pravdu, naději a lidskou důstojnost: Česká katolická teologie 1850-1950 a výzvy přírodních věd v širším světovém kontextu*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. 414 s. Teologie. ISBN 978-80-246-3441-8.

POSPÍŠIL, Josef. *Katolická věrouka. IV.b, O Bohu vtěleném: Traktát spekulativně dogmatický*. Velehrad: Cyrillomethoděj. tisk. Spolek, 1922. 778 s. Knih. Cyrillomethoděj. tisk. Spolku; 10.

POSPÍŠIL, Josef. *O katolické církvi*. [Pelhřimov: R. Rupp, 1920]. 54 s. Příloha Kazatelny; sv. 25.

POSPÍŠILOVÁ, Jana. *Naděje v lepší budoucnost: Život ThDr. Karla Skoupého*. Brno: Sypták, 2005. 102 s. ISBN 80-260-7467-X.

POUL, František, ed. *Památník na zesnulého Karla kardinála Kašpara*. Praha: Vyšehrad, 1941. [62] s.

PRINC, Michal. *Soudnictví v českých zemích v letech 1848-1938: (Souady, soudní osoby, dobové problémy)*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 329 s. Právní monografie. ISBN 978-80-7478-797-3.

Pro S. J. a jeho druhové: Mučedníci města Mexika. Praha: V. Kotrba, 1928. 39 s.

Proces s vedením protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským. 1. vyd. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 1953. 547 s.

PROKEŠ, Jaroslav. *Obrázkové dějiny naší samostatnosti: Díl 1*. 2. oprav. vyd.. Praha: Nakladatelství České grafické Unie a.s., 1931. 624 s.

PROKEŠ, Jaroslav. *Obrázkové dějiny naší samostatnosti: Díl 2*. 2. oprav. vyd.. Praha: Nakladatelství České grafické Unie a.s., 1931. 1194 s.

PROKŠ, Petr. *Diplomacie a „Velká válka“ 1914-1918/1919: Kapitoly o dějinách diplomacie za první světové války v Evropě a na mírové konferenci v Paříži*. Praha: Historický ústav, 2014. 329 s. Práce Historického ústavu AV ČR . Řada A, Monographia = Opera Instituti historici Pragae. Series A, Monographia; sv. 50. ISBN 978-80-7286-234-4.

PROKŠ, Petr. *Habsburkové & velká válka (1914-1918): [První světová válka a rozpad Rakouska-Uherska 1914-1918]*. 1. české vyd. Praha: Naše vojsko, 2011. 285 s. ISBN 978-80-206-1203-8.

PROKŠ, Petr. *Konec říše Hohenzollernů: Politika císařského Německa vůči carskému a sovětskému Rusku (1914 až 1917/1918)*. 1. české vyd. Praha: Naše vojsko, 2010. 203 s. ISBN 978-80-206-1088-1.

PROKŠ, Petr. *Konec říše Romanovců: Mezinárodní souvislosti svržení carského režimu a revoluce v Rusku (1880-1917)*. 1. vyd. Praha: Academia, 2018. 327 s. Historie. ISBN 978-80-200-2811-2.

PROKŠ, Petr. *Politikové a vznik republiky: 1914-1918*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 1998. 238 s. ISBN 80-7175-078-6.

PROKŠ, Petr. *Vítězové & poražení*. Praha: Naše vojsko, s.r.o., 2016. 274 s. ISBN 978-80-206-1610-4.

První republika 1918-1938: Dějiny, osobnosti, denní život. 3., dopl. vyd. Brno: Extra Publishing, s.r.o., 2018. 133 s. ISBN 978-80-7525-152-7.

PRYČ, Alfons. *Svátostný život Ježíše Krista, čili, Co koná Ježíš Kristus v nejsv. Eucharistii?: Dvanáct eucharistických promluv. Cyklus II*. Olomouc: [A. Pryč], 1935. 62 s.

PUTNA, Martin C. *Česká katolická literatura v evropském kontextu 1848-1918*. 1. vyd. Praha: Torst, 1998. 801 s. ISBN 80-7215-059-6.

PYTA, Wolfram. *Hindenburg: Herrschaft zwischen Hohenzollern und Hitler*. 1. Aufl.

München: Siedler, 2007. 1117 s. ISBN 978-3-88680-865-6.

RABAS, Josef. *Biskup Anton Alois Weber*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. 167 s. ISBN 978-80-7195-756-0.

RÁDL, Emanuel. *Naše náboženské ideály před válkou a po válce: Přednáška na 6. sjezdu YMCA v Čsl. v Brně 1926*. Praha: YMCA, 1927. 48 s.

RADLINSKÝ, Andrej Ľudovít, ed. *Nábožné výlevy: Poučná a obradná modlitebná kniha s jednotným cirkevným spevníkom pre katolíckeho kresťana na používanie v kostole i doma*. 14., opr. a dopl. vyd. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1945. 1760 s.

RADZINSKIĀ, Edvard Stanislavovič. *Poslední car: Zavraždění Mikuláše II. a jeho rodiny*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1993. 408 s. ISBN 80-204-0411-2.

RADZINSKIĀ, Edvard Stanislavovič a FROMKOVÁ, Jarmila, ed. *Stalin: Zevrubný životopis založený na nových dokumentech z ruských tajných archivů*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1998. 525 s. ISBN 80-204-0702-2.

RAKYTKA, Ján, ed. *Nevolníci Říše*. 1. vyd. Praha: [J. Rakytko], 2003. 81 s. ISBN 80-239-3433-3.

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 1. Band. Vom Anfang der Reformation bis 1566*.

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 2. Band. 1566 bis 1590*.

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 3. Band. 1590 bis 1601*.

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 4. Band. 1601-1620*.

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 5. Band. 1611-1638*.

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 6. Band. 1639-1653*.

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 7. Band. 1653-1670*.

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 8. Band. 1670-1699*.

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 9. Band. 1700-1747*.

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren*

Schriften dargestellt. 10. Band. 1746-1798.

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 11. Band. (Erster Nachtrag): Vom Anfang der Reformation bis 1566.*

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 12. Band. (Zweiter Nachtrag): 1566 bis 1800.*

RÄSS, Andreas. *Die Convertiten seit der Reformation nach ihrem Leben und aus ihren Schriften dargestellt. 13. Band. (Dritter Nachtrag): Vom Anfang der Reformation bis zum Beginn des neunzehnten Jahrhunderts.*

RAŠÍN, Alois a RAŠÍN, Ladislav, ed. *Paměti Dr. Aloise Rašína*. 2. vyd. Brno: Bonus A, 1994. 229 s. Memorabilia; Sv. 1. ISBN 80-901693-4-1.

RATAJ, Jan a MARTÍNEK, Miloslav. *Česká politika 1848-1918*. 1. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2015. 579 s. ISBN 978-80-87956-12-0.

RAYFIELD, Donald. *Stalin a jeho mistři popravčí: Hodnověrný portrét tyrana a těch, kdo mu sloužili*. 1. vyd. Praha: Beta-Dobrovský, 2006. 431 s. ISBN 80-7306-250-X.

RÁZEK, Adolf. *StB + justice: Nástroje třídního boje v akci Babice*. 1. vyd. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2002. 295 s. Sešity Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu; sv. 6. ISBN 80-86621-02-2.

REIMAN, Michal. *Lenin, Stalin, Gorbačov: Kontinuita a zlomy v sovětských dějinách*. 1. vyd. Praha: Lidové noviny, 1991. 213 s. Knihovna Lidových novin; sv. 11. ISBN 80-7106-024-0.

REINKE, Johannes. *Přírodní věda a náboženství*. Praha: Comenium, 1908. 16 s. Comenium; sv. 18.

REINSBERG, Jiří, ed. a SVOBODA, Bohumil. *Legio angelica a P. Method K. Klement, OSB*. 1. vyd. Svitavy: Trinitas, 2000. 147 s. Aeterna; č. 1. ISBN 80-86036-30-8.

REJZEK, Antonín. *Tisíckrát pozdravujeme Tebe!: Májová pobožnost, jejíž předmětem jest výklad písně naší I. dílu „Tisíckrát pozdravujeme Tebe!“*. Praha: A. Rezek, 1909. 183 s.

REJZEK, Antonín. *Tisíckrát pozdravujeme Tebe!: Májová pobožnost, jejíž předmětem jest výklad písně naší II. dílu „Tisíckrát pozdravujeme Tebe!“*. Praha: A. Rezek, 1910. 182 s.

RENČ, Václav. *Pražská legenda*. 1. české vyd. Řím: Křesťanská akademie, 1994. 46 s. ISBN 80-238-2890-8.

RENDINA, Claudio. *Příběhy papežů: Dějiny a tajemství: Životopisy 265 římských papežů*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2005. 714 s. ISBN 80-7207-574-8.

RIDLEY, Jasper Godwin. *Mussolini*. 1. vyd. Praha: Themis, 2002. 418 s. Historie. ISBN 80-7312-007-0.

RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných*

sborech: Díl I. Z let 1848-1849. Praha: J. Otto, 1883. 214 s. Politická bibliotéka česká; č. 5.

RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech: Díl II. Z let 1861-1862.* Praha: J. Otto, 1884. 204 s. Politická bibliotéka česká; č. 5.

RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech: Díl III. Z let 1863-1864.* Praha: J. Otto, 1887. 312 s. Politická bibliotéka česká; č. 5.

RIEGER, František Ladislav. *Řeči Dra Frant. Ladisl. Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech: Díl IV. Z let 1865-1867.* Praha: J. Otto, 1888. 243 s. Politická bibliotéka česká; č. 5.

RIES, Josef. *Nedělní evangelia homileticky zpracovaná. Díl 1. Část 1, Neděle od adventu do 6. neděle po Zjevení Páně.* Praha: Československá akciová tiskárna, 1930. 217 s. Živé slovo; sv. 21.

RIES, Josef. *Nedělní evangelia homileticky zpracovaná. Díl 1. Část 2, Od neděle Devítník do 6. neděle po velikonocích.* Praha: Československá akciová tiskárna, 1931. 266 s. Živé slovo; sv. 22.

RIES, Josef. *Nedělní evangelia homileticky zpracovaná. Díl 2. Část 1, První až dvanáctá neděle po Svatém Duchu.* Praha: Československá akciová tiskárna, 1931. 240 s. Živé slovo; sv. 23.

RIES, Josef. *Nedělní evangelia homileticky zpracovaná. Díl 2. Část 2, Třináctá až dvacátá čtvrtá neděle po Svatém Duchu.* Praha: Československá akciová tiskárna, 1931. 251 s. Živé slovo; sv. 24.

RIPKA, Hubert. *Československo-sovětská smlouva: Výklad Dr. Huberta Ripky o sovětsko-československé smlouvě ve Státní radě 15. prosince 1943.* London: Čechoslovák, 1943. 19 s. Politická knihovna Čechoslováka; sv. 19.

RIPKA, Hubert. *Únorová tragédie: Svědectví přímého účastníka.* V čes. překladu 1. vyd. Brno: Atlantis, 1995. 302 s. ISBN 80-7108-098-5.

ROKOSKÝ, Jaroslav. *Rudolf Beran a jeho doba: Vzestup a pád agrární strany.* 1. vyd. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2011. 901 s. ISBN 978-80-7429-067-1.

ROSENBERG, Alfred. *Der Mythos des 20. Jahrhunderts: Eine Wertung der seelisch-geistigen Gestaltenkämpfe unserer Zeit.* München: Hoheneichen-Verlag, 1935. 773 s.

ROSENTHAL, David August. *Convertitenbilder aus dem neunzehnten Jahrhundert. 1. Band. Deutschland.*

ROSENTHAL, David August. *Convertitenbilder aus dem neunzehnten Jahrhundert. 2. Band. England.*

ROSENTHAL, David August. *Convertitenbilder aus dem neunzehnten Jahrhundert. 3. Band. 1. Abtheilung: Frankreich. Amerika.*

ROTH, Joseph. *Pochod Radeckého; Kapucínská krypta.* 1. vyd. tohoto souboru (3. vyd. Pochodu Radeckého, 2. vyd. Kapucínské krypty). Praha: Odeon, 1986. 402 s. Světová knihovna.

ROTHER, Hans, ed. a SCHOLZ, Friedrich, ed. *Die alttschechische Dresdener Bibel = Drážďanská anebo Leskovecká bible: Facsimile aufgrund der photographischen Aufnahmen von*

1914 nach dem verbrannten Original aus dem 14. Jahrhundert. Paderborn: Ferdinand Schöningh, 1993. 425 s. Biblia Slavica. Ser. 1, Tschechische Bibel; Bd. 1. ISBN 3-506-71653-0.

ROTHMANN, Robert. *Jsem Josef, váš bratr: Příběh Jana XXIII.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004. 79 s. ISBN 80-7192-769-4.

RUBÍN, Jiří, ed. a TOMEŠ, Josef, ed. *Emil Hácha: Před 70 lety zvolen třetím prezidentem ČSR.* 1. vyd. Praha: Věrité, 2008. 149 s. ISBN 978-80-87129-12-8.

RŮŽIČKA, Jan a SLÍVOVÁ, Petra. *Jan Bula (1920-1952); Václav Drbola (1912-1951).* Brno: Biskupství brněnské, 2016. 33, 25 s. ISBN 978-80-270-1153-7.

RYBÁK, Josef. *Jak žít?: Časové úvahy.* Praha: Cyrilo-Methodějské knihkupectví Gustava Francla, 1935. 76 s.

RYBÁK, Josef. *Křesťanská askese ve světle pravdy: Odpověď na hesla modernismu na vědeckém podkladě: [Sedmero řečí].* Olomouc: R. Promberger, 1910. 68 s.

RYBÁK, Josef. *Panna Maria v plánu stvoření a působení její na lidstvo: II. cyklus májový [32 přednášek].* Praha: G. Francel, 1926. 170 s.

RYBAS, Svjatoslav Jur'jevič. *Stalin: Krev a sláva.* Praha: Ottovo nakladatelství, 2015. 728 s. ISBN 978-80-7451-438-8.

RYDELL, Anders. *Zloději knih: Pátrání po zmizelých knihovnách.* 1. vyd. Zlín: Kniha Zlín, 2017. 471 s. Tema; svazek 27. ISBN 978-80-7473-532-5.

RYNEŠ, Václav. *Zápas o národní a středoevropskou federaci: (František Palacký, František Ladislav Rieger a český federalismus v Rakouském císařství).* 1. vyd. Praha: Pavel Káňa – vydavatelství Knihař, 2016. 192 s. ISBN 978-80-86292-91-5.

ŘEZNÍK, Jiří. *Kdy opravdu zemřel Jan Masaryk.* 1. vyd. Praha: Bondy, 2014. 463 s. ISBN 978-80-905866-4-2.

ŘÍHÁNEK, Jan Nepomuk. *Zrnka moudrosti.* Praha: Vincentinum, 1947. 140 s.

SAK, Robert. *Rieger: Konzervavec nebo liberál?.* 2. vyd., v Academii 1. Praha: Academia, 2003. 327 s. ISBN 80-200-1154-4.

SALESÍANI. *Svatý Jan Bosko: K oslavám 100 letého výročí smrti sv. Jana Boska.* Řím: [s.n.], 1988. 57 s.

SALFELLNER, Harald. *Španělská chřipka: Příběh pandemie z roku 1918.* Praha: Vitalis, 2018. 167 s. ISBN 978-80-7253-332-9.

SAMSOUR, Josef. *Papežové v dějinách.* Brno: Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje, 1908. 271 s. Bibliotéka poučná a zábavná; č. 59.

SARTRE, Jean-Paul. *Sešity z podivné války: (září 1939 – březen 1940).* 1. vyd. Praha: Academia, 2012. 653 s. Paměť; sv. 46. ISBN 978-80-200-2052-9.

SAUER, Franta. *Naše luza jesuité a diplomaté: Historický doklad svržení mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze*. Praha: Nákladem vlastním, 1923. 23 s.

SEBAG MONTEFIORE, Simon. *Mladý Stalin*. 1. vyd. Praha: Beta-Dobrovský, 2009. 455 s. ISBN 978-80-7306-374-0.

SEBAG MONTEFIORE, Simon. *Stalin: Na dvoře rudého cara*. 1. vyd. Praha: Beta, 2004. 757 s. ISBN 80-7306-160-0.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Kniha Soudcův: Překlad z Vulgaty i z původního textu a výklad*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1910. 418 s. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení I., svazek 1.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Výklad posvátných žalmů obsahující překlad z latinské Vulgaty i z původního znění a úplný výklad žaltáře: Přidán výklad biblických chvalozpěvů breviáře: Díl I.: Úvod a Ž. 1-71*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1900. 568 s. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení II., svazek 2. Dědictví sv. Prokopa; čís. XLI.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Výklad posvátných žalmů obsahující překlad z latinské Vulgaty i z původního znění a úplný výklad žaltáře: Přidán výklad biblických chvalozpěvů breviáře: Díl II.: Ž. 72-150 a bibl. chvalozpěvy*. Praha: Dědictví Sv. Prokopa, 1901. s. 572-1284. Výklad knih Písma svatého Starého zákona; oddělení II., svazek 2. Dědictví sv. Prokopa; čís. XLII.

SEDLÁK, Jan. *M. Jan Hus*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1915. 378, 353 s. Dědictví sv. Prokopa; podíl údů na rok 1915, č. 58.

SEDLÁK, Jan Nepomuk, ed. *Cesta k oltáři Páně: Obřady sedmera svěcení kněžských a konsekrace biskupské*. Praha: Spolek Halěř sv. Vojtěcha, 1922. 317 s. NDK. Kramerius [online] <http://kramerius4.nkp.cz/search/i.jsp?pid=uuid:54dae3b0-1ea3-11e2-a61d-005056827e52>

SETTI, G. *Don Bosco*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. [120] s. ISBN 80-7178-574-1.

SÉVILLIA, Jean. *Poslední císař: Karel Rakouský*. 1. vyd. Plzeň: Plejáda, 2010. 211 s. ISBN 978-80-87374-22-1.

SEVIN, Jacques a REINSBERG, Jiří, ed. *Skaut přemýšlí o Kristu: Meditace na Evangelia*. Praha: Bohuslav Rupp, 1947. 63 s. Setba Boží; Sv. 1.

SEVIN, Jacques a REINSBERG, Jiří, ed. *Skaut přemýšlí o Kristu*. 1. úplné vyd. Praha: Scriptum, 1992. 122 s. ISBN 80-85528-04-5.

SHAHRAD, Cyrus. *Tajemství Vatikánu*. 1. vyd. Praha: Brána, 2009. 192 s. ISBN 978-80-7243-421-3.

SCHAEFER, Aloys. *Die Gottesmutter in der Heiligen Schrift: Biblisch-theologische Vorträge*. Münster i. W.: Druck und Verlag der Aschendorffschen Buchhandlung, 1887. 249 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/diegottesmutteri00scha>

SCHÄFER, Kirstin A. *Werner von Blomberg: Hitlers erster Feldmarschall: Eine Biographie*. Paderborn: Ferdinand Schöningh, 2006. 291 s. ISBN 3-506-71391-4.

SCHAUBER, Vera a SCHINDLER, Hanns Michael. *Rok se svatými*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1994. 702 s. ISBN 80-85527-75-8.

SCHEEBEN, Matthias Joseph. *Handbuch der katholischen Dogmatik: Dritter Band*. Freiburg im Breisgau: Herder'sche Verlagshandlung, 1882. 1005 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/handbuchderkath01atzbgoog>

SCHELLE, Karel a BÍLÝ, Jiří. *Dějiny českého soudnictví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 208-284. ISBN 978-80-7552-959-6.

SCHELLE, Karel et al. *Protektorát Čechy a Morava – jedna z nejtragičtějších kapitol českých novodobých dějin: (Vybrané problémy)*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2010. 139 s. ISBN 978-80-7418-052-1.

SCHIÉLÉ, Robert. *Don Bosco*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 95 s. ISBN 80-7178-196-7.

SCHIKORA, Rudolf, ed. *Naše světa: Čtení ze životů svatých*. Frýdek: Exerciční dům, 1947. 823 s.

SCHILGEN, Hardy. *Mladí hrdinové: Povzbuzení jinochů ku šlechetné snaze a čistému životu*. Brtnice: Jos. Birnbaum, 1926. 163 s.

SCHILGEN, Hardy. *Ty a on*. Brtnice: Josef Birnbaum, 1930. 231 s. SCHILGEN, Hardy. *Ty a ona*. Brtnice: Jos. Birnbaum, 1924. 148 s.

SCHILGEN, Hardy. *Ve službách Stvořitelových: Kniha pro katolické snoubence a manžely*. 3. vyd. Brtnice: Josef Birnbaum, [1925]. 80 s.

SCHINDLER, František, ed. *Našeho svatého Otce papeže Lva XIII. život a působení*. Münster: Adolph Russell, [1894]. 312 s.

SCHMID, Anton. *Setkání s Terezíí z Lisieux*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. 163 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 56. ISBN 80-7192-553-5.

SCHNEIDER, Česlav M., ed. *Základní nauky církve katolické: Jak je podává a proti moderním bludům sociálním hájí papež Lev XIII*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1904. 443 s. Vzdělávací knihovna katolická; Svazek XXXIV.

SCHNEIDER, Wolfgang. *Hitlerův černý řád*. 1. české vyd. Praha: Slovanský dům, 2001. 212 s. ISBN 80-86421-69-4.

SCHOLLER, Christiane a HOHENBERG, Anita. *Můj pradědeček František Ferdinand: Příběh arcivévody Františka Ferdinanda očima jeho pravnučky Anity Hohenberg*. [Líbeznice]: Víkend, 2014. 159 s. ISBN 978-80-7222-950-5.

SCHOOOF, T. M. *Aggiornamento na prahu 3. tisíciletí?: Vývoj moderní katolické teologie*.

Vyd. v tomto uspořádání 1. Praha: Vyšehrad, 2004. 404 s. Studium; sv. 9. ISBN 80-7021-668-9.

SCHÖPPNER, Alexander a KÖNIG, Leo. *Charakterbilder der allgemeinen Geschichte nach den Meisterwerken der Geschichtschreibung alter und neuer Zeit. Erster Band. Das Alterthum.*

SCHÖPPNER, Alexander a KÖNIG, Leo. *Charakterbilder der allgemeinen Geschichte nach den Meisterwerken der Geschichtschreibung alter und neuer Zeit. Zweiter Band. Das Mittelalter.*

SCHÖPPNER, Alexander a KÖNIG, Leo. *Charakterbilder der allgemeinen Geschichte nach den Meisterwerken der Geschichtschreibung alter und neuer Zeit. Dritter Band. Charakterbilder aus der Geschichte der Apostasie der Völker.*

SCHUEN, Josef. *Křesťanská cvičení podle stavů pro manžely a svobodné.* Praha: B. Stýblo, 1910. 528 s.

Silvestr M. Braitto 1898-1962: Příspěvek k českému tomismu. 1. vyd. Hradec Králové: Vysoká škola pedagogická, 1998. 108 s. Prométheus. Religiosa; sv. 14 (3). ISBN 80-7041-590-8.

SIMKINS, Peter, JUKES, Geoffrey a HICKEY, Michael. *První světová válka: Válka, která měla být poslední.* 1. vyd. Praha: Brána, 2014. 351 s. ISBN 978-80-7243-684-2.

SIMON, Josef, ed. a KALÁB, Ludvík, ed. *Památník Rašínova státního čsl. gymnasia v Hradci Králové, vydaný slavnostním výborem při jubileu roku 1936: [300 let královéhradeckého gymnasia: 600 let latinských škol v Hradci Králové.* Hradec Králové: Slavnostní výbor, 1936. 251 s.

SION, Victor. *Duchovní realismus Terezie z Lisieux.* 1. vyd. v Karmelitánském nakl. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1992. 158 s. Karmelitánská spiritualita; Sv. 14. ISBN 80-85527-03-0.

SITENSKÝ, Ladislav, KÁNDLOVÁ, Adéla, ed. a RAJLICH, Jiří. *Peruť 312.* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2017. 174 s. ISBN 978-80-204-4627-5.

SKALICKÝ, Karel. *Ekumenismus na druhém vatikánském koncilu.* Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. 133 s. Studie Teologické fakulty Jihočeské univerzity; sv. 1. ISBN 80-7192-164-5.

SKALICKÝ, Karel. *Radost a naděje: Církev v dnešním světě.* [2. vyd.]. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. 303 s. ISBN 80-7192-430-X.

SKED, Alan. *Úpadek a pád habsburské říše.* 1. vyd. Praha: Panevropa, 1995. 372 s. Zániky říší. ISBN 80-85846-01-2.

SKLÁDAL, Jiří. *Kde se vzal Jan Čep: Vzpomínky, pohledy a postřehy z rodinného prostředí: texty – obrázky – zvukové nahrávky – hanáčtina.* 1. vyd. Praha: J. Skládal, 2006. 80 s. ISBN 80-239-7487-4.

SKLENIČKOVÁ, Jaroslava a HAVLÍKOVÁ, Jana, ed. *Jako chlapce by mě zastřelili--: Příběh nejmladší lidické ženy.* 2., dopl. vyd. Nymburk: Vega-L, 2012. 158 s. ISBN 978-80-87275-

54-2.

SKOČDOPOLE, Antonín. *Příručná kniha bohosloví pastýřského: Díl I. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Dědictví Sw. Prokopa, 1890. 551 s. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. 30 za rok 1890.

SKOČDOPOLE, Antonín. *Příručná kniha bohosloví pastýřského: Díl II. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Dědictví Sw. Prokopa, 1891. 841 s. Dědictví Sw. Prokopa w Praze; č. 31 za rok 1891.

SKOČDOPOLE, Antonín. *Učebná kniha bohosloví pastýřského*. Čes. Budějovice: Ant. Skočdopole, 1905. 596 s.

SKOUPÝ, Jiří. *Šofér, který změnil dějiny: Za volantem vstříc atentátu na arcivévodu Františka Ferdinanda d'Este*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2017. 206 s. ISBN 978-80-204-4512-4.

SLÁDEK, Milan. *Němci v Čechách: Německá menšina v českých zemích a Československu 1848-1946*. Praha: Pragma, 2002. 205 s. ISBN 80-7205-901-7.

SLÁNSKÁ, Josefa. *Zpráva o mém muži*. 2. rozšíř. vyd. Brno: Jota, 2018. 239 s. ISBN 978-80-7565-412-0.

SLOUKA, Jiří. *Mariánské a morové sloupy Čech a Moravy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-2996-1.

SOLDÁN, Ladislav. *Karel Dostál-Lutinov a Nový život: Dva sloupy Katolické moderny*. 1. vyd. Rosice: Gloria, 2000. 105 s. ISBN 80-86200-29-9.

SOMMER, Karel a JULÍNEK, Josef. *Politik a kněz Alois Kolísek*. 1. vyd. Praha: ARSCI, 2012. 190 s. ISBN 978-80-7420-030-4.

SOUKOP, Josef a ZAHRADNÍČEK, Pavel, ed. *Velký náčelník dává Základní kurz křesťanské nauky*. 2., opr. vyd. Vranov n. D. [nad Dyjí]: A.M.I.M.S., 2004. 60 s. ISBN 80-239-9710-6. FATYM [online] <http://www.fatym.com/taf/knihy/ve-na.htm>

SPÁČIL, Bohumil. *Jesuité*. Praha: Sekretariát Mariánských družin, 1923. 163 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://libri nostri.catholica.cz/?id=1190>

SPEER, Albert. *Die Neue Reichskanzlei*. München: Zentralverlag der NSDAP, Franz Eher Nachf. GmbH, 1940. 132 s. Archive.org [online] <https://archive.org/details/SpeerAlbertDieNeueReichskanzlei1940134S>

SPEER, Albert. *Řídil jsem Třetí říši*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 586 s. ISBN 978-80-247-3178-0.

SPELLMANN, Josef. *Dietky Mariine: Povest' z Kaukazu*. [S.l.]: [s.n.], 1922. 76 s.

SPELLMANN, Josef. *Do krajiny zlata...: Rozprávka z misie v Alaske*. Trnava: [Posol Božského Srdca Ježíšovo], 1934. 89 s.

SPELLMANN, Joseph. *Geschichte der katholikenverfolgung in England, 1535-1681. Die englischen märtyrer seit der glaubensspaltung. 1. Band. Die englischen Märtyrer unter Heinrich*

VIII.: Ein Beitrag zur Kirchengeschichte des 16. Jahrhunderts.

SPILLMANN, Joseph. *Geschichte der katholikenverfolgung in England, 1535-1681. Die englischen märtyrer seit der glaubensspaltung. 2. Band. Die Blutzeugen unter Elisabeth bis 1583.*

SPILLMANN, Joseph. *Geschichte der katholikenverfolgung in England, 1535-1681. Die englischen märtyrer seit der glaubensspaltung. 3. Band. Die Blutzeugen der letzten zwanzig Jahre Elizabeths, 1584–1603.*

SPILLMANN, Joseph. *Geschichte der katholikenverfolgung in England, 1535-1681. Die englischen märtyrer seit der glaubensspaltung. 4. Band. Die Blutzeugen unter Jakob I., Karl I. und dem Commonwealth 1603–1654.*

SPILLMANN, Joseph. *Geschichte der katholikenverfolgung in England, 1535-1681. Die englischen märtyrer seit der glaubensspaltung. 5. Band. Die Blutzeugen aus den Tagen der Titus Oatesverschwörung (1678–1681).*

SPILLMANN, Josef. *K Indianom v Nicaragua: Historická rozprávka z času španielskych konkvistadorov.* Trnava: [Posol Božského Srdca Ježišovho], 1929. 98 s.

SPILLMANN, Josef. *Koreánští bratři: Histor. pov. z missií koreánských.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna, 1901. 72 s.

SPILLMANN, Josef. *Korejskí bratia: Črta z misiových dejín Korey.* Trnava: [Posol Božského Srdca Ježišovho], 1930. 87 s.

SPILLMANN, Josef. *Lucius Flavius: Historický román z posledních dob Jerusalema.* Praha: Cyrillo-methodějská tiskárna a nakladatelství V. Kotrba, [1925]. 2 svazky (439; 443 stran).

SPILLMANN, Josef. *Malý mučeník.* Praha: V. Kotrba, 1902. 52 s.

SPILLMANN, Josef. *Na dodružganej lodi: Historická rozprávka s Ďalekého Východu.* Trnava: [Posol Božského Srdca Ježišovho], 1930. 86 s.

SPILLMANN, Josef. *Nešťastie Chiquito-Indianov: Zo starých indianských misií v Južnej Amerike.* Trnava: [Posol Božského Srdca Ježišovho], 1930. 86 s. Z ďalekých krajov; čís. 17.

SPILLMANN, Josef. *Obět [sic] zpovědního tajemství.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1906. 331 s. Zábavy večerní; roč. 27, č. 1-[2], dílo 148-[149].

SPILLMANN, Josef. *Odmena milosrdenstva: Rozprávka z černošskej vzbury na ostrove Haiti.* Trnava: [Posol Božského Srdca Ježišovho], 1925. 85 s.

SPILLMANN, Josef. *Po boji – koruna : Historická rozprávka z prenasledovania kresťanov v Anname.* Trnava: [Posol Božského Srdca Ježišovho], 1929. 90 s.

SPILLMANN, Josef, ed. *S ďalších krajov: Rozprávka s obrázkami.* Trnava: Red. Posla B. Srdca Ježišovho, 1913.

SPILLMANN, Josef. *Sultánovi otroci: Historická rozprávka z Carihradu zo 17. storočia.*

Trnava: [Posol Božského Srdca Ježíšova], 1930. 97 s.

SPILLMANN, Josef. *Šlachetná pomsta: Pověst' z bojov s Maorčanmi na ostrove Novom Zealande*. Freiburg: Herder, [s. a.]. 68 s.

SPILLMANN, Josef. *V říši chrysanthem: Episoda z dějin Japonska: dějepisná povídka ve dvou dílech*. Praha: V. Kotrba, [1908]. 703 s.

SPILLMANN, Josef. *Vnuk královnej: Histor. rozprávka z missijných dejín Japonska*. Trnava: Spol. Sv. Vojtecha tlač., 1925. 86 s. Z ďalekých krajov; 9.

SPIRAGO, Franz. *Katolický lidový katechismus. I, Věrouka*. 2. vyd. Olomouc: Promberger, 1910. 265 s. Knih. Kazatele; 8-9.

SPIRAGO, Franz. *Katolický lidový katechismus. II, Mravouka*. 2. vyd. Olomouc: Promberger, [1910]. 299 s. Knih. Kazatele; 8-9.

SPIRAGO, Franz. *Katolický lidový katechismus. III, O prostředcích milosti*. 2. vyd. Olomouc: Promberger, [1911]. 228 s. Knih. Kazatele; 8-9.

SPOERER, Mark. *Nucené práce pod hákovým křížem: Zahraniční civilní pracovníci, váleční zajatci a vězni ve Třetí říši a v obsazené Evropě v letech 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Argo, 2005. 314 s. Historické myšlení. Totalitarismus a šoa; sv. 5. ISBN 80-7203-708-0.

SRB, Adolf. *Lev XIII.: Jeho život a působení náboženské, sociální a politické*. Praha: Kotrba, 1901. 426 s.

Srdcem i životem: Svědectví o zasvěceném životě. Český Těšín: Cor Jesu, 1994. 122 s.

Stalo se ve Vatikánu: Zajímavosti ze života papežů 20. století. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. 159 s. ISBN 80-7192-508-X.

Staročeská bible drážďanská a olomoucká: Kritické vydání nejstaršího českého překladu bible ze 14. století. IV, Tobíáš – Sirachovec. Paderborn: Schöningh, 1996. 591 s. Biblia Slavica. Ser. 1, Tschechische Bibeln. ISBN 3-506-71673-5.

STEED, Henry Wickham. *Diktatura a demokracie: Adolf Hitler – Mein Kampf vs. T. G. Masaryk – Světová revoluce*. [Krnov]: Vladimír Kořínek, 2004. 125 s. ISBN 80-903184-5-2.

STEHLÍK, Eduard. *Lidice: Příběh české vsi*. 1. vyd. Praha: Pro Památník Lidice vydala Jitka Kejřová, nakl. V Ráji, 2004. 135 s. ISBN 80-86758-13-3.

STEHLÍK, Eduard. *Lidická vzpomínání*. 1. vyd. Praha: Pro Památník Lidice vydala Jitka Kejřová, nakl. V ráji, 2007. 151 s. ISBN 978-80-86758-45-9.

STEHLÍK, Eduard. *Srdce armády: Generální štáb 1919-2014*. 3., upr. a rozš. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Vojenský historický ústav (VHÚ) Praha, 2014. 115 s. ISBN 978-80-7278-641-1.

STEHLÍK, Michal. *Babické vraždy 1951*. 1. vyd. Praha: Academia, 2016. 255 s. 1938-1953;

svazek 1. ISBN 978-80-200-2593-7.

STEIN, Edith a Aucante, Vincent, ed. *Cesty k vnitřnímu ztišení*. 1. vyd. Praha: Paulínky, 2005. 70 s. Cesty spirituality. ISBN 80-86025-95-0.

STEIN, Edith. *Edita Steinová: Myšlenky a meditace*. 1. vyd. Svitavy: Trinitas, 2000. 118 s. Studium / Křesťanská akademie; sv. 143. ISBN 80-86036-43-X.

STEIN, Edith a Sondermann, Maria Antonia, ed. *K problému vcítění*. 1. vyd. Praha: Nadační fond Edity Steinové, 2013. 143 s. Sebrané spisy Edity Steinové; 5. Raná fenomenologie; 1. ISBN 978-80-905351-0-7.

STEIN, Edith. *Myšlenky a dopisy*. Praha: Zvon, 1991. 22 s. Karmelitánská spiritualita / Zvon. ISBN 80-7113-034-6.

STEIN, Edith. *Vánoční tajemství*. Vydání v KNA třetí, v tomto překladu druhé. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2017. 38 s. Spiritualita do kapsy; svazek I. ISBN 978-80-7566-030-5.

STEIN, Edith. *Věda kříže: Studie o svatém Janu od Kříže*. 1. české vyd. Brno: Cesta, 2000. 256 s. ISBN 80-85319-92-6.

STEIN, Edith a NEYER, Maria Amata, ed. *Žena: Otázky a reflexe*. 1. vyd. Praha: Nadační fond Edity Steinové, 2016. 223 s. Sebrané spisy Edity Steinové; 13. Antropologické a pedagogické spisy. ISBN 978-80-905351-1-4.

STEJSKAL, Libor a STEJSKAL, Jan. *Drama '38: Opevnění, Češi a Němci, mobilizace na Liberecku v roce 1938*. 1. vyd. Liberec: Kniha 555, 2003. 175 s. Fakta a fámy. ISBN 80-86660-02-8.

STELLNER, František. *Poslední německý císař: Z německých dějin v epoše Viléma II*. 1. vyd. Praha: Panevropa, 1995. 471 s. Zániky říší; sv. 2. ISBN 80-85846-04-7.

STERLING, Claire. *Případ Masaryk*. Praha: Agentura Leprez, 1991. 315 s. ISBN 80-900821-0-6.

STÖCKER, Monika Maria. *Dobrodružství velké lásky: Terezie z Lisieux (1873-1897): Portrét sestry Terezie od Dítěte Ježíše a svaté Tváře*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 159 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 52. ISBN 80-7192-302-8.

STREČOK, Ľubomír. *Biskup Dr. Andrej Škrábik 1882-1950: Život a dielo*. 1. vyd. Prievidza: TEXTM, 1993. 48 s. ISBN 80-85716-05-4.

STRMISKA, Václav. *Osmero blahoslavenství Kristovo a naše doba: Kázání sociální*. Olomouc: R. Promberger, 1913. 68 s. Knihovna kazatele; čís. 41.

STRNAD, Jan. *Řeči podle Písma sv. Starého Zákona*. Praha: Nákladem a tiskem Československé akc. tiskárny, 1926. 89 s. Živé slovo; sv. 7.

STRNAD, Jan. *Řeči podle Písma sv. Starého Zákona. Řada druhá*. Praha: Československá

akc. tiskárna, 1928. 98 s. Živé slovo; sv. 15.

STRÖBINGER, Rudolf a NEŠVERA, Karel. *Stalo se v adventu: „Čihošťský zázrak“*. 2. vyd., ve Vyšehradu 1. Praha: Vyšehrad, 1991. 141 s. ISBN 80-7021-065-6.

STRÍŽ, Antonín Ludvík. *La Saletta: Zjevení Matky Boží 19. září 1846: Význam veliké zvěsti a její ohlas*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1932. 185 s. Vinice Páně.

SUÁREZ, Francisco. *Commentariorum ac disputationum in tertiam partem Diui Thomae. Tomus primus, priorum viginti sex quaestionum eius partis expositionem complectens*. Salmanticae: apud Ioannem & Andream Renaut fratres, 1595. 1010 s. Universidad Complutense Madrid [online] <http://biblioteca.ucm.es/fsl/principales-obras-de-francisco-suarez>

SUCHÁNEK, Drahomír. *Ius exclusivae: Právo exkluzivity při papežských volbách*. 1. vyd. Praha: Aleš Skřivan ml., 2012. 270 s. ISBN 978-80-86493-32-9.

SUCHÁNEK, Jiří a BENEŠ, Jaroslav. *Mobilizace ve fotografii: Armáda a Stráž obrany státu v letech 1938-1939*. 1. vyd. Brno: Extra Publishing, 2018. 223 s. ISBN 978-80-7525-159-6.

SUCHOMEL, František Assiský a KORVAS, Ondřej Maria. *Duchovní zátiší: Kniha o exerciciích doma i v cizině*. Plzeň: Nákladem Bohuslava Kümpela, 1938. 318 s.

SUM, Antonín et al. *Jan Masaryk: (Úvahy o jeho smrti)*. 1. vyd. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2005. 495 s. Svědectví. ISBN 80-86621-10-3.

SUM, Antonín. *Jan Masaryk stále s námi: Soubor dokumentů a obrázků*. Praha: EVA – Milan Nevole, 2004. 110 s. ISBN 80-239-3149-0.

SUM, Antonín. *Osudný krok Jana Masaryka*. 1. vyd. Praha: Nadace Janua, 1996. 168 s. ISBN 80-238-0271-2.

SUM, Antonín. *Otec a syn: Jan Masaryk ve vzpomínkách přátel a pamětníků a jako symbol návratu České republiky do rodiny evropských národů. II. díl, Syn Jan*. Praha: Pragma, 2003. 302 s. ISBN 80-7205-917-3.

SUM, Antonín. *Otec a syn: Tomáš Garrigue a Jan Masarykové ve vzpomínkách přátel a pamětníků*. Praha: Společnost Jana Masaryka v nakl. Pragma, 2000. 184 s. ISBN 80-7205-812-6.

SUŠIL, František. *Evangelium svatého Jana*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1867. 324 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 5.

SUŠIL, František. *Evangelium svatého Lukáše*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1865. 223 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 3.

SUŠIL, František. *Evangelium svatého Marka*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1865. 75 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 2.

SUŠIL, František. *Evangelium svatého Matouše*. Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1864. 351 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 1.

SUŠIL, František. *Listové sv. Pavla apoštola. Díl I.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1870. 404 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 8, za rok 1870.

SUŠIL, František. *Listové sv. Pavla apoštola. Díl II.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1871. 447 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 9, za rok 1871.

SUŠIL, František. *Písmo svaté Nového Zákona.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1872. 505 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 10, za rok 1872.

SUŠIL, František. *Skutky apoštolské.* Praha: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1869. 295 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 7, za rok 1869.

Svatý na mostě: Výstava k výročí 280 let od svatořečení Jana Nepomuckého. Praha: Nákladem Muzea Karlova mostu, 2009. 116 s. ISBN 978-80-254-5309-4.

SVITÁK, Ivan. *Veliký skluz: Dobrovolná sovětizace 1938-1948.* 3. vyd., v Orbisu 1. vyd. Praha: Orbis, 1990. 198 s. ISBN 80-235-0012-0.

SVOBODA, Alois, TUČKOVÁ, Anna a SVOBODOVÁ, Věra. *Jak to bylo v Únoru: Reportáž o osmi dnech vítězného února.* 1. vyd. Praha: Ústřed. akč. výbor Národní fronty, 1949. 172 s.

SVOBODA, Alois, TUČKOVÁ, Anna a SVOBODOVÁ, Věra. *Spiknutí proti republice.* 1. vyd. Praha: Melantrich, 1949. 275 s.

SVOBODA, Antonín. *Snahy sv. Otce Benedikta XV. o mír.* Praha: Nákladem Tiskové ligy, 1917. 131 s. Obrana víry; ročník XIV, číslo 3-4, ročník XV, číslo 1-2.

SVOBODA, Bohumil a POLC, Jaroslav V. *Kardinál Josef Beran: Životní příběh velkého vyhnance.* 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2008. 277 s. ISBN 978-80-7021-937-9.

SVOBODA, Jiří A., ed. aj. *Svatojanský sborník: (1393–1993).* 1. vyd. Praha: Karolinum, 1994. 73 s. ISBN 80-7066-978-0.

SVOBODA, Josef. *Co jsou jesuité?: Jejich noviciát, studie, organisace Řádu, vláda Generála a jejich práce.* Praha: J. Svoboda, 1873. 194 s. Kramerius. Národní knihovna ČR [online] <http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=17793>

SVOBODA, Josef. *Katolická reformace a mariánská Družina v království Českém. [Díl první], Doba první od roku 1552-1620.* Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1888. 171 s.

Sv. Terezie Ježíškova. 5. vyd. Frýdek: Nákladem Exerc. domu, 1940. 32 s. Životem; čís. 81. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1643>

SÝKORA, Jan Ladislav. *Umučení a oslavení Pána našeho Ježíše Krista podle čtyř evangelií.* Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1896. 577 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. 2.

SYRNY, Marek. *Rok po vojne: Slovensko a Európa v roku 1946*. Banská Bystrica: Múzeum Slovenského národného povstania, 2017. 495 s. ISBN 978-80-89514-44-1.

SZABÓ, Miloslav. *Rasa a vôľa: Alfred Rosenberg a Mýtus 20. storočia*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2005. 267 s. ISBN 80-7149-736-3.

ŠÁMAL, Jindřich, ed. a MATĚJČEK, Antonín, ed. *Legendy o českých patronech v obrázkové knize ze XIV. století*. 2. vyd. Praha: Sfinx, Bohumil Janda, 1940. 167 s.

ŠEBEK, Jaroslav. *Papežové moderního věku: Vatikán od Pia IX. po Františka a jeho vztah k českým zemím*. 2., dopl. vyd. Řitka: Čas, 2015. 238 s. Český čas; X. svazek. ISBN 978-80-7475-083-0.

ŠEDIVÝ, Zdeněk F. *Jan Masaryk: -při jméně, které nosil... -musel zemřít-*. 1. vyd. Vimperk: Papyrus, 1998. 140 s. ISBN 80-85776-83-9.

ŠÍMA, Cyril a GILLET, St. *Pius X*. Olomouc: Edice Krystal, 1936. 37, 15 s. Vítězové; 1. svazek III. ročníku.

ŠKUTINA, Vladimír. *Český šlechtic František Schwarzenberg*. 2. vyd. Praha: Garamond, 2011. 282 s. ISBN 978-80-7407-093-8.

ŠMAHEL, František, ed. a DOLEŽALOVÁ, Eva, ed. *František Palacký: Dějiny a dnešek: 1798-1998*. 1. vyd. Praha: Historický ústav AV ČR, 1999. 556 s. ISBN 80-7286-003-8.

ŠMEJKAL, Pavel a PADEVĚT, Jiří. *Anthropoid*. 2., dopl. vyd. Praha: Academia, 2017. 216 s. Průvodce. ISBN 978-80-200-2753-5.

ŠMÍD, Marek. *Apoštolský nuncius v Praze: Významný faktor v československo-vatikánských vztazích v letech 1920-1950*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2015. 543 s. ISBN 978-80-7325-362-2.

ŠMÍD, Marek. *Masaryk a česká Katolická moderna*. 1. vyd. Brno: L. Marek, 2007. 254 s. Pontes pragenses; sv. 47. ISBN 978-80-86263-98-4.

ŠMÍD, Marek. *Vatikán a italský fašismus 1922-1945*. 1. vyd. Praha: Stanislav Juhaňák – Triton, 2018. 206 s. ISBN 978-80-7553-523-8.

ŠMÍD, Marek. *Vatikán a první světová válka: Proměny zahraniční politiky Svatého stolce v letech 1914–1918*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016. 127 s. Quaestiones quodlibetales; no. 27. ISBN 978-80-7325-396-7.

ŠOLLE, Zdeněk. *Století české politiky: Počátky moderní české politiky od Palackého a Havlíčka až po realisty Kaizla, Kramáře a Masaryka*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1998. 298 s. ISBN 80-204-0696-4.

ŠORM, Antonín, ed. a KRAJČA, Antonín, ed. *Mariánské sloupy v Čechách a na Moravě: Příspěvky k studiu barokní kultury*. Praha: Antonín Daněk péčí Mariánských družin pražských,

1939. 302 s.

ŠPAČEK, Richard. *Katolická věrouka: Díl II. Třetí kniha: O stvoření. Čtvrtá kniha: O Bohu vykupiteli*. Praha: Dědictví sv. Prokopa, 1930. 315 s. Dědictví sv. Prokopa; podíl údů na rok 1927-29, č. 66.

ŠPIRITOVÁ, Alexandra, ed. a KAPLAN, Karel, ed. *ČSR a SSSR 1945-1948: Dokumenty mezivládních jednání*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1997. 540 s. Knihy dokumenty. ISBN 80-85765-92-6.

ŠRAJER, Jindřich a kol. *Gaudium et spes padesát let poté*. 1. vyd. Brno: CDK, Centrum pro studium demokracie a kultury, 2015. 414 s. ISBN 978-80-7325-391-2.

ŠTAIF, Jiří. *František Palacký: Život, dílo, mýtus*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. 392 s. Velké postavy českých dějin; sv. 12. ISBN 978-80-7021-981-2.

ŠTECHOVÁ, Marie. *Život světcův: Svatý Jan Bosco*. Praha: A. Neubert, 1937. 645 s.

Štěpán kardinál Trochta: *Životopisná črta a výběr z proslovů a pastýřských listů: (K 10. výročí smrti vydali čeští salesiáni)*. Řím: [Čeští salesiáni], 1984. 436 s.

ŠTORM, Břetislav. *Jeho Excelence ThDr. Karel Skoupý, biskup brněnský: Vydáno k svěcení biskupa....* Brno: Brněnská tiskárna, 1946. 23 s.

ŠTRÁFELDOVÁ, Milena. *Trestankyně: Příběh Růženy Vackové*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2016. 371 s. ISBN 978-80-204-3999-4.

ŠTURÁK, Peter. *Pavol Peter Gojdič OSBM: Prešovský gréckokatolícky biskup (1926-1960)*. Prešov: Prešovská univerzita, Gréckokatolícka teologická fakulta, 2013. 127 s. ISBN 978-80-555-0903-7.

ŠURÁNEK, Antonín, ed. *Kněžská sobota: Několik myšlenek o svatém kněžství pro kněze i laiky*. Olomouc: Lidové knihkupectví a nakladatelství, 1937. 111 s.

ŠURÁNEK, Antonín. *Světlo z Beňova: [Lidový životopis Služebníka Božího Antonína Cyrila Stojana]*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1994. 335 s.

ŠUSTA, Josef. *Cizina: Román*. Praha: Bursík & Kohout, 1914. 223 s.

ŠUSTA, Josef. *Léta dětství a jinošství: Vzpomínky I*. 1. vyd. [Praha]: Melantrich, [1947]. 197 s.

ŠUSTA, Josef, WERSTADT, Jaroslav, ed. a KLIK, Josef, ed. *Mladá léta učňovská a vandrovní: Praha – Vídeň – Řím: Vzpomínky II*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1963. 447 s.

ŠUSTEK, Vojtěch. *Atentát na Reinharda Heydricha a druhé stanné právo na území tzv. protektorátu Čechy a Morava: Edice historických dokumentů: Svazek I*. 1. vyd. Praha: Archiv hl. m. Prahy, 2012. 1073 s. Documenta Pragensia. Monographia; volumen 26/1-26/2. ISBN 978-80-86852-48-5.

ŠUSTEK, Vojtěch. *Atentát na Reinharda Heydricha a druhé stanné právo na území tzv. protektorátu Čechy a Morava: Edice historických dokumentů: Svazek 2*. 1. vyd. Praha: Archiv hl. m. Prahy, 2014. 1026 s. Documenta Pragensia. Monographia; volumen 26/1-26/2. ISBN 978-80-86852-48-5.

ŠVEJNOHA, Josef. *Hana Benešová: Čestná předsedkyně Československého červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2005. 75 s. ISBN 80-254-4544-5.

TÁBORSKÝ, Eduard. *Prezident Beneš mezi Západem a Východem*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1993. 327 s. Archiv; sv. 69. ISBN 80-204-0365-5.

TAJOVSKÝ, Bohumil Vít. *Člověk musí hořeti*. 2., opr. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. 466 s. Rozhovory. ISBN 978-80-7195-362-3.

TAJOVSKÝ, Bohumil Vít a KOUBEK, Karel. *Želivské elegie*. Pelhřimov: Nová tiskárna, 1999. 71 s. ISBN 80-902584-4-1.

TARABA, Luboš. *Duce: Anatomie jedné kariéry*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1992. 215 s. ISBN 80-7012-058-4.

TARZIA, Antonio, ed. a AGASSO, Domenico. *Svatí na každý den: Historie, spiritualita, umění: [Sv. 2]. Duben, květen, červen*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. 455 s. ISBN 978-80-7195-291-6.

TARZIA, Antonio, ed. a AGASSO, Domenico. *Svatí na každý den: historie, spiritualita, umění: [Sv. 3]. Červenec, srpen, září*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. 477 s. ISBN 978-80-7195-292-3.

TARZIA, Antonio, ed. a AGASSO, Domenico. *Svatí na každý den: Historie, spiritualita, umění: [Sv. 4]. Říjen, listopad, prosinec*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. 543 s. ISBN 978-80-7195-293-0.

TAYLOR, A. J. P. *Bismarck*. 1. vyd. Praha: Baronet, 1998. 294 s. ISBN 80-7176-697-6.

TEREZIE Z LISIEUX a JANOUŠKOVÁ, Anděla, ed. *Básně svaté Terezie z Lisieux*. 3. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. 82 s. Karmelitánská spiritualita; sv. č. 66. ISBN 978-80-7195-331-9.

TEREZIE Z LISIEUX. *Dějiny duše blahoslavené Terezie od Jezulátka, karmelitky: (1873-1897)*. 2., oprav. a dopl. vyd. Praha: Nákladem Školských sester O. S. F., 1923. 278 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://libri nostri.catholica.cz/?id=804>

TEREZIE Z LISIEUX. *Dějiny duše sv. Terezie od Ježíška, karmelitky: (1873-1897)*. 3. vyd. Praha: V. Kotrba, 1926. 269 s.

TEREZIE Z LISIEUX a BRICHTOVÁ, Terezie, ed. *Dopisy Terezie z Lisieux*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. 343 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 63. ISBN 80-7192-740-6.

TEREZIE Z LISIEUX a BRICHTOVÁ, Terezie, ed. *Dopisy Terezie z Lisieux kněžím misionářům*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. 95 s. ISBN 80-7192-580-2.

TEREZIE Z LISIEUX a PIŠTOROVÁ, Jana, ed. *Myšlenky na každý den*. 1. vyd. Praha: Nové město, 2001. 137 s. Myšlenky na každý den; sv. 6. ISBN 80-86146-29-4.

TEREZIE Z LISIEUX. *Poslední slova sv. Terezie Ježíškovy: Květen-září 1897: Novissima verba*. Praha: Školské sestry O. S. F., 1930. 193 s.

TEREZIE Z LISIEUX. *Příběh jedné duše: Autobiografické spisy*. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2016. 356 s. Fontes; svazek 2. ISBN 978-80-7195-642-6.

TEREZIE Z LISIEUX. *Vstupuji do života: poslední rozhovory*. Vyd. v KNA 2. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 227 s. Karmelitánská spiritualita; sv. 22. ISBN 978-80-7192-612-2.

TERRIEN, Jean Baptiste. *La Mère de Dieu et la mère des hommes: D'après les pères et la théologie: Première partie: La Mère de Dieu: Tome premier*. Paris: P. Lethielleux, libraire-éditeur, 1900. 432 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/lamrededieuetl00jean>

TERRIEN, Jean Baptiste. *La Mère de Dieu et la mère des hommes: D'après les pères et la théologie: Première partie: La Mère de Dieu: Tome deuxième*. Paris: P. Lethielleux, libraire-éditeur, 1900. 446 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/lamrededieuetl21jean>

TERRIEN, Jean Baptiste. *La Mère de Dieu et la mère des hommes: D'après les pères et la théologie: Deuxième partie: La mère des hommes: Tome premier*. Paris: P. Lethielleux, libraire-éditeur, 1900. 628 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/lamrededieuetl12jean>

TERRIEN, Jean Baptiste. *La Mère de Dieu et la mère des hommes: D'après les pères et la théologie: Deuxième partie: La mère des hommes: Tome deuxième*. Paris: P. Lethielleux, libraire-éditeur, 1900. 568 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/lamrededieuetl22jean>

THOMAS, Gordon. *Papežovi Židé: Tajný plán Vatikánu na záchranu Židů před nacisty*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2013. 302 s. Universum. ISBN 978-80-242-4062-6.

TOMÁŠEK, Dušan a KVAČEK, Robert. *Causa Emil Hácha*. 1. vyd. Praha: Themis, 1995. 221 s. Historie; sv. 1. ISBN 80-85821-30-3.

TOMÁŠEK, František, ed. *Osvětlenou stopou: Náboženský průvodce vlčat a správných chlapců*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, [1947]. 223 s. Dominikánská edice Krystal; Sv. 85.

Totální nasazení: Historie, která by neměla být zapomenuta: Vzpomínky těch, kteří to prožili: 60 let poté. Brno: Magistrát města Brna, Odbor sociální péče, 2006. 131 s. ISBN 80-254-3508-3.

ŽOUPALÍK, František Xaver, ed. *Milostné Pražské Jezulátko*. Praha: Školské sestry O.S.F., 1929. 98 s.

TRÁVNÍČEK, Mojmír. *Pout' a vyhnanství: Život a dílo Jana Čepa*. Brno: Proglas, 1996. 189 s. ISBN 80-902146-0-6.

TRÁVNÍČEK, Mojmír. *Skryté letokruhy*. 1. vyd. Vsetín: Dalibor Malina, 2001. 157 s. ISBN 80-903010-2-9.

TRÁVNÍČEK, Mojmír. *V letokruzích naboso*. Vsetín: Malina, 2009. 257 s. ISBN 978-80-903890-3-8.

Triumf mexických mučedníků. Hlučín ve Slezsku: Exerciční dům, 1932. 32 s. Životem; č. 131 ročník VI., čís. 11.

TRSTENSKÝ, Viktor. *Sila viery, sila pravdy: Život a dielo najdôstejnejšieho otca biskupa Jána Vojtaššáka – mučedníka cirkvi a národa*. Bratislava: Senefeld-R, 1990. 407 s.

TUČEK, František Řehoř. *Chvalořeči Svätých a některá kázání příležitostná*. Kroměříž: Ign. Bečák, 1888. 312 s. Bibliotéka nejslovutnějších kazatelů českých starší doby; roč. IV, seš. 3, 4 a 5.

TUCHMAN, Barbara Wertheim. *Srpnové výstřely: Začátek první světové války*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2000. 477 s. Archiv; sv. 82. ISBN 80-204-0870-3.

TYRRELL, George. *Křesťanství na křižovatce*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016. 198 s. Knihovna 19. století; 3. ISBN 978-80-7325-393-6.

Učitelství ústav v Hradci Králové: 1780-1948: [Almanach]. Hradec Králové: Svoboda, 1948. 47 s.

URBAN, Otto. *Česká společnost 1848-1918*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1982. 690 s. Členská knihovna.

URBAN, Otto. *František Josef I*. 2. vyd., v nakl. Argo 1. Praha: Argo, 1999. 297 s. Ecce homo; sv. 2. ISBN 80-7203-203-8.

ÚSTAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ a NĚMEČEK, Jan, ed. et al. *Od rozpadu Česko-Slovenska do uznání československé prozatímní vlády 1939-1940: (16. březen 1939 - 15. červen 1940)*. Praha: Karolinum, 2002. 730 s. Dokumenty československé zahraniční politiky. ISBN 80-86506-22-3.

UTZ, Arthur-Fridolin a GRÖNER, Joseph-Fulko, ed. *Soziale Summe Pius XII*. Freiburg: Paulus Verlag, 1954-1961. 4037 s.

VACKOVÁ, Růžena. *Římské historické reliéfy: (Formální vývoj) = Les reliefs romains aux représentations historiques: (L'Évolution de la forme)*. Praha: Filosofická fakulta university Karlovy, 1929. 304 s. Práce z vědeckých ústavů filosofické fakulty university Karlovy; sv. 25.

VACKOVÁ, Růžena a VALTROVÁ, Marie, ed. *Ticho s ozvěnami: Dopisy z vězení z let 1952-1967*. 1. vyd. Praha: Česká křesťanská akademie, 1994. 171 s. České obzory; [sv. 6]. ISBN 80-85795-10-8.

VACKOVÁ, Růžena a POUSTA, Zdeněk, ed. *Vězeňské přednášky*. Praha: Archiv Univerzity Karlovy, 1999. 267 s. ISBN 80-238-4327-3.

VÁCHA, Dalibor. *Srdce tak bohaté na život: Rudolf Medek a jeho doba (1890-1940)*. 1. vyd. Praha: Epoque, 2017. 445 s. Traumata války; svazek 7. ISBN 978-80-7557-089-5.

VACHEK, Emil. *Německá válka. I., Hitlerovo tažení proti Československu*. 2. vyd. Praha: V. Neubert a synové, 1946. 296 s.

VAN DER KISTE, John. *Císař František Josef: Život, pád a zánik habsburské říše*. 1. vyd. Praha: Práh, 2008. 262 s. ISBN 978-80-7252-210-1.

VANĚČEK, František Xaver. *Pius X. I*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1903. 16 s. Slova pravdy: Laciné čtení časové; roč. 13, č. 18.

VANĚČEK, František Xaver. *Pius X. II*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1903. 16 s. Slova pravdy: Laciné čtení časové; roč. 14, č. 1.

VANĚK, František Bernard, ed. *Řeči příležitostné*. Pelhřimov: Rud. Rupp, 1904. 692 s. Příloha Kazatelny; sv. 3.

VAŠEK, Bedřich. *Moderní člověk: Studie ethicko-pastorální*. Olomouc: Nákladem Matice Cyrilometodějské, 1919. 241 s.

VAŠEK, Bedřich. *Rodina dvacátého století: Studie sociologická*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1924. 259 s.

VAŠEK, Bedřich. *Svatý Jan Bosco*. 2. vyd. Hlučín ve Slezsku: Exerciční dům, 1929. 32 s. Životem; číslo 72.

VAŠEK, Richard, ed. *Prezident Beneš v letech 1935-1938: Studie a edice dokumentů*. 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2008. 244 s. ISBN 978-80-86495-42-2.

VAŠKO, Václav. *Dům na skále. 1, Církev zkoušená: 1945 – začátek 1950*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004. 255 s. ISBN 80-7192-891-7.

VAŠKO, Václav. *Dům na skále. 2, Církev bojující: 1950 – květen 1960*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 466 s. ISBN 978-80-7192-892-8.

VAŠKO, Václav. *Dům na skále. 3, Církev vězněná: 1950-1960*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008. 343 s. ISBN 978-80-7192-893-5.

VAŠKO, Václav. *Likvidace řeckokatolické církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. 70 s. ISBN 978-80-7195-165-0.

VAŠKO, Václav. *Ne vším jsem byl rád: Vlastní životopis*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. 398 s. ISBN 80-7192-389-3.

VAŠKO, Václav. *Neumlčená: Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce: I*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1990. 267 s. ISBN 80-7113-000-1.

VÁŠKO, Václav. *Neumlčená: Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce: II.* 1. vyd. Praha: Zvon, 1990. 266 s. ISBN 80-7113-035-4.

Vatikánská politika ve světle papežských projevů. Olomouc: ARKA, 1946. 10 s.

VEBER, Václav. *Mikuláš II. a jeho svět: (Rusko 1894-1917).* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 505 s. ISBN 80-7184-793-3.

VEBER, Václav. *Osudové únorové dny 1948.* 1. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. 426 s. Česká historie; sv. 17. ISBN 978-80-7106-941-6.

VEDRAL, Václav. *Boj proti kříži, neb, Utrpení katolické církve v Mexiku. Díl I. Č.* Budějovice: Český tiskový spolek, 1928. 63 s. Vzdělávací knihovna „Hlasu lidu“; roč. 1, č. 2.

Velký čin malé církve: Pravdivý příběh o mimořádné statečnosti pravoslavných věřících. 1. vyd. Praha: Český národní fond kultury, 2011. 91 s. ISBN 978-80-905015-0-8.

VENTURA, Gioacchino. *La Madre di Dio, madre degli uomini: ovvero, Spiegazione del mistero della SS. Vergine a piè della croce.* Milano: Carlo Turati, 1853. 412 s. Archive. org [online] <https://archive.org/details/lamadredidiomadr00vent>

VENTURA, Václav. *Jan Evangelista Urban – život a dílo: Sonda do dějin české teologie a spirituality.* 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 223 s. Moderní česká teologie. ISBN 80-85959-77-1.

Věřím, že můj krátký život nebyl nadarmo: Sborník z konference k 90. výročí narození kněze Jana Buly. Brno: Biskupství brněnské, 2010. 99 s. ISBN 978-80-254-9268-0.

VESELÝ, Zdeněk, ed. *Dějiny českého státu v dokumentech.* 3., aktualiz. vyd., V Professional Publishing 1. [Praha]: Professional Publishing, 2012. 882 s. ISBN 978-80-7431-064-5.

Vít de Fontgalland = Guy de Fontgalland: 1913-1925. 2. vyd. Hlučín ve Slezsku: Exerciční dům, 1932. 32 s. Životem; č. 142, roč. VI., čís. 22.

VITKINE, Antoine. *Mein Kampf: Příběh jedné knihy.* 1. vyd. Praha: Paseka, 2010. 246 s. ISBN 978-80-7432-058-3.

VLČEK, Emanuel. *Jan z Pomuku: (Sv. Jan Nepomucký): Jeho život, umučení a slavné působení ve světle současné historie a antropologie.* 1. vyd. Praha: Vesmír, 1993. 69 s. Postavy českých dějin očima antropologa; sv. 1. ISBN 80-901131-2-5.

VLČEK, Vojtěch. *Kříž jsem hlásal, kříž jsem snášel: Rozhovory s kněžími a řeholníky pronásledovanými za komunismu v letech 1948-1989.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. 398 s. Rozhovory. ISBN 80-7192-688-4.

VLČEK, Vojtěch. *Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964.* 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2004. 597 s. ISBN 80-7266-179-5.

VLČEK, Vojtěch, ed. *Ženské řehole za komunismu (1948-1989): Sborník příspěvků z*

konference pořádané Konferencí vyšších představených ženských řeholí v ČR a Českou křesťanskou akademií dne 1. října 2003 v kostele sv. Voršily v Praze. 1. vyd. Olomouc: MCM, 2005. 447 s. ISBN 80-7266-195-7.

VLNAS, Vít. *Jan Nepomucký: Česká legenda*. 2. vyd., podstatně rozš. a přeprac., V nakl. Paseka 1. Praha: Paseka, 2013. 360 s. Historická paměť. Velká řada; sv. 23. ISBN 978-80-7432-278-5.

VOCELKA, Michaela a VOCELKA, Karl. *František Josef I.: Císař rakouský a král uherský*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2017. 414 s. ISBN 978-80-7432-806-0.

VODIČKA, Stanislav a BINAR, Vladimír, ed. *Básník Jakub Deml v Tasově*. Vyd. v tomto uspořádání 1. Praha: Torst, 2001. 207 s. ISBN 80-7215-131-2.

VODIČKA, Timotheus. *Cesta svaté Terezie Ježíškovy*. 2., nezm. vyd., v Matici cyrilometodějské 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1994. 63 s.

VODIČKOVÁ, Stanislava. *Nebezpečný kardinál: Život Josefa kardinála Berana a jeho slavný návrat do vlasti*. [Praha]: Katolický týdeník, 2018. 239 s. ISBN 978-80-86615-57-8.

VODIČKOVÁ, Stanislava. *Uzavírám vás do svého srdce: Životopis Josefa kardinála Berana*. 2., dopl. vyd. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2018. 415 s. ISBN 978-80-87912-67-6.

VODIČKOVÁ, Stanislava, ed. *Vatikánský rozhlas. I, Ohlasy perzekuce katolické církve v Československu 1950-1958*. 1. vyd. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2016. 735 s. Edice dokumentů. ISBN 978-80-87912-71-3.

VOHNOUT, František. *Katechetická kázání, čili, Výklady věro- a mravoučné. Svazek I, Apoštolské vyznání víry*. 2., dopl. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Francel, 1897. 327 s.

VOHNOUT, František. *Katechetická kázání, čili, Výklady věro- a mravoučné. Svazek II, O svátostech*. 2. vyd. Praha: Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Francel, 1897. 290 s.

VOHNOUT, František. *Katechetická kázání, čili, Výklady věro- a mravoučné. Svazek III, O přikázáních Božích a církevních*. Praha: Tiskl a sklad Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny (J. Zeman a spol.), 1881. 305 s.

VOHNOUT, František. *Katechetická kázání, čili, Výklady věro- a mravoučné. Svazek IV, O křesťanské spravedlnosti*. Praha: Tiskl a sklad Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny (J. Zeman a spol.), 1882. 262 s.

VOHNOUT, František. *Katechetická kázání, čili, Výklady věro- a mravoučné. Svazek V, O počtě Boží v Církvi katolické*. Praha: Tiskl a sklad Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny (J. Zeman a spol.), 1882. 262 s.

spol.), 1885. 282 s.

VOHNOUT, František. *Řeči liturgické, čili, Výklady o posvátných obřadech v Církvi katolické*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1885. 307 s.

VOJÁČEK, Ladislav. *První československý zákon: Pokus o opožděný komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018. 379 s. Právní monografie. ISBN 978-80-7552-185-9.

VOJÁČEK, Methoděj Josef. *Papež Pius X*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1909. 173 s.

VOJTAŠŠÁK, Ján a KOYŠ, Štefan, ed. *Beda mi, keby som evanjelium nehlásal: Kázne Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka*. Spišské Podhradie: Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Spišské Podhradie, 2014. 460 s. ISBN 978-80-971341-1-2.

VOKÁL, Jan et al. *Návrat P. Josefa Toufara do Číhoště po 65 letech: Ve fotografiích a textech*. Praha: Nezávislý podmelechovský spolek, z.s., [2015?]. 157 s. Edice Vysočiny. ISBN 978-80-270-1316-6.

VOKOUN, Jaroslav Ignatius. *Vše obnovit v Kristu: Pohled na dobu, dílo a život papeže Pia X*. 3. vyd. Krásný Dvůr: Apostolicum Collegium Nordicum, 2001. 27 s. ISBN 80-239-6964-1.

VON DER GOLTZ, Anna. *Hindenburg: Power, myth, and the rise of the Nazis*. 1st pub. Oxford: Oxford University Press, 2009. 325 s. Oxford historical monographs. ISBN 978-0-19-957032-4.

VONDRUŠKA, Karel. *Malá obrázková legenda Svatých: Stručný životopis Svatých na každý den v roce s přiměřenými úvahami a modlitbami*. Praha: R. Novák, 1887. 128 s.

VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část 1*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1930. 342 s.

VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část 2*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1931. 360 s.

VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část 3*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1931. 322 s.

VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních: Část 4*. Praha: Ladislav Kuncíř, 1931. 334 s.

VONDRUŠKA, Vlastimil. *Osudy agrárního politického hnutí*. 1. vyd. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1990. 60 s. Sběrka ekonomických a encyklopedických publikací. ISBN 80-209-0121-3.

VOREL, Petr. *Od pražského groše ke koruně české: Průvodce dějinami peněz v českých zemích*. 1. vyd. Praha: Rybka, 2000. 551 s. ISBN 80-86182-36-3.

VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla. *Jak se žilo za časů Františka Josefa I*. 1. vyd. Praha: Svoboda,

1996. 284 s. Členská knižnice. ISBN 80-205-0088-X.

VRABLEC, Jozef. *Homiletika. 1. [diel], Homiletika základná a materiálna*. Bratislava: Církevne nakladateľstvo, 1977. 211 s.

VRCHOVECKÝ, Josef. *Věda a víra*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, [1934]. 129 s. Knihovna Pedagogické akademie; sv. 24.

VYCHODIL, Pavel Julius. *Apologie křesťanství: Díl I*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1893. 318 s.

VYCHODIL, Pavel Julius. *Apologie křesťanství: Díl II*. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1897. 546 s.

Výstava ikonografie a bibliografie Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze strženého dne 3. listopadu 1918: Uspořádaná Lidovou akademií v refektáři domu čís. 1. v Panské ulici, U Piaristů, Praha II., od 8. prosince 1924 do 6. ledna 1925. 2. vyd. [Praha]: [Lidová akademie], [1924?]. 46 s.

Vzpomínky na Editu Steinovou. 2. vyd., v Karmelitánském nakl. 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1992. 131 s. Karmelitánská spiritualita; sv. č. 16. ISBN 80-85527-05-7.

WALTER, Otto. *Pius XII.: Život a osobnost*. 1. vyd. Brno: Edice Akord, 1947. 256 s. Edice Akord; Sv. 43.

WANNER, Jan. *Krvavý zrod moderního Turecka: Ankara mezi Londýnem a Moskvou*. 1. vyd. Praha: Libri, 2009. 291 s. Historická řada. ISBN 978-80-7277-387-9.

WARNER, Philip. *První světová válka*. 1. vyd. Ostrava: OLDAG, 1997. 306 s. ISBN 80-85954-28-1.

WEBER, Georg a BALDAMUS, Alfred. *Georg Webers Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte. Erster Band. Altertum*.

WEBER, Georg a BALDAMUS, Alfred. *Georg Webers Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte. Zweiter Band. Mittelalter*.

WEBER, Georg a BALDAMUS, Alfred. *Georg Webers Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte. Dritter Band. Neuere Zeit*.

WEBER, Georg a BALDAMUS, Alfred. *Georg Webers Lehr- und Handbuch der Weltgeschichte. Vierter Band. Neueste Zeit*.

WEIRICH, Marko. *Kardinál J. H. Newman*. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1946. 75 s. Vítězové; 7. svazek VIII. ročníku.

WEIS, Martin. *Josef Hlouch. Pastýř a homiletik*. 1. vyd.. Praha: Vyšehrad, 2016. 286 s. Církevní dějiny. ISBN 978-80-7429-791-5.

WEIS, Martin. *Mariánské zrcadlo*. [Praha]: Katolický týdeník, 2002. 219 s. Studie Teologické fakulty Jihočeské univerzity; sv. 22. ISBN 80-902708-8-3.

WEIS, Martin. *Minutěnky vzpomínek na pastýře lidu svého*. 1. vyd. Praha: Panevropa, 1999. 82 s. ISBN 80-85846-12-8.

WEIS, Martin. *Svědectví dokumentů: (Katolická církev v materiálech jihočeských archivů let 1949-1976)*. 1. vyd. České Budějovice: Jih, 2009. 332 s. Středoevropské dějiny; sv. 2. ISBN 978-80-86266-33-6.

WEISS, Albert Maria. *Apologie des Christenthums vom Standpunkte der Sitte und Cultur: 1. Band: Der ganze Mensch*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1878–1889. 464 s.

WEISS, Albert Maria. *Apologie des Christenthums vom Standpunkte der Sitte und Cultur: 2. Band: Humanität und Humanismus*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1878–1889. 882 s.

WEISS, Albert Maria. *Apologie des Christenthums vom Standpunkte der Sitte und Cultur: 3. Band: Natur und Übernatur*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1878–1889. 926 s.

WEISS, Albert Maria. *Apologie des Christenthums vom Standpunkte der Sitte und Cultur: 4. Band: Soziale Frage und Soziale Ordnung*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1878–1889. 1038 s.

WEISS, Albert Maria. *Apologie des Christenthums vom Standpunkte der Sitte und Cultur: 5. Band: Philosophie der Vollkommenheit*. Freiburg im Breisgau: Herdersche Verlagshandlung, 1878–1889. 777 s.

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Erster Band. Geschichte des Orients*.

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Zweiter Band. Hellas und Rom*.

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Dritter Band. Das Christentum. Die Völkerwanderung*.

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Vierter Band. Der Islam. Karl der Große. Gregor VII.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Fünfter Band. Die Zeit der Kreuzzüge*.

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Sechster Band. Von Rudolf von Habsburg bis Columbus*.

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Siebenter Band. Die neue*

Welt. Maximilian I. Die Reformation. Karl V.

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Achter Band. Religionsstreit, Kunst und Literatur 1530-1618.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Neunter Band. Nordeuropa. Dreißigjähriger Krieg. Literatur. Kunst. Sitte.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Zehnter Band. Die Revolution in England. Die Zeit Kaiser Leopolds I. und König Ludwigs XIV.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Elfter Band. Staatengeschichte Europas von 1700 bis 1744, Kunst und Wissenschaft.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Zwölfter Band. Maria Theresia. Friedrich II. Französische Literatur. Polen.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Dreizehnter Band. Die Jansenisten. Die Unterdrückung der Jesuiten. Pombal. Friedrich II. Maria Theresia und Joseph II. Katharina II. Gustav von Schweden. Struensee in Dänemark.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Vierzehnter Band. Kaiser Leopold II. Abfall Nordamerikas von England. Beginn der französischen Revolution.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Fünfzehnter Band. Ludwig XVI. und die Revolution.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Sechzehnter Band. Der Umsturz des französischen Thrones. Die Septembermorde. Der Convent. Der Königsmord und seine Folgen. Der Krieg mit Europa. Napoleons Jugend.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Siebzehnter Band. Die Schreckenszeit. Krieg in Belgien und am Rhein. Bürgerkrieg. Sieg des Berges über die Gironde. Charlotte Corday und Marat. Glorreicher Aufstand in der Dendee und Bretagne. Die Verfassung von 1793. Das Revolutions-Tribunal oder Blutgericht und seine Opfer.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Achtzehnter Band. 1793-1795. Krieg um Lyon und Belgien. Parteikampf im Innern. Das Fest des höchsten Wesens. Höhe und Fall des Schreckenssystems. Ende des Convents.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Neunzehnter Band. Polen. Das Directorium. Der große Krieg 1795-1799.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Zwanzigster Band. Allgemeine Geschichte von 1800 bis 1806.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Einundzwanzigster Band. Allgemeine Geschichte von 1806 bis 1809.*

WEISS, Johann Baptist von a KRALIK, Richard. *Weltgeschichte. Zweiundzwanzigster Band. 1809 bis 1815. Napoleons Höhe und Fall. Der Wiener Congreß.*

WEISSENSTEINER, Friedrich. *František Ferdinand: Krůček od trůnu.* 1. vyd. Praha: Ikar, 2013. 223 s. ISBN 978-80-249-2008-5.

WEITLANER, Juliana. *František Josef I.: Život císaře slovem i obrazem.* [Haselbach]: Vitalis, [2016], 2016. 80 s. ISBN 978-3-89919-455-5.

WERSTADT, Jaroslav a HANZAL, Josef, ed. *Zápas Františka Ferdinanda o záchranu habsburské monarchie.* Praha: Historický klub, 1991. 76 s. ISBN 80-901027-8-6.

WESTWELL, Ian. *První světová válka den po dni.* Praha: Naše vojsko, 2013. 192 s. ISBN 978-80-206-1351-6.

WIEDEMANN, Hans-Georg et al. *Můj strýc Reinhard Heydrich: Byl jsem „korunním princem“ Heydricha.* [Líbeznice]: Víkend, 2010. 190 s. ISBN 978-80-7222-715-0.

WIERUSZ-KOWALSKI, Jan. *Encyklopedie papežství.* 1. vyd. Praha: Academia, 1994. 163 s. ISBN 80-200-0191-3.

WILLMOTT, H. P. *První světová válka.* Praha: Euromedia Group – Knižní klub, 2005. 319 s. Universum. ISBN 80-242-1228-5.

WILTGEN, Ralph M. *Rýn se vlévá do Tiberu: „Kronika II. vatikánského koncilu“.* Frýdek-Místek: Michael s.a., 2007. 331 s. ISBN 978-80-254-1297-8.

WINKELHOFER, Martina. *Viribus unitis: Císař a jeho dvůr: Nový pohled na Františka Josefa.* 1. vyd. Praha: Ikar, 2011. 237 s. ISBN 978-80-249-1484-8.

WINKLER, Martina. *Karel Kramář (1860-1937): Představa o sobě samých, vnímání druhých a modernizace v pojetí českého politika.* 1. vyd. Praha: Argo, 2011. 347 s. Ecce homo; sv. 15. ISBN 978-80-257-0348-9.

WINTER, J. M. *První světová válka.* 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1995. 256 s. ISBN 80-204-0520-8.

WITTMAN, Robert K. a KINNEY, David. *Đáblův deník: Alfred Rosenberg a ukradené tajemství Třetí říše.* 1. vyd. Praha: Beta, 2016. 486 s. ISBN 978-80-7306-860-8.

WOLF, František. *Naše naděje: Jejich c. a k. Výsosti arcivévoda Karel František a arcivévodkyně Zita.* Praha: Katol. spolek tiskový, 1916. 40 s. Hlasy Katolického spolku tiskového.; roč. 47, č. 2.

WOLF, Hubert. *Konkláve: Tajemství papežské volby.* V českém jazyce vydání první. Praha: Prostor, 2018. 253 s. ISBN 978-80-7260-385-5.

WYLLIE, James. *Vlk a beránek: Rozdílné životy bratrů Göringových za nacistického režimu.* 1. vyd. Frýdek-Místek: Alpress, 2008. 334 s. Klokan. ISBN 978-80-7362-531-3.

ZAHM, John Augustine. *Věda a učenci katoličtí*. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1899. 146 s. Vzdělávací knihovna katolická; sv. 12.

ZAHRADNÍČEK, Jan. *La Saletta*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1947. 72 s.

ZAVORAL, Method Jan. *Kázání o Nejsvětější Svátosti oltářní*. 2. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustava Francla, 1934. 95 s.

ZAVORAL, Method Jan. *Kristus a církev: Apologetické promluvy*. 2. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1935. 279 s.

ZAVORAL, Method Jan. *Křesťanská charita: Tři promluvy opata Method. Zavorala*. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, [1913]. 34 s.

ZAVORAL, Method Jan. *Vírou ku štěstí*. 2. vyd. Praha: Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel, 1913. 73 s.

ZEJDA, Radovan. *Babice*. 1. vyd. Třebíč: Akcent, 2001. 189 s. Fakta. ISBN 80-7268-149-4.

ZELENÝ, Karel, ed. *Vzpomínky. Vyhnání Čechů z pohraničí 1938*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů ve spolupráci s Kruhem občanů České republiky vyhnaných v r. 1938 z pohraničí, 1998. 237 s. ISBN 80-85864-54-1.

ZELENÝ, Karel, ed. *Vzpomínky. II, Vyhnání a život Čechů v pohraničí 1938-1945: Příloha sborníku Historie okupovaného pohraničí 1938-1945, ročník 1999*. Praha: Kruh občanů České republiky vyhnaných v roce 1938 z pohraničí, 1999. 173 s. ISBN 80-85864-68-1.

ZELÍKOVÁ, Anna Marie a POLÁŠEK, František, ed. *Mluví k nám Anička Zelíková*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1993. 208 s.

ZELÍKOVÁ, Anna Marie, HLOUCH, Josef a POLÁŠEK, František, ed. *Vše je mi darem: Korespondence mezi Aničkou Zelíkovou a ThDr. Josefem Hlouchem*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2014. 183 s. ISBN 978-80-7266-389-7.

ZEMAN, Pavel, ed. *Válečný rok 1942 v Protektorátu Čechy a Morava a v okupované Evropě*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2013. 183 s. ISBN 978-80-87211-99-1.

ZEMAN, Pavel, ed. *Válečný rok 1944 v okupované Evropě a v Protektorátu Čechy a Morava*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2015. 175 s. ISBN 978-80-87912-39-3.

ZEMAN, Zbyněk Anthony Bohuslav. *Edvard Beneš: Politický životopis*. 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 2009. 444 s. ISBN 978-80-204-2062-6.

ZEMEK, Jakub Antonín. *Vatikánský špión*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1991. 139 s.

ZESSNER-SPITZENBERG, Hans Carl von. *Císař umírá*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2004. 41 s. ISBN 80-7266-185-X.

ZHÁNĚL, Rudolf. *Svatý otec Pius X.: 50 let knězem (1858-1908)*. Praha: Katolický spolek

tiskový, 1908. 69 s. Hlas katolického spolku tiskového; roč. 39, č. 5.

ZÍDEK, Petr. *Hana Benešová: 1885-1974*. 1. vyd. V Táboře: Husitské muzeum, 2013. 51 s. ISBN 978-80-87516-05-8.

ZÍDEK, Petr. *Hana Benešová: Neobyčejný příběh manželky druhého československého prezidenta (1885-1974)*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2014. 287 s. Universum. ISBN 978-80-242-4681-9.

ZÍDEK, Petr. *Příběh herečky: Dělnická prokurátorka Ludmila Brožová a její svět*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2010. 263 s. ISBN 978-80-7363-259-5.

ZIESCHE, Maria Calasanz. *Přišel z hor*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004. 181 s. Beletrie. ISBN 80-7192-782-1.

ZIMMERMANN, Volker. *Sudetští Němci v nacistickém státě: Politika a nálada obyvatelstva v říšské župě Sudety (1938-1945)*. V českém jazyce vyd. 1. Praha: Prostor, 2001. 577 s. Obzor; sv. 36. ISBN 80-7203-390-5.

ZLÁMAL, Bohumil. *Vývoj olomoucké teologie od zřízení biskupství 1777-1974: Jeho Eminenci Františku kard. Tomáškovu k 80. narozeninám: Vzpomínka na jeho profesorské působení v Olomouci*. Kyjov, 1977. 32 s. Prolegomena a prosopografie k dějinám institucí teologického výzkumu a výuky [online] <http://www.cdct.cz/old/prosopografie.php?osoba=RGFjw61rO1JlZ2luYWxkIFZpbmNlbnMgKDE5MDfigJMxOTg4KQ%3D%3D>

Zmizelé Sudety = Das verschwundene Sudetenland. 6., upravené vyd. [Praha]: Antikomplex, z.s., [2015], 2006. 727 s. ISBN 978-80-906198-1-4.

ZVĚŘINOVÁ, Stanislava. *Devatenáct nám bylo pryč-: (Totální nasazení dívčího ročníku 1924 trochu jinak)*. 1. vyd. Praha: Státní ústřední archiv, 2001. 115 s. ISBN 80-85475-72-3.

ZWEIG, Stefan. *Die Welt von Gestern: Erinnerungen eines Europäers*. London, Stockholm: Hamish-Hamilton & Bermann-Fischer Verlag, 1941. 453.

ZWEIG, Stefan. *Svět včerejška: Vzpomínky jednoho Evropana*. 2. uprav. vyd. Praha: Torst, 1999. 474 s. ISBN 80-7215-083-9.

ŽÁK, Emanuel. *Řeči konferenční*. Praha: V. Kotrba, 1923. 549 s. Homiletická knihovna; dílo 16, seš. 1-17.

ŽÁK, Emanuel. *Žena v křesťanství: Čtyři konferenční řeči*. Hradec Králové: Tiskové družstvo, 1919. 82 s. Knihovna Obnovy; č. 28.

ŽÁK, František. *O Bohu a jeho vlastnostech: Kázání*. Praha: Kotrba, 1908 nebo 1911. 828 s. Homiletická knih.; XII.

ŽÁK, František. *Promluvy. Cyklus I, Jak svatí následovali Božské Srdce Páně*. Praha: Kotrba, [190-]. 153 s.

Život a dílo blahosl. Jana Boska: Čtení a promluvy pro májovou pobožnost. [S.l.: s.n., 1929?]. 161 s.

Život svatého Otce, papeže Lva XIII. Brno: Tiskem a nákladem papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských, 1893. 50 s.

C) PERIODIKA A INTEGRAČNÍ ZDROJE

Dorost: Věstník české mládeže pro vzdělání, zábavu a poučení. Praha: Duchovní služba katolické mládeže, 1918-1948.

Filosofická revue: Odborný čtvrtletník pro filosofii. Olomouc: Bohoslovecký seminář učiliště řádu dominikánů, 1929-1948. ISSN 1801-3511.

Hlasy svatohostýnské: Měsíčník lidový. Sv. Hostýn: Tovaryšstvo Ježíšovo, 1905-1948.

Homiletické listy: Sbirka kázání vycházející po sešitech v pořadí nedělí a svátků církevního roku. Heusler, Filip, ed. V Praze: F. Heusler, 1907-1933.

Ignis Seraphicus = Oheň serafinský: Věstník pro podporu zájmu o katolické misie v duchu sv. Františka z Assisi na obracení nevěřeseckého okolí: Zprávy stud. ústavu Studium catholicum. Praha: V. Kotrba, 1939-1945.

Katolický kazatel. Olomouc: Jednota katolického duchovenstva arcidiecése olomoucké, 1921-[1947].

Katolík: List Svazu katolických mužů. Praha: Svatováclavská liga, 1936-1948.

Kazatel: Homiletický čtvrtletník. Olomouc: R. Promberger, 1894-1920.

Kazatelna: Homiletický časopis. Pelhřimov: R. Rupp, 1902-1942.

Legio angelica: Měsíčník pro liturgickou a sociální výchovu hochů. Praha: Benediktinské opatství Břevnov, 1930-1940.

Logos: Časopis pro homiletiku a katechetiku. Praha: Arcidiecézní pastorační ústředí, 1946-1949.

Na hlubinu: Časopis pro pěstování a prohloubení duchovního života. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1926-1948. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/kniha/840-na-hlubinu-vsechna-cisla-vc-kompletni-bibliografie>

Pastýř duchovní: Časopis kněžstva česko-slovanského. Praha: Cyrillo-Methodějská knihtiskárna, 1881-1893.

Posel Božského Srdce Páně: Měsíčník pro šíření úcty k B. Srdci Páně, orgán Apoštolátu modlitby a Sdružení smírných obětí. Praha: Tovaryšstvo Ježíšovo, 1935-1941.

Růže dominikánská: Časopis věnovaný arcibratrstvu růžencovému a členům třetí řehole dominikánské v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku. Praha: Zeman, 1887-1941. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/kniha/640-ruze-dominikanska>

Serafínský prapor: Věstník a majetek Sdružení československých terciářů sv. Františka. Praha: Apoštolát Tichého řádu sv. Františka, 1921-1948.

Sursum: Věstník Klubu duchovenstva Československé strany lidové v Čechách. Praha: Klub duchovenstva Československé strany lidové, 1921-1938. ISSN 1804-6207.

Ve službách Královny: Věstník Mariánských družin československých. Praha: Kněžší Tovaryšstva Ježíšova u sv. Ignáce v Praze, 1908-1938.

Velehradské zprávy. Velehrad: Papežská kolej Tovaryšstva Ježíšova, [1919]-1948.

Věstník Jednot duchovenských brněnské a olomoucké. Brno: Jednota katolických duchovních diecése brněnské, 1919-1948.

Vítězové: Měsíčník pro hagiografii a katolickou biografii. Olomouc: Dominikánská edice Krystal, 1934-1946.

D) ENCYKLOPEDICKÉ PŘÍRUČKY

Biografický slovník českých zemí: 7. sešit. Bra-Brum. 1. vyd. Praha: Libri, 2007, s. 110-224. ISBN 978-80-7277-248-3.

Biografický slovník českých zemí: 12. sešit. D-Die. 1. vyd. Praha: Libri, 2009, s. 105-215. ISBN 978-80-7277-415-9.

BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských pomocných (světících) biskupů: (Se supplementem sídelních biskupů).* 1. vyd. Praha: Libri, 2014. 223 s. ISBN 978-80-7277-523-1.

BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských sídelních biskupů.* 1. vyd. Praha: Logik, 2000. 411 s. ISBN 80-902811-0-9.

BUBEN, Milan. *Encyklopedie heraldiky.* 3., opr. vyd. Praha: Libri, 1999. 459 s. ISBN 80-85983-68-0.

BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 4. svazek, Řeholní klerikové (jezuité).* 1. vyd. Praha: Libri, 2012. 534 s. ISBN 80-7277-084-5.

MERHAUT, Luboš, ed. et al. *Lexikon české literatury: Osobnosti, díla, instituce: Díl 4. S-Ž, sv. I. S-T.* 1. vyd. Praha: Academia, 2008. 1082 s. ISBN 978-80-200-1670-6.

PRIX, Dalibor a kol. *Umělecké památky Prahy. Velká Praha: M-Ž. 1., Malešice – Újezd u Průhonic*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 841 s. ISBN 978-80-200-2469-5.

PRIX, Dalibor a kol. *Umělecké památky Prahy. Velká Praha: M-Ž. 2., Veleslavín - Žižkov*. 1. vyd. Praha: Academia, 2017. 843-1731 s. ISBN 978-80-200-2469-5.

TOMEŠ, Josef a kol. *Český biografický slovník XX. století: I. díl: A-J*. Praha: Paseka, 1999. 634 s. ISBN 80-7185-245-7.

E) PAPEŽSKÉ DOKUMENTY

Benedikt XV. Ad Beatissimi Apostolorum. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 6, 1914, s. 565-581. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-06-1914-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/benedict-xv/en/encyclicals/documents/hf_ben-xv_enc_01111914_ad-beatissimi-apostolorum.html

Benedikt XV. De Invocatione Addenda Postremo Loco In Litaniis Lauretanis. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 7, 1915, s. 498. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-07-1915-ocr.pdf>

Benedikt XV. Principi Apostolorum Petro. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 12, 1920, s. 457-471. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-12-1920-ocr.pdf>

Benedikt XV. Sodalitatem Nostrae Dominae. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 13, 1921, s. 342-345. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-13-1921-ocr.pdf>

Benedikt XV. Ubi Primum. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 6, 1914, s. 501-502. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-06-1914-ocr.pdf>; The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/benedict-xv/it/apost_exhortations/documents/hf_ben-xv_exh_19140908_ubi-primum.html

Lev XIII. Arcanum Divinae. In: *Acta Sanctae Sedis*, 12, 1879, s. 385-402. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-12-1879-ocr.pdf>; The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_10021880_arcanum.html

Lev XIII. Au Milieu Des Sollicitudes. In: *Acta Sanctae Sedis*, 10, 1877, s. 519-540. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-24-1891-92-ocr.pdf>; The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_16021892_au-milieu-des-sollicitudes.html

Lev XIII. Inscrutabili Dei Consilio. In: *Acta Sanctae Sedis*, 10, 1877, s. 585-592. The Holy

See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-10-1877-1-639+supplemento-321-448-ocr.pdf>; The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_21041878_inscrutabili-dei-consilio.html

Lev XIII. Neminem Fugit. In: *Acta Sanctae Sedis*, 25, 1892-93, s. 8-21. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-25-1892-93-ocr.pdf>

Lev XIII. Providentissimus Deus. In: *Acta Sanctae Sedis*, 26, 1893, s. 269-292. The Holy See [online] http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_18111893_providentissimus-deus.html

Lev XIII. Rerum Novarum. In: *Acta Sanctae Sedis*, 23, 1890-91, s. 641-670. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-23-1890-91-ocr.pdf>; The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_15051891_rerum-novarum.html

Pius X. Ad Diem Illum Laetissimum. In: *Acta Sanctae Sedis*, 36, 1903-04, s. 449-462. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-36-1903-4-ocr.pdf>; The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-x/en/encyclicals/documents/hf_p-x_enc_02021904_ad-diem-illum-laetissimum.html

Pius X. E Supremi. In: *Acta Sanctae Sedis*, 36, 1903, s. 129-139. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-36-1903-4-ocr.pdf>; The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-x/en/encyclicals/documents/hf_p-x_enc_04101903_e-supremi.html

Pius X. Haerent Animo. In: *Acta Sanctae Sedis*, 41, 1908, s. 555-577. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-41-1908-ocr.pdf>; The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-x/la/apost_exhortations/documents/hf_p-x_exh_19080804_haerent-animo.html

Pius X. Lamentabili Sane Exitu. In: *Acta Sanctae Sedis*, 40, 1907, s. 470-478. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-40-1907-ocr.pdf>

Pius X. Ne Temere. In: *Acta Sanctae Sedis*, 36, 1907, s. 525-530. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-40-1907-ocr.pdf>

Pius X. Pascendi Dominici Gregis. In: *Acta Sanctae Sedis*, 40, 1907, s. 593-650. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-40-1907-ocr.pdf>; The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-x/en/encyclicals/documents/hf_p-x_enc_19070908_pascendi-dominici-gregis.html

Pius X. Quam Singulari Christus. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 2, 1910, s. 577-583. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-02-1910-ocr.pdf>

Pius X. Sacra Tridentina Synodus. In: *Acta Sanctae Sedis*, 38, 1905-06, s. 400-406. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-38-1905-6-ocr.pdf>

Pius X. Sacrorum Antistitum. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 2, 1910, s. 655-680. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-02-1910-ocr.pdf>; The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-x/la/motu_proprio/documents/hf_p-x_motu-proprio_19100901_sacrorum-antistitum.html

Pius XI. Ad Catholici Sacerdotii. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 28, 1936, s. 5-53. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Pius XI. Caritate Christi Compulsi. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 24, 1932, s. 177-194. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Pius XI. Caritatem Docet. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 21, 1929, s.129-137. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-21-1929-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xi/la/apost_letters/documents/hf_p-xi_apl_19290304_caritatem-docet.html

Pius XI. Casti Connubii. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 22, 1930, s. 539-592. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Pius XI. Divini Illius Magistri. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 22, 1930, s. 49-86. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Pius XI. Divini Redemptoris. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 29, 1937, s. 65-106. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Pius XI. Iniquis Afflictisque. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 18, 1926, s. 465-477. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Pius XI. Mediantibus Nobis. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 14, 1922, s. 627-634. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Pius XI. Mentre milioni. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 30, 1938, s.309-310. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-30-1938-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xi/it/speeches/documents/hf_p-xi_spe_19380929_mentre-milioni.html Youtube [online] <https://www.youtube.com/watch?v=xhj7g3adXJo>

Pius XI. Miserentissimus Redemptor. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 20, 1928, s. 165-187. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Pius XI. Mit brennender Sorge. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 29, 1937, s. 145-167. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-20-1928-ocr.pdf>

Pius XI. Mortalium Animos. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 20, 1928, s. 5-16. The Holy See

[online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Pius XI. Non abbiamo bisogno. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 23, 1931, s. 285-312. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-20-1928-ocr.pdf>

Pius XI. Quas Primas. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 17, 1925, s. 593-610. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Pius XI. Rerum Ecclesiae. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 18, 1926, s. 65-83. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-18-1926-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xi/en/encyclicals/documents/hf_pi-xi_enc_28021926_rerum-ecclesiae.html

Pius XI. Ubi Arcano Dei Consilio. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 14, 1922, s. 673-700. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-14-1922-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xi/en/encyclicals/documents/hf_pi-xi_enc_19221223_ubi-arcano-dei-consilio.html

Pius XI. Vigilanti Cura. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 28, 1936, s. 249-263. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Pius XII. Divino Afflante Spiritu. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 35, 1943, s. 297-325. The Holy See [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_pi-xii_enc_30091943_divino-afflante-spiritu.html

Pius XII. Humani Generis. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 42, 1950, s. 561-578. <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-42-1950-ocr.pdf> The Holy See [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_pi-xii_enc_12081950_humani-generis.html

Pius XII. Instaurata vigilia paschalis. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 44, 1952, s. 48-63. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-35-1943-ocr.pdf>

Pius XII. Maxima Redemptionis Nostrae Mysteria. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 44, 1955, s. 838-847. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-35-1943-ocr.pdf>

Pius XII. Mediator Dei. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 39, 1947, s. 521-600. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-35-1943-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_pi-xii_enc_20111947_mediator-dei.html

Pius XII. Munificentissimus Deus. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 42, 1950, s. 753-773. The Holy See [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/apost_constitutions/documents/hf_pi-xii_apc_19501101_munificentissimus-deus.html

Pius XII. *Mystici Corporis Christi*. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 35, 1943, s. 193-248. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-35-1943-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_p-xii_enc_29061943_mystici-corporis-christi.html

Pius XII. *Summi Pontificatus*. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 31, 1939, s.413-594. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-31-1939-ocr.pdf> The Holy See. The Holy Father [online] http://w2.vatican.va/content/pius-xii/en/encyclicals/documents/hf_p-xii_enc_20101939_summi-pontificatus.html

F) KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

CVRČEK, Jiří. *Proces Augustin Machalka a spol.*. České Budějovice, 2016. diplomová práce (Mgr.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA. Pedagogická fakulta.

MAŠKOVÁ, Jitka. *Kolpingovo dílo, jeho historie, šíření a vztah k integraci Evropy*. Brno, 2007. diplomová práce (Mgr.). MASARYKOVA UNIVERZITA. Filozofická fakulta.

MISLEROVÁ, Benedikta Dana. *ThDr. Reginald M. Dacík OP – formátor sester Kongregace sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě v letech 1965-1974*. Olomouc, 2002. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Cyrilometodějská teologická fakulta.

NOVÁK, Jiří. *Klášter premonstrátů v Nové Říši a život jeho členů v letech 1948–1968*. Praha, 2017. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA KARLOVA. Katolická teologická fakulta.

PAŘÍZKOVÁ, Simona. *Lidický kněz Josef Štemberka*. Praha, 2008. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. Husitská teologická fakulta.

PODLEŠÁK, Jan. *Život a dílo Alfréda Fuchse*. Praha, 2012. disertační práce (Th.D.). UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. Husitská teologická fakulta.

POLÁČEK, Martin. *Reginald Dacík – teolog a duchovní učitel*. Olomouc, 2010. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Cyrilometodějská teologická fakulta.

SADÍLEK, Jakub František. *Studium teologie v české františkánské provincii ve 20. st. (sonda do dějin české teologie)*. Praha, 2006. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. Katolická teologická fakulta.

ŠEVČÍKOVÁ, Kateřina. *Dopisy Jakuba Demla Timotheu Vodičkovi z let 1944-1961: Edice korespondence*. Olomouc, 2012. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Filozofická fakulta.

ŠMÍD, Marek. *Osobnost českobudějovického biskupa Šimona Bárty (1920–1940)*. České

Budějovice, 2017. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Teologická fakulta.

G) KUBEŠOVY SPISY

Knižní

KUBEŠ, Konrád Maria, ed. *Dětský ráj: Modlitební kniha pro velké i malé ctitele milostného Pražského Jezulátka*. [1. vyd.] Frýdlant n. O.: Bedřichův ústav, 1941. 298 s.

KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: I. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 411 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: II. díl*. Praha: Nákladem Posla Božského Srdce Páně, 1936. 419 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Maria: Mariologie upravená za mariánské čtení pro věřící lid: III. díl*. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941. 334 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1616>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Mariánská postila: Exerciční pravdy a nejdůležitější věroučné i mravoučné stati z katechismu v rámci církevního roku, upravené za četbu věřícím rodinám*. 1. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 747 s. Exerciční knihovny č. 6. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1697>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 1. vyd. Vyškov: Nákladem vydavatelů Exerciční knihovny, 1941. 416 s. Exerciční knihovny č. 4.

KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl I.: Poutník: Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy*. 2. vyd. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947]. 653 s. Exerciční knihovny č. 4. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1698>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Po cestách Kristových: Díl II.: V záhonech Mariiných: Stavovské promluvy pro mládež, vhodné pro exercicie, spolkové konference i pro kazatelnu*. Tasov: Marie Rosa Junová, [1947]. 656 s. Exerciční knihovny č. 5. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1700>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. [1. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1939. 542 s. Exerciční knihovny č. 2.

KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. [2. vyd.] Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1940. 544 s. Exerciční knihovny č. 2.

KUBEŠ, Konrád Maria. *Pod korouhví Kristovou: Rozjímání svatoignáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci*. 3. vyd. Brno: Brněnská tiskárna, 1947. 807 s. Exerciční knihovny č. 2. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1699>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů s připojeným návodem jejich praktického užití na kazatelně i při spolkových promluvách: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 1. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1940. 344 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 2. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1947. 441 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Sbírka homiletických příkladů: První díl: Víra základ nadpřirozeného života v Kristu: 3. část*. Olomouc: Velehrad, nakladatelství dobré knihy, 1948. 491 s. Knihovna Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1795>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Se štítem pravdy: (Apologetická abeceda): [I. díl: A–L]*. Brno: Svaz katol. žen a dívek Čsl. republiky, 1947. 384 s. Exerciční knihovny č. 7. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=145>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve škole Kristově: Logika, psychologie a technika Duchovních cvičení sv. Ignáce: Rukověť pro exercitátory, informace o duchu ignaciánských exercicií, upravená pro inteligenci a pro klerus*. Vyškov: Vydali účastníci ignaciánských exercicií jako rukopis, 1941. 294 s. Exerciční knihovny č. 1. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1701>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Ve šlépějích Neposkvrněné: Modlitební kniha pro všechny stavy, zvláště pro věřící přistupující často k svatým svátostem*. Brno: Občanská tiskárna, 1935. 987 s. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1523>

KUBEŠ, Konrád Maria. *Za pravdou Kristovou: Apologetické úvahy a čtení pro dny duchovní samoty upraveno pro inteligenci jako doplněk exercičních rozjímání*. Vyškov: Vydali účastníci velehradských exercicií jako rukopis, [1940]. 661 s. Exerciční knihovny č. 3. Libri nostri [online] <http://librinostri.catholica.cz/?id=1702>

Časopisecké dílo

P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Aj, od nynějška blahoslaviti mne budou všechna pokolení!. *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 5, s. 69-70.

P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdským poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 5, s. 77-78.

P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Kázání k lurdským poutníkům na sv. Hostýně 5. září 1920. (Zkrácené). *Hlasy svatohostýnské*. 1921, č. 9, s. 135-137.

P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Koruna Královny Májové. *Dorost*. 1923, č. 15, s. 249–250.

P. KONRÁD M. KUBEŠ T. J.. Koruna Královny Májové. *Ve službách Královny*. 1923, č. 5, s. 66-68.

P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Litanie Loretánská. Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás. *Ve službách Královny*. 1919, č. 6, s. 157-161.

P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Leden. Život Neposkvrněné Panny ve sv. Rodině. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 1, s. 3-6.

P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Rok mariánský. Říjen. Královna sv. růžence. *Hlasy svatohostýnské*. 1922, č. 10, s. 145-147.

P. KONRÁD MARIA KUBEŠ T. J.. Věřím v jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. *Hlasy svatohostýnské*. 1920, č. 5, s. 89-94; 1920, č. 6, s. 105-106; 1921, č. 1, s. 3-5.

P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Bitva zlatých ostruh a Jiráskovo „Temno“. *Dorost*. 1935, č. 17, s. 219-220.

P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. „Náboženství je věc soukromá.“. *Dorost*. 1935, č. 7, s. 91-92.

P. MARIANUS. Výzbroj na obranu i výboj. Tolerance. (Víra jako víra.). *Dorost*. 1935, č. 1, s. 12-13; 1936, č. 2, s. 23-24; 1936, č. 3, s. 39-40; 1936, č. 4, s. 55-56.

SPECTATOR. Ludvík Windhorst, vůdce německých katolíků 19. století. *Dorost*. 1936, č. 4, s. 56.

SPEKTATOR. Pohledy do dílny přírody. Stěhování ptáků. *Dorost*. 1936, č. 4, s. 57-58.

H) INTERNETOVÉ ZDROJE

120 martyrs de Chine (1648-1930). SS. Augustin ZHAO RONG et 119 compagnons. In: Abbaye Saint Benoît [online] <http://www.abbaye-saint-benoit.ch/hagiographie/fiches/fg034.htm>

Acta Sanctorum. In: Patristique.org [online] <http://www.patristique.org/Acta-sanctorum.html?lang=fr>

Actes et documents du Saint-Siège relatifs à la période de la Seconde Guerre Mondiale. In: The Holy See [online] http://www.vatican.va/archive/actes/index_fr.htm

Analecta hymnica medii aevi. In: Archive.org [online] <https://archive.org/search.php?query=Analecta%20hymnica%20medii%20aevi>

Archbishop Antonin Alois Weber †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bwebera.html>

Archbishop Antonín Cyril Stojan †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bstoja.html>

Archbishop František Kordač †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bkordac.html>

Archbishop Gennaro Verolino †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bverolino.html>

Archbishop Josef Stadler †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bstadl.html>

Archbishop Joseph Matocha †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmato.html>

Archbishop Karel Kmetko †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bkmetko.html>

Archbishop Karel Otčenášek †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/botce.html>

Archbishop Leopold Precan †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bprec.html>

Archbishop Ottavio De Liva †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bdeliva.html>

Archbishop Pavel Huyn †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bhuyn.html>

Benedikt XVI.. *Mírnost a revoluční moc evangelia: Homilie Benedikta XVI. v rodišti Lva XIII., Carpineto Romano*. RadioVaticana.cz [online] <https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=13287>

Bishop Aloysius Chen Guo-di (Tchen Chao-t'ien), O.F.M. †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/btchen.html>

Bishop Andrej Skrábik †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online]

<http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bskrabik.html>

Bishop Augustin Bartolomej Hille †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bhille.html>

Bishop Bl. Pavel Peter Gojdic, O.S.B.M. †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bgojdic.html>

Bishop Edvard Jan Nepomuk Brynych †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bbryn.html>

Bishop István Madarász †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmadarasz.html>

Bishop Ján Vojtassák †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bvojt.html>

Bishop Josef Kupka †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bkupka.html>

Bishop Joseph Hu Jo-shan (Hou Joo-shan), C.M. †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bhujo.html>

Bishop Józef Cársky †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bcarsky.html>

Bishop Karel Skoupy †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bskou.html>

Bishop Melchior Sun Dezhen (Souen), C.M. †. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bsouen.html>

Bishop Michal Bubnic †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bbubnic.html>

Bishop Moric Picha †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bpicha.html>

Bishop Odoric Simon Cheng Hede (Tcheng), O.F.M. †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/btceng.html>

Bishop Philippe Zhao Huai-yi (Tchao) †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/btchaop.html>

Bishop Simon Zhu Kai-min (Chu or Tsu Kai-min), S.J. †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bchu.html>

Bl. John Henry Cardinal Newman, C.O. †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bnew.html>; *Acta Sanctae Sedis*, 11, 1878, s. 587. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/ass/documents/ASS-11-1878-ocr.pdf>

Bubnič, Michal. In: Kto je ako Boh? Zo života rožňavského biskupa Michala Bubniča. Dopisy z Večného mesta [online] <http://lubophoto.blogspot.com/2011/02/kto-je-ako-boh-zo-zivota-roznavskeho.html>

Celier, Gregoire. *Svatý Pius X. – Sodalitium Pianum (2003)*. In: Rex! [online] http://rexcz.blogspot.com/2013/02/svaty-pius-x-sodalitium-pianum-2003_22.html

Clemente Cardinal Micara †. In: Catholic Hierarchy [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmicara.html>

Čtyři hodiny denně... Radio Vaticana [online] <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=1163>

Ehrle, Franz a Denifle, Friedricha Heinricha Suso. *Archiv für Literatur- und Kirchengeschichte des Mittelalters*. In: Archive.org [online] <https://archive.org/search.php?query=Archiv%20f%C3%BCr%20Literatur-%20und%20Kirchengeschichte%20des%20Mittelalters>

Francesco Cardinal Marmaggi †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmarmaggi.html>

Franz Jesser: Zweitheilung?. In: Bohemistik [online] <http://www.bohemistik.de/jesserz.html>

Friedrich Egon Cardinal von Fürstenberg †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bvfur.html>

Hrob Josefa Kubeše (1892–1918). In: SPH.Správa pražských hřbitovů [online] <http://www.hrbitovy.cz/>

Josef Cardinal Beran †. The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bberan.html>

Karel Boromejský Cardinal Kašpar †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bkaspar.html>

Kolísek, Alois. In: Internetová encyklopedie dějin Brna [online] https://encyklopedie.brna.cz/home-mmj/?acc=profil_osobnosti&load=189

Konkordát mezi Svatým stolcem a Německou říší. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 25, 1933, s. 389-414. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf>

Kráčmarová, Hana. Osvobození Československa a Košický vládní program. Youtube [online] <https://www.youtube.com/watch?v=jdI5WjsaS5o>

Lateránské smlouvy. In: *Acta Apostolicae Sedis*, 21, 1929, s. 209-274. The Holy See [online] <http://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-25-1933-ocr.pdf> The Holy See [online] http://www.vatican.va/roman_curia/secretariat_state/archivio/documents/rc_seg-st_19290211_patti-lateranensi_it.html

- Leo XIII. Encyclicals. In: The Holy See. The Holy Father [online]
<http://w2.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals.index.html>
- Le pape et l'antisémitisme. In: BnF Gallica [online]
<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k282248w/fl.item>
- Liszt, Ferenc. U slavu sv. ap. Cirila i Metoda. In: Youtube [online] https://www.youtube.com/watch?v=JH_PPSoMG0s
- Liščák, Vladimír. Monsignor Celso Costantini a Čína. Academia [online]
http://www.academia.edu/10292620/Monsignor_Celso_Costantini_a_%C4%8C%C3%ADna_Monsignor_Celso_Costantini_and_China_with_illustrations_
- Metoděj Habáň. In: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity [online]
<http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/haban.html>
- Michal Bubnič (*22. 5. 1877 – †22. 2. 1945). In: Rímskokatolícka cirkev. Biskupstvo Rožňava [online] <http://www.burv.sk/2015/02/21/michal-bubnic-22-5-1877-%e2%80%a022-2-1945/>
- Mrazivá skutečnost. Španělská chřipka z roku 1918 byla způsobená očkováním. In: Svetkolemnas.info [online] <http://www.svetkolemnas.info/novinky/zahranicni/1394-mraziva-skutecnost-spanelska-chripka-z-roku-1918-byla-zpusobena-ockovanim>
- Nessý, Petr Celestýn. In: Langhans [online] <http://www.langhans.cz/cz/archiv/online-archiv/name/n/nesy/1014/> Badatelna.eu [online] <http://www.badatelna.eu/fond/5104/uvod/>
- Oude Abdij Drongen [online] <http://www.oudeabdij.be/geschiedenis.html>
- P. Konrád Kubeš. In: Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online]
<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=86>
- Patrologia Syriaca. In: Archive.org [online] <https://archive.org/search.php?query=patrologia%20syriaca>
- Patrologiae graecae cursus completus (PG). In: Patristica.net [online]
<http://patristica.net/graeca/>
- Patrologiae latinae cursus completus (PL). In: Patristica.net [online] <http://patristica.net/latina/>
- Pevná místa vratkých dějin. 6. díl. Metoděj Habáň v Chlumu sv. Maří. Český rozhlas [online]
https://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/prameny_proudy/_zprava/368850
- Pietro Cardinal Ciriaci †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online]
<http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bciriaci.html>
- Pietro Cardinal Gasparri †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online]
<http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bgaspp.html>
- Pitrun, Bernard. In: Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova [online]

<http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=15>

Případ Babice. In: TV-MIS.cz [online] <http://www.tv-mis.cz/vypis.php?klic=51&vse=1>

Rafael Cardinal Merry del Val y Zulueta †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmerry.html>

Raffaele Cardinal Monaco La Valletta †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bmolv.html>

Reichskanzlei. In: Atelier Neubauer [online] <http://www.atelier-neubauer.de/3d-grafik-reichskanzlei.html>

Summa aurea de laudibus Beatissimae Virginis Mariae, Dei Genitricis sine labe conceptae. In: Archive.org [online] <https://archive.org/search.php?query=Summa%20aurea%20de%20laudibus%20Beatissimae%20Virginis%20Mariae>

Teodoro Cardinal Valfrè di Bonzo †. In: The Hierarchy of the Catholic Church [online] <http://www.catholic-hierarchy.org/bishop/bvalfre.html>

Tilšer, František. In: Přírodovědecká fakulta MU. Ústav matematiky a statistiky [online] https://web.math.muni.cz/biografie/frantisek_tilser.html

Tomislav Kolakovič – jezuita, který snil ruský sen. In: Český rozhlas Plus [online] <https://plus.rozhlas.cz/tomislav-kolakovic-jezuita-ktery-snil-rusky-sen-6512130>

Tučková, Anna. *Vzpomínky*. In: Listy [online] <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=126&clanek=061209>

Valerian Alexandrovič Zorin, Stalinův soudruh v Praze. Český rozhlas Plus [online] <https://plus.rozhlas.cz/valerian-alexandrovic-zorin-stalinuv-soudruh-v-praze-7174571>

Vaško, Václav. Profesor Kolakovič – mýty a skutečnost. In: Impulz [online] <http://www.impulzrevue.sk/article.php?135>

Zákon 65/1925 Sb. o svátcích a památných dnech republiky Československé. In: Stejnopis sbírky zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1925 [online] <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1925/030-1925.pdf>

Zákon 65/1925 Sb. o svátcích a památných dnech republiky Československé. In: VALEŠ, Václav. *Dny pracovního klidu v československém právním řádu (1918-1938)*. Brno, 2008. ISBN: 978-80-210-4629-0. https://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2008/files/pdf/history/vales_vaclav.pdf

I) AUDIOVIZUÁLNÍ DOKUMENTY

37 dní od atentátu k válce; 37 Days (2014), historický, Velká Británie. 01. *Jeden měsíc v létě, One Month in Summer*, scénář Mark Hayhurst, režie Justin Hardy. CSFD.cz [online]

<https://www.csfd.cz/film/367217-37-dni-od-atentatu-k-valce/prehled/>

37 dní od atentátu k válce; 37 Days (2014), historický, Velká Británie. 02. *Jeden týden v červenci, One Week in July*, scénář Mark Hayhurst, režie Justin Hardy. CSFD.cz [online]

<https://www.csfd.cz/film/367217-37-dni-od-atentatu-k-valce/prehled/>

37 dní od atentátu k válce; 37 Days (2014), historický, Velká Británie. 03. *Jeden dlouhý víkend, One Long Weekend*, scénář Mark Hayhurst, režie Justin Hardy. CSFD.cz [online]

<https://www.csfd.cz/film/367217-37-dni-od-atentatu-k-valce/prehled/>

Amen; Amen; Der Stellvertreter (2002), drama, krimi, válečný, Francie, Německo, Rumunsko, USA, scénář [Konstantinos] Costa-Gavras a Jean-Claude Grumberg, režie [Konstantinos] Costa-Gavras. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/1731-amen/prehled/>

Apokalypsa – 1. světová válka; Apocalypse la 1ère Guerre mondiale (2014), dokumentární, válečný, historický, Francie. 01. *Hněv, Furie*, scénář a režie Isabelle Clarke a Daniel Costelle.

CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/386674-apokalypsa-1-svetova-valka/512372-vzteky/prehled/>

Apokalypsa – 1. světová válka; Apocalypse la 1ère Guerre mondiale (2014), dokumentární, válečný, historický, Francie. 02. *Strach, Peur*, Isabelle Clarke a Daniel Costelle. CSFD.cz [online]

<https://www.csfd.cz/film/386674-apokalypsa-1-svetova-valka/512373-strach/prehled/>

Apokalypsa – 1. světová válka; Apocalypse la 1ère Guerre mondiale (2014), dokumentární, válečný, historický, Francie. 03. *Peklo, Enfer*, Isabelle Clarke a Daniel Costelle. CSFD.cz [online]

<https://www.csfd.cz/film/386674-apokalypsa-1-svetova-valka/512374-peklo/prehled/>

Apokalypsa – 1. světová válka; Apocalypse la 1ère Guerre mondiale (2014), dokumentární, válečný, historický, Francie. 04. *Zuřivost, Rage*, Isabelle Clarke a Daniel Costelle. CSFD.cz

[online] <https://www.csfd.cz/film/386674-apokalypsa-1-svetova-valka/512375-besneni/prehled/>

Apokalypsa – 1. světová válka; Apocalypse la 1ère Guerre mondiale (2014), dokumentární, válečný, historický, Francie. 05. *Vysvobození, Délivrance*, Isabelle Clarke a Daniel Costelle.

CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/386674-apokalypsa-1-svetova-valka/512376-vysvobozeni/prehled/>

Apokalypsa Verdun; Apocalypse – Verdun (2015), dokumentární, historický, Francie. 01. *The Carnage*, Isabelle Clarke a Daniel Costelle. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/486387-apokalypsa-prvni-svetova-valka-verdun/prehled/>

Apokalypsa Verdun; Apocalypse – Verdun (2015), dokumentární, historický, Francie. 02. *The Illusion*, Isabelle Clarke a Daniel Costelle. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/486387-apokalypsa-prvni-svetova-valka-verdun/prehled/>

Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení (1950), dokumentární, krátkometrážní, Československo, režie Přemysl Freiman. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/225009-beda-tomu-skrze-nehoz-prichazi-pohorseni/prehled/>

Evropa tančila valčík (1989), drama, historický, Československo, scénář Miloš Václav Kratochvíl, režie Otakar Vávra. CSFD. cz [online] <https://www.csfd.cz/film/9449-evropa-tancila-valcik/prehled/>

GREENE, Graham. *Moc a sláva* [zvukový záznam]. Praha: Radioservis, ©2011. 1 zvuková deska (5 hod., 33 min.).

In nomine patris (2004), drama, Česko, scénář Jan Drbohlav, režie Jaromír Polišenský. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/182362-in-nomine-patris/prehled/>

Kukačka v temném lese; Kukulka w ciemnym lesie (1984), drama, válečný, Polsko, Československo, scénář Vladimír Körner, režie Antonín Moskalyk. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/6820-kuckacka-v-temnem-lese/prehled/>

Lidice (2011), drama, válečný, historický, Česko, Slovensko, scénář Zdeněk Mahler, režie Petr Nikolaev. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/241720-lidice/prehled/>

Masakr v Římě; Rappresaglia; Représailles (1973), drama, válečný, Itálie, Francie, scénář Lucio de Caro, režie George Pan Cosmatos. CSFD. Cz [online] <https://www.csfd.cz/film/1728-masakr-v-rime/prehled/>

Mlčení, modlitba, pokání (2011), dokumentární, Česko. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/355348-mlceni-modlitba-pokani/galerie/?type=1>

Neznámí hrdinové. Pohnuté osudy. Zářit a vyzařovat život (2008), dokumentární, publicistický, Česko, scénář Bob Fliedr, režie Ladislav Cmíral a Bob Fliedr. Česká televize [online] <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10204458965-neznamni-hrdinove/208452801390014/>

People's Century. 01. Age of Hope (1995), dokumentární, Velká Británie, USA. 01. *Age of Hope, Věk naděje*, scénář a režie Jonathan Lewis. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/73934-people-s-century/komentare/>

Rašín (2018), historický, drama, Česko, scénář a režie Jiří Svoboda. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/497827-rasin/komentare/>

Stát proti víře (1991), dokumentární, historický, Československo, scénář režie Angelika Hanauerová. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/616211-stat-proti-vire/komentare/>

Španělská chřipka: Zapomenutí padlí; Spanish Flu: The Forgotten Fallen (2009), drama,

Velká Británie, režie Justin Hardy. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/292478-spanelska-chripka-zapomenuti-padli/prehled/>

Tajemná místa. Hitlerovo Nové říšské kancléřství; Geheimnisvolle Orte. Hitlers Reichskanzlei (2012), dokumentární, Německo, režie Daniel Ast, Jürgen Ast. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/367887-hitlerovo-risske-kanclerstvi/prehled/>

Třicet návratů. 11. Bartolomějská noc (1999), dokumentární, Česko, scénář Miroslav Polák, režie Petr Kotek. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/298113-tricet-navratu/komentare/>
Youtube [online] <https://www.youtube.com/watch?v=t7yt6ED3BAE>

Ztracená duše národa. 6. Ztráta víry (2001), dokumentární, Česko, scénář Jan Štern, Jiří Hapala a Olga Sommerová, režie Olga Sommerová. CSFD.cz [online] <https://www.csfd.cz/film/242872-ztracena-duse-naroda/prehled/>

SEZNAM ZKRATEK

bl.	blahoslavený (blahoslavená)
c. k.	císařsko-královský
CK	Centralizační klášter
CM	Congregatio Missionis (Kongregace misie), lidově lazariisté
ct.	ctihodný (ctihodná)
jr.	junior
KNV	Krajský národní výbor
KSČ	Komunistická strana Československa
Mlle	mademoiselle, slečna, oslovení nebo označení neprovdané ženy
MZA	Moravský zemský archiv
OFM	Ordo Fratrum Minorum (Řád menších bratří), lidově františkáni
ONV	Okresní národní výbor
PA TJ	Provinční archiv Továřství Ježíšova
r.	rok
PP	patres, tj. otcové
S. I.	Societas Iesu
S. J.	Societas Jesu
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SOkA	Státní okresní archiv
sr.	senior
StB	Státní bezpečnost
SÚC	Státní úřad pro věci církevní
sv.	svatý (svatá)
T. J.	Továřství Ježíšovo
ÚV KSČ	Ústřední výbor Komunistické strany Československa

JMENNÝ REJSTŘÍK

Agasso, Domenico, sr.	86
Agasso, Domenico, jr.	86
Alžběta I.	222
Ambros, Pavel	10
Armbruster, Ludvík	9
Augustin, svatý	11
Baar, Augustin	159
Baar, Jindřich Šimon	30
Babíček, František	164, 165
Baldamus, Ernst Alfred Hugo	219
Bárta, Šimon	67
Bartoník, Josef	159
Belser, Johannes von	195
Benedikt XV., papež (Giacomo Paolo Giovanni Battista della Chiesa)	24, 28, 29, 30, 80, 84, 98-101
Beneš, Edvard	33, 40, 44, 58, 60, 61, 74, 75, 158
Benešová, Hana	60
Benigni, Umberto	97
Beran, Josef	67, 76
Beránek, Alois	176
Besier, Gerhard	84
Bezpalcová, Honorie Magdalena	175
Bismarck-Schönhausen, vévoda z Lauenburgu, Otto Eduard Leopold von	90
Blaha, Marián	30
Blet, Pierre	85, 115
Blomberg, Werner Eduard Fritz von	39
Blume, Clemes	187
Bock, Moritz Albrecht Franz Friedrich Fedor von	38
Bolland, Jean	222

Bosco, Giovanni Melchiorre, svatý	88
Botor, Josef	167
Bourassé, Jean Jacques	187
Boutry, Philippe	82
Braitó, Silvestr Maria	71, 195, 208
Brentano de La Roche, Clemens Wenzeslaus Maria	198
Brieger, Johann Friedrich Theodor	209
Brusák, František Xaver	136
Brynych, Edvard Jan Nepomuk	188
Bubnič, Michal	64
Bühlmann, Walbert	86
Bureš, A.	181
Busenbacher, A.	209
Cahill, Thomas	86
Calcagno, Francesco Saverio	203
Campana, Emilio	193
Campuzano, Francisco Plutarco Elías	110
Castelplanio, Ludovico da	194
Cawthorne, Nigel	81
Ciriaci, Pietro	34
Clementis, Vladimír „Vlado“	59, 74
Cobbett, William	208
Collins, Michael	82
Coppa, Giovanni	63
Cornwell, John	85
Cosmatos, George P.	115
Costa-Gavras [Konstantinos]	115
Coulombe, Charles A.	81
Čársky, Jozef	65
Čech, Zdirad Jan Křtitel	82
Čep, Jan	70
Čepička, Alexej	76
Černušák, Tomáš	81
Dacík, Reginald Maria Vincenc	71, 195, 208

Dachovský, Karel	84
Daladier, Édouard	43
Demmerle, Eva	17
Denifle, Friedricha Heinricha Suso	93
Denzler, Georg	82
De Rosa, Peter	81
Deschner, Karlheinz	85
Digby, Kenelm Henry	222
Diocletianus, Gaius Aurelius Valerius	111
Donat, Joseph	141
Dreiseitel, Vladimír	145, 148, 159
Dreves, Guido Maria	187
Dufková, Eugenie	162
Řuriš, Július	59
Dvořák, Xaver	30
Efrém Syrský, svatý	101
Ehrle, Franz	93
Emmerick (Emmerich), Anna Katharina	198
Engels, Friedrich	89
Erbacher, Jürgen	82
Evers, Georg Gotthilf	209
Farský, Karel	31
Faulhaber, Michael	112
Feller, Ludvík	122
Fencl, Matěj	198
Fierlinger, Zdeněk	57, 59
Fišer, Otto	167
Flajšhans, Václav	210
Foerster, Friedrich Wilhelm	204
Foche, Ferdinand Jean Marie	24
Fontenelle, René	84
František Ferdinand Habsbursko-Lotrinský Rakouský-d'Este	21, 97
František Josef I.	17, 18, 94
František Xaverský, svatý	105, 107

Friedländer, Saul	85
Frind, Wenzel	136
Frühbauer, Václav	128
Fuchs, Alfred	32
Fürstenberka, Bedřich Egon z	189
Gasparri, Pietro	28, 33
Gelmi, Josef	81
Gil, Emilio Cándido Portes	110
Gillet, Martin Stanislaus	83
Gojdič, Pavol Peter, blahoslavený	65
Göring, Hermann Wilhelm	45
Gottwald, Klement	58, 60, 61, 74, 75, 76, 77
Graham, Robert Andrew	115
Grigulevič, Iosif Romual'dovič	82
Griesmayr, Gottfried	47
Grimm, Joseph	195
Grisar, Hartmann	209
Grupp, George	221
Habáň, Metoděj Petr	72
Habeš, Josef	153
Habsburský, Otto	17, 18
Hácha, Emil	44, 45
Halka-Ledóchowski, Włodzimierz	107, 141
Hanuš, Jiří	9
Hazuka, Václav	135
Heinrich, Johann Baptist	192
Henlein, Konrad Ernst Eduard	39
Hettinger, Franz	203
Heydrich, Reinhard Tristan Eugen	48, 50
Hille, Augustin Bartoloměj	106
Hindenburg, Paul von	37
Hitler, Adolf	37, 38, 40, 42, 43, 45

Hlobil, Petr Jan	198
Hlouch, Josef	67
Hogue, John	82
Hochhuth, Rolf	115
Horký, Ludvík	182
Hranička, Jaroslav	85
Hrejsa, Ferdinand	33
Hronek, Josef	84
Hu Jo-shan (též Hou Joo-shan), Josephus	105
Hume, Martin Andrew Sharp	208
Hünemann, Wilhelm	84, 86
Hus, Jan	33, 209, 210
Huyn, Pavel	29
Hynek, Rudolf Maria	32
Hýsek, Miloslav	49
Chamberlain, Arthur Neville	43
Chen Guo-di (též Tchen Chao-t'ien), Aloysius	105
Cheng He-de (též Tcheng), Odoricus Simon	104
Chiesa, Giuseppe della	98
Chvalkovský, František	44, 45
Ignác z Loyoly, svatý	11, 107, 202, 203, 204
Ionescu, Emanoil M.	54
Jan XXIII., papež (Angelo Giuseppe Roncalli)	11, 80, 86, 116
Jan Nepomucký, svatý	27
Jan Pavel II., papež (Karol Józef Wojtyła)	82, 85, 114
Janssen, Johann	209, 220
Jeffers, Harry Paul	82
Jindřich VIII.	222
Jirsík, Jan Valerian	192
Jöckle, Clemens	82
Johanka z Arku, svatá	101
Kaizl, Josef	20
Kajpr, Adolf	69

Karel I. Habsburský, blahoslavený	25
Kašpar, Karel Boromejský Julius	67
Katz, Robert	115
Keitel, Wilhelm Bodewin Johann Gustav	45
Kelly, John Norman Davidson	82
Kertzer, David I.	84
Klopp, Onno	209
Kmeťko, Karol	65
Knabenbauer, Joseph	195
Kneller, Carl Alois	222
Knopp, Guido	82
Koláček, Alois	155, 191, 195
Kolaković, Stjepan Tomislav Poglajen	68
Kolísek, Alois	30
Kolping, Adolph, blahoslavený	88
Komárek, Karel	9
Konečný, Filip Jan	208
König, Leo	219
Kopecký, Václav	59
Kordač, František Xaver	134, 183
Körper-Zrínský, Karol	188
Korvas, Ondřej Maria	108, 200
Kos, Karel	167
Koutecká, Helena	171, 174
Kramář, Karel	19, 20
Krofta, Kamil	29
Kroiher, František	30
Kubeš, Benno (Bohumil)	32, 122
Kubeš, Josef	119-120
Kubeš, Josef Kletus	26, 121-122
Kubešová-Nessý, Anna	119-120, 157
Kubešová, Marie	119
Kubíček, František	181
Kumpf, Alfred	85

Kunický, Josef	218
Kupka, Josef	66
Kusák, František	50
Lapide, Cornelius Cornelii a	195
Le Bachelet, Xavier-Marie	194
Lehnert, Pascalina	116
Lenin Uljanov, Vladimír Iljič	110
Lenz, Antonín	191, 210
Lépicier, Alexis-Henri-Marie	194
Lerch, Josef	166
Lerch, Karel	143
Leroy, Hippolyte	195
Kervyn de Lettenhove, Joseph-Marie-Bruno-Constantin baron	208
Lev XIII., papež (Vincenzo Gioacchino Raffaele Luigi Pecci)	80, 83, 86-93, 99, 114
Levillain, Philippe	82
Lewis, Brendy Ralph	81
Liva, Ottavio de	63
Livius, Thomas	187, 193
Loisy, Alfred Firmin	96
Luther, Martin	209, 210
Luxmoore, Jonathan	85
Luxmoore-Babiuch, Jolanta	85
Madarász, István Károly	65
Mádr, Oto	70
Mácha, Ladislav	78
Maixner, Artur	63
Malachiáš, svatý	82
Maldonado, Juan	195
Malou, Jean-Baptiste	193
Malý, Radomír	10
Mandl, Antonín	69
Marek, František	164
María de Jesús de Ágreda (María Coronel y Arana)	197

Marmaggi, Francesco	33
Martínez, Mary Ball	81
Marx, Karl	89
Masaryk, Jan	59, 75
Masaryk, Tomáš Garrigue	20, 33
Masařík, Hubert	44
Mastný, Vojtěch	44
Matocha, Josef Karel	63
Mattuš, Karel	19
Maxwell-Stuart, Peter G.	81
Medek, Rudolf	32
Mehmed VI.	25
Melichar, Josef	120
Merry de Val y Zulueta, Rafael	99
Meyrswalden, Richard rytíř Kralík von	219
Micara, Clemente	28
Migliorati, Giovanna	98
Mikuláš II. Alexandrovič, svatý	25
Mikulášek, František	69
Migne, Jacques Paul	187
Molotov, Vjačeslav Michajlovič	58
Mommsen, Christian Matthias Theodor	220
Monaco La Valletta, Raffaele	99
Moravec, Emanuel	52
Morell, Theodor	45
Müller, Václav	83
Mussolini, Benito Amilcare Andrea	42, 111
Mustafa Kemal Atatürk	26
Nádeníček, Josef	181
Nejedlý, Zdeněk	56
Němec, František	169
Nessý, Petr Celestýn	120
Neumann, Augustin Alois	210
Neumann, Therese (Resl von Konnersreuth)	198

Neurath, Konstantin Hermann Karl svobodný pán von	46
Newman, John Henry, blahoslavený	91
Nezdařilík, Josef	182
Nicolas, Auguste	193
Nosek, Václav	59
Opasek, Jan Anastáz	69
Otčenášek, Karel	64
P. Alberti (Antonín Dokoupil)	84
Pachta, Josef	135
Palacký, František	19
Pallier, Václav	33
Papen, Franz Joseph Hermann Michael Maria von	109
Pastor, Ludwig Freiherr von Campersfelden	220
Pavel VI., papež (Giovanni Battista Enrico Antonio Maria Montini)	80, 86, 114, 116
Pavlík, Jan Evangelista	8, 164
Pecka, Dominik	71
Pekař, Josef	210
Pernička, Vincenc	151, 152
Peroutka, Stanislav	175
Pesquidoux, Jean Clément Léonce de	193
Pícha, Mořic	63, 83
Pitrun, Bernard	10, 11, 12, 15, 117, 178, 179
Pius VII., papež (Barnaba Niccolò Maria Luigi Chiaramonti)	10, 106
Pius X., papež (Giuseppe Melchior Sarto)	80, 84, 93-98, 99
Pius XI., papež (Ambrogio Damiano Achille Ratti)	34, 41, 80, 102- 112, 200, 203
Pius XII., papež (Eugenio Maria Giuseppe Giovanni Pacelli)	66, 80, 82, 84, 85, 109, 112-117, 196
Pohle, Joseph	192
Pospíšil, Josef	192
Prečan, Leopold	63
Princip, Gavriilo	21
Puzyna de Kosielsko, Jan Duklan Maurycy Paweł	94

Rabušic, Jakub	170, 182
Radlinský, Andrej Ľudovít	188
Rampolla del Tindaro, Mariano	94, 99
Räss, Andreas	221
Rašín, Alois	20
Rath, Ilja	63
Raulica, Gioacchino Ventura, (dei baroni) di	194
Reinke, Johannes	222
Rejzek, Antonín	122
Rendina, Claudio	81
Ribbentrop, Ullrich Friedrich Willy Joachim von	45
Rieger, František Ladislav	19
Ritter, Saverio	62, 63
Rojík, Josef	167
Rosenberg, Alfred Ernst	47
Rosenthal, David August	221
Rothmann, Robert	86
Runciman, 1. vikomt Runciman z Doxfordu, Walter	40
Rybák, Josef	152
Řehoř XVI., papež (Bartolomeo Alberto Cappellari)	87
Říha, Karel	172
Řihák, Metoděj	153
Řihánek, Jan Nepomuk	133
Sedlák, Jan Evangelista	210
Senzer, Bonifaz	83
Shahrad, Cyrus	82
Schäfer, Aloys	192
Scheeben, Matthias Joseph	192
Schilgen, Hardy	204
Schindler, František	83
Schlichter, Heinrich	83
Schmidt, Ladislav	141
Schmöger, Carl Erhard	198
Schneider, Ceslaus Maria	83

Schönburg-Hartenstein, Johann von	98
Schöppner, Alexander	219
Schulz, Karel	32
Schwarzenberg, František	63
Skoupý, Karel	66
Skrbenský, Lev	136
Slabý, Josef	122
Slánský, Rudolf	75
Souhrada, Josef	167, 168
Soukop, Josef	72
Spáčil, Bohumil	159, 160
Spillmann, Joseph	222
Srb, Adolf	83
Stadler, Josip	97
Stalin, Ioseb Besarionis dze Džugašvili	58, 110
Stejskal, Rudolf	155
Stibor, Josef	167
Stojan, Antonín Paduánský Cyril	106
Stork, Alois	154
Stryhal, Josef	151, 152, 157
Suárez, Francisco	193
Suchomel, František Assiský	108, 200
Sun De-zhen (též Souen), Melchior	104
Svoboda, Alois	85
Svoboda, Antonín	84
Svoboda, Jan Nepomuk	153
Svoboda, Josef	190
Svoboda, Ludvík	74
Svobodová, Věra	85
Šanda, Vojtěch	30
Šebek, Jaroslav	81
Šettner, Václav	153
Ševčíková, Kateřina	9
Šíma, Cyril	83

Škarek, Leopold	8, 146, 148, 166, 175
Škop, Josef	167
Škrábik, Andrej	64
Šmíd, Marek	84, 86
Špaček, Richard	192
Štemberka, Josef	56
Šusta, Josef	93
Švehla, Antonín	34
Tauš, František	120
Terezie Benedikta od Kříže, svatá (Edith Stein)	109
Terezie z Lisieux, svatá	105
Terrien, Jean-Baptiste	193
Thomas, Gordon	85
Tichý, Ferdinand	167
Tilšer, František	120
Timp, Heinrich	142
Toufar, Josef	78
Žoupalík, František Xaver	190
Trávníček, Josef	167, 168
Trávníček, Mojmír	9
Trockij, Lev Davidovič Bronštejn	110
Trochta, Štěpán Maria	68
Trojan, Václav	122
Truxa, Karel	121
Tučková, Anna	85
Tusar, Vlastimil	28
Tyrrell, George	97
Unger, Petr Adolf	164, 165
Urban, Jan Evangelista	71
Úředníček, František	179
Vacková, Růžena	70
Václav, svatý	35
Valfrè dei conti di Bonzo, Teodoro	28

Vaněček, František Xaver	83
Vaníček, Václav	165
Vaško, Václav	70
Vavroušek, Jan	167, 168
Verolino, Gennaro	63
Vídenský, František	154, 184
Vigouroux, Fulcran Grégoire	195
Vilém II. Pruský	25
Vítek, Tomáš	178
Vodičková, Stanislava	8
Vojáček, Methoděj Josef	83
Vojtaššák, Ján	65
Vojtěch, svatý	73
Vokoun, Jaroslav Ignatius	83
Vraštil, Josef	157
Vrchovecký, Josef	222
Waal, Anton de	83
Walter, Otto	84
Weber, Antonín Alois	64
Weber, George	219
Weis, Martin	8, 10
Weiss, Albert Maria	208
Weiss, Johann Baptist von	219
Wierusz-Kowalski, Jan	81
Wolf, Jan	123
Wolfová-Kubešová, Maria Ludvíka	122-123
Würschinger, Otto	47
Zahm, John Augustin	222
Zahradník-Brodský, Bohumil	31
Zelíková, Anna	53
Zemek, Jakub Antonín	76
Zháněl, Rudolf	83
Zhao Huai-yi (též Tchao), Philippus	104
Zhu Kai-min (též Chu nebo Tsu Kai-min), Simon	105

Ziesche, Marie Calasanz	86
Zöckler, Otto	222
Zolli, Eugenio Pio (Israel Anton Zoller)	115
Zorin, Valerian Alexandrovič	59, 63
Zvěřina, Josef	69
Žák, Petr	86
Žofie hraběnka Chotková z Chotkova a Vojnína, vévodkyně z Hohenbergu	21, 97

ABSTRAKT

MIKULÁŠEK, Josef. *Život a dílo Konráda Maria Kubeše, T. J. (1890–1967): misionáře, kazatele, exercitatora a hlubokého mariánského ctitele*. České Budějovice 2019. Disertační práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologických věd. Vedoucí práce Martin Weis.

Klíčová slova: Konrád Maria Kubeš (1890–1967), biografie, jezuité, společenské a politické poměry, papežství, teologické myšlení, církevní život, řeholní život, komunistická perzekuce, Československo, 19.–20. století

Disertační práce se v první části zabývá životem a dílem jezuity Konráda Maria Kubeše (1890–1967), misionáře, kazatele, exercitatora a hlubokého mariánského ctitele.

Je uvedena společensko–politickými dějinami v letech 1890 až 1967, přehledem papežů a teologického myšlení v letech 1878 až 1978. Dále si podrobně všímá jednotlivých životních etap Kubešova života, jeho rodinného prostředí, středoškolských studií v Hradci Králové, teologických studií a kněžského působení v Praze, vstupu do řehole a jeho činnosti v řádu Tovaryšstva Ježíšova. Sleduje Kubešovy osudy v komunistických centralizačních kláštorech, na Moravci, krátké působení v Bukovince a nakonec nucený pobyt v Břežanech u Znojma. Následně rozebírá Kubešovo teologické knižní a časopisecké dílo a jeho přínos tehdejší i pozdější době. V závěru disertace je všeobecné zhodnocení a význam Kubešovy osobnosti v rámci českých církevních a řádových dějin 20. století.

Téma disertační práce je zpracováno především na základě archivních pramenů, Kubešových drobných autobiografických vzpomínek, ústních i písemných svědectví pamětníků a v neposlední řadě za použití sekundární literatury.

Druhá část disertační práce obsahuje 182 textových příloh a 2 obrazové přílohy, které jsou nezbytným a logickým doplněním celkového obrazu života, působení a přínosu osobnosti Konráda Maria Kubeše.

ABSTRACT

MIKULÁŠEK, Josef. *Life And Work of Konrád Maria Kubeš, T. J. (1890–1967): Missionary, Preacher, Excercitator and Deep Devotee of the Marian Cult*. České Budějovice 2019. Doctoral thesis. University of South Bohemia. Faculty of Theology. Department of Theological Disciplines. Doctoral thesis supervisor: Martin Weis.

Key words: Konrád Maria Kubeš (1890–1967), biography, Jesuits, social and political conditions, papacy, theological thinking, ecclesiastical life, monastic life, communist persecution, Czechoslovakia, 19th–20th centuries

This dissertation in its first part inquires the life and work of Konrád Maria Kubeš (1890–1967), a people's missionary, a preacher, an excercitator and a deep devotee of the Marian cult. It is introduced with the socio-political history in 1890–1967, with the overview of the Popes and theological thinking between 1878 and 1978.

Next, it looks in detail into each period of Kubeš's life, his family background, high school studies in Hradec Králové, his theological studies in Prague, his entry into the monastic order and his activities in Society of Jesus.

The dissertation pursues Kubeš's life story in communist centralization monasteries, in Moravec, his short work in Bukovinka and finally his forced stay in Břežany near Znojmo. Afterwards, it analyses Kubeš's theological work published in books and journals, as well his historical contribution. The final part of the dissertation evaluates Kubeš's personality and his significance in the context of the Czech religious and monastic history of the 20th century.

The author based his thesis primarily on archival recources, Kubeš's short autobiographical memories, oral and written witnesses of his contemporaries and last but not least on secondary literature.

The second part of the dissertation contains 182 text apendixes and 2 pictorial apendixes which are make up an indispensable and logical supplement to the whole picture of the life, work and contribution of Konrád Maria Kubeš.